

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

La transició democràtica i el municipalisme a Catalunya: el cas de l'Alt Penedès (1977-1983)

Daniel Sancho París

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

La transició democràtica i el municipalisme a Catalunya: el cas de l'Alt Penedès (1977-1983).

Daniel Sancho París

Director:

Andreu Mayayo Artal

Programa de Doctorat:

Societat i Cultura. Menció d'Història Contemporània.

Departament d'Història Contemporània. Universitat de Barcelona.

2018

*«La Transición española no fue modélica ni estuvo diseñada».*¹

Álvaro Soto Carmona

¹ SOTO CARMONA, Álvaro. «Continuidad, reformas y sobretodo improvisación» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael (Coord.). *Historia de la Transición en España. Los inicios del proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2007, p. 237.

Resum

Aquesta tesi doctoral estudia la transició democràtica des del municipalisme, centrant-nos en la comarca de l'Alt Penedès (Catalunya). El marc cronològic estudiat és de 1977 – 1983, ve limitat per les eleccions generals del 15 de juny de 1977 i les municipals de 1983. Després de realitzar-se les eleccions generals de 1977, en alguns municipis es constituïren comissions municipals democràtiques per controlar, conèixer i opinar sobre les accions dels ajuntaments predemocràtics. L'any 1983 se celebraren les segones eleccions municipals.

La tesi estudia el paper que va jugar l'Església catòlica i la pagesia, vertebrada en la Unió de Pagesos, com agents de dinamització de la cultura democràtica i com a escola de formació per la nova classe política de cara a les eleccions municipals de 1979. S'inclou també un estudi sobre les eleccions a les Cambres Agràries a l'Alt Penedès i quines van ser les seves conseqüències. La tesi doctoral estudia el paper de les candidatures municipalistes a les eleccions locals de 1979 i els seus candidats a alcaldes i regidors, realitzant un estudi sociològic. Aquest capítol ajuda a conèixer si es van produir continuïtats i ruptures en la classe política anterior a la democràcia. Igualment s'analitzen els processos electorals que van tenir lloc entre el referèndum de la llei de Reforma Política de 1976 fins a les eleccions municipals de 1983. Així també, si es produïren ruptures en les polítiques locals i l'acció de govern en els àmbits del planejament urbanístic i les obres públiques, de la hisenda, dels recursos humans dels ajuntaments i de la cultura. Per finalitzar amb les accions que realitzaren els ajuntaments en el camp de la memòria democràtica entre 1979 i 1983.

Capítol 1. Introducció.....	10
Capítol 2. La forja d'identitats i moviments democràtics a l'Alt Penedès.....	22
2.1. Introducció.....	22
2.2. L'Església Catòlica i la democratització de la societat.....	24
2.3. L'antifranquisme a Vilafranca del Penedès i a l'Alt Penedès.....	32
2.3.1. AF (abans de Franco), 1971-1975.....	32
2.3.2. DF (després de Franco), 1975-1977.....	35
2.4. Les eleccions al terç familiar de 1973 a Vilafranca del Penedès	52
2.5. El món rural durant la transició democràtica a la comarca de l'Alt Penedès. Conflictivitat i sociabilitat.....	56
2.5.1. Introducció.....	56
2.5.2. Els moviments sindicals agraris a l'Alt Penedès	58
2.5.3. Les Cambres Agràries a l'Alt Penedès: eleccions i constitucions fracassades.....	67
Capítol 3. El poder local a la transició democràtica (1977-1979).	82
3.1. Els ajuntaments durant el franquisme i el període predemocràtic. Algunes consideracions	82
3.2. Les comissions municipals democràtiques.....	100
3.2.1. Introducció.....	100
3.2.2. Vilafranca del Penedès	101
3.2.3. Sant Sadurní d'Anoia	114
3.2.4. Santa Margarida i els Monjos	122
3.2.5. Gelida	126
3.3. La formació dels partits polítics a l'Alt Penedès.....	128
3.4. La formació de les candidatures municipals de 1979.....	154

Capítol 4. Els candidats a les eleccions municipals de 1979. Estudi sociològic.	206
Capítol 5. Les polítiques dels nous ajuntaments durant el primer mandat democràtic (1979-1983).....	224
5.1. Introducció.....	224
5.2. Les polítiques urbanístiques: planejament i obres.....	232
5.2.1. Introducció	232
5.2.2. El planejament urbanístic	233
5.2.3. Els Plans d'Obres i Serveis de Catalunya	260
5.2.4. Els Plans d'Acció Municipal	286
5.2.5. Les obres	287
5.3. Les hisendes municipals: pressupostos i fiscalitat.....	292
5.4. Els recursos humans dels ajuntaments.....	315
5.5. La cultura des dels ajuntaments.....	323
5.5.1. Equipaments	324
5.5.2. Accions culturals	332
5.5.3. Suport a entitats culturals i al cicle festiu	334
5.6. Especificitats locals d'abast supramunicipal dels pobles de l'Alt Penedès.....	337
5.6.1. La proposta de construir una presó i una caserna militar a Subirats.....	338
5.6.2. La Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès i el Garraf	344
Capítol 6. Les eleccions durant la transició a l'Alt Penedès.....	350
6.1. Introducció.....	350
6.2. El referèndum de la Reforma Política de 1976.....	352
6.3. Les eleccions generals de juny de 1977.....	366

6.4. El referèndum de la Constitució espanyola de 1978.....	391
6.5. Les eleccions generals de març de 1979.....	399
6.6. Les eleccions municipals d'abril de 1979.....	422
6.7. El referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979	441
6.8. Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980.....	449
6.9. Les eleccions generals d'octubre de 1982.....	464
6.10. Les eleccions municipals de 1983.....	486
Capítol 7. Memòria democràtica a l'Alt Penedès dels ajuntaments democràtics (1979-1983).....	498
Capítol 8. Conclusions.....	516
Capítol 9. Agraïments.....	526
Capítol 10. Fonts documentals	528
Capítol 11. Bibliografia.....	530
Capítol 12. Annex documental.....	546
Candidatures eleccions municipals de 1979	546
Candidatures eleccions municipals de 1983	578
Tipus de planejament urbanístic als municipis de l'Alt Penedès	608
Pressupostos municipals entre 1979 i 1983	610
Adhesió dels municipis a entitats municipalistes entre 1979 i 1983	612

Capítol 1. Introducció.

En els darrers anys han sorgit diferents estudis sobre la transició democràtica a Espanya. Aquests han estat majoritàriament dedicats a l'alta política i els seus protagonistes. A poc a poc van sorgir també estudis sobre diferents territoris d'arreu de l'Estat espanyol, tant de caràcter autonòmic com local, sovint centrats en una única localitat. La política és sinònim d'organitzacions, partits polítics i organismes oficials, però també ho és d'acció, és a dir, del dia a dia de les institucions i dels seus àmbits d'actuació, sigui l'escala de l'administració que sigui. Els estudis de la transició espanyola des de l'àmbit local es van incrementant. Això és gràcies al fet que des del món acadèmic s'està duent a terme una actualització en la recerca històrica amb l'impuls de seminaris i congressos, com el «*Congreso Internacional Historia de la Transición en España*» que organitza periòdicament la Universitat d'Almeria o en diferents taules temàtiques en congressos, com els celebrats a Granada en el marc del «*IX Encuentro de Investigadores del Franquismo*» el 2016, o en el congrés de maig de 2017 celebrat a Cadis sota el títol «*La España actual: cuarenta años de historia*».

La transició democràtica ha estat un dels períodes més intensos dels temps contemporanis, i també ha estat dels més criticats. Aquesta tesi doctoral pretén conèixer que va passar a la comarca de l'Alt Penedès des d'un punt de vista històric. De ben segur, depenent de la formació de cada persona, hom li hauria donat un punt de vista diferent si l'autor fos periodista, arquitecte, sociòleg i polític.

Els municipis van ser claus en la represa democràtica. Des dels pobles i ciutats es crearen diversos moviments democràtics i espais de resistència antifranquista, iniciant-se una consciència democràtica en la ciutadania. Des dels carrers i les places els ciutadans anaren estenent, a poc a poc, la idea de la necessitat d'un canvi en la societat catalana i espanyola. Des dels anys 1960 en algunes poblacions es van formar grups per tal de construir una nova societat democràtica.

A partir de la mort del dictador Francisco Franco, el 20 de novembre de 1975, des de les altes esferes de les institucions van creure necessari fer la transició de dalt a baix, canviant en darrer terme les corporacions locals. Des del referèndum per a la Reforma Política de 1976 fins a les eleccions de març de 1979 es van produir tota una sèrie d'eleccions que no afectaven pas a l'administració més propera als ciutadans. Faltava convocar les eleccions municipals que s'anaven posposant fins que la

democràcia parlamentària no va quedar fixada. Finalment es feren el 3 d'abril de 1979. Amb les eleccions municipals s'escollien els polítics més propers als ciutadans, amb afectació directa als municipis i al poder local. Abans però, després de les eleccions generals del 15 de juny de 1977, es van constituir en molts municipis les comissions municipals democràtiques amb la participació dels partits polítics i entitats veïnals, sindicals i socials, amb la intenció de controlar els ajuntaments postfranquistes.

Malauradament encara ara són pocs els llibres que tracten la transició democràtica des del municipalisme. Trobem volums que parlen parcialment de la transició, considerant que aquesta és tractada -o mal tractada- dividint-la cronològicament, és a dir, fins a les eleccions municipals de 3 d'abril de 1979, o com a balanç dels deu anys d'ajuntaments democràtics -una expressió completament errònia, *els deu anys*, perquè al llarg de la història d'aquest país han existit d'altres períodes democràtics com és el cas de la Segona República (1931-1939). Quan es parla de la transició democràtica sempre s'acostuma a fer-ho dels grans processos en l'àmbit general i dels seus principals protagonistes, és a dir, de les eleccions generals, dels referèndums, de la legalització dels partits polítics, de la violència política, del 23-F, d'Adolfo Suárez, del rei Joan Carles I, de Santiago Carrillo i de Josep Tarradellas, per posar alguns exemples. Però s'oblida tot sovint els canvis i processos en l'àmbit local, segurament perquè la transició es va projectar de dalt a baix i no de baix a dalt, cosa equivalent, de l'espai local a l'espai nacional. El professor Antonio Herrera González de Molina ha dit que els nous treballs sobre la transició democràtica

*«que descenden al mundo local o municipal están ya abriendo un nuevo camino que enriquece nuestro conocimiento sobre lo ocurrido».*²

Herrera creu que és necessari baixar a l'escala immediata dels ciutadans per conèixer l'àmbit local. Ell considera que està poc treballat i els agents que van participar dels processos de transició no estan gens clars

«más allá del contrastado interés de la población en el proceso político a nivel nacional, la gente buscaba la normalización democrática social y política de su pueblo, de su ciudad. Y este fue el proceso conflictivo que pasaba por desmontar

² HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Los procesos de democratización durante la Transición española. Viejos debates, nuevas propuestas» a *Historia Social* núm. 71. València, 2011, p. 164.

*las estructuras de poder que habían estado presentes en el panorama municipal español durante los años de la dictadura».*³

El doctor Rafael Quirosa-Cheyrouze Muñoz, professor d'història contemporània a la Universitat d'Almeria, ha estudiat els processos de transició des del municipalisme i del poder local i els ha exposat en diferents llibres, articles i comunicacions de congressos.⁴ Rafael Quirosa-Cheyrouze i Mónica Fernández Amador, profesora de la Universitat d'Almeria, han estudiat conjuntament l'evolució dels ajuntaments des del franquisme fins a la democràcia defensant que no es pot entendre la transició espanyola sense incloure els fets i els successos als municipis, és a dir, als ens locals, perquè la transició va afectar a totes les administracions de l'Estat -i no tan sols a les grans institucions. També defensaven la gran importància de les eleccions municipals, ja que

*«la extensión de la democracia sólo fue una realidad en España cuando llegó a todos los rincones de la geografía nacional tras las elecciones municipales de 1979».*⁵

També han estudiat la transició des del municipalisme Javier Angulo Uribarri,⁶ Mónica Fernández Amador,⁷ Antonio Herrera González de Molina,⁸ Martí Marín

³ HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Los procesos de democratización...», p. 165.

⁴ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael. *Historia de la Transición en España. Los inicios del proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2007; QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael «La democratización del poder local en la Transición» a ARCAS CUBERO, Fernando; GARCÍA MONTORO, Cristóbal. *Andalucía y España. Identidad y conflicto en la Historia Contemporánea*. Fundación Unicaja. Málaga, 2008; QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael. *Abril de 1979: la democracia llega a los pueblos*. Instituto de Estudios Almerienses. Almería, 2009. QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*. Centro de Estudios Municipales y de Cooperación Internacional (CEMCI); Diputación Provincial de Granada. Granada, 2010.

⁵ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*. Centro de Estudios Municipales y de Cooperación Internacional (CEMCI); Diputación Provincial de Granada. Granada, 2010, pp. 22-23.

⁶ ANGULO URIBARRI, Javier. *Por unos ayuntamientos democráticos*. Ediciones de la Torre. Madrid, 1977; ANGULO URIBARRI, Javier. *Municipio, elecciones y vecinos. Por unos ayuntamientos democráticos*. Ediciones de la Torre. Madrid, 1978.

⁷ FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Las elecciones de abril de 1979 en Almería: la democratización de los municipios» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael. *II Congreso Internacional Historia de la Transición en España. Los inicios del proceso democratizador*. Universidad de Almería. Almería, 2005; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Problemática local y protesta ciudadana durante la transición democrática a través de la prensa diaria: Almería, 1975-1979» a QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos; GARCÍA RUIZ, Carmen R. *III Congreso Internacional Historia de la Transición en España. El papel de los medios de comunicación*. Universidad de Almería. Almería, 2007, pp. 107-121; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Las elecciones municipales del tardofranquismo en Almería: ¿representatividad o ficción?» a NAVAJAS ZUBELDÍA, Carlos; ITURRIAGA BARCO, Diego. *Crisis, dictaduras, democracia. I Congreso Internacional de historia de nuestro tiempo*. Universidad de La Rioja. Logroño, 2008, pp. 267-278; FERNÁNDEZ AMADOR,

Corbera⁹ i Andreu Mayayo Artal,¹⁰ entre d'altres. També en el curs sobre la reforma de l'exèrcit i de l'administració local del cicle «Memòria de la Transició a Espanya i a Catalunya», que va organitzar el Centre d'Estudis Històrics Internacionals l'any 2001, i que va comptar amb la participació de Carles Santacana, Vicenç Capdevila, Joan Botella, Pasqual Maragall i Josep Gomis.¹¹

A la comarca de l'Alt Penedès s'han realitzat pocs estudis sobre aquest període. En el cas de Vilafranca del Penedès, s'han publicat alguns llibres o materials que tracten parcialment la transició democràtica, però no profunditzen el necessari per tenir un coneixement precís de què va passar. Per exemple, el reportatge emès per Vilafranca Televisió i editat en format VHS i DVD titulat «*Antifranquisme i Transició*», amb guió de Ramon Arnabat Mata.¹² També va existir una exposició titulada «*La lluita per la democràcia 1969-1979*» coordinada per Ramon Arnabat i Jordi Farré Huguet, organitzada per l'Institut d'Estudis Penedesencs, Vinseum i l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. La difusió per mitjans audiovisuals i expositius és interessant perquè poden apropar al conjunt de la població les idees bàsiques del període però no aporten una informació completa, només de manera genèrica i global. També hi ha dos llibres d'història, un centrat a Vilafranca del Penedès i un altre de les comarques de l'Alt i Baix Penedès, que tenen capítols dedicats a aquest període. En el llibre *Història de Vilafranca del Penedès*, publicat l'any 2008, hi ha dos capítols que en parlen del període: «La vila durant la dictadura franquista (1939-1978)» de Ramon Arnabat i Enric Tomàs i «Dels ajuntaments democràtics al segle XXI» de Jordi Romeu.¹³ Uns anys

Mónica. «La transición y los municipios andaluces: el Ayuntamiento de Almería» a *XII Congreso sobre el Andalucismo Histórico*. Fundación Blas Infante. Sevilla, 2008, pp. 353-368.

⁸ HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Otra lectura de la Transición es posible. La democratización del mundo rural (1975-1982)» a *Ayer*, núm. 74. Madrid, 2009, pp. 219-240; HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Los procesos de democratización durante la Transición española. Viejos debates, nuevas propuestas» a *Historia Social* núm. 71. UNED. València, 2011.

⁹ MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya. Política i administració municipal, 1938-1979*. Pagès editors. Lleida, 2000.

¹⁰ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana*. Editorial Afers. Catarroja, 2002; MAYAYO ARTAL, Andreu. «La democràcia arriba als ajuntaments» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *El Franquisme a Catalunya (1939-1977). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006, pp. 208-221.

¹¹ ARACIL, Rafael; SEGURA, Antoni. *Memòria de la Transició a Espanya i a Catalunya. Volum III. La reforma de l'exèrcit i de l'administració local*. Edicions de la Universitat de Barcelona; Centre d'Estudis Històrics Internacionals; Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2002.

¹² ARNABAT MATA, Ramon (direcció i guió). «Antifranquisme i transició» a *Història de Vilafranca*. Vilafranca Televisió; Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 1999 (VHS), 2006 (DVD).

¹³ ARNABAT MATA, Ramon; VIDAL PLA, Jordi (Coords.). *Història de Vilafranca del Penedès*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 2008.

abans, el 2000, va sortir publicat el llibre *Història de l'Alt i Baix Penedès, segle XX*. En aquest volum hi ha dos capítols que tracten sobre el període de transició. El capítol «Franquisme, antifranquisme i societat (1960-1976)» de Ramon Arnabat i Rosa Maria Banach i «La transició i la democràcia» de Jordi Romeu.¹⁴ Al voltant dels ajuntaments democràtics i la valoració del període hi ha alguns llibres, com per exemple el de Font-rubí,¹⁵ de Santa Margarida i els Monjos¹⁶ i el de Vilafranca del Penedès.¹⁷ A la capital de la comarca de l'Alt Penedès també es publicà un llibre amb motiu dels vint-i-cinc anys d'ajuntaments democràtics amb una crònica dels fets, textos i entrevistes elaborada pel periodista Josep Maria Soler Becerro.¹⁸

En els darrers anys s'han incrementat els estudis sobre la transició democràtica, no tan sols des dels contemporanis del període històric, protagonistes o espectadors, sinó també dels joves que no la van viure, d'aquells que nasquérem durant la transició. El periodista Joaquín Estefanía ha escrit que

*«es evidente que hoy existe una nueva mirada sobre la TE, dentro y fuera de España (sobre todo, en América Latina), como también ocurrió sobre la guerra civil o el franquismo. Es una mirada más crítica, la de los hijos de los que la protagonizaron, que se interrogan sobre sus deficiencias y sus logros, sobre el papel que jugaron sus progenitores, sobre las limitaciones de su actuación y sus aportaciones, y por qué muchos de ellos convirtieron su programa mínimo en el programa máximo de sus vidas».*¹⁹

Bona part de les mirades que actualment s'estan donant a la transició sorgeixen del revisionisme. Un revisionisme que només qüestiona com es va desenvolupar la transició i l'acusa dels actuals mals de la democràcia i que la transició no es va dur a terme de manera correcta. S'acusa la transició de part dels problemes que existeixen en els darrers anys a Espanya: la corrupció, la crisi econòmica, els aforaments i

¹⁴ ARNABAT MATA, Ramon (Coord). *Història de l'Alt I Baix Penedès, segle XX*. El 3 de vuit. Vilafranca del Penedès, 2000.

¹⁵ *Font-rubí, 10 anys democràtics*. Ajuntament de Font-rubí. Font-rubí, 1989.

¹⁶ GIRONA GALIMANY, Jaume. *Les primeres eleccions municipal democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989.

¹⁷ RIBAS BERTRAN, Antoni. *1979-1989. Aquests deu anys*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 1989.

¹⁸ SOLER BECERRO, Josep Maria. *Vilafranca del Penedès, 1979-2004. Crònica de 25 anys de democràcia*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 2005.

¹⁹ ESTEFANÍA, Joaquín: «La Transición realmente existente y la Transición perfecta» a PRADERA, Javier. *La transición española y la democracia*. Fondo de Cultura Económica de España SL. Madrid, 2014, p. 9.

l'organització territorial de l'Estat, que ha provocat el sorgiment de nous moviments socials i partits polítics. Sobre aquesta idea podríem extreure unes línies del llibre «*La transición contada a nuestros padres*» del polítòleg Juan Carlos Monedero:

*«Siempre que la democracia en España sabe a decepción y a engaño, sale la Transición a escena. Sus apuntadores son diversos. Como una antigua enfermedad que regresa o como un bálsamo de Fierabrás infalible. Unos y otros la pasean como un viejo icono, mientras ajustan un libreto que, entre vaivén y vaivén, va tomando forma de sentido común».*²⁰

La present tesi doctoral s'emmarca en la comarca de l'Alt Penedès, formada per vint-i-cinc municipis durant el període de la transició democràtica i actualment integrada per vint-i-set. En l'estudi s'ha volgut treballar amb la composició actual de la comarca. La cronologia de la tesi doctoral va des de l'any 1977 fins al 1983. Aquesta cronologia emmarca clarament els temps de major activitat política en els municipis: des de l'endemà de les eleccions generals del 15 de juny de 1977, quan es plantejaren la formació de comissions municipals democràtiques integrades per partits polítics, sindicats i associacions de veïns, fins a l'any 1983, quan s'acabà el primer mandat municipal (1979-1983). Cal dir que no tot va començar l'any 1977. Hi ha uns antecedents, els llunyans els situem l'any 1959 amb l'arribada de mossèn Jaume-Patrici Sayrach a Vilafranca del Penedès com a vicari. I els més propers, quan a Vilafranca del Penedès es va presentar cinc candidats per escollir dos regidors en les eleccions del terç familiar el 1973.

S'ha seleccionat aquest marc espacial i temporal per a fer un estudi monogràfic, per tenir prou elements per saber si les hipòtesis que es plantegen sobre la transició a escala municipal són veritat o no, en relació a les ruptures o continuïtats tant de la classe política com de les polítiques locals. L'Alt Penedès és una comarca d'escala mitjana de Catalunya, que no és densament poblada com les que formen part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ni tampoc és una comarca extensa i amb baixa densitat de població com poden ser algunes del Pirineu. L'any 1979, segons dades de la Generalitat de Catalunya, hi havia una població de 63.454 persones a l'Alt Penedès.

²⁰ MONEDERO, Juan Carlos. *La Transición contada a nuestros padres. Nocturno de la democracia española*. 6a edició. Los Libros de la Catarata. Madrid, 2017, pp. 42-43.

L'estudi de la transició democràtica des del municipalisme és clau per entendre el procés ciutadà que es va generar a principis dels anys 1970 fins als primers anys de la dècada de 1980. L'objectiu de la tesi doctoral és estudiar la transició democràtica des del municipalisme a la comarca de l'Alt Penedès. Les principals hipòtesis de treball són:

- Esbrinar quin paper va jugar l'Església catòlica a l'Alt Penedès i si va ser un agent dinamitzador de la cultura democràtica i de suport a l'antifranquisme als municipis.
- Conèixer el paper de la Unió de Pagesos i si va ser una escola de formació pel futur personal polític a les candidatures municipals de 1979.
- Com es van formar les candidatures a les cambres agràries i el seu procés d'elecció de membres el 1978 i la possible existència de paral·lelismes amb les eleccions municipals de 1979.
- Si en les candidatures municipalistes de 1979 es va produir una continuïtat o una ruptura en relació a la classe política en les corporacions municipals anteriors, amb la presència d'alcaldes i regidors dels ajuntaments franquistes i predemocràtics.
- Si es produïren continuïtats o ruptures en les polítiques locals i en l'acció de govern que realitzaren els nous ajuntaments a partir de 1979.
- Si cada municipi té la seva pròpia dinàmica del procés de transició o si es produïren contagis amb altres municipis.
- Si el nou municipalisme va exigir la professionalització de la classe política.
- Si el món municipal va ser una pedrera per proveir les candidatures a les eleccions al Congrés dels Diputats de 1977, 1979 i 1982 i al Parlament de Catalunya de 1980.

Per exemple, cal fer un estudi sociològic de les persones que formaven part de les candidatures municipals i dels nous ajuntaments com alcaldes i regidors. Igualment cal estudiar quines polítiques es realitzaren des dels nous ajuntaments sorgits de les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 en els següents camps de l'acció municipal: obres i planejament, recursos humans, hisenda municipal i cultura. I també quines relacions hi havia amb la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, l'Estat i la mancomunitat de municipis de l'Alt Penedès i el Garraf. Aquestes relacions dels ens

locals amb les altres administracions s'observaran en el moment en què els ajuntaments necessiten la seva ajuda per a tirar endavant les polítiques locals.

Per tal de donar resposta aquestes hipòtesis ha estat necessari cercar en les fonts primàries i secundàries. Les fonts primàries han estat documentació d'arxiu, premsa i entrevistes. Les secundàries han estat llibres i articles sobre la temàtica tractada.

La recerca documental ha consistit a realitzar un exhaustiu buidatge de les sèries documentals d'administració general, els òrgans col·lectius de govern, és a dir, les actes dels plens municipals, i les sèries d'eleccions, que corresponen a la documentació electoral entre 1976 i 1983. Sense oblidar tota aquella documentació que per l'especificitat del municipi podria ser necessària en el nostre estudi, com documentació de partits polítics, expedients de planejament urbanístic i el de la instal·lació d'una presó a Subirats, per posar tres exemples.

Per conèixer quines polítiques realitzaren els nous ajuntaments sorgits de les eleccions municipals d'abril de 1979 s'ha buidat les actes municipals de cada ajuntament durant el primer mandat, des de 1979 fins al 1983, per tal de conèixer les diferents àrees de gestió municipal. Si bé en un principi es recollien totes les dades referents a un ampli ventall d'àrees de gestió municipal, finalment, d'acord amb el director de tesi, s'establiren quatre àmbits de treball propis de l'acció política: obres i urbanisme, hisenda, recursos humans i cultura.

Igualment, es va recollir tota la informació referent a les relacions amb la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'Estat, per tal de conèixer quin tipus de relació tenien els ajuntaments amb aquestes altres administracions públiques.

En relació als referèndums i a les eleccions s'han consultat les sèries documentals corresponents al referèndum de Llei de la Reforma Política de 1976, el referèndum de la Constitució Espanyola de 1978, el referèndum de l'Estatut d'Autonomia de 1979, les eleccions generals de 1977, les eleccions generals de 1979, les eleccions municipals de 1979, les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, les eleccions generals de 1982 i les eleccions municipals de 1983. Aquesta documentació s'ha utilitzat per conèixer les dades electorals d'una manera fidedigna, perquè s'ha comprovat que en alguns municipis les dades publicades a la premsa i en webs institucionals difereix de les dades extretes de les actes d'escrutini.

Per al període estudiat s'ha buidat part de la premsa local de l'època entre els anys 1977 i 1983. En aquest cas, es tractaria de *El 3 de vuit* (1982-1983), el *Tothom* (1969-1983), el *Penedès-La Voz del Penedès* (1977-1983), la *Juventut Cristiana* (1970-1979), el *Cep* (1980-1983) i el *Martinet* (1979-1983). També es consultaren alguns butlletins de partits polítics com *Penedès Socialista*, del PSC, i *Tralla*, de Convergència Democràtica de Catalunya. Igualment, han estat cabdals en la recerca la consulta dels butlletins municipals de Gelida, Sant Sadurní d'Anoia, Subirats i Vilafranca del Penedès. Per tal de realitzar la nostra tasca ha estat necessari seguir un procés d'estudi previ, amb la lectura de llibres i articles que parlen la transició democràtica a Catalunya i a Espanya des d'una òptica municipal i que han estat citats anteriorment.

Per tal de complementar la recerca d'arxiu s'han realitzat entrevistes i consultes a persones que van intervenir i participar en els processos de democratització dels seus pobles i van ser partícips de les eleccions municipals i del primer mandat municipal. La llista de les persones entrevistades es troba a l'apartat d'agraïments.

En el procés de recerca ha estat necessari crear diverses eines per plasmar i tractar la informació. Per exemple, en el buidatge de les actes dels plens municipals ha estat necessari crear una graella per municipi, any, llibre d'actes dels plens i àmbit d'actuació municipal. Amb aquestes graelles, realitzades per tots els municipis, es facilitava el treball posterior i disposar de la informació ben distribuïda i fàcilment localitzable. Aquesta tasca ha servit per estructurar el buidatge de les més de 10.400 pàgines que s'han llegit dels llibres d'actes entre 1979 i 1983 dels vint-i-set municipis de l'Alt Penedès.

També per estudiar sociològicament els alcaldes, els regidors i els candidats a les eleccions municipals de 1979 en els municipis de l'Alt Penedès, s'ha elaborat una graella amb la informació dels 778 candidats electes. En aquest document informàtic l'element de referència és el nom del candidat i s'inclou el nom del municipi, si era regidor abans de les municipals de 1979, per quin partit es presenta el 1979 i el 1983, si el 1979 va a la candidatura com a militant o com a independent, any de naixement, professió i localitat del seu natalici.

Per conèixer si existiren paral·lelismes entre les eleccions a les cambres agràries de 1978 amb les eleccions municipals d'abril de 1979, s'ha buidat la documentació relativa a les cambres i les candidatures que s'hi presentaren. Aquest procés ha estat

necessari per comparar i esbrinar si existien persones que participaren en les dues eleccions i per quin partit polític ho feren a les municipals de 1979.

També es va creure convenient dedicar un capítol a les accions que des dels ajuntaments de l'Alt Penedès van dedicar per dignificar a les persones i a les institucions, amb la recuperació de la memòria democràtica. Des de les actes municipals i la premsa local s'ha aconseguit cercar quines accions es van realitzar.

Durant el procés de preparació de la tesi doctoral s'ha participat amb diverses comunicacions en congressos celebrats a les ciutats de Madrid, Almeria, Granada i Cadis. El setembre de 2014 es va participar en el *XII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea «Pensar con la historia desde el siglo XXI»*. La comunicació portava per títol «*Los movimientos antifranquistas en Vilafranca del Penedès y Santa Margarida i els Monjos (Barcelona): dos modelos para el cambio democrático*». El juny de 2015, a la ciutat d'Almeria, en el marc del *VI Congreso Internacional Historia de la Transición en España* sota la temàtica «*Las instituciones*» es va presentar la comunicació «*La institucionalización de la oposición antifranquista en Vilafranca del Penedès (Barcelona): de la formación de los partidos políticos a las candidaturas municipales de 1979*». El març de 2016, una altra, en aquest cas en el marc del *IX Encuentro de Investigadores del Franquismo* amb la comunicació «*La transición democrática en tres pueblos del Penedès: Mediona, Sant Pere de Riudebitlles y Sant Quintí de Mediona (Barcelona)*». L'any 2017 es van presentar dues comunicacions. El maig va tenir lloc a Cadis el *Congreso Internacional La España actual. Cuarenta años de historia (1976-2016)* organitzat per l'Asociación de Historiadores del Presente i la Asociación de Historia Actual. El títol de la comunicació va ser «*Los movimientos sociales en el proceso democratizador en Vilafranca del Penedès (1975-1979)*». I el juny de 2017, a Almeria, al *VII Congreso Internacional Historia de la Transición en España* amb la comunicació «*El mundo rural durante la transición democrática en la comarca del Alt Penedès*».

També vam pronunciar la conferència amb motiu del quarantè aniversari de l'associació de veïns de Sant Julià, de Vilafranca del Penedès, el 22 de desembre de 2015 amb el títol «Els moviments veïnals i la Vilafranca de la transició». I el pregó de les festes del barri de Les Clotes, del mateix municipi, el 15 de juliol de 2016, on es

repassà en tots dos casos els orígens de les respectives associacions de veïns i els temps de transició democràtica a Vilafranca del Penedès.

En conclusió, l'estudi de la transició democràtica des del municipalisme a Catalunya, centrat en l'Alt Penedès, és una mirada amb lupa a una comarca que de ben segur tindrà elements comuns amb altres territoris però que també presentà peculiaritats locals, les quals es volen treballar a partir de les hipòtesis presentades.

Capítol 2. La forja d'identitats i moviments democràtics a l'Alt Penedès.

Any Nou vida nova?

L'adagi popular respon que sí, que a un Any Nou correspon una vida nova. Però l'adagi popular es desinfla i cau en l'error quan li manquen dues de les característiques que l'aguanten com dos pernys fonamentals: la reflexió i el poble. O si ho voleu d'una manera més entenedora: un poble que reflexiona. Perquè allà on no hi ha poble no és possible la reflexió, ni res; i quan hi ha poble –que almenys vol dir vida i possibilitat de moltes coses- incapaç de reflexionar perquè no pot o no vol o no li ho deixen fer, l'adagi no és possible: tenim una frase més o menys bonica, que sona i prou, o sigui buida. Tenim poble? Reflexiona el nostre poble? Vet aquí la qüestió.²¹

Mn. Josep Maria Aragonès Rebullar.

2.1. Introducció.

Els processos democràtics de transició a l'Alt Penedès presenten diverses característiques que imprimeixen un caràcter propi, marcat pel paper de l'Església catòlica i de la pagesia, articulada a partir de 1974, amb la Unió de Pagesos. Els moviments socials de les zones urbanes i industrials, del món obrer, tingueren un paper secundari a l'Alt Penedès. A Vilafranca aparegueren conflictes en diverses empreses, a la Peyton i a la Madofa a Vilafranca, del camp de la confecció.

Els capellans i els pagesos. Dos estaments que podrien ser oposats en algunes etapes de la història, durant la segona meitat del franquisme i la transició van jugar un paper important en la lluita per les llibertats i la democràcia, i que col·laboraren per tal d'aconseguir el canvi al nostre país. La prova més fefaent és que el sindicat agrari Unió de Pagesos va fer l'assemblea constituent a la casa de colònies de Penyafort, al poble de Pontons, propietat de la parròquia de Santa Maria de Vilafranca.

A més, bona part de les persones sorgides dels moviments d'Església catòlica van ser aquelles que, enquadrades en moviments polítics, com les delegacions locals i

²¹ *Joventut Cristiana*, desembre de 1975.

comarcals de l'Assemblea de Catalunya, però també en partits polítics i sindicats, en gairebé tots els àmbits de la sopa de sigles, hi havia persones que poc o molt havien compartit banc d'església o, si més no, el grup de revisió de vida de l'Acció Catòlica o de la Joventut Obrera Catòlica. I aquest fet serà sobretot evident en les accions de lluita per la democràcia a les acaballes del franquisme. També jugaria un paper important just acabada de produir-se la mort del general Francisco Franco amb l'impuls o l'empara de campanyes i accions, tant polítiques com sindicals. Per exemple, és prou clarificadora la carta que va escriure el vicari de la parròquia de Santa Maria, mossèn Francesc Pardo Artigas, l'actual bisbe de Girona, sobre l'ús dels temples per acollir diverses assemblees, criticant a aquelles persones que posaven el crit en el cel, i mai millor dit, per la profanació de les esglésies. Un text necessari de llegir per tal de copsar l'esperit democràtic, i fins i tot secularitzat, de l'Església de base i de poble. Aquest és un fragment del seu escrit:

*«Em sembla poc seriosa i reflexionada la postura d'aquells que s'escandalitzen i s'estripen els vestits pel perill, diuen, de profanació, de falta de respecte als temples, en fer-los servir per exposar i decidir l'acció o reivindicacions d'un grup de treballadors o d'un grup de vilatans. El caràcter sagrat dels temples, lloc on ens reunim els cristians per a celebrar la nostra fe, té unes dimensions més profundes. Recordem que l'evangeli demana en el seguidor de Jesús un sentit fonamental d'atenció a l'home i a les seves necessitats. Recordem que Jesús ha vingut per salvar, per a alliberar els homes, homes amb uns problemes, aspiracions, situats en moments de la història, de cada país. Quan en els sagraments celebrem aquesta salvació i alliberament, també ens demanem ser-hi en el camí o camins que avui fan possible que els homes siguem més lliures, sense explotacions, per a crear aquella fraternitat i germanor universal de la que Jesús i els apòstols en parlen en cada plana del nou testament. L'home i els homes fills d'un mateix Pare –segons creiem per la fe- fets a Imatge de Déu, són els qui són sagrats i mereixen sempre la nostra atenció. L'església, lloc on celebrem la presència de Déu entre els homes, ha de ser sempre la casa de tots els fills de Déu».*²²

²² *Tothom*, 10 d'abril de 1976.

Fruit de l'esperit democràtic va donar com a resultat una primera victòria quan a les eleccions pel terç familiar de l'any 1973 a Vilafranca, els moviments antifranquistes presentaren a dos candidats a regidor, Josep Giralt Raventós i Josep Maria Mercader Ferret, dels quals en sortí elegit Giralt, en unes eleccions amb cinc candidats.

Però a l'Alt Penedès i als seus pobles no tan sols és Església Catòlica. També són els seus membres, la majoria d'ells dedicats a la pagesia. I en aquí, el sindicat agrari Unió de Pagesos va jugar un paper força important de reivindicació. I de protesta. Prova d'això van ser les dues tractorades i l'oposició a les eleccions a les cambres agràries el 1978 que es veurà més endavant.

2.2. L'Església Catòlica i la democratització de la societat.

Els anys 1959 i 1960 tenen una mateixa característica i és l'any en què atenen dos sacerdots a l'Alt Penedès. Un a Vilafranca, l'altre a Torrelavit. El primer, mossèn Jaume Patrici Sayrach i Fatjó dels Xiprers. El segon, mossèn Josep Maria Aragonès Rebollar. Van ser la gènesi de l'esperit democràtic a la comarca.

Jaume Patrici Sayrach va néixer a Barcelona l'any 1929. Va ser ordenat prevere el 1957 i dos anys més tard, el 1959, va arribar a Vilafranca del Penedès com a vicari de la parròquia de Santa Maria. Després d'uns pocs anys, al voltant de tres i mig, va ser destinat a una parròquia del barri del Poblenou de Barcelona. Finalment, el 31 d'agost de 1965 va ser enviat a Santa Coloma de Gramanet, al barri del Fondo, per tal de bastir una nova parròquia, amb el càrrec de rector. Es secularitzà i va formar part de la candidatura del PSUC, entrant com a regidor a l'Ajuntament de Santa Coloma, el 1979.

La presència de mossèn Sayrach a Vilafranca del Penedès va ser important per als joves que es movien a redós de la parròquia de Santa Maria i dels moviments d'Acció Catòlica. Per Telm Huguet, antic membre de la Joventut Obrera Catòlica, mossèn Jaume Patrici Sayrach:

«Va assenyalar un tipus de religió que ara ja el tenim més assumit, però aleshores era tota una novetat».

Altra persona de l'Església catòlica amb un paper destacat va ser mossèn Josep Maria Aragonès Rebollar. Nascut a Barcelona l'any 1926, va ser el protagonista del cas

Galinsoga. El fet va tenir lloc el 21 de juny de 1959 a la missa dominical de l'església parroquial de Sant Ildefons de Barcelona. Mossèn Josep Maria Aragonès estava dient missa, que aleshores era tota en llatí excepte el sermó. Aquest va ser orat en llengua catalana. En aquell moment, Luis Martínez de Galinsoga, director del diari *La Vanguardia*, va entrar a la sagristia per tal de protestar contra l'ús del català en un sermó. El sacerdot que el va atendre li respongué que de les vuit celebracions dominicals dues eren amb el sermó en català. Marxà del temple cridant «*todos los catalanes son una mierda*». Aleshores, s'inicià una campanya contra *La Vanguardia* que ocasionà moltes baixes en les subscripcions provocant la destitució de Galinsoga com a director de la publicació, a principis de 1961. Si Martínez de Galinsoga va ser destituït com a director del diari, el sacerdot que oficià la missa va ser traslladat i nomenat rector el 1960 al poble de Torrelavit, a la comarca de l'Alt Penedès. I a partir de 1968, rector també de la parròquia de Sant Sadurní d'Anoia. Ell mateix, en el pregó de les Fires i Festes de Sant Sadurní d'Anoia, el 6 de setembre de 2002, va dir:

«A la fi del 1968 vaig arribar a Sant Sadurní. Tenia 42 anys. En feia vuit que havia arribat al Penedès, nomenat rector de Torrelavit, i setze de capellà. Em va sorprendre constatar que venia amb fama de revolucionari, més exactament de separatista. Jo que de separatista no n'he estat mai, si de cas, em considerava separat de tot el que el règim imperant llavors, dictatorial i anticatalà, suposava. Aquí alguns, pocs, intentaren amargar-me la vida, com ho havien fet amb aquell home de Déu, Mn. Lluís M. Vidal. No ho aconseguiren. Aquells dotze anys de Sant Sadurní, però, no foren gens fàcils: eren els darrers del franquisme i començament del que s'anomenà la transició. Transició que no sols ho era per a la societat civil, sinó també per a l'Església amb l'empenta del Concili Vaticà II».

La majoria de joves que es movien a Vilafranca del Penedès en els moviments parroquials i d'Acció Catòlica no havien viscut la Guerra Civil espanyola (1936-1939) amb la intensitat que ho havien fet els seus pares, bé eren molt petits durant el conflicte bèl·lic o bé encara no havien nascut. Aquest element és prou important perquè el prisma del franquisme es veuria amb uns altres ulls, amb una altra mirada, sense un record en la retina de la guerra i tampoc de la repressió posterior. Així va ser com sense un jovent sota la petjada de la guerra i amb uns valors democràtics educats en el sí dels moviments de l'Església catòlica, la gent anava prenent consciència –amb l'Evangeli a

la mà- de ser socialment justos. Telm Huguet, de la JOC, ens explicà alguns exemples de les noves tècniques d'aprofundiment dels evangelis, com les trobades de revisió de vida, que marcaren el pensament de molts dels joves que estaven als grups de les parròquies:

«Hi havia un problema de convivència perquè en aquells moments, el fet de ser empresari era un pecat. L'empresari era un personatge dèspota, que anava a missa i no es podia anar a missa al costat d'aquell senyor. No podia ser que aquest senyor vagi a missa i després pagui dos rals al treballador, incompatible, hi havia un problema».

Molts homes i dones que van participar en els moviments de resistència antifranquista i democràtics van ser participants dels processos de transició democràtica. Per exemple, en el cas de Vilafranca, procedien de l'Acció Catòlica (AC), de la Joventut Obrera Catòlica (JOC), de les Germandats Obreres d'Acció Catòlica (GOAC-HOAC) i de la Joventut Agrícola Rural Catòlica (JARC). Joan Aguado Masdeu, qui es convertiria en alcalde de Vilafranca el 1986, ens va posar en relleu el paper de l'Església a la ciutat en l'entrevista que li férem:

«L'Església va tenir un paper fonamental en tota aquesta història de promoure i acollir, més bé de promoure. Evidentment el Sayrach va ser una peça, va ser qui va posar la llavor, després van venir d'altres mossens, com el Boronat, el Ventura, el Balcells...».

Tornant al paper de mossèn Jaume Patrici Sayrach als moviments democràtics, ell va aconseguir ser el responsable de la revista setmanal *Acción*, que era l'òrgan de difusió de l'Acció Catòlica a Vilafranca, i va establir un equip de redacció plural i amb idees obertes. A Vilafranca, *l'Acción Catòlica*, denominació anterior, des de la immediata postguerra funcionava com un contrapoder a la Falange i al Frente de Juventudes del municipi. La nova redacció va ser encapçalada per Francesc Olivella Ferrari, Jordi Biosca Badia i Josep Maria Mercader Ferret. Els van acompanyar una dotzena de persones fixes més un bon nombre de col·laboradors habituals o esporàdics. En aquesta nova etapa editorial, *l'Acción* va començar a publicar diferents articles de caràcter social significant una oposició democràtica en l'àmbit local. Durant aquest període la revista protagonitzà dos fets de summa importància per demostrar el possibilisme democràtic i la crítica al règim franquista: per a les eleccions al terç

familiar de l'any 1960 van realitzar una enquesta sobre els millors candidats per ocupar les regidories i la publicació de l'article «*Joves i mili*» contra el servei militar dels joves. Aquest segon cas, marcarà el començament de la fi del setmanari.

Des de la redacció del setmanari *Acción*, amb vista a les eleccions al terç familiar de 1960, van preparar una enquesta perquè els vilafranquins enviessin les seves propostes sobre quina persona hauria de ser escollida com a regidor a l'Ajuntament de Vilafranca. El text publicat a l'*Acción* -que a continuació reproduïm- és tota una declaració d'intencions:

*«6 hombres, 6 hombres tal es el número de nuevos concejales que corresponde sustituir. Los salientes y sus actuaciones respectivas las dejamos para que las juzgue la posterioridad. Hoy por hoy, lo que tratamos simple y llanamente, es hallar 6 nombres que los vilafranqueses crean con mérito para ocupar los sillones municipales [...] no podemos convertirnos en servidores de un falso e inútil sectarismo político. Ha llovido mucho desde aquellos tristes días. Es muy probable que los nombres que surjan de esta encuesta no sean los futuros concejales, por razones tan diversas como justas. Nuestro deseo, más que hallar estos nombres es el de despertar el sueño incívico en que viven los vilafranqueses desde hace tantos años, y servir así, de una forma indirecta, a este mismo municipio».*²³

Des del setmanari es van repartir set-centes targetes de les quals van arribar a la redacció amb respostes un total de noranta-quatre -és a dir, el 13,43% dels enquestats. A cada targeta s'havien d'escriure els noms de sis candidats proposats que havien de substituir als sis regidors que deixaven el càrrec. El resultat de la consulta va donar vint-i-quatre noms. El més votat va ser Josep Colomer Ràfols, i els nou següents van ser Antoni Gallemí Casanellas, Miquel Oms Julià, Fèlix Cusiné Martí, Lluís Mas Graells, Telm Huguet Martí, Josep Giralt Raventós, Antoni Ribas Martí, Isidre Rosés Segura i Pau Boada Mercader.²⁴ Josep Colomer Ràfols, el més votat en l'enquesta, va ser designat regidor pel terç sindical i va ostentar el càrrec entre els anys 1961 i 1967.

Si a la tardor de 1960 la redacció del setmanari *Acción* ja va sacsejar la societat vilafranquina, no gens menys trasbalsador va ser l'article «*Joves i mili*» escrit per Jaume

²³ *Acción*, 22 d'octubre de 1960.

²⁴ *Acción*, 12 de novembre de 1960.

Freixedas i publicat el febrer de 1964. L'article criticava l'obligatorietat del servei militar, comportant el seu arrest i l'estada a la presó Model de Barcelona durant uns quants dies. L'article deia així:

*«Jo no sé si els joves que aneu a la “mili” us havei fet aquesta reflexió (jo si): No us sembla que amb menys temps es podria fer el mateix i no perdriem un bon nombre de mesos preciosos per avançar en el nostre ofici? També cal tenir en compte el perjudici de retardar el matrimoni ja que es deixen de tenir uns guanys per anar estalviant, veient-ta la necessitat de gastar-ne pocs o molts. Està clar que com en totes les coses també en la “mili” n'hi té d'haver de bones, però, cosa estranya, ningú me las ha dites!».*²⁵

Per aquest motiu, el setmanari *Acción* es va deixar de publicar per uns mesos. Ho va tornar a fer per la Festa Major, al mes d'agost. Amb posterioritat, van aparèixer dos números més, de caràcter extraordinari, un sobre la literatura catòlica, i l'altre sobre la Nova Cançó.²⁶ Els rectors de les dues parròquies de Vilafranca, mossèn Tomàs Pujades, de la parròquia de Santa Maria, i mossèn Josep Blancher, de la parròquia de la Santíssima Trinitat, van redactar i publicar una *«Recomendación Pastoral a la feligresía de Vilafranca»*. Aquest full tenia la missió de ser una reflexió cap al que havia passat amb l'article de Jaume Freixedas. En quatre paràgrafs numerats, els dos rectors reflexionaven entorn de l'intent d'obstaculitzar la impressió i difusió de la revista; igualment, lamentaven la detenció de l'autor sense haver dit res a les parròquies de Vilafranca, propietària de la publicació; defensaven les accions realitzades pels consiliaris de l'Acció Catòlica; i

«dentro de la comunidad cristiana de Vilafranca, caben distintas opiniones y manera de pensar en lo tocante a los problemas y a la vida de la comunidad civil. Pero estas diferencias no han de traducirse jamás en pugnas tales en las que se pongan en juego medios impropios de nuestra moral y faltos de la caridad que debe reinar entre cristianos».

²⁵ *Acción*, 8 de febrer de 1964.

²⁶ *Acción*, 19 de setembre de 1964; 3 d'octubre de 1964.

Aquest darrer comentari ens deixa entreveure el gran conflicte que es va produir en el si de l'Església catòlica a Vilafranca.²⁷

Després de cinc anys sense cap setmanari no oficial a Vilafranca -des de l'any 1941 existia ininterrompudament el setmanari *Panadès*, editat per la Delegación Local de la Vicesecretaría de Educación Popular, un grup de persones que havia format part de la revista *Acción* decidiren crear un nou setmanari, altra vegada a l'empara de l'Església catòlica a Vilafranca. El grup dinamitzador estava format per Francesc Olivella Ferrari, Jordi Biosca Badia, Jaume Casanova i Fèlix Sogas Mascaró. Si bé el naixement del *Tothom* es va produir el febrer de 1969, des de feia dos anys, el grup motor treballava per tal de definir el nou setmanari. A ser una publicació realitzada per l'Església constava com a editor mossèn Tomàs Pujades, *el senyor degà*, i com a director mossèn Josep Antoni Ventura.

Els primers números del *Tothom* van sortir gràcies al suport del Centre d'Informació, Recerca i Promoció (CIRP),²⁸ un grup dirigit per Jordi Pujol Soley, que els va donar 25.000 pessetes. A les pàgines del *Tothom* van escriure, entre d'altres, Francesc Olivella, Joan Aguado, Jordi Valls, Enric Tomàs, Jordi Biosca, Fèlix Plantalech, Àngels Navarro, Antoni Ribas, Maria Antònia Mota, Frederic Cuscó, Antoni Resta, Joan Raventós, Frederic Pujadó i Trinitat Morató.

La publicació no va estar exempta de polèmica. El primer segrest de la revista va arribar aviat, el 22 de novembre de 1969, quan publicaren una conversa entre mossèn Sayrach i un capellà que havia assistit a l'Assemblea Europea de Capellans. A l'entrevista es parlava de Catalunya, el País Basc i de la resta d'Espanya, per la qual cosa, significava el trencament de la unitat d'Espanya.²⁹ Els inicis del setmanari no van ser gens fàcil, per l'heterogeneïtat del grup, per les ideologies que allà hi havia, per qui donava suport legal a la publicació, etcètera. Així recordava Joan Aguado els inicis del setmanari *Tothom*:

²⁷ *Recomendación Pastoral a la feligresía de Vilafranca. Anexo a "Hoja Diocesana"*, 23 de febrer de 1964.

²⁸ El CIRP va ser una entitat que va promoure la cultura catalana, encapçalada per Jordi Pujol Soley. La seva missió era ajudar a fer país i arribar allà on l'administració oficial del règim franquista, no hi arribava. Pujol, en un volum de les seves memòries, va dir que el CIRP va ajudar a formar mestres, va donar beques a universitaris per ampliar estudis a l'estranger, editaren diccionaris i enciclopèdies, fundant les Edicions Catalanes de París, i ajudant a la revista *Oriflamma*. Va participar el CIRP en les campanyes del Català a l'Escola, el Català a l'Església i l'Any Pompeu Fabra. PUJOL, Jordi. *Memòries. Història d'una convicció (1930-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2010, pp. 205-214.

²⁹ *Tothom*, 14 d'octubre de 1978.

«El debat de creació va tenir els seus més i els seus menys perquè ja hi havia sectors més esquerranosos, els sectors més de centre... ens movien entre el centre i l'extrema esquerra. Va néixer fruit d'un pacte relatiu però que va petar just al néixer, perquè hi havia la secció món del treball que era molt bel·ligerant des del punt de vista obrer i, clar, això va xocar amb els sectors més conservadors. Van haver-hi problemes fins que es va dir de no fer una revista tan ideològica, en el sentit estricte de la paraula, sinó una revista que tingués una ideologia però que volia informar i conscienciar a través de la informació: informar, formar i distreure».

El *Tothom* va començar, a partir d'aquest moment, a fer articles sobre actualitat vilafraquina i penedesenca, com el pas de l'autopista, la intenció de construir un aeroport a la comarca, la situació de l'ensenyament a Vilafranca, dels habitatges, etcètera. Però també es va tractar la vida municipal mitjançant articles d'opinió, informacions i reportatges sobre la situació de l'ajuntament i de la ciutat.

L'any 1954 a Catalunya, es va fundar un grup, de caràcter universitari, anomenat CC. El grup CC, del qual s'ha discutit sobre el significat de les dues C (Crist Catalunya, Catòlics Catalans, Comunitats Catalanes) va ser fundat i organitzat principalment per Raimon Galí, Xavier Muñoz i Jordi Pujol.³⁰ Sota el paraigua de l'abat de Montserrat, Aureli Maria Escarré, el grup CC va organitzar les Rutes Universitàries a Montserrat a partir de l'any 1957. Aquestes rutes, que tenien lloc un cop a l'any, consistien a anar a peu a Montserrat -des de Monistrol, Martorell i, fins i tot, Barcelona. De camí a Montserrat els assistents començaven a parlar públicament de diferents temes socials. A la nit del primer dia, hi havia diferents xerrades sobre el tema escollit i es realitzava una posada en comú, un debat general. L'endemà al matí es visitava el santuari i s'acomiadaven fins a la pròxima trobada.³¹ L'historiador Xavier Domènech ha escrit que *«es decantaven per fer país i construir Catalunya»*.³² Josep Maria Colomer va dir que

«les rutes foren un canal eficaç d'intervenció dels estudiants cristians i catalanistes en l'efervescència democràtica de la Universitat d'aquells anys, i

³⁰ COLOMER CALSINA, Josep Maria. *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme*. Volum 1. Curial. Barcelona, 1978, p. 140.

³¹ COLOMER CALSINA, Josep Maria. *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme*, p. 151.

³² DOMÈNECH SEMPERE, Xavier. «Antifranquisme, catalanisme i canvi polític (1956-1977)» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep. *1960-1980. Transicions i canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània Edicions. Valls, 2012, p. 303.

*ahora un marc de coneixença i convivència entre estudiants de diferents procedències i tendències que ajudà a enfocar conjuntament el treball a l'interior de les facultats».*³³

A Vilafranca va néixer un grup «filial» amb persones -algunes catalanistes i d'altres d'esquerres- que assistien a les Rutes Universitàries, i que van trobar al Museu de Vilafranca l'espai estable que necessitaven per tal de desenvolupar les seves activitats. El grup sorgit a Vilafranca prengué el nom de *Centre d'Estudis del Penedès* (CEP), fundat el 1961, per Jaume Ràfols, Eduard Sans, Jaume Casanova, Conxita Rovires, Josep Giménez, Montserrat Miralles, Josep Ferret, Fèlix Sogas i Josep Anton Bertran. L'espai habitual de reunió era la sala Pladellorens del Museu però les xerrades les realitzaven a la sala Grases, propietat de les parròquies de Vilafranca, al carrer de la Font. Una de les tasques del CEP va ser la conscienciació política i va fer un gir cap a l'esquerra. D'aquesta manera es va començar a realitzar xerrades emparades pel Centre d'Estudis que van servir perquè els militants i simpatitzants del Front Nacional, d'Esquerra Republicana de Catalunya, d'Unió Democràtica de Catalunya, del Partit Socialista Unificat de Catalunya, independents com Joan Fuster i Oriol Bohigas, i gent d'Algèria i dels Tupamaros d'Uruguai s'acostessin fins a Vilafranca del Penedès per explicar els seus pensaments, idearis i experiències.

A imatge de les Rutes Universitàries de Montserrat, el CEP també va organitzar activitats de la mateixa mena, però pel Penedès. Es van realitzar unes set o vuit rutes que consistien a arribar-se fins a un lloc, pernoctar i l'endemà caminar i escoltar a persones convidades com el filòleg i independentista d'esquerres Jordi Carbonell, l'arquitecte Oriol Bohigas i l'historiador vilafranquí Emili Giralt Raventós. Era important, en aquells anys fer xarxa i, per aquest motiu, el *Centre d'Estudis del Penedès* es posava en contacte amb centres socials i recreatius dels pobles del Penedès per a fer conferències conjuntes. Va ser d'aquesta manera com es crearen grups als pobles de Torrelavit, Mediona, Sant Pere de Riudebitlles i Sant Sadurní d'Anoia. El 31 de desembre de 1961 es realitzà la primera trobada comarcal a la casa de colònies de Penyafort, al poble de Pontons. Així ho recordava Fèlix Sogas:

«El CEP va muntar rutes, en total 7 o 8 rutes, que venien gent d'altres llocs com de Vilanova i Igualada. Vam fer rutes amb conferències de gent de Barcelona

³³ COLOMER CALSINA, Josep Maria. *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme*, p. 151.

bastant significativa com Jordi Carbonell, mossèn Jarque, l'Ernest Lluch, l'Oriol Bohigas... En una ruta vam arribar a ser 80 persones».

Des del CEP es va realitzar un estudi sobre els problemes del camp al Penedès titulat «*Reflexió sobre la condició de pagès al Penedès*».³⁴ Per elaborar-lo, la gent del CEP va contactar amb pagesos per conèixer la situació dels contractes de parceria i els elevats costos d'explotació de les vinyes pels pagesos arrendataris. Publicat primer a la revista *Serra d'Or*, i després a *Acción* i, més tard, a *Joventut Cristiana* de Sant Sadurní d'Anoia, es posava de manifest les dures condicions que els propietaris exigien als pagesos. L'estudi va produir algunes denúncies al Govern Civil de Barcelona i que el setmanari *Acción* quedés marcat, una vegada més.

A redós del Museu de Vilafranca es van crear dos grups més, però no correlatius. El primer va ser la *Joventut Cultural del Museu* i, més tard, el *Grup Universitari del Museu*. Josep Ferret Julià recordava que la idea havia sorgit des de la parròquia però que l'espai de trobada i de debat havia de ser fóra de l'Església:

«Es va dir que seria bo que a Vilafranca hi hagués un lloc on els joves poguessin trobar-se per parlar de temes culturals fora de la parròquia. Vam anar al museu i els hi vam demanar per fer una secció de joves i en vam dir Joventut Cultural».

Les activitats que s'hi feien anaven des de revistes parlades, com *Tribuna*, fins a conferències sobre la festa major o la industrialització de Vilafranca.

2.3. L'antifranquisme i els moviments democràtics a Vilafranca del Penedès i a l'Alt Penedès.

2.3.1. AF (abans de Franco), 1971-1975.

Durant els darrers anys del franquisme, Catalunya era una olla de pressió que bullia a alta temperatura escalfada pels moviments polítics, socials, veïnals i sindicals. Entre els anys 1971 i 1975 es realitzaren mobilitzacions que formen part ineludiblement del procés de transició democràtica. Les forces socials que intervingueren eren diverses i plurals, amb ideologies cristianes, socialistes, comunistes, catalanistes, etcètera. I

³⁴ *Acción*, 16 de novembre de 1963.

s'articulaven en els camps del sindicalisme, de la política, de l'associacionisme veïnal, l'universitari i amb individus de la intel·lectualitat. Totes elles participaren i realitzaren accions individuals o coorganitzades que acabaren en una acció política contra el règim franquista -plantant la llavor de la transició cap a la democràcia. Encara que cada força social realitzés unes accions sindicals i veïnals en una parcel·la concreta, el conjunt de les dues accions es convertia en una acció política, ja que tota acció, sigui quina sigui, incidia en la societat i, per tant, en el conjunt de la *polis*. Les accions majoritàries van consistir en l'organització i participació de vagues, manifestacions i mítings. Els moviments socials demanaven sobretot les llibertats de reunió, d'associació, d'expressió, de manifestació i de vaga, perquè la seva manca atemptava contra l'individu i les seves llibertats individuals i col·lectives.

Tant els moviments de resistència antifranquista polítics, socials i sindicals com els que a continuació explicarem, suposaven per al franquisme, en paraules de l'historiador Pere Ysàs, un qüestionament del règim que significava que

*«la simple existencia de conflictos sociales y de una oposición activa constituía un fracaso del régimen y un peligro de desestabilización».*³⁵

Amb la creació de l'Assemblea de Catalunya, a partir de l'any 1971, com a element polític principal i aglutinador, maridat amb els conflictes sindicals i veïnals, va marcar els processos de transició democràtica a Catalunya i també en diversos pobles de l'Alt Penedès. L'Assemblea de Catalunya va cohesionar a diferents sensibilitats polítiques i socials d'arreu del territori, que va saber teixir una xarxa d'assemblees locals i comarcals que va servir per implantar l'esperit de l'Assemblea basat en el lema de llibertat, amnistia i Estatut d'autonomia; la conscienciació de la població dels valors democràtics i catalanistes i la transmissió de la metodologia de treball assembleari.

Amb anterioritat a la fundació de l'Assemblea de Catalunya, es creà la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya el 1969. Aquesta va ser participada per persones procedents del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), del Moviment Socialista de Catalunya (MSC), d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), del Front Nacional de Catalunya (FNC) i d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC), que van

³⁵ YSÀS, Pere. «La crisis de la dictadura franquista» a MOLINERO, Carme (Ed). *La transición, treinta años después. De la dictadura a la instauración y consolidación de la democracia*. Ediciones Península. Barcelona, 2006, p. 31.

redactar un document amb set punts que significava una alternativa democràtica, en què es demanava les llibertats, l'amnistia general, la llibertat sindical, el dret de vaga, l'adopció de mesures urgents per millorar la situació dels treballadors, el restabliment de l'Estatut d'Autonomia de l'any 1932, i la convocatòria de Corts constituents.³⁶

Dos anys més tard de la constitució de la Coordinadora de Forces Polítiques, el 23 de febrer de 1971, es va constituir el grup preassembleari per establir els orígens de l'Assemblea de Catalunya, encarregant-se de redactar el document «*Cap a l'Assemblea de Catalunya*». Després d'un intent no assolit de celebrar l'Assemblea el 25 de maig de 1971, finalment es va realitzar la primera reunió el dia 7 de novembre d'aquell mateix any, a l'església parroquial de Sant Agustí de Barcelona. Els assistents a l'Assemblea van acordar aprovar una declaració amb quatre punts:

- *«La consecució de l'Amnistia general pels presos i exiliats polítics.*
- *L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertat de reunió, d'expressió, d'associació -inclosa la sindical, de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés efectiu del poble al poder econòmic i polític.*
- *El restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats en l'Estatut de 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.*
- *La coordinació de l'acció de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica».*³⁷

D'aquesta manera, va sorgir el lema de l'Assemblea de Catalunya: «*Llibertat, amnistia, Estatut d'Autonomia i coordinació de la lluita democràtica amb els altres pobles d'Espanya*».

En el procés constituent de l'Assemblea van participar el vilafranquí Fèlix Sogas Mascaró i el vendrellenc Josep Vidal Riembau, *Pep Jai*. A la reunió de constitució de l'Assemblea de Catalunya del dia 7 de novembre de 1971,³⁸ van assistir Fèlix Sogas

³⁶ COLOMER, Josep Maria. *Assemblea de Catalunya*. Editorial Avance, SA. Barcelona, 1976, pp. 35-36.

³⁷ COLOMER, Josep Maria. *Assemblea de Catalunya*, pp. 40-44.

³⁸ Aquest mateix dia va tenir lloc a Vilafranca del Penedès, a Sant Martí Sarroca i a Olèrdola la celebració del «*Dia de la Província*» amb l'assistència de les autoritats civils de la província de Barcelona, amb la presència de Tomás Pelayo Ros, governador civil, Josep Maria de Müller i d'Abadal, president de la Diputació de Barcelona, i Tomás Garicano Goñi, ministre de Governació.

(Moviment Socialista de Catalunya), Fèlix Plantalech (Partit Socialista Unificat de Catalunya), Francesc Pardo (Joventut Agrícola Rural Catòlica), tots tres de Vilafranca, i Josep Maria Torrents (Moviment Socialista de Catalunya) de Sant Pere de Riudebitlles. Fèlix Plantalech així ho recordava en una entrevista que li férem:

«Els anys 70 fins a la mort de Franco i fins a les primeres eleccions, l'Assemblea de Catalunya era una bulliciò social. Per tant, tot allò que passava, tot allò que d'una manera o altra sacsejava a la societat miraves de ser-hi present».

Fèlix Sogas, que va participar en tot el procés, va viure aquella època amb molta intensitat. Va participar en gairebé totes les reunions prèvies i les pròpies de l'Assemblea de Catalunya, excepte la que es va produir la detenció dels 113 doncs la seva dona, que es trobava embarassada, es va posar de part:

«Jo anava sempre a buscar al Pep Jai al Vendrell i després junts anàvem a Barcelona i el tornava a acompanyar, sempre feia això. La dona estava adolorida i vaig trucar al Pep Jai i em va dir què es faria acompanyar pel nebot, el Martí Carnicer, i els van detenir a tots dos».

2.3.2. DF (després de Franco), 1975-1977.

Durant aquest període, sobretot a Vilafranca del Penedès i a Sant Sadurní d'Anoia, però també arreu de l'Alt Penedès, es vivia en una comarca en part molt conscienciada i mobilitzada. El primer exemple en l'àmbit comarcal d'aquesta conscienciació social va tenir lloc a Vilafranca del Penedès al cap de poques setmanes de morir el dictador Francisco Franco. Un total de cinc-cents vint-i-cinc vilafranquins van adreçar una carta a l'alcalde Pere Martí, en què es reclamava l'anul·lació de les mesures econòmiques de limitació salarial i de la pujada de preus i una amnistia per facilitar les llibertats sindicals i polítiques. L'11 de desembre un centenar de persones es va concentrar a la plaça de la Vila, envoltats de membres de la Guàrdia Civil. La carta amb les signatures va ser lliurada a l'alcalde mitjançant la intermediació del cap de la policia local, Eustaquio Parrilla. L'alcalde Pere Martí i Domingo es va comprometre a

lliurar-la al subgovernador civil de la província que la faria arribar al Govern de l'Estat.³⁹ Així deia la carta:

*«Els sota firmants, treballadors i altres sectors de la població, davant les mesures econòmiques adoptades recentment pel Govern, de limitació de salaris i pujada de preus que suposen un greu afeybliment en l'economia dels treballadors, demanem l'anul·lació d'aquestes mesures i l'adopció d'unes altres que permetin sortir de l'actual crisi econòmica, sense que la seva pesada càrrega recaigui com fins ara sobre els treballadors. Tanmateix som conscients de les seves recents paraules de l'alcalde de què s'obre davant nostre una nova perspectiva en quan a una major participació de tots els ciutadans en les tasques públiques, el que indubtablement pot reduir-se per unes majors llibertats polítiques. Per a nosaltres, en aquests moments tot això es concreta en una real llibertat sindical per als treballadors, dins d'un marc d'amples llibertats polítiques que passen per una àmplia amnistia i la reincorporació als seus llocs de treball d'aquells homes i dones acomiadats per defensar els interessos del conjunt dels treballadors. Per tot això li demanem que transmeti al Govern, les nostres màximes preocupacions en aquests moments sobre uns problemes que requereixen una ràpida solució».*⁴⁰

L'amnistia va ser una qüestió llargament reclamada. A Sant Sadurní d'Anoia, la delegació local d'Amics de l'ONU van enviar un telegrama al rei Joan Carles I que deia:

*«La Delegación de Amigos de las Naciones Unidas de Sant Sadurní d'Anoia eleva a S.M. el Rey petición de amnistía y reconocimiento efectivo de los Derechos Humanos».*⁴¹

Amb aquest gest volien agafar el testimoni que el rei havia llençat en el seu primer discurs sobre la concòrdia. Des de la delegació de Sant Sadurní creien que per a ser efectiu calia una reforma de les lleis per tal de regular els drets de reunió, associació i d'expressió dels espanyols, acompanyada per una amnistia general.⁴² Alhora, l'entitat va començar una recollida de signatures assolint la quantitat de sis-cents catorze a

³⁹ *Tothom*, 20 de desembre de 1975.

⁴⁰ *Tothom*, 13 de desembre de 1975.

⁴¹ *Joventut Cristiana*, desembre de 1975.

⁴² *Joventut Cristiana*, desembre de 1975.

favor de l'amnistia general. Ho van realitzar amb el permís de l'alcalde Josep Maria Raventós, tot instal·lant una parada al carrer per recollir les signatures. A part, també s'adheriren diverses entitats sadurninques com l'Ateneu Agrícola, la Comissió de Fires i Festes, les Roselles d'Anoia, la revista Joventut Cristiana, la Institució Cultural La Llar, la Cooperativa escolar Vilarnau, la junta de professors de l'escola Vilarnau, la junta promotora del Cine Club, el Consell Pastoral i la Coral Sant Sadurní.⁴³ Però, a més, en el ple municipal del dia 7 de gener de 1976, l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia va aprovar una moció demanant l'amnistia general, tot enviant-la al president del Govern d'Espanya, Adolfo Suárez:

*«Ante las esperanzadoras perspectivas suscitadas por el primer discurso de S.M. el Rey y por la constitución y primeras acciones del nuevo Gobierno, este Ayuntamiento, en la seguridad de interpretar el sentir de la población desea expresar respetuosamente ante V.E. su firme convencimiento de que es de urgente necesidad para el feliz inicio de una era de auténtica paz acometer la revisión de nuestro ordenamiento jurídico para que quede garantizado a todos los ciudadanos el libre ejercicio de todos los derechos humanos, con especial atención a los de libre expresión de las ideas, reunión y asociación, así como la proclamación de una amplia amnistía para todo tipo de delitos políticos».*⁴⁴

Segons va recollir la crònica que Carles Querol va realitzar del ple municipal d'aquest 7 de gener de 1976 a les pàgines de la revista *Joventut Cristiana*, en la moció hi hagueren tres posicionaments debatuts per l'alcalde i els regidors del plenari sadurninenc: demanar l'amnistia i les llibertats democràtiques, una altra d'abstenció, i la proposada per l'alcalde Josep Maria Raventós Blanc que demanava la modificació i revisió de les lleis per tal d'assolir legalment l'amnistia. Segons el mateix Querol així va expressar el posicionament l'alcalde Raventós:

«El senyor alcalde les veu venir de lluny. En aquest Ple va manifestar dues postures que val la pena comentar i prendre'n nota. En primer lloc l'afirmació de què demanava la revisió de l'ordenació jurídica que fes possible l'amnistia i les llibertats democràtiques, no per oportunisme o bé portat per les circumstàncies, sinó per un convenciment que té des de fa molts anys. En segon

⁴³ *Joventut Cristiana*, gener de 1976.

⁴⁴ *Joventut Cristiana*, gener de 1976.

*lloc la voluntat que en els càrrecs de l'Ajuntament hi vagin a parar els polítics. I és que fins ara, a part dels homes honestos –que també n'hi ha hagut i n'hi ha en els nostres Ajuntaments- hem vist com hi entraven també els qui procuraven per ells pels seus socis, aquells que de les pedres n'han tret pans i no per donar-los als pobres. I això que, a l'Ajuntament de Sant Sadurní han d'anar-hi els polítics escollits democràticament, ho digui precisament l'alcalde, és de vital importància pel futur del poble. Equival a dir que ell opta pel canvi».*⁴⁵

Aquest posicionament d'aprovació de mocions a favor de l'amnistia als ajuntaments també va tenir lloc, per exemple, a l'Ajuntament de Torrelavit, en el ple municipal del 19 de febrer de 1976.⁴⁶

A Vilafranca del Penedès, també va ser important la campanya a favor de l'amnistia que va organitzar la delegació de l'entitat Justícia i Pau de les parròquies de Vilafranca, el gener de 1976, amb la redacció d'un manifest signat per seixanta-cinc entitats de Vilafranca i de l'Alt Penedès:

*«no significa només l'alliberament d'alguns presoners polítics sinó l'anul·lació de les causes penals que han originat aquesta situació, és a dir, l'establiment d'un ordre constitucional que garanteixi els drets humans fonamentals de reunió, expressió i associació».*⁴⁷

El manifest va ser recolzat per seixanta-cinc entitats de Vilafranca i de la comarca de l'Alt Penedès: Comissió Justícia i Pau de Vilafranca, Consell Pastoral de Vilafranca, Agrupament Escolta Pere III el Gran, Patronat dels Castellans de Vilafranca, Atlètic Club Vilafranca, Club Basquetbol Vilafranca, Penya Barcelonista de Vilafranca, Club de Tennis de Vilafranca, jugadors i entrenador del FC Vilafranca, Club Natació Vilafranca, Agrupació Sindical de Banc i Estalvis, Unió de Tècnics i treballadors del Sindicat Mixt, Òmnium Cultural Alt Penedès, Agrupació Polifònica de Vilafranca, Agrupació Folklorica del Casal, Institució Cultural Montagut, Associació de Pares del Col·legi Sant Ramon, Religioses Filles de Sant Josep, Centre Excursionista del Penedès, Escola de Formació Social de Vilafranca, Delegació a Vilafranca d'Agermanament, Associació de Veïns de Sant Julià, Junta de Pares del Col·legi Sant Elies, Col·legi

⁴⁵ *Joventut Cristiana*, gener de 1976.

⁴⁶ *Joventut Cristiana*, febrer de 1976.

⁴⁷ *Tothom*, 10 de gener de 1976.

Germanes Carmelites de la Caritat, Residència Mare Ràfols del Molí d'en Rovira, Col·legi Sant Ramon de Penyafort, Agrupació Sindical d'Arts Gràfiques, Agrupació Sindical de la Metal·lúrgia, Unió de Tècnics i treballadors del Sindicat del Metall, Sindicat Mixt, Associació de Veïns de l'Espirall, Agrupació Sindical d'Indústries Químiques, Grup de Dirigents de l'Espinguet, Junta de Pares de l'Espinguet, Coral Xegadí, Comunitat Evangelista de Vilafranca, Joventut Agrícola Rural Catòlica, Cineclub Vilafranca, Museu de Vilafranca, CAEP III - Grup de Teatre, Secció de Belles Arts del Casal, Agrupació Tèxtil del Sindicat Mixt, Joventuts Musicals de Vilafranca, Secció d'Escacs del Casal, Assemblea Local de la Creu Roja, Patronat de l'Hospital Comarcal, Setmanari Tothom, i les parròquies de Sant Pere de Subirats, de Sant Pau d'Ordal, de Sant Pere d'Avinyonet, de Santa Maria de Vilafranca, de la Santíssima Trinitat de Vilafranca, de Sant Esteve d'Ordal, de Sant Pere de Lavern, de Sant Cristòfol de la Granada, de Sant Andreu de Puigdàlber, de Santa Maria de Foix, de Santa Maria de Bellver, de Sant Genís de Torrelles de Foix, de Sant Salvador de les Gunyoles, de Sant Pere Molanta, del Pla del Penedès, de Font-rubí, de Les Cabanyes i de Pontons.⁴⁸

Aquesta recollida de signatures va comportar que al ple municipal de l'Ajuntament de Vilafranca del dia 18 de febrer de 1976 s'aprovés una moció demanant l'amnistia i el reconeixement dels drets humans.⁴⁹

A la portada del setmanari *Penedès*, portaveu del Movimento, es va publicar un article titulat «*La democracia, la amnistía y el descorche*» en què es criticava les opcions polítiques extremistes que tensaven la corda de la nova democràcia:

«La decisión gubernamental a favor de la amnistía, que a la larga se ha de producir, es posible que no tenga lugar mientras la consecuencia inmediata y espectacular consista en un olímpico «corte de manga» hecho por un extremismo, al otro».

El text també comentava els problemes amb els quals es trobava el govern per tal d'arribar a acords, perquè a l'oposició hi havia una important varietat de forces polítiques a les quals calia posar-hi remei:

⁴⁸ *Tothom*, 21 de febrer de 1976.

⁴⁹ *Tothom*, 21 de febrer de 1976.

*«El Gobierno ha de pactar con la oposición de un modo honesto y abierto, como decía el discutido editorial de la Revista «Cambio 16», pero ésta no puede presentar un mosaico de dieciocho variantes del partido socialista, ni veintidós de la democracia cristiana por cada región con posibilidades de autonomía descentralizada. Lo que más hace mella en el pueblo es la falta de seriedad. Claro, que a lo mejor todos los que andan por los periódicos diciendo bobadas en estos días, no son más que «teloneros».*⁵⁰

Un altre fet d'àmbit espanyol que sacsejà la vida política i social de Vilafranca van ser els fets de Vitòria, així com els de Basauri, Elda i Tarragona, dels quals, el primer va acabar amb la mort de quatre persones en la reivindicació de millores pels obrers. A Vilafranca, el dissabte 6 de març de 1976, a la basílica de Santa Maria, va tenir lloc una reunió per analitzar els fets i organitzar algun tipus d'acte, de caràcter silenciós, pel 24 de març al vespre, amb sortida des de la mateixa església de Santa Maria.⁵¹ La manifestació, organitzada per l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès, va aplegar a més de set-centes persones i va començar a Santa Maria on es va explicar que havia succeït en aquestes poblacions, on havien mort set obrers. També es va comentar la situació política i la necessitat d'assolir les llibertats polítiques i sindicals, però no des del reformisme de l'Estat sinó produint un trencament democràtic.⁵²

Uns quants mesos més tard, el dissabte 2 d'octubre de 1976 es va organitzar una manifestació contra la carestia de la vida. En aquesta ocasió va ser una comissió de dones qui va convocar i preparar la manifestació que va transcórrer per diferents carrers i places del centre de Vilafranca amb l'assistència de prop de tres-centes cinquanta persones. Celina Guijo Lobato, una de les promotores de la manifestació així ho recordava:

«Era una convocatòria sobre la carestia de la vida, la vida havia pujat molt, encara teníem d'alcalde Pere Martí, i vam fer la primera manifestació de dones. Vam demanar nosaltres tots els permisos i van venir unes tres-centes cinquanta».

⁵⁰ Penedès, 24 de gener de 1976.

⁵¹ Tothom, 20 de març de 1976.

⁵² Tothom, 27 de març de 1976.

Aquest grup de dones, a més, recolliren signatures contra l'encariment dels productes que van lliurar a l'alcalde Pere Martí. El grup de dones va emetre un manifest de valoració de la manifestació:

*«El Grupo de Mujeres organizador de la manifestación contra la carestía de la vida del pasado día 2, valora muy positivamente tal acto, en el cual quedó clara la protesta del pueblo trabajador de Vilafranca por el incesante aumento del coste de la vida. Aun no habiendo tenido una participación masiva, fue muy positiva la manifestación por la repercusión que tuvo, tanto antes como después de realizada, y por la composición de personas que asistieron, en su gran mayoría trabajadores de la zona. Agradecemos a todos los que acudieron al llamamiento su asistencia y su participación activa y les animamos a continuar ahora con más fuerza la lucha contra la carestía de la vida. Sabemos que con solo una manifestación poco o nada vamos a conseguir, porque la solución real y definitiva del problema de la carestía de la vida así como de tantos otros muchos, no se puede encontrar en el actual sistema económico. El verdadero trabajo empieza ahora. El Grupo de Mujeres tiene planteada la continuidad en su trabajo contra los problemas que nos afectan y acosan cada día más. Queremos hacer un llamamiento a colaborar y participar con nosotras en la lucha por la solución de todos estos problemas».*⁵³

En plena transició democràtica va esclatar el cas Boadella. La companyia *Els Joglars*, liderada per Albert Boadella, va estrenar a finals de l'any 1977 una obra de teatre sobre el procés i execució de Georg Michael Welzel que va ser condemnat a garrot vil per la mort d'un Guàrdia Civil a L'Hospitalet de l'Infant (Tarragona) i executat el mateix dia que Salvador Puig Antich. L'obra de teatre *La Torna* explica, amb un to burlesc, com Georg Michael Welzel, amb el nom de Heinz Chez, va ser jutjat i condemnat a mort per un tribunal militar. A l'obra *La Torna* es ridiculitzava els militars que formaven part del tribunal, per la qual cosa, el Capità General de Catalunya va prohibir la representació i l'arrest del director Albert Boadella. Aquest fet va provocar que bona part de la societat civil s'indignés i va començar a protestar per la manca de llibertat d'expressió. A l'Alt Penedès van ser vint-i-set entitats polítiques, socials i

⁵³ *Tothom*, 2 d'octubre de 1976; 9 d'octubre de 1976.

sindicals⁵⁴ que van emetre un comunicat en favor de Boadella i de la llibertat d'expressió.⁵⁵ A Vilafranca, el dissabte 25 de febrer, al mercat, persones vinculades a les entitats signants del manifest van muntar una parada per informar els vilafranquins i penedesencs dels problemes de llibertat d'expressió. El dimecres següent, primer de març, es va produir una concentració a la rambla de Sant Francesc amb l'assistència de dues-centes persones. Aquestes van anar fins a l'Ajuntament de Vilafranca per lliurar-li a l'alcalde una carta demanant llibertat d'expressió.⁵⁶

A imatge de l'Assemblea de Catalunya, es va crear a Vilafranca del Penedès, l'any 1975, l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès (ADAP) i de Vilafranca (ADV). Les assemblees comarcals i locals es va formar a partir de persones vinculades a partits polítics, sindicats i independents, i les reunions s'acostumaven a realitzar a dues escoles religioses de Vilafranca: Sant Elies i Sant Ramon. L'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès era participada per Convergència Socialista de Catalunya, Partit Socialista Unificat de Catalunya, Partit del Treball d'Espanya, Moviment Comunista de Catalunya, Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya, Topo Obrero, Comissions Obreres, Convergència Democràtica de Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya, Moviment de Joventuts Comunistes de Catalunya, Moviment de Joventut Socialista de Catalunya, Unió Democràtica de Catalunya, Unió Sindical Obrera i gent independent. El periodista Enric Tomàs ens va comentar que algunes de les reunions, de petit format, s'havien realitzat a casa seva, en un pis del carrer de la Palma número 26, on participaven, entre d'altres, i a part del mateix Tomàs, Fèlix Sogas, Ramon Arnabat, Fèlix Plantalech i Joaquim Illa. Segons Jordi Cuyàs

«Aquí hi havia als darrers temps del franquisme grups més radicals, per dir-ho d'una manera i, per tant, l'Assemblea Democràtica intentava aglutinar més gent que els que estrictament estaven a l'Assemblea de Catalunya. [...] L'Assemblea acabà aglutinant a la major part de la gent que es movia i amb bona col·laboració social».

⁵⁴ Les entitats signants del manifest van ser: CAEP III, PSC-Congrés, Coral Infantil L'Espinguet, Tothom, Rialles, Bola 69, CNT, PTC, AAVV Les Clotes, CDC, Centre Excursionista del Penedès, PSUC, ERC, Sindicat de Treballadors del Penedès, AAVV Poble Nou, AAVV L'Espirall, AAVV Sant Julià, CCOO, Òmnium Cultural, UGT, USO, Coral Amics del Cant de la Múnia, USTEC, MCC, Agrupació Polifònica i Comissió Juvenil de Forces Polítiques.

⁵⁵ *Tothom*, 25 de febrer de 1978.

⁵⁶ *Tothom*, 4 de març de 1978.

La primera acció de l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès (ADAP) va ser una manifestació contra els morts a Vitòria, Elda, Tarragona i Basauri el març de 1976, amb la sortida al carrer de set-centes persones després d'un acte a l'interior de la basílica parroquial de Santa Maria. Entre les seves accions cal destacar, el juliol de 1976, la manifestació per a demanar l'amnistia en què assistiren prop de mil cinc-centes persones. El 7 de novembre del mateix any s'organitzà una manifestació per commemorar el cinquè aniversari de l'Assemblea de Catalunya.⁵⁷ L'ADAP va emetre un comunicat després de la manifestació en què exposaven la seva posició:

*«Creiem que aquesta manifestació pública, va ser la resposta més adient en l'actual procés d'integració del poble del Penedès, per conquerir les llibertats, tot i que hi ha moltes altres formes de lluita que responen a cada situació concreta».*⁵⁸

La Coordinadora Intercomarcal de l'Assemblea de Catalunya de les comarques de l'Alt Camp, Baix Camp, Conca de Barberà, Segarra tarragonina, Alt Penedès, Baix Penedès, Garraf i Tarragona Ciutat van organitzar el 17 de juliol de 1976 una manifestació a favor de l'amnistia a Vilafranca. L'ADAP va imprimir uns fulls volants, amb informació bilingüe sobre què era l'amnistia i indicava les dades de concentració de la manifestació. Aquesta sortí de la plaça Milà i Fontanals i va recórrer els carrers del Raval de la Font, dels Ferrers, de la Cort, plaça de la Vila, de la Indústria, la Parellada, rambla de Nostra Senyora i, finalitzà, a la rambla de Sant Francesc. La manifestació, amb una afluència de mi cinc-centes persones, estava encapçalada per una senyera amb la paraula *Amnistia*. A la rambla de Sant Francesc, davant del monument a Milà i Fontanals, es va fer un minut de silenci per les víctimes del franquisme i es llegí el *Manifest per la ruptura* de l'Assemblea de Catalunya.⁵⁹

A l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès es conserva una filmació de la manifestació de l'amnistia. A les imatges es pot visualitzar des dels moments inicials de la manifestació a la plaça Milà i Fontanals i la mateixa al seu pas per diferents carrers fins a la rambla de Sant Francesc i situar-se al davant del monument a Milà i Fontanals. Entre totes les pancartes que la gent portava -i que eren prou nombroses, es poden identificar amb claredat els següents lemes:

⁵⁷ *Tothom*, 27 de març de 1976.

⁵⁸ *Tothom*, 3 d'abril de 1976.

⁵⁹ *Tothom*, 24 de juliol de 1976.

«Autodeterminació per a tots els pobles de l'Estat espanyol; Amnistia laboral; Sant Sadurní per l'amnistia; Llibertat i amnistia laboral; Assemblea de Catalunya del Baix Penedès per la llibertat; La Selva del Camp per l'Amnistia; i, A la ruptura democràtica per un govern provisional».⁶⁰

Un fet important de l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès (ADAP) va ser la participació en la *Marxa de la Llibertat* que es va celebrar a Vilafranca sense problemes, tot i la prohibició de la convocatòria. La *Marxa de la Llibertat* va ser una acció per reclamar l'amnistia, les llibertats i l'estatut d'autonomia, en consonància amb el lema de l'Assemblea de Catalunya; amb la consigna de *Poble català, posa't a caminar*. La marxa, impulsada per Pax Christi, es dividia en sis columnes (Tramuntana, Lluís Companys, Francesc Macià, Rafael de Casanova, Abat Escarré i País Valencià) que recorrien diferents pobles i ciutats. A Vilafranca es va constituir un secretariat permanent. Malgrat estar prohibida per ordre del Ministeri de la Governació, de Manuel Fraga, la marxa amb les sis columnes va continuar el seu camí. Al Baix Penedès tretze persones van ser multades amb un milió dues-centes mil pessetes per desobeir l'ordre governativa; i al Garraf vuit persones esperaven la seva sanció.⁶¹ Segons Andreu Mayayo la marxa

«va deixar pòsit i serví per estructurar secretariats del Congrés de Cultura Catalana i ampliar l'Assemblea de Catalunya».⁶²

A Vilafranca es va celebrar la *Marxa de la Llibertat* coincidint amb la Festa Major, els dies 29 i 30 d'agost de 1976. La marxa va fer els seus actes amb normalitat si bé s'arribaren fins a Vilafranca membres de la Guàrdia Civil procedents d'altres localitats. El 29 d'agost, al matí, els membres de la marxa, acompanyats amb un tractor amb pàmpols de vinya i globus de colors, van recórrer els carrers més centrals de la ciutat fins a arribar-se a la capella de Sant Joan on es va fer la presentació de la marxa i la lectura d'un manifest de l'Assemblea de Catalunya. A la tarda, a la plaça de l'Exèrcit, ara del Penedès, es va celebrar una ballada de sardanes. En cap dels casos va intervenir la Guàrdia Civil. Moltes persones recorden la seva nombrosa presència a Vilafranca,

⁶⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès (ACAP) – Arxiu de la Imatge i el So. UI DVD 1C. Capítol *La manifestació de la transició 1976*.

⁶¹ *Tothom*, 24 de juliol de 1976.

⁶² MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana*. Editorial Afers. Catarroja, 2002, p. 25.

amb molts efectius, però sense actuar-hi. Jordi Cuyàs va dir-nos en relació a l'actitud de la Guàrdia Civil de la Vilafranca d'aquells anys:

«Reprimien la dissidència, però sense intentar anul·lar la dissidència».

Fèlix Plantalech també recordava l'actitud de la Guàrdia Civil a Vilafranca en aquest afer:

«No va passar res, jo diria que, entre altres coses, perquè el tinent de la Guàrdia Civil era un home intel·ligent i es va donar compte de què allò podia acabar malament o podia deixar i no passar res. Va optar per aquesta opció».

L'endemà, dia 30 d'agost, una pancarta amb el lema *«Poble català, posa't a caminar»* va ser penjada al campanar de la capella de Sant Joan mentre hi havia la jornada castellera de Sant Fèlix. Des de l'Escola de Formació Social de Vilafranca -que més tard explicarem- van donar suport logístic als membres de la columna Abat Escarré deixant-los dormir al seu local, al carrer de la Palma número 24.

De la Marxa de la Llibertat també s'han conservat imatges a l'Arxiu Comarcal. En aquesta ocasió es visualitzen els carrers de Vilafranca al pas de la carrossa de la *Marxa de la Llibertat* fins a arribar a la capella de Sant Joan. Com que era el dia d'inici de la Festa Major de Vilafranca, a l'àliga, peça del bestiar festiu, li van col·locar un globus al bec que tenia dibuixat el logotip de la marxa, que eren quatre fletxes i una petjada, al costat del colom que porta dissecat.⁶³

A les pàgines del setmanari *Penedès* es va criticar que integrants de la marxa col·loquessin una samarreta a la creu de ferro que corona la façana de la capella de Sant Joan:

«La Fiesta Mayor transcurrió en paz, aunque la camiseta en la Cruz de San Juan fué, a más de una irreverencia, una horterada. Sin querer nos viene a la memoria el chiste aquél del tonto del pueblo que salía del circo exclamando: ¡Que no son «putienses»! Que són «nanus»! Desconocemos en absoluto y no

⁶³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès (ACAP). Arxiu de la Imatge i el So. UI DVD 2C. Capítol *Marxa de la Llibertat 1976*.

*llegamos siquiera a imaginar el por qué de la prohibición gubernativa de la «marxa».*⁶⁴

La festa major d'aquell any 1976 ja havia començat moguda, arran del pregó pronunciat pel periodista Joan Anton Benach, fill de Manuel Benach, exalcalde franquista de Vilafranca. El seu pregó va molestar considerablement als sectors conservadors de la ciutat, ja que no responia a l'estil habitual, de lloança a *la més típica de Catalunya* i del seu bestiar festiu, ni tampoc de les seves tradicions, sinó reflectint una realitat de Vilafranca que també hi era present en la festa major, entre altres coses, com la *Marxa de la Llibertat*.⁶⁵ Aquell any, l'alcalde no va felicitar al pregoner, algunes persones van recriminar-li el seu pregó i no va ser convidat al balcó de l'Ajuntament de Vilafranca el dia 30 per veure l'actuació castellera de Sant Fèlix. A la portada del setmanari *Penedès* es va recollir algunes declaracions de l'alcalde Pere Martí sobre l'afer del pregó de Joan Anton Benach:

*«Continuó diciendo el Alcalde que el Sr. Benach empezó muy bien, pero el final del Pregón había sido una conferencia política, un mitin, lo cual le había disgustado particularmente, tanto por el hecho de politizar la Fiesta Mayor como por la falta de atención a los continuados esfuerzos llevados a cabo para vivir una Fiesta Mayor sin política, sin alteraciones y con el más amplio sentido de fiesta. Este fué el motivo de no invitarle a presenciar los actos desde el balcón del Ayuntamiento. Es más, puntualizó «me negué a que subiera al balcón».*⁶⁶

L'Assemblea Democràtica de Vilafranca va organitzar uns dies més tard un sopar, a l'escola Montagut, amb més de dues-centes persones per donar suport a Joan Anton Benach, amb parlaments polítics per part de l'organització, dels administradors de la festa major i del mateix pregoner. El sopar va acabar amb una festa amb elements típics de la festa major com els diables i els castells.⁶⁷

Com a celebració del cinquè aniversari de l'Assemblea de Catalunya, després de l'actuació castellera en commemoració del 28è aniversari dels Castellera de Vilafranca,

⁶⁴ *Penedès*, 4 de setembre de 1976.

⁶⁵ *Tothom*, 4 de setembre de 1976. Podeu llegir el pregó de Joan Anton Benach encartat al mateix número del *Tothom* d'aquesta referència i també al llibre *Senyores i Senyors... Els pregons de la Festa Major de Vilafranca (1963-1995)*. Edicions El 3 de vuit. Vilafranca del Penedès, 1996, pp. 127-139.

⁶⁶ *Penedès*, 25 de setembre de 1976.

⁶⁷ *Tothom*, 9 d'octubre de 1976.

es va organitzar una manifestació que va començar amb el cant dels Segadors a la plaça de la Vila. Els manifestants van recórrer el carrer de la Cort i la rambla de Sant Francesc, fins al monument de Milà i Fontanals on va intervenir Salvador Casanovas, del Grup d'Independents de l'Assemblea de Catalunya. La manifestació va continuar per la rambla de Nostra Senyora fins a la font de Sant Magí. Aquesta va ser molt concorreguda ja que la programada a Vilanova i la Geltrú va ser prohibida pel Govern Civil.⁶⁸

L'Assemblea penedesenca va estar a l'aguait de l'actualitat política, social i sindical de la comarca. Tant és així que, arran del conflicte laboral a l'empresa Tractor de Vilafranca, l'assemblea va mostrar la seva solidaritat amb els treballadors.⁶⁹ El setembre de 1976 va emetre un comunicat en què anunciava que havia enviat un telegrama al president del Govern, Adolfo Suárez, per unes declaracions a la revista francesa *Paris Match* sobre la llengua catalana;⁷⁰ es va felicitar per la celebració de l'11 de setembre a molts pobles de l'Alt Penedès, especialment a Sant Sadurní d'Anoia; criticà la mort de Jesús Zavala en una manifestació a Fuenterrabía per un tret de la Guàrdia Civil i els problemes que la *Marxa de la Llibertat* havia tingut a Montblanc i Tarragona; i se solidaritzà amb el pregoner Joan Anton Benach.⁷¹

L'Assemblea Democràtica de Vilafranca va emetre també diferents comunicats. Al mes de novembre de 1976 denunciaven públicament la prohibició de realitzar un acte pel cinquè aniversari de l'Assemblea de Catalunya a la veïna població de Vilanova i la Geltrú. També la prohibició per no deixar que la Unió de Pagesos realitzés una presentació pública, i criticava el procés de transició ja que el Govern no tenia «*en compte l'oposició democràtica*» i denunciava que l'extrema dreta actuava amb total impunitat.⁷² També va fer un comunicat en relació a la creació de la Plataforma d'Organismes Democràtics (POD) que aplegava la Coordinació Democràtica (d'àmbit estatal), l'Assemblea de Catalunya, la Taboa Democràtica de Galiza, Taula de Forces Polítiques i Sindical del País Valencià, el Consell d'Assemblees Democràtiques de les Illes i la Coordinadora de Fuerzas Democráticas de Canarias. La Plataforma va redactar

⁶⁸ *Tothom*, 13 de novembre de 1976.

⁶⁹ *Tothom*, 10 de juliol de 1976.

⁷⁰ Adolfo Suárez va ser preguntat a la revista *Paris Match* sobre si era possible l'ensenyament a l'escola en basc i en català. Ell va respondre que la pregunta era idiota i va convidar al periodista a que li trobés mestres que eduquessin química nuclear en basc.

⁷¹ *Tothom*, 18 de setembre de 1976.

⁷² *Tothom*, 13 de novembre de 1976.

un manifest amb set punts en què, davant del referèndum de la llei de reforma política d'aquell 1976, demanaven:

*«la legalització de tots els partits polítics i organitzacions sindicals, sense exclusions: Amnistia total per als presos polítics i lliure retorn dels exiliats; reconeixement efectiu del ple exercici de les llibertats d'expressió, reunió, associació i manifestació; anul·lació del decret llei sobre terrorisme i altres lleis repressives, i supressió del tribunal d'ordre públic; igualtat d'oportunitats per a tots els partits i organitzacions sindicals en l'accés a la ràdio i TV estatal; suprimir l'aparell político-administratiu del Movimiento per impedir el seu ús com a mitjà de pressió; i participació dels partits democràtics en el control de la consulta popular».*⁷³

En relació a aquest manifest, al desembre d'aquell any, es va celebrar el referèndum de la Llei de Reforma Política -que s'explicarà més endavant. El posicionament de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca va ser d'abstenció després d'analitzar en un comunicat el sí, el no i l'abstenció. Abstenir-se en la votació volia dir que no s'acceptava la consulta perquè que no tots els partits polítics i sindicats estaven legalitzats, que era necessari eliminar l'estructura del Movimiento Nacional, i que tots els partits polítics tinguessin les mateixes oportunitats d'aparèixer en els mitjans de comunicació públics.⁷⁴

En aquest ambient previ al referèndum de la Llei de Reforma Política, el dia abans de les votacions, el dimarts 14 de desembre, l'Assemblea Democràtica de Vilafranca volia organitzar una manifestació pels carrers Balmes, Pere III, Montblanc, Amàlia Soler, Bisbe Morgades, avinguda de Tarragona, rambla de Nostra Senyora, Muralla de Sant Magí, de la Lluna, plaça Milà i Fontanals, Montserrat, mossèn Coy i plaça Pau Casals, però el Govern Civil de Barcelona els hi va denegar el permís governatiu.⁷⁵ Com que la manifestació va ser prohibida, quatre membres de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca van posar una parada el dissabte abans del referèndum al mercat, a la plaça Juan Álvarez, ara de la Constitució, per informar del posicionament de la plataforma democràtica vilafranquina. La Guàrdia Civil va fer desmuntar la parada i els quatre activistes van ser detinguts i portats a la caserna per tal de prendre'ls-hi

⁷³ Tothom, 27 de novembre de 1976.

⁷⁴ Tothom, 4 de desembre de 1976.

⁷⁵ Tothom, 11 de desembre de 1976.

declaració.⁷⁶ El que sí que van poder realitzar fou una taula rodona al cinema Bolet per tal d'explicar el posicionament de l'ADV, amb les intervencions de Josep Maria Santacana, Fèlix Plantalech, Fèlix Sogas, Maria Pillado, Jordi Cuyàs, Conxita Colet, Ramon Arnabat i Felip Vilella.⁷⁷

L'activitat de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca va ser molt activa durant els primers mesos de 1977 doncs va realitzar manifestos i accions per tal de defensar el seu posicionament, tant en qüestions locals com estatals. L'Assemblea vilafranquina va redactar un manifest de denúncia a les accions de l'extrema dreta quan es va produir l'atemptat contra els advocats laboralistes d'Atocha (Madrid).⁷⁸ També va realitzar una lectura pública, a la plaça de la Vila, d'una carta a l'alcalde Pere Martí condemnant l'atemptat d'Atocha, la fi de les organitzacions terroristes i parapolicials com el sometent i que l'ajuntament s'adherís al lema de l'Assemblea de Catalunya: amnistia, llibertat i Estatut d'Autonomia⁷⁹ -carta que va ser resposta públicament per l'alcalde Martí de què l'únic que podia fer l'ajuntament era abstenir-se, ja que l'Assemblea Democràtica no representava a tota la ciutadania de Vilafranca.⁸⁰ També va promoure a Vilafranca un manifest «*Per la legalització immediata de tots els partits polítics i organitzacions sindicals*», redactat a Barcelona el 6 de març de 1977. El pamflet, redactat en català i castellà, deixava un espai per a l'adhesió individual.⁸¹

Malauradament, amb la convocatòria d'eleccions generals per a mitjan 1977, les assemblees de Vilafranca i la de l'Alt Penedès van deixar de realitzar accions i activitats quan les organitzacions polítiques van anar prenent cos i la unitat democràtica del moviment assembleari -de tots els demòcrates contra el franquisme- va donar pas a l'opció individualista dels partits polítics que lluitaven per un electorat i poder treure pit amb les seves reivindicacions pròpies. A partir d'aquell moment, ja hi existien altres plataformes d'acció política: els partits.

En un l'altre municipi on es van constituir una delegació local de l'Assemblea de Catalunya va ser a Sant Sadurní d'Anoia. La seva presentació pública va tenir lloc el dia 11 de setembre de 1976, a la Llar, després d'una conferència que havia de fer Josep

⁷⁶ *Tothom*, 18 de desembre de 1976.

⁷⁷ *Tothom*, 18 de desembre de 1976.

⁷⁸ *Tothom*, 29 de gener de 1977.

⁷⁹ *Tothom*, 29 de gener de 1977. Un extracte de la carta va ser publicat a *Tothom* del 5 de febrer de 1977.

⁸⁰ *Tothom*, 26 de febrer de 1977.

⁸¹ Biblioteca del Pavelló de la República. Fons Personal Josep Giralt Raventós. FP (Giralt) 1. 7. Assemblea Democràtica de Vilafranca del Penedès.

Andreu i Abelló, però no es va presentar. En l'acte es va llegir un manifest i es convidà a integrar-se a l'organització sadurninenca tant a entitats com a persones a títol individual. Com òrgan assembleari es va parlar activament entre els congregants sobre l'assistència a la manifestació d'aquella jornada, la primera celebració de l'Onze de Setembre després de la mort del general Franco. El desconeixement de la història de la diada era tal que sort en tingueren els assistents amb la presència de l'activista i historiador Marcel Gabarró per explicar la guerra de Successió i els fets de l'11 de setembre de 1714.⁸²

La secció sadurninenca, a part de la seva participació en els actes que en l'àmbit comarcal, també va ser activa en la política municipal. Un exemple va ser la seva oposició al projecte de la via de circumval·lació del municipi manifestant que s'havia realitzat sense la participació dels veïns, el novembre de 1976. A més, demanaren públicament el reconeixement i la participació de tots els partits polítics i unes eleccions municipals amb sufragi universal, l'eliminació del sistema d'eleccions per terços i el dret de vot a divuit anys.⁸³ Uns mesos més tard, el març de 1977, van criticar el manteniment de la il·legalització d'alguns partits polítics que els impedia el seu registre i actuar de manera legal. Per aquest motiu, expressaren el següent:

«1.- Que aquesta mesura, a la vegada que intenta marginar fonamentalment a les forces obreres i populars de tot el procés polític, és del tot contradictòria amb les reiterades declaracions del Govern de voler avançar cap a la democràcia.

2.- Que l'exigència de partits polítics sense exclusions no queda en absolut resolta amb el decret llei mitjançant el qual es traspasa al Tribunal Suprem la facultat de legalitzar o no qualsevol associació o partit polític mentrestant la seva existència continuï estant subjecte a un Codi Penal restrictiu.

3.- Que la legalització dels partits polítics i organitzacions sindicals sense discriminacions no és un problema legal ni administratiu, sinó polític. És, en definitiva, el problema de si s'estableix o no una democràcia plena i de si les eleccions es faran en un marc plenament democràtic o no.

⁸² Joventut Cristiana, setembre de 1976.

⁸³ Joventut Cristiana, desembre de 1976.

En conseqüència, a la vegada que protestem enèrgicament contra aquestes mesures discriminatòries, EXIGIM, com a marc que garanteixi unes eleccions democràtiques, de forma immediata:

- a) *La legalització de tots els partits polítics i organitzacions sindicals sense restriccions ni exclusions.*
- b) *La promulgació de l'Amnistia Total.*
- c) *El ple restabliment de les llibertats polítiques, sindicals i nacionals, que a Catalunya es concreten en el restabliment provisional dels principis i institucions configurats en l'Estatut del 32, la qual cosa implicar necessàriament la restauració de la Generalitat i el retorn del seu President, Josep Tarradellas».*⁸⁴

Però sens dubte, l'acte més emotiu que va organitzar la secció local de l'Assemblea va ser l'homenatge el dia 23 d'abril de 1977 al fill il·lustre de Sant Sadurní d'Anoia, Joan Casanovas i Maristany, expresident del Parlament de Catalunya, entre 1933 i 1937, celebrat a l'Ateneu, amb gran participació i l'assistència del seu fill Joan Casanovas i Coberta. També intervingueren Carles Querol Rovira i una representació d'antics companys de Casanovas a Esquerra Republicana de Catalunya del temps de la Segona República: Josep Maria Poblet, Francesc Viadiu i Josep Andreu i Abelló. També hi assistí Joan Roca, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sant Sadurní.⁸⁵

En un altre municipi on es va constituir una Assemblea Democràtica va ser a Gelida. Es reunien al local del Grup Excursionista Gelidenc, i posteriorment també a la pista de la Unió Casal Gelidenc. Van organitzar una campanya demanant l'abstenció en el referèndum per la reforma política de 1976. També defensaren l'edifici de les Escoles Velles per tal que no fos venut per construir un bloc de pisos i feren una acció simbòlica amb el canvi dels noms dels carrers, catalanitzant-los i popularitzant-los el 1976, provocant una confrontació amb l'Ajuntament de Gelida, que havia autoritzat una cercavila.⁸⁶ Per salvar l'edifici de les antigues escoles amb la idea d'evitar l'especulació

⁸⁴ *Joventut Cristiana*, març de 1977.

⁸⁵ *Joventut Cristiana*, maig de 1977. QUEROL ROVIRA, Carles. *Retrats. Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia, 1865-1997*. Ramon Nadal, editor. Vilafranca del Penedès, 1998, p. 229.

⁸⁶ CAPELLADES PORRAS, Guillem. *El PSUC a Gelida*. Treball de recerca de batxillerat. Gelida, 2012, pp. 46-49.

urbanística proposaren la seva conversió en casa de cultura i parc municipal.⁸⁷
L'Assemblea va redactar la següent carta, que reproduïm parcialment:

«Si tots els gelidencs no ens hi oposem, si tots els gelidencs no ens unim en un esforç únic, ben aviat CAN VALLS i els jardins que rodeixen la casa, l'espai conegut popularment per LES ESCOLES VELLES del carrer de Sant Lluís, es convertirà en un barri de vivendes.

*Si s'arriba a portar a terme el projecte, Gelida amb l'operació especulativa de les Escoles Velles, perdrà una oportunitat, potser l'única que ens queda, de lograr un Parc públic al cor mateix del poble i a la vegada una Casa de Cultura per aplegar totes les activitats que hi ha i que hi hauran a Gelida. Activitats que anirien des de conferències a exposicions, des d'assemblees a Biblioteca pública, des d'arxius municipals a sales de reunió de les recents penyes esportives creades a Gelida. Parcs i jardins públics per a passejar, per a jugar els infants, per a ballar sardanes, per a organitzar festes populars, per a estar tranquil. HI PODRIA SER-HI TOT».*⁸⁸

També va promoure el cicle de conferències sobre les alternatives polítiques i la defensa del funicular. De l'Assemblea Democràtica de Gelida va sortir la candidatura unitària i independent l'Entesa de Gelida.

2.4. Les eleccions al terç familiar de 1973 a Vilafranca del Penedès.

Per tal de ser elegit regidor als ajuntaments durant el franquisme calia fer-ho des de tres opcions diferents: el terç sindical, el terç corporatiu i el terç familiar. El darrer terç, el familiar, es deixava l'elecció als caps de família sempre que hi haguera candidats per votar, és a dir, més candidats que llocs a ocupar. Les eleccions al terç familiar de 1973 a Vilafranca van servir perquè els moviments socials i polítics d'esperit democràtic del municipi trobessin en aquesta convocatòria, per escollir a dos nous regidors, l'oportunitat de fer política des de dins de l'aparell del règim franquista. És a dir, van prendre l'opció de fer «entrisme».

⁸⁷ *Tothom*, 21 de maig de 1977.

⁸⁸ Arxiu Municipal de Gelida. Documentació sobre partits polítics.

Per tal de ser candidat pel terç familiar era necessari haver estat regidor amb anterioritat; ser proposat per procuradors municipals a Corts, diputats provincials i regidors de l'ajuntament; o ser avalat amb el 5% del cens dels caps de família.⁸⁹ Per tant, era més fàcil ser regidor pel terç familiar algú proper al règim franquista que algú que no ho era. La votació per al terç familiar era obligatòria pels caps de família i per ser candidat calia ser del mateix municipi o de la mateixa província, ser major de 23 anys, saber llegir i escriure, i adherir-se als principis del «*Movimiento Nacional y demás Leyes Fundamentales del Reino*». A més, en els municipis on el nombre de candidats no era superior a les vacants no era necessari que es produïssin eleccions i es realitzava una designació automàtica dels candidats.⁹⁰ Aquest fet va provocar que gairebé mai es celebressin eleccions pel terç familiar i, únicament, a partir dels anys 1960 se'n van produir en algunes poblacions.

A Vilafranca del Penedès un grup clandestí va cercar a dos candidats perquè es presentessin. Aquests dos elegits foren Josep Giralt Raventós i Josep Maria Mercader Ferret. Aquest grup va realitzar una intensa campanya de mobilització per conscienciar als vilafranquins de la importància de participar i escollir els seus representants democràticament.

Segons la normativa per a les eleccions de candidats pel terç familiar, tal com han recollit Rafael Quirosa-Cheyrouze i Mónica Fernández, professors de la Universitat d'Almeria:

*«Cada aspirante a edil podía contar con un equipo de personas que le ayudasen en las tareas de asesoramiento y representación. De esta forma, el candidato podía nombrar un agente que se encargase de la realización de la campaña, apoderados con potestad para sustituirle en todas las operaciones electorales, con objeto de garantizar su presencia en las mismas, e interventores (y sus respectivos suplentes) con derecho a integrar las mesas electorales de las distintas secciones».*⁹¹

⁸⁹ MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya. Política i administració municipal, 1938-1979*. Pagès editors, SL. Lleida, 2000, p. 152.

⁹⁰ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*. Centro de Estudios Municipales y de Cooperación Internacional; Diputación de Granada. Granada, 2010, pp. 67-68.

⁹¹ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 75-76.

I això més o menys és el que va passar a Vilafranca amb aquest grup promotor que recolzava als dos candidats no oficials.

En total es van presentar cinc candidats, dos d'oficials, Jordi Cendra Aguiló i Carles Casanellas Guasch, dos recolzats per l'oposició antifranquista, Josep Giralt Raventós i Josep Maria Mercader Ferret, i un independent, Josep Masachs Juvé.

Els candidats podien realitzar una campanya electoral amb publicitat i propaganda electoral. Per fer un acte electoral calia tenir l'autorització de la Junta Electoral després d'haver presentat el permís, adjuntant un guió amb les opinions i projectes que el candidat volia explicar als votants. També es podia imprimir propaganda en paper amb l'autorització per part de la Junta Electoral. En la publicitat només hi podien aparèixer informacions estrictament de programa i en els cartells electorals únicament podia aparèixer el nom del candidat, el municipi i una fotografia seva per tal de reconèixer-lo. Només es podien penjar en els espais habilitats pels ajuntaments i la quantitat econòmica destinada a la propaganda no podia excedir d'1 pesseta per habitant en els casos de poblacions fins a 100.000 habitants, com en el cas de Vilafranca.⁹²

Algunes candidatures vilafranquines van organitzar un aparell electoral amb tots els ets i uts. És a dir, van tenir un local electoral, van fer propaganda, mítings, interventors... Per ser candidat s'havia de presentar avals o signatures de veïns de Vilafranca amb dret a vot. Per exemple, en el cas de Josep Giralt Raventós, tot i aconseguir els avals d'antics regidors que es necessitaven, va lliurar finalment dues-centes signatures com aval per poder presentar-se. Els seus regidors avaladors van ser Fidel Guarro Domènech (1930-1931), Magí Mañé Rafecas (1934), José Esteva Rovira (1944-1949), Tomàs Estalella Ayxelà, Cristòfol Cuadras Bertran (1955-1961) i Joan Pedrerol Güell (1964-1971). Magí Mañé havia estat regidor durant la Segona República per Esquerra Republicana de Catalunya.

Per una altra banda, les campanyes electorals de tots els candidats no va ser gaire diferents de les que es realitzaren després en democràcia ja que s'imprimiren pamflets i cartells. A més, també es podien presentar interventors per estar a les meses electorals.

⁹² QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 77-79 i 82.

Josep Giralt en va tenir disset.⁹³ Els resultats electorals, amb una participació del 60% del cens, va quedar de la següent manera:

Vots	Candidat
2.637	Josep Masachs Juvé
2.591	Josep Giralt Raventós
2.167	Jordi Cendra Aguiló
1.888	Josep Maria Mercader Ferret
1.790	Carles Casanellas Guasch

Els dos candidats més votats i, per tant, regidors pel terç familiar van ser Josep Masachs Juvé i Josep Giralt Raventós.⁹⁴ El setmanari *Tothom* posava de manifest l'atmosfera que es vivia a Vilafranca

*«Als carrers s'hi notava en l'ambient un to distint a l'habitual; la gent anava a votar, i als sectors extrems de la vila, on la població ha crescut i el total d'electors és elevat, s'originaven llargues fileres de persones que esperaven torn per emetre el vot. L'assistència nombrosa a les urnes és evident, com ho demostra el 60 per cent aproximat de votants caps de família i dones casades incloses en el Cens. Els vilafranquins ens vam manifestar, i això és el que compta quan es creu, que ha de prevaldre sempre la voluntat de la majoria per sobre de la d'uns pocs. No val a dir que tal o qual situació és millor pel poble, sense demanar-li la seva opinió, sinó que som tots els habitants de Vilafranca, els que hem de decidir el nostre futur i les persones que han de dirigir-lo».*⁹⁵

⁹³ Centre de Documentació de Vinseum. Fons Josep Giralt Raventós. Els interventors van ser: Fèlix Simon Paraiso, Rosa Domènech Mondria, Joan Virgili Vallès, Pilar Nos Jover, Francesc Lluverol Roca, Fèlix Sogas Mascaró, Agustí Estalella Guilamany, Fèlix Casanova Solà, Francesc Olivella Ferrari, Josep Galofré, Lluís Giménez Noguera, Josep Maria Torrents, Joaquim Miró Freixedas, Josefina Casanova Font, Josep Miret Pujol, Jordina Gallemí Casanellas i Àngels Caus Bartomeus.

⁹⁴ És necessari aclarir que, malgrat les eleccions tenen una semblança a les que després es realitzaran en democràcia, els candidats Masachs i Giralt no van ser representants del poble davant d'altres institucions superiors, si no que formaven part de l'estructura vertical del règim. Recordem que l'alcalde era nomenat pel Governador Civil de la província.

⁹⁵ *Tothom*, 17 de novembre de 1973.

Capítol 2.5. El món rural durant la transició a la comarca de l'Alt Penedès. Conflictivitat i sociabilitat.

2.5.1. Introducció.

La comarca de l'Alt Penedès és una zona eminentment agrícola, on predomina el cultiu de la vinya des del procés d'especialització vitivinícola al segle XVIII. A la dècada de 1960, el camp es començà a mecanitzar amb la popularització del tractor, alleugerint el treball agrícola que comportava uns durs esforços. Aquest fet provocava diverses realitats. Per un costat, es necessitava un menor esforç per a realitzar els treballs al camp, on la maquinària substituï la força de sang, és a dir, la procedent de l'animal, que fins aleshores ajudava a l'home a realitzar les tasques més dures. Per un costat, l'avantatge de la introducció de la maquinària va ser en molts casos contraproductiu. Pràcticament al mateix moment en què s'introduïa de manera massiva la maquinària agrícola, amb el tractor com l'element més important, també creixien de manera exponencial les indústries, algunes situant-se en el mateix municipi, o en propers, o encara que fos llunyà l'establiment fabril s'optava per comprar alguns dels primers cotxes que començaren a circular i/o fabricar com el cas del SEAT 600, el SEAT 850, de fabricació espanyola, a les factories de Martorell i de la Zona Franca, i vehicles estrangers com el Renault 4 i el Citroën 2 CV, per posar tan sols alguns exemples. Cal destacar també l'enorme producció de motocicletes i ciclomotors a Catalunya com el cas de Bultaco, Montesa, Derbi, Ossa i Sanglas.

Econòmicament sortia més avantatjós anar a treballar a la fàbrica. Aleshores, la pagesia havia d'optar per dues situacions, perquè el conreu de la terra comportava en la majoria dels casos una dedicació plena setmanal, els set dies de la setmana, i entre 12 i 14 hores diàries de feina, pràcticament de sol a sol. La primera opció era l'abandonament total dels seus treballs agrícoles doncs a la fàbrica tenien un horari fix, amb una jornada laboral en la majoria de casos de 8 hores, tenien dies lliures (el dissabte i el diumenge), malgrat fer torns rotatius, en alguns casos, de matí, tarda i nit. La segona opció va ser compaginar les dues feines, la fabril i la camperola. Aquest fet comportava ser obrer de dilluns a divendres i pagès el cap de setmana, tot gràcies a la mecanització del camp.

La dècada de 1960 va ser un temps de gran crisi al camp. Aquesta va augmentar per culpa d'un sistema agrari encotillat organitzativament però també de manera

tècnica. Les noves fornades de pagesos tenien interès a conèixer més i millor sobre el camp i la seva professió. Tal com va dir Josep Pau Pernaú, membre fundador de la Unió de Pagesos:

«Els joves que ens quedem, i que volíem continuar treballant de pagès, intentem prendre contacte amb les cooperatives pageses, les comunitats de regants, las Hermandades Sindicales de Agricultores y Ganaderos (que és el sindicat vertical del camp, d'aquella època) i l'Administració, cercant algunes respostes a les nostres preocupacions. I constatem que aquestes entitats, no solament no ens ajuden, sinó que veuen amb mals ulls les nostres senzilles i fins i tot ingènues reivindicacions.

*Els joves pagesos teníem necessitats de suport tècnic, econòmic i moral que no trobàrem enlloc. Ens preocupava la nul·la cobertura social de què disposàvem, els impostos mal repartits, la precarietat en la tinença de la terra per molts arrendataris i masovers... necessitàvem saber quines produccions serien les més rendibles i la millor manera de produir-les i de comercialitzar-les; teníem voluntat de modernitzar les nostres explotacions, però no disposàvem de recursos».*⁹⁶

El que succeeix al camp català i espanyol però no és exclusiu. La crisi agrària tenia aleshores un abast mundial, provocat per la marxa de les persones del camp a la ciutat, tal com hem vist. Segons un article de Carlos Abaitúa a la revista *Documentación Social*,⁹⁷ editada per Càritas, entre 1941 i 1960 van marxar fora d'Espanya un milió de persones, i la migració dins de l'Estat va ser de dos milions de persones, on el trenta-set per cent dels emigrants procedien dels municipis de menys de 10.000 habitants i eren receptores les deu províncies més industrialitzades, contraposant a les divuit províncies eminentment agrícoles que perden població. Abaitúa, prevere i professor de la facultat de Teologia de Vitòria, criticava durament la societat de consum, provocadora dels problemes al camp:

⁹⁶ PAU PERNAU, Josep. «Els joves pagesos» a ARACIL, Rafael; MAYAYO, Andreu; SEGURA, Antoni (eds.). *Memòria de la Transició a Espanya i a Catalunya. Els joves de la Transició*. Edicions de la Universitat de Barcelona. Barcelona, 2002, pp. 153-154.

⁹⁷ ABAITÚA, Carlos. «Mundo rural y cambio social» a *Documentación Social. Revista de estudios sociales y de sociología aplicada*. Núm. 32, *Mundo Rural y cambio social*. Caritas Española, Madrid, 1978, pp. 143-160.

«La sociedad de consumo posee muchos recursos para poner en juego sus reclamos. Estrangula los excedentes de producción con importaciones que dificultan la colocación de los productos propios, disminuye el estímulo del labrador con la limitación de los precios de venta, protege al mayorista o al distribuidor en detrimento del productor, termina por llevar al ánimo del propietario o del trabajador agrícola la idea de que la agricultura significa cada vez menos en el conjunto de la economía nacional».

Però, per una altra banda, veia aspectes positius en la industrialització perquè incentivava a la inversió al camp tot contribuint a la mecanització, com una inversió que el propietari o pagès feia per tal de millorar la producció agrícola. I posà com a exemple les dades del nombre de tractors a Espanya, de 4.300 tractors el 1940 a 215.000 el 1970, el que resulta un tractor per cada noranta hectàrees cultivades a l'Estat, encara que posava el dit en la nafra afirmant que la mecanització del camp no era uniforme ni estava ben distribuïda per tot el territori: *«Hay zonas en que sobran cosechadoras o tractores».*

2.5.2. Els moviments sindicals agraris a l'Alt Penedès.

Al camp va tenir una certa influència el moviment apostòlic d'Acció Catòlica, promogut per l'Església Catòlica, denominat Joventut d'Acció Rural Catòlica (JARC). Aquest moviment va participar fins i tot a l'Assemblea de Catalunya de la mà del sacerdot Francesc Pardo Artigas, nascut a la població de Torrelles de Foix (Alt Penedès), qui aleshores era coadjutor de les parròquies de Santa Maria i de la Santíssima Trinitat de Vilafranca del Penedès, i que actualment és el bisbe de la diòcesi de Girona.

Una altra organització que va existir foren les Comissions Pageses i Jornalers de Catalunya, impulsades per Comissions Obreres, i que no aconseguí una implantació al territori, arran el record de la guerra civil dels pagesos en tractar-se d'una organització promoguda per un sindicat comunista. D'aquesta manera ho recorda Fèlix Sogas Mascaró, membre actiu del Moviment Socialista de Catalunya (MSC) i que va participar en el procés de creació de les Comissions Pageses:

«Les Comissions Pageses van ser inicialment impulsades pel PSUC. A les comarques, el PSUC no tenia entrada, era més universitari, urbà i de treballadors industrials. En canvi, el Moviment Socialista tenia més gent a comarques perquè era gent procedent del POUM, repartida per tota Catalunya i de diferents sectors.

Nosaltres vam fer contactes per les Comissions Pageses però ens vam donar ràpidament que la gent que hi hagués participat no acceptaria la influència del PSUC, perquè eren els comunistes que es van carregar a tots els del POUM, i no ho havien oblidat des de temps de la guerra, sobretot gent de Lleida, amb el Josep Pané, que es va dedicar a fer de pagès i de traductor d'alemany.

Uns dels contactes que ens van demanar va ser recuperar el Pep Jai [Josep Vidal Riembau],⁹⁸ militant del POUM, del Vendrell, que estava de gerent de la cooperativa del poble, encara que estava molt controlat i represaliat. Un que es deia Contijonch, del PSUC, i jo, vam anar a veure al Pep Jai que ens portà a la part més fonda del celler. Acceptà la participació malgrat haver patit moltes represàlies. Tot i que es van fer varies reunions de Comissions Pageses, no es va tirar endavant».

Les Comissions Pageses, tal com va estudiar i escriure el catedràtic Andreu Mayayo, va sorgir dels joves que finalitzaven els seus estudis a l'Escola de Pèrits Agrícoles i que, segons ell, es tracta va d'«un moviment d'avantguarda i no de masses», si bé la seva base social era recolzada arran del seu caràcter unitari, des dels moviments antifranquistes, organitzacions catòliques de base i el Partit Socialista Unificat de

⁹⁸ Josep Vidal i Riembau, nascut al Vendrell el 25 d'octubre de 1917 i mort a la mateixa població el 4 de juliol de 1989. De professió pagès, va militar als anys 1930 a les Joventuts Comunistes del Boc Obrer i Camperol (BOC) de Joaquim Maurín. El 1935, amb la fundació del Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM) va començar la seva militància en el partit dirigit per Maurín i Andreu Nin, un altre vendrellenc. Va formar part del comitè local de la Joventut Comunista Ibèrica, filial del POUM, fins a l'inici de la Guerra civil espanyola. Aleshores, va ser el secretari d'organització del comitè local de Milícies Antifeixistes del Vendrell fins que a finals de 1936 s'incorporà amb la 29a Divisió amb el càrrec de sergent. Un cop finalitzada la guerra, anà a parar al camp de concentració de Sant Cebrià, a França. Al tornar a Espanya, va ser detingut i portat al camp de concentració de San Marcos, a la ciutat de Lleó, per després realitzar treballs forçats en la construcció del Valle de los Caídos, per passar a un batalló disciplinari a França. A la dècada de 1940 va tornar al Vendrell i s'afilià al Moviment Socialista de Catalunya (MSC). Aleshores, va començar a treballar a la Cooperativa Agrícola del Vendrell com a gerent. Va participar a l'Assemblea de Catalunya i a la fundació de la Unió de Pagesos. Va ser elegit diputat al Congrés dels Diputats a les primeres eleccions generals democràtiques al juny de 1977, restant com a diputat fins el 1982. Aleshores, va passar a ser senador fins el 1986 per a la província de Tarragona. La seva darrera etapa política, durant la Transició, la va fer com a militant del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE).

Catalunya (PSUC) i el Moviment Socialista de Catalunya (MSC). La constitució de Comissions Pageses va tenir lloc el 1968 amb la intenció de recollir sota el mateix paraigua a totes les persones que treballaven al camp, incloent-hi els petits propietaris, els parcers i els jornalers, amb la intenció d'aconseguir les llibertats democràtiques i lluitar per la dignitat del sector. Al mes d'agost de 1969 va tenir lloc a Madrid la celebració de la primera reunió estatal de les Comissions Pageses, sota el paraigua del Partit Comunista de Espanya (PCE), on participaren persones procedents de Catalunya, Aragó, Castella i Lleó, Castella la Manxa i Andalusia.⁹⁹

El socialista Joan Reventós, dirigent del Moviment Socialista de Catalunya (MSC), davant del fracàs de les Comissions Pageses, va creure convenient intentar la creació d'un altre sindicat agrari, tenint en compte que la doctrina clàssica del socialisme era partit, sindicat i cooperativisme. Reventós va plantejar la creació d'un altre moviment agrari amb algunes persones que ja havien participat en la formació de les Comissions Pageses, però aquesta vegada amb el suport del Moviment Socialista de Catalunya, de persones però no pas de l'organització política. Segons Esteve Tomàs, enginyer tècnic agrícola, el nucli fort es reunia a Barcelona, en un pis situat a la Via Laietana. El vilafranquí Fèlix Sogas, membre promotor de la Unió de Pagesos, el sindicat es va formar principalment des de Vilafranca del Penedès:

«Aquest petit grup facilitava els contactes i els punts de contacte, amb les preassemblees on participava el Pep Jai al col·legi Sant Elies, de les monges Vedruna. Nosaltres decidirem el nom, entre set o vuit, i començarem a actuar com a Unió de Pagesos.

A Vilafranca també es va redactar el document fundacional realitzat per nosaltres i que jo vaig presentar en la primera assemblea on vaig participar com a presentador del document i secretari de la reunió a Penyafort».

Va ser aquest grup que es reunia a Vilafranca i membres locals del Moviment Socialista de Catalunya els que organitzaren la reunió i la seva logística. Fèlix Sogas així ho recordava:

⁹⁹ MAYAYO ARTAL, Andreu. *De pagesos a ciutadans. Cent anys de sindicalisme I cooperativisme agraris a Catalunya, 1893-1994*. Editorial Afers. Catarroja, 1995, pp. 197-199.

«La logística i la seguretat la vam muntar nosaltres. A mig camí entre Vilafranca i Pontons hi havia el poble de Torrelles de Foix on hi havia una caserna de la Guàrdia Civil, i les seves patrulles arribaven fins a Pontons. Nosaltres vam col·locar a persones entre Torrelles i Pontons per controlar la carretera amb walkie talkies. A mig matí ens avisaren i tancarem les persianes de la casa de colònies i la Guàrdia Civil va passar de llarg. Aleshores, després d'aquesta primera assemblea, els que no érem pagesos vam marxar».

El grup impulsor de la Unió de Pagesos a la comarca de l'Alt Penedès va ser integrat per sis persones: Fèlix Sogas, de Vilafranca, Esteve Tomàs, de Vilafranca, Pere Parera, de Gelida, Pere Casanovas, de Castellví de la Marca, i Sadurní Montserrat, de Sant Llorenç d'Hortons.

El 3 de novembre de 1974 es va constituir a la casa de colònies de Penyafort, al poble de Pontons (Alt Penedès), i propietat de la parròquia de Santa Maria de Vilafranca del Penedès, el sindicat agrari Unió de Pagesos. El nou sindicat intentava evocar l'esperit de l'antiga Unió de Rabassaires, però amb un altre nom, amb un ideari més ampli i amb més persones tot augmentant l'espectre social. Segons els seus estatuts:

«La Unió de Pagesos és un sindicat, democràtic, unitari i independent on s'apleguen totes les capes socials del camp català, pagesos i ramaders, propietaris, arrendataris, parcers, masovers i jornalers, que treballin directament la terra o les granges. Sense cap mena de discriminació per motius ideològics, religiosos i polítics. [...].

Les activitats que haurà de dur a terme la UP tindran en compte els següents aspectes:

- a) Intervenir en la fixació dels preus de venda i comercialització dels productes.*
- b) Intervenir en la fixació dels preus de venda i comercialització dels productes que necessita l'agricultura.*
- c) Formació sindical i professional.*
- d) Intervenir en el control de la gestió de les Caixes de Crèdit Agrícola i Assegurances mutualistes.*
- e) Fomentar el cooperativisme.*

- f) *Intervenir en la planificació de la producció.*
- g) *I tota altra activitat que tingui per objectiu la defensa dels interessos de la pagesia catalana».*¹⁰⁰

Paral·lelament a la formació de la Unió de Pagesos, es va constituir a la comarca de l'Alt Penedès una Comissió per a la defensa del preu del Vi i del Raïm, per a treballar sectorialment en el conreu majoritari de la regió, el vinyar destinat a produir vins i vins escumosos o xampany, tal com es denominava aleshores el cava, abans de l'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea (CEE), quedant restringit la denominació de xampany únicament al producte produït a França. L'enginyer tècnic agrícola Esteve Tomàs, que amb posterioritat va ser diputat al Parlament de Catalunya a partir de 1980, va participar en el procés de treball clandestí a favor de la pagesia, des de la Comissió per a la Defensa:

«En aquella època organitzàvem moltes activitats. Vam fer uns adhesius que posava "raïm a 10 pessetes". Això va impactar perquè sortíem a les nits i llençàvem pasquins i adhesius per tots els pobles del Penedès. Inclòs alguna persona que va entrar amb molt dinamisme es va fer enrere pensant el que li podia passar si l'enxampava la Guàrdia Civil. Quan s'havia de fixar el preu del raïm que devien pagar els cavistes als pagesos, en la negociació nosaltres ja hi érem presents indirectament, aquella campanya va fer efecte».

Les Comissions de Defensa del preu del Vi i del Raïm es van constituir en dinou municipis del Penedès i la primera trobada pública va tenir lloc el 23 d'agost de 1976 a l'auditori del Museu del Vi de Vilafranca del Penedès, amb la participació de persones procedents de setze municipis. Aquestes comissions estaven formades per pagesos de diferents estrats socials però amb un objectiu comú, defensar la viticultura com a mitjà de subsistència. Les comissions funcionaven de manera assembleària on els delegats i tot aquell que desitgés assistir podia fer-ho. Després de cada reunió es realitzava un informe que es portaria a aprovació a la següent reunió que tenia lloc aleshores en un altre municipi. En la primera assemblea reivindicaren que el preu del quilo/grau de raïm fos a 13 pessetes, així com el preu del vi a 130 pessetes el grau/hectolitre; negar les importacions de vins i alcohols i exigir un control al frau del vi; replantejar el lliurament

¹⁰⁰ BENELBAS, Leon; GARCÍA, Xavier; TUDELA, Joan. *Unió de Pagesos, el sindicat del camp*. 7 x 7 edicions. Barcelona, 1977, pp. 181 i 184.

obligatori del vi; una assegurança de les collites per part de l'Estat, assegurances econòmiques o gratuïtes pels pagesos; que en la Denominació d'Origen Penedès s'incloguessin els vins escumosos; l'existència d'un sindicat democràtic; la fixació d'un preu vinícola i establiment de les línies a seguir pel sector vinícola; i exigir al govern d'Espanya una defensa de les exportacions agràries, en general, però sobretot les vinícoles.¹⁰¹

El sindicat Unió de Pagesos es va presentar públicament a la comarca de l'Alt Penedès el dissabte 22 de gener de 1977, al cinema Bolet, quan encara no estava legalitzat. L'acte va ser presentat per Esteve Tomàs, i va comptar amb la presència a la taula presidencial d'Antoni Casanovas, de Castellví de la Marca, de Pere Parera, de Gelida, de Sadurní Montserrat, de Sant Llorenç d'Hortons, tots ells de la comarca de l'Alt Penedès, i de Conrad Regull, d'Alforja, de la comarca del Baix Camp, de Salvador Cantí, de la Fortesa, de la comarca de l'Anoia, i de Jaume Custodi, de Santa Coloma de Queralt, de la Conca de Barberà. En l'acte de presentació van intervenir tots els ponents, explicant que era el sindicat Unió de Pagesos, en què consistia la seva acció, que opinaven sobre la llei de contractes de conreu, els problemes de la pèrdua dels joves al camp, del cooperativisme, els problemes dels preus i de les reivindicacions al voltant del preu del raïm –una qüestió encara avui latent. Segons va recollir el setmanari *Tothom*, de les paraules pronunciades per Esteve Tomàs, els pagesos havien estat víctimes d'una injusta política de preus, de la descapitalització, que se'ls havia robat la joventut i no havien pogut tenir el que si havien aconseguit els obrers industrials: hores lliures, vacances i seguretat social.¹⁰² Si bé la presentació va tenir lloc el gener de 1977, la data inicial prevista era el divendres 6 de novembre de 1976, a dos quarts de nou del vespre, al cinema Bolet, anunciant l'acte sota el títol «*L'alternativa sindical al camp: la Unió de Pagesos*», però no es va poder realitzar per la manca d'autorització.¹⁰³

Els problemes dels pagesos eren importants i constants en aquells temps. Entre el 27 de febrer i el 5 de març de 1977, impulsat per la Coordinadora de Organizaciones Agrarias y Ganaderas (COAG), d'àmbit estatal, on la Unió de Pagesos també formava part fins a l'any 2008, es feren mobilitzacions amb el bloqueig de les carreteres amb tractors. Des de l'organització catalana es van promoure tractorades a tota Catalunya per

¹⁰¹ *Tothom*, 9 d'octubre de 1976.

¹⁰² *Tothom*, 29 de gener de 1977.

¹⁰³ *Tothom*, 6 de novembre de 1976; 13 de novembre de 1976.

a demanar llibertat sindical, l'equiparació en les quotes de la seguretat social i la revisió dels preus del camp. Aquesta mobilització va suposar, segons l'historiador Andreu Mayayo Artal, un impuls pel sindicat agrari.¹⁰⁴ A la comarca de l'Alt Penedès van participar en aquesta mobilització cent vint-i-cinc tractors el primer de març de 1977,¹⁰⁵ com a suport a les manifestacions amb tractors a la Rioja, on la punta de l'iceberg del conflicte va ser el preu baix de la patata. La nit del 20 de febrer de 1977, a Haro (La Rioja), va suposar un abans i un després en les reivindicacions agràries perquè es va decidir sortir a les carreteres amb els tractors per ocupar els vorals de les principals artèries viàries de la Rioja.¹⁰⁶ Les reivindicacions al Penedès es centraren en fixar un preu just per al quilo de raïm i per hectolitre de vi.

El primer de març, al municipi de Sant Sadurní d'Anoia, van reunir-se davant de l'escola Vilarnau vint-i-set tractors i dues furgonetes. Una setmana abans, el dimarts 22 de febrer, s'havien celebrat dues assemblees de la Unió de Pagesos a Sant Pau d'Ordal (Subirats) i als Hostalets de Pierola (a la comarca de l'Anoia, però molt proper geogràficament a Sant Sadurní d'Anoia), on s'acordà fer vaga. A l'assemblea celebrada a Sant Pau d'Ordal van assistir seixanta-quatre pagesos. Els resultats de la votació van ser cinquanta vots afirmatius, onze negatius, tres abstencions i un vot nul, perquè hom escrigué que no hi podia anar perquè no tenia tractor. El dia de la manifestació es van concentrar davant de l'escola de Sant Sadurní, que es dirigiren fins al poble de Sant Llorenç d'Hortons, de camí a Piera, on s'havien concentrat una seixantena de tractors, per apropar-se fins a Esparreguera, per anar a la carretera Nacional II i aparcar als vorals, al llarg de tota la nit següent.¹⁰⁷

La mobilització a les carreteres de la comarca de l'Alt Penedès va tenir lloc el dijous 3 de març. Els pagesos van situar els seus tractors als vorals de la carretera nacional 340 al seu pas pel terme municipal de Sant Cugat Sesgarrigues, prop d'una de les seus de la cooperativa vinícola COVIDES, on es concentraren al voltant de trenta tractors, per reclamar, amb l'ús de pancartes, que volien preus justos.¹⁰⁸ Els tractors

¹⁰⁴ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana..* p. 40.

¹⁰⁵ *Tothom*, 5 de març de 1977.

¹⁰⁶ *El País*, 31 de març de 1997.

¹⁰⁷ *Tothom*, 5 de març de 1977.

¹⁰⁸ *Tothom*, 5 de març de 1977.

restaren a les carreteres fins al dissabte 5 de març quan es va decidir des de l'organització que tothom retornés a les seves llars.¹⁰⁹

Amb anterioritat, la Unió de Pagesos havia denunciat públicament diferents fets a la comarca de l'Alt Penedès que afectaven el món agrari. Al primer número de la revista *La Terra*, portaveu de la Unió de Pagesos, aparegut el juliol de 1975, es tractà de la queixa que els fructicultors feien per les baixes liquidacions efectuades per la cooperativa COVIDES en relació al préssec i a la poma.¹¹⁰

Durant aquest període de la transició democràtica, diferents problemes vinculats amb l'agricultura, els conreus i la pagesia afectaren l'Alt Penedès. El 1974 va tenir lloc la redacció del projecte d'un polígon industrial a Sant Sadurní d'Anoia, anomenat Anoia-Lavernó, al paratge del Molí de la Guineu. Els pagesos afectats per la construcció d'aquest polígon s'organitzaren en una Junta de Defensa al·legant que la terra de conreu del municipi era d'una gran qualitat. Els pagesos que conreaven les terres afectades per la construcció del polígon eren cinquanta i no foren avisats que es posaven en venda per poder exercir el dret de retracte. El mes de juliol de 1974 s'aprovà el pla parcial del polígon i en tres mesos va ser validat per la Comissió Provincial d'Urbanisme de Barcelona, sota el nom de complex industrial al camp.¹¹¹ Dos anys més tard, el 1976, es va notificar als pagesos que devien abandonar les terres i es trobaren que un bon dia s'havia iniciat ja les obres d'una nau industrial, sense llicència d'obres. Després de les reclamacions dels pagesos, es va autoritzar la construcció de la indústria. Paral·lelament a aquests fets, alguns pagesos van patir les ocupacions de les terres per part de l'empresa Solvay que estava construint l'etilenoducte als termes municipals de Sant Llorenç d'Hortons i de Gelida. Sobre la construcció d'infraestructures, els propietaris de terres al terme de Sant Martí Sarroca veieren com, d'un dia per l'altre, van senyalitzar en les seves terres el recorregut de la carretera des de Can Sogas fins al municipi de Font-rubí, passant pel barri de la Rovira Roja. Feia ja alguns anys, el 1969, que els propietaris dels terrenys que estaven afectats per la seva construcció havien signat un document de cessió de terreny gratuïtament pel bé comú i la construcció de dita via.¹¹²

¹⁰⁹ *Tothom*, 12 de març de 1977.

¹¹⁰ BENELBAS, Leon; GARCÍA, Xavier; TUDELA, Joan. *Unió de Pagesos, el sindicat del camp*, p. 63.

¹¹¹ *Juventut Cristiana*, juliol de 1974.

¹¹² BENELBAS, Leon; GARCÍA, Xavier; TUDELA, Joan. *Unió de Pagesos, el sindicat del camp*, pp. 116-119.

Un any després de la primera tractorada, va tenir lloc una segona, el dia 8 de març de 1978. El motiu de la mobilització de la convocatòria realitzada per la Unió de Pagesos era reivindicar uns preus justos, seguretat social agrària digna, la paralització dels desnonaments, eleccions agràries democràtiques i negació al decret de les Cambres Agràries i protesta contra les importacions agrícoles. La mobilització va tenir lloc a la carretera nacional 340 entre el barri de les Cases Roges de Sant Cugat Sesgarrigues fins a Avinyonet del Penedès, on es concentraren prop de dos-cents tractors al llarg del dia procedents de tota la comarca i, fins al següent diumenge 12 de març, s'arribaren a comptabilitzar al voltant de cinc-cents. A més, el dissabte 11 de març, a les 11 del matí, les parades de verdura del mercat setmanal de Vilafranca del Penedès es desmuntaren perquè també s'adherien a la mobilització, motivats també per la presència d'un piquet de pagesos procedents de la zona de Lleida. Els establiments de venda de fruites i verdures de Vilafranca quedaren tancats fins al dimecres següent, 15 de març, quan al migdia es donà per finalitzada la vaga. Inclòs l'alcalde de la vila de Vilafranca, Pere Martí Domingo, elegit alcalde el juny de 1975 pel govern civil de Barcelona, presidit aleshores per Rodolfo Martín Villa, envià un telegrama dirigit al ministre d'agricultura que deia:

*«Ante conflictiva situación del campo comarca Penedès ruego urgente resolución problemas que afectan agricultores es especial justos precios agrarios y seguridad social».*¹¹³

Un dels principals punts de treball de l'organització sindical agrària va ser la denúncia dels fraus del vi car era una pràctica habitual, que consistia a fabricar vi artificial barrejant aigua, sucre i vi destil·lat. Un dels fets més coneguts va ser la intercepció per part dels membres de la Unió de Pagesos, el dia 19 de juny de 1979, d'un camió procedent de França en direcció a una empresa situada al municipi de Santa Margarida i els Monjos per procedir a la destil·lació del vi per transformar-lo en alcohol. Els pagesos van acompanyar el camió fins a un camí proper al riu Foix per tal de buidar-hi el dipòsit. Entre els membres de la Unió de Pagesos que van participar en aquest acte, es trobava Carles Andreu Abelló, militant de Convergència Democràtica de Catalunya i germà del senador socialista Josep Andreu Abelló. Com a conseqüència d'aquest fet, tres militants del sindicat agrari van ser detinguts acusats de coaccionar al

¹¹³ *Tothom*, 11 de març de 1978; 18 de març de 1978.

conductor del camió: Pere Parera, Josep Maria Angela i Pere Torrens, tots ells del municipi de Gelida.¹¹⁴ Finalment, l'acusació va recaure en Carles Andreu que va ser multat amb mig milió de pessetes.¹¹⁵ Aquests fets van ser apercebuts per Suïssa que era el destí dels vins fraudulents, que denunciaren davant del govern d'Espanya els fets.¹¹⁶

Els pagesos que se sumaren a la Unió de Pagesos van ser realment molts, perquè el novell sindicat agrari era interclassista, que a diferència del sindicat històric i extint Unió de Rabassaires, podia formar part qualsevol persona que treballés la terra. Aquesta massa social i crítica va donar peu que als seus membres formessin part de diferents candidatures municipals en moltes poblacions de Catalunya, com veurem amb posterioritat.

2.5.3. Les Cambres Agràries a l'Alt Penedès: eleccions i constitucions fracassades.

La Organización Sindical Española (OSE), més coneguda com a Sindicat Vertical, va estendre's al territori i al camp mitjançant una important estructura: les *Hermandades Sindicales de Labradores y Ganaderos*. Des d'aquest ens s'exercia un control exhaustiu del camp, de les seves empreses i dels treballadors. Les *Hermandades* es van crear el 17 de juliol de 1944 per decret per a sindicalitzar de manera obligatòria a tothom del ram (treballadors, tècnics i empresaris), tant a escala local, com provincial i estatal. Tal com va escriure Antonio Herrera González de Molina:

*«Estas instituciones se mantuvieron, con tímidas y escasas reformas, hasta prácticamente la muerte del dictador, sin tener en cuenta los cambios sociales que la agricultura en transición, des de los años sesenta, estaba trayendo consigo. En poco tiempo, el marco institucional y legal, creado en los cuarenta, quedó obsoleto como consecuencia de los cambios sociales provocados por la mercantilización de la agricultura».*¹¹⁷

¹¹⁴ *Tothom*, 23 de juny de 1977.

¹¹⁵ MAYAYO ARTAL, Andreu. «Introducció» a SANTESMASES OLLÉ, Josep (editor). *Volem viure de la terra! Els pagesos en lluita. 1976-1979*. Centre d'Estudis del Gaià. Vila-rodona, 2002, p. 16.

¹¹⁶ BENELBAS, Leon; GARCÍA, Xavier; TUDELA, Joan. *Unió de Pagesos, el sindicat del camp*, p. 65.

¹¹⁷ HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. *La construcción de la democracia en el campo 1975-1988: el sindicalismo agrario socialista en la transición española*. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Madrid, 2007, p. 92.

Amb l'arribada la mort del general Francisco Franco es va provocar tota una sèrie de fets que portaren a un procés democratitzador al conjunt d'Espanya i en gairebé tots els àmbits polítics, sindicals, socials i culturals. Va ser en gairebé tots, perquè en el sindical no ho va ser del tot perquè per a l'estructura rural de l'Estat es creia necessari poder continuar amb el control que des de 1939 s'havia dut a terme als pobles. El canvi no va consistir en una gran reforma de l'estructura sindical agrària sinó que es va maquillar l'estructura, el nom i les persones que havien de posar-se al davant.

Les *Hermandades Locales Sindicales de Labradores y Ganaderos* es van igualar a les Cambres Agràries; les *Hermandades Provinciales* a les Cambres Oficials Sindicals Agràries; i la *Hermandad Nacional* a la Confederació Nacional de Cambres Agràries (CONCA). Cada organització realitzava les mateixes funcions i era de sindicació obligatòria.¹¹⁸ Es creia que podia ser una excel·lent eina per exercir un control de les noves classes dirigents en els municipis, on els candidats a les eleccions a les cambres agràries fossin les més afins possibles i que servís de pedrera per a una nova classe dirigent en els pobles. Per aquest motiu, es va mantenir malgrat les reiterades reclamacions de les organitzacions polítiques democràtiques per a l'extinció d'aquestes organitzacions agràries.

El dia en què tenia lloc les primeres eleccions generals de la Transició, el 15 de juny de 1977, es va publicar el reial decret 1336/1977, de 2 de juny, sobre les Cambres Agràries.¹¹⁹ En el seu preàmbul, s'exposa que les Cambres Agràries a Espanya es van crear per reial decret el 14 de novembre de 1890, i que

«han mantenido permanentemente su presencia en el campo español durante el presente siglo, prestando indudables servicios a la agricultura y adaptando en cada instante su estructura a las formas de la vida política de la sociedad española».

Amb la publicació del reial decret de 1977, es posava de manifest el principi de llibertat d'associació sindical i la desaparició de la quota sindical. Amb aquest text legal es creaven les cambres agràries com a corporacions de dret públic, sota l'empara de la llei i reconegudes per l'Estat, amb la finalitat de ser un òrgan de consulta i col·laboració

¹¹⁸ HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. *La construcción de la democracia en el campo 1975-1988...* p. 94.

¹¹⁹ *Boletín Oficial del Estado (BOE)* núm. 142, 15 de juny de 1977, pp. 13464-13466.

amb l'administració del Ministeri d'Agricultura. Per ser elector i elegible com a membre de les cambres només era necessari ser propietari d'una explotació agrària, i els membres de la direcció serien elegits per sufragi universal, directe i amb vot secret, i format per dotze membres. Els òrgans de govern de les cambres eren el ple i el president i

«también podrán establecer en sus Estatutos respectivos la creación de las Comisiones Delegadas u otros órganos colegiados, señalando, en su caso, sus funciones y competencias».

El finançament de les cambres agràries, necessari per al seu funcionament, es realitzava a través de diferents fonts: una aportació econòmica anual de l'Estat espanyol, una percepció sobre la contribució rústica segons el decret de 28 d'abril de 1933, les quotes que la mateixa cambra establís, donacions, llegats, ajudes o subvencions i els ingressos procedents de la prestació de serveis.

La negativa del sindicat majoritari a Catalunya de participar, la Unió de Pagesos, a les eleccions a les Cambres Agràries de 1978 era el punt que advertia la crònica d'una mort anunciada i, per tant, unes eleccions i constitucions fracassades. L'oposició de la Unió de Pagesos a les cambres agràries i a les seves eleccions de 1978 on s'havien d'escollir els seus representants va tenir diferents punts d'acció a la comarca de l'Alt Penedès. A Vilafranca, els pagesos ocuparen la Casa Sindical, en aquell moment batejada amb el nom d'*Administración Institucional de Servicios Socioprofesionales* (AISS), per protestar contra el decret de les cambres agràries.¹²⁰ Una altra acció va ser la vaga que a mitjan març de 1978 van realitzar per aconseguir un increment dels preus dels productes en un 29,9%, evitar la importació d'aliments procedents de l'estranger, controlar el frau del vi, l'abolició de les peonades, igualtat en les prestacions dels treballadors i la realització d'eleccions sindicals. Durant la vaga es mobilitzà al voltant de cinc-cents tractors en tota la comarca de l'Alt Penedès.¹²¹

Segons un article publicat al diari *La Vanguardia*, el dissabte 11 de març de 1978,¹²² hi havia a Catalunya dos grans blocs sindicals que treballaven per obtenir el vot agrari. Aquests dos grups eren, segons el redactor de la notícia, els següents:

¹²⁰ *Tothom*, 18 de febrer de 1978.

¹²¹ *Tothom*, 18 de març de 1978.

¹²² *La Vanguardia*, 11 de març de 1978.

«Por un lado, un sindicato unitario de base amplia, con varios años de clandestinidad y fuertemente reivindicativo; por el otro, un considerable número de pequeños sindicatos alumbrados muy posteriormente, a la luz de la libertad sindical, surgidos en su mayoría como alternativa a posturas de mayor radicalización política –no del todo ajenos, en algunos casos, a iniciativas “oficiales” o del antiguo aparato verticalista- y respetando cierta continuidad en los esquemas políticos, sociales y económicos del campo».

En aquest mateix article s'expliquen quins són els set principals sindicats agraris que es presentaren a les eleccions a les Cambres Agràries que constitueixen els dos blocs. Un d'ells format únicament per la Unió de Pagesos, i un altre format per l'Agrupació de Pagesos de Girona, els Joves Agricultors de Catalunya (CJAC), la Pagesia dels Països Catalans, el Sindicat Agrari de Catalunya (SAC), el Sindicat Agrari de Lleida (SALL) i el Sindicat de la Pagesia i la Ramaderia de Tarragona, tots ells amb vincles o bé amb la Unió de Centre Democràtic (UCD) o amb el sindicalisme vertical, procedent de les *Hermandades*.

Deixant de banda la Unió de Pagesos, que ja coneixem, a continuació es ressenya de manera breu, seguint l'article de la *Vanguardia*, els sis sindicats agraris alternatius.

L'Agrupació de Pagesos de Girona va néixer a principis de 1977, legalitzat el juliol del mateix any, amb uns tres-cents afiliats. La comissió gestora, el març de 1978, estava presidida per Maurici Duran García, exprocurador a les Corts espanyoles a les eleccions del terç familiar de 1971 entrant a l'entramat oficial del franquisme sense ser-ho. Això sí, havia estat president de la *Hermandad de Labradores y Ganaderos* de Banyoles. El sindicat aplegà majoritàriament a petits i mitjans propietaris, sobretot de la comarca de la Selva, l'Alt Empordà, el Gironès i la Garrotxa.

El sindicat Joves Agricultors de Catalunya (CJAC) va ser creat el 1976 amb l'ideari d'implantar l'associació francesa del mateix nom, i que segons ells eren al voltant de dotze mil socis, majoritàriament procedents d'empreses familiars, i organitzats en el Centre Nacional de Joves Agricultors (CNJA). Es definia com a professional i apolític, realitzava una crítica directa contra els partits polítics i l'administració per estar carregant-se el camp. Va desaparèixer el 1989 arran de la seva fusió amb Confederación Nacional de Agricultores y Ganaderos (CNAG) i la Unión de

Federaciones Agrarias de España (UFADE), donant lloc a Asociación Agraria de Jóvenes Agricultores (ASAJA).

Pagesia dels Països Catalans és un dels altres sindicats que aleshores es van crear a Catalunya, en aquest cas, a la primavera de 1977. Nascut com a rèplica a la Unió de Pagesos, es vinculà a la UCD. El seu secretari general el març de 1978 era Joaquim Canillo, antic president de la Hermandad de Labradores y Ganaderos del Prat i afiliat a la UCD. També en formaven part membres de les Hermandades de Gavà, Viladecans i Vilassar de Mar. Segons el mateix sindicat, aleshores tenien 2.500 associats, sobretot al Baix Llobregat i al Berguedà. La denominació de Països Catalans era exclusiva per a les quatre províncies catalanes.

Una altra organització va ser el Sindicat Agrari de Catalunya (SAC). Ideològicament en la democràcia cristiana, i amb implantació a les comarques de Lleida, era encapçalat per Joan Sansa, candidat de la UCD a les eleccions generals al Congrés dels Diputats el 1977, de la Seu d'Urgell, i assessor del Grup Sindical de Lleteries de l'Alt Urgell.

El Sindicat Agrari de Lleida (SALL) va ser fundat el setembre de 1977 en el marc de les comarques de la província de Lleida. El seu principal dirigent era Manuel Ferrer Profitós, candidat de la UCD a les eleccions generals i membre de la comissió de traspassos de competències Diputacions (serveis d'Agricultura) amb la Generalitat de Catalunya. Sindicat independent, democràtic i professional, defensava la propietat privada com a motor de l'activitat econòmica. Estava format per petits i mitjans propietaris, i també acollia a parcers i arrendataris, i comptava amb un miler de socis.

El Sindicat de la Pagesia i la Ramaderia de Tarragona tenia el seu marc d'actuació a la província del mateix nom, sent presentat el gener de 1978, comptant al mes de març amb 1.800 associats. El sindicat era encapçalat en la seva fundació per Ramón Franch Baiges, que era membre de la Cooperativa Agrícola de Cambrils. Entre els seus integrants hi havia persones vinculades amb la UCD.

En la següent taula veurem les principals propostes dels set principals sindicats entorn de les Cambres Agràries, amb el benentès que la Unió de Pagesos va establir un posicionament de boicot a les eleccions a les cambres de 1978.¹²³

Sindicat	Principals propostes
Agrupació de Pagesos de Girona	<ul style="list-style-type: none"> • Desitjava aconseguir que la pagesia realitzés per ella mateixa la distribució dels seus productes i arribar un dia a fer la seva pròpia distribució, fent una intervenció en els preus dels productes. • Afavoriment de l'accés dels arrendataris i dels parcers a la terra mercès una política d'ajudes. • Defensa del petit propietari. • Negació a les grans explotacions agrícoles i ramaderes. • Potenciació de les cooperatives.
Joves Agricultors de Catalunya (CJAC)	<ul style="list-style-type: none"> • Empresa familiar. • Ideari sorgit del catolicisme social. • Amb vincles amb la UCD.
Pagesia dels Països Catalans	<ul style="list-style-type: none"> • Aplega a agricultors, ramaders i forestals. • Defensa als empresaris agrícoles. • Defensa la propietat privada.
Sindicat Agrari de Catalunya (SAC)	<ul style="list-style-type: none"> • Organització apolítica. • Professionalització.
Sindicat Agrari de Lleida (SALL)	<ul style="list-style-type: none"> • Sindicat democràtic i independent. • Defensor de la propietat privada, de l'empresa agrícola, del cooperativisme i de les societats agràries en transformació. • Refús a l'estatalització agrària. • Contra el sindicat únic i defensa del pluralisme i la llibertat d'associació.

¹²³ *La Vanguardia*, 11 de març de 1978.

	<ul style="list-style-type: none"> • Demanava que la seu de la conselleria d'agricultura de la Generalitat estigués a Lleida.
Sindicat de la Pagesia i la Ramaderia de Tarragona	<ul style="list-style-type: none"> • Alternativa al sindicalisme de la Unió de Pagesos. • Defensa de la propietat privada.
Unió de Pagesos	<ul style="list-style-type: none"> • Boicot a la participació.

Segons una entrevista a Pere Roselló, membre de Joves Agricultors de Catalunya (CJAC), defensava la participació en les Cambres Agràries malgrat el boicot proposat per la Unió de Pagesos, i la necessitat de l'existència d'un organisme

*«de servicios agrarios, dependiente del Ministerio de Agricultura, en todas las localidades. El “quid” de la cuestión quizá radica en la forma de acceso a las cámaras agrarias. Se ha dicho que debe ser la Conselleria de Agricultura la que debe hacerse cargo de los servicios agrícolas, pero pienso que sería prudente no cargar demasiado a la Generalitat en estos momentos, y participar en las elecciones. De este modo, cuando la Conselleria de Agricultura pudiera actuar se encontraría con unas cámaras agrarias con hombres honrados y escogidos democráticamente por el pueblo».*¹²⁴

El govern d'Espanya va convocar eleccions a les Cambres Agràries pel dia 21 de maig de 1978. El posicionament de la Unió de Pagesos va ser el boicot a les eleccions demanant l'abstenció perquè les considerava antidemocràtiques i tan sols servien per perpetuar a la classe dirigent del franquisme.¹²⁵ Segons un fulletó explicatiu de les Cambres Agràries titulat «¿Qué son las nuevas Cámaras Agrarias?» s'exposa que aquestes eren òrgans de consulta i col·laboració amb l'administració de l'Estat sobre els temes agraris, i que la seva estructura, composició i funcionament eren democràtics, doncs es convertiren en una peça clau en el progrés del camp espanyol. Les cambres havien d'organitzar-se internament i «darse a sí mismas sus propias reglas estatutarias adecuadas a la naturaleza del medio en el que van a actuar».¹²⁶ Per aquestes eleccions del 21 de maig, el Partit Socialista de Catalunya (PSC) i Convergència Democràtica de

¹²⁴ *La Vanguardia*, 22 d'abril de 1978.

¹²⁵ *Tothom*, 13 de maig de 1978.

¹²⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries.

Catalunya (CDC) van recolzar políticament el posicionament del sindicat Unió de Pagesos:

«A la opinió pública:

La necessitat de consolidar la democràcia a Catalunya i la recuperació de la nostra Autonomia, ha de comportar l'eliminació de qualsevol estructura que perpetui el verticalisme.

*Públicament i de forma conjunta, volem manifestar el nostre suport total al boicot propugnat per la UNIÓN DE PAGESOS, a les CAMBRES AGRÀRIES».*¹²⁷

Després d'un intent frustrat per part de la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya de fer una llista unitària amb tots els sindicats, inclosa la Unió de Pagesos, aquest darrer òrgan de lluita agrària va refusar la seva participació.¹²⁸ A les eleccions a les Cambres Agràries a Catalunya van ser convocats 134.880 persones a participar-hi, dels quals 26.664 corresponien a la província de Barcelona, 13.948 a la de Girona, 45.108 a la de Lleida i 49.160 a la de Tarragona. De les nou-centes quatre Cambres Agràries, que no municipis, dos-cents seixanta-tres no van comptar amb cap candidatura. A més, dels 7.680 càrrecs a les Cambres disponibles, només s'hi van presentar 5.297 persones dins de sis-centes quaranta-una llistes.¹²⁹

Segons la documentació de les eleccions a les Cambres Agràries, conservada a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès, s'observa el nombre de candidatures que es presentaren als comicis de 1978 en cada municipi. En cap poble es van presentar més d'una candidatura i en tots es van presentar sota la denominació de candidatura Independent. Solament en un municipi ho feren sota el nom de Centre de Joves Agricultors Independents.¹³⁰

El setmanari *Tothom*, propietat aleshores de les parròquies de Vilafranca, va publicar els resultats a les eleccions a les cambres a la comarca de l'Alt Penedès. En l'àmbit comarcal, es va produir un 88,50% d'abstenció; i en el cas de Vilafranca, dels dos-cents setanta-set pagesos censats, solament votaren setanta-sis, que correspon un

¹²⁷ *Tothom*, 20 de maig de 1978.

¹²⁸ *La Vanguardia*, 4 de maig de 1978.

¹²⁹ *La Vanguardia*, 20 de maig de 1978.

¹³⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Capses 1, 2, 3, 4, 6 i 8.

27% de participació, o cosa equivalent, un 73% d'abstenció.¹³¹ Les dades es poden observar més detingudament en la següent taula, on manquen les dades dels municipis de Pacs del Penedès, Olèrdola, Puigdàlber, Pontons, Santa Fe, i Castellet i la Gornal. Aquest darrer poble, Castellet, aleshores no formava part de la comarca de l'Alt Penedès, sinó que ho era del Garraf. Als municipis de Sant Pere de Riudebitlles i d'Olesa de Bonesvalls (aleshores Olesa també al Garraf) no es van presentar cap candidatura electoral i, per tant, no es van produir eleccions.

Municipi	Cens	Votants	Abstenció
Avinyonet del Penedès	216	28	87%
Les Cabanyes	47	27	42,50%
Castellví de la Marca	212	24	89%
Font-rubí	377	10	97%
Gelida	173	21	88%
La Granada	149	25%	83%
Mediona	163	25	85%
Pla del Penedès	133	20	85%
Sant Cugat Sesgarrigues	53	21	60%
Sant Llorenç d'Hortons	130	11	91,50%
Sant Martí Sarroca	247	17	93%
Sant Martí Sarroca – La Bleda	66	9	86%
Sant Quintí de Mediona	104	6	94%
Sant Sadurní d'Anoia	78	3	96%
Santa Margarida i els Monjos	148	7	95%
Subirats	300	14	95%
Torrelavit	76	7	91%
Torrelles de Foix	207	31	85%
Vilafranca del Penedès	277	76	73%
Vilobí del Penedès	147	12	92%

En algunes zones d'Espanya, les eleccions a les Cambres Agràries va ser una plataforma de tanteig i promoció de persones amb vincles a la Unió de Centre

¹³¹ *Tothom*, 25 de maig de 1978.

Democràtic (UCD), presentar-se com a candidatures Independents. Aquest és el cas, per exemple, de l'estudi de Juan Antonio Santana González, de la Universitat de Granada, pel municipi de Vera, a la província d'Almeria, on a més, part dels membres escollits a les juntes de les Cambres Agràries ja havien format part de l'entramat de l'*Hermandad Local de Labradores y Ganaderos*, i que també van formar part en candidatures del centredreta i de la dreta conservadora a les eleccions municipals de 1979.¹³²

Per tal d'analitzar aquesta hipòtesi s'han comparat les candidatures a les Cambres Agràries amb les candidatures a les eleccions municipals de 1979 als municipis de l'Alt Penedès. Per tal d'obtenir els llistats de les candidatures ha estat realment difícil doncs aquestes no van ser publicades al *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona (BOPB)* ni tampoc al *Boletín Oficial del Estado (BOE)*, ni la premsa escrita comarcal, els setmanaris *La Voz del Penedès* i *Tothom*, les van publicar. Per sort, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès hi consta la documentació de les Cambres Agràries que les custodiava l'oficina comarcal de l'Alt Penedès del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya. Malgrat que hi ha la documentació de bona part de les Cambres Agràries, no totes contenen la documentació de les eleccions de 1978. Per sort, en una de les capses va aparèixer els llistats de les candidatures que ens han servit per tal d'estudiar, treballar i comparar els noms de les persones que van presentar-se a les eleccions a les Cambres Agràries de 1978 i a les eleccions municipals de 1979 per la Unió de Centre Democràtic (UCD), però també per a la resta de partits i candidatures municipals.

Gràcies a aquesta documentació, en els municipis següents no hi ha cap coincidència entre candidatures a les cambres i a les municipals: Castellví de la Marca, Font-rubí, Gelida, la Granada, Olèrdola, Pla del Penedès, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Fe del Penedès, Torrelavit i Vilafranca del Penedès.

On hi ha coincidències és en la resta de municipis de l'Alt Penedès. A Avinyonet del Penedès hi ha tres candidats; un a les Cabanyes; a Castellet i la Gornal, dos; a Mediona, altres dos; un a Pacs del Penedès; dos a Pontons; a Puigdàlber, dos candidats;

¹³² SANTANA GONZÁLEZ, Juan Antonio. «Que todo cambie para que todo siga igual: la Hermandad/Cámara Agraria de Vera (Almería) en transición, 1975-1982» a GONZÁLEZ MADRID, Damián A.; ORTIZ HERAS, Manuel; PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio. *La Historia, lost in traslation? Actas del XIII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. Ediciones de la Universidad de Castilla la Mancha. Cuenca, 2017, pp. 1347-1359.

a Sant Cugat Sesgarrigues, tres; a Santa Margarida els Monjos, tres també; a Subirats, un; a Torrelles de Foix, un; i a Vilobí del Penedès, dos. Vegem aquestes dades agrupades per partits polítics i candidatures independents.

A les candidatures independents a les eleccions municipals hi ha deu coincidències, dels quals vuit anaven en candidatures independents a les cambres agràries i dos es presentaren pel Centre de Joves Agricultors Independents. En les candidatures de Convergència i Unió hi anaven set persones, totes elles en candidatures independents a cambres. I en candidatures del Partit dels Socialistes de Catalunya, dels Centristes de Catalunya UCD i de l'Acció Municipal Democràtica dos respectivament per cada formació política.

En proporció dels integrants en candidatures polítiques i candidatures a cambres agràries, en la candidatura Electores del Municipio d'Avinyonet del Penedès, tres membres dels deu de la candidatura formaven part de la llista Independent a les cambres. Un altre exemple, a Pontons, en la candidatura de Convergència i Unió, integrada per cinc persones, dos havien estat candidats a les cambres. I, a la candidatura independent Acció Municipal de Puigdàlber, dos dels set candidats a regidors s'havien presentat a les cambres amb el sindicat Centre de Joves Agricultors Independents.

Per tant, després de veure aquestes dades, es pot afirmar que la Unió de Centre Democràtic (UCD) no es va beneficiar de les eleccions a Cambres Agràries per promocionar els seus candidats perquè no hi ha una repetició de persones destacada en una mateixa candidatura, de fet, només dos candidats, un de Subirats i un altre de Vilobí del Penedès. El partit polític més beneficiat va ser Convergència i Unió amb set candidats coincidents, un a Castellet i la Gornal, dos a Mediona, dos a Pontons i dos a Santa Margarida i els Monjos.

De fet, el rumor de la presència de candidats vinculats a la UCD es va fer palesa en la presentació del Centre de Joves Agricultors de Catalunya (CJAC) a Vilafranca del Penedès, el dilluns 20 de març de 1978, a l'auditori del Museu de Vilafranca. El titular que va publicar el setmanari *Tothom* va ser «*Diuen: "No som de l'UCD"*», signat pel redactor Antoni Resta, qui escrivia que

«El tipus de públic ja feia preveure quins són els interessos que defensa el sindicat presentat. La majoria eren els pagesos propietaris del Penedès [...]

Durant tota la presentació i després en el col·loqui insistiren en la seva independència de tot partit polític. Queixant-se de la campanya de premsa que els acusa de ser el sindicat continuista de les Cambres Agràries i de ser el sindicat de UCD».

En l'acte va intervenir Josep Maria Giralt qui presentà el sindicat agrari com a professional, lliure, democràtic, independent i descentralitzat, amb imatge europea i amb vincles amb sindicats d'arreu d'Espanya. Segons els representants del sindicat, i recollides per Antoni Resta, es va informar de la seva postura sobre les vagues de la pagesia i dels desnonaments del camp. En el cas dels desnonaments es van demanar garanties per a tothom, tant pel propietari com per l'arrendatari.¹³³

Les votacions a les eleccions a les Cambres Agràries per províncies va donar com a resultat més destacat el de l'abstenció. A la província de Barcelona, amb un cens de 26.664 persones, van exercir el seu dret de vot 8.391, amb una participació del 31,4%. A la província de Girona, amb un cens de 13.984 persones, van votar 5.551 amb una participació del 39,8%, que va ser la més alta de totes les províncies. A la de Lleida, amb un cens de 49.160 persones, van exercir el vot 10.519 persones, amb una participació del 15,2%, la més baixa de Catalunya. I a la província de Tarragona, amb un cens de 49.160 persones, el més elevat de tota Catalunya, participaren 10.519 electors, el 21,3%. Per tant, l'índex general de participació va donar un 22,8% a tota Catalunya, cosa que és equivalent, un 77,2% d'abstenció.¹³⁴

Un cop realitzat l'escrutini dels vots a cada poble on va tenir lloc el procés electoral, es van escollir en el ple de la Cambra Agrària els càrrecs que havien d'ocupar.

A Avinyonet del Penedès, l'escrutini de votacions va donar el següent resultat: Joan Esteve Nadal, 28 vots; Josep Massana Gibert, 27 vots; Albert Milà Mallofré, 25 vots; Isidre Hugas Guilera, 24 vots; Josep Solé Massana, 16 vots; Pau Miret Llosas, 12 vots; Josep Ràfols Romagosa, 12 vots; i Lluís Carsí Mestres, 12 vots. El ple de la Cambra va acordar els següents càrrecs executius: President: Albert Milà Mallofré; Vicepresident primer: Pau Miret Llosas; Vicepresident segon: Joan Esteve Nadal;

¹³³ *Tothom*, 25 de març de 1978.

¹³⁴ *La Vanguardia*, 23 de maig de 1978.

vocals: Josep Massana Gibert, Isidre Hugas Guilera, Josep Ràfols Romagosa; Lluís Casí Mestre. Va actuar com a secretari Joaquim Mas Batlle.¹³⁵

Al nucli de la Bleda, de Sant Martí Sarroca, es desconeix els resultats electorals. El ple de la Cambra va ser format, segons el llibre d'actes, per Josep Ràfols Colet, president; Josep Forcada Andreu, vicepresident primer; Pere Julià Capellades, vicepresident segon; i com a vocals: Joan Martí Sivill, Pere Cusiné Tort, Joan Ràfols Martí, Josep Salas Vives, Jaume Colet Santacana. Va exercir de secretari Francisco Conde Suárez.¹³⁶

Al poble de les Cabanyes, l'escrutini de les eleccions va donar els següents resultats. Joan Albiol Pago, Joan Olivella Montané, Joan Planas Serra i Antoni Ribas Julià, 27 vots cadascun; Joan Vendrell Via, 15 vots; Josep Viñals Martí, 15 vots; Pere Raventós Olivella i Salomó Vaqués Olivella, 12 vots respectivament. Per tant, el ple de la cambra va ser format per Joan Planas Serra, president; Joan Vendrell Via, vicepresident primer; Joan Olivella Montaner, vicepresident segon; no constant vocals. Va actuar de secretari Joaquim Mas Batlle.¹³⁷

A Castellví de la Marca, del qual desconeixem els resultats electorals, va formar-se la següent junta directiva segons es recull el llibre d'actes de la Cambra Agrària. Com a president, Pau Alsina Jané; com a vicepresident primer, Josep Antoni Bolet Bolet; Pere Cardona Morató, vicepresident segon; i com a vocals: Jaume Amadó Esplugas, Marcial Amadó Esplugas, Josep Cañas Bolet i Joan Sadurní Arnabat. El secretari va ser Joaquim Mas Batlle.¹³⁸

En el poble de la Granada, es coneixen els resultats electorals però no pas la formació de la junta de la Cambra Agrària. Els resultats van ser, segons l'acta d'escrutini: Josep Mata Puig, 25 vots; Miquel Pons Roca, 23 vots; Pere Garriga Casanovas, 23 vots; Cristòfol Marrugat Vives, 22 vots; Joan Dedeu Raventós, 13 vots; Ramon Santacana Amat, 12 vots; Josep Lluís Vallès Muntané, 12 vots; i Joan Roca Montserrat, 11 vots.¹³⁹

¹³⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Avinyonet del Penedès. Capsa 6.

¹³⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. La Bleda. Capsa 1.

¹³⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Les Cabanyes. Capsa 2.

¹³⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Castellví de la Marca. Capsa 4.

¹³⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. La Granada. Capsa 3.

Al municipi de Pontons l'acta d'escrutini de vots va donar els següents resultats. Josep Ravell Mateu, 10 vots; Antoni Rosell Ferrer, 9 vots; Llorenç Vallès Rosell, 8 vots; Antoni Domènech Parés, 7 vots; Magí Vallès Rosell, 7 vots; Josep Gol Tutusaus, 3 vots; Josep Roig Cañella, 2 vots; Josep Torres Bages, 2 vots; Jaume Segura Gomà i Ramon Figueres Borràs, un vot cadascú. El ple de la cambra es va constituir amb la següent composició: president, Magí Vallès Rosell; vicepresident primer, Josep Gol Tutusaus; vicepresident segon, Antoni Domènech Parés. No consten vocals. Va actuar com a secretari Josep Ravell Mateu.¹⁴⁰

A Puigdàlber, els resultats electorals foren els següents: Pere Fontanals Baqués, 19 vots; Josep Mir Puigdangolas, 18 vots; Jaume Casanellas Carbó, 16 vots; Joan Carbó Colomé, 15 vots; Joan Mir Puigdangolas, 10 vots; Josep Maria Vidal Raventós, 9 vots; Maria Elias Torrents, 9 vots; i Lluís Vidal Gabisans, 7 vots. El ple de la Cambra Agrària va quedar constituït amb la següent composició: com a president, Pere Fontanals Baqués; Maria Elias Torrents, vicepresident primera; Lluís Vidal Gabisans, vicepresident segon; i com a vocals: Josep Mir Puigdangolas, Joan Mir Puigdangolas, Jaume Casanellas Carbó, Joan Carbó Colomé i Josep Maria Vidal Raventós. El secretari va ser Ramon Raventós Milà.¹⁴¹

I el darrer poble del qual en tenim documentació relativa a les eleccions a les Cambres Agràries va ser Torrelles de Foix. En aquest cas, només es conserva l'acta d'escrutini, desconeixent la composició del ple de l'entitat. Josep Bages Vidal, Josep Maria Balaguer Jané, Josep Maria Carbó Casabona i Lluís Canals Gili van obtenir 25 vots cadascun d'ells; Antoni Rosell Rafecas, 15 vots; Josep Guilamany Vallès, 14 vots; Josep Escofet Carbó, 11 vots; i Joaquim Escofet Milà, 10 vots.¹⁴²

Les cambres agràries locals van ser suprimides segons la Llei 17/1993, de 28 de desembre, quedant únicament aleshores les de caràcter provincial com a corporacions de dret públic.

¹⁴⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Pontons. Capsa 2.

¹⁴¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Puigdàlber. Capsa 2.

¹⁴² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Cambres Agràries. Torrelles de Foix. Capsa 8.

Capítol 3. El poder local a la transició democràtica (1977-1979).

*Si he estat el primer alcalde democràtic del Penedès,
només puc tenir una preferència: la democràcia.*¹⁴³

Pere Ribé Durban (Torrelavit, febrer de 1976).

3.1. Els ajuntaments durant el franquisme i el període predemocràtic. Algunes consideracions.

Després d'uns anys d'ajuntaments democràtics durant el període de la Segona República (1931-1936), les corporacions municipals van viure a partir de l'ocupació franquista -en alguns llocs d'Espanya a partir del mateix 18 de juliol de 1936; i a Catalunya, a mitjans de 1938- d'una menor operativitat, d'espai de maniobra i de pèrdua de capacitats de gestió provocat per un control estricte de totes les administracions de l'Estat per part dels homes del franquisme.

El nou personal polític a Catalunya procedia en molts dels casos del catolicisme i del catalanisme de dretes, i en menor grau del falangisme existent a Catalunya amb anterioritat a l'aixecament militar de 1936. El règim franquista va fixar als municipis i als ajuntaments els espais on es podia realitzar un major control de la població perquè era l'administració més propera als ciutadans. El franquisme també era municipalista? Sens dubte, ja que era l'espai per conèixer als veïns dels pobles, el seu pensament, la seva manera de fer, els seus cercles, etcètera. Diguem-ne que era municipalista per a exercir la repressió i el control de la societat, sobretot en els primers temps del franquisme.

Amb el règim dictatorial del franquisme, tal com han dit Quirosa-Cheyrouze i Fernández Amador, es va canviar als ajuntaments l'elecció democràtica dels seus representants on:

*«una de las medidas más urgentes fue la eliminación de la representatividad municipal de carácter democrático y su sustitución por el principio de jerarquía».*¹⁴⁴

¹⁴³ Joventut Cristiana, febrer de 1976.

És a dir, des de dalt es manava i a baix obeïen. A més, es va procedir a aprimar els ajuntaments, tot suprimint competències i reduint la seva capacitat financera, lligant el seu poder decisorí sobretot als governs civils i, en menor grau, al ministeri de la Governació:

*«las corporaciones locales se vieron sujetas a una fuerte subordinación al poder central, que las imposibilitaba para un funcionamiento autónomo y un óptimo desarrollo de sus funciones, de manera que se convirtieron en meros organismos administrativos».*¹⁴⁵

Des de la fi de la Guerra Civil els ajuntaments eren governats per comissions gestores, però a partir de l'any 1945, amb l'aprovació de la Llei de Bases del Règim Local, funcionarien sense capacitat d'autogovern municipal.

El sistema dictatorial es posava en marxa a mesura que l'Exèrcit republicà perdia posicions i aquestes eren guanyades per l'Exèrcit comandat pel general Francisco Franco. A l'Alt Penedès, l'entrada de les tropes franquistes van tenir lloc a partir del 20 de gener de 1939. El dia 21, al migdia, feien entrada les tropes franquistes, la cinquena divisió de Navarra, comandada per Juan Bautista Sánchez González i José Solchaga, a Vilafranca del Penedès. Així deia la comunicació de l'Exèrcit franquista d'aquell dia:

*«Avance del parte de operaciones correspondiente al día de hoy. –Ha continuado el avance de nuestras tropas en Cataluña, vencándose todas las resistencias que el enemigo intentó oponer a la progresión de nuestro Ejército. El avance medio logrado en el día de hoy rebasa ya los nueve kilómetros. A media tarde se había ocupado la importante ciudad de Villafranca del Panadés, capital de región del mismo nombre e importante nudo de comunicaciones. Se ha rebasado ampliamente, por el Norte y Sur, la importante población de Igualada, que queda, a la hora de dar este Parte completamente rodeada por nuestras tropas... Salamanca, 21 de enero de 1939. III Año Triunfal. –De orden de S.E. –El general Jefe de E.M. Francisco Martín Moreno».*¹⁴⁶

¹⁴⁴ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*. Centro de Estudios Municipales y de Cooperación Internacional; Diputación de Granada. Granada, 2010, p. 25.

¹⁴⁵ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, p. 25.

¹⁴⁶ Panadés, 20 de gener de 1942.

El nou règim franquista va eliminar qualsevol tipus d'autonomia, tant a escala local, com regional, impulsant de nou el centralisme i restablint l'organització provincial i la figura del governador civil.¹⁴⁷ Els governadors eren les persones que nomenaven i cessaven els alcaldes i regidors i controlaven de prop els ajuntaments. Tal com ha escrit Javier Tébar:

*«Durante aquellos años la construcción del Régimen en provincias tuvo en la figura de los gobernadores civiles una pieza clave. El grupo de los nombrados por Serrano Suñer en su etapa al frente del Ministerio de Gobernación (1939-1941) estuvo formado por una amplia amalgama de sectores derechistas, entre los que tenían presencia desde los «camisas viejas», los falangistas sobrevenidos, los derechistas locales a los monárquicos reaccionarios».*¹⁴⁸

Si aquesta era la composició i procedència habitual dels titulars dels governs civils, no ens ha d'estranyar que els càrrecs que ells nomenessin fossin pràcticament iguals. A mesura que l'Exèrcit franquista avançava posicions, s'instaurava el nou règim, i un tinent auditor militar s'encarregava uns pocs dies després de l'entrada de les tropes franquistes en els municipis del nomenament de l'alcalde i dels membres de les comissions gestores, és a dir, les persones que exercirien com a regidors fins a nova ordre. A Vilafranca del Penedès, la constitució de l'ajuntament va tenir lloc el 23 de gener de 1939, on el tinent auditor de 2a del Cos Jurídic Militar, Tomás Garicano Goñi, va nomenar a la comissió gestora municipal presidida pel nou alcalde Joan Francesch Sabaté i acompanyat per Ramon Rius, Francesc Garriga, Antoni Puig, Aureli Doroteo, Josep Senabre, Josep Ignasi Melo i Ramon Serdà, actuant com a secretari Alexandre Borruei.¹⁴⁹ Dos dies més tard, es van incorporar a la comissió gestora quatre nous membres: Domènec Olivella Campamà, Pere Mitjans Carbonell, Julià Baltà Solé i Josep Baqués Rafecas.¹⁵⁰

Les comissions gestores van ser formades en els municipis per membres de la Falange, monàrquics, persones de les elits locals i catalanistes de dreta. Aquesta

¹⁴⁷ MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *Catalunya durant el franquisme*. Editorial Empúries. Barcelona, 1999, p. 19.

¹⁴⁸ TÉBAR, Javier; RISQUES, Manel; MARÍN, Martí; CASANELLAS, Pau. *Gobernadores. Barcelona en la España franquista (1939-1977)*. Editorial Comares, SL. Granada, 2015, p.1.

¹⁴⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1939. Capsa 1543.

¹⁵⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1939. Capsa 1543.

amalgama es va anar corregint a partir de l'aprovació i aplicació de la Llei de Bases de Règim Local de 1945.¹⁵¹ El professor Martí Marín va escriure que el règim franquista va continuar amb les mateixes institucions i organismes existents durant el període republicà, però fent una adaptació al nou règim dictatorial amb una jerarquitzaació de les classes dirigents. Per aquest motiu, es va procedir al debilitament dels ajuntaments i de les diputacions provincials.¹⁵² El professor Martí Marín va escriure que el règim franquista va continuar amb les mateixes institucions i organismes existents durant el període republicà, però fent una adaptació al nou règim dictatorial amb una jerarquitzaació de les classes dirigents. Per aquest motiu, es va procedir al debilitament dels ajuntaments i de les diputacions provincials.¹⁵³

La Llei de Bases de Règim Local va ser aprovada el 17 de juliol de 1945, i publicada l'endemà, 18 de juliol, el mateix dia que els «*Fueros de los Españoles*». El text va ocupar vint-i-cinc pàgines al Butlletí Oficial de l'Estat. En la primera base s'establí que l'organització de l'estat era en municipis integrats territorialment en províncies, i eren corporacions públiques amb fins econòmics i administratius. Segons la llei, l'alcalde era el president de l'Ajuntament, cap de l'Administració municipal i delegat del Govern en el seu municipi. L'alcalde, que havia d'acceptar obligatòriament el càrrec, era nomenat pel ministre de Governació en les capitals de província i en els municipis de més de deu mil habitants. En els altres municipis era el governador civil que procedia al nomenament. En relació a la composició del ple municipal, els ajuntaments serien formats per l'alcalde i per un nombre variable de regidors segons la població censada en cada municipi. Per tant, s'hi havia de seguir la següent taula:

Habitants per municipi	Regidors que li corresponien
Fins a 500 residents	3 regidors
De 501 a 2.000 residents	6 regidors
De 2.001 a 10.000 residents	9 regidors
De 10.001 a 20.000 residents	12 regidors
De 20.001 a 50.000 residents	15 regidors

¹⁵¹ MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *Catalunya durant el franquisme*, p. 21.

¹⁵² MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya. Política i administració municipal, 1938-1979*. Pagès Editors, SL. Lleida, 2000, pp. 50-55.

¹⁵³ MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya...*, pp. 50-55.

De 50.001 a 100.000 residents	18 regidors
De 100.001 a 500.000 residents	21 regidors
A partir de 500.000 residents	24 regidors

A més, a part del ple municipal, els municipis de més de dos mil habitants, els ajuntaments havien de tenir una comissió permanent formada per l'alcalde i els tinentes d'alcalde. És en aquesta llei de bases en què s'establí el nomenament de regidors per terços: el terç familiar eren els veïns caps de família; el terç sindical ho era per elecció dels organismes sindicals de cada poble; i el terç corporatiu eren els regidors procedents de les entitats econòmiques, culturals i professionals de cada municipi a proposta del governador civil. Segons la llei, no tothom podia ser elegit regidor. Aquests eren els casos:

«Los funcionarios en activo de la respectiva Entidad, o empleados de servicios municipalizados.

Los deudores directos o subsidiarios a fondos municipales, provinciales o del Estado, contra quienes se hubiere expedido mandamiento de apremio.

Los que estén interesados en contratos o suministros con cargo a fondos públicos dentro del término municipal.

Los que tengan entablada contienda judicial o administrativa con el Ayuntamiento o con establecimientos dependientes del mismo, así como los Abogados y Procuradores que los representen en el litigio.

Los industriales, socios colectivos, Gerentes, Directores, Consejeros o empleados de Sociedades o Empresas que produzcan o suministren artículos municipalizados o presten análogos a los municipales y los que desempeñen cargos semejantes en Empresas concesionarias de servicios municipales.

Los condenados a privación o restricción de libertad o inhabilitación para cargos públicos.

Podrán excusarse del desempeño del cargo de Concejal los mayores de sesenta y cinco años, los impedidos físicamente, las mujeres, los funcionarios de la carrera judicial o fiscal, los militares y los eclesiásticos».

Les bases onze, dotze i tretze tracten sobre les competències i els serveis municipals i les atribucions de l'ajuntament. També es fixava les qüestions relatives a les obres i a la hisenda municipal i els impostos que recaptava cada ajuntament, entre altres coses, i també les relatives als governs civils i a les diputacions.¹⁵⁴ Els professors Rafael Quirosa-Cheyrouze i Mónica Fernández van escriure que en el discurs de presentació del projecte de llei per part de Blas Pérez González, ministre de Governació, aquest afirmà que els ajuntaments eren organismes no polítics als quals se'ls prohibia fer política.¹⁵⁵

A part d'aquesta Llei de Bases, s'afegiren unes altres d'aplicació municipal, com el Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les corporacions locals, de 17 de maig de 1952; una modificació de la Llei de Bases de Règim Local, de 3 de desembre de 1953; i el text refós de les dues lleis de bases (de 1945 i 1953) aprovat per decret el 24 de juny de 1955.¹⁵⁶

Amb el règim franquista, l'elecció de regidors s'establia per terços: el familiar, el sindical i el corporatiu. En el primer cas, hi havia un cens de caps de família, homes majoritàriament, encara que també en formaven part les dones vídues i les solteres independents. En l'elecció pel terç sindical eren persones escollides per part de la Central Nacional Sindicalista (CNS) que procedien de les patronals locals i del sindicalisme vertical. El terç corporatiu eren regidors escollits per altres regidors que ja formaven part de la corporació municipal. La renovació dels regidors es realitzava cada tres anys i es canviaven la meitat dels regidors del terç pertinent.¹⁵⁷

Encara que el règim franquista va desarticlar el sistema d'elecció per part dels ciutadans, a partir de la fi de la Segona Guerra Mundial (1945) i de la pèrdua del conflicte per part dels exèrcits feixistes, es va procedir a realitzar algunes votacions per donar la sensació al món de què hi havia la possibilitat de poder escollir en algunes ocasions a representants en eleccions i votar en algunes lleis en referèndums. La primera votació va tenir lloc el 1947 en el referèndum de la Llei de Successió; també el 1966 hi hagué el referèndum de la Llei Orgànica de l'Estat, es va poder votar a les eleccions pel

¹⁵⁴ *Ley de 17 de julio de 1945 de Bases de Régimen Local.*

¹⁵⁵ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, p. 44.

¹⁵⁶ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, p. 43.

¹⁵⁷ MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya*, pp. 150-151.

terç familiar a ajuntaments, a corts generals... En referència a les eleccions al terç familiar, a la província de Barcelona, dels tres-cents nou municipis existents aleshores, es van celebrar eleccions en quaranta-tres ajuntaments el 1948, dotze el 1951 i, l'any 1960, només en dos ajuntaments.¹⁵⁸

Aquesta voluntat de celebrar consultes electorals responia a la necessitat de satisfer a un sector dels recolzadors del règim franquista i de la mateixa Guerra Civil Espanyola, que veien que un sistema de representació corporativa satisfaria a totes les parts, sobretot als propietaris i als industrials, que veien la possibilitat d'accedir a càrrecs en l'administració mitjançant el terç sindical, establint-se una democràcia orgànica a Espanya dins d'un règim autoritari i dictatorial. Quan hi hagué eleccions o referèndums es debatia en concepte plebiscitari, els bons (Franco, l'ordre i l'estabilitat) o el caos (comunistes, desordres, incertesa). Per la qual cosa sempre s'acostumava a tenir un suport popular ampli. A més, si els resultats no acabaven de sortir com agradava, sempre hi havia l'opció de la tupinada.¹⁵⁹ Precisament això va passar a la ciutat de Barcelona el 1973 en les eleccions al terç familiar pel districte novè. En aquella ocasió, es va presentar un candidat, Fernando Rodríguez Ocaña, obrer del sector del metall, veí del barri de Trinitat Nova i recolzat pels moviments veïnals. Va vèncer en el districte IX però va ser anul·lada la seva candidatura per la Junta Municipal del Cens perquè no va presentar en les 48 hores posteriors de les eleccions la justificació econòmica de la seva campanya.¹⁶⁰ La seva història la va plasmar en un llibre que portava per títol el mateix que el seu eslògan: «*Candidato de los Trabajadores*».¹⁶¹

Una de les opcions per accedir als càrrecs de representació en els diferents òrgans de govern de l'Administració era en les convocatòries electorals pel terç familiar, tant a les corts com als ajuntaments. En el cas d'aquesta darrera opció, un decret del Ministeri de la Governació donava el punt de sortida a la celebració d'eleccions només al mes de novembre. Anar a votar no era un dret, sinó una obligació pels homes casats, vidus, vídues, solters i solteres major d'edat, i a partir de 1970 també les dones casades. Per ser candidat calia tenir nacionalitat espanyola, veí del municipi o

¹⁵⁸ MARÍN CORBERA, Martí. «Franquismo y poder local. La puesta en marcha de la democracia orgánica municipal en la Cataluña urbana, 1945-1957» a TUSELL GÓMEZ, Javier. *El régimen de Franco, 1936-1975: política y relaciones exteriores*. UNED. Madrid, 1993.

¹⁵⁹ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 63-65.

¹⁶⁰ *La Vanguardia Española*, 21 d'octubre de 1973.

¹⁶¹ RODRÍGUEZ OCAÑA, Fernando. *Candidato de los trabajadores*. Avance. Barcelona, 1975.

de la província, ser major de vint-i-tres anys, i tenir estudis bàsics. Per ser candidat s'havia de presentar una sol·licitud a la Junta Municipal del Cens, tot adjuntant un escrit d'adhesió als principis fonamentals del Movimiento Nacional. Però aquesta no era tan sols l'única paperassa a presentar. També calia complir tota una sèrie de condicionants que facilitaven la seva presentació i que podien ser: haver estat ja regidor al mateix ajuntament durant un any; ser presentat per dos procuradors provincials de representació local; per tres diputats provincials o per quatre regidors de l'Ajuntament; o tenir el suport d'un vint per cent del cens d'electors. Quan tot era correcte, el diumenge abans de la data acordada per a la celebració dels comicis, es realitzava l'acte de proclamació de candidatures, amb l'assistència obligatòria dels candidats. En els casos que no hi havia més candidats que càrrecs a ocupar, automàticament, s'aplicava el Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les Corporacions locals, es procedia a la designació del càrrec sense votacions. És més, s'intentava que el nombre de candidats oficials no sobrepassés el nombre de càrrecs a substituir per tal d'evitar la celebració de votacions.¹⁶² Per controlar efectivament de tot allò que tenia a veure amb els possibles candidats, s'establia en una instrucció reservada del Ministeri de Governació la creació d'un Servei Especial de Vigilància dins dels governs civils. Aquest servei era format per un reduït grup de persones, coneixedores de la província i dels seus municipis, perquè controlessin les propostes de candidats no previstos, demanant que en el màxim de les possibilitats, les corporacions locals estiguessin integrades per membres de la Falange i del Movimiento Nacional.¹⁶³

Els alcaldes, però es continuaven elegint per elecció directa del govern civil. A les acaballes del franquisme, a Vilafranca del Penedès, es va fer efectiva la dimissió de l'alcalde Lluís Pallerola Cuyàs, al ple del 19 de febrer de 1975, per motius professionals però que no deixaria de ser regidor ni tampoc diputat a la Diputació de Barcelona fins als relleus democràtics el 1979. Aquell mateix dimecres 19 de febrer, es va convocar una roda de premsa als mitjans de comunicació locals i els corresponents dels diaris generalistes, amb la presència d'Antoni Casas Ferrer, sotscap provincial del Movimiento i el mateix Lluís Pallerola. En la roda de premsa, Casas va demanar la col·laboració dels mitjans de comunicació per tal de cercar els possibles candidats a

¹⁶² QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 66-69.

¹⁶³ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 72-73.

l'alcaldia, tot informant que s'empraria un mètode, el sistema Martín Villa, ja practicat en l'elecció d'aquests càrrecs en les localitats de Vic i de Santa Coloma de Gramenet, si bé la darrera decisió vindria donada pel ministre de la Governació que era qui autoritzava el nomenament de l'alcalde. Per fer-ho possible, es farien al voltant de vuitanta consultes entre la ciutadania per copsar les seves propostes i els seus pensaments, dirigint-se sobretot als presidents de les entitats i persones més representatives perquè:

«qui més qui menys tothom està representat en alguna d'aquestes entitats».

Però no tan sols escollirien qui havia de ser convocat a la consulta per conèixer els candidats. Tothom que ho desitgés es podria adreçar a donar la seva opinió. Casas va afirmar que seria interessant un perfil amb formació, vocació i servei.¹⁶⁴

A la premsa local es van publicar els noms de possibles alcaldables, tota una sèrie de rumors de qui podia ser elegit el nou alcalde: Joan Cortadella, primer tinent d'alcalde; Josep Ventosa de Cabanyes, segon tinent d'alcalde; Josep Ballester Bustos, director del setmanari *Penedès*, òrgan del Movimiento; Josep Parera Ripoll, president de la junta directiva del Museu de Vilafranca; i Josep Maria Bosch, advocat.¹⁶⁵

El regidor pel terç familiar, Josep Giralt Raventós, va escriure un text en què exposava les seves idees relatives al perfil ideal per al nou alcalde i la situació de Vilafranca en aquells moments. Giralt afirmava que era necessari un alcalde que no formés part de l'actual corporació municipal perquè si se'n designava a un d'ells, es reduirien el nombre de regidors actuals, passant dels deu membres a nou, sent un handicap per a la gestió municipal. La recerca de candidats la preveia difícil doncs, tant a Vilafranca com a arreu, la societat estava despolititzada:

«A altres poblacions hi ha entitats, siguin Joves Cambres, Cercles d'Economia, Amics de la Ciutat o de la ONU o de la UNESCO o fins i tot "Antiguos miembros del Frente de Joventudes", associacions de veïns, centres socials o culturals i d'altres, on s'arrecera públicament una mena o altra de preocupació cívica, social o política i d'on surten homes quan convé. Però, nosaltres, no tenim ni això...».

¹⁶⁴ *Tothom*, 22 de febrer de 1975.

¹⁶⁵ *Tothom*, 22 de febrer de 1975; 1 de març de 1975.

Aquest fet, segons ell, posava difícil cercar persones que es poguessin presentar amb un programa per tal que fossin escollits, on l'alcalde hauria de tenir present la necessitat de treballar per la democràcia, la promoció de la joventut amb ideologia plural, que apropés l'ajuntament a la ciutadania, i que per ser el nou alcalde no fos necessari ser alhora cap local del Movimiento, entre altres coses. Per aquest motiu, Josep Giralt proposava tres línies de treball municipal:

«A.- Promoció social i econòmica.

Tal vegada per a remarcar la importància d'aquest aspecte del moment vilafranquí i comarcal, podria crear-se una nova Tenència d'Alcaldia, responsable i coordinar aquesta tasca, que hauria de donar lloc a incorporar al debat i a les decisions a totes les entitats i institucions socio-econòmiques de la Vila, així com aquells vilafranquins sensibles a aquesta problemàtica. Sinó una Tenència, almenys cal urgentment un Patronat Municipal de Promoció Social i Econòmica, amb els objectius i característiques esmentades.

B.- Alcaldes de Barri.

Cada un dels barris –el Vell o Centre, el Poblenou, l'Espirall i Sant Julià- hauria de tenir el seu Regidor que possibilités el contacte habitual de la Corporació amb els veïns i amb els seus problemes concrets, fonamentant-ne l'Associació, juntes de carrer, comissions diverses d'ajut i cooperació, etc.

Els quatre regidors-alcaldes de barri haurien de coordinar les seves actuacions.

C.- Participació a les Comissions informatives.

A cada una de les comissions actuals –Hisenda, Governació, Urbanisme i Cultura- caldria veure la manera d'incorporar-hi també les entitats i institucions que hi ha a la Vila en l'àmbit corresponent –o fomentant-ne la creació- i també a les persones qualificades, professionals o sensibilitzades per la problemàtica respectiva de les Comissions.

*Patronats, Consells Municipals de Cultura, d'Ensenyament, d'Esports, d'Urbanisme, de Tràfic, de Proveïments, de Sanitat... alguns dels quals ja existeixen en d'altres municipis».*¹⁶⁶

A mitjans del mes de març de 1975, les consultes realitzades pel sotscap provincial del Movimiento, Antoni Casas Ferrer, es van finalitzar. A partir d'aquest moment, els possibles candidats escollits serien convocats a Barcelona per tal de conèixer el seu parer i de l'acceptació del càrrec.

El divendres 2 de maig de 1975, tots els regidors de l'Ajuntament de Vilafranca anaren al Govern Civil de Barcelona, on el governador Rodolfo Martín Villa els informà que la persona escollida per ser alcalde de Vilafranca era Pere Martí i Domingo. Vilafranquí de naixement, de 33 anys, es llicencià en Ciències Econòmiques. Va ser el president del Grup Universitari del Museu, i des de l'any 1972 era el gerent de les Bodegues Pinord, després de passar per diverses empreses tant a Barcelona com a Madrid.¹⁶⁷ Aquell 1975 havia estat escollit per l'alcalde Lluís Pallerola com un dels administradors de la Festa Major de Vilafranca amb Domingo Montserrat i Ribalta i Joan Josep Forés García.¹⁶⁸

Un mes després, el 5 de juny, dijous, va prendre possessió del càrrec com alcalde de Vilafranca del Penedès en el ple municipal amb la presència de l'alcalde sortint, Lluís Pallerola Cuyàs, i presidint l'acte Rodolfo Martín Villa, governador civil de Barcelona, Josep Antoni Samaranch, president de la Diputació de Barcelona, i Antoni Casas Ferrer, sots cap provincial del Movimiento Nacional.¹⁶⁹

Tota l'oposició democràtica ha parlat de l'alcalde de Vilafranca Pere Martí i Domingo com un home que va saber cercar la col·laboració en les plataformes que s'anaven creant com l'Assemblea Democràtica, la Comissió Municipal Democràtica, les associacions de veïns i que procurava consultar o comunicar les decisions que l'ajuntament realitzava en el període que anà entre la mort de Franco i les eleccions municipals d'abril de 1979. Ismael Carbó, periodista del *Tothom*, així ens va descriure la figura del nou alcalde postfranquista:

¹⁶⁶ *Tothom*, 8 de març de 1975.

¹⁶⁷ *Tothom*, 10 de maig de 1975.

¹⁶⁸ BAYER GONZÁLEZ, Xavier; BENEYTO ALBERO, Armand; BOSCH PLANAS, Joan; ESTEVE CASALS, Josep Anton; MASSANELL ESCLASSANS, Antoni; SOLÉ BORDES, Joan. *Abecedari de la Festa Major de Vilafranca del Penedès*. Editorial Vilatana. Vilafranca del Penedès, 1997, p.20.

¹⁶⁹ *Tothom*, 7 de juny de 1975.

«Un alcalde de diàleg i concertació, és un personatge que governa els darrers anys reunint-se periòdicament amb la mesa de l'Assemblea de Catalunya de Vilafranca, la Comissió Municipal Democràtica... s'avé per tenir pau social».

El periodista Enric Tomàs va publicar a les pàgines del setmanari *Tothom* una entrevista a l'alcalde Pere Martí, el qual posava de manifest el seu ideari com alcalde i polític. En les seves respostes, Martí mostrava el seu posicionament sobre les manifestacions, la necessitat de celebrar eleccions municipals, la seva ideologia monàrquica, l'urbanisme, etcètera. Pere Martí va dir que estava a favor del dret a manifestar-se i per això havia donat totes les facilitats possibles per a la celebració de la manifestació contra els fets de Vitòria, Tarragona i Elda de març de 1977:

«Jo penso que el fet de manifestar-se és un dret. Com a persona liberal que sóc reconec no m'hi podia oposar. D'altra banda volia demostrar que manifestar-se pel carrer no implica desordre».

Igualment, va declarar-se públicament monàrquic:

*«Sóc monàrquic per convicció, des de jovenet com aquell qui diu; quan no ho era ningú malgrat que avui hi ha monàrquics per oportunisme o per pragmatisme per reconèixer que aquest sistema és el millor ara per a Espanya».*¹⁷⁰

Davant de la manca de teorització sobre els models de la transició democràtica en l'àmbit municipal, de les viles i ciutats, es podria establir, definir i teoritzar-ne alguns. D'aquesta manera, hem considerat que existeixen tants models com combinacions possibles de la participació dels agents polítics, sindicals i veïnals, és a dir, política més associacionisme veïnal, política més sindicalisme... A Catalunya, el model polític el podem establir amb la creació al municipi d'una assemblea democràtica local o comarcal a imatge de l'Assemblea de Catalunya. L'Assemblea, a partir de la fi del franquisme i primers temps de la transició, s'anà establint arreu del territori català mitjançant unes delegacions filials que tenien estructura comarcal, estructura local o bé totes dues. Sí les assemblees tenien un caràcter divers format per partits polítics, sindicats i món associatiu, la seva acció era clarament política perquè volien incidir en

¹⁷⁰ *Tothom*, 7 de gener de 1978.

la vida política del territori el qual tenien circumscrita la seva acció local, comarcal o regional (Catalunya, Baix Llobregat, Alt Penedès, Garraf, Vilafranca del Penedès...).

A més a més, en els processos de transició democràtica intervenen altres factors claus: els agents i moviments sindicals, molt importants en les àrees amb una alta industrialització com al Baix Llobregat i al Vallès Occidental.

El desenvolupament econòmic dels anys 1960 que impulsà el franquisme provocava que els treballadors i treballadores haguessin de viure en un altre tipus de condicions laborals més dures de les que fins aquells moments patien com, per exemple, el cronometratge per a la confecció de peces en la indústria tèxtil, produint-se un nou tipus de conflictivitat laboral. A més, el règim franquista tenia com a fonament el domini d'una classe sobre l'altra, de la classe dirigent, del falangisme i del Movimiento Nacional, sobre la classe obrera, és a dir, una jerarquització de classes. Xavier Domènech ha definit que el canvi econòmic viscut a Espanya també significava un canvi polític:

*«Lo uno era inseparable de lo otro, no como causa y consecuencia, sino como parte de un mismo proceso, de hecho lo económico no hubiera podido darse como se dio sin la existencia de la misma dictadura».*¹⁷¹

Aquest model instaurat a Espanya per aconseguir el màxim de benefici econòmic per a l'amo de l'empresa, provocà que les condicions laborals s'endurissin i el benefici de l'empresari no revertia, en la majoria dels casos, en els salaris dels treballadors. D'aquesta manera, la protesta laboral també era política perquè no hi havia reconeguts els drets sindicals i també s'anava contra el règim franquista que emparava i protegia als empresaris.

El tercer factor que intervé en els processos de transició és el moviment veïnal. Des de les acaballes del franquisme -i amb una llei d'associacions de 1964 que facilitava la seva constitució legal- es van crear arreu entitats de caràcter veïnal que servien als seus veïns com a plataformes de reivindicació del barri i dels seus habitants. Bona part de les reclamacions tenien a veure amb l'urbanisme, però no era aquesta l'única queixa, ja que els problemes d'habitatges, sanitaris i d'escolarització, en definitiva, de tot tipus

¹⁷¹ DOMÈNECH SEMPÈRE, Xavier. *Cambio y movimiento obrero bajo el franquismo. Lucha de clases, dictadura y democracia (1939-1977)*. Icària editorial. Barcelona, 2012, p. 224.

de serveis, eren la majoria de les reclamacions dels veïns. Rafael Quirosa-Cheyrouze i Mónica Fernández Amador han comentat que:

«La presión ejercida por los vecinos tuvo unas consecuencias directas en la gestión de las corporaciones municipales, que se convirtieron en las principales receptoras de las críticas».

Per ells, els veïns organitzats reclamant millores als seus barris:

*«También sirvieron para sacar a la sociedad de su aletargamiento forzoso y concienciarla ante la realidad política. Las asociaciones actuaron así como verdaderas escuelas de democracia, formando en su seno a buena parte de la nueva clase dirigente».*¹⁷²

Els ajuntaments entre 1975 i 1979 van viure uns períodes predemocràtics emmarcats en una legislació municipal franquista basada en la «*Ley de Bases del Estatuto de Régimen Local*» de 19 de novembre de 1975, després de tres anys de debat «parlamentari» en què la proposta de «*Ley de Bases de Régimen Local*» va ser esmenada considerablement. La nova legislació municipal establia que l'alcalde havia de ser escollit en votació secreta per dues tercers parts de la corporació i que qualsevol persona del municipi podia ser candidat a regidor amb una sol·licitud prèvia a la Junta Municipal del Cens -amb les condicions d'haver estat ja regidor, ser recolzat per almenys mil veïns censats o per l'u per cent dels electors, o ser apadrinat per quatre consellers locals del «*Movimiento*». Hi havia algunes coses que no canviaven, és a dir, els candidats s'havien de presentar per terços com abans (sindical, familiar i corporatiu). D'aquesta manera, qualsevol candidat podia ser escollit per qualsevol dels tres terços. El regidor ostentaria el càrrec per sis anys i podia estar retribuït.¹⁷³

El Govern franquista va convocar eleccions municipals el 5 de desembre de 1975 a celebrar-se al gener de l'any següent per tal de renovar els alcaldes i els presidents de les diputacions provincials i adequar-ho a la nova legislació municipal. Aquest fet va provocar que quinze regidors d'ajuntaments catalans, entre els quals hi havia el vilafranquí Josep Giralt Raventós, redactessin una carta dirigida a Manuel

¹⁷² QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael – FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 145-146.

¹⁷³ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael – FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 108-109.

Fraga, ministre de Governació, refusant la convocatòria electoral. També van signar-la els regidors Pere Ribé de Torrelavit i Jordi Llopart de Sant Sadurní d'Anoia. Així deia la carta signada pels regidors catalans:

*«Volem expressar clarament que la convocatòria feta pública per l'anterior Govern, de celebrar eleccions de presidents de Diputació i d'alcaldes els pròxims dies 11 i 18 de gener, constitueix un greu obstacle a l'aspiració del poble de Catalunya d'aconseguir ràpidament, per fi, una administració local absolutament representativa en el marc d'un règim democràtic. L'aplicació continuista que es pretén donar a la nova Llei de Bases del Règim Local contradiu les esperances col·lectives a una ràpida democratització. La realització d'aquestes eleccions de presidents de Diputació i d'alcaldes, abans de les eleccions municipals de regidors, a celebrar la tardor del pròxim any, significaria una inadmissible hipoteca en aquest camp fonamental de la gestió pública. Una vegada més, ens cal repetir que només la lliure elecció per sufragi universal de la totalitat de regidors i diputats serà prova de què estem superant un sistema que ens allunya de l'Europa democràtica. Així doncs, si els propòsits expressats durant aquests últims dies des de diverses instàncies, tals com el primer discurs de la Corona, no volem restar en paraules sense real incidència en la vida quotidiana, cal que el Govern ajorni aquestes eleccions i convoqui el més ràpidament possible les de regidors, que han de ser la base d'una profunda renovació en l'administració local, previ l'atorgament d'una àmplia amnistia i del restabliment de les llibertats de reunió, d'expressió i d'associació política i sindical».*¹⁷⁴

En onze municipis de l'Alt Penedès s'havia de procedir a la renovació d'alcaldes seguint la nova normativa municipal: Torrelavit, Sant Martí Sarroca, Torrelles de Foix, Vilobí del Penedès, Les Cabanyes, Santa Fe del Penedès, Pacs, Castellet i la Gornal, Sant Quintí de Mediona, Santa Margarida i els Monjos, Guardiola de Font-rubí i Olèrdola.

L'únic municipi de l'Alt Penedès en el qual van produir-se eleccions, perquè es van presentar dues candidatures a l'alcaldia, va ser a Torrelavit. L'elecció no era directa

¹⁷⁴ *Tothom*, 20 de desembre de 1975. També es pot llegir al diari *ABC*, edició Sevilla, 18 de desembre de 1975.

pels seus ciutadans sinó que era elecció dels mateixos regidors. A Torrelavit va guanyar el regidor Pere Ribé amb quatre vots enfront de Francesc Font que va tenir-ne dos. Ribé era un dels regidors signants de la carta a Fraga contraris de la celebració de la renovació dels alcaldes.¹⁷⁵ En el ple municipal del dia 1 de febrer de 1976 es va produir la seva presa de possessió. Això digué davant de tots els assistents:

*«és precis que entre tots ho fem tot. Jo he arribat a aquest càrrec per la voluntat dels consellers i al càrrec de conseller hi vaig arribar per la voluntat dels que em van voler votar com a representant del terç sindical. Vull dir que, dintre de les minses possibilitats democràtiques del moment, no hi he arribat designat per cap dit poderós, sinó per la voluntat del poble. Honradament, doncs, em dec al poble. No vinc a manar, molt menys encara, no vinc a servir-me del poble per als meus interessos particulars, i encara menys a obeir pressions i consignes de cap grup de pressió ni de cap persona prepotent. Les consignes i el sentit de marxa m'han de venir del poble, de tots els que formem el nostre poble de Torrelavit, siguin rics o pobres, pagesos, industrials, comerciants o simples obrers, tinguin el color o la manera de pensar que vulguin. És entre tots que hem de construir cada dia la nostra convivència pacífica, plantejant amb realitat els nostres problemes col·lectius i cercant amb valentia les solucions més adients, que afavoreixen sempre la majoria, ja que per desgràcia és impossible trobar solucions al gust de tothom. Sé que de dificultats no me'n faltaran i de disgustos tampoc: és la creu de la moneda del càrrec. Però compto amb l'ajuda, la bona voluntat i la sinceritat de tots. Estic a la disposició del poble. I perquè no comencem amb paraules que no tenen després compliment, vull comunicar des d'ara que cada dimecres, de 2/4 de 9 a les 10 del vespre, tothom em trobarà a punt de rebre'l, al meu despatx de l'alcaldia, que és i vull que sigui de debò l'autèntica casa del poble».*¹⁷⁶

La portada del setmanari *Penedès* va estar dedicada a la renovació dels alcaldes dels pobles de la comarca. L'alcalde de Santa Margarida i els Monjos, Francesc Palau Olivella, des de l'any 1967, va comentar al setmanari que:

¹⁷⁵ *Tothom*, 31 de gener de 1976.

¹⁷⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès (ACAP). Arxiu Ajuntament de Torrelavit. Llibre d'actes municipals 1971-1981. Capsa 15. També publicat el text sencer a *Joventut Cristiana*, febrer de 1976.

*«por lo que a mí respecta me gustaría dejarlo pues ya son muchos años al frente de la Alcaldía. Ahora bien si tanto el consistorio como yo no vemos que nadie quiera decididamente serlo, me presentaré a la reelección. Además en este tipo de elecciones no quiere nadie puesto que si ocupara el cargo el nuevo Alcalde no tendría tiempo ni de leer el Boletín Oficial».*¹⁷⁷

El primer de febrer va tenir lloc el ple municipal extraordinari a Santa Margarida i els Monjos per renovar el càrrec d'alcalde a Francesc Palau:

«Proceder a dar posesión del cargo de Alcalde de este Ayuntamiento a D. Francisco Palau Olivella, proclamado Alcalde electo el día 15 de enero último, por haber sido candidato único».

Va presidir la sessió plenària Joan Arasa Bertomeu, primer tinent d'alcalde. Francesc Palau va jurar el seu càrrec d'alcalde:

«Juro servir a España con absoluta lealtad al Rey, estricta fidelidad a los principios básicos del Movimiento Nacional y demás Leyes Fundamentales del Reino, poniendo el máximo celo y voluntad en el cumplimiento de las obligaciones del cargo de Alcalde, para el que he sido nombrado».

I el president va dir:

«Si así lo hace, Dios y España os lo premien y si no, os lo demanden».

I, per finalitzar, es va donar la vara d'alcalde a Francesc Palau.¹⁷⁸

Jordi Girona, líder veïnal i futur alcalde del municipi, recordava en l'entrevista que li vàrem fer com era l'ajuntament de Santa Margarida i els Monjos:

«Era com tots els ajuntaments franquistes de l'època que es treballava el mínim possible i feien sobre la marxa. Hi havia poc interès per l'Ajuntament».

La renovació de les corporacions municipals s'havien d'haver realitzat a finals de 1976 però, mitjançant un decret llei del ministeri de Governació, dirigit per Rodolfo Martín Villa, els ajuntaments quedaren sense una convocatòria d'eleccions, i

¹⁷⁷ Penedès, 10 de gener de 1976.

¹⁷⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos (AMSMM). Llibre d'actes municipals. Capsa 1264.

desconeixent quan tindrien lloc.¹⁷⁹ Aquest fet va provocar que en molts municipis els seus veïns organitzats en associacions, sindicats i partits polítics comencessin a fer accions per tal de fer front a la llarga espera que s'obria en el camp del municipalisme. Així és com van sorgir en moltes poblacions assemblees democràtiques, a imatge de l'Assemblea de Catalunya, i Comissions Municipals, amb representació de part de la societat civil organitzada.

Després de tres anys i mig d'ajuntaments predemocràtics, a primers de març de 1979, els alcaldes de l'Alt Penedès anaren al monestir de Montserrat per celebrar la fi dels seus mandats –i de la política de gairebé tots ells. L'alcalde de Vilobí del Penedès, Valentí Saumell, que es presentà a les eleccions municipals de 3 d'abril de 1979 amb els Centristes de Catalunya UCD, va compondre uns versos:

*«A la Verge Moreneta
li hem de dir adéu-siau
com Alcaldes d'un sistema
que ara diuen que no val.
Hem estat regint uns pobles
no elegits, sinó imposats
amb afanys potser tan nobles
com els dels batlles votats.
Un demà que ja s'acostava
ens vindran a rellevar
si elegits tindran més força
cada poble s'ho sabrà.
Penedès el cor ens guanya
i parlem en català,
hem vingut a la muntanya
per poder-nos acomiadar
de la Verge Moreneta*

¹⁷⁹ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael – FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, p. 134

*tot dient que molt ens plau
el tornar tots a caseta
i en família viure en pau».*¹⁸⁰

3.2. Les comissions municipals democràtiques.

3.2.1. Introducció.

A partir de les eleccions generals de juny de 1977 per escollir la representació ciutadana al Congrés dels Diputats i al Senat, es va produir un canvi en les organitzacions antifranquistes. En aquest moment, les organitzacions de les Assemblees Democràtiques de l'Alt Penedès (ADAP) i de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca (ADV) van deixar de funcionar.

Amb la constitució d'agrupacions locals i comarcals de bona part de les formacions polítiques a Vilafranca del Penedès i en els alguns municipis de la comarca de l'Alt Penedès, s'optà per començar a fer política partidista cercant un punt d'unió i de front comú amb la creació de les comissions municipals democràtiques o comissions municipals de partits polítics. Se'n formaren a Vilafranca del Penedès, a Sant Sadurní d'Anoia, a Santa Margarida i els Monjos i a Gelida. Aquests òrgans tenien un doble objectiu: l'intent d'apropar-se els partits polítics als ajuntaments predemocràtics per tal de fer-los partícips i assessors de les decisions més importants al municipi sense ser vinculants, i per l'altra, la necessitat dels novells partits polítics de conèixer el funcionament intern dels ajuntaments i de la política municipal.

Aquest fet va succeir en diferents municipis de l'Estat. A Espanya, es van donar diferents casos de funcionament d'aquest tipus d'organitzacions. Per exemple, i recollits pels professors de la Universitat d'Almeria Rafael Quirosa-Cheyrouze i Mónica Fernández, al municipi de Móstoles, els partits de la UCD i del PSOE van acceptar la proposta de l'alcalde de crear una comissió municipal que havia estat demanada pels socialistes. A Alcalá de Henares es va crear una altra formada per la UCD, el PSOE, el PCE, l'Aliança Popular i regidors de l'ajuntament per tal de tirar endavant el municipi. Al País Basc, els partits polítics PNV i PSOE pressionaren als alcaldes predemocràtics perquè dimitissin i que el govern municipal recaigués en comissions gestores. El primer

¹⁸⁰ *La Voz del Penedès*, 17 de març de 1979.

municipi on això va passar va ser a Ascó, a la província de Tarragona. El 13 de gener de 1978 el governador civil va donar possessió dels càrrecs municipals fins a la celebració de les eleccions municipals. A Ascó, la comissió gestora va ser formada pel PSC-Congrés, PSC-Reagrupament, PSOE, PSUC, CDC i la UCD, amb la participació de la Comunitat de Regants i de la Comissió Anticentral Nuclear d'Ascó. El ministeri de l'Interior i el govern civil de Tarragona no li quedaren més remei que acceptar aquesta proposta doncs els veïns van denunciar la construcció de la central nuclear que no tenia el permís d'obres i per facilitar un lloc de treball a persones concretes properes en la seva edificació.¹⁸¹

3.2.2. Vilafranca del Penedès.

A Vilafranca del Penedès, després de les eleccions generals de juny de 1977, l'alcalde Pere Martí i Domingo, a semblança del què feien altres alcaldes d'arreu, va convocar una reunió informal als representants dels tres partits polítics que van aconseguir un major nombre de vots per tal de fer-los partícips de l'activitat municipal. En aquesta reunió van assistir per part dels Socialistes de Catalunya Fèlix Sogas i Telm Huguet, pel Pacte Democràtic de Catalunya Josep Maria Rafecas, Josep Giralt i Josep Maria Mercader, i per la Unió de Centre Democràtic Pere Pons. Els representants dels partits van creure oportú que era del tot necessari la participació d'altres forces polítiques que tenien una agrupació a Vilafranca i que era públic i notori la seva activitat activa amb la realització d'actes i que podien tenir interès a participar; petició que l'alcalde Martí va acceptar.¹⁸²

La Comissió Municipal Democràtica (CMD) de Vilafranca del Penedès es va constituir el dia 11 de juliol de 1977 amb la participació del Partit Socialista de Catalunya – Congrès (PSC-C), de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), del Partit Socialista de Catalunya – Reagrupament (PSC-R) i del Partit del Treball d'Espanya (PTE).¹⁸³ Amb posterioritat, s'incorporaren Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), el Moviment Comunista de Catalunya (MCC), la Unión de Centro Democrático (UCD), Unió Democràtica de Catalunya (UDC) i les associacions de veïns. La comissió municipal

¹⁸¹ QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*, pp. 138-140.

¹⁸² *Tothom*, 2 de juliol de 1977.

¹⁸³ *Tothom*, 16 de juliol de 1977.

pretenia preparar la transició entre l'ajuntament predemocràtic amb el nou ajuntament democràtic que havia de sorgir de les primeres eleccions municipals. Igualment, aquesta comissió tenia també com a objectiu l'assessorament a la corporació municipal en alguns temes, sobretot en l'urbanístic, per tal que la ciutat no tingués hipoteques en el seu futur desenvolupament. El polític i sindicalista Jordi Cuyàs Soler així ens ho va comentar:

«La idea era que no s'esgavellessin les coses però tampoc no col·laborar gaire per no perpetuar la situació, ja que es volia que hi hagués com més aviat millor eleccions municipals».

La comissió partia ja d'uns antecedents d'entesa, l'Assemblea de Catalunya, i les corresponents assemblees comarcals i locals, on hi havia el màxim consens possible entre tots els partits perquè treballaven contra la dictadura franquista. En aquesta ocasió, amb les comissions municipals, ja no era lluitar contra el franquisme sinó construir la democràcia. El representant del PSUC a la comissió, Fèlix Plantalech Batlle, així recordava la missió principal de l'entitat:

«Va haver-hi una relació amb l'ajuntament d'aquell moment, amb el Pere Martí i el consistori, amb el moviment de forces polítiques per intentar fer la transició de l'ajuntament de l'època franquista a l'ajuntament democràtic, per evitar que no es fessin segons quin tipus d'actuacions que hipotequessin als que vindriem i, a la vegada, per part nostra d'un coneixement de com estava l'ajuntament».

La principal tasca de la Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca era oferir-se com a consell assessor a l'Ajuntament de Vilafranca, tot fent-li propostes d'actuació municipal. La comissió va assumir les següents responsabilitats:

«1.- Encapçalar un debat públic sobre cada una de les qüestions actualment plantejades en el municipi de Vilafranca.

2.- Recavar de l'Ajuntament la informació necessària per a fer possible aquest debat i la seva extensió.

3.- Fiscalitzar la gestió política, administrativa i econòmica de l'actual Consistori i dels funcionaris municipals, en aquelles qüestions que creiem adients.

4.- *Denunciar qualsevol decisió que prengui l'Ajuntament que pugui condicionar la futura gestió democràtica del nostre municipi, proposant en conseqüència les mesures convenients per a revocar l'esmentada decisió.*

5.- *Proposar a l'actual Consistori les resolucions que cregui necessàries pel millor funcionament del govern municipal.*

6.- *Vetllar perquè l'Ajuntament pregui les mesures adients per a assegurar la netedat de les properes eleccions municipals.*

7.- *Negociar amb l'actual Alcaldia i demés autoritats amb competència sobre l'administració municipal, el reconeixement d'aquesta Comissió i l'obtenció dels mitjans polítics i materials per al seu funcionament».*

Les propostes que la Comissió realitzava a l'ajuntament i les que aquest consultava a la taula dels partits i entitats, es decidia en votació. Per aquest motiu, es va acordar que es ponderava el nombre de vots aconseguits en les eleccions generals de juny de 1977. D'aquesta manera, cada cinc-cents vots tenia el valor d'u, o fracció superior a cent vots. Finalment, després de realitzar els respectius càlculs, va quedar de la següent manera. La coalició Socialistes de Catalunya (SC) tenien nou vots; la coalició Pacte Democràtic per Catalunya (PDC) en tenia sis; la Unión de Centro Democrático (UCD), quatre vots; Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), dos vots cadascun; i Alianza Popular (AP) i la Candidatura d'Unitat Popular pel Socialisme-Moviment Comunista de Catalunya (CUPS-MCC), un vot també cadascun.¹⁸⁴

Les preocupacions urbanístiques per part de la Comissió Municipal Democràtica va ser-hi des d'un primer moment tenint una presència constant i també de disputa. En la primera reunió, el dia 9 d'agost de 1977, els membres de la Comissió van acordar paraitzar els plans parcials d'urbanisme i que l'Ajuntament de Vilafranca no realitzés cap tràmit en aquesta matèria sense consultar-ho abans amb ells. La comissió municipal vilafranquina va constituir dues comissions executives per tractar l'urbanisme i la hisenda sectorialment. En la comissió d'urbanisme en formaven part el PSC-Congrés, Convergència Democràtica, el Moviment Comunista i dos representants de les associacions de veïns, un del barri de l'Espirall i l'altre de Sant Julià. I, la comissió

¹⁸⁴ *Tothom*, 23 de juliol de 1977.

d'hisenda va ser integrada només per membres del PSUC i de Convergència Democràtica. En aquesta primera reunió es va tractar igualment la petició de més de dues mil persones per aconseguir un habitatge sindical i la necessitat de celebrar l'Onze de Setembre a Vilafranca.¹⁸⁵ El vilafranquí Lluís Giménez Noguera, de Convergència Democràtica de Catalunya, va defensar la presència del seu partit en la Comissió en un text aparegut al setmanari *Tothom*:

*«Creiem que Convergència, lliure de submissions centralistes i doctrinarismes marxistes, com a Partit nacionalista, netament democràtic, i socialment avançat, ha de renovar de dalt a baix la nostra vida municipal, encarant amb total llibertat d'acció els problemes que té plantejats. És per això que Convergència ocupa el seu lloc en la Comissió Municipal Democràtica. Volem continuar estudiant, ara des del Municipi, els problemes més greus que té plantejats Vilafranca i enfocar els més urgents d'acord amb l'interès de tots els vilafranquins».*¹⁸⁶

D'aquesta primera reunió en va sortir un conflicte entre Convergència Democràtica i el PSC-Congrés en relació als plans parcial d'urbanisme, que es va viure a les pàgines dels setmanaris *La Voz del Penedès* i *Tothom*, així com en el portaveu de CDC a Vilafranca, *Tralla*.¹⁸⁷

La comissió municipal es va tornar a reunir per segona vegada el 15 de setembre, cinc setmanes després de la primera ocasió, com a inici del curs polític, després de la Festa Major de Vilafranca, amb l'assistència dels representants del PSC-Congrés, de Convergència Democràtica, d'Esquerra Republicana de Catalunya, de la Unió Democràtica, del Moviment Comunista de Catalunya, del Partit del Treball d'Espanya, del PSUC, del PSC-Reagrupament i de la UCD, així com els representants de les associacions de veïns de les Clotes, del Poble Nou, de l'Espirall i de Sant Julià. En aquesta reunió es tractaren diversos temes. El primer, i principal, va ser l'urbanístic, on les associacions de veïns de l'Espirall i de Sant Julià van demanar la paralització dels plans parcials i la denegació de llicències d'obres a tota la ciutat. Després de l'intens debat, i de la consideració dels pros i els contres, van decidir traslladar el debat a la comissió d'urbanisme de la Comissió Democràtica per tal que fos ella qui es posés en

¹⁸⁵ *Tothom*, 20 d'agost de 1977.

¹⁸⁶ *Tothom*, 3 de setembre de 1977.

¹⁸⁷ *La Voz del Penedès*, 3 de setembre de 1977; *Tothom*, 3 de setembre de 1977.

contacte amb l'ajuntament per tal de tractar l'atura dels plans parcials i la suspensió de llicències d'obres. Vinculat amb l'urbanisme, la Comissió va votar en contra de la proposta de requalificació d'uns terrenys agrícoles per tal que l'empresa Cristalera Española s'instal·lés a Vilafranca, fent-ho finalment al municipi de l'Arbós, al Baix Penedès; i diversos problemes entorn de la zona esportiva i del camp del Cellerot. També acordaren col·laborar amb la delegació d'Òmnium Cultural de Vilafranca en la campanya del canvi del nomenclàtor amb referències franquistes i de l'eliminació de la Creu als Caguts que estava situada a la capella de Sant Pelegrí.¹⁸⁸

Una setmana després van tornar a reunir-se, en aquest cas amb caràcter extraordinari a proposta del Partit del Treball. El tema a debatre era intern, per millorar el funcionament intern de la Comissió. Jordi Cuyàs Soler, del PTE, proposava que la tasca principal de la Comissió Municipal era tractar les necessitats més urgents de Vilafranca i aconseguir tota la informació possible sobre l'ajuntament. Per aquest motiu, es va proposar un canvi en el funcionament intern en què es demanava:

- «a) establir clarament el mecanisme d'informació al poble;*
- b) la formació de quatre comissions de treball: urbanisme, ensenyament, hisenda i cens per tal d'establir els mecanismes interns de la CMD;*
- c) anul·lar el sistema de vots establerts en la Declaració Constituent i que hi entressin a formar part les centrals sindicals si les entitats que volguessin».*

Tot seguit, després de la intervenció de Cuyàs, van fer-ho els representants del PSUC, del PSC-Congrés, del MCC i de la UCD, els quals també feren les seves propostes de millora. Després del debat prepositiu, no es va arribar a cap acord doncs el PTE va retirar algunes de les seves propostes acordant-se, això sí, la creació de les comissions d'ensenyament, patrimoni i hisenda, urbanisme i relacions amb l'ajuntament, junta de cens i informació.¹⁸⁹

Durant els tres mesos següents no es celebrà cap reunió de la Comissió Municipal. La quarta reunió va tenir lloc el 13 de desembre. Una altra vegada va ser la qüestió urbanística la què centrà la reunió. L'alcalde de Vilafranca Pere Martí i Domingo els va fer arribar una proposta de redacció d'un informe sobre la situació

¹⁸⁸ *Tothom*, 24 de setembre de 1977.

¹⁸⁹ *Tothom*, 1 d'octubre de 1977.

urbanística del municipi que havia redactat l'organisme de l'Institut Provincial d'Urbanisme (IPUR) de la Diputació de Barcelona. Un cop valorat el document s'acordà que aquest només fos de diagnòstic i no pas un text que donés peu a la revisió dels plans parcials. A la reunió també intervingueren els membres de la comissió d'hisenda que informà que la situació de l'Ajuntament de Vilafranca no era dolenta.¹⁹⁰

El 31 de gener de 1978, la Comissió Municipal Democràtica es va tornar a reunir per tal de tractar diferents temes, dels quals, l'urbanisme i la hisenda foren els principals temes de treball. En aquesta ocasió, es va tractar la necessitat de construir una zona de pràctiques de vehicles per a les autoescoles. Pel que fa hisenda, l'Ajuntament de Vilafranca els va proposar que fossin ells els que elaboressin el pressupost municipal per 1978, perquè l'ajuntament prorrogaria el de l'any anterior, de 1977.¹⁹¹ Una setmana més tard, es tornaren a reunir per continuar amb el debat de la proposta de redacció i l'elaboració dels pressupostos municipals. La comissió de treball per a la redacció del pressupost va ser integrada per representants de la Unió Democràtica de Catalunya, del PSC, del PSUC i de les associacions de veïns. La comissió de treball va proposar a l'ajuntament que prorrogués els pressupostos mentre n'elaborava de nous i que intervindrien en la seva preparació.¹⁹²

Arran d'aquesta decisió, Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), com que no veia clar el paper i l'ús de la Comissió Municipal, va decidir marxar doncs s'havia prorrogat la data de celebració de les eleccions municipals. Per aquest motiu, comunicaren que treballarien per tal que se celebressin eleccions als ajuntaments abans de l'estiu de 1978; criticaven el bloqueig de la vida municipal que s'estava produint, i per això ells estaven per «*AJUDAR ALS MUNICIPIS, NO BLOQUEJAR-LOS*»; igualment, criticaven a la UCD de què la pròrroga era una estratègia perquè només tenia com a objectiu el desgast dels partits polítics; i reafirmaven que CDC era un partit disposat a ser una alternativa de govern i que participar dins de la Comissió Municipal no era altra cosa que perdre la seva identitat com a partit.¹⁹³

Finalment, l'abril de 1978, i a proposta del PSC-Congrés, es va dissoldre la Comissió Municipal Democràtica amb els vots a favor del PSC-Reagrupament, de la

¹⁹⁰ *Tothom*, 17 de desembre de 1977.

¹⁹¹ *Tothom*, 4 de febrer de 1978.

¹⁹² *Tothom*, 11 de febrer de 1978; 11 de març de 1978.

¹⁹³ *Tothom*, 18 de març de 1978; *Tothom*, 22 d'abril de 1978.

Unió Democràtica de Catalunya, del Partit Català de Treballadors –que havia substituït al PTE- i del mateix PSC-Congrés. Van votar en contra el PSUC i ERC. En l'argumentari de la dissolució hi havia la situació real de la Comissió doncs tant Convergència Democràtica com la UCD havien retirat la seva participació, que el Moviment Comunista no havia participat en la reunió, i la manca de consens i la impossibilitat d'arribar a acords en el sí de la comissió donada la gran varietat d'opcions polítiques presents.¹⁹⁴

La Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca només va tenir deu mesos de vida i es va tancar sense poder arribar a grans consensos en els temes més importants de la ciutat. Malgrat això, la comissió va ser una plataforma per tal de conèixer el funcionament intern de l'ajuntament i el seu estat financer. Els seus acords i el diàleg amb l'ajuntament serviren per posar fre als plans parcials i aturar el desenvolupament urbanístic mentre no es redactava un nou pla general de Vilafranca.

Pere Domingo Planas, que havia assistit a algunes reunions de la comissió en representació d'Esquerra Republicana de Catalunya, va comentar-nos que:

«L'ajuntament va donar moltes facilitats, en aquest aspecte no tinc res a dir. Es van fer unes quantes reunions i va servir per parar el pla general bàsicament, perquè era el tema batalla. Ja hi havia un avant pla que s'estava discutint i es va frenar, i després el pla el van executar els socialistes.

Per Esquerra hi havia participat jo mateix, el Josep Anton Serrat, hi havia participat un home que ja és mort, Josep Vendrell, que era dels més antics, anava canviant, no sempre hi anàvem els mateixos».

Segons Planas, d'ERC, aquestes reunions van servir per aprendre sobre el funcionament de l'ajuntament:

«Va ser molt interessant la proposta de, els qui volguessin, que hi anessin a l'ajuntament i l'interventor els donaria unes idees i unes classes de com funcionava l'ajuntament. Allò va ser important perquè aquell home va explicar a la gent profana, de política sí, però d'administració zero, la diferència entre una taxa, un impost, una contribució especial i un preu públic. Me'n recordo

¹⁹⁴ Tothom, 22 d'abril de 1978.

que va començar per aquí. En aquestes reunions hi anaven el Joan Aguado, el Joan Raventós, hi anava jo...».

Tal com s'ha anat comentant, els problemes urbanístics que tractava la Comissió Municipal Democràtica estaven relacionats amb els plans parcials que entre 1975 i 1979 van estar sobre la taula i que afectaren els barris de Sant Julià i de l'Espirall, i la construcció d'un de novell, la Girada, actualment desenvolupat des de mitjans de la dècada de 1990.

Al mes de juny de 1975 es presentava per segona vegada el pla parcial de l'Espirall, que havia estat impugnat pels veïns en la primera exposició pública. En aquesta nova proposta s'inclouïa un nou equipament escolar –l'escola Pau Boada– al carrer de l'Espirall i a tocar el parc de Bombers.¹⁹⁵ Els veïns s'hi van oposar recollint més de set-centes signatures i demanant que, malgrat la inclusió d'una escola, els veïns reclamaven que el nou sector urbanitzable tingués més espais públics, és a dir, places i que es reduís el volum d'edificabilitat.¹⁹⁶ El Pla Parcial de l'Espirall contemplava el seu desenvolupament en dues fases. La segona fase va ser presentada l'any 1976 i comprenia la zona urbanitzable més propera a l'actual avinguda de la Pelegrina. Aquesta segona fase estava promoguda per Joan Sala Miralles, destinant 16.640.185,34 pessetes a les obres d'urbanització de la zona. D'aquesta quantitat, 4.600.627,49 pessetes eren destinades a la construcció de voreres; 2.955.191,19 pessetes a la pavimentació; 4.506.069,91 pessetes a la construcció de clavegueram; 848.038 pessetes al bastiment de la xarxa d'aigües, 2.833.533 pessetes per instal·lar la il·luminació; i 896.725 pessetes a la jardineria de l'espai públic.¹⁹⁷ Encara que la Comissió Provincial d'Urbanisme no va aprovar el Pla especial de l'Espirall 2 en un primer moment, segons un acord de 26 de juliol de 1977, l'aprovà definitivament el 25 de novembre del mateix any.¹⁹⁸

Unes setmanes després, es va dur a terme l'exposició pública del pla parcial de la Girada,¹⁹⁹ significat la creació d'un nou barri a Vilafranca, creant una gran zona

¹⁹⁵ *Tothom*, 21 de juny de 1975.

¹⁹⁶ *Tothom*, 2 d'agost de 1975.

¹⁹⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial Espirall, Polígon 2. Capsa 1840.

¹⁹⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial Espirall, Polígon 2. Capsa 1840.

¹⁹⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial La Girada Capsa 1864.

d'eixample. El pla de la Girada establia un sostre d'edificabilitat de quatre plantes, molt inferior al d'altres zones de Vilafranca, una escola, un centre cívic i zones verdes. A més solucionava el problema de l'enllaç amb la trama urbana mitjançant la construcció de passos subterranis sota la via del ferrocarril.²⁰⁰ El ple de l'Ajuntament de Vilafranca va aprovar el pla parcial de la Girada l'agost de 1976, un any després de la seva presentació pública.²⁰¹ Però aleshores va tardar deu mesos a ser aprovat per la Comissió Provincial d'Urbanisme, el 22 de juny de 1977.²⁰² Malgrat les seves aprovacions, a l'estiu de l'any següent, 1978, encara es continuava qüestionant per part de les associacions de veïns la legalitat del pla tot posant-la en qüestió, elaborant un document en què manifestaven la seva il·legalitat.²⁰³ El desenvolupament urbanístic de la zona de la Girada es va realitzar mitjançant un altre pla parcial semblant però diferent de la dècada de 1990 i encara ara no desenvolupat del tot en la seva segona fase (La Girada 2).

El tercer pla parcial que amenaçava la tranquil·litat i el creixement urbanístic de Vilafranca, i que preocupava a la Comissió Municipal Democràtica, era el pla parcial de Sant Julià. Aquest pla va ser presentat l'estiu de 1975 amb una superfície urbanitzable de vuitanta-tres hectàrees preparades per acollir a 20.000 habitants en 6.225 habitatges (setanta-cinc habitatges per hectàrea). En aquest cas, la proposta no era nova i es tractava d'una altra revisada i presentada el 1974.²⁰⁴ El pla presentava, a part dels habitatges, tota una sèrie d'equipament pel barri i la ciutat, com un mercat -situat en un extrem del barri- i un nou edifici per a l'hospital comarcal. Des de les pàgines del setmanari *Tothom* es criticava a l'Ajuntament de Vilafranca perquè sense un pla general d'urbanisme actualitzat difícilment es podien redactar plans parcials donant una visió de conjunt perquè aleshores no estava tot ben definit. També es criticava des de les pàgines del setmanari que la iniciativa dels plans parcials no era pública sinó privada.²⁰⁵

«Fixeu-vos que no són els vilafranquins, ni els que hi aniran a viure, sinó els propietaris. I aleshores, lògic, aquests senyors tenen un interès: el benefici

²⁰⁰ *Tothom*, 19 de juliol de 1975.

²⁰¹ *Tothom*, 21 d'agost de 1976.

²⁰² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial La Girada Capsa 1865.

²⁰³ *Tothom*, 9 de setembre de 1978; 28 d'octubre de 1978.

²⁰⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial Sant Julià. Capsa 1719.

²⁰⁵ *Tothom*, 29 d'agost de 1975.

econòmic, no la construcció de la vivenda ideal, del barri ideal, de la Vila ideal».

El pla parcial de Sant Julià va rebre més de quaranta alegacions presentades per part dels veïns del barri i de Vilafranca, sobretot d'un sector de carrers que ja tenien les seves cases construïdes i quedaven afectades les seves finques.²⁰⁶ El pla de Sant Julià no va ser aprovat per la Comissió d'Urbanisme de Barcelona refusant-lo l'agost de 1976 perquè, entre altres coses, els promotors havien proposat edificar més habitatges del que la legislació marcava, que eren seixanta habitatges per hectàrea quan en volien construir setanta-cinc.²⁰⁷

Com a resposta a les reivindicacions de les primeres associacions de veïns i de la ciutadania, es va aprovar al darrer ple municipal de l'any 1976 tota una sèrie de millores urbanes a Vilafranca, amb la construcció de clavegueres, voreres i asfaltatge de carrers com, per exemple, la instal·lació de clavegueram al carrer Bonaire, la construcció de voreres al carrer Sant Fèlix i l'asfaltat dels principals carrers dels barris de l'Espirall, Sant Julià i del Molí d'en Rovira.²⁰⁸

Els conflictes sorgits arran de l'urbanisme no s'aturaren. L'any 1977, les associacions de veïns es van posicionar contràries al Pla Parcial Industrial del Nord-est, entre l'avinguda de Barcelona, la carretera d'Igualada i la riera de l'Adoberia, quedant al seu interior les indústries ja establertes MADOFÀ i Pienso CIA i la caserna de la Guàrdia Civil, inaugurada el 1971. Es tractava d'un polígon industrial de nou desenvolupament proper a la trama urbana i reparcel·lat per tal de quedar totalment preparat a l'hora de la instal·lació de les indústries, que havia estat plantejat entre els anys 1973 i 1974.²⁰⁹

Els representants de les associacions de veïns de Vilafranca, Jaume Palau, Antonio Acedo, Joan Virgili, Ramon Gusi i Joan Monfort, van redactar una carta amb data de 26 de maig de 1977, quan encara no s'havia constituït la Comissió Municipal Democràtica, demanant a l'alcalde Pere Martí la paralització dels plans parcials que

²⁰⁶ *Tothom*, 25 d'octubre de 1975.

²⁰⁷ *Tothom*, 21 d'agost de 1976.

²⁰⁸ *Tothom*, 1 de gener de 1977.

²⁰⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Pla parcial zona nord-est. Capses 1721 i 1874.

afectaven la ciutat i la necessitat de redactar un nou pla general d'urbanisme.²¹⁰ La carta va rebre una resposta pública per part dels propietaris dels terrenys de Sant Julià i de la Girada que impulsaven els respectius plans parcials. Aquests comunicaven que trobaven encertat que no es realitzessin excessos urbanístics que poguessin hipotecar el futur de Vilafranca, però defensaven la seva legalitat perquè els plans parcials havien estat aprovats per la Comissió Provincial d'Urbanisme, després de seguir tota una sèrie de tràmits, estant a exposició pública i amb capacitat per part de la ciutadania de poder presentar al·legacions i que durant el període establert legalment no havien rebut cap contraposició signada per les associacions de veïns. A més, ells afirmaven que tiraven endavant els plans parcials arriscant el seu propi capital:

«Sembla sospitós que es demani ara l'atur dels Plans Parcials per un temps que pot ultrapassar l'any i mig. És possible que algú tingui intenció d'especular amb els solars que estan dins del casc urbà de Vilafranca? És difícil imaginar una altra finalitat si arriba a paraitzar-se tota l'activitat d'expansió urbanística en un plaç llarg».

Amb aquestes paraules, els promotors denunciaven públicament la possibilitat de l'existència d'interessos personals vinculats amb els membres de les associacions de veïns i d'alguns partits polítics de Vilafranca:

*«No admetem que amb arguments poc concrets i amb al·lusions al poble, als sindicats, -on són els sindicats?-, a les entitats ciutadanes... algú pretengui fer política de tipus socialista de cara a unes properes eleccions municipals, desfent la legalitat, desfigurant els fets, fingint-se desconexedor de quelcom que ha estat sempre a la llum pública i, comptat i debatut, atribuir-se uns drets que no tenen».*²¹¹

La carta dels propietaris va ser contestada pels presidents de les associacions de veïns defensant el seu legítim posicionament i reclamant la necessitat d'un nou Pla General de Vilafranca perquè l'actual en aquell moment datava de 1963 i, després de 14 anys, calia una revisió, perquè el disseny de la vila el 1963 i de les seves necessitats havia canviat. A més, criticaven l'anonimat de la carta dels promotors dels plans parcials i les seves acusacions de favoritismes i de fer política partidista. Aquest fet va

²¹⁰ *Tothom*, 4 de juny de 1977.

²¹¹ *La Voz del Penedès*, 18 de juny de 1977.

comportar l'entrada en el debat de partits polítics com el PSC-Congrés i el Moviment Comunista de Catalunya, i entitats, com l'àmbit d'Arquitectura i Disseny i Ordenació del Territori del Congrés de Cultura Catalana.²¹²

Tal com s'ha dit anteriorment, el problema urbanístic inquietava als integrants de la Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca. Tots els partits polítics i associacions de veïns integrats en la Comissió, a excepció de la UCD, van signar una carta dirigida a l'alcalde Pere Martí i Domingo, el dia 21 de novembre de 1977, demanant la paralització dels plans parcials, i demanat que des de l'ajuntament no s'actui amb procediments d'urgència. A més, consideraven com a vàlid el desenvolupament urbanístic del pla parcial número 2 de l'Espirall per tal d'assumir les necessitats del mateix barri quant a equipaments, l'escola, i de Vilafranca pel que fa a l'habitatge.²¹³

Els sindicats, conjuntament amb les associacions de veïns, van organitzar una taula rodona entorn els plans parcials, amb la intervenció de Joan Porta de la CNT, Elvira Mestres de la USO, Andreu Retamal de CCOO, Josep Maria Valls de la CSUT, Joan Arnabat de la UGT i Fulgenci Mestres en representació de les entitats veïnals, que expressaren tots els seus parers tractant els temes de l'especulació, la llei del sòl com afavoridora dels propietaris i la crisi de la construcció, entre altres coses. Arran d'aquesta taula rodona, els sindicats i les associacions de veïns redactaren un comunicat demanant:

*«Que es gravi amb forts impostos els terrenys per edificar al casc urbà de la vila; que es donin crèdits als treballadors, així com a la petita i mitjana empresa, sempre que pugui haver-hi un control per part dels treballadors en quant a la forma d'utilitzar-los; que es faci vivendes socials dignes».*²¹⁴

Un dels gestos que van fer l'Ajuntament de Vilafranca com a resposta a les peticions de la Comissió Municipal Democràtica amb els seus partits integrants, les associacions de veïns, amb el suport dels sindicats, per tal de millorar urbanísticament la ciutat van ser tota una sèrie de mesures aplicables. Aquestes van consistir a modificar les Ordenances municipals d'Edificació per tal que el darrer pis d'un edifici disposés de

²¹² *Tothom*, 2 de juliol de 1977; 16 de juliol de 1977; 23 de juliol de 1977; i 30 de juliol de 1977.

²¹³ *Tothom*, 26 de novembre de 1977.

²¹⁴ *Tothom*, 12 de gener de 1978.

més espai de terrassa perquè s'havien prohibit la construcció d'àtics; també es van posar límits a les alçades dels edificis on, per un carrer de menys de deu metres d'amplada, les cases havien de tenir planta baixa i tres plantes com a màxim, amb una façana total de tretze metres d'alçada. Per una altra banda, en carrers entre els deu i els quinze metres d'amplada es permetia construir edificis en planta baixa i quatre plantes, amb setze metres de façana d'alt. I en carrers de més de 15 metres d'amplada es permetia la construcció de baixos més cinc plantes d'alçada arribant als dinou metres de màxima de façana.

La revisió del Pla General d'Urbanisme de Vilafranca va ser un element de crispació política i social entre l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, els propietaris i promotors de plans parcials, dels partits polítics, de les associacions de veïns i de part de la ciutadania vilafranquina. Segons els partits polítics, integrants en la Comissió Municipal Democràtica, i dels sindicats i de les associacions de veïns, era més que necessari redactar un nou pla general per donar globalitat, ordenar i organitzar en conjunt l'urbanisme a Vilafranca abans de desenvolupar els plans parcials que afectaven solament a sectors concrets i no donant, segons ells, resposta a les necessitats en conjunt de la ciutat.

L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès va optar per començar a donar passes per dur a terme la redacció d'un nou Pla General, malgrat que els partits polítics defensaven la necessitat de fer-ho però ja amb el nou ajuntament democràtic. L'alcalde Pere Martí i Domingo va convocar als partits polítics a una reunió el juliol de 1978. A l'abril, feia tres mesos que s'havia dissolt la Comissió Municipal Democràtica. Hi assistiren representants del Partit dels Socialistes, de Convergència Democràtica, de la Unió de Centre Democràtic, del Partit Socialista Unificat de Catalunya i un representant de les associacions de veïns. En aquesta reunió es va plantejar per part de l'Ajuntament la convocatòria del concurs públic per tal d'assignar a un despatx d'arquitectura la redacció del nou Pla General d'Urbanisme que havia de definir el present i futur de Vilafranca. Els partits polítics van assistir a la reunió entremig d'un sentiment d'escepticisme. Ells no creien en la necessitat de començar l'encàrrec del document per tal de convocar el concurs quan encara no s'havia fet un debat sobre que li demanaven al document del pla general.²¹⁵ Un mes abans, les associacions de veïns havien emès un

²¹⁵ *Tothom*, 15 de juliol de 1978.

comunicat demanant la revisió del Pla General de manera immediata doncs creien que era del tot necessari començar el procés administratiu com més aviat millor com que no arribaven les anhelades eleccions municipals.²¹⁶ Arran d'aquesta intenció de l'Ajuntament de Vilafranca per iniciar el procediment administratiu de concurs per a la redacció del nou planejament, els partits polítics PSC, PSUC, ERC, UCD i PTC dirigiren una carta a l'alcalde Pere Martí. Comunicaren a l'alcaldia la seva petició per tal de ser participants en el procés administratiu demanant que se'ls atorgués el seu consentiment i acceptaven donar inici al procediment en vistes de l'ajornament de les eleccions municipals, fent les següents peticions:²¹⁷

«1.- Que es procedeixi a l'inici dels treballs per a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana.

2.- Que mentre no se celebrin les eleccions municipals, les decisions a prendre respecte de la revisió ho siguin conjuntament pel Consistori i els Partits Polítics. També en totes aquelles actuacions urbanístiques que afectin la planificació de la Vila.

3.- Que en els treballs de la revisió del PGOU, l'Ajuntament i els Partits Polítics promoguin la participació activa de les Associacions de Veïns, centrals sindicals, agrupacions empresarials, i altres entitats i grups interessats en l'urbanisme vilafranquí».

Va ser al ple municipal del mes de setembre de 1978 quan s'aprovà el plec de condicions administratives, amb el vistiplau de les associacions de veïns i dels partits polítics, per contractar a l'estudi d'arquitectura.²¹⁸ El nou Pla General d'Ordenació Urbana de Vilafranca es va aprovar inicialment en el ple municipal del dia 23 de febrer de 1981, ja en plena democràcia.

3.2.3. Sant Sadurní d'Anoia.

En el segon municipi més gran de la comarca de l'Alt Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, també es va organitzar una comissió municipal. En la revista mensual *Joventut Cristiana*, butlletí de les parròquies de Sant Sadurní d'Anoia, Sant Pere de Riudebitlles i

²¹⁶ *Tothom*, 10 de juny de 1978.

²¹⁷ *Tothom*, 29 de juliol de 1978.

²¹⁸ *Tothom*, 23 de setembre de 1978.

Torrelavit, que estava sota la direcció de mossèn Josep Maria Aragonès, es va publicar una notícia referent a la situació sorgida arran de les eleccions generals de juny de 1977. En el número de la publicació corresponent als mesos de juny i juliol, s'afirmava que:

*«Després de les eleccions, la posició de tots els Ajuntaments és un xic compromesa. No és prudent prendre decisions importants, perquè la situació és d'interinitat, a més de no ser representatius. Per tant, No és aconsellable hipotecar el futur. Atenent aquestes realitats, en moltes poblacions, intenten entaular un diàleg amb els partits polítics, o vice-versa, els partits volen participar o ser informats de les eleccions municipals».*²¹⁹

En aquest mateix article es feia referència a les reunions que a Sant Sadurní estaven realitzant els diferents partits polítics per tal de constituir en el poble una comissió per tal de relacionar-se amb l'ajuntament, seguit d'una proposta duta a terme en el ple municipal de juliol de 1977.²²⁰ Aquesta moció, presentada al ple municipal del dia 5, per l'alcalde de Sant Sadurní, Josep Maria Raventós Blanc, demanava al Govern de l'Estat la convocatòria d'eleccions municipals, sent conscients del moment en què vivien i que calia col·laborar amb els partits polítics:

*«Expressant el sentir dels membres del Consistori de Sant Sadurní de Noia, arribem a la conclusió que el nostre sentit de la responsabilitat ens obliga a mantenir-nos en els càrrecs que actualment ocupem, fins el moment en que poguem traspasar-los a les persones que siguin elegides per substituir-nos. Mentrestant, essent conscients d'aquesta provisionalitat, demanem la col·laboració de les forces polítiques locals per la constitució d'una “comissió assessora”, integrada per homes representatius dels partits polítics».*²²¹

El mes de setembre del mateix any, es va fer pública la constitució de la Comissió Municipal de Partits Polítics (CMPP) de Sant Sadurní d'Anoia, formada per Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), la Federació Catalana del Partido Socialista Obrero Español (PSOE), el Partit Socialista de Catalunya-Congrés (PSC-C), el Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament (PSC-R), el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), el Partit del

²¹⁹ *Joventut Cristiana*, juny - juliol de 1977.

²²⁰ *Joventut Cristiana*, juny - juliol de 1977.

²²¹ *Joventut Cristiana*, juny - juliol de 1977.

Treball d'Espanya (PTE) i la Unió Democràtica de Catalunya (UDC). La comissió seria formada per setze persones, dos per partit polític.

Marcel Gabarró, membre de la Comissió, en representació del Reagrupament, ens va explicar a l'entrevista això:

«Nosaltres formem els grups polítics i aleshores va haver un moviment per veure com pressionar a l'ajuntament. Es va pressionar aquí, com a tot arreu, dient que nosaltres també volem participar perquè feia dos o tres anys que es parlava que hi haurien eleccions municipals i no acabaven d'arribar. Per tant, ells sabien que estaven a precari. El Josep Maria Raventós Blanc va acceptar fer unes reunions amb representants dels partits polítics per tractar temes de l'ajuntament. No que els regidors i els partits polítics ens reuníssim com una assemblea».

El polític socialista, historiador, i primer alcalde democràtic de Sant Sadurní, Carles Querol, va escriure al seu llibre *Retrats, Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia, 1865-1997*, que:

*«La transició democràtica a Sant Sadurní fou protagonitzada per una nova generació de persones, sense cap mena de vinculació, ni política, ni personal, ni familiar, amb els qui en les circumstàncies històriques procedents havien intervingut en el municipi. Llevat de Daniel Fornés, Pere Varias, Ventura Colado i Joan Formosa, que hi tingueren un paper en certa manera testimonial –sense que aquesta afirmació tingui cap connotació pejorativa, ja que permetia donar a aquell procés de transició una credencial de continuïtat democràtica, els sadurninencs que varen conformar les diverses opcions eren totalment verges en l'escenari polític sadurninenc».*²²²

Els objectius de la comissió municipal eren negociar el reconeixement del consistori de Sant Sadurní i aconseguir un espai de reunió; informar-se de tot el relatiu al municipi que afectava el seu desenvolupament, tot organitzant sessions públiques per informar a la ciutadania; recomanar a l'ajuntament la realització de diferents accions relatives a Sant Sadurní; denunciar públicament qualsevol cosa que l'ajuntament pogués

²²² QUEROL ROVIRA, Carles. *Retrats. Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia, 1865-1997*. Ramon Nadal, editor. Vilafranca del Penedès, 1998, p. 223.

fer i que es convertís en una hipoteca futura del municipi; i vetllar per la revisió del cens electoral.

Totes aquestes peticions foren acceptades pel consistori de Sant Sadurní, si bé no aconseguiren que representants de la Comissió Municipal assistissin a les reunions setmanals de la Comissió Permanent de l'Ajuntament. Malgrat això, la Comissió i l'Ajuntament acordaren el següent protocol:

«1) Celebració d'una reunió informativa mensual Ajuntament – CMPP, el darrer dimarts de cada mes, en la qual s'informarà dels temes debatuts i aprovats en les permanents anteriors del Consistori, així com dels temes que es presentaran al Ple del dimarts següent.

2) Immediatament després de cada Ple Municipal, es celebrarà una sessió pública en la que podran participar tots els veïns de Sant Sadurní i en la que es podrà interpel·lar al Consistori.

*3) Cada setmana, a partir del 22 de setembre, es celebraran reunions informatives amb cada regidor, en les que la CMPP s'anirà posant al dia dels afers que toquen els diferents regidors. La primera d'aquestes reunions informatives tractarà sobre la qüestió de la revisió i actualització del cens electoral».*²²³

Quatre mesos després de la constitució de la Comissió Municipal de Partits Polítics, amb data de 17 de febrer de 1978, van emetre un comunicat sobre les gestions realitzades davant de l'Ajuntament de Sant Sadurní, així com de les fites assolides. La comissió va aconseguir en primer lloc el reconeixement per part de l'Ajuntament, que els facilità un local per tal de dur a terme les reunions, tal com havien demanat. Igualment, van començar a fer-se diverses sessions informatives amb cadascun dels regidors de l'ajuntament per tal de conèixer quins eren els temes que portaven cada regidoria, de la seva situació i dels problemes que hi havia, cosa que va servir a la comissió per saber quelcom més d'urbanisme i del Pla General d'Ordenació Urbana. Des de la comissió valoraren positivament la predisposició de l'alcalde i dels regidors en transparència municipal. Per això, després de conèixer la tasca de cadascuna de les regidories, els membres de la Comissió Municipal decidiren emprendre una altra ronda

²²³ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

de reunions amb ells per estar al corrent i fer propostes de millora. Malgrat tot, moltes de les decisions es prenen en les comissions permanents i en altres reunions i, per tant, se'ls feia difícil conèixer amb exactitud la situació en general de l'estat de la vila. I això que la comissió dels partits assistia a les sessions informatives i els plens municipals. Entre la comissió i el consistori van acordar «una estreta col·laboració entre l'Ajuntament i la CMPP per tal de garantir una màxima participació i netedat a les properes eleccions municipals», puix que a les eleccions generals de juny de 1977 s'havien detectat alguns petits problemes.²²⁴

El comitè local de Convergència Democràtica de Catalunya, seguint un acord del Comitè Executiu Nacional, es va retirar de la Comissió Municipal de Partits Polítics de Sant Sadurní d'Anoia, al mes de març de 1978.²²⁵ Com a resposta d'aquesta actitud, el socialista Marcel Gabarró Pallarès va escriure un article on expressà les seves inquietuds:

*«En aquests moments, per exemple, a Sant Sadurní, continua en peu la Comissió Municipal de Partits Polítics. Això és important i ens hem de congratular. Però també hem d'explicar als convilatans que no tots els partits han seguit amb l'entusiasme i amb el compliment que les reunions constituents de l'estiu feien preveure. I és que entusiasmar-se costa poc, continuar amb la monotonia de l'anar fent de cada dia és el que demana esforç. Això no és res que faci desanimar. Amb aquest fet constatem una vegada més que fer política –fer ciutadania, no ho oblidem!– costa. Aquest fet vol dir també, que els partits no poden fer creure allò que no són. Ni poden fer creure que tenen una força que prou la voldrien, però és hipotètica. No poden amenaçar amb mobilitzacions populars, per exemple, si no estan segurs d'aconseguir-les. Ni poden fer-ho perquè amb el poble no s'hi juga, considerant-lo a vegades com una “pedra” que un grup amb aspiracions intenta llençar contra el que ja en disfruta. No, els ciutadans mereixen més respecte».*²²⁶

Arran de la marxa de Convergència Democràtica de Catalunya, la Comissió Municipal de Partits Polítics (CMPP) va emetre un comunicat, al mes de maig de 1978, on expressava el seu desacord amb la partida. Per aquest motiu, la comissió creia

²²⁴ Joventut Cristiana, febrer de 1978.

²²⁵ Joventut Cristiana, març - abril de 1978.

²²⁶ Joventut Cristiana, març - abril de 1978.

necessari seguir treballant per Sant Sadurní en la manera que fins aleshores ho anaven fent; reclamaven la necessitat urgent de la convocatòria i celebració d'eleccions municipals; i, finalment, comunicaren que Esquerra Republicana de Catalunya també havia estat baixa com a integrant de la comissió de partits.²²⁷

Alhora que comunicava i oficialitzava la marxa de CDC i d'ERC, informava públicament, el 17 de maig de 1978, de totes les seves activitats desenvolupades sectorialment. En relació al Pla General d'Ordenació Urbana, digueren que van arribar a un acord amb l'Ajuntament per tal d'iniciar conjuntament la seva revisió, per la qual cosa tots els projectes que s'havien de desenvolupar a Sant Sadurní se cenyissin al nou pla general. Vinculat amb l'urbanisme, en referència a les llicències d'obres i parcel·lació, a part del treball per part dels serveis tècnics i abans de passar a aprovació per la Comissió Permanent de l'Ajuntament, eren examinades per la comissió de partits un cop per setmana. Si hi havia quelcom que no consideraven correcte, s'ajornava una setmana la seva aprovació a fi d'estudiar-ho més detingudament per part de la comissió de partits i la comissió d'urbanisme de l'ajuntament. En relació a l'excés de volum d'edificabilitat d'un edifici construït per Caixa Penedès davant de la zona esportiva es demanava la compensació amb zones verdes, un tema que en aquell moment encara estava pendent de solucionar. En el camp urbanístic també preocupava el projecte de zona hospitalària i l'alineació de façanes al carrer José Antonio on es demanava per part de la Comissió i de l'associació de veïns Amics del Poble reunions conjuntes i negociació tot esperant la revisió del pla general. Igualment, es va crear una comissió dins de la Comissió Municipal per tal de liquidar els deutes que la secció sadurninenca de l'Assemblea de Catalunya tenia contrets, tot aconseguint entre els partits polítics, l'associació de veïns, el sindicat agrari Unió de Pagesos i ciutadans la quantitat de deu mil pessetes per tal de pagar el lloguer de la sala d'actes de l'Ateneu Agrícola que s'emprà amb motiu de l'homenatge a Joan Casanovas Maristany, fill de Sant Sadurní i expressident del Parlament de Catalunya durant la Segona República. Informaren alhora de la realització d'un acte el dia de Sant Jordi dins de la campanya de l'Entesa dels Catalans de sensibilització. També, es comunicà que un representant de la comissió de partits s'havia reunit amb l'associació de veïns per informar de la seva actualitat. Una altra informació corresponia a la campanya realitzada conjuntament amb l'ajuntament per tal que, al llarg de sis dies, entre el 18 i el 23 de maig, els sadurninencs poguessin

²²⁷ *Juventut Cristiana*, maig de 1978.

comprovar si estaven inscrits al cens electoral per depurar-lo, de cara a les pròximes eleccions municipals. També van informar de l'inici d'una campanya de salut pública sobre les drogues arran de l'increment del seu consum a la vila. En relació als cursos de formació professional, de caràcter públic però de gestió privada, la comissió afirmava que havia de ser la regidoria de cultura qui en fos la responsable, però que en cap cas s'havia denunciat els cursets i els seus responsables davant de tota una sèrie de rumors que havien sorgit al municipi. I, finalment, un cop aconseguit pel bienni 1979-1980 de l'ensenyament mitjà de BUP i ensenyament professional, els partits polítics demanaren participar en un equip per tal de cercar quins eren els estudis més adients al municipi. Acabaren el comunicat agraint a l'Ajuntament de Sant Sadurní la seva col·laboració amb la comissió.²²⁸

El socialista Carles Querol Rovira va criticar públicament a la revista *Juventut Cristiana* el paper dels tres partits que abandonaren la Comissió Municipal de Partits: Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i Unió Democràtica de Catalunya (UDC). El motiu no era altre que l'incompliment de la seva paraula doncs aquestes formacions polítiques comunicaren que si bé deixaven la Comissió continuarien realitzant un control de l'ajuntament i assistirien als plens municipals. Però segons Querol, no complien amb el que prometeren:

*«Al Ple municipal del 6 de juny, celebrat el dia de sempre, al lloc de sempre i a l'hora de sempre, no s'hi presentà per controlar l'Ajuntament ni un sol militant de CDC, ni un sol home d'ERC i ni un sol representant d'UDC. Els veïns de Sant Sadurní simpatitzants d'aquests partits poden dormir tranquils: l'Ajuntament està ben controlat!».*²²⁹

El mateix temps que saltava aquesta informació, es publicava una altra en què posava de manifest l'acord que havien arribat els partits integrants en la Comissió Municipal de Partits Polítics (PSC-C, PSC-R, PSUC i PSOE) amb l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia per iniciar els tràmits de la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana del municipi. I la Comissió, formada exclusivament per partits d'esquerres, manifestava

²²⁸ *Juventut Cristiana*, maig de 1978.

²²⁹ *Juventut Cristiana*, juny de 1978.

que malgrat l'ajornament de la convocatòria d'eleccions municipals a Espanya, calia continuar treballant, sobretot en l'urbanisme. Segons la Comissió,

*«Els Ajuntaments actuals no tenen l'autoritat política necessària per a realitzar uns projectes de revisió del Pla General perquè els manca la representativitat del poble. Però estan en vies de possible execució alguns projectes que poden condicionar fortament en el futur immediat una correcta planificació de la vila. Els especuladors i els seus satèl·lits no dormen».*²³⁰

La comissió de partits creia necessari engegar la revisió del pla general per marcar tota una sèrie de pautes i solucionar tot un seguit de problemes que es plantejaven a curt i mitjà termini, elaborant un decàleg. Per aquest motiu, calia delimitar i establir totes les zones (agrícoles, industrials, residencials i d'equipaments); facilitar la construcció d'habitatges i evitar l'especulació del sòl; la creació de zones verdes; planificar l'estructura viària i d'aparcaments; protegir el patrimoni històric i artístic del municipi; conservar i incrementar el patrimoni públic municipal; planificar els equipaments de serveis; lluitar contra la contaminació; aconseguir vehicular les reivindicacions socials de la ciutadania; i compensar els dèficits creats pels ajuntaments franquistes. Per aquest motiu, des de la Comissió Municipal de Partits creien que havia de participar en la redacció del nou pla general l'associació de veïns, els sindicats, els empresaris de la construcció, els propietaris dels terrenys, les associacions, la Coordinadora de Joves, els professionals de l'urbanisme, els partits polítics que havien abandonat la comissió i l'Ajuntament predemocràtic. Per tal de fer-la viable, proposaven la creació d'una Comissió Gestora d'Urbanisme que s'encarregaria de contractar a l'equip redactor, així com vetllar pel seu treball, amb la participació de la Comissió de Partits i de l'Ajuntament de Sant Sadurní. I, proposaven finalment la creació d'un Consorci de Municipis amb tots els ajuntaments de l'Alt Penedès per tal de gestionar un Pla Comarcal d'Urbanisme.²³¹

Els partits polítics de Convergència Democràtica, d'Unió Democràtica i d'Esquerra Republicana, que abandonaren la Comissió Municipal de Partits, es van queixar, en una nota a l'agost de 1978, a l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia perquè no els hi estava donant un tracte correcte, perquè s'havien atrevit criticar-lo, i

²³⁰ Joventut Cristiana, juny de 1978.

²³¹ Joventut Cristiana, juny de 1978.

denunciaven que «s'accentua una col·laboració i una deferència extraordinària envers els Partits Socialistes».²³²

Durant aquells anys de transició fins a l'arribada de la democràcia efectiva a Sant Sadurní amb l'elecció del primer ajuntament democràtic al municipi, hi havia tota una sèrie de problemes, com l'atur arran de la crisi econòmica dels anys 1970 que va afectar el camp de la construcció amb persones immigrades de la resta d'Espanya, i un altre es vinculà amb el Pla General d'Urbanisme²³³ i el desenvolupament i creixement de la vila, tant en zones residencials, com sobretot en zones industrials, com la construcció del polígon industrial Noya-Lavernó amb afectació de cent trenta-sis hectàrees de Sant Sadurní d'Anoia i vuitanta de Subirats,²³⁴ un problema tractat en el capítol segon d'aquesta tesi, en l'apartat del món rural.

3.2.4. Santa Margarida i els Monjos.

En un dels altres pobles de l'Alt Penedès on es va constituir una comissió municipal va ser a Santa Margarida i els Monjos sota el nom de Comissió Supervisora Municipal. El seu naixement va tenir lloc el dia 19 d'agost de 1977.²³⁵ En la Comissió hi participaven l'Associació de Veïns Penyafer i la secció local de la Unió Sindical Obrera (USO) amb l'objectiu de controlar l'acció de govern de l'Ajuntament, en mans de l'alcalde Francesc Palau Olivella, sobretot centrat en els problemes urbanístics.

Des de la Comissió es va demanar la paralització dels expedients que afectessin el municipi i que poguessin hipotecar el seu futur:

«En primer término se ha solicitado al Consistorio actual la paralización de tramitación de expedientes que puedan comprometer el futuro del pueblo y la actuación del Ayuntamiento Democrático, resultante de las próximas elecciones Municipales, y congelar aquellas medidas que por su carácter resulten antipopulares; sin que tal cosa suponga la detención de la actividad normal y ordinaria de la Corporación Municipal. También solicitamos que el Ayuntamiento conjuntamente con la Comisión Supervisora, inicie un estudio de

²³² Joventut Cristiana, juliol - agost de 1978.

²³³ QUEROL ROVIRA, Carles. *Retrats. Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia, 1865-1997*, p. 226.

²³⁴ Joventut Cristiana, gener de 1975.

²³⁵ *La Voz del Penedès*, 27 d'agost de 1977.

*la revisión del Plan de Urbanismo, y que se ponga en práctica un plan urgente de actuación Municipal».*²³⁶

La Comissió Supervisora de Santa Margarida i els Monjos va comunicar als veïns del poble que els hi comunicarien totes aquelles informacions relatives a l'ajuntament, els seus acords, del patrimoni i finances municipals, per tal de facilitar el procés de transició entre l'ajuntament franquista i el plenament democràtic que hauria de sorgir de les primeres eleccions municipals de la transició.

D'entre els problemes urbanístics, el més significatiu va ser el Pla Parcial Mas Catarro que proposava la construcció de quatre blocs de pisos amb un total de vuit-cents habitatges. En la pràctica, el que la Comissió Supervisora va treballar seria el mateix que l'Associació de Veïns Penyafel feia. Doncs del treball i desenvolupament de la Comissió Supervisora Municipal de Santa Margarida i els Monjos no se'n sap res més. Per tant, la tasca de la comissió seria assumida per l'associació de veïns, que els seus principals membres eren també associats a l'USO i foren els que constituïts en candidatura municipal independent, però amb vincles amb el PSC, guanyaren les eleccions municipals d'abril de 1979.

El municipi de Santa Margarida i els Monjos es trobava en aquells moments en desenvolupament urbanístic. Des de feia moltes dècades, existien empreses dedicades a la fabricació de ciment que provocaven problemes de pol·lució de manera constant.²³⁷ Per una banda, calia asfaltar carrers, solucionar els conflictes ocasionats pel pas de la carretera Nacional 340 pel mig del terme municipal i dels seus principals nuclis, i la necessitat de fer un nou Pla General que posés remei i en solfa les actuacions urbanístiques ja realitzades i les que estaven previstes de realitzar. Per una altra, hi havia problemes de males olors produïdes per la fàbrica d'alcohols de la Múnia (Castellví de la Marca) que estava molt a prop del nucli de població de la Ràpita. Però aquest no era l'únic problema en aquest sentit. La construcció de la depuradora d'aigües residuals de Vilafranca, al límit del seu terme municipal i a poc menys d'un quilòmetre de distància del nucli del Monjos també va ser un conflicte important.

²³⁶ *Asociación de Vecinos Sta. Margarita y Monjos*. Full informatiu sobre la constitució de la Comissió Supervisora Municipal.

²³⁷ SANCHO PARÍS, Daniel. «El ciment als Monjos, motor econòmic de la població» a *Penedès Econòmic* núm. 1, maig de 2011.

Les queixes per la pol·lució anaven més enllà dels veïns de Santa Margarida i els Monjos. L'entitat veïnal del municipi, amb el suport de les de Vilafranca, Moja (Olèrdola) i de l'Arboç van actuar conjuntament i de manera coordinada per tal d'aconseguir fer minvar les molèsties ocasionades per la fàbrica de ciment Uniland. Les associacions de veïns d'aquests municipis es reuniren amb el director de la fàbrica qui els informà que en el termini de quinze dies estaria solucionat el problema, cosa que no succeí. Un altra vegada, es tornaren a reunir les associacions de veïns amb el director de la fàbrica. En aquesta ocasió també els informà que en quinze dies estaria solucionat el problema perquè calia col·locar una peça que s'havia extret per realitzar mesuraments, complint finalment amb l'acordat.

Un altre problema de Santa Margarida i els Monjos en aquell temps era les olors que es produïen des d'una fàbrica d'alcohols propera al nucli de la Ràpita perquè abocaven els residus a la riera de la Múnia que anaven a parar al riu Foix.

Però el problema que va causar una de les més grans mobilitzacions dels veïns de Santa Margarida i els Monjos va ser la construcció de la depuradora d'aigües brutes de Vilafranca del Penedès. Fins a la seva posada en marxa, les aigües s'abocaven a la riera de Canyelles que passava per aquest municipi, per Sant Pere de Ribes i arribava fins a Sitges. L'ajuntament d'aquest darrer municipi turístic, amb el sector hotel·ler i de la restauració, es van queixar formalment per les males olors que provocaven les aigües brutes de Vilafranca al seu pas per Sitges. Els empresaris, després de reunir-se amb l'alcalde Vilafranca, Pere Martí, van demanar una solució al problema, i si no s'arreglava, farien boicot als productes vilafranquins, principalment als vins produïts per empreses de Vilafranca. Per aquest motiu, l'única resposta viable era la construcció de la depuradora i en lloc d'abocar les aigües a la riera de Canyelles, se cercà un altre riu per abocar-les, el riu Foix.

Les mobilitzacions de la gent de Santa Margarida i els Monjos van iniciar-se el 5 de febrer de 1978 amb la primera manifestació i es van repartir adhesius per tot el municipi, imprimint-se de dos tipus. La segona mobilització va tenir lloc el diumenge 19 de febrer als terrenys on l'Ajuntament de Vilafranca tenia la intenció de construir la planta depuradora d'aigües. En aquest cas, s'organitzà un acte popular i festiu amb coca

i moscatell, jocs infantils, un recital popular i una ballada de sardanes.²³⁸ Des de Santa Margarida i els Monjos no s'estava en contra de la construcció de la depuradora sinó que la volia en un altre lloc. Per aquest motiu va emprendre accions davant del Consorci d'Infraestructura Sanitària i la Confederació Hidrogràfica del Pirineu, amb l'alcalde de Vilafranca i amb el subgovernador civil de Barcelona, a qui se li lliurà una carta recolzada amb tres-centes signatures. Segons l'Associació de Veïns Penyafel:

*«Nos han dicho que, hace 2 años, nuestro Ayuntamiento de Els Monjos, se tenía que oponer oficialmente, para trasladar la depuradora a otro lugar. PERO NO HIZO NADA».*²³⁹

Aquesta afirmació tan rotunda va suposar el trencament de relacions amb l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos.

Es proposava canviar de lloc la col·locació de la depuradora, creient oportú construir-la a prop de l'embassament del riu Foix perquè fossin tractades totes les aigües brutes de Vilafranca del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Castellví de la Marca i Castellet i la Gornal, amb la intenció de què la infraestructura fos aprofitada per la quantitat més gran de població possible. Segons Jordi Girona Alaiza:

«Nosaltres demanàvem que la depuradora es fes més avall i poder recollir les aigües brutes dels Monjos. Proposàvem que es construís cap a l'entrada del pantà de Foix on fins allà anava un col·lector al costat del riu que uniria totes les connexions directes al riu. Així quedarien depurades abans d'entrar al pantà, però no hi va haver manera».

Els problemes urbanístics a Santa Margarida i els Monjos també van ser importants des de finals del franquisme fins a l'arribada de la democràcia. S'estava produint un creixement urbanístic desmesurat sense cap pla general que donés una homogeneïtzació al municipi, com passava en molts municipis de l'Alt Penedès. Un dels projectes al nucli dels Monjos de major envergadura arquitectònica era els blocs de Mas Catarro, que es plantejaven construir-hi quatre. L'any 1978 ja s'havia construït el primer dels quatre blocs projectats. Aquell any, l'empresa promotora dels habitatges, la Companyia Agrícola Penyafort, va plantejar un pla parcial per construir vuit-cents pisos

²³⁸ *Asociación de Vecinos Sta. Margarita y Monjos*. Full informatiu sobre la depuradora de Vilafranca emès per la Comissió de Joves.

²³⁹ *Asociación de Vecinos Sta. Margarita y Monjos*. Full informatiu sobre la depuradora de Vilafranca.

per tal d'acollir fins a tres mil cinc-cents persones, que suposava doblar la població, encara que finalment no es va desenvolupar. Aquest projecte suposava realitzar un increment desmesurat de la població i la creació d'una barrera visual a la plana de l'Alt Penedès:

*«Es decir un nuevo pueblo de Monjos, en sólo aquel espacio de terreno, que va desde el bloque existente a la Diagonal del Cal Salinas, y estaría compuesto por unos bloques de igual altura al actual, pero que a medida que van alejándose, van disminuyendo de altura de forma escalonada».*²⁴⁰

Un dels altres problemes urbanístics que afectava el municipi de Santa Margarida i els Monjos era el pas de la carretera Nacional 340 pel mig de dos dels nuclis principals de població: Els Monjos i la Ràpita, que ocasionava greus problemes per la mobilitat interna del poble i també provocà greus accidents de trànsit i atropellaments mortals. Per aquest motiu, es va proposar com a mesura més urgent, la instal·lació de semàfors a la carretera, i com a petició a llarg termini, la construcció d'una variant del traçat de la nacional 340. Des de 1976 a 1980 es van produir tretze morts i vint-i-vuit ferits.²⁴¹ La variant es va construir finalment i s'inaugurà el maig de 1999.

3.2.5. Gelida.

Al municipi de Gelida no es va crear una comissió municipal com en altres poblacions a partir de les eleccions generals de juny de 1977. Uns mesos abans, amb motiu de la revisió del pla general d'urbanisme, es va crear una Comissió Mixta d'Urbanisme entre l'Ajuntament de Gelida i un grup de veïns. Aquests darrers havien reclamat una participació en el procés de decisió del desenvolupament urbanístic del municipi. El 27 de gener de 1977, es va realitzar la primera reunió de la Comissió Mixta Provisional *«que té com a finalitat primordial la de gestionar la formació d'una Comissió definitiva democràtica i representativa»*. La comissió va fer integrada per Josep Centelles, Carles Espinach, Ramon Ferrando, Santiago Galimany, Emili Julià, Joan Roselló i Jordi Verdiell.²⁴² D'aquests, Centelles, Ferrando, Julià i Verdiell anaren

²⁴⁰ *Butlletí Associació de Veïns Penyafer*, núm. 4, setembre de 1978.

²⁴¹ *Butlletí Associació de Veïns Penyafer*, núm. 6, abril de 1980.

²⁴² *Cantillepa*, abril de 1977.

en la llista electoral de Centristes de Catalunya UCD a Gelida el 1979, i Roselló per l'Agrupació d'Electors Entesa de Gelida.

La Comissió va fer una proposta a l'ajuntament gelidenc sobre la redacció del pla general que va consistir en els següents punts:

«1 – La formació d'una comissió ampla i representativa de tots els estaments socials, econòmics i culturals de Gelida.

2 – La formació d'un equip tècnic, elegit per l'anterior comissió, que treballaran paral·lelament en col·laboració.

3 – Entenent que, perquè això sigui viable, es fa necessari l'acord del Ple de l'Ajuntament en els següents termes:

a) Acceptació de les anteriors comissions.

b) Anul·lació dels possibles contractes tècnics que puguin impedir la futura marxa democràtica de la gestió proposada, entenent que aquestes possibles cancel·lacions de contractes no impliquen malversació de fons, degut a la possible utilització de dades existents».

Els punts d'aquesta proposta van ser aprovats per l'Ajuntament de Gelida en la sessió del ple municipal de 10 de març de 1977. A partir d'aquí, la comissió va proposar diferents accions: una enquesta als escolars de Gelida, elaboració de cartells informatius, actes públics de participació i reunions sectorials amb entitats, industrials, propietaris, obrers, comerciants, pagesos i estiuejants.. Tal com es va escriure al butlletí *Cantillepa*:

«En el Pla General d'Ordenació hi pot participar en aquests moments tot el poble. La democràtica decisió de l'Ajuntament de Gelida necessita, però, una autèntica resposta popular, resposta que inicialment suposa la col·laboració amb la Comissió Mixta Provisional i el seu pla d'accions immediates i que, sens dubte, és difícil. Ens cal a tots realitzar un esforç per estudiar els problemes urbanístics, per busca'ls-hi solucions, perquè la Comissió definitiva sigui

*operativa i, a la vegada, realment representativa. El futur urbanístic de Gelida està per decidir i ARA tots hi podem participar».*²⁴³

Les comissions municipals democràtiques van tenir una durada efímera, en la majoria de casos, pocs mesos i no arribant a l'any de vida. La implantació dels partits polítics en els municipis va fer que la unitat d'acció passés a ser una acció partidista, trencant-se la principal premissa d'acció dels moviments democràtics assemblearis. La incertesa de la convocatòria de les eleccions municipals, que cada vegada es veia més propera, va provocar la dissolució de les comissions arreu, no tan sols a l'Alt Penedès. Els partits ja començaven a fer la seva. La seva constitució i vida no va ser en va. Serví perquè els seus integrants coneguessin el funcionament de l'administració municipal, i d'alguns temes d'acció com la fiscalitat, la hisenda i l'urbanisme.

3.3. La formació dels partits polítics a l'Alt Penedès.

Entre 1975 i 1979 es va produir bona part de les constitucions dels partits polítics a Vilafranca del Penedès i a la comarca de l'Alt Penedès. Durant aquests quatre anys s'implantà, amb més o menys presència, una autèntica sopa de lletres i abastint qualsevol ideologia possible. No va quedar idea de cap mena que ningú no defensés. Així de clar. La gran majoria dels partits polítics es constituïren i presentaren a Vilafranca principalment, encara que també ho feren en altres municipis com Sant Sadurní d'Anoia. En molts casos, la presència dels partits polítics en la resta dels municipis era més que testimonial quan es realitzava algun acte electoral de cara a les diferents eleccions i referèndums que s'anaren realitzant fins a l'arribada de les eleccions municipals d'abril de 1979.

Per aquest motiu, no ens ha d'estranyar veure interventors i apoderats de partits polítics de Vilafranca exercint aquesta tasca en qualsevol poble de la comarca, sigui del partit que sigui, perquè la veritable presència de les formacions polítiques no arribaria als municipis fins a les eleccions municipals de 1979. La presència dels partits no va ser d'una manera evident fins a les eleccions municipals de 1983, quan les candidatures independents o marques blanques electorals anaren desapareixent i incorporant a part

²⁴³ *Cantillepa*, abril de 1977.

dels seus candidats dins d'una formació política que els hi donava una infraestructura i uns vots, sobretot a Convergència i Unió (CIU).

Per exemple, a Vilafranca del Penedès alguns dels partits polítics ja van començar a tenir presència abans de la mort del general Franco, encara que va ser després del seu decés quan començaren a sorgir majoritàriament. Els tres partits que existien a Vilafranca amb anterioritat al 20 de novembre de 1975, i que per tant podem fer extensiu a l'Alt Penedès, va ser la Convergència Socialista de Catalunya (CSC), primerament sota la denominació de Moviment Socialista de Catalunya (MSC); el Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya (RSDC); i el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). Si bé ja existien, no van actuar públicament fins a la mort del dictador. A poc a poc, sorgiren a la ciutat noves formacions polítiques com el Moviment Comunista de Catalunya (MCC), el Partit del Treball d'Espanya (PTE), el Front Nacional de Catalunya (FNC) i Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), entre d'altres.²⁴⁴

La creació i la implantació territorial dels partits polítics en cadascun dels municipis va ser desigual. En diferents llocs, van ser algunes persones que havien contactat amb les organitzacions polítiques en temps del franquisme, en lluites i reunions contra la dictadura. Aquestes persones, fent servir un símil cristià, serien els apòstols que enviat pel partit al territori transmetien el missatge de la bona nova. Un missatge que tenia una música antifranquista i d'esquerres. Es podria dir que els primers partits amb implantació van ser els socialistes i comunistes.

Un segon nivell d'implantació va venir a partir de la fi del franquisme, i més acuradament en el marc de les eleccions generals de juny de 1977. En aquest moment es van desvetllar tot un seguit de persones i de partits on s'inicià la implantació territorial. Aquella campanya electoral va ser molt important per tal de crear els primers nuclis de partits legalitzats.

I, el darrer nivell, va ser les eleccions municipals de 1979. En aquest moment, va ser quan els partits polítics van cercar persones per constituir les llistes electorals en els pobles.

²⁴⁴ En alguns casos, la única manera de datar el començament de l'activitat política d'una formació ha estat gràcies a les fonts orals.

Un dels espais de presentació dels partits polítics va ser gràcies a les presentacions que es van fer en alguns llocs de les anomenades «*terceres vies a Europa*». Aquestes presentacions consistien en un cicle de conferències on participaven diferents persones vinculades a partits i tradicions polítiques. A la comarca de l'Alt Penedès es té coneixement de la seva organització a Sant Sadurní d'Anoia i a Vilafranca del Penedès durant el primer semestre de l'any 1976. Un any més tard, a Gelida, l'Assemblea Democràtica de Gelida va organitzar la presentació de diversos partits polítics sota el títol d'«*Alternatives polítiques a Catalunya*».

Des de la Institució Cultural La Llar de Sant Sadurní d'Anoia, una entitat lligada a la parròquia del municipi, organitzaren un cicle de conferències titulat «Opcions polítiques d'avui» que tingué lloc els mesos d'abril i maig de 1976. La primera conferència es va celebrar el 9 d'abril amb la presència de Jordi Marsal, de Convergència Socialista de Catalunya, que parlà sobre «*La construcció de la nova societat i l'alternativa socialista*». El 13 d'abril, Josep Pallach, del Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya, dissertà sobre el «*Socialisme democràtic*». Una setmana més tard, el dia 20 d'abril, Ramon Trias Fargas, de l'Esquerra Democràtica de Catalunya, havia de xerrar sobre «*Democràcia i llibertat*», però s'hagué d'ajornar per problemes familiars. El va seguir el 30 d'abril, per part de Convergència Democràtica de Catalunya, Miquel Roca i Junyent, amb la conferència titulada «Una opció política actual». La ponència de Roca es va veure afectada per la coincidència en el calendari amb el partit que disputaren el Reial Madrid amb el FC Barcelona. Anton Canyellas, d'Unió Democràtica de Catalunya, dissertà sobre «*Comunitat i democràcia*» el 4 de maig. La darrera conferència del cicle anà a càrrec de Josep Solé Barberà, del PSUC, que va parlar sobre «*Els dret humans, avui*».²⁴⁵

Gràcies a aquest cicle de conferències es va impulsar a Sant Sadurní d'Anoia els dos partits socialistes, el PSC-Congrés i el PSC-Reagrupament, i també va servir per començar a vertebrar Convergència Democràtica de Catalunya.

A Vilafranca del Penedès van tenir lloc al llarg dels mesos de maig i juny de 1976. Les conferències es feren a l'auditori del Museu de Vilafranca els dies 17, 19 i 24 de maig i 2, 9 i 14 de juny. A la capital de la comarca de l'Alt Penedès el cicle de conferències va estar organitzat per Cineclub Vilafranca, Òmnium Cultural,

²⁴⁵ *Joventut Cristiana*, abril de 1976; *Joventut Cristiana*, maig de 1976.

Agrupament Escolta, l'Agrupació Folklorica i l'Escola de Formació Social de Vilafranca.²⁴⁶ El primer dia, el 17 de maig, Manuel Pagès, del PSUC, va dissertar en entorn de «*La democràcia política i social*».²⁴⁷ Pagès va parlar del programa del PSUC per tal d'assolir el socialisme on

*«Avui és possible, als països capitalistes avançats, arribar al Socialisme per una via democràtica i pluripartidista. Nosaltres concebim el futur socialisme a Catalunya no com un sistema de partit únic, dominant el poder de l'Estat, sinó com un sistema democràtic i pluripartidista».*²⁴⁸

La segona conferència va tenir lloc el dimecres 19 de maig i va ser pronunciada per Jesús Salvador, de Convergència Socialista de Catalunya, que parlà sobre «*Què és el socialisme?*».²⁴⁹ Salvador va parlar al voltant de les llibertats, del socialisme, del sindicalisme i afirmà que estava a favor de la ruptura perquè el reformisme era inviable i es necessitava la mobilització popular per assolir el poder local.²⁵⁰ La tercera xerrada va tenir lloc el dilluns 24 de maig. En aquesta ocasió el conferenciat va ser Jordi Pujol, de Convergència Democràtica de Catalunya, que va parlar sobre «*Un programa polític per a Catalunya*».²⁵¹ Al començament de la xerrada, Pujol ja va indicar que Convergència Democràtica «*és un partit al servei de Catalunya en la seva totalitat*». Jordi Pujol va dissertar de les passes necessàries per arribar a la democràcia i ser conscients del moment en què es vivia. També afirmà que calien instruments polítics i que les associacions de veïns i les altres entitats socials eren, tal com es diu al setmanari *Tothom* «*organitzacions subsidiàries*». Igualment, Pujol va fer una crida a participar en la vida política en algun partit «*democràtic, catalanista i de canvi social*». Finalitzà amb el dibuix de les principals línies polítiques de CDC.²⁵² La quarta xerrada es va celebrar el dijous 3 de juny. Va participar Jaume Fonolleda, d'Esquerra Democràtica de Catalunya. Va exposar que

«Som defensors de les llibertats, però no del lliberalisme econòmic, entenent que les llibertats polítiques no hi poden ser sense un benestar econòmic, basant aquesta suficiència econòmica dels ciutadans com el mitjà idoni per establir

²⁴⁶ *Tothom*, 15 de maig de 1976.

²⁴⁷ *Tothom*, 15 de maig de 1976.

²⁴⁸ *Tothom*, 29 de maig de 1976.

²⁴⁹ *Tothom*, 15 de maig de 1976.

²⁵⁰ *Tothom*, 29 de maig de 1976.

²⁵¹ *Tothom*, 15 de maig de 1976.

²⁵² *Tothom*, 29 de maig de 1976.

unes relacions socials i propugnant uns nivells justos i d'igualtat en pensions als jubilats, assistència hospitalària, sous, educació, etc.».

Fonolleda va parlar sobre educació, sindicalisme, fiscalitat i agricultura.²⁵³

La cinquena conferència va tenir lloc el 9 de juny amb la participació d'Albert Vila i Ferran Camps, d'Unió Democràtica de Catalunya.²⁵⁴ La conferència es dividí en dues parts. La primera, dissertada per Francesc Camps va parlar de l'origen i l'evolució històrica de la Unió Democràtica. La segona, Albert Vila va presentar el programa del partit en els blocs econòmic, empresarial, social i el fiscal.²⁵⁵

Finalment, la sisena conferència realitzada en el marc del cicle de les terceres vies a Europa tingué lloc el 14 de juny.²⁵⁶ Si bé en un principi el conferenciant havia de ser Amadeu Cuito Hurtado, no va poder assistir-hi, i el va substituir el vilafranquí Josep Giralt Raventós, que tractà sobre «*El socialisme democràtic*» i que girà al voltant de tres eixos: la democràcia, el socialisme i Catalunya.²⁵⁷

A Gelida va ser l'Assemblea Democràtica qui va organitzar un cicle semblant al de les terceres vies a Europa que portà per títol «*Alternatives polítiques a Catalunya*», tenint lloc entre els mesos de gener i març de 1977, possiblement també en vistes de la convocatòria d'eleccions generals per aquell any, que se celebraren el 15 de juny. El 28 de gener va presentar-se el partit de la Lliga de Catalunya amb la presència de Pere Vallès Arbós, Josep Maria Torres Pladellorens, Alberto Arnan Tarragona, Salvador Millet Bel i Joan Fusté Frums. El dia 11 de febrer va presentar-se el Partit Socialista de Catalunya Congrés (PSC-C) amb la presència de Joan Reventos i Marcel Genestar. Una setmana més tard, el 18 de febrer, intervingueren Josep Solé Barberà i Francesc Baltasar en nom del Partit Socialista Unificat de Catalunya.²⁵⁸ El 25 de febrer va ser el dia que el Partit del Treball d'Espanya (PTE) havia de presentar-se però el Govern Civil de Barcelona no va autoritzar la conferència. Aquella mateixa nit, Jordi Cuyàs Soler –un dels ponents- va ser detingut per propaganda il·legal i portat al dipòsit municipal de detinguts de Gelida. L'endemà fou traslladat a la caserna de la Guàrdia Civil de Gelida i traslladat al Jutjat Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. La darrera conferència va ser el

²⁵³ *Tothom*, 12 de juny de 1976.

²⁵⁴ *Tothom*, 5 de juny de 1976.

²⁵⁵ *Tothom*, 19 de juny de 1976.

²⁵⁶ *Tothom*, 12 de juny de 1976.

²⁵⁷ *Tothom*, 19 de juny de 1976.

²⁵⁸ *Cantillepa*, març 1977.

2 de març. En aquesta ocasió es presentà Convergència Democràtica de Catalunya en mans de Jaume Camps i Miquel Nadal.²⁵⁹

Seria a partir de les eleccions generals de 15 de juny de 1977 quan els partits polítics s'anaren implantant en els municipis més grans com Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos i Gelida. A continuació es veurà quina va ser la creació dels partits polítics a la comarca de l'Alt Penedès, sempre que s'hagi tingut notícia per diferents vies: documents, premsa i entrevistes orals i escrites.

Bloc Català de Treballadors (BCT).

El Bloc va presentar-se públicament a Vilafranca el dia 21 de juliol de 1978 amb les intervencions públiques de Josep Lluís Carod Rovira i Jordi Cuyàs, aquest darrer en representació de la formació local. L'objectiu del nou partit era combinar socialisme i nacionalisme i, seguint les paraules del mateix Carod, es consideraven marxistes i seguidors de l'ideari de Marx i Engels. El partit sorgia de la confluència del Partit del Treball de Catalunya, del Moviment d'Unificació Marxista dels Països Catalans i del Col·lectiu de Coordinació Socialista.²⁶⁰ En l'agrupació local també hi participaren, a part de Jordi Cuyàs, Teresa Baqués Esteve, Montserrat Rios i Àngel Gallego.

El Bloc va realitzar algunes activitats com la xerrada de Lluís Maria Xirinacs el 3 de novembre de 1978 amb el títol «*Què en sabem de la Constitució?*» i de la presentació del llibre, el mateix dia, de J. A. Sánchez Carreté i Humbert Roma titulat «*Les raons del No*».²⁶¹

Es coneix que el Bloc Català de Treballadors va tenir la seva seu a principis de 1979 al carrer dels Ferrers número 27, entresòl.²⁶² Els membres del Bloc, Jordi Cuyàs i Manuel Salvador, va fer un escrit de cara a les eleccions municipals d'abril de 1979 on feren una crida a votar a les candidatures d'esquerres.²⁶³

Centristes de Catalunya – Unión de Centro Democrático (CC-UCD).

Els Centristes de Catalunya - Unión de Centro Democrático (UCD) va fer el seu míting de presentació a Vilafranca del Penedès, el 30 de gener de 1978, al cinema Bolet

²⁵⁹ *Cantillepa*, abril 1977.

²⁶⁰ *Tothom*, 29 de juliol de 1978.

²⁶¹ *Tothom*, 28 d'octubre de 1978.

²⁶² *Tothom*, 27 de gener de 1979.

²⁶³ *Tothom*, 24 de març de 1979.

de Vilafranca. Ho va fer amb la presència de Vicenç Capdevila i Marcel·lí Moreta, diputats al Congrés, Francisco Morales, del comitè provincial, i els vilafranquins Josep Ballester i Ignasi Seguí.²⁶⁴

A Santa Margarida i els Monjos, la seva presència abans de les eleccions municipals de 1979 va ser en les eleccions generals ocorregudes un mes abans, al març, amb la presència de dos interventors: Ramon Biosca Teixidó i Santiago Salinas Alemany.²⁶⁵

Convergència Democràtica de Catalunya (CDC).

La implantació de Convergència Democràtica de Catalunya va ser de manera gradual a partir de les eleccions generals de 1977. A poc a poc, i arran de diversos mítings polítics que s'organitzaren en els pobles, en alguns d'ells es començaren a constituir comitès locals del partit. Algunes d'ells van ser Sant Pere de Riudebitlles, Sant Sadurní d'Anoia i Vilafranca del Penedès, entre d'altres.

En el cas de Convergència Democràtica de Catalunya a Sant Pere de Riudebitlles la van iniciar dues persones: Joan Carol i Josep Subirats. En una reunió de CDC al poble es van apuntar després unes vuit persones, entre les quals es trobava Joan Baptista Morgades. Segons aquest últim,

«Un dia ens vam reunir i vam aconseguir que vingués Jordi Pujol a fer un míting que va agradar molt, al Centre [local social], que es va omplir. La gent es va començar a preocupar perquè ja venien les eleccions».

Al mes de març de 1977, l'equip de CDC de Sant Pere de Riudebitlles estava format per Joan Carol Parellada, Josep Subirats Creixell, Rosa Maria Bas Fàbregas, Enric Alegre Estalella, Domènec Figueras Creixell, Jaume Boixeda Valls, Eudald Font Augé, Joan B. Morgades Llobet, Assumpció Esteve Olivé i Enric Amat Busquets.²⁶⁶

Convergència Democràtica al municipi de Sant Sadurní d'Anoia es va constituir entre l'any 1976 i principis de 1977. Entre els fundadors del partit al poble hi havia el metge Antoni Nin Fernández «*Doctor Nin*», que era amic de Jordi Pujol, Francesc Ruiz

²⁶⁴ *Tothom*, 4 de febrer de 1978.

²⁶⁵ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts generals, Capsa 1418.

²⁶⁶ *Joventut Cristiana*, abril de 1977.

i Lluís Vallverdú. Al principi era format per persones heterogènies que en paraules de Joan Amat, eren

«gent d'entitats, gent de diferents sectors de Sant Sadurní, que estaven lligats amb alguna qüestió. Per exemple, el Ruiz estava amb els caçadors, el Lluís Vallverdú estava a la companyia d'aigua i coneixia a molta gent».

A Sant Sadurní d'Anoia, Convergència Democràtica de Catalunya va participar de la Comissió Municipal de Partits Polítics constituïda el juliol de 1977.²⁶⁷ Van ser-hi presents fins que un acord del Comitè Executiu Nacional de Convergència Democràtica va decidir retirar el partit de totes les comissions municipals allà on participava al mes de març de 1978.²⁶⁸

Convergència a Santa Margarida i els Monjos, per exemple, va presentar dos interventors a les eleccions generals de març de 1979, però cap dels dos van anar en la llista de la candidatura un mes després, a les municipals. El seu dirigent local va ser Josep Almirall Brugueras.²⁶⁹

Convergència Democràtica de Catalunya es va anar implantant al llarg de l'any 1976 a Vilafranca i la comarca de l'Alt Penedès. Ho va fer de manera oficial, i amb un rigorós caràcter, davant de l'alcalde de Vilafranca Pere Martí i Domingo, el dia 28 d'abril de 1977, amb una representació de militants on assistiren Josep Maria Rafecas Sabaté, Ricard Rafecas Ruiz, Josep Maria Mercadé Ferret, Fèlix Cusiné Via, Joan Català Güell i Montserrat Casas, per tal de fer-li coneixedor del seu ideari polític i econòmic. En aquest acte de presentació amb l'alcalde Vilafranca, se li va lliurar una carta on, en primer lloc, li agraïen l'adhesió de l'Ajuntament a la campanya de reivindicació de l'Estatut de Catalunya i de derogació del decret llei de cancel·lació de l'anterior de 1932, demanant el seu restabliment i les institucions que emanaven. També definien el seu esperit:

«Com a Partit nacionalista català, ens definim com a demòcrates i socialment avançats cap a un socialisme en la democràcia per mitjà de la reforma fiscal, la socialització i el control de l'economia, planificada també en la democràcia. Participem en l'Assemblea Democràtica de Vilafranca, i volem l'entesa amb

²⁶⁷ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

²⁶⁸ *Joventut Cristiana*, març de 1978.

²⁶⁹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts generals, Capsa 1418.

*totes les forces democràtiques de la vila per les properes eleccions municipals que seran convocades després de les eleccions al Congrés de Diputats i al Senat».*²⁷⁰

També, van manifestar-li a l'alcalde Pere Martí tota una sèrie de propostes sobre el paper de l'Ajuntament de Vilafranca mentre ell sigui l'alcalde:

«Li demanem ens siguin donades facilitats en la tasca de cara a la campanya electoral propera, així com la més estricta neutralitat de vostè i l'Ajuntament. Creiem convenient siguin destinats alguns espais aptes per a clavar-hi cartells, i ens comprometem a no embrutar parets amb propaganda que no pugui ser netejada passades les eleccions.

També ens agradaria comprovar un esforç democratitzador de tot l'Ajuntament fins les properes eleccions municipals, amb consultes al poble, amb la informació més àmplia i clara de tots els afers pendents, a fi que el futur no quedi hipotecat pels que agafaran la gestió municipal resultat de la consulta electoral.

Un dels aspectes urgents, i ben econòmic per portar a terme d'immediat fóra el retolament dels carrers en català, amb el nom en què el poble els anomena. Remarquem l'especial urgència d'aquesta necessitat.

*Un altre aspecte important el veiem en la premsa local. Es precís que el setmanari "Penedès" que ja no pertany al Movimiento, doncs aquest ja no existeix, i per tant hem de considerar que, com a municipal, participi també de la neutralitat del Consistori».*²⁷¹

A partir d'aleshores el partit va participar activament de la vida política al municipi, sent present en les manifestacions, activitats i electoralment en totes les eleccions que tingueren lloc a partir de juny de 1977. En un principi, segons Francesca Ferran, regidora de CIU a l'Ajuntament de Vilafranca el 1979

«Nosaltres no teníem cap seu de Convergència i ho fèiem a Cal Rafecas, a un pis que tenien dalt, com unes golfes, ens reuníem uns quants i allà es va formar el partit».

²⁷⁰ Tothom, 7 de maig de 1977.

²⁷¹ Tothom, 7 de maig de 1977.

Al voltant de Josep Maria Rafecas, amic de Jordi Pujol, es va començar a organitzar Convergència Democràtica de Catalunya a Vilafranca del Penedès.

Convergència Socialista de Catalunya (CSC). Partit Socialista de Catalunya (PSC-Congrés).

A Sant Pere de Riudebitlles, el Partit dels Socialistes es va fundar a redós de Josep Maria Torrents i d'Antoni Gómez. El primer, era membre de l'Assemblea de Catalunya, sent un dels pocs alt penedesencs que hi assistien, conjuntament amb Fèlix Sogas (CSC), Fèlix Plantalech (PSUC) i Francesc Pardo (Joventut Agrícola Rural Catòlica, JARC).

A Sant Sadurní d'Anoia l'impulsor de Convergència Socialista – PSC Congrés va ser Carles Querol Rovira. Arran de la seva vida professional a Barcelona, perquè treballava al Banc Industrial de Catalunya, va entrar en contacte amb els socialistes de Reventós. Al seu voltant es va crear el partit a Sant Sadurní. Alguns membres del PSC Congrés van ser Sadurní Munné, Ramon Rigol, Joana Julià, Sadurní Montserrat i Antoni Aguilar.

El primer partit que es va instaurar a Vilafranca va ser Convergència Socialista de Catalunya (CSC). El partit, hereu del Moviment Socialista de Catalunya (MSC), va aparèixer públicament a finals de 1975, i estaven al seu capdavant, entre altres persones, Fèlix Sogas Mascaró, Joan Aguado Masdeu, Telm Huguet Martí i Josep Ferret Julià, persones destacades del moviment antifranquista a Vilafranca. Les primeres assemblees les realitzaven al col·legi del Carme Sant Elies, de la Congregació de les Germanes Carmelites de la Caritat Vedruna, i assistien al voltant de dues-centes persones. Des d'un principi participaren activament en l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès, en la corresponent de Vilafranca, i en la Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca, però ja amb la nova denominació de Partit Socialista de Catalunya – Congrés (PSC-C). Durant els primers anys publicaren la revista *Penedès Socialista* com a òrgan d'expressió del partit a Vilafranca.

Convergència i Unió (CIU).

El 19 de setembre de 1978 els partits Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) i Unió Democràtica de Catalunya (UDC) van signar l'acord electoral per crear

una coalició entre les dues formacions polítiques.²⁷² A Vilafranca van realitzar la primera reunió del comitè coordinador de les dues formacions polítiques el dia 25 d'octubre de 1978. El comitè va estar format per Josep Maria Mestre (CDC), Francesc Miquel (CDC), Josep Maria Rafecas (CDC), Àngel Torres (CDC), Fèlix Casanovas (UDC) i Josep Maria Grau (UDC). Una de les accions acordades va ser treballar de cara a les eleccions municipals de 1979.²⁷³

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC).

El vell partit fundat el 1931 va tenir una implantació minsa a la comarca de l'Alt Penedès en els temps de la transició democràtica. Els fundadors de la nova etapa eren membres de l'antiga Esquerra Republicana dels temps de la Segona República que cercaren organitzar-se de nou i també buscar nous afiliats d'acord amb l'ideari del partit. A la comarca van tenir implantació a Sant Sadurní d'Anoia i a Vilafranca del Penedès.

A Sant Sadurní d'Anoia el comitè local d'ERC va inserir un anunci publicitari al mensual *Joventut Cristiana*, l'agost de 1977, informant de la legalització del partit i de la constitució d'un comitè local amb seu al carrer Sant Antoni número 44, 1r, i que les reunions les tindrien els dimarts i els divendres a dos quarts de deu del vespre.²⁷⁴ Participaren de la Comissió Municipal de Partits Polítics de Sant Sadurní d'Anoia.²⁷⁵ Van presentar-se a les eleccions municipals l'abril de 1979 i aconseguiren un regidor. Els seus dos màxims exponents històrics foren Daniel Forns Torelló i Pere Varias Gibert.

A Vilafranca del Penedès també es va constituir a partir d'alguns dirigents històrics i d'altres novells. Els històrics havien viscut els períodes de la Segona República i de la Guerra Civil, i tenien tots ells més de seixanta anys. Els principis foren difícils perquè en aquells temps de transició hi havia opcions polítiques més atractives i era per a ells bastant complicat tenir noves altes al partit. A més, tenien diversos problemes d'infraestructura perquè no disposaven de diners per fer despesa corrent ni tampoc per a les campanyes electorals. Calia sumar la dificultat que es trobaren en aconseguir un local per establir la seu del partit: al carrer Escudellers, al carrer de Cid,

²⁷² *La Vanguardia Española*, 19 de setembre de 1978.

²⁷³ *Tothom*, 4 de novembre de 1978.

²⁷⁴ *Joventut Cristiana*, agost de 1977.

²⁷⁵ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

al menjador d'un dels militants... Sovint s'havien trobat que no aconseguien un local en lloguer perquè no els hi volien llogar.

La secció local d'Esquerra Republicana de Catalunya de Vilafranca es va fundar el 19 d'agost de 1977, pràcticament dues setmanes després de la legalització del partit. ERC va ser legalitzada el dia 1 d'agost de 1977.²⁷⁶ Els assistents a la reunió de constitució de la secció local van ser Pere Bertran, Antoni Boada, Adolf Delriu, Carles Munts, Enric Murria, Antoni Olivella, Ramon Quer, Josep Rovira Ràfols, Francesc Suriol, Joan Vendrell, Jaume Bassegoda, Francesc Benaiges, Manel Navarro, Josep Maria Vidal, Pere Vidal Marimón i Pere Domingo Planas. Segons ens va explicar Pere Domingo Planas, els membres històrics del partit:

«Eren gent... et diré una frase que era del meu amic Bassegoda, que ja és mort. El Jaume tenia una frase: "Aquest és un tio legal". Ell a les persones les considerava persones normals i legals, no deia mai il·legals. A mi tota la gent que he conegut per mi també eren legals, eren gent que havien viscut la guerra, que eren treballadors, que havien treballat i que havien patit molt».

A part dels assistents en la primera reunió de la constitució de la secció local d'Esquerra Republicana, altres dos impulsors del partit van ser Joan Sangenís i Felip Vilella. En Joan Sangenís era de Sant Cugat Sesgarrigues i Felip Vilella d'Olèrdola. El primer es va presentar a les eleccions municipals de 1979 sota les sigles d'Acció Municipal Democràtica a Sant Cugat Sesgarrigues i el segon a Olèrdola amb la candidatura Entesa Independents d'Olèrdola.

Estat Català (EC).

Del partit Estat Català (EC) malauradament no en sabem res de la seva implantació a l'Alt Penedès, això sí, coneixem que el novembre de 1978 va traslladar la seva seu que tenia a Vilafranca del Penedès al carrer dels Trinitaris número u, entresòl.²⁷⁷ Va organitzar un acte electoral a les eleccions generals de març de 1979, al Museu de Vilafranca, amb la presència de Josep Planchart, secretari general i candidat per la província de Barcelona.²⁷⁸

²⁷⁶ *La Vanguardia Española*, 2 d'agost de 1977; *La Vanguardia Española*, 3 d'agost de 1977.

²⁷⁷ *Tothom*, 11 de novembre de 1978.

²⁷⁸ *Tothom*, 24 de febrer de 1979.

Falange Española y de las JONS Auténtica (FE).

Partit polític continuador en temps de la transició dels postulats falangistes de José Antonio Primo de Rivera. Un dels membres locals era José María Prieto Sadurní, del corrent Hedillista, sorgida del segon congrés de Falange, tingut lloc a la dècada de 1940.²⁷⁹ Els setmanaris *Tothom* i *Penedès* van publicar un comunicat de la Falange, el dia 29 de gener de 1977, condemnant l'atemptat contra el despatx d'advocats d'Atocha, de Madrid.²⁸⁰ Van programar algun acte polític amb motiu del referèndum de la Constitució espanyola el 29 d'octubre de 1978 amb la participació d'Aurelio Suarez Alonso.²⁸¹

Font Nacional de Catalunya (FNC).

El Front Nacional de Catalunya es va constituir a Vilafranca del Penedès i a Torrelles de Foix el setembre de 1977, quan diverses persones procedents del PSC-Reagrupament deixaren la formació política creada per Josep Pallach arran de la seva mort i davant de l'imminent procés d'unificació del socialisme català majoritari del PSC-Reagrupament, amb el PSC-Congrés (l'antiga Convergència Socialista de Catalunya) i la Federació Catalana del PSOE. El seu màxim dirigent local a Vilafranca del Penedès va ser Raimon Gusi Amigó, i l'acompanyaven Pere Regull Riba, Josep Anton Huguet, Pere Torrents i Joan Canals, entre d'altres. Els objectius de la nova formació política eren:

«Independència Nacional dels Països Catalans integrats a través d'una estructura interna de caràcter federatiu. FNC jutja que la confederació de comunitats independents seria una solució vàlida dins l'àmbit de l'actual Estat Espanyol.

*Socialisme Autogestionari com a proposta de transformació de la societat i forma de l'organització del poder des de la base (propietat col·lectiva dels mitjans de producció, planificació democràtica de l'activitat econòmica al servei de les necessitats socials, accés universal a la cultura, lluita per la pau mundial, solidaritat internacional en la lluita per la llibertat, etc.)».*²⁸²

²⁷⁹ *Penedès*, 30 de setembre de 1976; *Tothom*, 8 de gener de 1977.

²⁸⁰ *Penedès*, 29 de gener de 1977; *Tothom*, 29 de gener de 1977.

²⁸¹ *Tothom*, 28 d'octubre de 1978.

²⁸² *Tothom*, 1 d'octubre de 1977.

La presentació pública del Front Nacional a Vilafranca del Penedès va tenir lloc el 20 de maig de 1978. En un acte dirigit per Raimon Gusi, va comptar amb la presència de Jordi Royo, Josep Maria Casablanques, Roger Terrades i Jordi Casas-Salat, pronunciant un parlament en la línia de l'ideari del partit: joventut, socialisme autogestionari i nacionalisme.²⁸³

En temps previs a la convocatòria de les eleccions municipals, el Front Nacional a Vilafranca volia optar per anar amb el Partit dels Socialistes de Catalunya. D'aquesta manera ens ho explicà Raimon Gusi:

«El Front Nacional de Catalunya ens va fer com una enquesta, que jo recordo curiosament que els de Vilafranca, vam analitzar les opcions i ens vam declinar pel partit socialista, és a dir, nosaltres vam recomanar que a Vilafranca l'opció lògica per la potència que tenia i la seriositat de plantejaments era el partit socialista i dèiem d'anar-hi junts. Aleshores va haver-hi una crisi a dins del Front Nacional on els Cornudella que eren els que tenien la direcció del partit van anar al pacte per formar partit amb el PSC. Nosaltres una cosa era anar en coalició i una altra era integrar-se. Ens va deixar una mica descol·locats i defensàvem entendre'ns però en coalició. No entrar directament. Al final, fruit de reunions, el Front Nacional va decidir fer un pacte amb Esquerra Republicana per les municipals».

Fuerza Nueva (FN).

Es coneix per diversa documentació conservada a l'Arxiu Municipal de Gelida que al municipi hi havia un grup de persones vinculades a aquesta formació. En un dels pamflets conservats a l'arxiu municipal es queixen de l'impost de circulació i de la situació del poble:

«1.330 VEHÍCULOS.

Aproximadamente. Este es el número de vehículos que componen el parque móvil de la población de Gelida.

El "Magnífico Ayuntamiento", mediante el Impuesto sobre la Circulación, ha cobrado a los usuarios de vehículos, cantidades que van desde las 200 a 10.000

²⁸³ Tothom, 27 de maig de 1978.

pessetas por vehículo, es decir: alrededor de DOS MILLONES DE PESETAS. El que no haya pagado, está amenazado con una sanción por demora de pago.

Ahora bien. Si los señores del Ayuntamiento levantaran el culo de su poltrona, y se dieran una vuelta por las calles de Gelida, comprobarían: Que la división que forma una calle que está asfaltada, con la que le sigue sin asfaltar, forma un escalón capaz de reventar todos los tubos de escape, carters y suspensiones de coches que no se percaten de la “trampa” que existe.

Y no digamos si se pasean en día de lluvia por las calles sin asfaltar, porque van a salir de barro hasta... la ingle, que es lo que le ocurre a todos los vecinos que viven en estas calles, sobretodo al mal llamado paseo de Circunvalación.

Por eso proponemos que se cambio el nombre de dicho impuesto y diga: IMPUESTO PARA DESTRUIR LOS VEHÍCULOS QUE TRANSITAN POR LAS RIERAS DE GELIDA, LLAMADAS POMPOSAMENTE CALLES.

Señores, que lo están haciendo muy mal, RETIRENSE, que Vds, criticaban a los Ayuntamientos anteriores, a los de la DICTADURA, y sin embargo Vds. No sirven ni para tapar los baches de las calles».²⁸⁴

Joventuts Comunistes de Catalunya (JCC).

Les Joventuts Comunistes de Catalunya (JCC) van constituir una agrupació a Vilafranca del Penedès al mes d'octubre de 1977. Els seus orígens eren obrers i estudiantils i lluitaven pels drets dels joves i la seva emancipació, l'alliberament de l'explotació, la igualtat i fraternitat dels pobles.²⁸⁵ A més, volien un ensenyament científic, gratuït, democràtic, laic, no selectiu i arrelat a la realitat de Catalunya i què els joves participessin de l'estructura educativa.²⁸⁶ Es va presentar públicament a primers de gener de 1978 al Fòrum Baltà, amb la presència de Josep Maria Riera, diputat del PSUC i Secretari General de les JCC. A l'acte, a part de Riera, també van intervenir els joves Cesáreo García, Francesc Giralt, Diego Díez de los Ríos i Jaume Inglada. Al seu parlament, Giralt va dir que les JCC es definien com

²⁸⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Documentació de diversos partits polítics.

²⁸⁵ *Tothom*, 15 d'octubre de 1977.

²⁸⁶ *Tothom*, 29 d'octubre de 1977.

*«una organització juvenil, revolucionària, nacionalista, internacionalista i democràtica, una organització formada per joves i dirigida per ells, que lluita per aconseguir els drets de la joventut».*²⁸⁷

Les Joventuts Comunistes de Catalunya eren la branca juvenil del PSUC.

Moviment Comunista de Catalunya (MCC).

El Moviment Comunista de Catalunya va fer la primera aparició a Vilafranca i a l'Alt Penedès a finals de 1975. Van participar en l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès i en la Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca. Els seus màxims representants a la capital de l'Alt Penedès van ser María Pillado, Manuel Somoza, Joaquim Illa i Jordi Valls.

Moviment de Joves Socialistes de Catalunya (MJSC).

El Moviment de Joves Socialistes de Catalunya (MJSC) es va presentar a Vilafranca el dos de desembre de 1977, amb seu al carrer de l'Ateneu número 22. Les intencions del MJSC eren vertebrar als joves per treballar per les seves necessitats i mancances.²⁸⁸ Era la branca juvenil del PSC.

Partido Socialista Obrero Español – Federación Catalana (PSOE).

La Federació Catalana del PSOE va arrelar a Sant Sadurní d'Anoia a partir de persones procedents de la immigració d'altres parts d'Espanya. El seu cap visible va ser Ventura Colado. Com a partit participaren en la Comissió Municipal de Partits Polítics de Sant Sadurní d'Anoia.²⁸⁹

Partit Comunista d'Espanya Internacional (PCE-I).

Aquesta formació política va tenir poca vida a Vilafranca del Penedès. A les eleccions sindicals de 1975 va demanar als treballadors el boicot per tal de no escollir als enllaços sindicals. No van voler participar en l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès. Hi va participar Andreu Rematal abans de militar al PSUC. El periodista Enric Tomàs Guix va fer una entrevista l'any 2003 a Retamal on repassava la seva vida

²⁸⁷ *Tothom*, 7 de gener de 1978.

²⁸⁸ *Tothom*, 26 de novembre de 1977.

²⁸⁹ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

personal, política i social. Tomàs va recollir les següents paraules entorn de la participació de Retamal en els inicis del PCE-I a Vilafranca:

«Mira, abans d'entrar de ple en la meva vida política ja en democràcia t'he de dir que durant dos anys, del 1974 al 1975, jo vaig guardar, clandestinament i ben amagada, propaganda política, aleshores il·legal, del també il·legal Partido Comunista de España (Internacional), és a dir, el PCE (i). En contrapartida, jo no havia de fer cap mena d'activitat política, passar desapercebut, per evitar, naturalment, que em detinguessin.

M'ho van demanar gent coneguda, de Vilafranca, que coneixia de la JOC. Quan em necessitaven, jo anava on la tenia amagada i els hi donava. Ells després la repartien. El procés era a la inversa per guardar-los-hi quan n'arribava de nova. Per tant, la meva feina política, en aquells temps, era aquesta: guardar ben amagada la propaganda del PCE (i). Però em delia per participar de l'esclat polític i social després de la mort de Franco i els vaig demanar que la vinguessin a recollir...

*Naturalment, n'èrem conscients. Però t'he de dir que jo no vaig tenir mai carnet d'aquest partit. El que recordo molt bé és qui va venir a buscar-me la propaganda i el lloc on vam fer l'intercanvi, de cotxe a cotxe, de la càrrega clandestina».*²⁹⁰

Partit Social Regionalista – Unión Institucional (PSR-UI).

El Partido Social Regionalista – Unión Institucional (PSR-UI) es va presentar a Vilafranca el març de 1977, a l'Hotel Pere III. El partit era format per vells carlistes:

«que ante la posición últimamente adoptada por D. Carlos Hugo, quieren reafirmar como independientes su condición de Carlistas, y su decidida colaboración dentro de la actual Monarquía con criterio abierto».

L'acte-sopar va ser presidit per Ramon Forcadell Prats, alcalde d'Ulldecona.²⁹¹
No va tenir cap repercussió ni a Vilafranca del Penedès ni a la comarca.

²⁹⁰ TOMÀS GUIX, Enric. «El duet amb Andreu Retamal Ojeda (II)» a *El 3 de vuit*, 13 de juny de 2003.

²⁹¹ Penedès, 26 de març de 1977.

Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN).

El dissabte 27 de maig de 1978, al fòrum Baltà, del Museu de Vilafranca, es va presentar el partit a Vilafranca del Penedès, amb la presència d'una trentena de persones. En l'acte van explicar que la seva ideologia consistia a definir els Països Catalans com a nació, era d'esperit comunista, demanaven el desmantellament dels estats francès i espanyol per capitalismes, demanaven l'amnistia i la depuració del franquisme, el restabliment de les generalitats de Catalunya, València i Balears, i la convocatòria d'eleccions municipals i autonòmiques.²⁹²

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

El PSUC va constituir tres comitès locals importants a l'Alt Penedès: Gelida, Sant Sadurní d'Anoia i Vilafranca del Penedès. A Torrelavit, el PSUC va assolir, pràcticament a última hora, confeccionar una llista per presentar-se a les eleccions municipals. A Gelida hi havia una agrupació local però que no va fer llista pròpia el 1979.

A Gelida el comitè local estava format per diverses persones entre les quals es trobaven Juan Prados Moreno, Francisco Montilla Castro i Miquel Carrillo Giralt, entre d'altres. El PSUC va participar en una candidatura independent unitària sota el nom de l'Entesa de Gelida. El 1981 va ser escollit secretari local en Miquel Carrillo Giralt i el 1983 presentaren candidatura pròpia a les municipals amb Juan Prados com a cap de llista. Molta gent del PSUC que formava part de l'Entesa de Gelida s'havia apropiat al PSC durant els primers quatre anys d'ajuntament democràtic 1979-1983.²⁹³

A Sant Sadurní d'Anoia el comitè local es va constituir el 8 de desembre de 1976, uns mesos abans de la legalització del partit que va tenir lloc el 2 de maig de 1977. A les pàgines de la revista *Joventut Cristiana* així es va recollir la nota enviada pel partit:

«El dia 8 de desembre passat, en una reunió d'afiliats, fou constituït el Comitè local del PSUC de la nostra vila. A la reunió intervingueren membres del Comitè Executiu Central, analitzant el moment polític. Van ésser escollits els

²⁹² *Tothom*, 3 de juny de 1978.

²⁹³ CAPELLADES PORRAS, Guillem. *El PSUC a Gelida*. Treball de recerca de batxillerat. Gelida, 2012, p.29.

*càrrecs organitzatius i repartits els carnets d'afiliació. Així fou consolidada l'organització comarcal amb l'assistència de militants de diferents localitats de l'Alt i Baix Penedès».*²⁹⁴

El PSUC va participar a Sant Sadurní en la Comissió Municipal de Partits Polítics,²⁹⁵ i va presentar una candidatura electoral a les eleccions municipals de 1979 encapçalada per Josep Borrell Solé i Francesc Xavier Raventós Raventós.

Al poble de Torrelavit, la presència del PSUC era a través d'algun membre històric comunista com Cristóbal Florido, un mecànic de l'aviació republicana nascut a un poble de Màlaga. També n'era membre Pere Rovira Alemany, si bé aquest darrer va participar en la candidatura de Convergència i Unió a les municipals de 1979 com que no era segur que el PSUC presentés una candidatura al poble, que finalment si ho va fer. A tots dos –Florido i Rovira- els trobem fent d'interventors del partit a les eleccions generals de juny de 1977.²⁹⁶ Cristóbal Florido ens explicà l'any 2005, en el context de la recuperació de la memòria històrica de la guerra civil a Santa Margarida i els Monjos i de l'aviació republicana, que ell va entrar en contacte amb el PSUC l'any 1975 a Sant Sadurní d'Anoia.

A Vilafranca del Penedès va ser un dels tres partits implantants abans de la mort de Francisco Franco. Entre els seus principals dirigents a Vilafranca del Penedès hi havia Lluís Mata Acedo, que va morir d'accident laboral, Fèlix Plantalech Batlle i Justa Jiménez Moreno, procedents la majoria d'ells del món sindical i del catolicisme local, de la Joventut Obrera Catòlica (JOC). Segons Fèlix Plantalech la formació del PSUC a Vilafranca va ser:

«Un dels que ho va començar va ser Lluís Mata, que va morir d'accident de treball. Juntament amb els companys de Vilanova van crear una cèl·lula que van iniciar el PSUC. Va ser un nucli sindical, a partir de Comissions Obreres».

Per a Plantalech, la població de Vilafranca del Penedès no s'assemblava a altres localitats com ho podien ser les del Baix Llobregat, on l'ideari comunista del PSUC podia tenir més influència:

²⁹⁴ Joventut Cristiana, febrer de 1977.

²⁹⁵ Joventut Cristiana, setembre de 1977.

²⁹⁶ Joventut Cristiana, juny de 1977.

«Vilafranca era un lloc on no hem tingut una presència molt important, sociològicament no era de sensibilitat obrera. Vilafranca era un front més difícil perquè la vila mai s'havia sentit obrera, no era industrial. Era més burgesa, la senyora vila, el vilafranquí no era tan sensible. I la qüestió obrera tampoc estava tan radicalitzada com podia ser al Baix Llobregat. Per tant, aquí hi havia més dificultats de penetració, de consolidar el projecte i de trobar a gent».

Així recordava el caliu del PSUC a Vilafranca Enric Tomàs Guix, periodista i militant comunista:

«A mi m'atrau molt aquesta possibilitat de contrastar i de trenar la classe treballadora, la classe mitjana, la burgesia. És a dir, fer bullir l'olla. En aquest sentit ho vaig trobar molt interessant. I això és el que a mi m'ha aportat més el PSUC, aquesta barreja.

Aquesta estranya barreja de saber escoltar un treballador, d'escoltar la gent que va viure la guerra, saber escoltar la gent immigrada... el Fèlix Plantalech, que va ser un bon líder. Aquesta barreja que és difícil de verbalitzar. Una riquesa extraordinària. I el PSUC perd la seva riquesa quan el IV Congrés diu que per ser comunista s'ha de ser pobre».

A Vilafranca del Penedès, el PSUC va participar en la creació de Comissions Obreres (CCOO), en les assemblees democràtiques de l'Alt Penedès i de Vilafranca, i també en la Comissió Municipal Democràtica.

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE).

El Partit dels Socialistes de Catalunya es va anar implantant en alguns municipis, sobretot a Sant Sadurn d'Anoia i a Vilafranca del Penedès. Va ser després de l'acord arribar al Congrés de la Unitat de juliol de 1978 entre els tres partits socialistes majoritaris a Catalunya: PSC-Congrés, PSC-Reagrupament i la Federació Catalana del PSOE.

Al municipi de Mediona algunes persones, entre les quals hi havia Francesc Gustems, que va ser el primer alcalde democràtic en la transició, es van moure al voltant de grups i moviments democràtics, sobretot vinculat a la ideologia socialista, amb persones procedents de Vilafranca, entre els quals es trobaven Fèlix Sogas i Montserrat

Miralles, Josep Maria Torrents de Sant Pere de Riudebitlles i Esteve Tomàs, vinculat a la Unió de Pagesos. A partir de Gustems es va vertebrar el PSC al municipi.

A Sant Sadurní d'Anoia la comissió executiva del Partit dels Socialistes es va constituir el 28 de juliol de 1978, dotze dies després del Congrés de la Unitat Socialista. L'executiva va ser formada per Ventura Colado Pérez, Marcel Gabarró Pallarès, Joan R. Gallardo Campo, Joana Julià Duran, Sadurní Montserrat Montserrat, Sadurní Munné Carbó, Carles Querol Rovira, Lluís Ràfols Bages i Ramon Rigol Ordi. En una nota publicada a la premsa, el PSC de Sant Sadurní exposà:

*«Tots els treballadors i pagesos de Sant Sadurní i rodalia, i quadres tècnics, professions lliberals, botiguers, petits empresaris, i tots els convilatans que vulguin una societat transformada per la democràcia, per l'eficàcia i per l'honradesa, i la vulguin sense explotació, amb pla d'igualtat i amb plenes llibertats, on ningú visqui de l'esquena de ningú, té, ara, un partit amb qui col·laborar i al qual poder afiliar-se».*²⁹⁷

Aquesta constitució de l'executiva local dels socialistes unificats era la constatació d'un treball que des de feia temps s'anava produït a Sant Sadurní d'Anoia. Marcel Gabarró així ens ho explicà:

«Vem entrar en contacte amb els que formaven part de la Federació Catalana del PSOE de Sant Sadurní, que el referent era el Ventura Colado, era un senyor gran. Ens vam entendre de seguida. Abans que es fes el congrés de la Unitat de 1978 a Barcelona, aquí ja treballaven junts».

A Santa Margarida i els Monjos, els socialistes van tenir implantació, amb la presència, per exemple, de sis interventors en les eleccions generals de 1979, però no presentaren candidatura un mes després, a les municipals. D'aquestes sis persones, cinc formaren part de la candidatura Independents pel Socialisme, entre ells, Jordi Girona Alaiza, cap de llista.²⁹⁸

El PSC es va constituir a Vilafranca com l'agrupació local el 16 de setembre de 1978. L'assemblea va comptar amb la presència de Joan Reventós, primer secretari del nou PSC, que va dirigir unes paraules sobre la situació política de Catalunya i del

²⁹⁷ *Juventut Cristiana*, juliol - agost de 1978.

²⁹⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts generals, Capsa 1418.

procés estatutari. A la reunió també escolliren a la primera executiva local del PSC que va estar integrada per Joan Aguado, Jordi Biosca, Joan Escala, Josep Giralt, Montserrat Junyent, Jaume Rafecas, Antoni Restà i Fèlix Sogas.²⁹⁹ Segons el mateix Fèlix Sogas,

«El PSC va tenir l'avantatge que portava uns quatre o cinc anys constituït en Convergència Socialista, que va ser un moviment molt important, sobretot de gent jove. Aquí a Vilafranca havíem arribat a fer assemblees de dues-centes persones. De tots aquests alguns es van despenjar, però en el moment de les primeres municipals, pràcticament tots estaven al PSC».

Partit del Treball d'Espanya (PTE) – Partit del Treball de Catalunya (PTC).

El Partit del Treball va existir durant la transició en tres municipis, si bé el seu arrelament major fou a Gelida i a Vilafranca del Penedès. A Sant Sadurní d'Anoia es coneix que va participar en la Comissió Municipal de Partits Polítics.³⁰⁰

Al municipi de Gelida el Partit del Treball d'Espanya va ser actiu al llarg de la transició motivat per la presència d'un sector obrer a l'empresa paperera Guarro i resident al poble. Dos dels seus dirigents destacats van ser José María Calero Rubio i Lluís Morera Arrufat.³⁰¹ El 1977 patiren la suspensió d'una conferència en el marc del cicle de conferències polítiques organitzades per l'Assemblea Democràtica de Gelida. Aconseguiren fer una candidatura a les eleccions municipals –l'únic poble on es presentaren- i assoliren tres regidors.

El Partit del Treball d'Espanya va ser un dels partits polítics més actius durant la transició democràtica a Vilafranca del Penedès, malgrat que no va arribar a presentar-se a les eleccions municipals de 1979. Els seus màxims dirigents a Vilafranca van ser Jordi Cuyàs Soler, Josep Anton Casas i Isabel García. Els seus objectius, recollits a les pàgines del setmanari *Tothom* eren:

«Instaurar el poder dels treballadors per aconseguir la construcció del socialisme i la societat sense classes, és a dir, el comunisme, així com la

²⁹⁹ *Tothom*, 23 de setembre de 1978.

³⁰⁰ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

³⁰¹ *Avant! Publicació del Partit del Treball de Catalunya. Gelida*, març de 1979.

*immediata formació d'un Front Electoral Democràtic de les forces obreres, populars i nacionals».*³⁰²

El PTE a Vilafranca va programar el seu primer míting al cinema Bolet, l'abril de 1977, però va ser prohibit pel Govern Civil de Barcelona perquè encara no estava legalitzat com a partit polític. Malgrat això, van realitzar un acte en un altre local amb les intervencions de Jordi Cuyàs, Ramon Planas i Rosa Maria Rico.³⁰³

Quan el seu màxim dirigent local a Vilafranca, Jordi Cuyàs, va marxar al Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN) va ser substituït al capdavant per Agustí Villarroya. El PTE va participar activament en la formació de Comissions Obreres, de l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès i de la Comissió Municipal Democràtica.

La denominació a Catalunya del Partit del Treball d'Espanya va canviar en convertir-se i formar un partit propi federat amb aquest amb el nom de Partit del Treball de Catalunya (PTC). Amb posterioritat, va sumar les forces d'altres formacions com el Moviment d'Unificació Marxista dels Països Catalans i del Col·lectiu de Coordinació Socialista, donant com a resultat el Bloc Català dels Treballadors (BCT).

Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya (RSDC). Partit Socialista de Catalunya – Reagrupament (PSC-R).

Un altre partit, amb un paper en l'oposició antifranquista, va ser el Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya (RSDC), que més tard es va denominar el Partit Socialista de Catalunya – Reagrupament (PSC-R).

A Sant Sadurní d'Anoia es va crear el partit a redós de Marcel Gabarró Pallarès que entrà en contacte amb el partit a Barcelona arran dels cercles estudiantils on es movia. Va ser aleshores ell qui va impulsar el partit a Sant Sadurní i l'acompanyaren Dolors Casanovas, Maria Barberan, Pere Duran, Lluís Ràfols, Joan Robles, Arseni Galofré i Joan Amat. Segons Joan Amat, qui seria posteriorment candidat per Convergència i Unió a Sant Sadurní d'Anoia el 1979:

«Va venir el Pere Baltà a la comarca, era el que organitzava aquesta comarca. Ens va agradar el seu tarannà, vam estar en algunes reunions amb el Pallach, ens va entusiasmar perquè era una persona molt clara, molt diàfana i molt de

³⁰² *Tothom*, 2 d'abril de 1977.

³⁰³ *Tothom*, 9 d'abril de 1977.

país, i ens va semblar que el socialisme català era el que ens agradava en aquell moment i em vaig apuntar com a militant del Reagrupament l'any 1977. Em vaig esborrar després de morir el Pallach quan hi havia el Verde Aldea, que es va ajuntar amb els socialistes del Congrés, vaig anar a algunes reunions i no em va agradar».

El Reagrupament va participar en la Comissió Municipal de Partits Polítics de Sant Sadurní d'Anoia.³⁰⁴

El seu membre més destacat a Vilafranca del Penedès va ser Josep Giralt Raventós, qui tal com hem vist, va ser elegit regidor pel terç familiar el 1973, recolzat per una campanya popular. Al voltant de Giralt hi havia Francesc Olivella, Raimon Gusi Amigó i Pere Regull Riba. El Reagrupament també va participar de l'Assemblea Democràtica de l'Alt Penedès i de Vilafranca, així com de la Comissió Municipal Democràtica. Amb la mort de Josep Pallach el gener de 1977 i l'aproximació del PSC Reagrupament amb el PSC Congrés, alguns membres deixaren el partit i marxaren al Front Nacional de Catalunya. Segons ens va explicar Raimon Gusi, membre del Reagrupament:

«En morir el Pallach es va produir una divisió. Hi ha gent que va anar a parar al PSC - Congrés i altra que ens vam radicalitzar més en el tema nacional i vam anar al Front Nacional de Catalunya que tenia una llarga trajectòria d'oposició al règim i d'acció reivindicativa catalanista».

Solidaritat Catalana.

La presència del partit Solidaritat Catalana a l'Alt Penedès va ser testimonial. Va ser un partit creat el febrer de 1980, presentant-se a les eleccions al Parlament de Catalunya de 20 de març del mateix any. Poc després es va dissoldre. Un dels seus membres i candidat –el número setze- va ser Carles de Moy i de Prat, propietari de Vilafranca i de la comarca. Va adreçar una carta oberta als vilafranquins i als alpenedesencs, sota el títol de «*La dreta unida*». Així deia:

«Benvolguts amics:

³⁰⁴ *Joventut Cristiana*, setembre de 1977.

El proper dia 20 del corrent, es va a escatir quelcom tan important per els penedesencs, com el Govern de Catalunya, mitjançant sufragi democràtic.

Ha sortit al palenc un nou partit anomenat "SOLIDARITAT CATALANA", de tarannà comarcal, que aspira a recollir el vot unànim de tot l'electorat no marxista, existent a la nostra comarca, amb lo que si et sents realment defraudat, manipulats o burlats, i vols ésser verdaderament conseqüent amb les teves creences, tradicions, amor a la família, a la llibertat d'ensenyança, al progrés, etc., resultem majoria. Evidentment, som una opció clara de govern.

Veritat és que hem sortit una mica tard, per a movilitzar ara a tota la dreta. Però estem a temps si sabem que els nostres grans enemics públics catalans són la abúlia, la abstenció i el vot útil o vot de la por o complacença. Notem una cosa: Mai em de votar en contra dels nostres propis sentiments, principis i interessos!!

És, doncs, important, reaccionar ja amb rapidesa i eficiència.

Anem a votar el dia 20, com a deure cívic i ciutadà per a SOLIDARITAT CATALANA, perquè és molt el que ens hi juguem com a ciutadans de Catalunya. No podem permetre'ns el luxe d'escollir dita jornada com a vacances o descans, com si res fos de la nostra incumbència com fins el present, deixant el camp lliure al disciplinat vot del marxisme, del socialisme, tan llunyats a la nostra forma d'ésser, a pactistes sucursalistes i demés companys de viatge.

No vacil·lis més. Ves a votar. Vota per un partit Català i comarcalista. Vota SOLIDARITAT CATALANA, -el de la dreta unida- que governa a Europa i mereix governar a Catalunya.

*Atentament el teu candidat CARLES DE MOY».*³⁰⁵

Unió Democràtica de Catalunya (UDC).

Unió Democràtica de Catalunya va ser un partit creat en temps de la Segona República però de poca tradició a l'Alt Penedès. A Sant Sadurn d'Anoia van participar en la Comissió Municipal de Partits Polítics a partir de juliol de 1977.³⁰⁶

³⁰⁵ Col·lecció Particular.

El partit democristià va realitzar un míting a Vilafranca amb motiu de les eleccions generals de juny de 1977. L'acte va tenir lloc al cinema Bolet i van ser-hi presents unes sis-centes persones. Assistiren al míting Josep Miró Ardèvol, Miquel Coll Alentorn i el vilafranquí Eduard Fornés, que va presentar l'acte.³⁰⁷ Amb motiu del VI Congrés de la UDC va aparèixer una carta al director al setmanari «*La Voz del Penedès*» on, entre altres coses, es deia:

«A pesar de que medios periodísticos, muchas veces sensacionalistas y casi siempre interesados, se daba como seguro el desmembramiento de la opción demócrata-cristiana y su integración en bloque al Partido de Gobierno, ahora no sólo se descarta este hecho, sino que se asegura que la línea que se adoptará en el Congreso es de tendencia más izquierdista, cual corresponde al pensamiento de una inmensa mayoría de la base militante.

Puede que tengan razón cuantos arguyen que tras el fracaso cosechado en las urnas sólo los miopes o suicidas pueden continuar una política no integracionista. Pero no deja de resultar paradójico de que quienes más se empeñan en defender tal reagrupamiento como la única fórmula válida para Catalunya, no tengan reparos en acusar al Centro Democrático de carecer de unidad, de contenido, de coherencia, de lógica... y lo que es peor, de ofrecer al País una imagen deprimente. ¿En qué quedamos?

*Una ideología que comparten cien millones de europeos, doscientos mil votos catalanes y una militancia cada día más numerosa, convencida y activa pesa bastante. Lo suficiente, creo, para poder sobrevivir sin ser el pariente pobre de Suárez o de Jordi Pujol. En todo caso, como en los Pasatiempos, la solución mañana».*³⁰⁸

A Vilafranca, alguns dels seus dirigents locals van ser Fèlix Casanova i Josep Maria Grau.

³⁰⁶ *Juventut Cristiana*, setembre de 1977.

³⁰⁷ *Tothom*, 19 de març de 1977.

³⁰⁸ *La Voz del Penedès*, 1 d'octubre de 1977.

Comissió de Forces Polítiques Juvenils (CFPJ) de Vilafranca del Penedès.

Per tal d'aplegar a totes les formacions polítiques de joves que sorgien a Vilafranca, es va constituir la Comissió de Forces Polítiques Juvenils (CFPJ) formada pels Equips de Joves de Convergència Democràtica de Catalunya, Joventut Comunista de Catalunya, Joves del Front Nacional de Catalunya, Joves del Partit del Treball de Catalunya, Moviment de Joves Comunistes de Catalunya i el Moviment de Joves Socialistes de Catalunya. Un dels seus primers objectius va ser la creació un programa electoral, de caràcter municipal, pels joves, i una campanya perquè els majors de divuit anys poguessin votar a les eleccions.³⁰⁹

3.4. La formació de les candidatures municipals de 1979.

Després de tres anys i mig d'espera d'ençà de la mort del dictador Francisco Franco el novembre de 1975, arribaren les eleccions municipals el 3 d'abril de 1979. Per fi, els ciutadans pogueren votar als representants dels ajuntaments, l'administració més propera a ells.

Si la instauració territorial dels partits polítics ja era difícil en certs municipis, la creació de candidatures no va ser fàcil. Els partits que avui dia en diríem tradicionals tingueren una implantació destacada en certes poblacions com Gelida, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos i Vilafranca del Penedès. En aquest cas, es trobarien els partits com els Centristes de Catalunya UCD, Convergència i Unió i el Partit dels Socialistes. Altres partits com el PSUC, amb una llarga tradició aleshores en el camp de l'antifranquisme i el partit històric Esquerra Republicana de Catalunya tingueren serioses dificultats per implantar-se i, a la vegada, la formació de candidatures a les eleccions municipals. En menor grau d'establiment va ser en els municipis mitjans i petits. En molts casos es troben la presència de candidatures independents, algunes d'elles sense adscripció política partidista, solament d'àmbit municipalista, i d'altres candidatures confeccionades per persones de diferents tendències polítiques i recolzades per partits polítics i sindicats.

L'aparició d'aquestes candidatures independents, nombrosa a la comarca de l'Alt Penedès, va dificultar la implantació de partits polítics fins a les eleccions

³⁰⁹ *Tothom*, 18 de febrer de 1978.

municipals de 1983 i 1987. Les candidatures municipalistes facilitaven no mullar-se políticament amb un partit en una democràcia realment recent. Anar en una candidatura significava –i significa ara- estar assenyalat pels seus veïns com a mínim pel mateix temps que hom forma part de la candidatura i del mandat municipal en què es presentà. Aquest fet es podia allargar durant molt temps més. Per tant, no sempre era fàcil trobar candidats.

Tal com s'ha dit, la recerca de persones per formar una candidatura, per acabar-la de completar, o tan sols per posar a algú al seu davant, va crear més d'un mal de cap. Eren temps difícils i d'incertesa. Mossèn Josep Maria Aragonès, rector de la parròquia de Sant Sadurní d'Anoia va escriure:

*«I aquí es dibuixa el principi del drama. Als nostres pobles costa molt de trobar dos o tres noms que reuneixin les condicions necessàries o imprescindibles per a poder ocupar el lloc d'alcalde. Pot haver-hi el factor sorpresa, és cert: l'home desconegut en la brega pràctica, el geni ignorat, la joia amagada... però en pobles de dimensions reduïdes com són els nostres aquest factor és mínim. Qui més qui menys tots ens coneixem i sabem allà on ens apreta la sabata. No voldria ser pessimista, però costa trobar uns quants noms que ofereixin les garanties precises per a poder formar un bon equip municipal amb consciència i procediments democràtics de debò. Tots tenim més de mil idees sobre com s'hauria de governar la casa dels altres, tots sabem molt bé què hauria de fer aquell o aquell altre i qui s'hauria de presentar i qui hauria de treballar; però a l'hora de la veritat, tots ens quedem a casa o, si sortim al carrer, és per defensar els nostres interessos i gràcies. I així no anirem mai enlloc».*³¹⁰

En els vint-i-set municipis de la comarca de l'Alt Penedès s'hi presentaren seixanta-cinc candidatures de diferent tipologia i adscripció política: Centristes de Catalunya UCD, Convergència i Unió, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Socialista Unificat de Catalunya, Partit dels Socialistes de Catalunya, Partit del Treball i candidatures independents. Vegem en la següent taula la relació de les candidatures presentades per municipi:

³¹⁰ *Joventut Cristiana*, abril de 1976.

Municipi	Número	Denominació
Avinyonet del Penedès	1	Convergència i Unió
	2	Electors del Municipi Independents d'Avinyonet
	3	Candidatura Independent dels Barris d'Avinyonet
Les Cabanyes	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
Castellet i la Gornal	1	Independents
	2	Convergència i Unió
Castellví de la Marca	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
Font-rubí	1	Independents de Font-rubí
	2	Centristes de Catalunya UCD
Gelida	1	Entesa de Gelida
	2	Partit del Treball de Catalunya
	3	Centristes de Catalunya UCD
La Granada	1	Grup Independent
	2	Entesa Municipal Democràtica
	3	Convergència i Unió
Mediona	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
Olèrdola	1	Entesa Independent d'Olèrdola
	2	Independents per a Olèrdola
	3	Convergència i Unió
Olesa de Bonesvalls	1	Agrupació d'Electors Independent 1
	2	Agrupació d'Electors Independent 2
Pacs del Penedès	1	Candidatura Independent de Pacs
Pla del Penedès	1	Convergència i Unió
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya
Pontons	1	Centristes de Catalunya UCD
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya
	3	Convergència i Unió
Puigdàlber	1	Unió Municipal de Puigdàlber

Sant Cugat Sesgarrigues	1	Democràcia i Progrés
	2	Acció Municipal Democràtica
Sant Llorenç d'Hortons	1	Democràcia i Progrés
	2	Agrupació Independent d'Electors
Sant Martí Sarroca	1	Independents
Sant Pere de Riudebitlles	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
	3	Agrupació Electors de Riudebitlles
Sant Quintí de Mediona	1	Acció Municipal Democràtica
	2	Independents de Sant Quintí de Mediona
Sant Sadurní d'Anoia	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Partit Socialista Unificat de Catalunya
	3	Esquerra Republicana de Catalunya Front Nacional de Catalunya
	4	Convergència i Unió
Santa Fe del Penedès	1	Convergència i Unió
Santa Margarida i els Monjos	1	Acció Municipal Democràtica
	2	Centristes de Catalunya UCD
	3	Convergència i Unió
	4	Independents pel Socialisme
	5	Independents
Subirats	1	Alternativa Municipal per Subirats
	2	Els Barris Petits a l'Ajuntament
	3	Centristes de Catalunya UCD
Torrelavit	1	Convergència i Unió
	2	Partit Socialista Unificat de Catalunya
Torrelles de Foix	1	Candidatura Independent Torrellenca
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya
Vilafranca del Penedès	1	Partit Socialista Unificat de Catalunya
	2	Esquerra Republicana de Catalunya Front Nacional de Catalunya
	3	Partit dels Socialistes de Catalunya

	4	Convergència i Unió
	5	Candidatura Independent Veïns dels Barris
	6	Centristes de Catalunya UCD
Vilobí del Penedès	1	Centristes de Catalunya UCD
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya

La formació de les candidatures municipals, més enllà de la creació dels partits polítics a l'Alt Penedès, va ser tot un repte pels ciutadans de la comarca. Partits polítics, coalicions, candidatures independents... van ser els diferents tipus d'organització que s'empraren per crear i vertebrar les llistes electorals que es presentaren a les eleccions municipals de 1979 en els vint-i-set municipis. Tot seguit s'exposarà la creació de les candidatures per partits polítics (AMD, CC-UCD, CIU, ERC, PTC, PSUC, PSC) i de les candidatures independents. Així com aquelles informacions que s'han pogut recollir en relació a les línies principals dels seus programes electorals i actes de campanya. L'objectiu d'aquest apartat és conèixer com es formaren, quines dificultats en tingueren i, sobretot, com i perquè es crearen les candidatures independents.

Acció Municipal Democràtica (AMD).

L'Acció Municipal Democràtica va ser una coalició electoral vinculada a Estat Català i al Partit Socialdemòcrata de Catalunya, però a l'Alt Penedès, les tres candidatures eren més pròximes a Esquerra Republicana de Catalunya i al Partit Socialista Unificat de Catalunya. A la comarca va presentar candidatures a Sant Cugat Sesgarrigues, a Sant Quintí de Mediona i a Santa Margarida i els Monjos. Van assolir l'alcaldia a Sant Cugat Sesgarrigues.

A Sant Cugat Sesgarrigues es va presentar una candidatura sota les sigles d'Acció Municipal Democràtica amb Joan Sangenís Cortés com a cap de llista, que en aquells moments era militant d'Esquerra Republicana de Catalunya, segons ens informà Pere Domingo Planas, actual militant històric d'ERC a l'Alt Penedès. La candidatura santcugatena era, segons Joan Escala, candidat de Democràcia i Progrés de Sant Cugat, molt conservadora. Van aconseguir quatre regidors: Joan Sangenís Cortés, Llorenç

Llenas Querol, Sebastià Llopart Coral i Jaume Martí Bas. El 19 d'abril de 1979 va ser proclamat alcalde Joan Sangenís amb quatre vots a favor.³¹¹

A Sant Quintí de Mediona, la candidatura va ser encapçalada per Josep Olivé Mallofré, industrial i propietari d'una destil·leria. El van acompanyar deu candidats més. Alguns membres d'aquesta candidatura, entre ells el mateix Olivé, es presentaren el 1983 sota les sigles d'Esquerra Republicana de Catalunya. Aconseguiren quatre regidors: Josep Olivé Mallofré, Josep Bou Sogas, Tomàs Montserrat Olivé i Antoni Busquets Lluch.³¹²

A Santa Margarida i els Monjos la candidatura d'Acció Municipal Democràtica va ser formada per persones independents, amb un nucli ideològicament procedent del PSUC, i va ser encapçalada per Joan Cardona Valle. El seu programa electoral es basava en la democràcia i la independència de no formar part d'un partit polític concret, cosa que els hi servia per ser lliures en les seves accions. El lema de la campanya electoral de l'AMD de Santa Margarida i els Monjos va ser «*Perquè la honradesa triomfi*». Amb la presentació de la seva candidatura

*«Veurem que tenim prou força i el coratge necessari per construir un futur millor i superar l'estancament, apatia i desordre en què es troba el nostre poble de Santa Margarida i els Monjos».*³¹³

La candidatura d'Acció Municipal Democràtica a Santa Margarida i els Monjos va assolir un únic regidor: Joan Cardona Valle.³¹⁴

Centristes de Catalunya UCD.

Els Centristes de Catalunya – Unión del Centro Democrático (CC-UCD) presentaren a la comarca de l'Alt Penedès set candidatures en diversos pobles: Font-rubí, Gelida, Pontons, Santa Margarida i els Monjos, Subirats, Vilafranca del Penedès i Vilobí del Penedès.

³¹¹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p.82. Capsa 12.

³¹² Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.1-2. Capsa 541.

³¹³ GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989, p.19.

³¹⁴ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1969-1981, pp.43-45. Capsa 1262.

La candidatura dels Centristes a Font-rubí va ser encapçalada per Fidel Pullina Tutusaus, candidat independent, com la resta de la candidatura formada en total per dotze persones entre titulars i suplents. Pullina havia estat alcalde del municipi fins aquell moment. En les eleccions municipals obtingueren quatre regidors: Fidel Pullina Tutusaus, Josep Prats Piñol, Joan Llopart Pons i Pere Olivella Galimany.³¹⁵

A Gelida també es va presentar una candidatura centrista. Va ser encapçalada per Josep Centellas Claramunt i la llista electoral va ser formada per setze persones, entre titulars i suplents. Els candidats militaven a la Unió de Centre de Catalunya, la Unió de Centre Democràtic, la Unió Democràtica de Centre Ampli i també hi havia independents. Entre els seus punts forts estaven haver creat serveis i llocs de treball a Gelida des del seu vessant professional i es definien com a inquiets. Per això,

«VOLEM un Gelida que no perdi el seu caràcter.

VOLEM una administració transparent.

VOLEM que la Casa de la Vila estigui oberta a tothom.

VOLEM que les decisions transcendents per a Gelida hi prengui part tothom.

VOLEM connexió directe amb els barris de Sant Salvador, El Puig i la Valenciana.

VOLEM un jovent il·lusionat en el seu futur.

ESTEM en contra de l'especulació.

ESTEM en contra de la urbanització anàrquica.

*ESTEM en contra de la discriminació de la persona».*³¹⁶

El seu programa electoral girava al voltant dels eixos de la sanitat, la cultura, la indústria, els esports, els serveis municipals (escombraries, llum pública, aparcaments, asfaltat i aigua), l'urbanisme i la connexió dels diferents barris de Gelida. En el camp de la indústria defensaven la seva consolidació i enfortiment de l'existent i la facilitació per instal·lar noves empreses que no perjudiquessin el medi ambient i que solucionessin els problemes de l'atur. Igualment, treballarien en els camps de la salut i dels serveis

³¹⁵ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p.38. Capsa 12.

³¹⁶ *Cantillepa*, febrer 1979.

d'escombraries, amb l'eliminació de focus d'infecció. També aspectes com la necessitat d'il·luminar millor els carrers, trobar solucions als problemes de la manca d'aparcaments i d'asfaltatge dels carrers. I en el camp urbanístic treballarien per un pla general d'urbanisme d'acord amb tots els veïns.³¹⁷ A Gelida aconseguiren dos regidors en les eleccions municipals: Josep Centellas Claramunt i Josep Rovira Pla.³¹⁸

A Pontons també es va presentar una candidatura de Centristes de Catalunya formada per cinc candidats i encapçalada per Frederic Segura Dallarés. Gràcies als vots dels veïns de Pontons aconseguiren dos regidors: Frederic Segura Dallarés i Joan Domènech Bargalló.³¹⁹

La llista electoral a Santa Margarida i els Monjos va ser encapçalada per Ramon Biosca Teixidó. Els centristes van proposar la creació de zones verdes, recursos per a les escoles, més seguretat, participació ciutadana i transparència municipal.³²⁰ No van aconseguir cap regidor en les eleccions de 3 d'abril de 1979.

Al municipi de Subirats la candidata de Centristes de Catalunya va presentar-se amb onze persones de les quals vuit eren independents. El seu cap de llista va ser Pere Pons Vendrell, industrial, militant de la UCD, president del Gremi d'Empresaris de l'Hostaleria de l'Alt Penedès i expresident del Centre Recreatiu Cultural d'Ordal.³²¹ Els centristes subiratencs van redactar una carta als veïns del municipi on esposaven com havien preparat la candidatura amb representants de diversos nuclis de Subirats: Cantallops, Sant Pau d'Ordal, Can Batista, Lavern, Can Cartró, Can Rosell, Ca l'Avi, el Pago i Ordal. Però en cap cas feren una proposta electoral més enllà de la intenció de treballar pel municipi i els seus habitants fossin del nucli que fossin.³²² En les eleccions van obtenir tres regidors: Pere Pons Vendrell, Pere Capellades Ràfols i Ramon Suriol Raventós.³²³

La candidatura dels centristes de Vilafranca va ser encapçalada per l'advocat i editor José Ballester Bustos. Ell va ser l'editor del setmanari «*Penedès*», que havia estat l'òrgan oficial del Movimiento a Vilafranca i, amb posterioritat, quan es va quedar la

³¹⁷ Arxiu Municipal de Gelida. Documentació electoral de les eleccions municipals de 1979.

³¹⁸ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp.19-20. Capsa 2690.

³¹⁹ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp.50-51. Capsa 369.

³²⁰ GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989, p.21.

³²¹ *La Voz del Penedès*, 17 de març de 1979.

³²² *La Voz del Penedès*, 24 de març de 1979.

³²³ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp.40-41. Capsa 9.

capçalera en propietat, passà a dir-se «*La Voz del Penedès*». També va formar part de la Comissió Municipal Democràtica. José Ballester va escriure en les seves memòries:

*«Además se avecinaban las elecciones municipales y el partido de la UCD me propuso presentarme como cabeza de lista en Vilafranca. No me había metido en política nunca y mi única pseudo experiencia había consistido en ser durante dos o tres años delegado del SEU de mi curso de la Facultad de Derecho de Valencia y no por mis dotes para la política sino porque me parecía bastante al cómico americano Bob Hope. Esto me hizo pensar que no tenía condición alguna para cargos más o menos públicos. La papeleta era de órdago. No obstante entré a formar parte de la UCD en Cataluña con la aureola de “facha converso” y por tanto, despreciable, aunque desde el primer momento me di cuenta de que todos los socialistas y comunistas del PSC y del PSUC provenían –como ya he dicho- de Acción Católica con el aditamento de que algunos de ellos eran hijos de alcaldes franquistas que se presentaban a las elecciones con la UCD. El caso de Piqué con cuyo padre hice conjuntamente la publicidad electoral como cabezas de lista en Vilanova y Vilafranca respectivamente era palmario. El padre franquista converso en UCD mientras que el hijo se apuntaba al PSUC dando la sensación –no afirmo nada- de por si en vez de churras salían merinas. Nadie las tenía consigo en aquella época en transición cuyo soporte principal era el puro miedo».*³²⁴

En l'elaboració de la llista, la UCD va tenir un problema amb la incorporació d'una persona. Després de veure's que en formava part va demanar no ser-hi. El cap de llista dels centristes a Vilafranca, Josep Ballester, així ho va explicar a les seves memòries, on acusa la redacció del setmanari *Tothom* i al PSC de ser els instigadors del conflicte:

«Como yo soy bastante ingenuo en este tipo de cosas los socialistas me tendieron una trampa que atufaba a sacristía de modo agobiante.

La cosa comenzó con un obrero creo que de Daimiel, pueblo de mi abuelo Basilio, y a quien atendí en un asunto laboral de escasa importancia. Terminada la visita y como quiera que yo ya le conocía de antiguo, le propuse figurar en

³²⁴ BALLESTER BUSTOS, José. *La perdiz mareada (Del olvido a la memoria)*. Autoedició. Vilanova i la Geltrú, 2006, p.155.

*los últimos lugares de mi candidatura a lo que el hombre accedió amablemente y sin reparo alguno. La cosa no tenía trascendencia alguna porque para ocupar un lugar al final de la lista siempre hay un pariente o un amigo para hacerlo pero con aquél hombre –quizás por cuestión de paisanaje- me atreví a pedirselo y aceptó sin dudarlo. No obstante al cabo de unos días volvió a mi despacho hecho un manojo de nervios diciéndome que se había equivocado pidiéndome que le eliminara de mi lista electoral. Inmediatamente le hice firmar su renuncia y con la sustitución de un sobrino mío hice la gestión correspondiente en la Junta electoral y quedó zanjado el asunto. Días más tarde, la víspera de la fecha señalada para la votación, se publicó en un semanario de los curas del pueblo, una nota con grandes titulares en primera página, diciendo que yo como cabeza de lista de la UCD había engañado a un vecino para inscribirse en mi candidatura y había infringido la ley incurriendo en un fraude electoral. La mala leche de la jugada como ya he dicho atufaba a sacristía desde muy lejos. Ni siquiera se cercioraron en la Junta que yo había hecho legalmente la sustitución de aquél pobre hombre que por cierto, estaba censado en un colegio electoral en los que los del PSC tenían como pan comido».*³²⁵

La candidatura va elaborar una carta publicada al setmanari «*La Voz del Penedès*» on demanava el vot amb les següents paraules, signada per tota la candidatura, però en cap cas fent referència a punts programàtics d'àmbit vilafranquí:

«*DEMANEM EL SEU VOT:*

- *Perquè creiem que CENTRISTES DE CATALUNYA – UCD és una opció vàlida de govern municipal, progressista, lliberal, interclassista i capaç de dur a terme la transició democràtica sense violència i sense revenja, com s'ha demostrat a nivell nacional.*
- *Perquè som el partit polític que a Catalunya podrà evitar l'enfrontament irreductible de la comunitat catalana i la d'origen castellà, i l'existència de ciutadans de segona categoria, amb les conseqüències desastroses que tot això comporta.*

³²⁵ BALLESTER BUSTOS, José. *La perdiz mareada...*, p. 165-166.

- *Perquè creiem que per a poder actuar amb política com un règim lliberal és imprescindible assumir la responsabilitat de mantenir l'ordre i exercir l'autoritat dins del marc que assenyalen les Lleis.*
- *Perquè cap dels que formem la Candidatura hem canviat la línia del nostre pensament i de la nostra conducta ciutadana de sempre.*
- *Perquè creiem i estem disposats a mantenir la igualtat de tots davant la Llei, sense la pretensió de canviar la societat en la que vivim amb aventures i utopies irrealitzables i molt menys a nivell municipal.*
- *Perquè nosaltres considerem que per a servir la comunitat no s'ha d'atacar sistemàticament la propietat privada i la lliure iniciativa empresarial.*
- *Perquè cadascú de nosaltres vol posar al servei de la comunitat el mateix crèdit, la mateixa serietat, el mateix treball i la mateixa eficàcia que han presidit sempre les seves activitats particulars.*
- *Perquè no menysprearem mai l'executòria dels Consistoris que han regit la Vila amb anterioritat.*
- *Perquè el nostre criteri moderat i progressista, partidari de l'evolució, però no de la revolució, serà el que aplicarem a les qüestions més importants de la nostra vida municipal.*
- *Perquè com a partit que, a nivell nacional assumeix la tasca de governar, l'opinió i l'experiència dels nostres homes, arribarà a ser molt important per l'elaboració de la nova Llei de Règim Local, sense la qual, els programes municipals que avui s'utilitzen a la campanya electoral manquen de tota perspectiva eficaç».³²⁶*

Algunes de les propostes del seu programa electoral eren: millorar les lleis que afectaven els municipis i a l'autonomia municipal, el civisme, una fundació pels estudiants, un mercat central, una estació d'autobusos, un aparcament subterrani, un gran parc, adequar el parc del Tívoli, una xarxa de biblioteques als barris, millorar la circulació viària, un centre d'urgències mèdiques, una llar d'infants, centres oberts als barris per als nens i finalitzar les instal·lacions esportives, entre d'altres.³²⁷ Els centristes vilafranquins van realitzar un míting a l'auditori del Museu de Vilafranca el 27 de març de 1979 amb la presència d'Anton Canyellas, Eduard Fornés, José Ballester i Maria

³²⁶ *La Voz del Penedès*, 24 de març de 1979.

³²⁷ *La Voz del Penedès*, 24 de març de 1979.

Assumpció Pascual.³²⁸ A Vilafranca assoliren tres regidors: José Ballester Bustos, Carles de Porta Pasco i Josep Raventós Guilera.³²⁹

A Vilobí del Penedès els Centristes de Catalunya van presentar una candidatura encapçalada per Valentí Saumell Via, que fins aleshores era l'alcalde del municipi des de 1962.³³⁰ En una carta dirigida als veïns de Vilobí i publicada a la premsa, els candidats centristes demanaren el vot sense exposar cap iniciativa programàtica:

«Volem començar expressant el nostre reconeixement a tots aquells, que després d'una llarga vida de treball, jubilats o pensionistes, mereixen el respecte dels demés.

Amb la nostra gestió, ells tindran una eficaç ajuda.

Als joves, homes i dones que un demà tindreu a les vostres mans, les decisions que faran que la nostra terra sigui pròspera, us diem que necessitem la vostra participació, les vostres suggerències i que tindreu la porta oberta al diàleg.

Aquells condicionaments precisos, perquè cada família pugui millorar i assolir una vida tranquil·la i agradable, necessitem que comenci amb el poble.

La seguretat de que així sigui, la tindreu amb el nominat seny català, centre de la nostra administració.

*Per a tot això, volem el vostre vot».*³³¹

A Vilobí, els Centristes obtingueren tres regidors: Valentí Saumell Via, Josep Rovira Sendrós i Josep Torné Vallès.³³²

Convergència i Unió (CIU).

La coalició formada per Convergència Democràtica de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya que prengué el nom de Convergència i Unió es va presentar en aquests municipis de la comarca de l'Alt Penedès: Avinyonet del Penedès, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, La Granada, Olèrdola, Pla del Penedès, Pontons, Sant

³²⁸ *La Voz del Penedès*, 24 de març de 1979; *La Voz del Penedès*, 31 de març de 1979.

³²⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.43-44. Capsa 12794.

³³⁰ *La Vanguardia Española*, 5 d'abril de 1962.

³³¹ *La Voz del Penedès*, 31 de març de 1979.

³³² Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.3-5. Capsa 6.

Pere de Riudebitlles, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Fe del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Torrelavit i Vilafranca del Penedès.

La candidatura a Avinyonet del Penedès va ser encapçalada per Josep Capdevila Vendrell, militant de Convergència Democràtica de Catalunya, i va anar acompanyat en la llista electoral per nou persones més, de les quals quatre eren militants de CDC i cinc eren independents. A Avinyonet, CIU va obtenir tres regidors: Josep Capdevila Vendrell, Josep Solé Massana i Francesca Bonet Torres. Capdevila va ser proclamat alcalde en el ple de 19 d'abril de 1979.³³³

Al poble de Castellet i la Gornal la candidatura de CIU va estar formada per onze persones, totes elles independents. El seu cap de llista va ser Pere Carbó Esteve. Els convergents aconseguiren a Castellet cinc regidors: Pere Carbó Esteve, Antoni Serra March, Gabino Hernández Martín, Josep Rossell Vallès i Martí Navarro Vallès. Pere Carbó va assolir l'alcaldia amb nou vots a favor, inclosos els dels regidors Independents de Castellet y Gornal.³³⁴

A Castellví de la Marca es presentaren a les eleccions municipals els socialistes i els convergents. La candidatura de CIU va ser formada per nou persones titulars i tres suplents. El candidat a alcalde i cap de llista fou Joan Alàs Vallés, independent. L'únic militant a la candidatura era el número dos, Josep Molet Vallès, de Convergència Democràtica de Catalunya. CIU va obtenir tres regidors: Joan Alàs Vallés, Josep Molet Vallès i Josep Ventura Soler.³³⁵

Convergència i Unió a La Granada va presentar una llista electoral formada per onze persones on cap d'elles militava en cap dels partits de la coalició de Convergència i Unió. El candidat a l'alcaldia va ser Pere Hill Ferrando, que havia estat regidor de l'Ajuntament de la Granada abans del començament del període democràtic. A la Granada, CIU va treure quatre regidors. Aquests van ser Pere Hill Ferrando, Julià Vives Vives, Jaume Garriga Domènech i Ramon Bassas Raurell. Malgrat ser la candidatura amb més vots i obtenir quatre regidors, l'alcalde va ser Joan Domènech Ferrer, de

³³³ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 19-20. Capsa 10.

³³⁴ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 8.

³³⁵ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 2-4. Capsa 7.

l'Entesa Municipal Democràtica, que va rebre dos vots per part del Grup Independent. Per tant, Domènech aconseguí cinc vots i Hill quatre.³³⁶

Al poble de Mediona, Convergència i Unió es va presentar a les eleccions municipals amb una llista electoral encapçalada per Jaume Massana Poch, acompanyat per set candidats més. Tots els candidats eren independents, per tant, no militaven ni a Convergència Democràtica de Catalunya ni a Unió Democràtica de Catalunya. Assoliren tres regidors al poble: Jaume Masana Poch, Sebastià Gallego Tiana i Joan Gallego Guarro.³³⁷

Convergència i Unió a Olèrdola va presentar candidatura encapçalada per Pere Amatller Escofet, de Convergència Democràtica. La llista va ser formada per dotze persones, de les quals només les tres primeres militaven a CDC i les altres nou eren independents. A Olèrdola els convergents aconseguiren dos regidors: Pere Amatller Escofet i Jordi Escardó Rosell.³³⁸

Al Pla del Penedès la candidatura convergent va ser integrada per onze persones. El cap de llista fou Francesc Cardús Vivó i va ser acompanyat per deu independents. Segons Josep Vallès Cuevas la candidatura es va formar per:

«La gent del Casino, és a dir, la dreta, són els que van anar a buscar els més afins, de la banda dels propietaris, per muntar la llista entorn de Convergència [...] La gent de dretes els van anar a buscar per dir que no eren ells».

Aconseguiren sis regidories, el doble que els socialistes. Els sis regidors convergents van ser Francesc Cardús Vivó, Antoni Canals Nadal, Albert Piñol Bonet, Mateu Vaqués Marimon, Claudi Ramon Nadal i Pere Guitart Rossell. El 19 d'abril de 1979 va ser escollit alcalde Francesc Cardús.³³⁹

A Pontons els de CIU aconseguiren tres regidors. Aquests van ser Josep Ravell Mateu, Josep Antoni Rosell Ferrer i Llorenç Vallès Segura. Ravell havia estat alcalde del municipi fins a les eleccions municipals de 1979. Cal fer notar que en els municipis com Pontons amb menys de dos-cents cinquanta habitants la papereta era conjunta de

³³⁶ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p.61. Capsa 298.

³³⁷ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp.12-17. Capsa 553.

³³⁸ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, pp. 35-37. Capsa Actes del Ple 4.

³³⁹ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, pp. 86-88. Capsa 689.

tots els candidats i partits i s'havia de marcar un, dos, tres o quatre noms, com si fossin llistes obertes. Aquest fet provocava que algú podia votar un candidat de cada candidatura, o que algú que el partit havia col·locat en bona posició no fos finalment escollit. Aquí es va donar el cas que el candidat número dos de Convergència i Unió, Joan Ferrer Senserrich, no va ser escollit regidor. A Pontons, Llorenç Vallès Segura va ser escollit alcalde amb tres vots a favor, el candidat número quatre de la llista electoral de CIU, i el candidat Josep Ravell Mateu, número u de la mateixa llista va obtenir dos vots. Per tant, Vallès Segura va rebre els vots dels dos candidats de Centristes de Catalunya UCD.³⁴⁰

Convergència i Unió també va presentar-se a Sant Pere de Riudebitlles. La candidatura va ser encapçalada per Guillem Cabestany Creixell, industrial de professió, independent, acompanyat en la llista per onze persones més, dels quals cinc eren independents i set estaven afiliats a Convergència Democràtica de Catalunya. CIU va rebre a Sant Pere el suport necessari dels electors per aconseguir tres regidors: Guillem Cabestany Creixell, Antònia Amat Sabaté i Joan Carol Parellada.³⁴¹

Al poble de Sant Sadurní d'Anoia, la candidatura de Convergència i Unió fou formada per quinze candidats, dels quals dos eren suplents i sis independents. El candidat a alcalde per CIU va ser Miquel Cuñat Biosca, sadurninenc, nascut el 1924 i militant de CDC des de 1977.

La candidatura es va elaborar, segons paraules de Miquel Cuñat en l'entrevista que li feren Josep Forns i Josep Muñoz, a la revista *D'Oca a Oca*, de la següent manera:

*«Només varies reunions per anar-la perfilant, el problema va ser el nº 1. A mi no m'havia passat ni per la imaginació, però va sortir el meu nom i com que no s'aclariria res, davant la possibilitat de no presentar candidatura, vaig acceptar ser el cap».*³⁴²

La candidatura va ser formada per persones de sectors socials i culturals de Sant Sadurní d'Anoia. Segons ens va explicar Joan Amat, número quatre de la candidatura:

³⁴⁰ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp.50-51. Capsa 369.

³⁴¹ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.1-4.

³⁴² *D'Oca a Oca*, març de 1979.

«Jo diria que van buscar perfils de gent que estaven en entitats, gent que tenia contactes amb d'altra gent i amics tots».

En el cas del propi Amat ens va dir:

«Des de molt jovenet vaig estar posat en moltes institucions de Sant Sadurní, tant siguin culturals com esportives o el mateix col·legi dels Fills. Hi vaig participar molt directament. Això va ser el motiu pel qual Convergència em va venir a buscar, si volia anar a les llistes. Vaig dir que com a partit no en aquell moment, si de cas com independent».

El programa electoral de Convergència a Sant Sadurní d'Anoia girava al voltant de la sanitat, l'ensenyament i l'urbanisme. En un escrit publicat al mensual *Joventut Cristiana* exposaren algunes de les seves inquietuds, entre les quals hi havia la voluntat de treballar per Sant Sadurní:

«Nosaltres, en vigílies de les eleccions municipals us volem dir el mateix que en les passades eleccions legislatives: «ARA, ANEM PER FEINA».

Això vol dir que, ara, no anem a fer política a l'Ajuntament. Ara, anem a treballar. Ara, anem a administrar els interessos del poble, que són de tots, amb justícia i sense distincions de cap mena.

La candidatura de CONVERGÈNCIA I UNIÓ és titllada per alguns com antidemocràtica, quan precisament el nostre principal objectiu és establir un Ajuntament democràtic. Els qui això diuen o bé no coneixen la nostra manera de ser, o bé expressament estan utilitzant un llenguatge purament demagògic. Nosaltres, ben al contrari, admetem i respectem qualsevol manera de pensar i d'actuar, i no penjarem mai cap «cartellet» als altres candidats a l'Ajuntament.

El model de societat que nosaltres propugnem i desitgem sincerament per Sant Sadurní no és ni molt menys un caciquisme més o menys disfressat, sinó que volem transparència absoluta en tots els actes i decisions i el màxim de participació ciutadana en totes les qüestions que afectin al present i al futur del poble. Tampoc pretenem ser fidels a cap tipus de continuisme. Estem convençuts que la gestió municipal s'ha de replantejar totalment, per tal d'assolir l'objectiu de què tothom pugui gaudir de benestar, pau i tranquil·litat. Això és el mínim

que podem oferir a tots els que vivim i treballem a Sant Sadurní. Respectarem sempre el criteri dels altres, fins a poder-nos sentir orgullosos del nostre sentit ampli de Democràcia i Honradesa.

Nosaltres demanariem a tothom que les crítiques les deixessin per quan es comencin a veure els fruits de la nostra gestió. Aleshores les admetrem, perquè sempre aportin idees constructives. Criticar per endavant és pura demagogia electoralista.

Els components de la nostra candidatura VIUEN I TREBALLEN a Sant Sadurní, el que vol dir que coneixem, dia a dia, els problemes i les deficiències que pateix actualment la nostra Vila. Cada dia els vivim i els palpem! Pensem estudiar a fons tots els problemes, madurar-los i resoldre'ls de la manera més pràctica, seriosa i urgent. La nostra manera de ser no és altra que FER FEINA més que política. I després continuar FENT FEINA.

*Volem remarcar que a més a més dels components de la nostra candidatura que surtin elegits regidors, la resta de membres que figuren a la mateixa se senten igualment compromesos amb els esforços que s'hauran de fer des de l'Ajuntament per a aconseguir el que ens proposem, a través d'una gestió que – ho repetim- ha de ser veritablement democràtica sense dependències ni pressions de cap tipus ni grup».*³⁴³

Van aconseguir quatre regidors: Miquel Cuñat Biosca, Àlvar Fernández Tomé, Jaume Sabaté Llopart i Joan Amat Solé.³⁴⁴

A Santa Fe, en ser l'única llista, obtingueren els cinc regidors: Joan Gil Sánchez, Fèlix Casan Forns, Salvador Romeu Martí, Joan Lloret Milà i Immaculada Bosch Montserrat. La candidatura va ser integrada per dos militants i tres independents. Es va escollir a Joan Gil d'alcalde en el ple de 19 d'abril de 1979.³⁴⁵

La candidatura de Convergència i Unió a Santa Margarida i els Monjos va ser encapçalada per Josep Almirall Brugueras. En el seu programa electoral estava la

³⁴³ *Juventut Cristiana*, febrer - març 1979.

³⁴⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.29-30. Llibre 805/86.

³⁴⁵ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, pp.46-47. Capsa 5.

revisió del pla general d'urbanisme, l'asfaltat de carrers i la protecció del medi ambient.³⁴⁶ Aconseguiren dos regidors a les eleccions: Josep Almirall Brugueras i Josep Raventós Cusiné.³⁴⁷

Convergència i Unió a Torrelavit va presentar com a candidat a l'alcaldia a Pere Ribé Durban qui venia exercint el càrrec des de l'any 1976. El cas de la seva elecció ja s'ha explicat en un capítol anterior. La candidatura era formada majoritàriament per independents, excepte el candidat número quatre, Magí Rius Esteve, que era militant de Convergència Democràtica. La llista era integrada per persones representatives de cadascun dels nuclis del municipi. Segons el candidat de CIU a Torrelavit Pere Rovira Alemany:

«Ell buscava gent de tots els barris, va anar a buscar un dels barris del Bosch, de Terrassola, de Lavit... va aglutinar gent de tots els barris de Torrelavit. I ell es presentava com que havia estat alcalde elegit més o menys democràticament a l'etapa postfranquista com l'alcalde democràtic».

En una carta dirigida pel candidat Pere Ribé als veïns de Torrelavit s'exposaven quines eren les accions que realitzarien a curt termini en el cas de vèncer a les municipals. A més capitalitzaren l'obra de govern realitzada per l'ajuntament predemocràtic sota l'alcaldia del mateix Ribé:

«I ja que nosaltres creiem que l'important són els fets i no les paraules us exposem a continuació les obres més importants a realitzar en un curt termini:

- *El cap de llista es compromet a continuar les gestions per aconseguir una subvenció de 500.000 pessetes destinades a millores escolars.*
- *Construcció dels vestidors de la piscina.*
- *Pavimentació de La Pineda i el Carrer del Bosc.*
- *Resoldre d'immediat el problema de l'aigua a Can Rosell, i proposar la pavimentació d'aquesta barriada.*
- *Realitzar el nou Pla General d'Urbanisme.*
- *Col·locació del rellotge municipal.*

³⁴⁶ GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989, p.18.

³⁴⁷ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1969-1981, pp.43-45. Capsa 1262.

En tres anys i amb la intervenció del nostre cap de llista, s'ha aconseguit:

- *Augmentar el cabal d'aigua per a tota la població.*
- *Pavimentar els carrers principals.*
- *Engrandir la xarxa telefònica.*
- *Comprar el terreny de la zona esportiva.*
- *Construir una piscina municipal reglamentària.*
- *Augmentar el pressupost escolar, etc., etc.».*³⁴⁸

Van vèncer a les eleccions i aconseguiren set regidors. Aquests van ser Pere Ribé Durban, Pere Camps Arnan, Joan Carbó Bruna, Magí Rius Esteve, Pere Rovira Alemany, Pere Pujades Vendrell i Joan Antoni Gómez Sabaté. En el ple municipal de 19 d'abril de 1979 va ser elegit alcalde Pere Ribé amb nou vots a favor, els de CIU i també del PSUC.³⁴⁹

Convergència i Unió a Vilafranca va presentar de cap de llista a Josep Maria Rafecas i va estar formada per militants de Convergència Democràtica de Catalunya, Unió Democràtica de Catalunya i independents. Josep Maria Rafecas era de professió botiguer i regentava al carrer de la Parellada la botiga de Cal Arenas. A més, havia format part de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca i de la Comissió Municipal Democràtica. Va ser candidat en la llista de CIU al Congrés dels Diputats en les eleccions de març de 1979. Segon CIU de Vilafranca, en un text publicat al setmanari *Tothom*:

«Cal anar a la formació d'una nova majoria. Cal, com diu en Jordi Pujol, crear un poder català, a cada Ajuntament de Catalunya. Cal portar a l'Ajuntament els homes de Convergència i Unió.

Entre altres raons perquè no és una llista sectària. Una llista d'un sol Partit. Sinó una candidatura àmplia, que ha cridat a col·laborar en les tasques de regir el Municipi, posant-los als deu primers llocs de la llista, a vilafranquins que valen, encara que no estiguin afiliats a cap Partit. I diem als primers llocs, perquè segons la Llei electoral, només aquests probablement, a Vilafranca, tenen possibilitats d'anar a l'Ajuntament.

³⁴⁸ Carta de Pere Ribé, cap de llista, als veïns de Torrelavit, març de 1979. Col·lecció Pere Rovira Alemany.

³⁴⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1980, pp.61-62. Capsa 559.

*Fem notar, que és una llista, la de Convergència i Unió, d'homes que toquen de peus a terra, d'homes eficaços, que s'han mogut aquests anys des del Casal a l'Acció Catòlica, de l'excursionisme a l'Òmnium Cultural, de l'Esport al món casteller. I a tots els llocs on hi hagut una iniciativa a favor de Vilafranca».*³⁵⁰

El setmanari «*La Voz del Penedès*» va escriure que fou una sorpresa que el candidat setè de la llista fos Josep Rius Cartró, president del Gremi de Flequers, perquè havia militat a la Unió del Centre Democràtic (UCD) fins a mitjan mes de febrer, un mes i mig abans de les eleccions municipals i poc temps abans de la presentació de les candidatures davant de la junta electoral.³⁵¹

El 17 de març de 1979, a l'auditori del Museu de Vilafranca, es va dur a terme la presentació pública de la candidatura vilafranquina amb la presència de Jordi Pujol i els candidats Josep Maria Rafecas, Antoni Raventós, Pere Montserrat i Jordi Udina.³⁵²

A Vilafranca, Convergència i Unió va obtenir sis regidors. Aquests van ser Josep Maria Rafecas Sabaté, Antoni Raventós Marich, Lluís Giménez Noguera, Josep Solé Canyelles, Francesca Ferran Carbó i Pere Montserrat Ferrer.³⁵³

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC).

El partit d'Esquerra Republicana de Catalunya només va presentar dues candidatures a les eleccions municipals. Foren als municipis de Sant Sadurní d'Anoia i a Vilafranca del Penedès. Per un acord de la direcció del partit anaren en coalició amb el Front Nacional de Catalunya.

Esquerra Republicana de Sant Sadurní d'Anoia va presentar al capdavant de la candidatura a dos històrics del partit: Daniel Forns Torelló i Pere Varias Gibert. El candidat a l'alcaldia era Daniel Forns, un home de 82 anys, manyà de professió i que havia estat alcalde de Sant Sadurní uns dies a l'estiu de 1937 per ERC. Ell va acceptar encapçalar la candidatura gràcies a la insistència de la gent d'Esquerra de Sant Sadurní, si bé ell no ho volia. A la revista sadurninenca *D'Oca a Oca* va comentar el següent sobre la confecció de la candidatura d'ERC i els seus integrants:

³⁵⁰ *Tothom*, 31 de març de 1979.

³⁵¹ *La Voz del Penedès*, 24 de febrer de 1979.

³⁵² *Tothom*, 17 de març de 1979.

³⁵³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.43-44. Capsa 12794.

*«No en conec quasi cap, perquè tots són novells... Hi ha el Pere Variés..., quasi tots són militants de l'Esquerra, però hem tingut problemes per trobar gent, no solament nosaltres sinó tots. La gent està despolititzada però malgrat tot la llista ha quedat bastant bé».*³⁵⁴

Segons va explicar Forns a l'entrevista, els nacionalistes republicans volien formar una coalició amb Convergència i Unió, però no van arribar a cap acord:

*«El que volíem nosaltres es fer una Coalició amb Convergència, però no ens vam avenir; perquè ells volien que ens presentéssim a la seva llista en qualitat d'independents, renunciant al nostre nom, cosa que no vam acceptar. La meva proposta era que els dos renunciéssim als nostres noms i féssim una Entesa Democràtica Sadurninenca i que el cap de llista fos un independent de relleu. No ho van acceptar, doncs... nosaltres anirem sols a les eleccions i si no en traïem cap...».*³⁵⁵

Quan va ser preguntat pels entrevistadors Josep Forns i Antoni Olivé sobre el programa electoral, Forns va dir que no en tenien cap i que

*«això s'ha de fer quan siguem a l'Ajuntament, nosaltres seguim el que ens diu el partit. Els problemes es presenten cada dia i això és el que hem de resoldre. Allà no hi anem a fer política de partit hi anem com a Sadurninencs, aquest és el nostre parer. Volem adoptar una opció com la de Tarradellas, ell és el President dels catalans, ell és d'Esquerra, però ell no representa a l'Esquerra, si jo sigués alcalde seria el "Tarradellas de Sant Sadurní", no aniria a fer política sinó a treballar per Sant Sadurní».*³⁵⁶

Esquerra Republicana de Catalunya va aconseguir a Sant Sadurní un únic regidor: Daniel Forns Torelló.³⁵⁷ Forns va dimitir del càrrec de regidor el 18 de maig de 1979, un mes després de la seva presa de possessió i va ser substituït per Pere Variés Gibert.³⁵⁸

³⁵⁴ *D'Oca a Oca*, març de 1979.

³⁵⁵ *D'Oca a Oca*, març de 1979.

³⁵⁶ *D'Oca a Oca*, març de 1979.

³⁵⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.29-30. Llibre 805/86.

³⁵⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p.31. Llibre 805/86.

ERC a Vilafranca va ser la segona candidatura que es va presentar públicament a la ciutat. La llista electoral l'encapçalà Josep Anton Serrat Almirall, de professió carrosser. La candidatura d'Esquerra únicament va fer –en paraules de Pere Domingo Planas- un manifest electoral de presentació de la candidatura. Així deia aquest document:

«En les Eleccions Municipals del pròxim dia 3 d'abril, l'ESQUERRA presenta una Candidatura ben estudiada, heterogènia i genuïnament popular, que comprèn des de l'estudiant fins al pagès, des del petit comerciant fins a l'industrial, passant pel professional titulat i l'assalariat, el que fa que sigui una CANDIDATURA COMPLETA quan a la representativitat de la vida quotidiana VILAFRANQUINA.

Els noms de les persones que l'integren, tot són prou coneguts en la vida de treball Vilafranquina, el que fa que no ens puguem enganyar dels uns als altres, perquè tots ens coneixem i tenen prou garantia i solvència moral per a dur a terme llur comès, ajudats d'una voluntat provada i equànime, dades interessantíssimes per a ocupar les Conselleries del nostre Ajuntament, cas d'obtenir el suport popular dels Vilafranquins i sortir-ne elegits.

*Pel bé de la Vila, de la Comarca, i sempre anteposant la fidelitat de Catalunya, L'ESQUERRA us demana la vostra confiança i VOT».*³⁵⁹

Les línies prioritàries per Esquerra a Vilafranca van ser l'urbanisme, l'educació, la sanitat, els serveis, el sanejament financer, el medi ambient i la reorganització administrativa de l'ajuntament.

A les pàgines del setmanari *Tothom*, de cara a les eleccions municipals de 1979, se cediren uns espais perquè cada partit exposés el seu ideari i programari. El que va presentar ERC era genèric per arreu de Catalunya. Aquestes van ser les seves propostes:

«1 – Posar en vigor en el territori de Catalunya i amb caràcter provisional, la Llei Municipal de 1934, i conseqüentment derogació del sistema legal vigent.

³⁵⁹ Coalició Electoral Esquerra Republicana de Catalunya amb Front Nacional de Catalunya. Manifest. Col·lecció Pere Domingo Planas Vidal.

2 – Revisió o elaboració dels Plans Generals d'Ordenació del territori a nivell comarcal i municipal, a fi d'adaptar-los a les característiques naturals i a les necessitats de la població.

3 – Supressió de les Diputacions Provincials i traspàs de les seves funcions i dotacions econòmiques a la Generalitat. Creació d'òrgans de poder comarcal intermijos entre el Municipi i la Generalitat.

4 – Traspàs a la Generalitat de Catalunya de la totalitat de les funcions estatals i delegacions de serveis que actualment s'interfereixen en la gestió municipal, i progressiva transferència de tals obligacions a la Comarca i al Municipi.

5 – Establiment de concerts fiscals entre l'Estat i la Generalitat, i llibertat d'atribucions a la Generalitat per a la fixació i recaptació d'impostos.

6 – Concerts fiscals entre la Generalitat i els Ajuntaments al mateix efecte, amb l'objectiu de reforçar els recursos propis dels Municipis

AMB L'OBJECTIU D'ASSOLIR A CATALUNYA:

- Uns municipis lliures i autònoms dels poders centrals de decisió.*
- Una organització del territori i una protecció del medi ambient adequats, mitjançant una autèntica planificació democràtica.*
- Control de la utilització del sòl a la ciutat i al camp.*
- Serveis socials i col·lectius eficaços i amb el cost més reduït possible.*
- La supressió dels privilegis i abusos. Una administració autènticament honesta, ràpida, eficaç i al servei dels ciutadans.*
- Una política urbanística adequada a les necessitats humanes i al medi ambient.*
- Un canvi radical en la concepció i la prestació dels serveis municipals, coordinant la iniciativa privada i la gestió pública.*
- Una gestió democràtica del municipi, solidària amb la problemàtica social i al servei de la promoció social de les classes populars, a fi d'obtenir una millor igualtat per un estricte criteri de Justícia.*

- *Una ciutadania participativa, lliure i responsable, orgullosa de la seva dignitat».*³⁶⁰

Aquestes darreres línies era del poc que la candidatura republicana va presentar als vilafranquins i vilafranquines. Segons Pere Domingo Planas la campanya no la van fer bé. Es van presentar

«Amb una propaganda fluixa, l'únic cartell que vam fer eren unes franges grogues que deia «Serrat a l'Ajuntament» i molta gent es va pensar que el Serrat venia a cantar a l'ajuntament. Va ser un desastre, no vam connectar res. Vam fer actes a la rambla, el Pep Picas [música] ens va ajudar bastant».

Esquerra Republicana a Vilafranca del Penedès va intentar anar en coalició a les municipals amb un altre partit. Primer ho intentaren amb Convergència i Unió, com que no fer-se, es reuniren per fer-ho amb el Partit dels Socialistes de Catalunya. D'aquesta manera ens ho explicà Pere Domingo Planas:

«A les primeres eleccions nosaltres no teníem infraestructura ni teníem res. Aleshores veiem que era difícil fer una candidatura perquè les candidatures es feien a base, a partir d'aquests, no n'hi havia prou i havies de buscar més gent i era complicadíssim, per amistats que jo coneixia... i et feien el favor un amic com independent. Estàvem tan apurats que en un moment donat vam veure que no podíem anar sols i a nivell del president del partit, Ramon Quer, va mirar d'anar a la llista de Convergència. No els hi va semblar malament però al final no ens vam entendre.

Ja estàvem per no presentar-nos i vam fer un intent amb els socialistes i els socialistes es van mostrar més receptius, tan receptius que, nosaltres ja teníem designat de cap de llista el Josep Anton Serrat. Els socialistes ens van dir que tenien les llistes tancades. Però al Serrat tampoc el coneixien els socialistes, i van dir si hi havia una altra persona perquè al Serrat no el coneixia ningú. I vam dir que si no era el Serrat, no. Els socialistes s'oferien canviar el número sis deixant un lloc a nosaltres».

³⁶⁰Tothom, 24 de març de 1979.

ERC a Vilafranca no va aconseguir els vots necessaris per treure un regidor. Li van faltar trenta-quatre vots per assolir el cinc per cent dels vots vàlids tal com marca la regla d'Hondt.

Partit del Treball de Catalunya (PTC).

El Partit del Treball de Catalunya només va presentar candidatura al poble de Gelida. A Vilafranca del Penedès van intentar fer una llista electoral encapçalada per Jordi Cuyàs Soler, però finalment no la van dur a terme.

Al municipi de Gelida el Partit del Treball va formar una candidatura integrada per onze persones i encapçalada per José María Calero Rubio, de 25 anys, nascut a Sevilla, treballador de l'empresa paperera Guarro. En l'àmbit polític, era membre del Comitè Comarcal del Baix Llobregat del PTC i en el sindical, president de la Unió Local de la CSUT i membre del Consell Nacional de Catalunya.³⁶¹

El programa electoral del PTC a Gelida girava al voltant de diversos eixos: autonomia municipal, participació popular, mesures econòmiques, problemes de l'aigua, de l'asfaltat, de l'electricitat i dels telèfons, d'accessos als barris de Gelida, l'atur, l'urbanisme, l'habitatge, el transport, l'ensenyament, la sanitat, els esports, la cultura i l'oci, el medi ambient i les zones verdes i la joventut.³⁶² Igualment, realitzaren des del partit un manifest electoral on es criticava la manca de voluntat de formar una candidatura unitària de tots els partits a Gelida però que va fracassar. Així deixa:

«MANIFIESTO ELECTORAL PARA CAMBIAR LOS MUNICIPIOS.

Con la celebración, el próximo 3 de Abril, de las Elecciones Municipales, se cumple un viejo anhelo de todos los pueblos de Catalunya y del Estado Español, limpiar los Ayuntamientos de caciquismo y corrupción y abrir sus puertas a la democracia.

La postura del Partido de Trabajo delante de estas elecciones siempre ha sido la de la unidad. La unidad de todas las fuerzas de izquierdas en una entesa unitaria, única manera para poder barrer a la derecha, a las fuerzas de los empresarios. Delante de esto otras fuerzas políticas u hombres de otras fuerzas políticas, digámosle CD, PSUC y algunos independientes no lo entienden así y

³⁶¹ Cantillepa, febrer 1979.

³⁶² Arxiu Municipal de Gelida. Documentació electoral de les eleccions municipals de 1979.

desde el primer momento empiezan a marginar de las conversaciones y negociaciones en vistas al nuevo Ayuntamiento al PTC, delante de esta marginación hombres del PSC e independientes salen de las negociaciones y mantienen contacto con nosotros. Hasta el último momento exponemos la necesidad de ir unidos toda la izquierda, única manera de vencer a la derecha y también nos dicen que no, que creen que es mejor ir separados. Delante de esto nos presentamos como partido.

Todos estamos descontentos del Ayuntamiento que hemos tenido porque no ha sido capaz de resolver los problemas más graves del pueblo.

En estas elecciones es preciso cambiar y llevar aire nuevo al Ayuntamiento.

UNA IZQUIERDA DE VERDAD

Sólo una izquierda de verdad como la que hoy representa el Partido del Trabajo puede llevar aire nuevo al Ayuntamiento.

Para llevar a cabo los programas al Ayuntamiento sobre la sanidad, la vivienda, para evitar la especulación y hacer el municipio más habitable, hace falta una izquierda de verdad en el Ayuntamiento.

El Partit del Treball de Catalunya es esta izquierda de verdad capaz de llevar aire nuevo al Ayuntamiento, capaz de defender con claridad y firmeza los intereses de todo el pueblo trabajador.

El Partido del Trabajo no se presenta a estas elecciones sólo con promesas, sino con el aval de tiempo de actividad en defensa de los intereses de todo el pueblo.

Votar al PTC es dar apoyo a una política firme y progresista para conseguir soluciones a los problemas de Gelida y bienestar para todo el pueblo.

*Votar al PTC es hacer posible una izquierda de verdad en el Ayuntamiento».*³⁶³

El Partit del Treball va organitzar a Gelida dos d'actes electorals amb motiu de les eleccions municipals. El primer, el dissabte 31 de març de 1979, a la pista de la UCG, en què presentaren la candidatura i el programa electoral i feren un ball popular amb un conjunt musical. L'endemà, diumenge 1 d'abril, a les dotze del migdia, a la

³⁶³ *Cantillepa*, febrer 1979.

plaça dels Màrtirs, celebraren «El día del Peque», un acte destinat als més menuts.³⁶⁴ El PTC va aconseguir tres regidors a les eleccions: José María Calero Rubio, Lluís Morera Arrufat i Miguel Barreda Barreda.³⁶⁵

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

El PSUC va presentar candidatures a tres municipis: a Sant Sadurní d'Anoia, a Torrelavit i a Vilafranca del Penedès.

Al poble de Sant Sadurní d'Anoia la candidatura estava encapçalada per Josep Borrell Solé, de professió viatjant. La llista estava formada per tretze candidats i dos suplents, dels quals hi havia únicament una candidata independent i, tots els militants del PSUC també ho eren de Comissions Obreres. En l'entrevista que Borrell va donar a Ramon Vilomara, de la publicació sadurninenca *D'Oca a Oca* va explicar quins eren els tres punts principals del programa comunista:

«D'Urbanisme, no hi entenc, ja hi ha els tècnics per assessorar, però la Vila la veig lletja. Els urbanistes del partit poden programar la manera de créixer un poble de les nostres característiques i saben com s'ha de fer. Hem d'evitar la desurbanització especulativa i capitalista. Jo veig que a Sant Sadurní lloguen menys gent, la que cada any surten molts nois i noies de les escoles que no sabem on les col·locarem. El primer problema serà veure si es possible portar altres indústries.

La Sanitat, tenim un Hospital vingut a menys en compte d'anar a més. Si fos possible que la Seguretat Social radiqués aquí a la Vila, em sembla que la Sanitat funcionaria perfectament.

L'atur i l'urbanisme van lligats degut a què on hi ha més atur forçós és a la construcció. Després, l'Ensenyança... el problema de l'Institut on només veiem un cartell que diu que hi ha uns terrenys... suposo que sí que hi deuen ser suficientment. O sigui en 4^{rt}. Lloc i tots preferents, hi ha la Cultura.

Resumint: Saber perquè no hi ha més indústries a la Vila si estem a 34 Kms. de Barcelona i tenim autopista. Ho hem de saber i volem saber per què tot queda

³⁶⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Documentació electoral de les eleccions municipals de 1979.

³⁶⁵ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp.19-20. Capsa 2690.

*concentrat al voltant de la indústria del xampany cada vegada necessitaran menys personal».*³⁶⁶

EL PSUC a Sant Sadurní d'Anoia va aconseguir un regidor les eleccions de 19 d'abril de 1979: Josep Borrell Solé.³⁶⁷

A Torrelavit, els comunistes tingueren dificultats a l'hora de confeccionar la llista. En el poble disposaven aleshores de tres militants: Cristóbal Florido, Rosa Parellada –la seva esposa- i Pere Rovira. El PSUC amb seu a Sant Sadurní d'Anoia va enviar una carta als militants de Torrelavit convocant-los a una reunió el dia 11 de febrer de 1979 per parlar sobre les eleccions municipals.³⁶⁸ Arribava el moment de lliurar a la Junta Electoral de Zona la candidatura del PSUC de Torrelavit. Un dels militants, Pere Rovira, va ser visitat per Pere Ribé, el candidat independent de CIU qui, en vistes del fet que el PSUC no podria presentar una candidatura perquè els hi mancaven persones per completar-la, va proposar a Rovira formar part de la convergent. Rovira acceptà i en formà part com independent. A darrera hora el PSUC aconseguí totes les persones necessàries per bastir una llista comunista a Torrelavit, formada en part per afiliats de Comissions Obreres. Segons Pere Rovira:

«Al final van aconseguir les dues o tres persones que els hi faltaven per arribar a fer la llista».

El seu programa electoral va girar entorn de set eixos: urbanisme, ecologia, sanitat, esports, activitats culturals i recreatives, ensenyança i ajuntament:

«URBANISME:

- a) – Confecció d'un Pla Urbanístic per la població.*
- b) – Continuació progressiva dels asfaltats dels carrers.*
- c) – Atenció continuada vers els camins i vies tals com el del Cementiri, pont i escales de les Escoles, pont de Cal Mussons, etc.*

ECOLOGIA:

- a) – Vigilància en matèria de conservació de la natura.*
- b) – Pla d'intervenció sobre les aigües residuals abocades a la riera.*

³⁶⁶ *D'Oca a Oca*, març de 1979.

³⁶⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.29-30. Llibre 805/86.

³⁶⁸ *Carta als militants del PSUC de Torrelavit*. 8 de febrer de 1979. Col·lecció Pere Rovira Alemany.

SANITAT:

- a) – *Vigilància de la salubritat i seguretat pública.*
- b) – *Millora dels serveis assistencials: practicant, etc.*

ESPORTS:

- a) – *Subvencions als equips d’Hoquei.*
- b) – *Acabament de les obres de la piscina i equipaments.*
- c) – *Ampliació de les instal·lacions esportives (pistes de tennis).*

ACTIVITATS CULTURALS I RECREATIVES:

- a) – *Subvenció i recolzament del Club «La Baldufa».*
- b) – *Suport de les Festes Majors.*
- c) – *Suport a activitats i iniciatives en matèria d’exposicions, mostres, teatre, etc...*

ENSENYANÇA:

- a) – *Ensenyança en català i castellà tal com es recull en l’Estatut promulgat per totes les forces polítiques de Catalunya.*
- b) – *Formació d’una Comissió de vigilància del Grup Escolar per manteniment i millores.*

AJUNTAMENT:

- a) – *Plens oberts a l’informació i participació públiques.*
- b) – *Pressupost i la seva distribució.*
- c) – *Major participació i consulta dels veïns per temes que així ho demanin».*³⁶⁹

Gràcies als vots dels veïns de Torrelavit aconseguiren dos regidors. Aquests foren Joan Antoni Freixas Colomer i Cayo Martínez Requena.³⁷⁰

El PSUC es va presentar a les eleccions municipals a Vilafranca del Penedès amb Fèlix Plantalech Batlle com a alcaldable. Plantalech s’havia iniciat socialment en la JARC –el moviment rural catòlic de pobles i comarques per a joves. Va anar a estudiar l’any 1968 a Barcelona, entrant en contacte amb el PSUC. Va participar en l’Assemblea de Catalunya, i a escala local a l’Assemblea Democràtica de Vilafranca i a la Comissió Municipal Democràtica. Treballava d’administratiu i era estudiant d’arquitectura tècnica.

³⁶⁹ PSUC. Partit Socialista Unificat de Catalunya Terrassola i Lavit. Programa electoral i candidatura. Col·lecció Pere Rovira Alemany.

³⁷⁰ Arxiu Comarcal de l’Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d’actes del Ple Municipal 1977-1980, pp.61-62. Capsa 559.

Sobre la formació de la candidatura comunista a Vilafranca, Andreu Retamal va explicar al periodista Enric Tomàs en una entrevista el que segueix:

*«Tothom estigué d'acord que encapçalés la llista en Fèlix Plantalech i, pel que jo representava, hi anés en segon lloc. Tenia al meu favor haver participat en el moviment veïnal, en ser responsable a CCOO del sector de la construcció, etc.».*³⁷¹

El PSUC a Vilafranca van proposar una gestió democràtica i garantia de treball; col·laboració amb les associacions de veïns, culturals i recreatives, així igualment amb partits polítics i sindicats. També es proposaven treballar per més moviments juvenils, l'esport, per una major qualitat de vida, preservar la natura, per més centres cívics, per la sanitat, les escoles, les llars d'infants i els espais verds.³⁷²

A la vila van programar tota una sèrie d'actes en la campanya electoral. El 21 de març de 1979, a l'auditori del Museu feren una conferència titulada *«Moviment popular i Associacions de Veïns»* a càrrec de Carles Prieto, president de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, amb la presentació a càrrec d'Andreu Retamal. Tres dies més tard, el 24 de març, al mateix lloc, Nolasc Acarín, coautor del programa del Servei Nacional de Salut, va xerrar sobre *«Sanitat i autonomia»*, amb la presentació de Lídia Buisán. L'endemà, els comunistes feren un míting al cinema Bolet amb Jordi Solé Tura i els candidats locals Fèlix Plantalech, Andreu Retamal, Raimon Cervera i Justa Jiménez. El 27 de març, al Fòrum Baltà, Eulàlia Vintro i el candidat Raimon Cervera van conferenciar entorn l'*«Ensenyament i cultura»*. Dos dies més tard, el 29, també al mateix espai del Fòrum Baltà, hi hagué la conferència *«Distribució territorial i autonomia»* a càrrec de Marçal Tarragó i Francesc Giralt. Finalment, el 31 de març, a l'espai del Fòrum Baltà, Jordi Borja i Fèlix Plantalech parlaren sobre *«Gestió municipal comunista»*.³⁷³

Van aconseguir el 3 d'abril de 1979 els vots necessaris per obtenir dos regidors: Fèlix Plantalech Batlle i Andreu Retamal Ojeda.³⁷⁴

³⁷¹ TOMÀS GUIX, Enric. «El duet amb Andreu Retamal Ojeda (III) a *El 3 de vuit*, 20 de juny de 2003.

³⁷² *Tothom*, 31 de març de 1979.

³⁷³ *Tothom*, 17 de març de 1979; *Tothom*, 24 de març de 1979.

³⁷⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 43-44. Capsa 12794.

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE).

El Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) va presentar candidatures en aquests pobles de l'Alt Penedès: Les Cabanyes, Castellví de la Marca, Mediona, Pla del Penedès, Pontons, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Sadurní d'Anoia, Torrelles de Foix, Vilafranca del Penedès i Vilobí del Penedès. Dels deu municipis on es presentà va assolir l'alcaldia en sis municipis. En alguns casos el PSC va optar per donar suport a candidatures independents amb la col·laboració de diversos partits i sindicats.

A les Cabanyes, el Partit dels Socialistes de Catalunya va ser l'únic partit que s'hi presentà i, per tant, aconseguiren tots set regidors: Pere Miralles Pedro, Josep Saumell Martí, Salvador Planas Rovira, Pere Raventós Olivella, Jaume Saumell Amat, Joan Ferrer Bertran i Joan Soler Portas. En el ple municipal de 19 d'abril va ser proclamat alcalde Pere Miralles amb set vots a favor.³⁷⁵

A Castellví de la Marca el PSC va presentar una candidatura encapçalada pel dirigent pagès i fundador de la Unió de Pagesos: Pere Casanovas Soler, militant socialista. La candidatura va ser formada per nou persones més, totes elles independents. En les eleccions aconseguiren sis regidors: Pere Casanovas Soler, Antoni Pros Marlès, Joan Fortuny Soler, Pere Fontanals Arnabat, Joan Puig Pujol i Miguel Gómez Guzmán. Casanovas va ser proclamat alcalde en el ple de constitució de l'ajuntament amb sis vots a favor.³⁷⁶

Al poble de Mediona, la candidatura va ser encapçalada per Francesc Gustems Gumà, acompanyat per sis candidats més. Segons Gustems:

«Em va venir a veure Montserrat Miralles de Vilafranca i em va dir que havíem de fer alguna cosa i vaig organitzar el socialisme. Jo no havia d'anar com a cap de llista però a l'últim moment, recordo que va venir el [Fèlix] Sogas que faltaven dos dies per presentar la llista a la junta electoral i qui havia de ser-ho renuncià».

Per aquest motiu, Francesc Gustems va encapçalar la candidatura socialista a l'Ajuntament de Mediona. Obtingueren quatre regidors, un més que CIU. Els regidors

³⁷⁵ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, pp. 1-2. Capsa 546.

³⁷⁶ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 2-4. Capsa 7.

foren Francesc Gustems Gumà, Mario Casals Calvet, Josep Casanella Ventura i Joan Balada Calaf. Gustems va ser elegit primer alcalde democràtic de Mediona després de la dictadura franquista.³⁷⁷

Al Pla del Penedès la candidatura socialista va girar entorn de persones que estaven vertebrades des del local del Centre, un espai confiscat després de la Guerra Civil i que havia estat retornat per l'Ajuntament del Pla el 1978 amb el vistiplau del Govern Civil de Barcelona. Josep Vallès Cuevas, candidat a l'alcaldia pel PSC, així ens ho va explicar:

«Abans d'aquestes eleccions municipals hi havia un cert moviment. [...] La gent d'esquerres vam anar aixoplugats pel PSC. [...] Al voltant del Centre es va formar un caliu de gent d'esquerres. L'últim ajuntament franquista va tenir prou valentia per tornar-lo i va plantejar al governador civil, si no dimitien i el van tornar el 1978. Al voltant del Centre, de fer una nova junta, es va posar en marxa i la gent es va aglutinar al voltant d'aquesta junta gestora per tirar-ho endavant i d'aquí va sortir aquesta llista».

Després de diverses reunions al mateix Centre, una entitat històrica fundada abans de la Guerra Civil, de tarannà d'esquerres, es va crear la candidatura socialista al Pla del Penedès. En les eleccions obtingueren tres regidors únicament, que foren Josep Vallès Cuevas, Josep Romagosa Rovira i Josep Catasús Torres.³⁷⁸

El PSC a Pontons es presentà amb una candidatura encapçalada per Claudi Roca Pardo i fou acompanyat per Josep Vives Escolano, Maria Lourdes Vives Escolano, Jaume Galimany Vallès i Jaume Roca Pardo. Excepte el candidat a l'alcaldia, tots quatre eren independents. Els socialistes no obtingueren representació a Pontons.

A Sant Pere de Riudebitlles, la candidatura va ser encapçalada per Antonio Gómez Aliaga, un administratiu nascut el 1943. El número dos era Josep Maria Torrens Rosés, membre de l'Assemblea de Catalunya. Onze dels catorze candidats eren independents, per tant, només tres eren militants. Els socialistes riudebitllencs proposaven la creació de consells municipals per tal que els veïns del poble estiguessin informats i poguessin controlar l'ajuntament. També proposaven la creació d'una llar

³⁷⁷ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp.12-17. Capsa 553.

³⁷⁸ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, p.86-88. Capsa 689.

d'infants i treballar per a la formació d'adults. Crearien parcs i jardins i l'atenció als infants, adolescents i a la vellesa.³⁷⁹ Assoliren en les eleccions municipals quatre regidors: Antonio Gómez Aliaga, Josep Maria Torrents Rosés, Gregorio Rodríguez Trigueros i Agustí Castillo Crespo. Aconseguiren el mateix nombre de regidors que la candidatura independent Electors de Riudebitlles però com que cada partit (Independents, PSC i CIU) votaren al seu propi candidat, finalment va ser proclamat alcalde el candidat independent Martí Ribas, en obtenir més vots que els socialistes.³⁸⁰

Al municipi de Sant Sadurní d'Anoia el PSC va formar una candidatura integrada per les tres branques fundacionals: el PSC Congrés, el PSC Reagrupament i la Federació Catalana del PSOE. Els tres primers candidats reflectien aquesta procedència: Carles Querol Rovira, Marcel Gabarró Pallarès i Ventura Colado Sánchez. El número u de la candidatura va ser Carles Querol Rovira, de formació historiador, però aleshores treballador de banca. El programa dels socialistes sadurninencs era, segons Carles Querol, d'aquesta manera:

«És un programa ambiciós: Considerem que és un programa prou profund per a iniciar la transformació democràtica de Sant Sadurní.

És un programa d'alternatives concretes. Volem que els veïns de Sant Sadurní s'adonin que tenim solucions que donen resposta satisfactòria a la greu situació del nostre municipi.

*És un programa socialista, just i realitzable. Que fomenta la participació de tots els veïns a través dels Consells Municipals oberts a tothom. Nosaltres convertirem l'Ajuntament en un centre de poder dels treballadors, de les classes populars, dels botiguers, dels perits industrials... de tots els veïns de Sant Sadurní que volen canviar el poble».*³⁸¹

El PSC de Sant Sadurní va proposar, per exemple, en el camp de l'urbanisme evitar l'especulació i que el poble tingués un creixement equilibrat i controlat, sent necessari la redacció d'un nou pla general d'urbanisme. Aquest hauria de contemplar, per als socialistes, la delimitació de les zones agrícoles, industrials, residencials i d'equipaments; habitatge per tothom; creació de zones verdes; estructura viària i

³⁷⁹ *Tothom*, 10 de març de 1979; *Juventut Cristiana*, febrer – març de 1979.

³⁸⁰ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.1-4.

³⁸¹ *D'Oca a Oca*, març de 1979.

aparcament; defensa del patrimoni històric; urbanització adequada de diferents zones del poble i els seus accessos, com els habitatges Vilarnau i Junyent; condicions de seguretat al vial de circumval·lació; adaptació de l'edifici de les Escoles i realització d'un institut; construcció d'un parc públic; ampliar els accessos de l'autopista cap a Tarragona; construir un polígon industrial; reservar terrenys per a la construcció d'habitatge en règim cooperatiu; urbanitzar el Pla Parcial de Les Trioles; i estudiar els plans parcials on els propietaris oferien avantatges per la construcció d'habitatge social.³⁸²

Els socialistes van aconseguir set regidors dels tretze que es podien escollir a Sant Sadurní d'Anoia. Aquests van ser: Carles Querol Rovira, Marcel Gabarró Pallarès, Ventura Colado Sánchez, Joan Formosa Estragués, Ramon Rigol Ordí, Sadurní Munné Carbó i Maria Barberan Torrens.³⁸³

El PSC a Torrelles de Foix es presentà amb Joan Torrens Ràfols al capdavant de la candidatura socialista, formada per nou persones en total, de les quals només dos eren militants. A Torrelles de Foix el PSC aconseguí tres regidors: Joan Torrens Ràfols, Francesc Carbó Rosell i Francesc Xavier Bové Carbó.³⁸⁴

A Vilafranca del Penedès van ser els socialistes el primer partit que va presentar públicament la seva candidatura encapçalada per Fèlix Sogas Mascaró, un industrial que gestionava l'empresa familiar de ceràmica. La seva trajectòria política va començar el 1961 amb la creació del Centre d'Estudis Penedesencs (CEP) i, tres anys més tard, va ser un dels fundadors de l'Aliança d'Esquerra Socialista. Més endavant, va començar a militar al Moviment Socialista de Catalunya i va participar en l'Assemblea de Catalunya. A Vilafranca del Penedès, va formar part de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca, i la corresponent a l'Alt Penedès, així també de la Comissió Municipal Democràtica de Vilafranca. Segons Sogas

«Jo no volia maldecaps. Durant mig any em van anar mentalitzant per acabar de convèncer. Els hi havia dit que no. Potser em tocava perquè era el que m'havia mogut més durant més anys. Des del 1961 pràcticament havia estat a l'oposició fent activitats polítiques de tot tipus, des de muntar llibreries com

³⁸² *Juventut Cristiana*, febrer – març de 1979.

³⁸³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.29-30. Llibre 805/86.

³⁸⁴ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 8-9.

l'Esquei fins a fer pintades quan l'execució del Grimau que ens va tocar anar a pintar a la carretera de Vilanova».

En la formació de la candidatura, Montserrat Miralles Figueres, ens explicà com es confeccionà la llista electoral:

«Hi havia uns noms claríssims que havien d'anar en aquestes llistes. Després, entre els sindicats hi havia propostes. Llavors fèiem assemblees i es debatia».

Signat per Sergio, al setmanari de «*La Voz del Penedès*» aparegueren uns comentaris entorn de la candidatura dels socialistes vilafranquins:

*«No hubo sorpresas. Quizás, según comentarios de la gente, el cooperativista Sr. Ferret, quedó un tanto relegado, siendo un hombre de valía indiscutible como es. Los seis independientes han sorprendido a las masas. Son muchos independientes para un partido «supermayoritario» como el PSC-PSOE. Ah... y el detalle de Santacana, ha sido todo un gesto de gran señor».*³⁸⁵

Entre les seves línies generals del programa hi havia la democratització de l'ajuntament; institucionalitzar la comarca creant un «lobby comarcal» de l'Alt Penedès amb els altres ajuntaments; aconseguir autonomia municipal perquè Vilafranca pogués resoldre els seus propis problemes sense dependre d'administracions superiors; eliminar els dèficits en serveis i equipaments; la revisió del Pla General d'Urbanisme; i que l'ajuntament assumís tots els problemes que es plantejaven a Vilafranca.³⁸⁶

En la campanya electoral els socialistes llogaren un local al carrer de la Parellada, un dels més cèntrics i amb una gran activitat comercial. Josep Ferret Julià ens comentà que

«Vam llogar un local a la Parellada i vam posar una pancarta amb el lema del Tiburón [Josep Maria Santacana] que deia “De la Parellada al Socialisme”».

El PSC de Vilafranca va organitzar un míting al cinema Bolet, el 29 de març de 1979, amb Marta Mata i els candidats locals Fèlix Sogas, Josep Giralt i Ángel González.³⁸⁷

³⁸⁵ *La Voz del Penedès*, 3 de febrer de 1979.

³⁸⁶ *Tothom*, 3 de febrer de 1979.

³⁸⁷ *Tothom*, 23 de març de 1979.

Els socialistes vilafranquins guanyaren les eleccions municipals i aconseguiren nou regidors: Fèlix Sogas Mascaró, Josep Giralt Raventós, Joan Aguado Masdeu, Ángel González Morales, Telm Huguet Martí, Jesús Suriol Laguna, Jordi Biosca Badia, Josep Ferret Julià i Montserrat Miralles Figueres.³⁸⁸ En el ple municipal de 19 d'abril va ser proclamat alcalde Fèlix Sogas.

El Partit dels Socialistes presentà a Vilobí del Penedès una candidatura encapçalada per Joan Rovira Olivella. Els socialistes de Vilobí van aconseguir quatre regidors en les eleccions. Aquests foren Joan Rovira Olivella, Josep Torné Ferré, Roc Pons Sardà i Josep Valls Brunet. Rovira va ser proclamat alcalde en el ple de 19 d'abril de 1979.³⁸⁹

Candidatures Independents.

En aquestes primeres eleccions municipals es presentaren un bon nombre de candidatures independents. La ciutadania volia participar activament a les eleccions i formar part d'una candidatura. En alguns casos refusaren presentar-se sota les sigles d'un partit polític, tot i les facilitats per poder presentar-se sota el seu paraigua. Altres optaren per candidatures independents vinculades per dues o tres persones a un partit polític per tal d'aconseguir bastir una llista. El cert és que encara hi havia certes pors a formar part d'un partit polític.

A les pàgines de *La Voz del Penedès* hom va escriure una crítica cap a les candidatures independents que havien presentat a la comarca en un nombre important:

«LA FIEBRE INDEPENDENTISTA HA HECHO CARNE en la comarca del Penedès. Los pueblos quieren en sus candidaturas independientes la mayor defensa de la clase moderada con tendencia a la derecha. Pero una cosa es querer y la otra, poder. ¿Influirán los resultados de las elecciones generales en ello? Decía De Gaulle, que el poder político es impotencia. Los intentos de llevar a cabo cosas importantes, tropiezan con lo que se ha llamado «una Sociedad bloqueada». Intereses creados y maniobras políticas, quizás lleguen a desunir lo que hoy parece como una solidaridad inquebrantable entre los «independientes».

³⁸⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.43-44. Capsa 12794.

³⁸⁹ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.3-5. Capsa 6.

*LOS PARTIDOS POLÍTICOS DE TALANTE CENTRISTA se apuntan a las candidaturas independientes como «convidados de piedra» con tal de poder pregonar al día siguiente de las elecciones que la victoria es suya, en parte. ¿Serán las Municipales un nuevo 15 de Junio?».*³⁹⁰

Possiblement aquest comentari vingués donat perquè l'editor del setmanari era José Ballester, un dels homes forts de Centristes de Catalunya UCD. El fet de la presentació de candidatures independents en els pobles amb un perfil polític semblant al seu partit, va provocar un cert enuig. S'optaren per camuflar el seu ideari en aquest tipus de candidatura sense adscripció partidista.

El cert és que les candidatures independents donaven una certa tranquil·litat als candidats. En les eleccions de 1983 algunes llistes electorals continuaren, unes desaparegueren i unes altres s'integrarien en partits polítics: a Convergència i Unió, a Esquerra Republicana de Catalunya i al Partit dels Socialistes de Catalunya.

Al poble d'Avinyonet del Penedès es va presentar la candidatura Electors del Municipi Independents d'Avinyonet encapçalada per Agustí Ràfols Llopart, que havia estat regidor en temps anteriors al 19 d'abril de 1979. La candidatura va aconseguir tres regidors: Agustí Ràfols Llopart, Josep Cuscó Berga i Juan Reinaldo Alonso.³⁹¹

A Avinyonet es va presentar una altra candidatura independent. Aquesta va ser la dels Barris d'Avinyonet encapçalada per José Martínez Loscos, i formada per nou candidats titulars i catorze suplents. Aconseguiren tres regidors: José Martínez Loscos, Francesc Peixó Sellarès i Joan Filella Filella.³⁹²

Al municipi de Castellet i la Gornal es va presentar la candidatura Independents de Castellet y Gornal, encapçalada per Bartomeu Carbó Nin. L'acompanyava de número dos Josep Jofré Urgell que havia estat alcalde del municipi fins a l'arribada de les eleccions democràtiques municipals. La candidatura va assolir quatre regidors que

³⁹⁰ *La Voz del Penedès*, 17 de febrer de 1979.

³⁹¹ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 19-20. Capsa 10.

³⁹² Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 19-20. Capsa 10.

foren: Bartomeu Carbó Nin, Josep Jofré Urgell, Josep Maria Urpí Batlle i Joan Puig Ràfols.³⁹³

La candidatura Independents de Font-rubí va ser encapçalada per Jaume Llopart Alemany i va ser integrada per persones properes a CIU i al PSC, així com de la Unió de Pagesos. Els Independents guanyaren les eleccions i obtingueren cinc regidors: Jaume Llopart Alemany, Jordi Bayo Saumell, Pere Reixach Baqués, Antoni Saumell Farré i Antoni Grimau Piñol. Va ser proclamat alcalde Jaume Llopart.³⁹⁴

A Gelida es va presentar una candidatura sota la denominació d'Entesa de Gelida amb la participació de persones vinculades al Partit Socialista Unificat de Catalunya, a Convergència i Unió, a la Unió de Pagesos i a Comissions Obreres. El candidat a l'alcaldia de l'Entesa va ser Rafael Ribé Coma, un administratiu de 54 anys. L'origen de la candidatura va estar en l'Assemblea Democràtica de Gelida.

La candidatura va presentar un programa electoral extens que girava al voltant de la participació, del finançament, de l'urbanisme, de la indústria, de l'ensenyament, de la cultura, de la sanitat i dels esports.³⁹⁵ El programa, en grans línies era aquest:

«UN PROGRAMA

- *Democratitzar l'Ajuntament i la vida local, amb la participació de tots els gelidencs.*
- *Estructurar la indicada participació, formant uns Consells municipals.*
- *Política oberta, honesta i clara.*
- *Elaborar democràticament un nou Pla General d'Urbanisme.*
- *Estudi profund de les finances municipals, per tal d'establir les reformes adequades a la seva coherència i justa distribució de càrregues fiscals.*
- *Afrontar les deficiències de serveis i equipaments, i controlar els actuals per obtenir-ne la major eficàcia possible.*
- *Pla d'urgències.*
- *Reclamar dels Organismes procedents, una major autonomia municipal.*

³⁹³ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 8.

³⁹⁴ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 38. Capsa 12.

³⁹⁵ Arxiu Municipal de Gelida. Documentació electoral de les eleccions municipals de 1979.

- *Potenciar la Comarca, que se la doti de poder i facultats per estructurar Mancomunitats comarcals de Serveis.*
- *Revitalització de les Festes populars i recolzament de totes les iniciatives culturals, esportives i d'esplai empreses per les Entitats de Gelida.*
- *En general, l'Ajuntament es farà solidari i assumirà tots els problemes actuals o futurs, i buscar-hi solucions a iniciativa pròpia segons les competències, o en col·laboració amb les Entitats corresponents».*³⁹⁶

En el pla d'urgències es tractarien els problemes vinculats amb el subministrament d'aigua, amb l'asfaltat dels carrers i l'enllumenat públic, la municipalització del funicular, la construcció del pont de Sant Salvador, rehabilitar els locals propietat de l'ajuntament per a destinar-hi serveis; la formació dels consells municipals de participació i l'elaboració d'un pla general d'urbanisme.³⁹⁷

Aconseguiren sis dels onze regidors de Gelida. Aquests van ser Rafael Ribé Coma, Martí Coma Rovira, Juan Prados Castro, Joaquin Julià Agustí, Jordi Carrillo Giralt i Antonio Manzano Murria. En el ple municipal de 19 d'abril es va escollir alcalde a Rafael Ribé amb sis vots a favor.³⁹⁸ El 29 de setembre de 1979 va dimitir Ribé i el regidor Joaquim Julià. En el ple de l'11 d'octubre va ser escollit Martí Coma Rovira com a nou alcalde de Gelida.³⁹⁹

Al poble de la Granada, com a Avinyonet del Penedès, també es presentaren dues candidatures independents. La primera, el Grup Independent i, la segona, l'Entesa Municipal Democràtica. El Grup Independent va ser encapçalat per Joan Ametllé Pascual i va ser una candidatura a l'òrbita del Partit dels Socialistes.⁴⁰⁰ Obtingueren dos regidors: Joan Ametllé Pascual i Josep Escoda Romeu.⁴⁰¹

El 23 de març de 1979 es va presentar al Casal de la Granada la candidatura independent Entesa Municipal Democràtica. La llista va ser encapçalada per Joan Domènech Ferrer i va ser formada per persones vinculades al PSUC i independents. La presentació anà acompanyada per la presència de Marçal Tarragó, membre aleshores de

³⁹⁶ *Cantillepa*, febrer 1979.

³⁹⁷ *Cantillepa*, febrer 1979.

³⁹⁸ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp. 19-20. Capsa 2690.

³⁹⁹ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 2-4. Capsa 2690.

⁴⁰⁰ DD AA. *La Granada. Tradició i progrés*. Ajuntament de la Granada i Edicions i Propostes Culturals Andana. Vilafranca del Penedès, 2007, p. 76.

⁴⁰¹ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 61. Capsa 298.

la secretaria tècnica de planificació i urbanisme de la Generalitat de Catalunya provisional. El seu programa electoral girava al voltant de l'urbanisme, la sanitat, les obres públiques, els esports, l'ecologia i el medi ambient i la cultura:

«URBANISMO

Elaboración de un plan parcial de urbanismo, con la correspondiente zona industrial, para que todos los ciudadanos conozcamos la situación urbanística.

SANIDAD

Adaptación de los antiguos colegios para consultorio médico y practicante. El resto del colegio, iría adaptado para zona recreativa, para un hogar de la ancianidad y para la juventud, según permitan los recursos económicos disponibles. Otra faceta positiva y cultural sería crear en los propios colegios citados una biblioteca municipal.

OBRAS PÚBLICAS

Saneamiento de todas las calles, con su correspondiente asfaltado, aceras, etc. etc. La localización de nuevas fuentes o manantiales de agua potable, para que el suministro de tan preciado líquido quede garantizado a la población.

DEPORTES

Recurrir a los organismos competentes para la instalación de una zona deportiva, previa adquisición de terrenos, requisito indispensable enmarcado en el plan urbanístico local.

ECOLOGÍA Y MEDIO AMBIENTE

Estudiar detenidamente a cada una de las industrias que se asienten en la población, ya en los permisos previos, para evitar efectos contaminantes, nocivos o peligrosos, logrando con ello una potenciación a la zona industrial para aquellas empresas allí ubicadas.

Fijar como norma de asentamiento industrial, que el personal de las empresas ubicadas, un elevado % sean residentes del pueblo, denegando permiso a las empresas denominadas gigantes, por su volumen de toda índole.

CULTURA

*Mejoramiento de los edificios escolares, adaptándolos a las necesidades culturales de cada momento, con el fin de que nuestros hijos no tengan que buscar en otras poblaciones lo que nadie se ha preocupado de tener en casa».*⁴⁰²

Les reunions preparatòries de la candidatura de l'Entesa tenien lloc a les caves Domènech Ferrer, propietat del candidat a l'alcaldia.⁴⁰³ L'Entesa Municipal Democràtica aconseguí tres regidors: Joan Domènech Ferrer, Diego Díez de los Ríos Rubio i Pere Ciércoles Obiols. Encara que no va ser la candidatura més votada i va assolir un regidor menys que Convergència i Unió, en el ple municipal de 19 d'abril de 1979 de constitució de l'ajuntament i d'elecció d'alcalde, Domènech va ser escollit alcalde gràcies als vots dels dos regidors del Grup Independent.⁴⁰⁴

En el municipi d'Olèrdola també es presentaren dues candidatures independents: l'Entesa Independent d'Olèrdola i Independents per a Olèrdola. L'Entesa Independent d'Olèrdola va ser encapçalada per Felip Vilella Bru, que era uns dels primers militants d'Esquerra Republicana de Catalunya a la comarca de l'Alt Penedès d'ençà de la seva legalització. Aconseguiren quatre regidors que foren Felip Vilella Bru, Josep Julià Via, Martí Viñas Amatller i Pere Valls Clavé. En el ple municipal de 19 d'abril, Vilella va assolir l'alcaldia amb cinc vots a favor, un més dels regidors que tenia. Hi ha la sospita que un dels regidors d'Independents per a Olèrdola el va votar.⁴⁰⁵

L'altra candidatura va ser Independents per a Olèrdola i va ser encapçalada per Josep Inglada Casals. Gràcies als vots dels olèrdolencs aconseguiren tres regidors: Josep Inglada Casals, Pere Pardo Artigas i Juan José Rivas París.⁴⁰⁶

Al poble d'Olesa de Bonesvalls també es presentaren dues candidatures amb la mateixa denominació, l'única diferència va ser el número al final del nom, 1 o 2, i, evidentment, el cap de llista i les persones que l'acompanyaven. La Candidatura d'Electors Independents 1 va ser encapçalada per Lluís Casas Mestres. Aquesta

⁴⁰² *La Voz del Penedès*, 31 de març de 1979.

⁴⁰³ DD AA. *La Granada. Tradició i progrés*. Ajuntament de la Granada i Edicions i Propostes Culturals Andana. Vilafranca del Penedès, 2007, p. 75.

⁴⁰⁴ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 61. Capsa 298.

⁴⁰⁵ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, pp. 35-37. Capsa Actes del Ple 4.

⁴⁰⁶ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, pp. 35-37. Capsa Actes del Ple 4.

candidatura va aconseguir tres regidors: Lluís Casas Mestres, Josep Montaner Farigola i Julià Camps Vilagut.⁴⁰⁷

L'altra llista electoral, la Candidatura d'Electors Independents 2 va ser encapçalada per Marià Tutusaus Augé, qui posteriorment es vincularia amb Convergència i Unió. Aconseguiren quatre regidors en les eleccions municipals: Marià Tutusaus Augé, va ser elegit alcalde amb cinc vots a favor. El van acompanyar com a regidors: Marià Badell Urpí, Albert Olivella Badell i Josep Maria Vendrell Fonts.⁴⁰⁸

A Pacs del Penedès, el 1979, només es va presentar una llista electoral a les eleccions municipals. Aquesta va ser la Candidatura Independent de Pacs encapçalada per Josep Soler Ferrer. El candidat a l'alcaldia Soler Ferrer era de professió pagès i viatjant de productes tèxtils. L'any 1967 va accedir a l'Ajuntament de Pacs del Penedès com a tinent d'alcalde sota l'alcaldia de Josep Anton Sangenis-Llivi fins al 1975. L'any 1983 es va tornar a presentar com alcalde, en aquesta ocasió sota la candidatura de Convergència i Unió. Va continuar com a president de la corporació municipal de Pacs del Penedès fins a la seva mort l'octubre de 1998.⁴⁰⁹ En ser l'única candidatura que es va presentar aconseguiren els set regidors: Josep Soler Ferrer, Pere Joan Sadurní Abanilla, Joan Queraltó Vallès, Josep Busquets Bargalló, Joan Tort Santacana, Joan Arnan Canals i Enric Alemany Ventura. Josep Soler va ser escollit alcalde amb sis vots a favor i un vot en blanc.⁴¹⁰

Puigdàlber va ser un dels pocs pobles de la província de Barcelona i de Catalunya que no va celebrar les eleccions municipals el 3 d'abril de 1979 perquè no es va presentar cap candidatura. Per tant, va continuar l'ajuntament predemocràtic uns mesos més. En el *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, número 125, del dia 25 de maig de 1979, la Junta Electoral de Zona de Vilafranca del Penedès, va publicar un edicte signat pel secretari Josep Majó Llopart, amb la candidatura que es presentava a Puigdàlber. Aquesta era l'Acció Municipal de Puigdàlber i va ser formada per set persones. El mateix nombre de candidats que llocs a ocupar. Els set nous regidors de Puigdàlber foren Pere Fontanals Baqués, Raimon Capellades Romeu, Josep Parellada

⁴⁰⁷ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 24-26. Capsa 3.

⁴⁰⁸ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 24-26. Capsa 3.

⁴⁰⁹ LLORAC SANTÍS, Salvador. *Pacs del Penedès. Un municipi en harmonia amb la natura*. Ajuntament de Pacs del Penedès. Pacs del Penedès, 2003, pp. 149 i 210.

⁴¹⁰ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 14-16. Capsa 5.

Torrents, Diego Rodríguez Mata, Pere Tutusaus Lluch, Josep Calaf Mitjans i Josep Maria Vidal Raventós. El ple de constitució de l'ajuntament i d'elecció d'alcalde va tenir lloc el 12 de juliol de 1979 i s'escollí com alcalde president de la corporació a Pere Fontanals Baqués.⁴¹¹

A Sant Cugat Sesgarrigues es va presentar la candidatura independent Democràcia i Progrés encapçalada per Joan Escala Moyès, membre des de setembre de 1978 de l'executiva del PSC de Vilafranca del Penedès. Segons Escala, la candidatura es va formar de la següent manera:

«Jo era molt amic de l'últim alcalde franquista, que era el Jaume del Pont [Massana], li havia tingut molta confiança. Va ser un dels interessants que jo em presentés a part de les directrius del partit. En comptes de fer una llista de partit, vam fer una llista mixta. Llavors ell va dir que miraria de trobar el Josep Maria Ferré, a veure què diu, i el Tonet de Cal Magina, alies l'Antoni Miret Via».

La candidatura es va formar amb altres persones amb les quals eren amics i familiars del candidat Joan Escala. Tots ells formaren un grup de treball per preparar la candidatura i la campanya electoral. Els independents de Democràcia i Progrés de Sant Cugat aconseguiren tres regidors: Joan Escala Moyès, Josep Maria Farré Parisi i Carles Ollé Boada.⁴¹²

A Sant Llorenç d'Hortons també es va constituir una candidatura sota la denominació de Democràcia i Progrés, de tendència d'esquerres i convergent. Un dels candidats d'aquesta llista va ser interventor per Convergència i Unió.⁴¹³ El seu cap de llista fou Josep Carreras Torrents. Segons Carreras la candidatura es va formar:

«En part amb amics i com que formava part de la Unió de Pagesos que hi vaig ser a la fundació, aleshores ja hi havia una certa relació, i en certa manera la política també interessava al sindicat perquè vam començar en la clandestinitat.

⁴¹¹ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, pp.17-18.

⁴¹² Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p.82. Capsa 12.

⁴¹³ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions municipals 1979. Capsa 647.

Hi eren tots. Tenia gent de Convergència Democràtica, d'Esquerra i socialistes. El tinent d'alcalde era socialista. Quan teníem una reunió jo deia: el carnet a casa».

Aquesta candidatura guanyà les eleccions a Sant Llorenç d'Hortons amb quatre regidors: Josep Carreras Torrents, Joan Matas Estrada, Miguel Sastre García i Josep Carreras Asbert. En el ple municipal de 19 d'abril va ser proclamat alcalde en Carreras.⁴¹⁴ En la formació d'aquesta candidatura tindria un punt comú l'oposició a la instal·lació d'un càmping en el terme municipal, a la partida de Can Ferraguet.⁴¹⁵

Però la candidatura de Democràcia i Progrés no va ser l'única independent a Sant Llorenç d'Hortons. També es va presentar l'Agrupació Independent d'Electors, de tendència conservadora, encapçalada per Josep Esteve Canals. L'Agrupació Independent va aconseguir tres regidors: Josep Esteve Canals, Fèlix Reynes Valen i Jaume Pujadas Figueres.⁴¹⁶

A Sant Martí Sarroca, en ser l'única llista que s'hi va presentar, aconseguiren les onze regidories. Els regidors van ser Joan Rovira Llopart, Xavier Gili Pascual, Josep Tort Rubio, Rafael Mayans Torres, Jaume Torres Costa, Lluís Bertran Grau, Ildefons Hurtado Moreno, Salvador Sibil Baqués, Llorenç Cuscó Vidal, Josep Solé Escofet i Joan Queraltó Cruset. La formació de la candidatura va ser formada per veïns de diversos nuclis de població del municipi: barri de les Cantarelles, carrer la Font, barri dels Hostalets, carrer Josep Anselm Clavé, barri de la Fassina, carrer Tarragona, barri de la Rovira Roja i barri de la Serra.⁴¹⁷ La constitució del ple de l'Ajuntament de Sant Martí Sarroca va tenir lloc el 19 d'abril de 1979 i va escollir-se d'alcalde a Jaume Torres Costa amb deu vots a favor. Ell era el número cinc de la candidatura.⁴¹⁸

A les pàgines de la revista *El Martinet* es va publicar, el maig de 1979, una entrevista amb el nou alcalde Torres Costa realitzada per Pere Tort i Miquel Folch. Li preguntaren sobre la seva elecció quan no era pas el número u de la candidatura. Ell respongué:

⁴¹⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 45-47. Capsa 8.

⁴¹⁵ *El Cep*, 20 de gener de 1983.

⁴¹⁶ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 45-47. Capsa 8.

⁴¹⁷ *El Martinet*, març de 1979.

⁴¹⁸ *El Martinet*, maig de 1979.

*«Degut a que la llista electoral fou feta un xic precipitada i creient que es presentaria algun altra candidatura més, no ens vàrem aturar a pensar qui seria el nou Batlle. El dia de la formació del nou consistori i quan es va fer l'elecció del mateix, els concejals elegits per majoria amb varen votar a mi i jo vaig acceptar la seva decisió de bon grat. Però si us tinc que ser sincers en el moment de formar part de la llista electoral no pensava ser elegit».*⁴¹⁹

Aquesta candidatura va tenir diverses desavinences al llarg del mandat municipal i no va repetir el 1983 quan es presentaren dues candidatures diferents: Convergència i Unió i el Grup Independent Progressista, a l'òrbita del PSC.

Al poble de Sant Pere de Riudebitlles es va presentar una candidatura independent, l'Agrupació d'Electors de Riudebitlles, encapçalada per Martí Ribas Cardús i acompanyat per deu persones més. Ribas, en una entrevista publicada a la pàgina web d'Esquerra Republicana de Catalunya de Sant Pere de Riudebitlles l'any 2000, va explicar:

«Quan vaig accedir a encapçalar una llista no m'hi vaig posar amb la intenció de ser alcalde... em vaig trobar alcalde... Em van demanar que entrés en una llista... per motius que serien molt llargs d'explicar vaig acabar sent cap de llista... No em vaig pensar mai que poguéssim guanyar davant de dos partits polítics com eren Convergència i el Partit Socialista, llistes que tenien al darrere un partit... El dia que es van fer les eleccions no vaig anar ni al col·legi electoral a veure els resultats, perquè vaig pensar que ja m'ho dirien... que havíem quedat últims i que entrariem dos o tres a l'ajuntament amb una mica de sort... El dia que hi havia l'elecció de l'alcalde no hi vaig anar preparat pensant que seria alcalde... jo em pensava que els altres dos partits es posarien d'acord... hi havia un que tenia quatre regidors igual que nosaltres i l'altre que en tenia tres... i tots dos partits van passar diverses vegades per casa, i jo mai em vaig voler casar amb ningú... i al final em pensava que entre ells managuerien algun acord ja que estaven molt nerviosos... Llavors a la votació cada grup es va votar a ell mateix i com que el nostre tenia uns vots de més que els altres van considerar que jo havia de ser l'alcalde... Es van portar molt bé... jo no vaig entendre el perquè vaig ser alcalde i els altres grups tampoc ho van

⁴¹⁹ El Martinet, maig de 1979.

*entendre mai... En principi van estar molt recelosos i em preguntaven què era jo, el per què estava a l'ajuntament... per què la gent m'havia votat... com si jo fos alguna cosa preparada per fer-los la punyeta...».*⁴²⁰

Els Electors de Riudebitlles van aconseguir quatre regidors i, gràcies a ser la candidatura més votada, obtingueren l'alcaldia del poble. Els quatre regidors van ser: Martí Ribas Cardús, Juli Vilaseca Alemany, Joan Romeu Pascual i Ricard Parellada Busquets. En el ple municipal de constitució de l'ajuntament va ser proclamat alcalde Martí Ribas Cardús.⁴²¹

A Sant Quintí de Mediona es va crear la candidatura Independents de Sant Quintí de Mediona encapçalada per l'agent de borsa Joaquín Prieto Prado, barceloní i estiuellant al municipi en una segona residència. A la llista electoral el van acompanyar deu persones més. Possiblement la presentació d'aquesta candidatura va tenir a veure amb l'enfrontament que hi tenia Prieto amb el candidat de l'Acció Municipal Democràtica, Josep Olivé, a causa del patrimoni del Jardí, una entitat social i històrica del poble, del qual tots dos eren socis. En les eleccions municipals va guanyar Prieto i es traslladà a l'ajuntament el tens clima entre tots dos.

Els independents aconseguiren, gràcies als vots dels quintinencs, cinc regidors i, per tant, l'alcaldia. Els regidors van ser Joaquín Prieto Prado, Roser Varias Sonlleva, Enrique Naval Delgado, Francisco Chacón Guerrero i Joan Benedicto Moya. Prieto va ser proclamat alcalde.⁴²²

A Santa Margarida i els Monjos es van presentar dues candidatures independents. La primera va ser la candidatura Independents. Era formada majoritàriament per veïns del nucli de la Ràpita i la seva llista electoral estava encapçalada per Joan Vallès Rull. Entre les principals propostes estava el tracte igualitari de tots els diferents nuclis de població del municipi de Santa Margarida i els Monjos. Per tant, tots havien de tenir el mateix tipus de serveis i accés als equipaments. També treballarien per l'educació sanitària, per les activitats folklòriques i esportives, la promoció d'activitats com conferències, una llar d'avis, una oficina de treball juvenil

⁴²⁰ <http://locals.esquerra.cat/santpereriudebitlles/opinio/1941/el-toc-de-les-persones-marti-ribas-i-card> us [consulta: 1-8-2018].

⁴²¹ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.1-4.

⁴²² Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp.1-2. Capsa 541.

per reduir l'atur, millores a l'escola i el control de la contaminació atmosfèrica. També es comprometien a informar de l'activitat municipal. Els seus eslògans a la campanya electoral van ser: «*Per l'igualtat de tots els nuclis urbans*» i «*Perquè a l'ajuntament hi siguem tots*». ⁴²³ Aconseguiren tres regidors: Joan Vallès Rull, Salvador Tort Solé i Magí Arnabat Martí. ⁴²⁴

L'altra candidatura independent que es presentà a Santa Margarida i els Monjos va ser Independents pel Socialisme, encapçalada per Jordi Girona Alaiza, i formada per alguns membres de l'Associació de Veïns Penyafel. Entre les principals propostes electorals estava la revisió del Pla General d'Urbanisme; millores en el subministrament de l'aigua, en els carrers i el cementiri; la creació d'una llar d'avis, una d'infants i una biblioteca; crearien ajudes per a la gent gran del municipi; treballarien per lluitar contra la pol·lució i les males olors que generaven les diverses indústries; controlarien l'aigua del riu Foix; realitzarien campanyes d'educació sanitària, de vacunacions escolars i desratitzacions. També proposaren ajudar a les entitats del municipi, a les escoles i als menjadors escolars, promocionar les colònies i els campaments, les classes de català, una escola d'adults i activitats esportives. Igualment, els Independents pel Socialisme es comprometien a fomentar la participació dels veïns, la creació de comissions mixtes entre l'ajuntament i els veïns, consultes populars i informar periòdicament de les accions de l'ajuntament. ⁴²⁵ Van aconseguir ser la llista més votada i assoliren cinc regidors en les eleccions: Jordi Girona Alaiza, Àngel Vendrell Farré, Domingo Sadurní Domènech, Pere Ferret Santacana i Eugeni Escribano Almazán. ⁴²⁶

A Subirats, a part de la candidatura de Centristes de Catalunya, es presentaren dues més, de caràcter independent: Alternativa Municipal per Subirats i Els barris petits a l'Ajuntament.

La candidatura Alternativa Municipal per Subirats va ser encapçalada per Jaume Ràfols Fontanals i estava formada per persones de l'òrbita de Convergència

⁴²³ GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989, p. 20.

⁴²⁴ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1969-1981, pp. 43-45. Capsa 1262.

⁴²⁵ GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1989, p. 17.

⁴²⁶ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1969-1981, pp. 43-45. Capsa 1262.

Democràtica de Catalunya, del Partit dels Socialistes de Catalunya, de la Unió de Pagesos i independents. Segons el candidat Miquel Cols Aman:

«La candidatura nostra d'Alternativa Municipal per Subirats va ser una candidatura on ens vam trobar tota la gent més o menys d'esquerres, ens vam aglutinar. Primer hi va haver una sèrie de trobades per veure com respiràvem tots i érem la gent que durant la transició ens havíem bellugat d'alguna manera, més la gent de dos partits. Hi havia Convergència i hi havien els socialistes. En el cas de Convergència hi havia el Ton Casanovas i per part dels socialistes hi havia el Lluís Ràfols. [...] Ens vam anar trobant bàsicament per fer una sola llista d'esquerres. Jo estava com independent. En aquells moments teníem molts números que la UCD guanyés les eleccions. Si es muntava una llista de Convergència i una dels socialistes no sabíem el que podia passar. [...] Es va formar una candidatura liderada per un independent que és el Jaume Ràfols, un històric de la Unió de Pagesos, també compromès amb els temes socials de Subirats i per consens va ser que encapçalés la llista ell».

L'Alternativa Municipal va aconseguir sis regidors: Jaume Ràfols Fontanals, Antoni Casanovas Brugal, Lluís Ràfols Bages, Rafael Hernández Massana, Joan Pi Martí i Miquel Cols Aman. Es va proclamar alcalde de Subirats a Jaume Ràfols.⁴²⁷

La candidatura dels Barris Petits a l'Ajuntament va ser encapçalada per Josep Domènech Saumell. Aquesta candidatura va obtenir dos regidors: Josep Domènech Saumell i Magí Vendrell Soler. Domènech, en el ple municipal de constitució de l'ajuntament i d'elecció d'alcalde va rebre els dos vots de la seva formació i tres més procedents dels regidors de Centristes de Catalunya UCD.⁴²⁸ Segons Miquel Cols, candidat i regidor per l'Alternativa Municipal per Subirats:

«Les altres dues llistes [aquesta i la de Centristes de Catalunya UCD] eren el mateix. En els Barris Petits, la gent que hi havia al seu darrer, els dos caps de llista anaven perfectament coordinats i l'estratègia era la mateixa, anaven a guanyar les eleccions. I jo diria que van fer els números malament. [...] Ells, no sé com ho van comptar. T'ho estic explicant reconegut per ells mateixos. El fet

⁴²⁷ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 40-41. Capsa 9.

⁴²⁸ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 40-41. Capsa 9.

que s'haguessin format dues llistes és perquè estaven convençuts que amb dues llistes guanyarien».

Aquesta afirmació de Cols ens prova perquè els dos regidors centristes votaren d'alcalde al candidat dels Barris Petits.

A Torrelles de Foix, l'alcalde Emili Pardo Sanahuja, que venia exercint el càrrec des de 1962, va presentar una candidatura independent, integrada per nou persones en total. La candidatura Torrellenca va aconseguir sis regidors: Emili Pardo Sanahuja, Antoni Rosell Rafecas, Josep Cañís Raventós, Arturo Cortés Nogueras, Vicente Marín Quiñós i Isidre Rafecas Jorba. En el ple municipal de 19 d'abril va ser proclamat alcalde Emili Pardo. Va rebre set vots a favor i es produïren dos vots en blanc, per tant, un dels regidors socialistes va votar a la Candidatura Independent Torrellenca.⁴²⁹

A Vilafranca del Penedès es presentà la Candidatura Independent Veïns dels Barris. Va ser encapçalada per Fulgenci Mestres Delriu i va ser rebre el suport de més de dos-cents vilafranquins que amb la seva signatura avalaren la presentació de la candidatura. Mestres, dedicat al comerç, va ser un dels impulsors de la primera associació de veïns de Vilafranca, la del barri de Sant Julià. Ell s'havia format socialment en el catolicisme local.

Jaume Girona Galimany va ser el número 2 de la candidatura independent de Vilafranca. Així ens explicà el seu record:

«Nosaltres intentàvem fer una candidatura diferent. Proveníem d'un moviment associatiu veïnal. Jo vivia en aquells moments a l'Espirall i la candidatura bàsicament era formada per gent de l'Espirall i de Sant Julià. La nostra intenció era fer una cosa més o menys alternativa».

La candidatura dels Veïns dels Barris va elaborar diferents propostes dirigides a donar el protagonisme de la decisió municipal als ciutadans de Vilafranca, de manera exclusiva per evitar afectacions de fora de la vila i d'interessos propis dels partits polítics. Les decisions que els ciutadans haurien d'emetre serien recollides per la candidatura de manera permanent:

⁴²⁹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 8-9. Capsa 111.

«Perquè després de votar hem de continuar sent responsables dels nostres problemes amb el dret a decidir. Perquè això pugui ser possible, els regidors sortits de la Candidatura periòdicament, com a mínim cada trimestre, i quan el problema s'ho valgui en el moment que convingui, portarà a discussió en el si de les Associacions de Veïns el problema plantejat en una assemblea oberta a tot el veïnat es discutirà l'adequada solució i la decisió presa serà la que els regidors de la Candidatura defensaran en nom del veïnat a l'Ajuntament».

Igualment, la candidatura independent defensava la presència dels veïns en la presa de decisions en aspectes tan importants per a Vilafranca com era el Pla General d'Ordenació Urbana:

«Perquè defensarà la presència dels veïns en la revisió del Pla General. Siguin els veïns qui decideixin on volen les zones verdes, les escoles, les guarderies, els centres socials. Com sigui que seran els veïns qui es beneficiaran o perjudicaran dels Plans Parcials són els qui han de dir on i com els volen. Hem d'aconseguir que cap Pla Urbà tiri endavant i cap gran solar es perdi sense que abans es dongui resposta a les faltes que hi hagin en el casc actual. I així en la ensenyança i cultura, en sanitat, en aparcament, en manteniment de jardins i parcs, en tràfec, en Centres de Joves, en centres cívico-socials als barris i tot això amb una administració clara i transparent, buscant els recursos que ho facin possible, donant prioritat a les necessitats més urgents de la vila».

Igualment, des de Veïns dels Barris posaven de manifest la tasca realitzada per les associacions de veïns durant el període predemocràtic a Vilafranca i que la candidatura agafaria el seu testimoni, per això:

«Les persones que formen la Candidatura lluitaran per poder-ho aconseguir, de la mateixa manera que varen lluitar al costat dels veïns per poder aconseguir que les cases dels carrers Eugeni d'Ors i Sant Sadurní poguessin continuar, per obtenir una plaça a Sant Julià, analitzar els plans i parar els que no tenien els actuals mínims legals o perjudicaven la vila, les que acompanyaven els veïns de qualsevol barri a l'Ajuntament a defensar els seus interessos. Per tant, no són persones que prometen sinó que han fet i per tant faran, ja que continuaran

*posant al servei dels veïns la mateixa entrega, dedicació i eficàcia que ho han vingut fent fins ara».*⁴³⁰

Amb els vots que aconseguiren assoliren un únic regidor a l'Ajuntament de Vilafranca: Fulgenci Mestres Delriu.⁴³¹ Però la continuïtat de la candidatura malgrat tot va durar poc. Tal com ens va explicar el número dos de la llista, Jaume Girona

«El nostre candidat, que va entrar de regidor, al cap de pocs dies ens va plantejar que l'equip de govern li havia plantejat d'anar plegats i fer un front comú. I vam dir que sí. No érem oposició, formàvem part del pacte. La Candidatura Independent Veïns dels Barris quan es van produir les eleccions no vam funcionar d'una manera organitzada massa temps. Cadascú va tornar a la seva».

La formació de les candidatures a les eleccions municipals no va ser un camí fàcil en la majoria dels municipis de la comarca de l'Alt Penedès. Allà on hi havia una implantació dels partits polítics com els socialistes i els convergents fou més fàcil. En altres llocs ho tingueren més complicat.

Les candidatures socialistes recolliren a bona part de persones d'esquerres que participaven en els pobles en els moviments de democratització, com al Pla del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia i Vilafranca del Penedès. Els socialistes vilafranquins havien arribat a fer assemblees amb més de dues-centes persones al col·legi de Sant Elies, de les monges Vedrunes.

Les candidatures convergents es formaren seguint l'empremta deixada per l'estela del fundador de Convergència Democràtica de Catalunya, Jordi Pujol. Un míting en un poble amb la seva presència, com per exemple a Sant Pere de Riudebitlles, va ser motiu pel qual s'apuntessin a Convergència un bon nombre de persones. A més, la ideologia del partit centrada en la idea de la Catalunya país i de les seves tradicions, així com la indefinició en els primers temps del seu pensament i adscripció ideològica

⁴³⁰ *Tothom*, 24 de març de 1979.

⁴³¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp.43-44. Capsa 12794.

(centreesquerra, centre, conservadors i dreta) va servir per aplegar sota les sigles de CIU a gent prou diversa.

Un fenomen d'aquests temps, van ser les candidatures independents. En molts municipis va ser la manera més fàcil d'organitzar una llista electoral al seu poble. Això podia ser perquè es concentrassin en una candidatura de set o nou noms persones d'ideologia diversa però que volien participar activament en l'esdevenir del seu poble. En altres casos, va ser l'eina per camuflar la ideologia dels caps de la candidatura (centristes, comunistes, convergents i socialistes) per tal de tenir una cara més amable davant de la ciutadania i poder rebre més suports electorals sense tants perjudicis sobre el sentit del vot. En aquest darrer cas, es tractaria, per exemple, de la Candidatura Independent Torrellenca. Les candidatures independents anaren desapareixent a partir de les eleccions municipals de 1983 i foren gairebé inexistent en les eleccions de 1991.

Les candidatures independents també tenien la intenció de ser candidatures transversals de diferents partits, definint-se com a candidatures d'entesa, d'unió contra candidatures marcadament conservadores.

Capítol 4. Els candidats a les eleccions municipals de 1979. Estudi sociològic.

*«Estudiar los concejales y alcaldes, los cargos electos municipales, supone partir de una presunción previa: la importancia del ámbito local en la comprensión del sistema político».*⁴³²

Jordi Capo Giol

El dia 3 d'abril de 1979 se celebraren per primer cop en el període de transició democràtica eleccions de caràcter municipal. Poc temps enrere s'havien de presentar les llistes electorals per part dels partits polítics i també de les candidatures independents. En alguns casos es confeccionaren les llistes en poc temps, en d'altres, ja feia bastant que tenien clar qui encapçalaria la llista i, fins i tot, els primers noms, els que tenien opcions per sortir elegits regidors.

El següent capítol pretén fer un estudi sociològic sobre tots els candidats que anaren en les llistes de tots els partits en les eleccions municipals de 1979. A l'Alt Penedès es presentaren seixanta-cinc candidatures en els vint-i-set municipis que integren actualment la comarca. D'aquestes llistes, vint-i-cinc corresponien a candidatures independents, catorze ho eren de Convergència i Unió, deu del Partit dels Socialistes de Catalunya, set de Centristes de Catalunya UCD, tres llistes de l'Acció Municipal Democràtica, dues d'Esquerra Republicana de Catalunya, tres del Partit Socialista Unificat de Catalunya i una del Partit del Treball de Catalunya. En número global, es presentaren 778 candidats en totes les candidatures.

En el següent estudi cal fer una sèrie d'advertiments al lector. En alguns casos, les dades es presenten de manera anonimitzada, fent una dissociació d'aquestes, per tal de preservar l'any i el lloc de naixement, els seus estudis i la seva professió, sempre que s'hagi pogut accedir a la informació. Per altra banda, hi ha dades indiscutiblement públiques perquè han estat publicades en butlletins oficials, en les actes municipals, en la premsa escrita i en la propaganda electoral. Per exemple, les llistes electorals amb els seus corresponents noms i afiliacions polítiques han estat extretes dels butlletins oficials

⁴³² CAPO GIOL, Jordi. «La élite política local en España» a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 76, abril - juny 1992, p. 130.

de la província de Barcelona i de la premsa comarcal, com també es pot extreure d'aquesta font, la informació relativa al seu sexe (home o dona). De les actes municipals es coneix qui era regidor i alcalde en qualsevol període històric. Fins i tot, algunes webs d'ajuntaments publiquen un històric amb els noms dels alcaldes i dels regidors. Per tant, es creu oportú que en els casos on no hi hagi dubte de dada pública, s'informarà de la persona en concret.⁴³³

Una de les variables que s'han tingut en compte a l'hora de la recollida de dades és l'any de naixement per tal de calcular l'edat de presentació com a candidat. Dels 778 candidats sabem l'any de naixement de 696, és a dir, el 89,46% de tots els candidats, per la qual cosa, la dada que aconseguim realitzant la mitjana ens donarà una informació molt aproximada. El candidat més vell va néixer el 1903, per tant, es va presentar a les eleccions amb setanta-sis anys. I el més jove nasqué el 1962, presentant-se a candidat amb divuit anys. L'any de naixement de mitjana dels candidats va ser el 1938 per a la comarca de l'Alt Penedès, i l'edat mitjana fou de quaranta un anys.

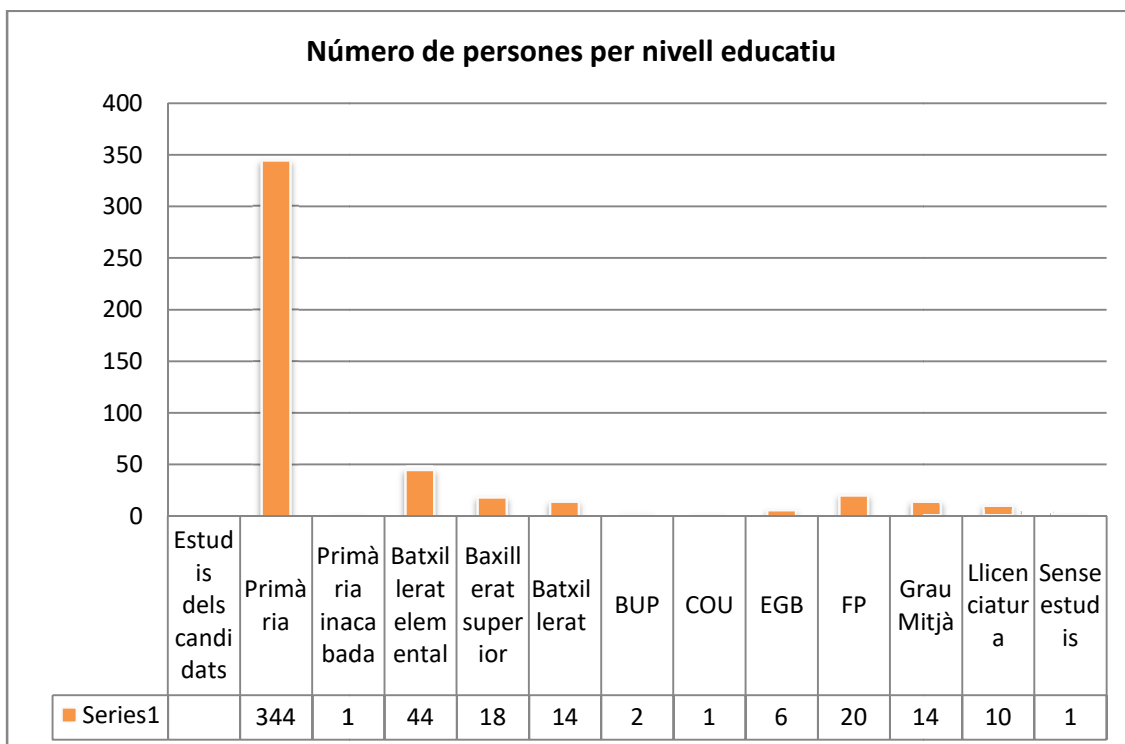
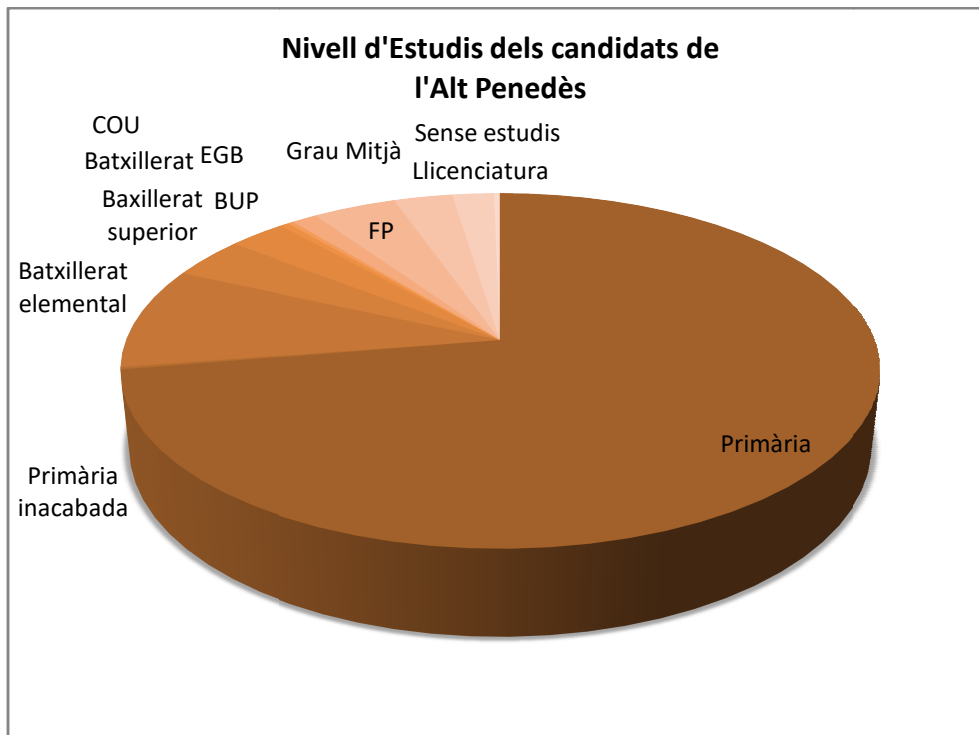
⁴³³ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 490; Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions Municipals 1979. Capsa 162; Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Municipals 1979. Capsa 1194; Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Municipals 1979. Capsa 224; Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Municipals 1979. Capsa 47; Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Municipals 1979. Capsa 2236; Arxiu Municipal de la Granada. Eleccions Municipals 1979. Capsa 524; Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Municipals 1979. Capsa 914; Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Municipals 1979. Capsa 422; Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 255; Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Municipals 1979. Capsa 567; Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Municipals 1979. Capsa 282; Arxiu Municipal de Sant Cugat Sessgarriques. Eleccions Municipals 1979. Capsa 738; Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Municipals 1979. Capsa 647; Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions municipals – Referèndums 1977-1980. Capsa 1273; Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions municipals 1979. Capsa 925; Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Eleccions Municipals 3 d'abril de 1979. Capsa 4605; Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 214; Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Municipals 1979. Capsa 1462; Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Municipals 1979. Capsa 208; Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Eleccions Municipals 1979. Capsa 427; Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 456. *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, núm. 61, 13 de març de 1979, pp. 7-14; núm. 63, 14 de març de 1979, pp. 14-20; 25 de maig de 1979, p. 9. *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, núm. 77, 31 de març de 1983, pp. 73-76; núm. 89, 14 d'abril de 1983, pp. 4-5, 9 i 20-25. *Tothom* (1979). *La Voz del Penedès* (1979). *Juventut Cristiana* (1979). *Cantillepa* (1979). Programes electorals de col·leccions particulars.

Taula de mitjana d'any de naixement i d'edat el 1979 per municipis		
<i>Municipi</i>	<i>Any Promig</i>	<i>Edat mitjana</i>
Avinyonet del Penedès	1941	38
Les Cabanyes	1929	50
Castellet i la Gornal	1936	43
Castellví de la Marca	1937	42
Font-rubí	1932	47
Gelida	1942	37
La Granada	1939	40
Mediona	1937	42
Olèrdola	1939	40
Olesa de Bonesvalls	1930	49
Pacs del Penedès	1936	43
Pla del Penedès	Sense dades	Sense dades
Pontons	1936	43
Puigdàlber	1942	37
Sant Cugat Sesgarrigues	1935	44
Sant Llorenç d'Hortons	1940	39
Sant Martí Sarroca	1940	39
Sant Pere de Riudebitlles	1940	39
Sant Quintí de Mediona	1936	43
Sant Sadurní d'Anoia	1939	40
Santa Fe del Penedès	1948	31
Santa Margarida i els Monjos	1939	40
Subirats	1943	36
Torrelavit	1934	45
Torrelles de Foix	1937	42
Vilafranca del Penedès	1938	41
Vilobí del Penedès	1938	41

De la taula anterior, cal advertir que del Pla del Penedès no es disposa cap dada i en altres municipis manquen dades en alguns regidors o en alguna candidatura.

Una de les altres dades treballades en aquest estudi sociològic són el tipus d'estudis que tenen els candidats a regidors. En aquest cas només s'exposaran les dades amb caràcter general per tal de preservar al màxim l'anonimat dels estudis per municipi. Dels 778 candidats que integraven totes les candidatures municipals a l'Alt Penedès, només disposem de dades sobre els seus estudis de 479, per tant, de 299 no en sabem res. Desconeixem aquesta informació de tots i cadascun dels candidats a Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia –justament els dos municipis més importants de la comarca en població- el Pla de Penedès, Pontons i bona part dels candidats de Castellet i la Gornal. També en falten alguns de diversos municipis. Un altre advertiment és la varietat d'estudis que hi ha perquè també va coincidir amb canvis en els models educatius.

Per nivell d'estudis, 344 tenien estudis primaris, el 71,82%; i una persona constava com a primària incompleta, el 0,20%. Quaranta-quatre tenien el batxillerat elemental, el 9,18%; divuit tenien el batxillerat superior, el 3,76% dels candidats amb dades; i catorze batxillerat, sense especificar el grau, el 2,92%. Dues persones disposaven del BUP i una el COU, el 0,42% i el 0,29% respectivament. Sis persones consten que tenen el graduat escolar o l'EGB, el 1,25%. Vint candidats consten com a persones que havien obtingut algun títol de Formació Professional, el 4,17%. Catorze tenien títols de grau mitjà, on no consten quin tipus d'estudis, si batxillerat o formació professional; aquí també s'han inclòs que els tenien estudis de comerç, mecànica i peritatge mercantil, el 2,92%. Deu candidats disposaven de títol superior o llicenciatura, el 2,09%. I una única persona no tenia estudis, el 0,29%.

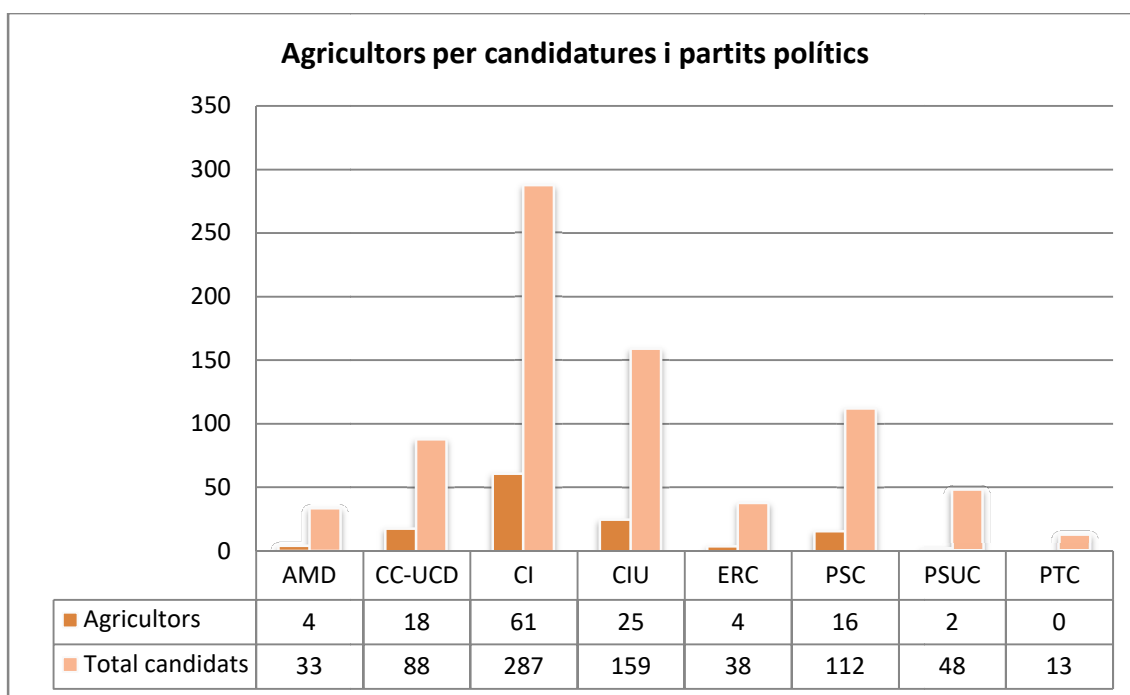

En relació a les professions, en aquest cas tampoc es coneixen totes i cadascuna d'elles dels 778 candidats. Se'n coneixen 670, el 86,12% del total de candidats. Cent vint-i-nou persones treballaven a l'agricultura, fent de pagès o de peons agrícoles, que representa el 19,25%. Els administratius i els auxiliars administratius eren en total cinquanta-sis, que representa el 8,36%. Els treballadors del sector de la construcció

(paletes, peons, obrers, constructors, etcètera) eren quaranta-vuit, el 7,16%. Dedicats al sector del transport de mercaderies (xofer i transportista) eren quaranta-set candidats, el 7,01%.

Professions majoritàries dels candidats	
<i>Professió</i>	<i>Nombre de persones</i>
Agricultura	129
Administratius/auxiliars administratius	56
Construcció (Paletes, peons, obrers)	48
Xofers i transportistes	47
Treballadors industrials	34
Sector comercial (botiguers, dependents i dependentes, comerciants)	29
Mecànics, mecànics de manteniment i electromecànics	25
Mestresses de casa	22
Estudiants	21
Industrials	20
Sector tèxtil	17
Fuster	14
Viatjants, agents de vendes i comercials	14
Electricistes i lampistes	13
Sector vinícola	12
Sector educació (mestres, professors i monitors d'escola)	11
Oficials (sense conèixer el sector professional)	10
Jubilats	9
Forners i pastisser	7
Hosteleria	5

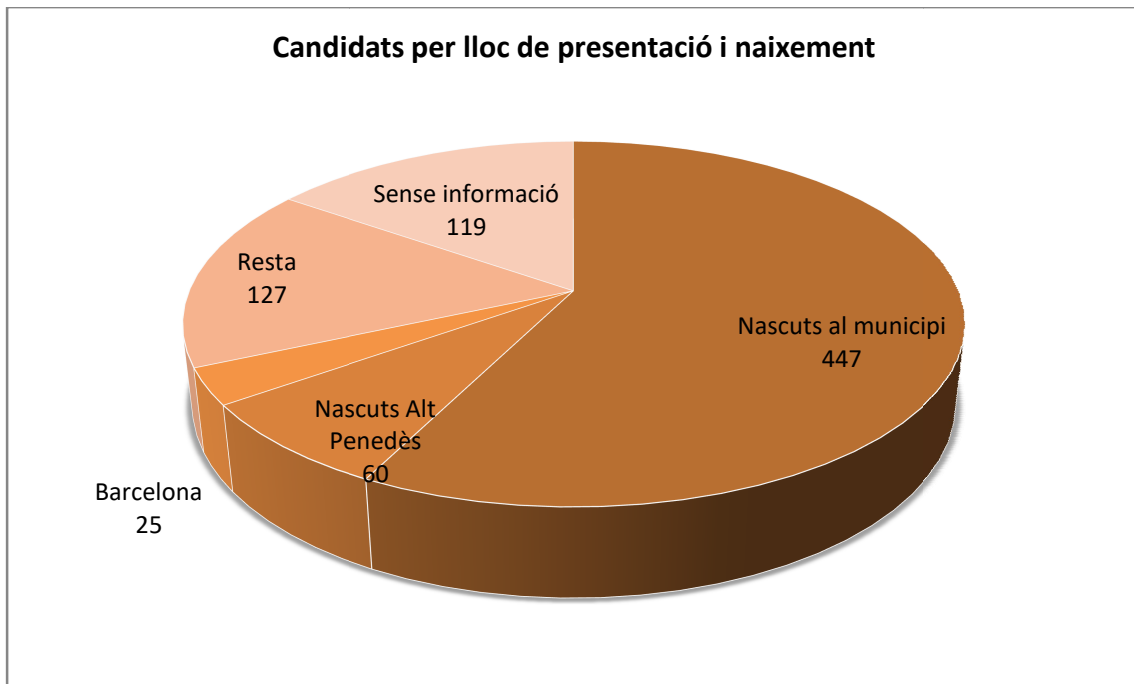
A part d'aquestes professions també es coneix que n'hi havia d'altres amb menor nombre de persones que les desenvolupaven. Per exemple, hi ha un fotògraf, un taxista, un periodista, un apoderat de borsa, un arquitecte, un arquitecte tècnic, dos cobradors i tres advocats, per posar alguns exemples. La següent gràfica mostra el nombre de persones que es dediquen al sector de l'agricultura (pagesos, agricultors, jornalers i peons agrícoles) per partits polítics i candidatures independents.

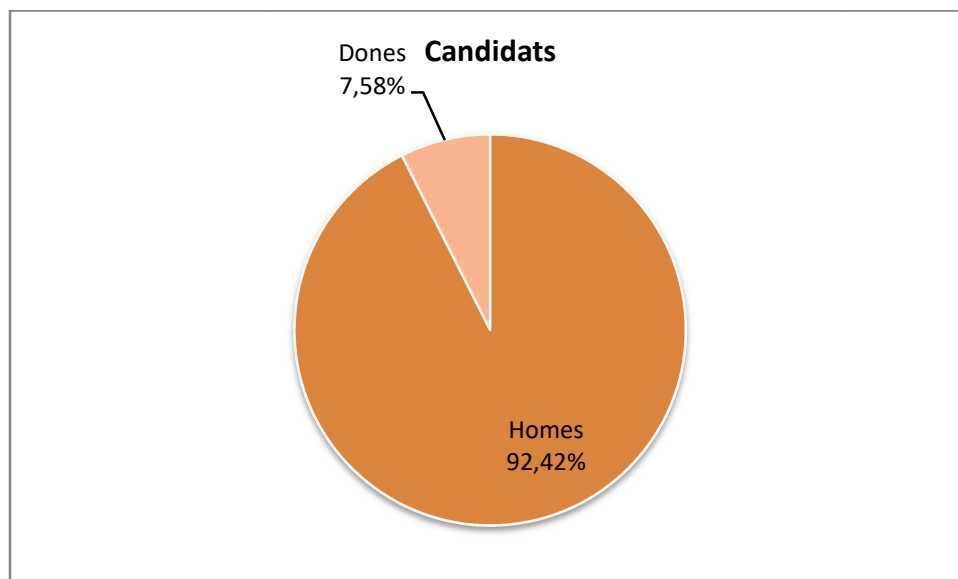
Amb aquestes dades es pot veure que els agricultors representen el 12,12% de les candidatures de l'Acció Municipal Democràtica; que són el 20,45% de les candidatures de Centristes de Catalunya UCD; el 15,76% de les candidatures independents; el 15,72% de les candidatures de Convergència i Unió; el 10,52% dels candidats d'Esquerra Republicana de Catalunya; el 14,28% dels candidats del Partit dels Socialistes de Catalunya; el 4,16% dels candidats del Partit Socialista Unificat de Catalunya; i el 0% en les llistes del Partit del Treball de Catalunya. Per tant, el partit polític amb major nombre d'agricultors en les seves llistes va ser els Centristes de Catalunya UCD.

Una de les altres variables de l'estudi dels candidats és si es presenten en el municipi on han nascut. En aquest cas, a part de veure si van néixer allà on es presentaren, també veurem si són de la comarca de l'Alt Penedès, nascuts a Barcelona i a la resta d'Espanya. Dels 778 candidats es coneix gràcies a la documentació dels

diferents arxius i de la premsa que 447 candidats es van presentar en el municipi on havien nascut (57,45%), seixanta havien nascut en la comarca de l'Alt Penedès i no pas en el municipi on es presentaren (7,71%), vint-i-cinc eren nascuts a la ciutat de Barcelona (3,21%), cent vint-i-set (16,32%) a fora de la comarca de l'Alt Penedès i de la província de Barcelona (resta de Catalunya i d'Espanya) i cent dinou no es disposa d'informació (15,29%).

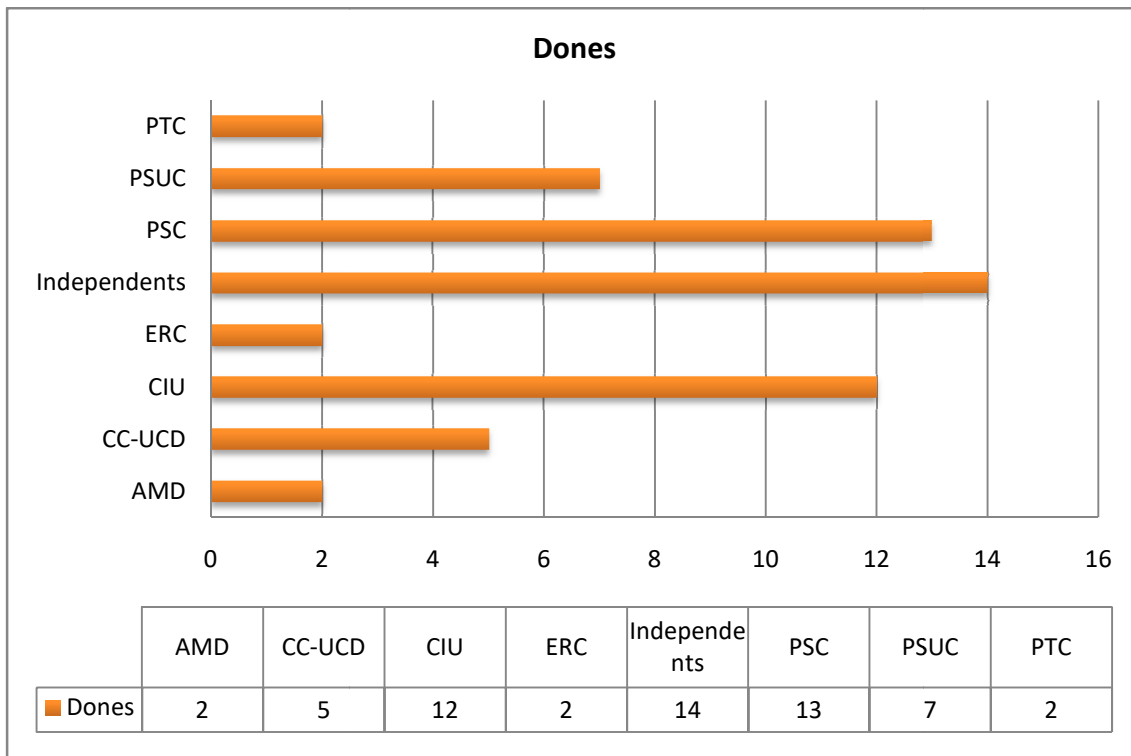

Dels 778 candidats en les llistes electorals de l'Alt Penedès, només 59 eren dones, el 7,58%.

A Vilafranca del Penedès es van presentar en total vint-i-dues dones de les cent quaranta-tres persones que formaven part de totes les candidatures, és a dir, el 15,38%. Als pobles d'Avinyonet del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia i Subirats hi havia cinc dones en les llistes. A Gelida, Sant Pere de Riudebitlles i Santa Margarida i els Monjos era en número de quatre. Al Pla del Penedès van ser-ne dos. I a Castellví de la Marca, La Granada, Olèrdola, Pontons, Sant Quintí de Mediona, Santa Fe del Penedès, Torrelavit i Vilobí del Penedès només una dona en cada municipi. Als pobles de Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Font-rubí, Mediona, Olesa de Bonesvalls, Pacs del Penedès, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca i Torrelles de Foix no hi havia cap dona en les llistes.

Les candidatures independents van ser les que més dones van portar, catorze. El Partit dels Socialistes de Catalunya va portar-ne tretze en les seves llistes electorals, de les quals set eren independents. Convergència i Unió va portar dotze dones en les seves llistes, de les quals la meitat, sis, eren independents. El Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) portava set dones en les seves candidatures a l'Alt Penedès, una d'elles independent. Les candidatures dels Centristes de Catalunya portaren cinc dones. Esquerra Republicana de Catalunya va portar-ne dos, una d'elles independent. El mateix va ser en el cas de les candidatures de l'Acció Municipal Democràtica. I el Partit del Treball de Catalunya va presentar dues dones en la seva única llista a la comarca de l'Alt Penedès.

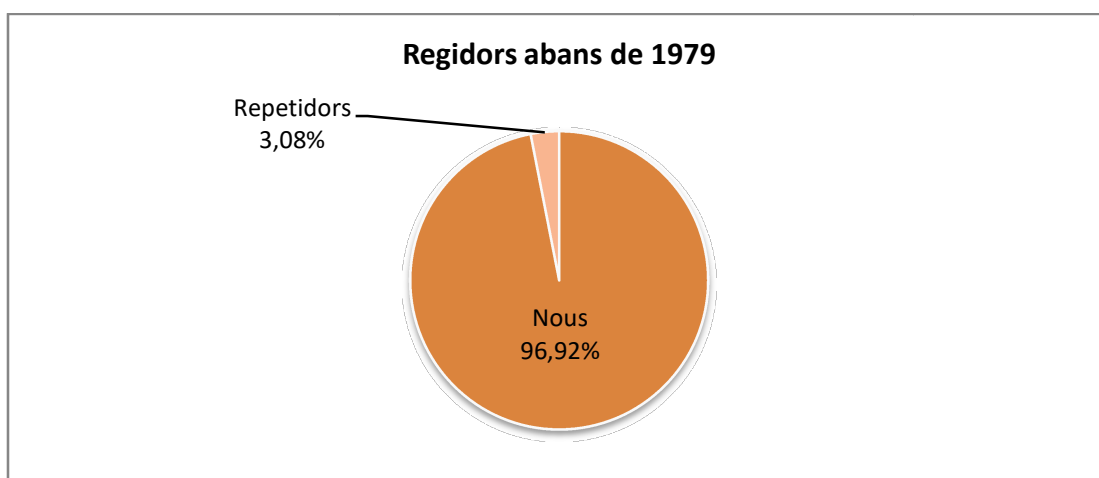

L'any de mitjana de naixement de les dones va ser el 1946. Cal tenir en compte, que de les cinquanta-vuit dones, vuit d'elles no s'ha aconseguit l'any de naixement. La dona més gran que es va presentar va néixer el 1920 i la més jove el 1960. És a dir, l'edat mitjana de les dones a les llistes va ser de trenta-tres anys. La més gran en complia el 1979 cinquanta-set anys i la més jove en complia dinou. L'any 1950 és el de més naixements de candidates: cinc.

Pel que fa a estudis de les dones, dotze tenien estudis primaris, sis de batxillerat, quatre de formació professional, un graduat escolar, una EGB i una llicenciatura. De trenta dones no disposem d'informació. En relació a les professions, vint-i-dues eren mestresses de casa (sus labores, segons la informació oficial), sis eren estudiants, set administratives, dues auxiliars administratives, quatre es dedicaven a la confecció (obreres tèxtils), tres eren docents, una es dedicava a l'hostaleria, una altra era dependent, hi havia una mecanògrafa, una metgessa, una autònoma i una obrera d'empresa licorera. De nou dones no es disposa d'informació.

Per últim, de les cinquanta-vuit dones, vint-i-nou es presentaven en el mateix municipi on havien nascut, dinou no, i deu no es disposa d'informació. De les dinou dones no nascudes al seu municipi de presentació, cinc ho eren de fora de Catalunya, vuit de la província de Barcelona i les altres restants de la comarca de l'Alt Penedès.

També s'han detectat en la fase de recerca qui d'aquests 778 candidats havia estat amb anterioritat alcalde o regidor en temps d'ajuntaments franquistes, en les darreres etapes, i predemocràtics. Només s'han detectat vint-i-quatre candidats en les llistes electorals, el qual suposa el 3,08% de tots els candidats. Dels vint-i-quatre candidats que eren alcaldes i regidors fins a l'abril de 1979, anaren en les llistes de diferents candidatures en les eleccions de 3 d'abril de la següent manera: set ho van fer en candidatures independents, sis en llistes de Convergència i Unió, cinc en les de Centristes de Catalunya, tres en les d'Acció Municipal Democràtica, dos en el Partit dels Socialistes de Catalunya, i un en les llistes del Partit del Treball de Catalunya.

S'ha citat que en les diferents candidatures independents anaren set regidors del període franquista o predemocràtic. Aquests van ser els següents:

- Agustí Ràfols Llopart. Va anar en la llista electoral Electores del Municipio d'Avinyonet del Penedès com a candidat a alcalde, el número u de la llista. Va ser regidor. En les eleccions de 1983 va anar com a independent en la llista del PSC.
- Josep Jofré Urgell. Era el número 2 de la llista Independientes Castellet y Gornal, i havia estat l'alcalde de Castellet i la Gornal fins aquell moment. Va ser regidor el 1979.
- Jaume Mitjans Soler. Era el candidat número 8 de la llista de l'Agrupació d'Electors Independents 2 d'Olesa de Bonesvalls. El 1979 no va ser elegit regidor. L'any 1983 anava com a independent en la candidatura de CIU i proclamat regidor.

- Josep Maria Farré Parisi. Candidat número 2 de la llista de Democràcia i Progrés a Sant Cugat Sesgarrigues, va ser elegit regidor el 1979.
- Joan Montserrat Pujades. Va ser el número 5 en la llista de l'Agrupació Independent d'Electors de Sant Llorenç d'Hortons, però no va sortir de regidor.
- Pere Creixell Tutusaus. Era el cinquè candidat de la llista Agrupació d'Electors de Riudebitlles. El 1979 no va ser elegit regidor, però si el 1983 dins de la candidatura de Convergència i Unió.
- Emili Pardo Sanahuja. Va ser alcalde de Torrelles de Foix des de 1962. Va presentar-se el 1979 per ser alcalde en la Candidatura Independent Torrellenca. Es va tornar a presentar el 1983, sent elegit alcalde. El 1987 ja no es va presentar.

Convergència i Unió va portar sis candidats en les diferents llistes electorals a l'Alt Penedès. Van ser:

- Miquel Catasús Roig. Va ser alcalde d'Avinyonet del Penedès abans de les eleccions de 1979. Va anar en el número 9 de la llista dels convergents com a militant de Convergència Democràtica de Catalunya. No va ser regidor el 1979.
- Pere Hill Ferrando. Va ser el candidat de l'alcaldia de la Granada. Havia estat regidor abans de 1979, i en aquestes eleccions es presentà com independent.
- Josep Ravell Mateu. Havia estat alcalde de Pontons fins a les eleccions municipals de 1979. En aquesta ocasió es va presentar a les llistes de Convergència i Unió com independent encapçalant la llista.
- Vicenç Tutusaus Puig. Havia estat regidor a Pontons. Va anar de número 5 en la llista de CIU com independent.
- Pere Ribé Durban. Va ser elegit alcalde a principis de 1976 a Torrelavit votat pels altres regidors del consistori, per tant, en el moment de les eleccions municipals de 1979 ja era alcalde. Va encapçalar la llista de Convergència i Unió el 1979 com independent i va ser elegit de nou alcalde en les primeres eleccions democràtiques. El 1983 va revalidar l'alcaldia.

- Francesc Font Estruch. El veí de Torrelavit també va anar en la llista de CIU, tancant-la com a primer suplent i independent. El 1983 no va repetir en la llista.

Els Centristes de Catalunya, marca electoral de la Unión del Centro Democrático (UCD) va presentar cinc candidats que havien format part dels consistoris anteriors al 1979. Aquests van ser:

- Fidel Pullina Tutusaus. Va ser alcalde de Font-rubí en el període anterior a 1979. Va encapçalar la llista dels centristes com independent. Va ser elegit regidor però el 1982 va dimitir.
- Ramon Suriol Raventós. Va ser el candidat número 3 de la llista dels Centristes a Subirats. Va ser elegit regidor a l'ajuntament. El 1983 no va repetir.
- Melcior Vendrell Amat. Va tancar la llista a Subirats com independent. No va ser elegit regidor el 1979. Quatre anys més tard, va formar part de la llista Unitat i Progrés a Subirats i va ser regidor.
- Valentí Saumell Via. Va ser alcalde fins al 1979 de Vilobí del Penedès. Va presentar-se com a candidat a l'alcaldia amb els Centristes de Catalunya sent elegit regidor. Constava com a militant del partit.
- Antoni Saumell Vilapua. Va ser candidat número 4 de la llista centrista a Vilobí del Penedès com a independent. No va ser elegit regidor.

En les llistes electorals de l'Acció Municipal Democràtica (AMD) van anar tres regidors. Aquests van ser:

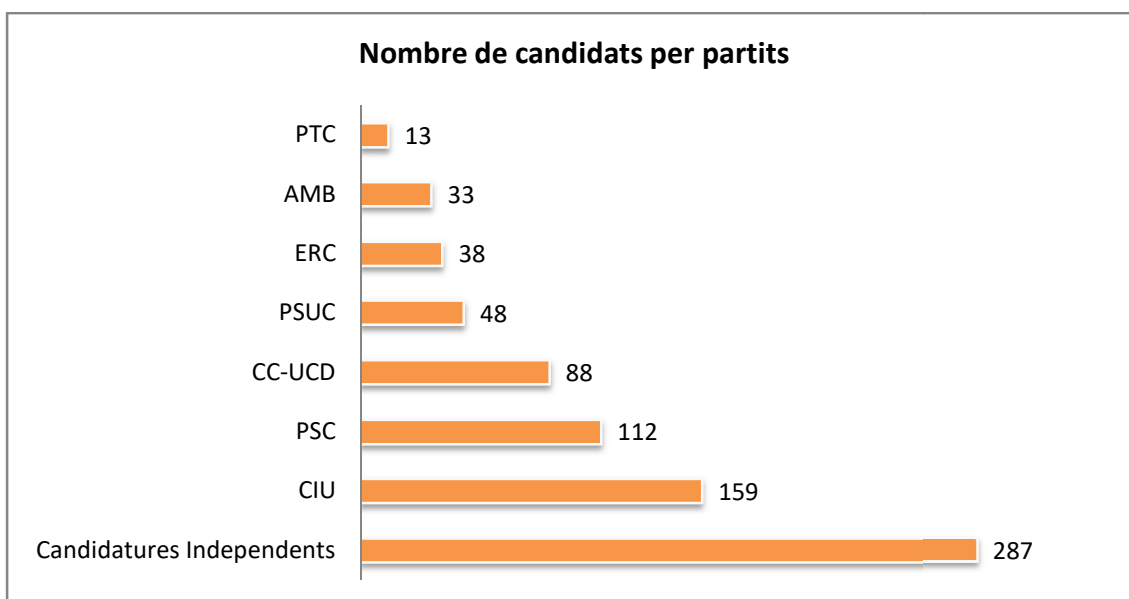
- Jaume Martí Bas. Candidat número 4 de l'Acció Municipal a Sant Cugat Sescarrigues. Va ser elegit regidor el 1979.
- Josep Bou Sogas. Candidat número 2 a Sant Quintí de Mediona, va ser elegit regidor el 1979. Va dimitir el 1981.
- Antoni Busquets Lluch. Candidat número 4 de la llista de l'AMD a Sant Quintí de Mediona, va ser elegit regidor. El 1983 va formar part de la llista a Sant Quintí d'Esquerra Republicana de Catalunya.

En les llistes electorals del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) a la comarca de l'Alt Penedès hi anaren dos candidats que havien format part dels ajuntaments franquistes i predemocràtics. Aquests van ser els següents:

- Joan Fortuny Soler. Va ser el candidat número 3 a Castellví de la Marca com a independent. Va ser regidor el 1979. Va repetir en la candidatura del PSC el 1983.
- Josep Giralt Raventós. Candidat número 2 a la llista socialista a Vilafranca del Penedès. Va ser elegit regidor en les eleccions del terç familiar el 1973 impulsat per un grup de persones d'esperit democràtic. Va ser elegit regidor el 1979. Fou el desè suplent en la candidatura socialista el 1983.

Finalment, el Partit del Treball de Catalunya va portar en la seva llista electoral de Gelida a un candidat: Josep Morera Navarro. Ell, que havia estat regidor, va ser el primer suplent de la candidatura del PTC. En les eleccions de 1983 va integrar-se en la candidatura de l'Entesa i Socialistes, sent elegit regidor novament.

En les eleccions municipals de 1979 les candidatures independents van presentar dos-cents vuitanta-set candidats; Convergència i Unió, cent cinquanta-nou, el Partit dels Socialistes de Catalunya, cent dotze; els Centristes de Catalunya UCD, vuitanta-vuit; el Partit Socialista Unificat de Catalunya, quaranta-vuit; Esquerra Republicana de Catalunya, trenta-vuit; l'Acció Municipal Democràtica, trenta-tres; i el Partit del Treball de Catalunya, tretze. En total, 778 candidats a tot l'Alt Penedès, entre titulars i suplents en les candidatures.

També és interessant conèixer el grau de militància en els partits polítics. Deixant de banda les candidatures independents, on s'entén que van ser formades per independents, si bé podien ser recolzades per un o diversos partits polítics, la nostra atenció se centrarà en els partits polítics. La millor manera de plasmar les dades és en les següents taules:

Convergència i Unió (CIU)	Convergència Democràtica de Catalunya	Unió Democràtica de Catalunya	Independents
	42	6	107

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)	Militants	Independents
	50	62

Centristes de Catalunya UCD (CC-UCD)	Unión de Centro Democrático (UCD)	Unió Democràtica de Centre Ampli (UDCA)	Unió de Centre Català (UCC)	Independents
	28	2	6	52

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	Front Nacional de Catalunya (FNC)	Independents
	34	1	3

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)	Militants	Independents
	35	13

Acció Municipal Democràtica (AMD)	Militants	Independents
	33	0

Partit del Treball de Catalunya (PTC)	Militants	Independents
	13	0

Es pot observar que els dos partits que esdevindran tradicionals, CIU i el PSC, es recolzaven en candidats independents, igual manera els Centristes de Catalunya UCD. En canvi, els partits minoritaris, i alguns dels quals han desaparegut, es recolzaven més en la formació de les llistes amb els seus militants, on els candidats independents eren una anècdota, si n'hi havia.

Dels 778 candidats en totes les llistes municipalistes de l'Alt Penedès, 194 es tornen a presentar en la mateixa candidatura en les eleccions municipals de 1983; 82 persones canvien de candidatura i de partit; i 502 deixen de participar en qualsevol llista electoral. Per tant, almenys pel mandat municipal de 1983 a 1987 abandonen la seva opció a ser escollits regidors, i molt possiblement, l'activitat política activa. Per tant, el 24,93% continuà a la mateixa candidatura; el 10,54% canvià de candidatura i de partit; i 64,52% no va tornar a participar en les llistes municipals el 1983.

Els ciutadans que formen part de les candidatures municipals a l'Alt Penedès es van presentar, de mitjana, amb quaranta-un anys. La majoria dels candidats només tenia estudis primaris, que representava el 71,82% de tots els que formaven part de les llistes –i que tenim dades. La professió majoritària és la pagesia. Si bé a les candidatures independents hi ha més persones dedicades a l'agricultura, en relació al nombre de candidats i agricultors, el partit que més índex representa el pagès és els Centristes de Catalunya UCD amb el 20,45%. Igualment, la majoria de persones són nascudes en el municipi on es presenten. Les dones representen el 7,58%, una minoria. En deu pobles de l'Alt Penedès no hi havia cap dona en les candidatures (Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Font-rubí, Mediona, Olesa de Bonesvalls, Pacs del Penedès, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca i Torrelles de Foix). El personal polític és nou, on només el 3,08% ja havia format part dels consistoris

anteriors a l'adveniment de la democràcia municipalista. I, en darrer cas, comentar que 502 persones de les 778 que formaven part de les candidatures el 1979 desapareixen de les llistes el 1983, és a dir, el 62,52%.

Capítol 5. Les polítiques dels nous ajuntaments durant el primer mandat democràtic (1979-1983).

*«Toda política pública entraña un mecanismo de asignación pública de recursos y oportunidades entre los diferentes grupos sociales con intereses y preferencias en conflicto. [...] Las políticas, en consecuencia, implican opciones de fondo enraizadas en valores, paradigmas e ideas».*⁴³⁴

Joan Subirats i Ricard Gomà

«Vam agafar una època, no a Sant Sadurní, sinó a tots els pobles de Catalunya, amb una situació pública molt desastrosa, començant per tots els serveis que no existien, que no n'hi havien».

Joan Amat Solé⁴³⁵

5.1. Introducció.

Entre els anys 1979 i 1983 es van desenvolupar tot un seguit d'iniciatives públiques des dels ajuntaments que intentaren posar en ordre les seves poblacions. Per això, va ser necessari aplicar tota una sèrie de polítiques públiques de caràcter ben divers: urbanístiques, contributives, pressupostàries, culturals, sanitàries, educatives, i socials, entre d'altres.

En el nostre cas, s'estudien només les polítiques que tenen a veure amb obres d'urbanisme i planejament, de personal i recursos humans, d'hisenda i les culturals dels ajuntaments de la comarca de l'Alt Penedès. S'han seleccionat aquestes per tal de veure quines accions polítiques es feren en aquests camps i quines prioritats donaven els ajuntaments estudiats en aquests àmbits d'actuació municipal.

⁴³⁴ SUBIRATS, Joan; GOMÀ, Ricard. «Democratización, dimensiones de conflicto y políticas públicas en España» a GOMÀ, Ricard; SUBIRATS, Joan (coords.). *Políticas públicas en España. Contenidos, redes de actores y niveles de gobierno*. Editorial Ariel SA. Barcelona, 1998, p.13.

⁴³⁵ Exregidor (1979-1987) i exalcalde (1995-2011) de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia.

El conjunt de les polítiques públiques municipals formen part de la governabilitat, però no tan sols elles. Segons el professor Guillermo Manuel Márquez, de la Universitat de Santiago de Compostela:

«La gobernabilidad es un fenómeno pluridimensional asociado al rendimiento del sistema político que comprende, a su vez, cuestiones de diseño institucional, dinámica y acción, habilidad y capacidad, así como las relaciones con otros actores políticos y organizacionales y con la Sociedad en general».

El mateix Márquez va escriure que la ingovernabilitat en el camp municipal es podia dur a terme per tota una sèrie de problemes que impedièren el desenvolupament autònom dels municipis i dels ajuntaments. Va establir diferents punts on posaven de manifest la manca d'autonomia que tenen els ajuntaments amb les atribucions dels plens municipals, de les juntes de govern local i dels alcaldes per culpa de la legislació. Igualment, acusava aquest problema el mapa municipal on el 84% dels municipis tenia menys de 5.000 habitants, on les competències de fusió de municipis estan transferides a les comunitats autònomes. L'autor assenyala que en lloc d'ajuntar-se municipis, entre 1982 i 2007 es van crear a Espanya noranta-dos de nous, tot el contrari per tal de ser municipalment més efectius. Un altre problema que ell veia era la legislació uniforme per tots els municipis. Una altra cotilla provenia dels organismes superiors. Ni la Constitució espanyola ni els primers estatuts d'autonomia feien referència a les competències municipals. També, algunes lleis, com la Llei Reguladora de Bases de Règim Local, tampoc donava als ajuntaments la decisió final sobre un assumpte on no existeixen competències exclusives pels poders locals. Aquests fets, segons Guillermo Márquez provocaven insatisfacció perquè no es podien desenvolupar polítiques pròpies en sectors on els ciutadans presentaven un bon nombre de les seves demandes populars. Una altra cotilla era el seu finançament. Els recursos propis provenen dels tributs de l'impost de béns immobles i de l'impost d'activitats econòmiques, que actualment només paguen les grans empreses, amb una facturació major d'un milió d'euros. A més, els ajuntaments han de fer-se càrrec de tasques que no els hi pertocuen com a administració però que les desenvolupen perquè l'organització competent no les realitza o no les fa correctament. I el darrer problema sobre la governabilitat i el

desenvolupament de polítiques públiques ha estat – i és- el control intern de l'acció municipal.⁴³⁶

Els ajuntaments es constituïren majoritàriament el 19 d'abril de 1979 a gairebé tota la comarca de l'Alt Penedès, a Catalunya i arreu d'Espanya. A partir d'aquest moment començà a produir-se a arreu dels pobles penedesencs l'inici de quatre anys en què els regidors i els alcaldes foren elegits democràticament pels seus veïns. Arribaren temps de fer noves polítiques, de preocupar-se per altres coses que potser fins aquell moment ningú no havia fet, s'actualitzaren les viles, els pobles i les ciutats amb serveis bàsics com –tal com veurem- aigua corrent, clavegueres, depuradores, asfaltatge i il·luminació de carrers, etcètera. Però també s'implantaren nous serveis cap a la ciutadania. Els municipis es desenvoluparen mercès al planejament urbanístic i la redacció de normatives com les Normes Subsidiàries i els Plans Generals d'Urbanisme. Els alcaldes de l'Alt Penedès que tingueren el repte de tirar endavant els seus municipis foren:⁴³⁷

⁴³⁶ MÁRQUEZ CRUZ, Guillermo. «Gobernabilidad local en España» a *Política y Sociedad*. Volum 47, número 3. Universidad Complutense de Madrid. Madrid, 2010, pp. 39-41.

⁴³⁷ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 19-20. Capsa 10. Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, pp. 1-2. Capsa 546. Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 8. Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 2-4. Capsa 7. Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 38. Capsa 12. Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp. 19-20. Capsa 2690. Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 61. Capsa 298. Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 14. Capsa 553. Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, pp. 35-37. Capsa Actes del Ple 4. Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 24-26. Capsa 3. Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 14-16. Capsa 5. Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, ppp. 86-88. Capsa 689. Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp. 50-51. Capsa 369. Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, pp. 17-18. Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 82. Capsa 12. Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 45-47. Capsa 8. *El Martinet*, maig de 1979. Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-4. Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 541. Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 29-30. Llibre 805/86. Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, pp. 46-47. Capsa 5. Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 43-45. Capsa 1262. Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 40-41. Capsa 9. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1980, pp. 61-62. Capsa 559. Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 8-9. Capsa 111. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 43-44. Capsa 12794. Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 3-5. Capsa 6.

Municipi	Alcalde	Candidatura
Avinyonet del Penedès	Josep Capdevila Vendrell	CIU
Les Cabanyes	Pere Miralles Pedro	PSC
Castellet i la Gornal	Pere Carbó Esteve	CIU
Castellví de la Marca	Pere Casanovas Soler	PSC
Font-rubí	Jaume Llopart Alemany	Independents de Font-rubí
Gelida	Rafael Ribé Coma ⁴³⁸	Entesa de Gelida
La Granada	Joan Domènech Ferrer ⁴³⁹	Entesa Municipal Democràtica
Mediona	Francesc Gustems Gumà	PSC
Olèrdola	Felip Vilella Bru	Entesa Independent d'Olèrdola
Olesa de Bonesvalls	Marià Tutusaus Augé	Agrupació Electors Independents 2
Pacs del Penedès	Josep Soler Ferrer	Independents
Pla del Penedès	Francesc Cardús Vivó	CIU
Pontons	Llorenç Vallès Segura ⁴⁴⁰	CIU
Puigdàlber	Pere Fontanals Baqués	Acció Municipal de Puigdàlber
Sant Cugat Sesgarrigues	Joan Sangenís Cortés	Acció Municipal Democràtica
Sant Llorenç d'Hortons	Josep Carreras Torrents	Democràcia i Progrés
Sant Martí Sarroca	Jaume Torres Costa	Independents
Sant Pere de Riudebitlles	Martí Ribas Cardús	Agrupació d'Electors de Riudebitlles
Sant Quintí de Mediona	Joaquím Prieto Prados	Independents
Sant Sadurní d'Anoia	Carles Querol Rovira	PSC
Santa Fe del Penedès	Joan Gil Sánchez	CIU

⁴³⁸ L'alcalde de Gelida Rafael Ribé Coma, per l'Entesa de Gelida, va dimitir d'alcalde en el ple municipal de 29 de setembre de 1979. També va dimitir aquell dia el regidor Joaquim Julià, de la mateixa candidatura. En el ple d'11 d'octubre de 1979 va ser escollit alcalde Martí Coma Rovira, també de l'Entesa. Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 2-4. Capsa 2690.

⁴³⁹ L'alcalde escollit va ser Joan Domènech Ferrer, de l'Entesa Municipal Democràtica, que havia obtingut tres regidors, qui també va ser votat pels dos regidors del Grup Independent, rebent en total 5 vots, i el candidat de CIU, Pere Hill Ferrando, candidatura vencedora a les eleccions municipal, amb 4 regidors, va perdre l'alcaldia en el moment d'elecció d'alcalde. En el ple municipal de 21 d'abril, a l'hora de repartir les comissions i delegacions d'alcaldia, el regidor Pere Hill no hi estava pas d'acord. Així es va recollir en el llibre d'actes:

«el concejal Sr. Hill hace patentes su disconformidad con la marginación que supone para el grupo de concejales cuya lista encabeza personalmente, la asignación de puestos en las distintas Comisiones, y demás cargos, ya que considera que no se ha tenido en cuenta la debida proporcionalidad en relación con el 42% del total de votos que obtuvieron en las pasadas elecciones locales, tomando nota de ello para su futura actuación dentro del Consistorio. Le contesta la presidencia, expresando que no ha sido su propósito marginar a ningún grupo al formular la propuesta de integración de Concejales en las diferentes Comisiones, creyendo que la forma que éstas han quedado formadas, pueden ser las más idóneas para servir los intereses generales de la población cuyo fin espera contribuirá todo el Ayuntamiento. A continuación se ha tenido un amplio cambio de impresiones respecto a la futura actuación de las distintas comisiones y su cometido específico y concreto». Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, pp. 61-62. Capsa 298.

⁴⁴⁰ A Pontons va ser elegit alcalde Llorenç Vallès Segura, regidor de la candidatura de CIU, amb els vots a favor dels dos regidors de Centristes de Catalunya UCD. Per tant, el candidat de CIU, Josep Ravell Mateu va obtenir dos vots. Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp. 50-51. Capsa 369.

Santa Margarida i els Monjos	Jordi Girona Alaiza	Independents pel Socialisme
Subirats	Jaume Ràfols Fontanals	Alternativa Municipal per Subirats
Torrelavit	Pere Ribé Durban	CIU
Torrelles de Foix	Emili Pardo Sanahuja	Candidatura Independent Torrellenca
Vilafranca del Penedès	Fèlix Sogas Mascaró	PSC
Vilobí del Penedès	Joan Rovira Olivella	PSC

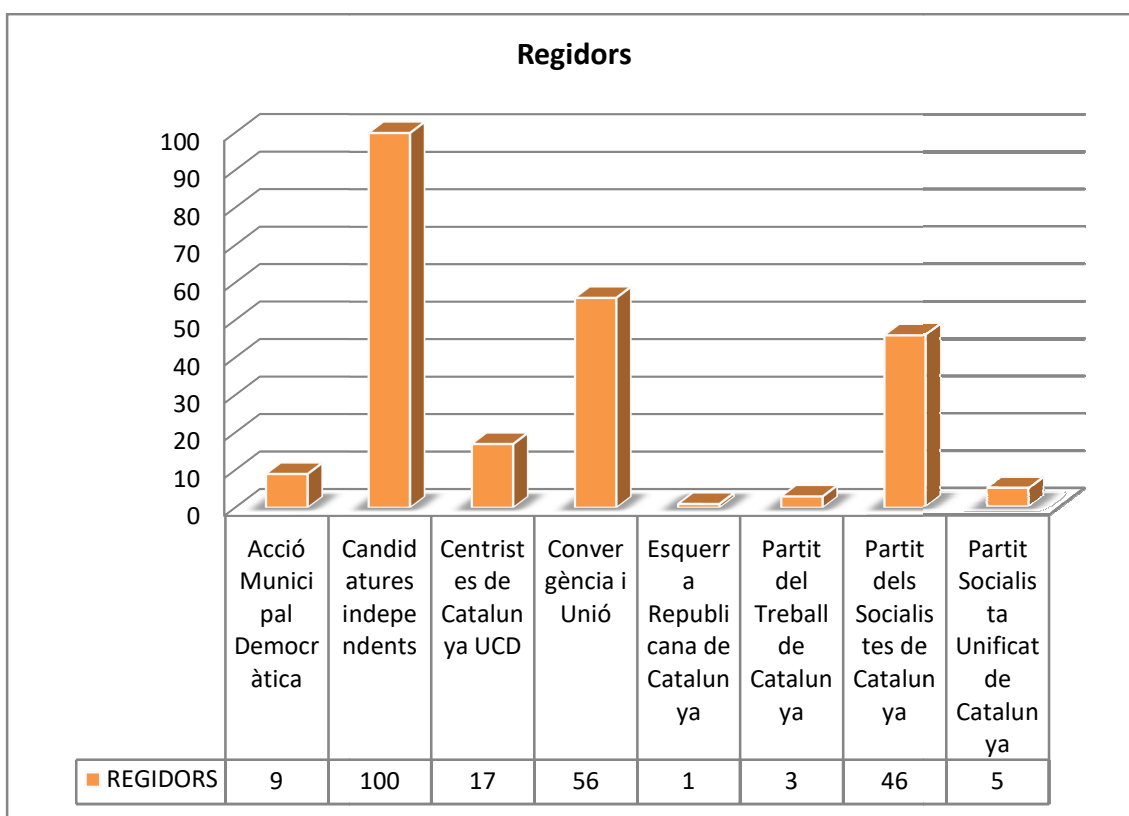
La següent taula ens indica, per municipi, el nombre de regidors que aconseguiren cada candidatura:

Municipi	Candidatures	Regidors
Avinyonet del Penedès	Convergència i Unió	3
	Electors del Municipi Independents	3
	Candidatura Independent dels Barris d'Avinyonet	3
Les Cabanyes	Partit dels Socialistes de Catalunya	7
Castellet i la Gornal	Independents de Castellet i Gornal	4
	Convergència i Unió	5
Castellví de la Marca	Partit dels Socialistes de Catalunya	6
	Convergència i Unió	3
Font-rubí	Independents de Font-rubí	5
	Centristes de Catalunya UCD	4
Gelida	Agrupació d'Electors Independents Entesa de Gelida	6
	Partit del Treball de Catalunya	3
	Centristes de Catalunya UCD	2
La Granada	Convergència i Unió	4
	Entesa Municipal Democràtica	3
	Grup Independent	2
Mediona	Convergència i Unió	3
	Partit dels Socialistes de Catalunya	4
Olèrdola	Convergència i Unió	2
	Independents per a Olèrdola	3

	Entesa Independent d'Olerdòla	4
Olesa de Bonesvalls	Agrupació Electors Independents 1	3
	Agrupació Electors Independents 2	4
Pacs del Penedès	Independents	7
Pla del Penedès	Partit dels Socialistes de Catalunya	3
	Convergència i Unió	6
Pontons	Partit dels Socialistes de Catalunya	0
	Convergència i Unió	3
	Centristes de Catalunya UCD	2
Puigdàlber	Acció Municipal de Puigdàlber	7
Sant Cugat Sesgarrigues	Democràcia i Progrés	3
	Acció Municipal Democràtica	4
Sant Llorenç d'Hortons	Agrupació Independent d'Electors AIE	3
	Democràcia i Progrés	4
Sant Martí Sarroca	Independents	11
Sant Pere de Riudebitlles	Agrupació d'Electors de Riudebitlles	4
	Partit dels Socialistes de Catalunya	4
	Convergència i Unió	3
Sant Quintí de Mediona	Acció Municipal Democràtica	4
	Independents	5
Sant Sadurní d'Anoia	Partit Socialista Unificat de Catalunya	1
	Esquerra Republicana de Catalunya Front Nacional de Catalunya	1
	Partit dels Socialistes de Catalunya	7
	Convergència i Unió	4
Santa Fe del Penedès	Convergència i Unió	5
Santa Margarida i els Monjos	Acció Municipal Democràtica	1
	Centristes de Catalunya UCD	0
	Convergència i Unió	2
	Independents	2
	Independents pel Socialisme	5

Subirats	Alternativa Municipal per Subirats	6
	Els Barris Petits a l'Ajuntament	2
	Centristes de Catalunya UCD	3
Torrelavit	Convergència i Unió	7
	Partit Socialista Unificat de Catalunya	2
Torrelles de Foix	Partit dels Socialistes de Catalunya	2
	Candidatura Independent Torrellenca	7
Vilafranca del Penedès	Partit dels Socialistes de Catalunya	9
	Convergència i Unió	6
	Partit Socialista Unificat de Catalunya	2
	Esquerra Republicana de Catalunya Front Nacional de Catalunya	0
	Centristes de Catalunya UCD	3
	Candidatura Independent Veïns dels Barris	1
Vilobí del Penedès	Partit dels Socialistes de Catalunya	4
	Centristes de Catalunya UCD	3

Aquest nombre de regidors per municipi i candidatura dóna la següent gràfica:

En molts municipis d'arreu de l'Alt Penedès, però també a Catalunya i a Espanya, es van formar els pactes de progrés. Aquests acords consistien a deixar de banda de les institucions (locals i autonòmiques) els partits que es podrien considerar hereus del franquisme, com els Centristes de Catalunya UCD, l'Aliança Popular i les candidatures independents de caràcter conservador.

La qüestió dels pactes de progrés ho va explicar prou bé el professor Joaquim Nadal Ferreras, que va ser el primer alcalde democràtic de Girona:

*«En Cataluña la opción mayoritaria se materializó en los denominados «pactos de progreso» suscrito con la voluntad de aislar a los representantes de la Unión de Centro Democrático (en Cataluña bajo la fórmula de la coalición de Centristes de Catalunya CC-UCD) y reforzar el perfil democrático, municipalista y autonomista de las distintas fuerzas firmantes».*⁴⁴¹

⁴⁴¹ NADAL FARRERAS, Joaquim «Las instituciones catalanas y la decepción autonómica» a QUIROSA-CHEYROUZE; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder y Transición en España. Las instituciones políticas en el proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2017, p. 202.

Els pactes s'anaren trencant en la mesura que els partits polítics es situaren en el panorama polític i la unitat democràtica anà passant de moda. El trencament succeïa així en els ajuntaments en què el govern era compartit entre socialistes i convergents i tingueren lloc majoritàriament l'any 1981. En aquells moments ja s'havia produït l'elecció al Parlament de Catalunya, el març de 1980, on es constituí un govern de Convergència i Unió gràcies als 18 vots de Centristes de Catalunya UCD i els 14 d'Esquerra Republicana de Catalunya. A més, la debilitat del govern d'Adolfo Suárez posava de manifest la possibilitat d'una convocatòria electoral per elegir diputats i senadors a les Corts. Amb la qual cosa, l'anomenada unitat ja no tindria sentit perquè els partits polítics van començar ja a fer política partidista. Per exemple, es trencaren els pactes de govern a Sant Sadurní d'Anoia i a Vilafranca del Penedès.

En els apartats següents es podrà llegir quines accions polítiques feren els nous ajuntaments democràtics en els camps de l'urbanisme i del planejament, en qüestions d'hisenda i fiscals, en recursos humans i culturals. A més, es considera oportú tractar alguns aspectes específics del territori i que afectaren àmbits supramunicipals com la intenció de posar una presó i una caserna militar al terme municipal de Subirats i la creació de la Mancomunitat de Municipis Penedès Garraf.

5.2. Les polítiques urbanístiques: planejament i obres.

5.2.1. Introducció.

A partir de la constitució dels nous ajuntaments el dia 19 d'abril de 1979 s'inicià un nou període polític en l'àmbit municipal. Des d'aquesta data i fins a l'actualitat, els organismes de gestió municipal gaudeixen d'un millor nivell d'autonomia municipal i de decisió, sempre sota la supervisió de les diferents administracions que té per damunt seu, com la Generalitat de Catalunya i el Govern Civil (i des del dia 5 de maig de 1997, amb l'entrada en vigor de la LOFAGE,⁴⁴² en delegacions i subdelegacions del Govern d'Espanya). La supervisió d'organismes superiors dependrà de la seva relació específica, com en el cas de les diputacions provincials que van passar a ser un òrgan important com a prestador de serveis als ajuntaments.

⁴⁴² *El País*, 1 de maig de 1997.

Amb l'arribada dels nous ajuntaments democràtics s'obria tota una sèrie de nous reptes en el camp de l'urbanisme. Per un costat, calia posar ordre i planificar el futur dels pobles i de les ciutats i, per això, es posaren en marxa els plans generals d'ordenació urbana i les normes subsidiàries. Per un altre, es dotaren de serveis a les poblacions que els-hi mancaven, com l'aigua potable corrent, el sanejament, l'asfaltat de carrers i la il·luminació de la via pública, per posar alguns exemples. Segons l'arquitecte Josep Soler Barceló

«Jo recordo amb angoixa els últims anys del franquisme, sobretot des del punt de vista urbanístic perquè era una destrossa darrera l'altre. Tenies la sensació que ens havíem d'afanyar perquè s'estava carregant els punts essencials des del punt de vista natural, patrimonial i urbanístic en general. I s'havia de córrer perquè els últims del règim també s'havien adonat que calia afanyar-se per acabar de consolidar el poder, negocis, etcètera, etcètera. Era el moment crític per intervenir».

5.2.2. El planejament urbanístic.

Ja estava mort el dictador Francisco Franco, el 9 d'abril de 1976, quan el consell de ministres del govern d'Espanya va aprovar el Reial Decret 1346/1976, 9 d'abril, pel que s'aprova el text refós de la Llei sobre el Règim del Sòl i Ordenació Urbana. En el Reial Decret es tractaren aspectes sobre el règim del sòl i la seva classificació, entre altres. En aquesta llei el sòl urbà es divideix en dues tipologies, en sòl urbanitzable programat i en no programat, que es diferencien en els terminis del seu desenvolupament, el primer a curt termini, i l'altre, a llarg, i que s'hauria de formular en un futur mitjançant els programes d'actuació urbanística (PAU). Per tant, en línies generals, el sòl es classificava en sòl urbà, sòl urbà programat, sòl urbà no programat i sòl no urbanitzable. També classificava el planejament urbanístic en diferents nivells: el Pla Nacional d'Ordenació, els Plans Directors Territorials de Coordinació, els Plans Generals Municipals (plans parcials, plans especials, programes d'actuació urbanística i estudis de detall) i les Normes Complementàries i Subsidiàries de Planejament.⁴⁴³

Amb el Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, s'aprovà el Reglament de Planejament per al desenvolupament i aplicació de la Llei sobre Règim del Sòl i

⁴⁴³ Reial Decret 1346/1976, 9 d'abril, pel que s'aprova el text refós de la Llei sobre el Règim del Sòl i Ordenació Urbana.

Ordenació Urbana, es posava fil a l'agulla a l'anterior Reial Decret. En l'article tercer del reglament diu:

«La ordenación urbanística municipal se llevará a cabo según los casos, mediante los siguientes instrumentos de planeamiento:

- a) Plan General Municipal de Ordenación Urbana.*
- b) Normas Subsidiarias del Planeamiento para todo el territorio municipal, con las determinaciones establecidas en el artículo 71.3 y 4 del texto refundido de la Ley sobre Régimen del Suelo y Ordenación Urbana, en adelante Ley del Suelo.*
- c) Normas Subsidiarias del Planeamiento, con las determinaciones previstas en el artículo 71.3 de la Ley del Suelo.*
- d) Proyecto de Delimitación del Suelo Urbano, formulado de conformidad con el artículo 81.2 de la Ley del suelo, complementado, en su caso, con las correspondientes Ordenanzas de Edificación y Uso del Suelo».*⁴⁴⁴

Els plans generals municipals d'ordenació tenen, segon la llei, els objectius de completar l'ordenació del sòl urbà mitjançant la seva regulació, especificant l'ús dels terrenys i de l'edificació; senyalar la renovació o reforma interior, definir les parts de l'estructura general del pla corresponent als terrenys i proposar els programes i mesures concretes d'actuació per a la seva execució. A més, els plans que es redactessin havien de tenir en compte la seva situació fins aquell moment, per tal de conservar-la o modificar-la. A partir d'aquí, els plans generals havien de contenir –documentalment parlant- una memòria i els estudis complementaris, plànols d'informació i d'ordenació urbanística del territori, normes urbanístiques, programa d'actuació i estudi econòmic i financer. La memòria establiria les conclusions de la informació urbanística condicionants, analitzant les alternatives possibles i justificant el model escollit, les qüestions generals del pla i els diferents tipus de sòl. Per això, era necessari incorporar

«1.º Justificación de la conveniencia y oportunidad de su formación.

⁴⁴⁴ Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, pel que s'aprova el Reglament de Planeament per al desenvolupament i aplicació de la Llei sobre Règim del Sòl i Ordenació Urbana.

2.º Información urbanística, acompañada de los estudios complementarios necesarios, que deberán considerar todos los aspectos que puedan condicionar o determinar el uso del territorio, y en todo caso los siguientes:

- a) *Planeamiento vigente con anterioridad.*
- b) *Resultado del trámite de participación pública en el proceso de elaboración del Plan.*
- c) *Características naturales del territorio como las geológicas, topográficas, climáticas y otras.*
- d) *Aprovechamiento de que sea susceptible el territorio, desde el punto de vista agrícola, forestal, ganadero, cinegético, minero y otros.*
- e) *Usos a que el terreno esté destinado, edificaciones e infraestructuras existentes en el mismo.*
- f) *La diferente aptitud de los terrenos para su utilización urbana.*
- g) *Señalamiento de los valores paisajísticos, ecológicos, urbanos e históricos y artísticos, existentes en el ámbito territorial del Plan.*
- h) *Análisis de la posible incidencia de la legislación específica del patrimonio histórico-artístico y de carácter protector en materia de espacios naturales, montes, costas aeropuertos, cauces públicos, embalses y defensa nacional y cualquier otra del mismo carácter que sea de aplicación en el territorio objeto del Plan.*
- i) *Características de la población asentada sobre el territorio, sus condiciones económicas y sociales y las previsiones de su evolución.*
- j) *Obras programadas y política de inversiones públicas que pueden influir en el desarrollo urbano, en especial las previstas en el Plan Nacional de Ordenación, la planificación económica y social y, en su caso, en el Plan Director Territorial de Coordinación, así como las de cualquier otro Plan o proyecto de los órganos de la Administración del Estado, o de los entes locales, o institucionales, que tengan relación con el territorio objeto de planeamiento.*

3.º Objetivos y criterios de la ordenación del territorio.

4.º Examen y análisis ponderado de las diferentes alternativas contempladas.

5.º Justificación del modelo de desarrollo elegido y descripción de la ordenación propuesta.

6.º Justificación razonada del sistema de ponderación empleado para la elección de los parámetros aplicables en la obtención del aprovechamiento medio.

*7.º También se especificarán las circunstancias a que se hace referencia en el artículo 28 de este Reglamento en relación con la revisión del Plan».*⁴⁴⁵

Per tot això, els plans generals havien de contemplar el medi i l'entorn del nucli urbà amb un estudi de les característiques naturals i usos del sòl, les infraestructures i els serveis existents i el sòl ja urbanitzat. A més, el document del pla general obligava a redactar un estudi econòmic i financer per a les obres d'urbanització i a la implantació de serveis.

En els municipis on es decidia no fer un pla general es redactava el document de les Normes Complementaries i Subsidiàries de Planejament. Per tant, les Normes Subsidiàries Municipals tenien com a objectiu, segons el seu reglament, classificar el sòl en urbà, urbanitzable i no urbanitzable, delimitant-lo i ordenant-lo. Per aquest motiu, el text de les Normes Subsidiàries havien de recollir els seus objectius, la delimitació del sòl urbà, definint el concepte de nucli urbà, assignació dels usos del sòl urbà, el traçat de les vies urbanes, les previsions mínimes per a la construcció de serveis i la delimitació dels espais que tindrien una protecció especial en el sòl no urbanitzable. Tot plegat, s'incorporaria en el document urbanístic de les Normes Subsidiàries que contenia una memòria justificativa, els plànols informatius i d'ordenació, i les normes urbanístiques mínimes que servissin per a regular el planejament, la urbanització i l'edificació.⁴⁴⁶

⁴⁴⁵ Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, pel que s'aprova el Reglament de Planejament per al desenvolupament i aplicació de la Llei sobre Règim del Sòl i Ordenació Urbana.

⁴⁴⁶ Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, pel que s'aprova el Reglament de Planejament per al desenvolupament i aplicació de la Llei sobre Règim del Sòl i Ordenació Urbana.

S'han escollit alguns municipis per la seva anàlisi, en alguns casos l'estudi ha estat més extens que d'altres, atenent els processos i algunes de les especificitats, entenent la seva elecció com a qüestió subjectiva després de diverses converses amb persones que intervingueren o pel seu ressò recollit en la documentació municipal i en la premsa local i comarcal. Per tant, a continuació es tractaran els plans generals i les normes subsidiàries de Font-rubí, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Sadurní d'Anoia, Subirats i Vilafranca del Penedès.

Al municipi de Font-rubí es van redactar Normes Subsidiàries. En el ple municipal de 8 de febrer de 1980 s'informà que s'havien començat els tràmits per part de la Direcció General d'Urbanisme de la Generalitat.⁴⁴⁷ Al mes de setembre de 1980, l'equip redactor de les normes i l'empresa TT-19, encarregada de la realització de l'estudi cartogràfic del municipi, es reuniren per valorar els treballs que realitzava aquesta empresa.⁴⁴⁸ El gener de 1981, l'ajuntament va aprovar per unanimitat la diagnosi de les Normes Subsidiàries amb la condició que l'equip redactor havia de presentar un plànol marcat amb la perspectiva urbanística plantejada perquè es puguin estudiar sobre el paper possibles alternatives.⁴⁴⁹ En el ple municipal de 3 de març de 1981, es va posar de manifest que hi havia una zona afectada de quatre propietaris i s'acordà renegociar amb ells al màxim tot cercant els mínims perjudicis. Igualment, s'acordà cercar la solució definitiva per a la sortida d'emergències per legalitzar el Centre Recreatiu.⁴⁵⁰ Finalment, el 4 de juny de 1981 es va aprovar en el ple municipal l'Avanç de les Normes Subsidiàries.⁴⁵¹ La Generalitat va emetre un informe favorable del document d'Avanç de les Normes i fou informat al ple de Font-rubí el 3 de setembre de 1982.⁴⁵² Finalment, s'aprovà inicialment les Normes Subsidiàries el 12 de juliol de 1983, per set vots a favor i un en blanc, aprovant-se igualment unes esmenes, que es tractaven d'unes rectificacions de petita consideració.⁴⁵³

A Sant Llorenç d'Hortons es va decidir redactar un Pla General d'Ordenació Urbana. L'alcalde Josep Carreras va exposar en el ple municipal de 29 de juny 1979 la necessitat urgent de dur a terme la seva revisió, perquè el planejament vigent datava de

⁴⁴⁷ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 2. Capsa 13.

⁴⁴⁸ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 18. Capsa 13.

⁴⁴⁹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, pp. 26-27. Capsa 13.

⁴⁵⁰ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 29. Capsa 13.

⁴⁵¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, pp. 41-42. Capsa 13.

⁴⁵² Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 87. Capsa 13.

⁴⁵³ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1983-1985, pp. 19-20. Capsa 13.

l'any 1966. S'havia d'adaptar a la nova llei del sòl i era necessari per a dotar a l'ajuntament hortonenc d'un instrument jurídic i urbanístic adequat a les necessitats i a les aspiracions de desenvolupament del municipi. Es va aprovar per unanimitat dur a terme la revisió del planejament.⁴⁵⁴ No va ser fins al ple municipal de gener de 1980 en què s'acordà convocar el concurs pel redactat del nou planejament i el plec de condicions.⁴⁵⁵ Per tal de tirar-lo endavant, es demanà una ajuda tècnica a la Diputació de Barcelona per import de 800.000 pessetes per sufragar les despeses de redacció.⁴⁵⁶ El 21 de maig de 1980, el ple municipal de l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons va acordar adjudicar la redacció del planejament a l'arquitecte Josep Bertran Hilari, i al seu equip col·laborador, per la quantitat d'1.600.000 pessetes.⁴⁵⁷ Dos mesos després es contractaren els treballs fotogramètrics aeris i la cartografia del pla general a l'empresa TT-19 de Barcelona per 189.210 pessetes.⁴⁵⁸ Dos anys després, s'informà en el ple municipal de 10 de juny de 1982, la recepció i aprovació dels treballs de revisió del pla general, exposant-se a informació pública per termini de trenta dies i se suspengueren les llicències d'obres en diversos sectors del municipi.⁴⁵⁹ Segons l'alcalde Josep Carreras, el pla general va significar

«La possibilitat d'edificar, de polígons industrials, és clau, no hi havia res qualificat, era tot rústec, el càmping també es va incloure, però limitat a cent vint-i-cinc caravanes, perquè no es fes una cosa desproporcionada».

A Sant Llorenç d'Hortons hi havia la intenció d'instal·lar un càmping. Amb una forta oposició per una part important de la població. Era a finals de 1978 quan hom va comprar poc més de deu hectàrees de la finca de Can Ferraguet. Els cinc regidors de l'ajuntament, el gener de 1979, hagueren de decidir en el ple municipal la seva instal·lació. Dos es mostraren a favor, però els altres tres votaren en contra perquè fos el nou ajuntament democràtic sorgit de les eleccions d'abril de 1979 qui entomés el

⁴⁵⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 55-56. Capsa 8.

⁴⁵⁵ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp.67-70. Capsa 8.

⁴⁵⁶ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp.75-76. Capsa 8.

⁴⁵⁷ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p.80. Capsa 8.

⁴⁵⁸ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 84-85. Capsa 8.

⁴⁵⁹ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 20-21. Capsa 8.

projecte. Amb el nou ajuntament es produïren diverses tensions. La revista *El Cep* així ho exposà:

*«Amb aquest ple comença a Sant Llorenç una etapa de fortes crispacions i tensions que produïren seguits actes de violència, verbal o no, contra els opositors al càmping i contra els que serien membres de la candidatura Democràcia i Progrés i persones properes a ella, candidatura aquesta que sortiria guanyadora a les eleccions municipals de la primavera de 1979 encapçalada per l'actual alcalde Josep Carreras. Però aquesta etapa no s'acaba encara, sinó que arribarà a ésser necessària la protecció per part de la Guàrdia Civil dels guanyadors de les eleccions en algun ple municipal».*⁴⁶⁰

En un dels pobles on el Pla General va tenir un gran ressò va ser a Sant Sadurní d'Anoia, perquè es produïren moments de crispació social. En el ple municipal de 29 de juny de 1979 es va acordar iniciar el pla general del municipi.⁴⁶¹ Passat l'estiu, a finals de setembre, s'aprovà per unanimitat l'expedient d'aprovació de les bases per a la redacció dels treballs de revisió del Pla General d'Ordenació Urbana, redactades per la comissió informativa d'urbanisme de l'ajuntament, amb la col·laboració dels serveis tècnics i un assessor jurídic, sotmetent-se a informació pública durant quinze dies. En el ple municipal de 7 de desembre de 1979 s'aprovà la contractació directa dels treballs de revisió del pla general a l'equip integrat pels arquitectes Joan Busquets Grau i Antoni Font Arellano, i José Luis Gómez Ordóñez, enginyer de camins, per 3.128.160 pessetes.⁴⁶² Segons el regidor convergent Joan Amat:

«Aquí el Pla General va ser molt complicat perquè a tots els pobles es van fer el que manaven alguns. En el moment en què es posen normes, comencen a haver-hi tensions, i el pla general va ser un tipus de posada en marxa interessantíssima per a Sant Sadurní i necessari, crec. Però per l'altre cantó ens va semblar en un moment determinat que es feien coses injustes».

A Sant Sadurní, com en altres municipis de l'Alt Penedès, també contractaren a l'empresa TT19 pels treballs de topografia de cent hectàrees al preu de 4.700 pessetes

⁴⁶⁰ *El Cep*, 20 de gener de 1983.

⁴⁶¹ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 40. Llibre 805/86.

⁴⁶² Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 58-59. Llibre 805/86.

l'hectàrea. L'ajuntament oferí un auxiliar administratiu pel treball de camp.⁴⁶³ En el ple municipal de 23 de juliol de 1980, s'aprovà per onze vots a favor (PSC i CIU) i un en contra (ERC) la proposta d'acceptació dels treballs d'elaboració del Pla General, obrint-se un període de trenta dies per formular al·legacions. El regidor Pere Varias Gibert, d'Esquerra Republicana de Catalunya, explicà que no estava d'acord amb la proposta de presentació dels treballs per considerar que faltava un període previ d'informació per a recollir suggeriments i observacions. L'alcalde Carles Querol va respondre que, en el seu dia, l'ajuntament havia acordat iniciar el procediment en la forma que ara es procedia. Aleshores, el regidor Pere Varias:

*«va pretendre d'abandonar el Saló de Sessions per la qual cosa el Sr. Alcalde li pregà que per deferència amb el Consistori, amb el públic assistent, i per conèixer si es tractava d'una sortida momentània o definitiva, havia de comunicar-ho a la presidència, cosa que va accedir el Sr. Pere Varias per evacuar consultes. [...] El Sr. Alcalde comprovà que el Sr. Pere Varias encara no era present a la sala, va indicar a un membre de la Policia Municipal que el cridés ja que s'anava a procedir a la votació».*⁴⁶⁴

Aleshores, en el mateix ple municipal es va acordar suspendre temporalment les llicències de parcel·lació, enderrocament i edificació en alguns sectors de Sant Sadurní d'Anoia.⁴⁶⁵ Aquest fet provocà la paralització de diferents expedients d'obres i llicències urbanístiques. Per decret d'alcaldia de 25 de setembre de 1980 es passà a informe de l'equip redactor diversos expedients per tal que donessin el seu parer, aixecant-se la suspensió de la llicència d'obres a una planta embotelladora a Cal Llopart de les Alzines i d'una casa unifamiliar al carrer Avernó.⁴⁶⁶

En el procés de redacció del pla general s'entrà en debat i negociacions, per part de l'Ajuntament de Sant Sadurní amb l'empresa cavista Freixenet en referència al planejament i a les seves edificacions. En el ple municipal de 9 de gener de 1981 es portà a votació la proposta de què es realitzés un pla parcial en el qual s'havia

⁴⁶³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 91. Llibre 805/86.

⁴⁶⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 22-24. Llibre 808/86.

⁴⁶⁵ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 24-30. Llibre 808/86.

⁴⁶⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 59-61. Llibre 808/86.

d'incloure la totalitat dels terrenys de l'empresa més pròxims a les actuals instal·lacions, perquè poguessin realitzar-se legalment totes les ampliacions previstes. En el procés de negociació, amb una vintena de reunions, s'acordà en el debat i en la votació l'aprovació amb els vots a favor del PSC i de CIU i l'abstenció del regidor d'Esquerra perquè va dir que només disposava del parer de l'ajuntament i no pas de l'empresa. El regidor del PSUC no assistí.⁴⁶⁷ En el ple municipal de 20 de febrer de 1981 es va debatre la proposta de Josep Ferrer Sala, en representació de Freixenet, va fer la petició formal de promoure un pla parcial dins dels terrenys compresos entre la línia del ferrocarril de Barcelona a Tarragona, la plaça de l'Estació, la carretera de Sant Boi a la Llacuna, el riu Lavernó i una finca particular. S'estimà aleshores la conveniència amb els vots a favor del PSC, ERC i PSUC i l'abstenció de CIU.⁴⁶⁸ Segons declaracions de l'empresa a la revista *El Cep*:

«La negociació Freixenet – Ajuntament ha estat complexa, tenint en compte que al començament les diferències de criteri eren importants. Per exemple, la diferent interpretació de la normativa del planejament vigent en relació a la llibertat d'instal·lació o ampliació de Cellers de Criança (caves).

Per altra banda, la necessitat de realitzar els mesuraments i d'altres treballs tècnics han contribuït a demorar el curs de les negociacions, que per altra banda, es complicaven per la necessitat que intervinguessin ambdues parts.

*Finalment, hem de deixar clar, que la manera en què es va plantejar l'avanç de la Revisió del Pla General de Sant Sadurní va originar alguns malentesos que s'han hagut d'aclarir».*⁴⁶⁹

En aquell mateix ple municipal, es feren uns suggeriments al Pla General. La comissió d'urbanisme amb l'assessorament dels serveis tècnics municipals i jurídics, una vegada estudiat l'avanç de planejament i recollint els suggeriments presentats, va proposar al ple municipal l'acceptació de les propostes i orientacions de l'equip redactor i encarregà la continuació de la redacció del pla. Abans però, la comissió d'urbanisme de l'Ajuntament de Sant Sadurní recomanà les següents qüestions:

⁴⁶⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 79-81. Llibre 808/86.

⁴⁶⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 3-4. Llibre 809/86.

⁴⁶⁹ *El Cep*, 22 de gener de 1981.

- Infraestructura: Estació de Renfe amb la repercussió de la doble via i enllaç amb França; l'enllaç a l'autopista direcció Tarragona; sanejament de la vila i barris amb el tractament de les aigües residuals; l'estat deficient de les carreteres que passen pel terme municipal; els problemes de manca de l'aigua i les necessitats en les noves construccions i en la futura zona industrial; zones d'aparcament i espais públics per convertir el poble en una vila turística.
- Edificacions: Al nucli antic s'hauria de respectar la seva estructura, aconseguint un model d'edificació adequat a la parcel·lació unifamiliar. A l'eixample, adequar la xarxa viària i l'ordenació urbanística. Als barris, era necessari actualitzar-los i potenciar la seva integració.
- Petita i mitjana empresa: Revisar la normativa vigent i possibilitar el seu normal creixement. En les bodegues de criança, les futures grans operacions s'haurien de situar-se fora d'una zona de protecció, les ja existents en l'actual perímetre de la ciutat, caldria generar alternatives adients a les seves futures necessitats, i les situades dins del nucli urbà era necessari treballar per trobar les possibles solucions per cada cas concret.
- Espectacles i hostatgeria: trobar l'adequada normativa pels usos d'aquest tipus d'activitat.
- Elaboradors de vins escumosos i hostatgeria: Caldria tenir en compte que la majoria de bodegues oferien els caps de setmana un servei d'hostatgeria.
- Serveis: normativa per millorar els serveis d'aigua, llum, gas, telefonia, etc., i contemplar un possible creixement del cementiri.

Els regidors del grup de Convergència i Unió es queixaven que no havien rebut per part de l'alcaldia una còpia de l'informe emès per l'equip redactor en resposta als suggeriments rebuts per les entitats i els particulars, i que ja l'havien demanat altres vegades. La resposta va ser que si volien veure l'informe, l'havien de fer a l'ajuntament, en horari d'oficina, i a la vegada es donava l'ordre a secretaria perquè cap document sortís de l'ajuntament. Els convergents mostraren la seva queixa en el ple de la següent manera:

«Per tant, ja veieu que tot no han estat facilitats. I, per tant, públicament, demanem de nou a l'Alcalde se'ns faciliti, no l'informe original, però sí una còpia del mateix per a poder estudiar-lo detingudament. Ara només, hem pogut

*fullejar-lo en hores d'oficina, això no ens ha estat negat, però no hem pogut aprofundir en el seu contingut».*⁴⁷⁰

Alhora, l'empresa Freixenet va presentar una instància proposant tres opcions acompanyades de documents i plànols per al desenvolupament urbanístic de l'empresa. L'ajuntament sadurninenc va proposar la segona opció que facilitava l'ampliació de l'empresa sense haver de recórrer a altres opcions més difícils de desenvolupar.⁴⁷¹

El 16 de juny de 1981, s'aprovà per unanimitat l'acceptació dels treballs realitzats per l'equip redactor del pla especial de reforma del sector definit per l'avinguda Jaume Rosell, Doctor Darder, carretera de Gelida, passeig Codorniu, carrer Gelida, passeig Can Ferrer i carrer Montserrat, on s'especificà a nivell d'alineacions, rasants i ordenació per volums d'aquest sector.⁴⁷² Deu dies després, el 26 de juny, s'aprovà inicialment el pla general i l'obertura del tràmit d'informació pública per un mes, entrant en suspensió les llicències urbanístiques. En el ple, el regidor Borrell, del PSUC, va manifestar que el pla era conservador, que li mancava ambició, i sense grans iniciatives. El regidor Varias d'ERC va manifestar que li semblava correcte. En canvi, per part de Convergència i Unió, Joan Amat va manifestar tota una sèrie de suggeriments:

«El nostre grup vol fer patent la seva protesta per la tardança en fer-nos arribar la documentació del Pla General. Realment, dona la impressió de que, no ens han volgut donar temps a estudiar-lo ja que els últims documents els van rebre el dia 13 de juny. Nosaltres, públicament, vam sol·licitar un plaç de 3 setmanes, plaç que consideràvem mínim i que no s'ha complert. Ha estat una llàstima no poder disposar de més temps per a fer un estudi exhaustiu del Pla, no amb la intenció de carregar-nos-el, sinó simplement de fer-lo més viable i menys fantasiós, en benefici de la futura convivència de la nostra vila. Se'ns dirà que nosaltres també hem intervingut en les sessions amb l'equip redactor del Pla. És veritat que hem assistit i també és veritat que en rebre la documentació hem tingut veritables sorpreses. Si fem una miqueta història podem dir que en el seu

⁴⁷⁰ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 4-11. Llibre 809/86.

⁴⁷¹ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 15 i 19-22. Llibre 809/86.

⁴⁷² Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 52-54. Llibre 809/86.

dia vàrem aprovar l'inici dels treballs del Pla General, perquè estàvem i estem encara ben convençuts de la seva necessitat cara el futur de la nostra vila i per la resolució dels problemes urbanístic que actualment tenim plantejats. CDC també ha de dir que en el seu dia va presentar una sèrie de suggeriments al Pla General, molts dels quals els veiem incorporats en el Pla que avui es presenta, cosa que demostra que la nostra intervenció no fou una simple oposició –tal com se'ns va dir- sinó que fou una aportació constructiva, com ho prova el fet de que avui, com dieu, algunes de les nostres proposicions queden reflexades en el Pla que es presenta. La nostra intervenció d'avui, ben mesurada en quant a la seva intencionalitat i poc mesurada, per manca de temps, en les propostes pràctiques, parteix d'uns principis generals que podríem dividir en tres grans grups: 1.- Igualtat de tracte davant la Llei de tots els convilatans aconseguint que tant els perjudicis com els beneficis, siguin iguals per tothom. 2.- Expropiació solament quan no sigui possible fer-ho per compensació, i si aquesta arriba, fer-la a preu just. 3.- Aconseguir que els nostre poble sigui un lloc on la convivència sigui possible i les condicions d'habitabilitat còmodes per a tothom, pensant també en un futur més o menys immediat. Es indubtable també –i ho tenim present que, per damunt d'aquests principis, n'hi ha un altre de molt més important, que el voldríem remarcar especialment: Cal que el Pla sigui realitzable econòmicament, ja que sempre s'ha de tenir present les limitacions de tipus econòmic que qualsevol projecte excessivament ambiciós pot comportar. Un altre factor que va estretament lligat a l'economia és el factor temps. La càrrega econòmica d'una obra és molt diferent si es porta a terme en dos anys que si es realitza en plaç de deu anys, per exemple. Nosaltres considerem que l'Ajuntament no es pot comprometre a executar les diferents etapes que marca el Pla, tant per raons econòmiques com de temps material. Creiem que un planing de treball, lligat a un estudi econòmic realista, donaria com a inviables l'acompliment dels terminis establerts en el Pla que avui es presenta a l'aprovació inicial».

Des del grup de Convergència i Unió assenyalaren els problemes amb els vials; de l'hospital de Sant Sadurní; de l'estació del ferrocarril amb la doble via amb el pas de més trens i la necessitat d'aparcament; de les illes interiors del nucli urbà; els aparcaments subterranis en les parcel·les de més de 300 metres quadrats, no volent ells

cap tipus de limitació; consideraven la necessitat de xamfrans als quatre cantons; que la recollida d'aigües no anés separada en residuals i de pluja per l'elevat cost; l'opció d'una única depuradora d'aigües brutes i no quatre de petites com marcava el pla; mancaven normes reguladores sobre els serveis de telèfon, gas i llum; que en les unitats d'actuació a desenvolupar no haurien de quedar suspeses les llicències si no hi havia acord; i que en el cas dels cellers i les caves, no hi hauria d'haver regulació del sòl perquè no s'havien produït problemes per l'ocupació del subsòl fins aleshores. L'alcalde Carles Querol va dividir els suggeriments de CIU en dos grups, les tècniques i les polítiques. Les primeres les contestà l'equip redactor del planejament i les segones el mateix alcalde.⁴⁷³

El dia 17 de setembre de 1981 es reuniren al local del Centre molts veïns de Sant Sadurní d'Anoia convocats pel Grup de Convilatans afectats. Un dels portaveus era Josep Varias. Es pretenia posar de manifest el malestar amb el procés de revisió del pla general, des dels terminis legals a les possibles limitacions d'edificació.⁴⁷⁴ Segons el regidor Marcel Gabarró:

«La gent no entenia que un pla general pogués, des de la responsabilitat pública i, per tant, des de l'administració, et poguessin coartar el que se'n tenia per llibertat, i és que a casa teva podies fer el que creguessin oportú. I que et diguessin: vostè té una escala interior que la catalogarem».

La tensió entre els veïns de Sant Sadurní d'Anoia era tan important que el divendres 2 d'octubre es realitzà una manifestació contra el Pla General, sense permís del Govern Civil de Barcelona. Francesc Carafi Quintana exposava a les pàgines de la revista *El Cep* que:

*«la culpa de la picabaralla en el Nou Pla tant és dels uns com dels altres; és a dir l'Ajuntament no ha informat suficientment al veí i el veí no ha entès l'explicació o bé no vol comprendre la transformació d'un Sant Sadurní actual – individualista i d'interès creat- a un Sant Sadurní futur –col·lectiu i del bé comú».*⁴⁷⁵

⁴⁷³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp.60-74. Llibre 809/86.

⁴⁷⁴ *El Cep*, 1 d'octubre de 1981.

⁴⁷⁵ *El Cep*, 15 d'octubre de 1981.

La concentració de la manifestació va tenir lloc a l'Era d'en Guineu a les nou de la nit amb unes cinc-centes persones, portadores de pancartes, xiulets, tambors i diversos elements sonors. Van començar a caminar per diferents carrers del poble cercant els espais més simbòlics en aquell moment: passaren per l'ajuntament de Sant Sadurní, i per davant dels habitatges de l'alcalde Carles Querol, i del regidor Marcel Gabarró, per acabar davant de la casa del regidor d'urbanisme Ramon Rigol. En aquest darrer punt, els manifestants començaren a picar la porta d'entrada de casa seva provocant uns moments de tensió. Finalitzà la manifestació a les onze de la nit amb la participació de la policia local i de la Guàrdia Civil. Els manifestants havien entregat una carta a l'ajuntament on s'expressava que no volien l'equip redactor del pla general perquè no eren del poble.⁴⁷⁶ Segons el regidor de CIU Joan Amat:

«No es va fer bé una cosa. Com que no es va informar correctament els passos que s'anaren seguint al Pla General i portar una cosa gairebé feta a les primeres reunions que es van fer, aquí hi havia un esverament general que algú el va fer bullir més del compte per tal que hi hagués enfrontaments forts, que van ser "útils" perquè el pla general s'obrí al poble. Va ser un moment de molta tensió fent coses que potser no s'havien de fer com va ser que la manifestació anés a parar a la casa del regidor d'urbanisme. Jo vaig tenir també alguna manifestació davant de casa i t'emprenya molt que involucrin a la teva família. Jo això vaig trobar-ho nefast».

El regidor socialista Marcel Gabarró, així ens va explicar aquella manifestació:

«Una de les manifestacions, a la plaça de l'ajuntament, perquè hi havia ple i nosaltres decidim suspendre el ple, tancar les portes de l'ajuntament i marxar, no estar a l'ajuntament. A través de les emissores de la guàrdia urbana i d'algun veí que podíem telefonar ens anàrem a casa d'un company i des d'allà anàvem seguint per on anava la manifestació. Van anar davant del bloc de pisos on el Carles Querol vivia. Mentrestant, a casa seva hi havia la seva mare que donava el sopar a les seves criatures, de dos i tres anys. I la seva mare posant la televisió a tota pastilla perquè els nens no sentissin que cridaven al seu pare.

⁴⁷⁶ *El Cep*, 15 d'octubre de 1981.

Després se'n van cap al carrer Raval, passen per un altre carrer i passen per davant de la casa de la sogra, que els va increpar per la finestra. Per allà passava gent que coneixia íntimament.

Després passaren per davant d'un apartament on vivia la meua dona i jo i ens van explicar que van començar a donar cops de peu a la porta del garatge, que era de fusta. [...] Se'n van anar i anaren a manifestar-se davant de la casa del regidor d'urbanisme Ramon Rigol. Es van posar a cridar, amb la dona del regidor molt nerviosa, amagada, dins de casa seva, rere la porta. El Ramon hi va anar, fent-se pas entre la gent i va arribar-se a casa seva. Va ser tremendo».

Un any més tard, en el ple municipal de 26 de juny de 1982, es va produir l'aprovació provisional del pla general de Sant Sadurní amb vuit vots a favor, del PSC i del PSUC i cinc en contra, de CIU i ERC.⁴⁷⁷ Al mes d'octubre l'ajuntament aprovà amb vuit vots a favor, del PSC i del PSUC, una abstenció d'Esquerra i els quatre vots en contra de CIU les propostes del Servei d'Urbanisme de Barcelona.⁴⁷⁸ L'aprovació definitiva del Pla General va tenir lloc el 3 de novembre de 1982 per part de la Comissió Provincial d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya.⁴⁷⁹

Ramon Rigol, regidor d'urbanisme de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, va escriure, en el programa de Fires i Festes de 1982 que:

«El nou Pla General és una agosarada oferta de futur. Certament és atrevit i s'arreglera en el que es diu «urbanisme de progrés». Un urbanisme supeditat en gran part al servei del ciutadà i de la seva qualitat de vida. Pel que fa a aquesta idea el treball realitzat i la planificació resultant són tremendament coherents.

*Segons el nostre criteri, el Pla General era i és la primera pedra del nostre futur».*⁴⁸⁰

⁴⁷⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp.10-36. Llibre 812/86.

⁴⁷⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp.64-66. Llibre 812/86.

⁴⁷⁹ *El Cep*, 18 de novembre de 1982.

⁴⁸⁰ RIGOL ORDI, Ramon. «Pla General: urbanisme de progrés» a *Sant Sadurní d'anoia. Fires i festes 1982*. Comissió de Festes Populares – Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 1982, p. s/n.

En el municipi de Santa Margarida i els Monjos es va iniciar el pla general el 14 de març de 1980 amb l'adjudicació dels treballs de revisió del planejament a José Luis Gómez Ordóñez.⁴⁸¹ Poc més d'un any després, el 29 de maig de 1981, s'aprova i s'accepta per part del ple municipal els documents de l'Avanç del Pla amb una memòria, les hipòtesis generals i les alternatives a l'estructura bàsica.⁴⁸² El dia 26 d'abril de 1982 va tenir lloc l'aprovació inicial del Pla General amb els vots favorables dels Independents pel Socialisme i d'Acció Municipal Democràtica. Els regidors Joan Vallès Rull (Independents) i Josep Raventós Cusiné també votaren afirmativament:

«condicionados a que se tengan en cuenta otra variante de la Ctra. Nac-340 por la zona Sur de la Vía a su paso por el barrio de la Ràpita».

El regidor Josep Amirall de CIU es va abstenir i el regidor Salvador Tort Solé, dels Independents, votà en contra:

*«mostrando su disconformidad con el proyecto del trazado del desvío de la Crta. N-340, añadiendo deberían ponerse diversas alternativas al trazado, recabar la previa conformidad de las Jefaturas de Carreteras y Ferrocarriles, que el proyecto actual afectaría a varios inmuebles e Industrias, que representaría un gran perjuicio económico y social en general y que dentro de pocos años nos hallaríamos en las mismas condiciones de ahora».*⁴⁸³

Segons el llibre publicat per l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos, de balanç dels dos primers mandats municipals, el pla general del poble:

«preveu diverses zones de creixement, sempre a les rodalies dels nuclis existents. Això és, pràcticament, una previsió que fan tots els Plans d'Urbanisme i que vol assegurar que el sòl agrícola no serà ocupat innecessàriament per les noves edificacions. Així, a cada nucli, hi ha algun tros de terreny, a tocar del que ja està urbanitzat, que el Pla considera com a urbà per tal que pugui ser utilitzat amb caràcter quasi immediat per a l'extensió urbana. Aquest sòl actua com a vàlvula d'expansió que evita un esclat desordenat del creixement.

⁴⁸¹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 57-68. Capsa 553.

⁴⁸² Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 92. Capsa 553.

⁴⁸³ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 11. Capsa 553.

Als Monjos, podem veure-ho al voltant de l'església i a les proximitats del Mas Catarro, entre d'altres exemples. A la Ràpita, al llarg del carrer Sant Ramon de Penyafort. Els altres nuclis, més petits, també tenen previsions en el mateix sentit.

El Pla reconeix que aquest sòl no és suficient per absorbir el creixement del poble a termini mitjà (el municipi porta un fort ritme de creixement en el conjunt del Penedès). Per això, altres peces de terreny són qualificades com a sòl urbanitzable. Aquesta és la reserva del sòl urbà que es fa per al futur i que es localitza en dos llocs: entre el Mas Catarro, Cal Salines i l'autopista (ús residencial), i la franja compresa entre la N-340 i la via fèrria (ús industrial). El conjunt d'aquestes previsions no vol altra cosa que orientar el creixement amb la tria dels sectors més favorables per a cada ús, evitant que el poble esdevingui un munt de construccions escampades, mig poble, mig ciutat, mig suburbi. [...]

*Finalment, el Pla preveu unes intensitats d'edificació semblants a les existents, fugint de construccions gegantines impròpies de pobles com el nostre. Les limitacions dels volums d'edificació, de vegades impopulars, són necessàries si es vol garantir un poble assolellat i higiènic».*⁴⁸⁴

En el poble de Subirats la redacció del pla general va començar amb l'aprovació, per unanimitat, del plec de condicions per al seu concurs públic, el 6 de desembre de 1979, per part del consistori reunit en ple.⁴⁸⁵ Pràcticament mig any després, el 22 de maig de 1980, es va encarregar la redacció del Pla General d'Ordenació Urbana de Subirats a l'equip integrat per Manuel Vallribera i Joan Roselló Raventós. Aquest darrer exercia fins aleshores d'arquitecte municipal i va abandonar el seu càrrec per poder participar en la redacció del nou pla.⁴⁸⁶ Segons el butlletí municipal *Subirats al dia*, de la primavera de 1979, els principals problemes urbanístics al municipi eren:

«- Parcel·lació il·legal a Lavern, Ordal, C. Rosell, Muntanya Rodona i La Guàrdia.

- Construccions diverses en aquests llocs sense permís.

⁴⁸⁴ GIRONA GALIMANY, Jaume. *Santa Margarida i els Monjos. Una història recent. L'activitat municipal 1979-1987*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1987, pp.6-7.

⁴⁸⁵ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p.66. Capsa 9.

⁴⁸⁶ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp.78-79. Capsa 9.

- *Construccions industrials en zones qualificades de rústegues.*
- *Realització abundant d'obres menors per les que no s'ha seguit el reglamentari tràmit de permís d'obres.*
- *Realitzar de manera dissimulada obres prou importants per requerir estudis tècnics detallats.*

Per això ara ens trobem:

- *Vials i parcel·les delimitades sense cap mena d'estudi, al gust del promotor i que poden causar ara problemes en l'establiment correcte i normal de tots els serveis: clavegueres, aigua, llum, etc.*
- *Dificultat d'establir rasants de carrers i urbanitzar amb una mínima coherència, obligacions ara col·lectives, però que en el seu temps corresponen per llei a l'urbanitzador i promotor abans de fer res.*
- *En alguns casos com Ordal i Lavern, aquests problemes ens donen com a creixement de casc urbà i és evidentment on s'ha d'estudiar amb més rapidesa i on, al existir una part de la xarxa de serveis realitzada, pugin també fer un xic més fàcil la solució».⁴⁸⁷*

A finals de l'any 1981, l'Ajuntament de Subirats, va acceptar els treball d'Avanç del Pla General⁴⁸⁸ i s'aprovà la suspensió de llicències d'obres en determinades zones del municipi.⁴⁸⁹ El 23 de setembre de 1982 s'aprovaren els criteris i les solucions generals conforme als quals s'havia de redactar el pla general.⁴⁹⁰ Segons el regidor d'urbanisme de l'Ajuntament de Subirats Miquel Cols:

«El planejament era pràcticament inexistent, d'una ambigüitat total. Vam dotar d'un planejament perquè els pobles pogués funcionar des d'un punt de vista urbanístic i perquè ens vam trobar tres urbanitzacions importants, amb un desordre total als anys 1970.

Hi havia un altre tema important dintre del planejament que era el tema industrial. Pensa que a Subirats, a part dels problemes de les urbanitzacions, hi havia dos polígons industrials qualificats al planejament. El polígon industrial

⁴⁸⁷ *Subirats al dia*, abril, maig i juny de 1979.

⁴⁸⁸ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 22-24. Capsa 9.

⁴⁸⁹ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 25. Capsa 9.

⁴⁹⁰ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 43. Capsa 9.

de Can Bas, una autèntica barbaritat, es va acotar. Els carrers estaven urbanitzats, no hi havia cap nau feta. Vam acotar amb el planejament i es va reduir a menys d'una cinquena part. I per altra banda, que aquest sí que va ser consolidat, que també era més gran, i vam acotar que és el polígon Anòia Lavernó.

En el planejament, a Subirats, que més o menys, el mateix model ha anat seguint-se, s'han fet dues revisions més. El planejament que vam fer va ser acotar molts les urbanitzacions, resoldre i reduint el tema industrial i endreçar el poble. El lema principal era "Hem de fer poble". [...] En tots els pobles en el planejament hi havia el mateix criteri. D'entrada, buscar una centralitat. [...] I els creixements que es van donar era desdoblar els carrers per la part del carrer a Lavern i petits creixements a Sant Pau i Ordal».

El Pla General d'Ordenació Urbana de Vilafranca del Penedès va iniciar-se abans de l'arribada dels ajuntaments democràtics el 1979 quan s'escollí l'equip tècnic per concurs. La revisió del planejament vilafranquí va ser adjudicada a l'equip encapçalat per Joan Busquets i acompanyat per l'arquitecte Antoni Font i l'enginyer José Gómez Ordóñez. La primera fase d'estudi per a l'elaboració del nou pla general va consistir en la recollida d'informació per tal d'elaborar un document urbanístic amb informació demogràfica, topogràfica, de l'entorn natural, de l'agricultura, el comerç, la indústria, els vials i carreteres de comunicació amb l'entorn i l'evolució urbanística del municipi.⁴⁹¹ En el Ple Municipal de 14 de maig de 1979 es va aprovar l'adjudicació del concurs públic per a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Vilafranca, a l'equip abans esmentat, per l'import de 5.150.000 pessetes.⁴⁹² Però en la petició de l'Ajuntament de Vilafranca dirigida a la Direcció General d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya d'una subvenció del 50% del cost del treball per la redacció del nou pla general s'informa que aquest ascendeix a 6.150.000 pessetes.⁴⁹³ En el mes de desembre de 1979, l'equip redactor ja havia presentat a l'ajuntament l'índex dels treballs d'informació urbanística.⁴⁹⁴ En el ple municipal de 24 de març de 1980, es va

⁴⁹¹ *L'Ajuntament informa*, gener – febrer de 1980.

⁴⁹² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 54. Capsa 12794.

⁴⁹³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 85-86. Capsa 12794.

⁴⁹⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 139. Capsa 12794.

presentar l'Avanç del Pla General i es va iniciar el procés de per tal de sotmetre'l a exposició pública. Aquest mateix dia es va presentar al ple l'avantprojecte de reimplantació del ferrocarril a Vilafranca per tal de desenvolupar una de les alternatives que la Direcció General de Transports Terrestres va proposar. L'aprovació de l'Avanç del Pla va ser en el següent ple, el del 14 d'abril.⁴⁹⁵ Quatre mesos després, en el ple municipal de l'onze d'agost de 1980, es van resoldre els suggeriments a l'Avanç durant el període d'exposició pública que havia tingut lloc entre l'11 d'abril i el 18 de maig.⁴⁹⁶

L'equip redactor del pla general de Vilafranca del Penedès va preparar un document de planejament urbanístic que contenia diversos apartats. En la primera part, hi havia la informació urbanística relativa a Vilafranca en diferents aspectes: urbanístic, econòmic amb els comerços, indústries i equipaments, i el seu entorn. També contenia un estudi sobre l'estructura urbana, descrivint el tipus de construcció que existia a Vilafranca (gòtica, suburbana, la casa de renda, la casa aïllada amb jardí, les neoclàssiques de tres cossos, els edificis amb gran façana i poca profunditat i els magatzems i fàbriques). Els redactors –i els seus col·laboradors- també estudiaren els espais lliures i el sistema viari de Vilafranca, així com les xarxes de distribució dels serveis urbans (aigua, clavegueram, gas i elèctrica). També comprenia un breu estudi sobre l'evolució històricourbana de la ciutat des del segle XIII. Analitzaren igualment l'evolució de la població i la seva estructura. Una part important del document era conèixer el planejament vigent fins aquell moment que datava de l'any 1963 i que preveia un creixement de la ciutat fins a 50.000 habitants per l'any 2000, seguint el Pla Provincial d'Ordenació de Barcelona i s'establien set plans parcials de creixement residencial, industrial i esportiu. El document també va fer propostes de xarxa arterial per a Vilafranca.⁴⁹⁷

El Pla General disposava d'un document d'avanç del Pla on constaven uns estudis complementaris sobre la comarca de l'Alt Penedès, la indústria de Vilafranca, el sector immobiliari, el trànsit, la població i els equipaments veïnals, que formava part d'un document de l'Avanç del Pla amb un diagnòstic urbanístic de la ciutat. Se'n pot

⁴⁹⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 188-189 i 199-200. Capsa 12794.

⁴⁹⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 280-282. Capsa 12794.

⁴⁹⁷ BUSQUETS GRAU; Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-81*. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Direcció General d'Urbanisme. Barcelona, 1992, pp. 13-95.

destacar algunes característiques de la situació urbanística que fins aquell moment es produïa a Vilafranca. Per exemple, els redactors destacaven que no s'havia produït un increment del sòl urbanitzable i les noves obres eren substitucions d'edificis anteriors i els impediments per tirar endavant els tres plans parcials aprovats per la dificultat en la seva gestió. Els polígons industrials els considerava simples i insuficients. També destacava la importància de l'activitat agrària on havia facilitat que no es produïssin greus destrosses al paisatge i al medi. I, entre altres qüestions, destacava el problema del pas del ferrocarril per l'interior del municipi.⁴⁹⁸ En el nou pla general de Vilafranca s'establiren els següents objectius:

«- Vilafranca, centre de serveis comarcals.

La capitalitat comarcal no ha de significar acaparament dels serveis possibles a la comarca, sinó prestació d'aquells serveis que, per la seva categoria, només ella pot suportar (estació comarcal, ensenyament especialitzat, hospital, firal, etc.).

- Nou model de creixement.

Ruptura amb el creixement en forma de taca d'oli, amb la degradació successiva tocant a equipaments i serveis del centre a la perifèria. Un nou ordre urbà donat per una estructura vertebradora que guiï, dimensioni i faci possible un creixement que es produirà per parts, però amb un sentit urbà global, «construint ciutat».

- Oferta de sòl residencial.

Diversificada i suficient per a satisfer la demanda avaluada, incorporant les iniciatives existents al nou ordre urbà que contribueixin a resoldre els dèficits d'equipament i garanteixin l'autosatisfacció de les seves necessitats quantitatives i qualitatives. Que fomenti, també, la participació del sector públic en la construcció d'habitatges.

- Oferta del sòl industrial.

⁴⁹⁸ BUSQUETS GRAU; Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-81*, pp. 99-146.

En la seva diversitat de la demanda (grandàries, localització, serveis), que faci possible aquest motor de creixement i de creació de riquesa, però amb totes les garanties per a l'interès col·lectiu. Importància del paper promotor de l'Ajuntament, o dels ajuntaments de la comarca en alguna iniciativa de sòl industrial.

- Protecció i potenciació de l'espai rural.

Com a prolongació de l'espai urbà, amb el qual conviu amb un apreuat equilibri, i com a suport d'un paisatge i d'una activitat econòmica de gran relleu per a la Vila i la comarca.

- Política prioritària de resolució de dèficits d'equipaments.

En el nucli urbà actual, per a aprofitament d'algunes peces de sòl i/o edificació susceptibles de ser incorporades al patrimoni col·lectiu, o per altres, a les vores del nucli urbà, per a operacions de compensació.

- Nou sistema viari principal / Nou sistema dels serveis urbans.

Resoldre el problema del trànsit a través que significa la N-340, i recuperar la Rambla com a espai cívic.

Construcció d'una variant que, a més a més de resoldre funcionalment l'esmentat problema, sigui un element vertebrador i orientador del creixement i canalitzi el tronc fonamental de la moderna infraestructura dels serveis urbans (aigua, clavegueram, energia elèctrica, gas) a fi de servir el nou creixement i racionalitzar les xarxes existents.

- Incorporació del ferrocarril a la ciutat.

Tant per fusionar els dos sectors del nucli urbà separats en l'actualitat, com per facilitar l'extensió urbana prioritària cap al sud. Obra urbana que, a més de resoldre uns requeriments funcionals específics, ha de permetre ser l'element urbanitzador de la ciutat, adequant-se, processualment, a les necessitats urbanes i als recursos disponibles.

- Conservació i reactualització del patrimoni col·lectiu.

*Urbanístic i històrico-artístic de la Vila, a través d'unes ordenances diversificades i específiques per a cada àrea urbana, d'acord amb les seves característiques i a fi de racionalitzar els processos de transformació que suporten».*⁴⁹⁹

El nou pla general de Vilafranca establí unes prioritats de desenvolupament, introduint a l'espai de sòl urbà uns terrenys a tocar del nucli urbanitzat, incrementant l'oferta del sòl urbanitzable d'ús residencial i industrial. A més, en el pla s'introduïren tres categories de desenvolupament urbà per sectors: prioritari, preferent i opcional i n'establí la seva temporalitat constructiva. En el desenvolupament prioritari –amb un període de desenvolupament entre 1981 i 1984, constava dels sectors de la Girada, situat a l'altra banda de la via del ferrocarril; i els polígons industrials de l'avinguda de Tarragona –entre la carretera N-340 i la carretera de Sant Jaume dels Domenys- que ja havia estat projectat per l'Institut Nacional d'Urbanització, i el polígon industrial de Llevant emmarcat entre la carretera N-340, el carrer Manuel Barba i Roca (on estava situada la caserna de la Guàrdia Civil), la carretera d'Igualada i el que seria la prolongació de l'avinguda de la Peregrina entre aquesta darrera via i l'avinguda de Barcelona.

Pel que fa a sòls de desenvolupament preferent, els que s'havien d'urbanitzar i construir entre 1985 i 1988, hi havia la Ciutat Jardí Pla del Diable amb edificacions de baixa intensitat per a la construcció de residències unifamiliars, amb una densitat de 3,3 hectàrees. Un altre sector a desenvolupar en aquest quadrienni era l'avinguda de Ponent, també de caràcter residencial, a l'entrada de Vilafranca per la zona de l'avinguda de Tarragona, com una extensió del barri del Poble Nou. El tercer sector era el Residencial Molí d'en Rovira Sud, entre la carretera de Vilanova i el camí de la Serreta, marcant el límit de creixement la variant de la carretera N-340. El quart sector programat era el Melió Residencial, al també barri del Molí d'en Rovira, però a l'altre extrem, a tocar al camí de Melió, darrere de l'avinguda de Barcelona i del sector fabril tèxtil (Peyton). I el darrer sector, també industrial, correspon al desenvolupament de setanta-set hectàrees de terreny entre l'autopista i la carretera de Sant Jaume dels Domenys.

⁴⁹⁹ BUSQUETS GRAU; Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-81*, p. 160.

La tercera tipologia era el sòl de desenvolupament opcional i es tractava de sòl urbanitzable no programat i correspon a onze zones o sectors: Ciutat Jardí Sant Julià, amb una ampliació del sector del Pla del Diable per a ús residencial, amb una extensió de 18,4 hectàrees; l'antic camí de Moja, a entorn de la carretera de Moja i amb ús alternatiu de residencial i industrial, de 14,8 hectàrees; el sector Carretera de Moja, de 4,1 hectàrees, amb ús comercial i terciari; el sector bisbe Estalella, d'ús alternatiu, de 18,6 hectàrees, entre el carrer Doctor Fleming i la variant de la carretera N-340; el sector els Cireres, situat entre l'avinguda de la Peregrina, la riera de Vilafranca i la via del ferrocarril, d'11,6 hectàrees, d'ús alternatiu, però possiblement industrial; un altre sector era les Bassetes, de 16 hectàrees, de caràcter residencial de baixa densitat; el sector de la Serreta, en terrenys de 7,13 hectàrees, un barri de masies i cases entre els termes municipals de Vilafranca i Oïèrdola, possibilitant la construcció d'algunes cases unifamiliars; el sector Polígon industrial ICS III, de 43,5 hectàrees i que seria la continuació dels altres dos polígons situats en aquesta zona, a tocar del barri de Cal Salines; també es programava l'existència del polígon industrial Estació de Mercaderies entre l'autopista i la variant de la carretera N-340, en direcció a Santa Margarida i els Monjos, a tocar a la zona del Clot de Moja, on es projectà un polígon i equipament amb una estació de ferrocarril per ús exclusiu de mercaderies per tal que les indústries de Vilafranca i de Santa Margarida i els Monjos poguessin enviar els seus productes allà on creguessin convenient; també es va preveure el sector Marges Alts, delimitat entre l'autopista, la variant de la carretera N-340 i el camí de Meliό; i el sector de la carretera de Barcelona, a la zona del Cinc Ponts, entre l'autopista i el polígon industrial de Sant Pere Molanta, de 12,9 hectàrees.⁵⁰⁰

A part, es definiren vint-i-vuit unitats d'actuació dins de la trama urbana com, per exemple, el del Balcó de les Clotes (número 1), el de la fàbrica del Gas (número 4), el del Pati del Gall (número 6), el de la plaça de la Sardana (número 13) i el del pati de Cal Rondina (número 23).⁵⁰¹

L'aprovació inicial del Pla General de Vilafranca es va realitzar el dia 23 de febrer de 1981. Va comptar amb dotze vots a favor, del Partit dels Socialistes de Catalunya, del Partit Socialista Unificat de Catalunya i de la Candidatura Independent

⁵⁰⁰ BUSQUETS GRAU; Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-81*, pp. 231-246.

⁵⁰¹ BUSQUETS GRAU; Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-81*, pp. 305-332.

Veïns dels Barris. Convergència i Unió i els Centristes de Catalunya UCD s'abstingueren, nou vots.⁵⁰² En aquest ple municipal, a proposta de la Comissió Informativa d'Urbanisme, s'aprovà inicialment el projecte de revisió del Pla General, s'obria el tràmit d'informació pública a la ciutadania per consultar-lo fer les al·legacions necessàries en el període d'un mes i començava, tal com marcava la llei, la suspensió de les llicències d'obres. En aquest ple, a més, es presentaren algunes esmenes parcials per part del regidor José Ballester, dels Centristes de Catalunya UCD en què s'entaulà un debat entre els regidors Fulgenci Mestres (Independents), Andreu Retamal (PSUC), Joan Aguado (PSC), Josep Giralt (PSC), i l'alcalde Fèlix Sogas sobre les esmenes que presentà Ballester i que foren rebutjades.⁵⁰³ El president de la Comissió d'Urbanisme, i encarregat de treballar en primera persona, conjuntament amb altres persones, el nou pla general, Josep Giralt Raventós, va defensar-ne d'aquesta manera la seva aprovació en el ple municipal de 23 de febrer de 1981:

«Després de lamentar que l'Equip redactor del Pla no hagi pogut presentar el mateix abans de la sessió, afirma que el dictamen compren tres punts: Aprovar inicialment el Pla, sotmetre'l a informació pública i suspensió de llicències en unes àrees determinades amb finalitat de salvaguardar els objectius del Pla. Es confia molt en la fase d'informació pública, doncs encara que el Consistori ha anat seguint el treball de l'equip tècnic redactor del Pla pas a pas, està convençut de què els Vilafranquins, en ús del seu dret i deure, manifestaren el seu paper sobre el contingut del mateix. El Pla recull millores de les actuals vivendes i noves edificacions, defensa i intenta conservar el patrimoni, es preocupa d'equipaments públics i de millorar les zones verdes i sanitàries, incidint també en aspectes culturals i preocupant-se de les comunicacions no solament de Vilafranca i la Comarca, sinó també dels distints barris dintre de la Vila. Ordena Zones Residencials noves i millora les construïdes i els preocupa pel sòl industrial. Destaca que en el Pla es plasma una voluntat de fer créixer harmònicament i amb moderació la Vila; els nous vilafranquins que vindran els pròxims anys no tindran tots cabuda en el casc urbà actual, i per tant es programen noves zones i hi ha unes previsions de sòl exterior a l'actual. Té gran importància el programa d'actuacions pels propers vuit anys, que és la gran

⁵⁰² L'Ajuntament informa, gener – febrer de 1981.

⁵⁰³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp.87-99. Capsa 12795.

tasca a realitzar per l'Ajuntament i que no estarà sol per portar-la a terme; es necessitarà l'ajut del Consell Municipal d'Urbanisme, del Consell Municipal d'Economia i de tots els medis necessaris per aquesta empresa, en la que ha de jugar un paper predominant la iniciativa privada i s'espera comptar amb la col·laboració de la Generalitat. En definitiva, el Pla General exigeix un esforç col·lectiu que es reflexarà en una superació de l'hàbitat de la Vila i que sigui necessari introduir després de la informació pública, es porta a terme, la comarca estarà en òptimes condicions quan sigui un fet la Llei d'Ordenació del Territori del Parlament de Catalunya».⁵⁰⁴

Dins de l'equip de Joan Busquets hi havia Rosa Escala Moyès, de Sant Cugat Sesgarrigues, que sent estudiant d'arquitectura va col·laborar en el treball de camp. Recordava les reunions que tenien entre l'equip redactor i el regidor vilafranquí Josep Giralt al despatx d'arquitectura de Busquets a Barcelona. Giralt prenia nota minuciosa de tot el què explicaven els tècnics per tal d'entendre-ho i explicar posteriorment als plens municipals, als grups polítics i a la ciutadania. Segons Andreu Retamal, regidor del PSUC a l'Ajuntament de Vilafranca, el pla general va ser un exemple a seguir, amb un creixement sostenible mantenint el centre de la ciutat. Aquesta va ser la resposta que Retamal li va donar en ser preguntat pel periodista Enric Tomàs:

«Si t'hi fixes, Vilafranca és una ciutat oberta i radial, que ha anat creixent al costat de les diferents carreteres que la comuniquen amb la comarca. Aquest esquema, forma de ciutat, fou el nucli a partir del qual l'equip redactor del nou pla pensà el creixement de Vilafranca. Per tant, la nova vila que es projectà en plànols tenia en compte, com a element fonamental, com acoblar-se a aquest esquema de ciutat radial que hem heretat i, per tant, que el creixement que es preveia no el distorsionés.

A la vegada, els seus redactors van proposar un creixement compacte de la ciutat sobre el territori per tal d'aprofitar el sòl i deixar, per més endavant, zones de sòl que, en funció de les necessitats, es podia qualificar per a la indústria o residencial, com són els casos de les zones del Molí d'en Rovira Sud o les Bassetes. [...] Inversament, els redactors van establir un creixement limitat

⁵⁰⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 93-94. Capsa 12795.

*per al Balcó de les Clotes i, d'aquesta manera, preservar les faldes de les muntanyes de Sant Pau i Sant Jaume, com a reserva agrícola, i pel que fa a zones industrials, ja s'ha vist: a banda i banda de la N-340, en direcció a Tarragona, i de la carretera de la Múnia».*⁵⁰⁵

El 4 de desembre de 1981, el ple municipal va aprovar provisionalment la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana amb el document del catàleg. Al llarg de setanta pàgines, les actes del ple recullen les esmenes a dir pla. S'aprovà amb dotze vots a favor (PSC, PSUC i Independents) i set en contra (CIU i CC-UCD).⁵⁰⁶ El 8 de febrer de 1982, es va donar compte de la informació relativa a la resolució dictada per la Comissió d'Urbanisme de Barcelona, en sessió de 20 de gener, de suspendre l'aprovació definitiva de la revisió del pla i catàleg a l'objecte de què sigui complimentada la documentació en les prescripcions que indica l'acord, relatives a la xarxa arterial del Pla General.⁵⁰⁷ La Comissió d'Urbanisme de Barcelona va aprovar en la reunió de 31 de març de 1982 definitivament el pla general, publicant-ne un edicte al Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya el 7 d'abril i s'informà de la seva aprovació en el ple municipal el 14 d'abril de 1982.⁵⁰⁸

Per tal de començar a aplicar el nou Pla General, l'Ajuntament de Vilafranca, a la primavera de 1982, es va posar fil a l'agulla a tota una sèrie de tasques per aplicar el nou planejament urbanístic. Per aquest motiu:

*«S'ha començat el tràmit de reparcel·lació de 7 Unitats d'Actuació a fi de disposar de més solars per a construir el canvi de nous espais per a serveis públics. També s'ha iniciat l'expropiació del nou parc de l'Espirall, dels terrenys per a la zona verda del voltant del cementiri, del solar del nou Hospital i del pati interior de «Cal Rondina» per fer-hi un aparcament cèntric».*⁵⁰⁹

Els processos dels plans generals d'ordenació urbana i de les normes subsidiàries causaren inconvenients als ajuntaments d'aquella època. Per exemple, segons Ramon

⁵⁰⁵ TOMÀS GUIX, Enric. «El duet amb Andreu Retamal Ojeda» a *El 3 de vuit*, 20 de juny de 2003.

⁵⁰⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 250-299. Capsa 12795; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 1-22. Capsa 12796.

⁵⁰⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 42-43 i 51-52. Capsa 12796.

⁵⁰⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 80. Capsa 12796.

⁵⁰⁹ *L'Ajuntament informa*, maig – juny de 1982.

Creixell, qui seria candidat a les eleccions municipals de 1983 a Sant Quintí de Mediona per la candidatura independent L'Altra Opció, propera al Partit dels Socialistes, ens explicà que el candidat dels Independents de Sant Quintí va perdre les eleccions el 1983 per culpa de la redacció de les Normes Subsidiàries.

5.2.3. Els Plans d'Obres i Serveis de Catalunya.

Un dels recursos que els ajuntaments empraren per poder executar els projectes i millorar les condicions de vida dels seus veïns van ser els Plans d'Obres i Serveis de Catalunya. Fins al 1979, les diputacions eren les encarregades a Catalunya de gestionar aquests plans de cooperació municipal. Fins aleshores, els Plans Provincials d'Obres i Serveis els gestionava cada ens provincial. A partir de l'article 11.1 del Reial Decret 688/1978, de 17 de febrer, sobre Plans Provincials d'Obres i Serveis, els quatre plans provincials es fusionaren en un de sol, segon s'establí al Decret 2115/1978, de 26 de juliol de 1978, en relació a la transferència de competències a la Generalitat de Catalunya. Per tal de dur a terme el finançament dels plans es realitzaria mitjançant els pressupostos de l'Administració de l'Estat i de les partides referents a la cooperació de les diputacions provincials, que s'acompanyaria amb la participació econòmica dels ajuntaments i d'altres organismes.⁵¹⁰

Fer la gestió del Pla, la Generalitat de Catalunya creà una Comissió Interdepartamental del Pla d'Obres i Serveis de Catalunya presidida per un representant del departament de Governació, i formada amb representant dels departaments d'Economia i Finances, de Política Territorial i Obres Públiques i de Sanitat i Assistència Social. Aquesta comissió era l'encarregada d'elaborar cada any la proposta de directrius, prioritats i objectius del pla; elevar la proposta del pla al conseller de Governació; fiscalitzar la seva execució i dirigir i supervisar els treballs de la ponència tècnica pròpia. Com a mínim per als anys 1979 i 1980, el departament de Governació de la Generalitat comunicava als ajuntaments la convocatòria dels plans d'obres i serveis. Aquests havien de presentar les seves propostes amb un projecte tècnic o una memòria valorada que havien de lliurar a les diputacions provincials o a la corporació metropolitana de Barcelona. Els ens provincials trametien al departament de Governació les propostes dels ens locals i que eren examinades per una ponència tècnica formada per diversos representants –dels departaments que ja formaven part de la Comissió

⁵¹⁰ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 20, 1 de maig de 1979.

Interdepartamental, de les diputacions provincials i de la Corporació Metropolitana de Barcelona. El següent tràmit consistia en la publicació dels projectes seleccionats a informació pública i, un cop passat el termini, els ajuntaments tenien cinc dies per presentar els projectes tècnics al departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat. Els plans aprovats rebien el vistiplau definitiu per part del Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya.⁵¹¹

La Generalitat de Catalunya anà avançant en la definició dels plans d'obres i informà dels criteris establerts mitjançant, per exemple, el decret de 8 d'abril de 1980. En el punt primer deia:

«Primer.- Per a l'elaboració del Pla d'Obres i Serveis de Catalunya per al 1980 es tindran en compte les directrius següents:

- a) Coherència i coordinació amb els principis de la planificació econòmica i política d'ordenació del territori.*
- b) Prestació a tots els pobles dels serveis considerats essencials.*
- c) Potenciació dels caps de comarca com a centres de prestació de serveis per a tots els habitants de la respectiva rodalia.*
- d) Més atenció a les comarques i zones deprimides i a l'àmbit rural.*
- e) Qualsevol urgència derivada de calamitats públiques o situacions excepcionals».*⁵¹²

A més, en el decret s'establiren diferents prioritats atenent les necessitats que la Generalitat de Catalunya, des del seu departament de Governació, creia convenientment atendre. En primer lloc, les obres relacionades amb el cicle de l'aigua, l'electrificació rural, les xarxes telefòniques rurals i el tractament de residus sòlids. En segon lloc, urbanització i vies provincials i municipals. I en darrer lloc, els temes vinculats als equipaments i a l'extinció d'incendis.⁵¹³

Els ajuntaments, per tal de demanar una subvenció inclosa en alguns dels plans i obres de serveis necessitava lliurar un fitxa de sol·licitud en paper, per triplicat, i el projecte tècnic o memòria valorada, per duplicat.⁵¹⁴ En les fitxes de sol·licitud dels

⁵¹¹ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 20, 1 de maig de 1979.

⁵¹² *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 62, 14 de maig de 1980.

⁵¹³ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 62, 14 de maig de 1980.

⁵¹⁴ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 62, 14 de maig de 1980.

plans d'obres s'havia de fer constar les dades bàsiques del municipi, així com l'afectació a altres pobles. En relació a l'obra, calia indicar-ne el tipus. Per a l'any 1980 aquests eren els tipus d'obra indicats: abastament d'aigua, sanejament, electrificació rural, xarxes telefòniques rurals, tractament de residus sòlids, pavimentació, enllumenat, canalitzacions, vies provincials i municipals, casa consistorial, centres sanitaris, guarderies, llars socials, biblioteca, cementiris, mercats, escorxadors, instal·lacions esportives i extinció d'incendis. Un cop indicada la tipologia de l'obra, era necessari dir la denominació de l'obra i l'estat del projecte, si estava redactat o no, i si s'acompanyava adjunt a la petició. També si es tractava d'una nova instal·lació, si era una reconstrucció o una millora. Si l'obra la realitzava el mateix ajuntament o l'havia de tirar endavant la Diputació. I en darrer terme, indicar el finançament de l'obra: el pressupost total, les aportacions de l'ajuntament mitjançant fons propis i contribucions especials, si es demanava un crèdit al Banc de Crèdit Local i quines altres aportacions es comptaven fins al moment. A més, s'havia d'informar per part del secretari o l'interventor, de l'estat de comptes de l'ajuntament amb la informació dels tres darrers exercicis dels imports del pressupost ordinari, el resultat de les liquidacions dels pressuposts i el percentatge d'endeutament; així com indicar els préstecs i les bestretes vigents. Igualment també s'havia de certificar per part de l'alcalde, un document amb part de la informació escrita en la fitxa anterior on havia de constar l'acord del ple municipal per a la seva incorporació al pla.⁵¹⁵

En la següent taula es podrà veure quins projectes es van demanar dins dels Plans d'Obres i Serveis per tipus d'obres. Aquestes taules reflecteixen part de les necessitats reals de cada municipi de l'Alt Penedès, una altra cosa va ser si la Generalitat de Catalunya els hi va concedir la subvenció per a dur-la a terme. Els ajuntaments tenien unes altres vies de finançament mitjançant subvencions altres programes, alguns dels quals els veurem després o per subvenció total o parcial de diferents departaments de la Generalitat de Catalunya.⁵¹⁶

⁵¹⁵ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, número 62, 14 de maig de 1980.

⁵¹⁶ Quan consti a les taules les sigles BCL correspon a la petició d'ajut a crèdit a través del Banc de Crèdit Local.

Abastament d'aigua			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Avinyonet del Penedès ⁵¹⁷	1979	Distribució d'aigua	5.000.000 pessetes
	1980	Portada d'aigües potables al poble	11.672.876 pessetes. (Generalitat: 7.353.912 pessetes; Contribucions especials: 2.941.912 pessetes; BCL: 2.941.565 pessetes).
Les Cabanyes ⁵¹⁸	1981	Projecte xarxa de subministrament d'aigües	853.900 pessetes. (Ajuntament: 256.400 pessetes; Contribucions especials: 170.600 pessetes).
Castellet i la Gornal ⁵¹⁹	1980	Captació i distribució d'aigües potables a les Masuques i Sant Marçal	9.188.791 pessetes. (Ajuntament: 981.879 pessetes. Contribucions especials: 3.675.615 pessetes).
	1981	Projecte de dipòsit entremig de la xarxa d'aigües entre la Gornal i Clariana	-
	1983	Xarxa d'abast d'aigua potable a Sant Marçal	884.384 pessetes. (Ajuntament: 88.438 pessetes. Contribucions especials: 353.761 pessetes)
Castellví de la Marca ⁵²⁰	1979	Abast d'aigües a Castellví Vell i Cases Noves de Castellví	1.673.991 pessetes (Ajuntament: 636.966 pessetes; Generalitat: 741.1983 pessetes; BCL: 200.000 pessetes).
		Abast d'aigües a les	1.882.366 pessetes

⁵¹⁷ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 24, 56 i 58. Capsa 10.

⁵¹⁸ Arxiu Municipal de les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 55. Capsa 546.

⁵¹⁹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 58 i 89. Capsa 8; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 22-23. Capsa 8.

⁵²⁰ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 8. Capsa 7.

		Cases Noves de Can Marcas	(Ajuntament: 941.183 pessetes; Generalitat: 741.183 pessetes; BCL: 200.000 pessetes).
Font-rubí ⁵²¹	1979	Subministrament d'aigua	1.582.100 pessetes.
	1980	Abast d'aigües	-
		Perforació del pou	-
	1981	Abast d'aigua als barris de Can Colomer, Els Pujols, les Cases Noves i Cal Roig	29.294.426 pessetes. (Ajuntament: 585.889 pessetes. Contribucions especials: 14.061.324 pessetes).
1983	Abast d'aigua als barris de Font-rubí i l'Avellà	-	
Gelida ⁵²²	1980	Enllumenat, conducció i elevació d'aigua a Gelida	16.795.928 pessetes.
		Xarxa de distribució d'aigua potable a Gelida	42.662.783 pessetes. (Ajuntament: 38.396.505 pessetes). Revisió pressupost: 42.806.064 pessetes. (Ajuntament: 32.104.548 pessetes; Diputació: 10.701.516 pessetes).
		Noves captacions d'aigua	32.100.000 pessetes. (Ajuntament: 1.679.500 pessetes; BCL: 1.679.500 pessetes).
		Reconstrucció mina Camicoma	847.720 pessetes.

⁵²¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 42. Capsa 12; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, pp. 12, 50 i 84. Capsa 13.

⁵²² Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 112-113 i 129-131. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 14. Capsa 2690.

La Granada ⁵²³	1979	Obres de captació d'aigua	2.000.000 pessetes
	1980	Obres de captació d'aigua	17.600.000 pessetes (Ajuntament: 1.760.000 pessetes; contribucions especials: 1.760.000 pessetes; BCL: 5.280.000 pessetes).
Mediona ⁵²⁴	1979	Abast d'aigües i sanejament dels barris de Sant Pere Sacarrera i de les Cases Noves	24.221.522,79 pessetes.
	1980	Prospeccions, conduccions i depuracions d'aigües	12.000.000 pessetes.
Olèrdola ⁵²⁵	1979	Projecte d'abastament d'aigües i sanejament de Sant Miquel, Moja i Sant Pere Molanta	-
	1980	Projecte de l'acabament de l'abast d'aigües i sanejament d'Olèrdola, nuclis de Sant Miquel i Sant Pere Molanta. ⁵²⁶	
	1981	Abast d'aigua a Cal Sadurní i a Cal Torres ⁵²⁷	-

⁵²³ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 68. Capsa 298; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 2. Capsa 298.

⁵²⁴ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 20 i 76. Capsa 553.

⁵²⁵ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 41. Capsa Actes del Ple 4; Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 33. Capsa Actes del Ple 4; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 2. Capsa Actes del Ple 4.

⁵²⁶ En el ple municipal de 26 de novembre de 1981 es dona compte de la comunicació de la Direcció General d'Administració Local de la Generalitat de Catalunya per la qual s'anul·la la petició de l'ajuntament per a les obres de l'estació depuradora de Sant Pere Molanta

«perquè els criteris de selecció d'obres a incloure en l'esmentat pla eludeixen tota obra que faci referència al tractament d'aigües residuals ja que les mateixes hauran de finançar-se mitjançant els recursos que preveu la Llei 5/1981 de 4 de juny».

Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 7. Capsa Actes del Ple 4.

⁵²⁷ En el ple municipal de 26 de novembre de 1981 es demana anul·lar la seva sol·licitud a la Direcció General d'Administració Local de la Generalitat de Catalunya *«per no poder disposar immediatament de*

Olesa de Bonesvalls ⁵²⁸	1981	Abast d'aigües a Olesa de Bonesvalls	23.169.086 pessetes. (Ajuntament: 2.316.086 pessetes; BCL: 3.000.000 pessetes; Contribucions especials: 6.267.634 pessetes).
Pacs del Penedès ⁵²⁹	1979	Obres d'abast d'aigües al barri de la Serra	-
	1981	Obres d'abast d'aigües al barri de la Serra	-
Pla del Penedès ⁵³⁰	1980	Recerca d'aigua potable	4.695.791 pessetes. (Contribucions especials: 1.408.373 pessetes).
Pontons ⁵³¹	1979	Obres de captació i conducció d'aigües	-
	1980	Aprofitament de les aigües de les Fonts de Sant Bernat	4.823.373 pessetes. (Ajuntament: 1.930.135 pessetes; Contribucions especials: 482.634 pessetes; Generalitat: 2.620.657 pessetes).
Puigdàlber ⁵³²	1980	Portada d'aigües	1.817.780 pessetes. (Generalitat: 1.272.446 pessetes. Contribucions especials: 545.334 pessetes).
		Renovació de la xarxa d'aigües	2.608.006 pessetes. (Ajuntament: 260.800 pessetes;

l'aigua necessària per l'esmentat abastament». Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 6. Capsa Actes del Ple 4.

⁵²⁸ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 96-97. Capsa 3; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 2. Capsa 3;

⁵²⁹ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 21 i 85. Capsa 5.

⁵³⁰ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 57. Capsa 689.

⁵³¹ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp. 54, 73 i 82. Capsa 369.

⁵³² Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, pp. 38-40, 53, 61, 65-66.

			Contribucions especials: 782.402 pessetes).
	1981	Renovació de la xarxa d'aigües	2.608.006 pessetes.
	1982	Subministrament d'aigua potable, pavimentació i voreres del carrer Sant Ramon	4.500.000 pessetes.
Sant Cugat Sesgarrigues ⁵³³	1981	Ampliació de l'aigua potable	13.676.935 pessetes. (Ajuntament: 1.367.694 pessetes; BCL: 5.470.773 pessetes).
Sant Llorenç d'Hortons ⁵³⁴	1979	Abast d'aigües a Sant Llorenç Samora.	5.347.611 pessetes.
Sant Martí Sarroca ⁵³⁵	1983	Millora d'abastament d'aigües	2.628.624 pessetes. (Ajuntament: 314.412 pessetes; BCL: 1.000.000 pessetes).
Sant Pere de Riudebitlles ⁵³⁶	1981	Xarxa d'aigües	-
	1983	Subministrament d'aigua potable, sanejament, enllumenat i urbanització dels carrers Santiago Russiñol, Verdaguer, Serra d'Or i Cadí.	-
Sant Sadurní d'Anoia ⁵³⁷	1982	Ampliació de captació d'aigua	15.000.000 pessetes. (Ajuntament: 1.500.000 pessetes; BCL: 6.000.000 pessetes). Concessió Generalitat:

⁵³³ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 42. Capsa 12.

⁵³⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 53-54. Capsa 8.

⁵³⁵ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 41. Llibre 1546.

⁵³⁶ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, pp. 39 i 54.

⁵³⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 19-21 i 67. Llibre 810/86.

			14.000.000 pessetes.
Santa Margarida i els Monjos ⁵³⁸	1979	Abast d'aigües de Cal Rubió	1.466.640 pessetes. (Generalitat: 733.320 pessetes).
	1980	Subministrament d'aigua a Cal Rubió	2.130.302 pessetes (Contribucions especials: 213.030 pessetes; BCL: 852.121 pessetes).
Subirats ⁵³⁹	1979	Construcció d'un pou i conducció d'aigua al nucli urbà d'Ordal	4.000.000 pessetes aproximat.
		Construcció de pou i conducció fins al nucli urbà de Cal Batista	1.800.000 pessetes aproximat.
		Construcció de pou i conducció fins al nucli urbà de Can Cartró	2.000.000 pessetes aproximat.
		Construcció de pou i conducció fins al nucli urbà dels Casots	1.000.000 pessetes aproximat.
		Construcció de pou i conducció fins al nucli urbà de Can Rosell	2.000.000 pessetes aproximat.
		Prolongació de les instal·lacions de Sant Pau d'Ordal fins a Cantallops	1.500.000 pessetes aproximat.
		Sondeig elèctrics pel reconeixement geofísic dels terrenys	500.000 pessetes.
	1980	Abastament d'aigües als nuclis de Cantallops, els Casots, Can Rosell, Can Cartró, Ordal, el Pago i el sector sud d'Ordal.	16.526.375 pessetes. (Contribucions especials: 1.652.637 pessetes; BCL: 6.610.550 pessetes; Altres aportacions:

⁵³⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 49 i 89. Capsa 1262.

⁵³⁹ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 46-47, 80-82. Capsa 9.

			8.263.187,50 pessetes).
Torrelavit ⁵⁴⁰	1982	Ampliació de captació i elevació d'aigües a Can Rosell	3.084.880 pessetes. (Ajuntament: 1.028.293 pessetes).
Torrelles de Foix ⁵⁴¹	1979	Abast d'aigua als barris	-
	1981	Subministrament d'aigua als barris	-
	1982	Subministrament d'aigua als barris	-
Vilafranca del Penedès ⁵⁴²	1979	Abast d'aigües amb estudi geofísic i construcció de pous	7.000.000 pessetes.
	1981	Construcció d'un nou dipòsit regulador a la muntanya de Sant Pau	17.153.180 pessetes.
	1983	Instal·lació de la xarxa d'aigües al carrer Pere Pau	2.313.804 pessetes (Ajuntament: 231.380 pessetes; Generalitat: 1.156.902 pessetes).
Vilobí del Penedès ⁵⁴³	1979	Captació d'aigües	-
	1980	Abast d'aigua Vilobí	8.485.556 pessetes. (Ajuntament: 4.242.778 pessetes; altres aportacions: 2.600.000 pessetes).

⁵⁴⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 41-42. Capsa 559.

⁵⁴¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 14, 76 i 83. Capsa 111.

⁵⁴² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 62. Capsa 12794; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 195-196. Capsa 12795; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 7. Capsa 12796.

⁵⁴³ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 16 i 58. Capsa 6; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 8. Capsa 6.

Sanejament			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Avinyonet del Penedès ⁵⁴⁴	1980	Xarxa de sanejament i estació depuradora de les Gunyoles	16.748.308 pessetes.
	1981	Xarxa de sanejament de les Gunyoles	15.402.578 pessetes.
Les Cabanyes ⁵⁴⁵	1979	Clavegueram	-
	1980	Sanejament	14.516.993 pessetes. (Ajuntament: 4.600.000 pessetes; Contribucions especials: 1.451.699 pessetes).
Castellet i la Gornal ⁵⁴⁶	1979	Obra de sanejament del barri de Sant Marçal	8.417.187 pessetes (Ajuntament: 4.208.593 pessetes; Generalitat: 4.208.593 pessetes).
	1980	Part de sanejament i estació depuradora de Clariana, Castellet i Torrelletes.	17.245.347 pessetes. (Ajuntament: 1.724.543 pessetes. Contribucions especials: 6.898.170,81 pessetes).
	1982	Sanejament de Clariana, Castellet i Torrelletes	17.245.437 pessetes. (Ajuntament: 1.724.543,70 pessetes. Contribucions especials: 6.898.174,80 pessetes).
Gelida ⁵⁴⁷	1983	Clavegueram i pavimentació dels	47.318.274 pessetes.

⁵⁴⁴ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 56 i 58. Capsa 10; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 4. Capsa 10.

⁵⁴⁵ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, pp. 7, 30 i 32. Capsa 546.

⁵⁴⁶ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 7 i 58. Capsa 8. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 7-8 i 10. Capsa 8.

⁵⁴⁷ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 64. Capsa 2690.

		carrers del nucli urbà de Gelida	
La Granada ⁵⁴⁸	1980	Depuració	4.116.526 pessetes. (Ajuntament: 411.652 pessetes; Contribucions especials: 1.646.611 pessetes).
	1981	Evacuació d'aigües negres de la Granada a la xarxa de clavegueram de Vilafranca	14.632.000 pessetes. (Ajuntament: 4.389.600 pessetes; Contribucions especials: 3.926.400 pessetes).
Mediona ⁵⁴⁹	1979	Depuració d'aigües de Sant Joan de Mediona	-
	1981	Mur de contenció a la riera de Mediona	17.000.000 pessetes (BCL: 8.500.000 pessetes).
	1982	Mur de contenció a la riera de Mediona	17.000.000 pessetes (BCL: 8.500.000 pessetes).
	1983	Mur de contenció a la riera de Mediona	17.000.000 pessetes (Ajuntament: 1.700.000 pessetes; BCL: 6.800.000 pessetes).
Olèrdola ⁵⁵⁰	1983	Obra d'instal·lació per a la depuració de les aigües residuals de Sant Pere Molanta	5.185.000 pessetes. (Ajuntament: 2.592.500 pessetes).
Olesa de Bonesvalls ⁵⁵¹	1979	Xarxa de clavegueram, col·lector general d'aigües residuals i estació depuradora	20.000.000 pessetes (Ajuntament: 7.410.000 pessetes; BCL: 2.590.000 pessetes).
	1980	Col·lector,	35.567.392

⁵⁴⁸ Arxiu Municipal de La Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 2 i 92-93. Capsa 298.

⁵⁴⁹ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 20. Capsa 553; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 81-82. Capsa 553; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, pp. 4 i 67. Capsa 553.

⁵⁵⁰ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 45. Capsa Actes del Ple 4.

⁵⁵¹ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 30 i 58. Capsa 3.

		depuradora i clavegueres	pessetes. (Ajuntament: 500.000 pessetes; Contribucions especials: 3.873.696 pessetes; BCL: 5.000.000 pessetes; Altres aportacions: 5.410.000 pessetes).
Pacs del Penedès ⁵⁵²	1979	Xarxa de clavegueram del casc urbà de Pacs	-
	1982	Construcció d'un col·lector d'aigües residuals al casc urbà ⁵⁵³	-
Pla del Penedès ⁵⁵⁴	1981	Xarxa complementària de clavegueram	6.255.693 pessetes. (Ajuntament: 625.569 pessetes; Contribucions especials: 2.502.277 pessetes).
Sant Llorenç d'Hortons ⁵⁵⁵	1981	Prolongació de la canonada de desguàs d'aigües brutes i pluvials	4.455.091 pessetes. (BLC: 2.227.545 pessetes).
Sant Quintí de Mediona ⁵⁵⁶	1980	Clavegueram i pavimentar carrer Ramon y Cajal	6.112.385 pessetes. (Ajuntament: 3.056.192 pessetes).
	1980	Clavegueram i pavimentació de l'avinguda de Catalunya	2.304.904 pessetes. (Ajuntament: 1.152.452 pessetes; Contribucions especials 645.774 pessetes).
	1981	Xarxa de clavegueram de la	4.150.000 pessetes.

⁵⁵² Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 21 i 75. Capsa 5.

⁵⁵³ L'Ajuntament de Pacs del Penedès renuncia a l'ajuda sol·licitada per a la construcció d'un col·lector general per l'elevat cost i la situació urbanística del municipi. Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 88. Capsa 5.

⁵⁵⁴ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 16. Capsa 689.

⁵⁵⁵ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 80-82. Capsa 8.

⁵⁵⁶ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 67-68 i 188. Capsa 541; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, pp. 8-9 i 58. Capsa 541.

		zona sud de l'avinguda de Catalunya.	
		Col·lector d'aigües residuals	11.300.000 pessetes.
		Col·lector a Matasans	-
	1982	Depuradora d'aigües residuals	17.640.000 pessetes. (Ajuntament: 1.764.000 pessetes; Contribucions especials: 7.056.000 pessetes).
	1983	Clavegueram i reposició paviment carrer Ramon y Cajal	-
Sant Sadurní d'Anoia ⁵⁵⁷	1980	Depuradora a les Vivendes Vilarnau	6.000.000 pessetes. (Contribucions especials: 600.000 pessetes; BCL: 2.400.000).
		Reposició i prolongació de la claveguera del Pont Romà	29.500.000 pessetes. (Contribucions especials: 2.950.000 pessetes; BCL: 11.800.000 pessetes).
	1983	Construcció d'un col·lector d'aigües residuals i depuradora habitatges Vilarnau	22.657.500 pessetes. (Ajuntament: 2.331.500 pessetes).
Santa Margarida i els Monjos ⁵⁵⁸	1979	Sanejament del barri de Cal Salinas	1.401.311 pessetes. (Ajuntament: 700.655 pessetes; Generalitat: 700.655 pessetes).
Subirats ⁵⁵⁹	1980	Clavegueres d'Ordal (2 trams)	6.356.323 pessetes. (Contribucions especials:

⁵⁵⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 15-20. Llibre 808/86. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 45-46. Llibre 812/86.

⁵⁵⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 49. Capsa 1262.

⁵⁵⁹ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 46-47. Capsa 9; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 15-16 i 39-40. Capsa 9.

			2.542.529 pessetes; BCL: 635.632 pessetes).
	1981	Clavegueres d'Ordal	6.373.203 pessetes (Ajuntament: 637.321 pessetes; Contribucions especials: 2.529.281 pessetes).
		Cobertura del torrent de Sant Pau d'Ordal	3.883.948 pessetes. (Ajuntament: 388.395 pessetes; Contribucions especials: 1.553.579 pessetes).
		Clavegueres del carrer del Bosch de Lavern	3.057.367 pessetes. (Ajuntament: 305.730 pessetes; contribucions especials: 1.222.946 pessetes).
		Cobriment del torrent de Sant Pau d'Ordal	5.209.788 pessetes. (Ajuntament: 1.562.936 pessetes; contribucions especials: 1.041.957 pessetes).
Torrelles de Foix ⁵⁶⁰	1979	Estació depuradora	-
	1980	Construcció depuradora d'aigua	4.799.592 pessetes. (Diputació: 2.399.756 pessetes).
Vilafranca del Penedès ⁵⁶¹	1983	Conducció d'aigües residuals des de la depuradora a la zona esportiva	10.492.703 pessetes. (Ajuntament: 1.049.270 pessetes; BCL: 4.197.082 pessetes).
Vilobí del Penedès ⁵⁶²	1979	Obres d'ampliació de la xarxa de clavegueram de les	-

⁵⁶⁰ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 14 i 54. Capsa 111.

⁵⁶¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 107. Capsa 12796.

⁵⁶² Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 16 i 55. Capsa 6.

		Guixeres de Baix i construcció de depuradora	
	1980	Xarxa de clavegueram i estació depuradora	20.404.757 pessetes

Electrificació rural			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Font-rubí ⁵⁶³	1980	Construcció de la línia d'alta i estació transformadora	-
Sant Llorenç d'Hortons ⁵⁶⁴	1979	Modificació de potències del subministrament d'enllumenat del barri Torrent Fondo	700.000 pessetes

Xarxes telefòniques rurals			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Avinyonet del Penedès ⁵⁶⁵	1979	Xarxa telefònica als barris de l'arboçar i de Sant Sebastià	2.000.000 pessetes

Tractament de residus sòlids			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Pla del Penedès ⁵⁶⁶	1980	Adequació de l'abocador municipal	-
Vilafranca del Penedès ⁵⁶⁷	1979	Planta de compostatge	20.000.000 pessetes.
Vilafranca del Penedès i Sant Sadurní d'Anoia ⁵⁶⁸	1980	Planta de compostatge	134.000.000 pessetes. (Aportació cada ajuntament: 13.400.000)

⁵⁶³ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13.

⁵⁶⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 53-54. Capsa 8.

⁵⁶⁵ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 24. Capsa 10.

⁵⁶⁶ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 43-44. Capsa 689.

⁵⁶⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 62. Capsa 12794.

⁵⁶⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 15-20. Llibre 808/86. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 251-253.

			pessetes; BCL: 53.600.000 pessetes).
--	--	--	--

Pavimentació			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Castellví de la Marca ⁵⁶⁹	1980	Pavimentació dels carrers de la Múnia	19.375.878 pessetes.
	1981	Pavimentació dels carrers de la Múnia	19.375.878 pessetes.
Gelida ⁵⁷⁰	1982	Pla general d'urbanització dels carrers de Gelida	47.318.274 pessetes.
Mediona ⁵⁷¹	1983	Pavimentació dels barris de Sant Pere Sacarrera i Cases Noves de Can Pardo	24.499.955 pessetes. (Ajuntament: 3.374.988 pessetes; Contribucions especials: 6.124.989 pessetes; BCL: 2.750.000 pessetes).
Olèrdola	1983	Pavimentació dels carrers de Moja	18.611.125 pessetes. (Contribucions especials: 9.305.563 pessetes).
Pla del Penedès ⁵⁷²	1980	Pavimentació dels carrers dels Pla	-
	1981	Pavimentació dels carrers	33.569.253 pessetes (Ajuntament: 3.356.925 pessetes; Contribucions especials: 13.427.701 pessetes).
	1982	Pavimentació dels carrers	33.569.253 pessetes (Ajuntament: 3.356.925 pessetes; Contribucions especials: 13.427.701 pessetes).

⁵⁶⁹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 24. Capsa 7; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 43. Capsa 7.

⁵⁷⁰ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 110-112. Capsa 2690.

⁵⁷¹ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 67. Capsa 553.

⁵⁷² Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 43-44. Capsa 689; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 16 i 26. Capsa 689.

			pessetes).
Puigdàlber ⁵⁷³	1981	Pavimentació i voreres	6.416.612 pessetes.
Sant Cugat Sesgarrigues ⁵⁷⁴	1979	Pavimentació i voreres dels carrers del municipi	8.290.080 pessetes. (BLC: 5.332.080 pessetes). Nou pressupost: 16.580.160 pessetes.
Sant Llorenç d'Hortons ⁵⁷⁵	1980	Pavimentació	3.603.110 pessetes. (Contribucions especials: 1.801.555 pessetes).
	1982	Pavimentació del barri de la Beguda Alta	4.204.940 pessetes. (Ajuntament: 210.247 pessetes; Contribucions especials: 1.892.223 pessetes).
Sant Pere de Riudebitlles ⁵⁷⁶	1982	Projecte d'ordenació de la plaça de les Eres	2.098.710 pessetes. (Ajuntament: 1.049.355 pessetes).
Sant Quintí de Mediona ⁵⁷⁷	1979	Projecte de pavimentació i clavegueram del carrer Ramon y Cajal.	6.304.385 pessetes.
		Pavimentació i clavegueram avinguda de Catalunya, segona fase.	2.304.905 pessetes.
		Pavimentació i eixamplament del carrer Soldelavila, primera fase.	5.048.433 pessetes.
	1980	Pavimentació del carrer Soldelavila, primera fase	5.048.433 pessetes. (Ajuntament: 2.524.216

⁵⁷³ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, p. 61.

⁵⁷⁴ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 87. Capsa 12; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 6. Capsa 12.

⁵⁷⁵ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 80-82. Capsa 8; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 5. Capsa 8.

⁵⁷⁶ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, pp. 27-28.

⁵⁷⁷ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 8 i 66-67. Capsa 541; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, p. 58. Capsa 541.

			pessetes).
	1983	Pavimentació i eixamplament del carrer Soldelavila, segona fase.	-
Santa Margarida i els Monjos ⁵⁷⁸	1979	Pavimentació del nucli urbà de la Ràpita	9.137.520 pessetes (Ajuntament 4.568.760 pessetes; Generalitat: 2.284.380 pessetes; BCL: 2.284.380 pessetes).
	1982	Pavimentació passeig Fluvial	-
	1983	Pavimentació plaça església de la Ràpita	1.028.990 pessetes.
		Pavimentació plaça Costa Dorada	1.225.000 pessetes.
Torrelavit ⁵⁷⁹	1980	Pavimentació amb acabament de serveis del carrer del Bosc	9.676.094 pessetes (Ajuntament: 1.419.023 pessetes; Contribucions especials: 2.419.024 pessetes; BCL: 1.000.000 pessetes).
	1981	Pavimentació del camí d'entrada al barri del carrer del Bosc amb la carretera BV 2246.	5.961.058 pessetes. (Ajuntament: 980.529 pessetes; BCL: 2.000.000 pessetes).
	1983	Pavimentació amb reposició i finalització dels serveis dels carrers del barri del carrer d'en Bosc	9.529.982 pessetes.
Vilafranca del Penedès ⁵⁸⁰	1980	Urbanització de l'avinguda de Barcelona ,entre carrer Cid i Papiol	487.036 pessetes.

⁵⁷⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 49. Capsa 1262; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, pp. 1 i 20. Capsa 1263.

⁵⁷⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 2 i 36. Capsa 559; Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1987, pp. 9-10.

⁵⁸⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 251-253. Capsa 12794.

Enllumenat			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Les Cabanyes ⁵⁸¹	1980	Enllumenat públic	1.791.888 pessetes (Ajuntament: 500.000 pessetes; Contribucions especials: 179.188 pessetes).
Sant Martí Sarroca ⁵⁸²	1979	Instal·lació d'enllumenat públic	-
Santa Margarida i els Monjos ⁵⁸³	1982	Il·luminació avinguda Penedès de la Ràpita	-
Torrelles de Foix ⁵⁸⁴	1979	Finalització de l'enllumenat públic	-
Vilobí del Penedès ⁵⁸⁵	1981	Enllumenat públic	11.378.504 pessetes.
	1982	Enllumenat públic	11.378.504 pessetes.

Canalitzacions			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Gelida ⁵⁸⁶	1979	Condicionament d'un tram del torrent de Sant Miquel	1.984.520 pessetes.

Vies provincials i municipals			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Gelida ⁵⁸⁷	1981	Pont sobre el riu Anoia per comunicar el barri de Sant Salvador amb el casc urbà de Gelida	28.062.241 pessetes. (Diputació: 410.000 pessetes).
Mediona ⁵⁸⁸	1979	Camí veïnal entre el ramal construït a les	-

⁵⁸¹ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, pp. 30 i 32. Capsa 546.

⁵⁸² *El Martinet*, agost de 1979; octubre de 1979.

⁵⁸³ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 1. Capsa 1263.

⁵⁸⁴ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 14. Capsa 111.

⁵⁸⁵ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 3 i 14. Capsa 6.

⁵⁸⁶ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp. 55-56. Capsa 2690.

⁵⁸⁷ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 88-89. Capsa 2690.

⁵⁸⁸ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 20. Capsa 553.

		Cases Noves i la carretera d'Igualada a Vilafranca, per la Llacuna	
Olèrdola ⁵⁸⁹	1980	Projecte de camí veïnal de Sant Pere Molanta a Olèrdola. Secció I Sant Miquel d'Olèrdola. Secció II Moja.	-
Sant Martí Sarroca ⁵⁹⁰	1982	Pavimentació camí de la Bleda, 2a fase.	-
Santa Fe del Penedès ⁵⁹¹	1982	Arranjament de camins públics del terme municipal de Santa Fe	2.975.734 pessetes. (Ajuntament: 297.575 pessetes; Contribucions especials: 595.146 pessetes; Altres aportacions: 595.145 pessetes).
Subirats ⁵⁹²	1981	Construcció del camí d'accés al barri de Ca l'Avi	2.878.361,60 pessetes. (Ajuntament: 287.836 pessetes; Contribucions especials: 1.151.579 pessetes).
	1983	Construcció del camí de Ca l'Avi	3.618.940 pessetes. (Ajuntament: 1.085.682 pessetes; contribucions especials: 723.788 pessetes).
Vilafranca del Penedès ⁵⁹³	1979	Construcció tanca al passeig Rafael Soler al costat de la via del tren	2.825.075 pessetes.
	1983	Urbanització de les zones verdes de l'Espirall	2.380.412 pessetes (Ajuntament: 238.041 pessetes; BCL: 952.165 pessetes).

⁵⁸⁹ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 33. Capsa Actes del Ple 4.

⁵⁹⁰ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 57. Llibre 1546.

⁵⁹¹ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, p. 85. Capsa 5.

⁵⁹² Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 15-16. Capsa 9.

⁵⁹³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 62. Capsa 12794; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 107. Capsa 12796.

Casa Consistorial			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Font-rubí ⁵⁹⁴	1979	Reforma Casa Consistorial	800.000 pessetes.
	1980	Reforma Casa Consistorial	-
Mediona ⁵⁹⁵	1980	Millores a la Casa Consistorial i casa del carrer Alta núm. 16.	5.000.000 pessetes. (Ajuntament: 2.500.000 pessetes).
Pla del Penedès ⁵⁹⁶	1979	Renovació de la Casa de la Vila	30.000.000 pessetes.
	1981	Arreglo Casa Consistorial	1.500.000 pessetes. (Ajuntament: 600.000 pessetes; Contribucions especials: 150.000 pessetes).
	1982	Sanejament Casa Consistorial	4.500.000 pessetes.
Sant Llorenç d'Hortons ⁵⁹⁷	1980	Reforma Casa Consistorial	3.022.381 pessetes. (Ajuntament: 302.280 pessetes; BCL: 2.720.153 pessetes).
Santa Fe del Penedès ⁵⁹⁸	1979	Construcció de la Casa Consistorial	1.500.000 pessetes.
	1981	Construcció de la Casa Consistorial	6.489.882 pessetes. (Ajuntament: 2.758.200 pessetes; Contribucions especials: 486.741 pessetes).

⁵⁹⁴ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 42. Capsa 12; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13.

⁵⁹⁵ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 74-75. Capsa 553.

⁵⁹⁶ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, p. 3. Capsa 689; Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 22. Capsa 689; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 16 i 50. Capsa 689.

⁵⁹⁷ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 80-82. Capsa 8.

⁵⁹⁸ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, pp. 49 i 79-80. Capsa 5.

Centres Sanitaris			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Olèrdola ⁵⁹⁹	1979	Consultori mèdic a Moja	-
	1980	Consultori Mèdic a Moja	-
	1981	Consultori Mèdic a Moja	2.893.820 pessetes.
	1982	Consultori Mèdic a Moja	2.893.820 pessetes. (Generalitat: 1.447.000 pessetes; Diputació: 100.000 pessetes; Ajuntament: 347.000 pessetes).
Sant Llorenç d'Hortons ⁶⁰⁰	1979	Construcció d'un centre sanitari	4.600.000 pessetes

Equipaments socials			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Gelida ⁶⁰¹	1983	Reforma de l'edifici municipal per a Casa de Cultura	5.682.361 pessetes.
Pontons ⁶⁰²	1980	Condicionament del Centre Parroquial ⁶⁰³	2.493.499 pessetes. (Ajuntament: 1.246.750 pessetes).

⁵⁹⁹ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 41. Capsa Actes del Ple 4; Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 33. Capsa Actes del Ple 4; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 2 i 34. Capsa Actes del Ple 4.

⁶⁰⁰ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 53-54. Capsa 8.

⁶⁰¹ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 64. Capsa 2690.

⁶⁰² Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, p. 73. Capsa 369.

⁶⁰³ El Centre Parroquial va ser donat des del Bisbat de Barcelona a l'Ajuntament de Pontons el 1980. Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, p. 73. Capsa 369.

Biblioteca			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
La Granada ⁶⁰⁴	1979	Obres de condicionament d'immoble per a biblioteca	1.000.000 pessetes
Sant Cugat Sesgarrigues ⁶⁰⁵	1980	Biblioteca	685.000 pessetes (Ajuntament: 342.500 pessetes).

Cementiris			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Puigdàlber ⁶⁰⁶	1981	Arrebossat tanca del cementiri	430.000 pessetes.
Sant Sadurní d'Anoia ⁶⁰⁷	1983	Construcció d'un cementiri municipal	15.000.000 pessetes. (Ajuntament: 1.500.000 pessetes).
Santa Margarida i els Monjos ⁶⁰⁸	1979	Construcció de 100 nínxols	1.500.000 pessetes (Ajuntament: 1.200.000 pessetes; Generalitat: 300.000 pessetes).
Vilafranca del Penedès ⁶⁰⁹	1980	Compra de terreny per a nou cementiri	3.750.000 pessetes.
	1983	Ampliació cementiri i expropiació de terrenys	54.240.908 pessetes (Ajuntament: 5.424.091 pessetes; BCL: 21.696.363 pessetes).

⁶⁰⁴ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 68. Capsa 298.

⁶⁰⁵ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 9. Capsa 12.

⁶⁰⁶ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, p. 61.

⁶⁰⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 45-46. Llibre 812/86.

⁶⁰⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 49. Capsa 1262.

⁶⁰⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 251-253. Capsa 12794. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 107. Capsa 12796.

Escorxadors			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Vilafranca del Penedès ⁶¹⁰	1981	Adaptació de l'escorxador municipal	1.240.927 pessetes.

Instal·lacions esportives			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Les Cabanyes ⁶¹¹	1981	Pavelló esportiu	5.958.900 pessetes. (Ajuntament: 2.383.600 pessetes; contribucions especials: 595.900 pessetes).
La Granada ⁶¹²	1981	Instal·lacions esportives municipals	24.800.000 pessetes. (Ajuntament: 2.480.000 pessetes. Contribucions especials: 2.480.000 pessetes. Altres aportacions: 7.440.000 pessetes).
Pontons ⁶¹³	1979	Millora i condicionament de la pista poliesportiva	-
	1981	Construcció piscina municipal	14.330.094 pessetes. (Ajuntament: 299.046 pessetes; Contribucions especials: 2.866.001 pessetes; BCL: 4.000.000 pessetes).
Sant Pere de Riudebitlles ⁶¹⁴	1982	Construcció de vestuaris i instal·lacions esportives	2.367.243 pessetes. (Ajuntament: 1.183.620 pessetes).
Santa Margarida i els Monjos ⁶¹⁵	1983	Construcció de vestuaris pista la	1.282.984 pessetes.

⁶¹⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 195-196. Capsa 12795.

⁶¹¹ Arxiu Municipal de les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 55. Capsa 546.

⁶¹² Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 13-14. Capsa 298.

⁶¹³ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1981, pp. 54 i 96. Capsa 369.

⁶¹⁴ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, pp. 27-28.

		Ràpita	
Vilafranca del Penedès ⁶¹⁶	1979	Coberta pista poliesportiva	8.500.000 pessetes.
		Obres complementàries piscina municipal	8.688.610 pessetes.

Centres escolars			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Castellet i la Gornal ⁶¹⁷	1979	Obra de reparació de les escoles de Sant Marçal	3.307.830 pessetes (Ajuntament: 330.783 pessetes; Generalitat: 1.653.915 pessetes; BCL: 1.323.132 pessetes).
Font-rubí ⁶¹⁸	1980	Enllumenat de les escoles	-
Santa Margarida i els Monjos ⁶¹⁹	1982	Ampliació escoles nacionals	-

Serveis urbanístics			
Municipi	Any	Projecte	Pressupost
Gelida ⁶²⁰	1980	Obres i treballs de fotogrametria, topografia i planimetria per a la redacció del Pla General	660.450 pessetes.

Com s'ha pogut veure en les darreres pàgines, la manera escollida per conèixer quines eren les necessitats dels municipis en qüestions d'obres ha estat buidant els llibres d'actes dels plens municipals dels vint-i-set ajuntaments de l'Alt Penedès. Era requisit indispensable per a demanar una ajuda als Plans d'Obres i Serveis de Catalunya l'aprovació de la fitxa de sol·licitud pel ple municipal dins dels terminis previstos en les

⁶¹⁵ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 20. Capsa 1263.

⁶¹⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 62. Capsa 12794.

⁶¹⁷ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 7. Capsa 8.

⁶¹⁸ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13.

⁶¹⁹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 1. Capsa 1263.

⁶²⁰ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 112-113 i 129-131. Capsa 2690.

bases del pla. Majoritàriament, les necessitats més importants dels ajuntaments alt penedesencs eren les que havien de veure amb l'obtenció de serveis bàsics com la captació i distribució d'aigua potable, el sanejament dels pobles amb la construcció de clavegueram, col·lectors i estacions depuradores; les de pavimentació de carrers i l'arranjament de carrers i vies provincials; així com establir xarxes d'il·luminació pública a carrers. També es demanaren subvencions per a diverses necessitats, com les de construcció o reforma d'edificis d'ajuntaments o de biblioteques. En el cas de la necessitat de pavimentar els carrers, un exemple de les inquietuds dels pobles és el següent fragment de les actes del ple municipal de Sant Cugat Sesgarrigues:

*«teniendo en cuenta la suma importancia y conveniencia de las mismas por el deplorable aspecto que presentan las calles de la población convertidas en verdaderos barrizales en épocas de lluvia que las hace intransitables, y con su ejecución se mejorará, además, la distribución y suministro de agua de la población al profundizar unas cañerías de la red general, actualmente muy superficiales por la constante erosión».*⁶²¹

5.2.4. Els Plans d'Acció Municipal.

L'administració local era depenent d'ens institucionals superiors. Necessitava a la Generalitat de Catalunya, amb els Plans d'Obra i Servei, per exemple, tal com hem vist, o altres administracions, com la Diputació de Barcelona. A partir de 1981, la Diputació va engegar els Plans d'Acció Municipal o de Cooperació. I fins i tot l'Estat va ser un lloc on els ajuntaments anaren a cercar l'ajut econòmic necessari per a tirar endavant els seus projectes, com al Consejo Superior de Deportes.

Des de la Diputació de Barcelona s'oferien diversos ajuts. Els de Cooperació eren per a sufragar les despeses realitzades per la redacció de projectes tècnics d'obres, subvencionant el cinquanta per cert dels honoraris de l'arquitecte o de l'enginyer. També els ajuntaments de l'Alt Penedès presentaren peticions de subvencions per infraestructures esportives a plans específics.

⁶²¹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 87. Capsa 12.

La majoria de les peticions dels ajuntaments a la Diputació de Barcelona tenien caràcter finalista i s'emmarcava dins dels Plans d'Acció Municipal. Aquests plans no diferien gaire dels Plans d'Obres i Serveis de Catalunya. Fins i tot, es donava el cas, que podien demanar els ajuntaments la mateixa obra, el mateix any, a tots dos llocs, o bé si la Generalitat no ho concedia, l'any següent ho demanaven a la Diputació. En aquest cas no s'entrarà al detall de les obres demanades dins dels plans per la seva semblança amb els anteriors.

5.2.5. Les obres.

Els ajuntaments hagueren de fer front a tota una sèrie de problemes que eren de primera necessitat. Per exemple, als pobles de Mediona, Sant Pere de Riudebitlles i Sant Quintí de Mediona, veurem a continuació quins eren els principals projectes urbanístics a què hagueren de fer front durant el primer mandat municipal.

Al poble de Mediona entre 1979 i 1983 es van plantejar una sèrie de reformes urbanístiques en tots els sentits. Les més importants eren les obres d'abast d'aigües i sanejament dels barris de Sant Pere Sacarrera i de les Cases Noves de Can Pardo, que tingueren un pressupost superior als vint-i-quatre milions de pessetes; l'abast d'aigües i la depuradora a Sant Joan de Mediona; la pavimentació dels nuclis de les Cases Noves de Can Pardo i de Sant Pere Sacarrera; i la connexió elèctrica en la urbanització de la Font del Bosc. En aquesta darrera urbanització i en la de Sant Elies tenien deficiències en les connexions i en l'obtenció de serveis bàsics. Un altre gran projecte va ser, com en altres municipis, el pla general d'urbanisme.⁶²² L'alcalde Francesc Gustems ens explicà el següent:

«A Sant Joan ja tenien clavegueres, havien pagat una depuradora. Aleshores vaig fer el clavegueram i la depuradora a les Cases Noves, el clavegueram i la depuradora a Sant Pere Sacarrera i posar-los aigua. [...] Vam fer tres depuradores dins del municipi. [...] Aquí es van plantejar depuradores quan ningú s'ho plantejava. Si volíem aigua neta, l'havíem de tornar neta».

⁶²² Arxiu Municipal de Mediona. Llibres d'actes dels Plens Municipals 1979-1980, 1980-1981, 1981-1983 i 1983-1984. Capsa 553.

Un altre exemple de Mediona va ser la construcció de l'escola en el barri de Sant Pere Sacarrera, així com es feren millores en les escoles de Sant Joan de Mediona i de les Cases Noves de Can Pardo. També construïren una pista poliesportiva i els vestuaris del camp de futbol.⁶²³

Al poble de Sant Pere de Riudebitlles es feren millores en el pla Sant Jordi –que era una zona de nova urbanització que presentava problemes en el clavegueram, es replantejaren vials i rasants; es practicà l'alineació i pavimentació del carrer de Piera; també es reparà el torrent Cuitó; es feren diverses obres al cementiri, així també al carrer Sant Sadurní. S'urbanitzà igualment la plaça de les Eres; ampliaren i milloraren la xarxa de conducció d'aigua potable, construïren un dipòsit regulador d'aigua i compraren la font de les Quadres per 60.000 pessetes. L'ajuntament també va comprar el terreny del Pont Nou per construir un parc. Es feren també inversions a Sant Pere com la construcció d'un camp de tir, dues pistes de tennis amb il·luminació, vestidors per a les piscines, un camp de futbol amb vestidors i una pista poliesportiva amb grades. Feren també obres al consultori mèdic. I construïren unes noves escoles a la zona de Sant Jeroni.⁶²⁴ Segons l'alcalde Martí Ribas, la gestió del municipi

*«Bé, era molt fàcil... tot estava per fer... Sant Pere estava tot per asfaltar, no hi havia quasi cap carrer arreglat... al carrer Nou i al carrer Major eren els únics que estaven adoquinats, i molt marcats per les roderes dels carros... Podies anar des del carrer Piera fins a dalt el Torrent Cuitor i tot era fang i pedres... tot estava per fer. L'única pega és que no hi havia ni cinc... [...]. Vam fer molts carrers, molts. Era fàcil fer carrers, a més podíem triar per quin començar».*⁶²⁵

A Sant Quintí de Mediona el planejament urbanístic i la redacció de les Normes Subsidiàries van començar en temps predemocràtic, i s'allargà fins al 1984. A Sant Quintí també hi havia els problemes de la manca de serveis. En algunes zones urbanitzades no disposaven de les connexions necessàries per a la seva legalització. Amb els Plans d'Obres i Serveis de Catalunya i també amb els Plans d'Acció Municipal de la Diputació de Barcelona, es va dur a terme importants millores urbanístiques, amb

⁶²³ Arxiu Municipal de Mediona. Llibres d'actes dels Plens Municipals 1979-1980, 1980-1981, 1981-1983 i 1983-1984. Capsa 553.

⁶²⁴ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibres d'actes dels Plens Municipals 1979-1981 i 1981-1983.

⁶²⁵ <http://locals.esquerra.cat/santpereriudebitlles/opinio/1941/el-toc-de-les-persones-marti-ribas-i-car-dus> [Consulta: 9 de desembre de 2015].

el clavegueram i la urbanització de les vies més importants com la zona Bòria, l'avinguda de Catalunya, el carrer Soldelavila i les places dels Bastoners i la dels Avis, a part de comprar un immoble i un terreny rere l'ajuntament per a fer una plaça pública. També es milloraren les instal·lacions escolars i es construï un nou aulari el 1981.⁶²⁶ Segons Ramon Creixell, amb Joaquim Prieto, dels Independents, a l'alcaldia:

«Va dignificar dos espais, la plaça dels Avis que ha acabat sent certament una icona de Sant Quintí amb part del claustre del priorat, origen del poble, i un espai que és la plaça dels Bastoners, un aparcament al final del carrer Weyler. El dignificà i l'ofrenà als Bastoners, a la cultura popular».

Els ajuntaments també es veieren amb la necessitat de fer obres menors que consistien a pintar equipaments, habilitant espais, posar punts de llum, etcètera. A continuació es podran veure un exemple de cada municipi sobre aquest tipus d'obres. A Avinyonet del Penedès es feren obres per a reparar i condicionar l'habitatge del metge situat a l'edifici de l'ajuntament, per habilitar i destinar-lo a consulta mèdica, el 1979;⁶²⁷ el pintat de les escoles nacional a Les Cabanyes el 1980;⁶²⁸ aquest mateix any també es pintà el pis del mestre de l'escola de la Gornal i l'escola de les Masuques de Castellet i la Gornal;⁶²⁹ la reparació el 1981 amb una capa de grava el camí del barri de les Pedres de Castellet i la Gornal;⁶³⁰ s'arreglaren goteres el 1980 a la Casa Consistorial de Font-rubí;⁶³¹ la reforma de la piscina municipal de Gelida el 1981;⁶³² la neteja del cementiri municipal i l'aplicació d'herbicides el 1979 a la Granada;⁶³³ a Mediona, el 1980, arran del mal estat del cementiri, es va procedir a l'arrebossat i reparació dels sostres;⁶³⁴ a Olèrdola arreglaren la font pública de Sant Miquel per evitar consums abusius d'aigua i facilitaren una clau a cada casa del poble per fer-ne ús;⁶³⁵ a Olesa de Bonesvalls feren obres de condicionament del pis superior de l'edifici de l'ajuntament per import de

⁶²⁶ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibres d'actes dels Plens Municipals 1979-1981 i 1981-1985. Capsa 541.

⁶²⁷ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 22. Capsa 22.

⁶²⁸ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 35. Capsa 546.

⁶²⁹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 49. Capsa 8.

⁶³⁰ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 36. Capsa 7.

⁶³¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13.

⁶³² Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 48-49. Capsa 2690.

⁶³³ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 67. Capsa 298.

⁶³⁴ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 2-3. Capsa 553.

⁶³⁵ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 40. Capsa Actes del Ple 4.

205.308 pessetes;⁶³⁶ a Pacs del Penedès construïren el 1979 una paret divisòria en una aula escolar per reduir l'espai i construir un traster per ús del mateix centre, un cel ras i una porta per connectar l'escola i la pista poliesportiva escolar;⁶³⁷ al Pla del Penedès construïren una tanca al voltant de la piscina municipal per 119.400 pessetes;⁶³⁸ la reforma del centre social municipal el 1982 a Pontons, amb un pressupost de 6.853.000 pessetes;⁶³⁹ a Puigdàlber es reparen, per exemple, el 1979, diversos punts d'enllumenat públic i els jocs infantils de la plaça de Sant Andreu;⁶⁴⁰ la clausura i enrunament del Pou Comú el 1979 a Sant Cugat Sescarrigues del qual hi havia notícia històrica des de 1493, a desgrat d'una part del poble que va penjar una pancarta i van posar flors sobre l'antic pou com si es tractés d'un enterrament humà;⁶⁴¹ a Sant Llorenç d'Hortons construïren dos blocs de nínxols de nou nínxols cadascú el 1981;⁶⁴² el 1982 s'arranjà el camí del Cal Miret a Sant Martí Sarroca;⁶⁴³ l'escomesa i línia interior elèctrica de les pistes de tennis el març de 1983 a Sant Pere de Riudebitlles per 157.824 pessetes;⁶⁴⁴ a Sant Quintí de Mediona, el 1979, referen la tanca i la porta de les escoles de l'avinguda de Catalunya per no ser segures pels alumnes en trobar-se en mal estat;⁶⁴⁵ l'enllumenat públic al voltant de la zona de l'hospital de Sant Sadurní d'Anoia el 1979;⁶⁴⁶ a Santa Fe del Penedès també instal·laren setze punts de llum en diferents llocs del poble a finals de 1982;⁶⁴⁷ a Santa Margarida i els Monjos es construïren cinquanta-cinc nínxols el 1979;⁶⁴⁸ també s'instal·là la il·luminació pública al barri de Torre-Ramona el 1981 al municipi de Subirats;⁶⁴⁹ a Torrelavit, el 1979, arranjaren els camins del cementiri i de

⁶³⁶ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 48. Capsa 3.

⁶³⁷ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 21. Capsa 5.

⁶³⁸ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, pp. 98-99. Capsa 689.

⁶³⁹ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, p. 22310. Capsa 370.

⁶⁴⁰ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 197-1983, pp. 22 i 24.

⁶⁴¹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sescarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 86. Capsa 12.

⁶⁴² Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p. 91. Capsa 8.

⁶⁴³ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 8. Llibre 1546.

⁶⁴⁴ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 71.

⁶⁴⁵ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 21. Capsa 541.

⁶⁴⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 64-65. Llibre 805/86.

⁶⁴⁷ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1984, pp. 26-27. Capsa 5.

⁶⁴⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 53. Capsa 1262.

⁶⁴⁹ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 3. Capsa 9.

Collderas que havien quedat malmesos per les pluges;⁶⁵⁰ a Torrelles de Foix es pintaren les escoles a l'estiu de 1979;⁶⁵¹ aquell mateix estiu, l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès també va pintar les escoles Estalella i Graells i Baltà Elies;⁶⁵² i a Vilobí del Penedès es pintà l'ajuntament a l'estiu de 1981 per 91.560 pessetes.⁶⁵³

Per tot això, el planejament urbanístic i les obres foren dos reptes i pilars importants per als nous ajuntaments democràtics. Per un costat, havien de començar a aplicar les lleis i reglaments sorgides per la nova Llei del Sòl de 1976, que portaren als municipis a redactar els plans generals urbanístics i les normes subsidiàries. L'arquitecte Josep Soler ens va explicar que si es pot parlar del Penedès tal com existeix actualment és gràcies a:

«Aquests petits planejaments fan que en aquests moments es pugui parlar de Penedès. Si no hi hagués aquell esforç, aquell entusiasme, aquell voluntarisme, en aquelles èpoques, ara no estariem parlant del Penedès. Ara tenim la idea que cal protegir el paisatge, perquè el tenim, perquè si no aquest paisatge no existiria. El que va passar a la transició és importantíssim. Ho és aquí a Vilafranca i en tots aquests petits pobles, sense els esforços dels ajuntaments hauria anat a fer punyetes».

Un repte important per a les noves corporacions municipals va ser dotar d'infraestructures bàsiques els seus pobles. S'ha vist que la necessitat de disposar d'aigua corrent i potable a les llars dels pobles de l'Alt Penedès era important perquè aquest servei no arribava a totes les cases i, sobretot, els hi faltaven cabals d'aigua necessaris per mantenir ininterrompudament el servei als ciutadans. Fins que no es va dur a terme l'abast d'aigua als habitatges, amb la trobada de nous pous d'aigua o la connexió amb l'aigua procedent d'Abrera i del riu Llobregat, era habitual que als estius hi hagués restriccions. No tan sols hi havia aquest problema. Un sentiment ecològic començava a existir per un costat, i per l'altre la necessitat d'aplicar mesures sanitàries i higièniques, amb la construcció de clavegueram, depuradores i el projecte que

⁶⁵⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1980, p. 84. Capsa 559.

⁶⁵¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 16. Capsa 111.

⁶⁵² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 78. Capsa 12794.

⁶⁵³ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 98. Capsa 6.

impulsaren els ajuntaments de Sant Sadurní d'Anoia i Vilafranca del Penedès, amb els ajuntaments de Sitges i de Vilanova i la Geltrú, de la comarca del Garraf, per una planta transformadora d'escombraries.

5.3. Les hisendes municipals: pressupostos i fiscalitat.

Amb l'arribada dels nous ajuntaments democràtics, l'administració local va posar-se al dia en l'actualització dels ingressos i dels pressupostos que feia anys que no es realitzaven. A part de l'autonomia política i de gestió que la nova Constitució Espanyola els hi atorgava, l'article 142 del text constitucional estableia que:

«Las haciendas locales deberán disponer de los medios suficientes para el desempeño de las funciones que la ley atribuye a las Corporaciones respectivas y se nutrirán fundamentalmente de tributos propios y de participación en los del Estado y de las Comunidades Autónomas».

El món de la hisenda municipal és plural i divers: des de la mateixa gestió econòmica dels ajuntaments, al seu finançament, el cobrament de taxes i tributs, i l'elaboració i execució del pressupost propi i de les seves entitats dependents. Els ingressos dels ajuntaments procedien -i procedeixen- de diverses vies:

- Les transferències per part de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya. Aquests ingressos no estan condicionats a obres o serveis concrets de l'ajuntament.
- Subvencions condicionades. Són aquelles que els ajuntaments reben per part d'una administració superior i tenen com a objectiu ajudar a sufragar un servei o obra. En aquesta tipologia entrarien els Plans d'Obra i Serveis de la Generalitat de Catalunya i els Plans d'Acció Municipal de la Diputació de Barcelona que hem vist en l'apartat anterior. També s'inclouen els Plans d'Ocupació Comunitària, per posar alguns exemples.
- Els tributs. És una de les fonts de finançament municipal i tenen caràcter d'impost que graven la propietat, l'activitat econòmica i la titularitat dels vehicles. També s'inclouen en aquest àmbit les plusvàlues.

- Les taxes. Correspon al pagament que fa el ciutadà per la recepció de serveis o activitat. Inclouen la recollida d'escombraries, la taxa per l'ús del clavegueram, entre d'altres.
- Els preus públics. Són aquells que el ciutadà paga per accedir a certs serveis, com entrades a espectacles, la compra de llibres editats pels ajuntaments, el servei de transport interurbà, etcètera.
- Les contribucions especials. Són aquelles que s'apliquen per finançar obres públiques o per millorar un servei públic. En les obres públiques s'aplicaven -i apliquen- tal com s'ha vist en l'apartat anterior. Per exemple, en les obres de construcció del clavegueram o de pavimentació d'un carrer.⁶⁵⁴

Segons la Llei de Bases de Règim Local de 1975, els recursos econòmics dels ajuntaments serien els següents: ingressos de dret privat, taxes, contribucions especials, imposicions locals autònomes, recàrrec sobre els impostos estatals, participació en els impostos estatals, ingressos procedents d'operacions de crèdit, tributs amb fins no fiscals, multes, subvencions i altres ingressos. Els impostos d'imposició local eren els que afectaven els solaris, la radicació, la circulació de vehicles, l'increment del valor dels terrenys, les despeses sumptuàries i la publicitat.⁶⁵⁵

Segons la llei anterior de 1975, els ajuntaments havien de fer un pressupost per cada exercici econòmic i aquest havia de ser aprovat per les corporacions municipals reunides en ple. Abans de la seva aprovació, segons la llei, s'havien de sotmetre a informe pel Servei d'Assessorament i Inspecció de les Corporacions Locals i també a informació pública. A més, la llei prohibia que els pressupostos fossin aprovats amb dèficit.⁶⁵⁶ Amb la Llei 40/1981, de 28 d'octubre, de Règim Jurídic de les Corporacions Locals s'obria la porta a la confecció d'un pressupost d'inversions si així ho acordava l'ajuntament, que es podria finançar totalment o parcialment amb aportacions del pressupost ordinari. A més,

«En el Presupuesto de Inversiones se incluirán, en su caso, los gastos de tal carácter relativos a la actividad urbanística local, así como los ingresos derivados de la misma».

⁶⁵⁴ BONET MARTÍ, Jordi; USABART GONZÁLEZ, Gemma. *Guia del govern local*. Icaria editorial SA. Barcelona, 2010, pp. 62-65.

⁶⁵⁵ *Ley 41/1975, de 19 de noviembre, de Bases del Estatuto del Régimen Local.*

⁶⁵⁶ *Ley 41/1975, de 19 de noviembre, de Bases del Estatuto del Régimen Local.*

Els pressupostos municipals es divideixen en dues parts: els ingressos i les despeses i cadascun d'ells en diferents capítols. A continuació s'especifica breument en què consisteix cada capítol dels ingressos i de les despeses.

Despeses:

Capítol 1. Despeses de personal. En aquest apartat s'incorporen les retribucions i les indemnitzacions, en diners i en espècie, dels treballadors municipals, així com les seves cotitzacions a la Seguretat Social i les prestacions socials, entre d'altres.

Capítol 2. Despeses de béns corrents i de serveis. En aquest apartat s'inclouen les despeses en béns i serveis necessaris per a l'exercici de les activitats dels ajuntaments.

Capítol 3. Despeses financeres. Correspon en aquest capítol incorporar tot allò que té a veure amb els interessos i despeses fruit d'operacions financeres.

Capítol 4. Transferències corrents. Són els crèdits que els ajuntaments reben per tal de finançar operacions corrents.

Capítol 6. Inversions reals. En aquest capítol es comprenen les despeses a realitzar pels ajuntaments per a crear infraestructures i la creació o compra de béns de naturalesa inventariable necessaris per al funcionament del servei.

Capítol 7. Transferències de capital. Aquest apartat inclou els crèdits per part de l'ajuntament a empreses municipals i organismes autònoms, per finançar part de les seves inversions.

Capítol 8. Actius financers. És la despesa que els ajuntaments fan per la compra d'actius financers.

Capítol 9. Passius financers. Aquest capítol és la despesa que fan els ajuntaments per les amortitzacions de passius financers (préstecs i crèdits).

Els ingressos dels ajuntaments cal diferenciar-los en operacions corrents i operacions de capital. Ingressos:

Capítol 1. Impostos directes. Correspon als ingressos per impostos que es cobren del ciutadà com els de sobre el valor del terreny, el d'activitats econòmiques, el de

vehicles de tracció mecànica, i des dels anys 1990, també el de béns immobles. L'impost sobre el valor del terreny, anomenat plusvàlua és de caràcter oscil·lant i depenent de les condicions externes als ajuntaments que tenen relació amb el mercat immobiliari.

Capítol 2. Impostos indirectes. En aquest capítol s'incorporen els impostos procedents de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres.

Capítol 3. Taxes i altres ingressos. Es tracten dels ingressos procedents de les taxes, preus públics, contribucions especials, multes, etcètera.

Capítol 4. Transferències corrents. Correspon als ingressos no tributaris per finançar operacions corrents.

Capítol 5. Ingressos patrimonials. Són aquells ingressos per les rendes de patrimoni (interessos de títols, valors i dipòsits, rendes de béns immobles, productes de concessions, etcètera).

Capítol 6. Alineació d'inversions reals. Ingressos procedents de transaccions de sortida o lliurament de béns propietat dels ajuntaments: solars, finques, parcel·les, habitatges, locals, etcètera.

Capítol 7. Transferències de capital. Ingressos no tributaris rebuts pels ajuntaments destinats a finançar operacions de capital.

Capítol 8. Actius financers. Són els ingressos procedents de l'alienació de deute, accions, obligacions, reintegrament de préstecs, fiances i dipòsits.

Capítol 9. Passius financers. Aquest capítol correspon als ingressos rebuts per l'emissió de deute, préstecs rebuts, dipòsits i fiances.

Al final de l'exercici, i amb els números tancats, s'havia de fer la liquidació del pressupost. Aquest consistia a conèixer les existències de caixa, el pendent de cobrament i el pendent de pagament a 31 de desembre. Els càlculs dels imports resultava, si era positiu, l'existència de superàvit i, si era negatiu, existia dèficit. El superàvit existent es podia aprofitar l'exercici posterior per tal d'incrementar pressupostàriament algunes partides o destinar-ho a obres –o al pressupost d'inversions.

Per aquest motiu, es realitzaria un expedient de suplement i habilitació de crèdit que s'hi havia d'aprovar en el ple municipal.

Una de les tasques que havien de fer els ajuntaments era la revisió anual dels imports que s'havien d'aplicar als impostos, taxes i preus públics i que, havien de ser aprovats, en teoria, abans de la finalització de l'any per tal d'aplicar-los de manera efectiva a partir del primer de gener de l'any següent. Per exemple, en el ple municipal de 12 de novembre de 1980 a Font-rubí la tarifa d'aigua es va establir a onze pessetes el metre cúbic, havent de pagar un mínim de deu metres cúbics al mes. Per tant, s'havia de pagar com a mínim cent deu pessetes cada mes per l'aigua consumida.⁶⁵⁷ L'any següent, el 1981, l'alcalde de Font-rubí, Jaume Llopart, dels Independents, va proposar un augment de les taxes i dels arbitris en un quinze per cent, però en Joan Llopart, dels Centristes de Catalunya UCD, va argumentar que incrementar els impostos en més d'un deu per cent era massa. Però com que els Independents eren majoria, s'aprovà l'augment un quinze per cent.⁶⁵⁸ En relació a les actualitzacions dels impostos i taxes, a Castellví de la Marca, l'any 1979 s'actualitzaren perquè no es posaven al dia, en alguns casos, des dels anys 1964, 1970 i 1971.⁶⁵⁹

També es crearen nous impostos i taxes en els municipis d'acord amb la legislació. A Castellví de la Marca, crearen el 1979 la taxa pels documents emesos per l'administració i autoritats municipals, la taxa per ocupació del subsòl de terreny d'ús públic; la taxa per obertura de rases en terrenys d'ús públic o qualsevol obertura de paviment o voreres a la via pública; la taxa sobre pals, cables, aïllants ceràmics, caixes de distribució i registres; bàscules; aparells de venda automàtica, a la via pública o sobre aquesta. També crearen l'ordenança sobre solars i les de professionals i artistes i l'impost industrial.⁶⁶⁰ A l'any següent, el 1980, crearen l'ordenança fiscal de serveis de cementiri i conducció de cadàvers i altres serveis funeraris.⁶⁶¹ El poble de la Granada també va incorporar en la seva relació d'impostos i taxes, a partir de l'any 1980, la

⁶⁵⁷ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 18. Capsa 13.

⁶⁵⁸ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 50. Capsa 13.

⁶⁵⁹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 13. Capsa 7.

⁶⁶⁰ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 13, 15 i 16. Capsa 7.

⁶⁶¹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 30. Capsa 7.

participació d'1,5% sobre els ingressos bruts de les empreses explotadores de serveis, d'acord amb l'article 448 de la Llei de Règim Local.⁶⁶²

La ciutadania havia manifestat la seva queixa sobre l'augment dels impostos. En aquells temps, s'actualitzaren els imports, així també se'n crearen de nous. Aquestes reclamacions havien portat fins i tot a què regidors d'hisenda haguessin d'exposar la necessitat de la nova situació. Per exemple, el regidor, i president de la comissió informativa d'hisenda de l'Ajuntament de Sant Martí Sarroca, Josep Tort Rubió, va fer un escrit el 1980 dient el següent:

«Voldria fer un comentari sobre la imposició de taxes i arbitris municipals en general, ja que segons rumors, i com és prou lògic, hi ha queixes referents a què la pressió fiscal a Santa Martí Sarroca és molt forta; jo no discutiré si això és o no cert, el que si voldria que compenguéssim és que l'Ajuntament, que vol dir TOTS ELS VEÏNS DEL MUNICIPI, té unes necessitats econòmiques imperioses per què aquest municipi funcioni. I aquest municipi no ho són solament els carrers i els camins, sinó que també ho és l'ensenyament, l'urbanisme, la sanitat, la cultura, etc., etc. I tot això són tasques que potser, al no ser de lluïment diari no es noten massa, però que són imprescindibles i importants, i en conseqüència valen diners.

Per aconseguir aquests diners, hi ha dos tipus d'actuació per part de l'Ajuntament: l'un, el d'aconseguir que les aportacions que ens fa el govern augmentin –cosa que s'escapa a les nostres possibilitats, donada la manera d'actuar de la present administració, i l'altre l'actualització de les tarifes de les ordenances municipals i revisió dels corresponents padrons –no la creació de nous impostos. I això és el que s'ha portat a terme, sense fer-ho desmesuradament, doncs s'ha aplicat un increment mig aproximadament del 16 per cent anual des de l'última revisió.

Per finalitzar, només em resta indicar que la pressió fiscal per habitant, que resulta de l'actual pressupost municipal és de 5.700 pessetes, la qual xifra ens

⁶⁶² Arxiu Municipal de La Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 90. Capsa 298.

*mostra, comparant-la amb altres municipis veïns de semblant estructura, que la hisenda municipal a Sant Martí Sarroca està perfectament dins la realitat».*⁶⁶³

Al municipi de Subirats, la comissió d'hisenda de l'ajuntament informà que les ordenances fiscals s'havien incrementat notablement el primer any, però que en els posteriors no havia estat tant i que augmentaren menys que el cost de la vida. Des de l'Alternativa Municipal per Subirats cregueren que en el cas de les taxes per prestació de serveis, el ciutadà havia de pagar el cost sencer del servei i no ser subvencionat en part per l'ajuntament. L'exemple que exposaren era clar. En els nuclis de Subirats on existia la recollida domiciliària d'escombraries els veïns havien de pagar tot el servei i allà on no existia no s'havia de pagar. D'aquesta manera, qui no disposava d'aquest servei no l'havia de pagar com passava fins aquell moment. També clarificaren els motius d'alguns impostos com les ordenances d'obres i la de contribucions especials exposant la seva tarifació i aplicació.⁶⁶⁴

L'Ajuntament de Vilafranca, en el butlletí municipal «*L'Ajuntament informa*», amb motiu dels deu primers mesos del nou ajuntament, el gener de 1980, va presentar els problemes que tenien per la manca de mitjans. El primer va ser l'econòmic. Així ho deia:

«Primer mitjà: Diners. No n'hi ha prous, la política estatal d'escanyar els municipis continua. Ens falten serveis que no podem pagar. Tampoc no volem que els pagui directament el ciutadà. Per això, amb l'augment aconseguit d'un 29% en el pressupost d'aquest any, només el 6,5% correspon a l'augment d'impostos locals. És l'Estat qui ens ha de transferir recursos.

*Participem activament junt amb altres municipis per aconseguir el que és lògic: que els qui més coneixem els problemes i les necessitats dels ciutadans, que són els Ajuntaments, administrem els recursos necessaris per resoldre'ls. A la mesura de les possibilitats actuals veureu que en el pressupost de l'any 80 enfoquem ja la resolució de les qüestions més importants».*⁶⁶⁵

Una de les tasques que va fer el nou govern de l'Ajuntament de Vilafranca quan entrà el 1979 va ser modificar i adequar els impostos sobre solars i sobre l'increment del

⁶⁶³ *El Martinet*, desembre de 1980.

⁶⁶⁴ *Subirats al dia*, abril de 1980.

⁶⁶⁵ *L'Ajuntament informa*, gener – febrer de 1980.

valor dels terrenys. Era necessària una revisió perquè l'impost de solars estava pendent de revisar des de l'any 1949 i només s'ingressaven cent mil pessetes fins aquell moment. També s'actualitzaren les tarifes dels serveis funeraris, on els serveis més especialitzats paguessin més i els que fossin més senzills, en paguessin menys. A part de regularitzar certs aspectes com aquests, el govern vilafranquí també va treballar per reduir els ingressos pendents de cobrament arran de la morositat existent i demanà al ministeri d'Hisenda la revisió de la contribució territorial urbana per ser més efectius a l'hora del cobrament d'impostos.⁶⁶⁶

Una part dels ingressos de l'ajuntament procedien de les ordenances fiscals. El nou Ajuntament de Vilafranca també les actualitzà. Segons l'ajuntament:

*«Amb el criteri d'aplicar una justícia distributiva, s'ha començat a posar les mesures adequades per a que el pagament d'impostos i taxes sigui d'acord amb la renda de cada contribuent, i anar avançant de cara a que pagui més el qui més ingressos té i menys el que en té menys. Un altre criteri aplicat ha estat el del moment que estem vivint actualment degut a la crisi econòmica; no es podia fer un augment que perjudiqués encara més l'economia, tant de les famílies com dels comerços i indústries, en el moment tan difícil com l'actual».*⁶⁶⁷

Tampoc actualitzaren la pressió fiscal dels vilafranquins tal com s'hauria d'haver fet amb l'aplicació de l'increment del cost de la vida. En el cobrament de les tarifes de serveis que oferia l'Ajuntament de Vilafranca es cobrava el que tocava per no perdre diners, només en dos casos. El consistori va establir ingressar menys diners del que tocava, de cara l'any 1980:

*«es tracta en concret de la recollida de brossa, en què la tarifa domiciliària queda per sota del que hauria de ser, i les guarderies infantils en què l'Ajuntament es fa càrrec d'un 75%, aproximadament, del cost del servei».*⁶⁶⁸

L'Ajuntament de Vilafranca va començar a establir el juny de 1979 nous impostos per tal d'incrementar els seus ingressos. En aquella data es va aprovar l'impost

⁶⁶⁶ L'Ajuntament informa, gener – febrer de 1980.

⁶⁶⁷ L'Ajuntament informa, gener – febrer de 1980.

⁶⁶⁸ L'Ajuntament informa, gener – febrer de 1980.

municipal sobre solars i el de l'increment del valor dels terrenys.⁶⁶⁹ El març de 1981 s'aprovà la creació de l'ordenança fiscal reguladora per la retirada o immobilització de vehicles.⁶⁷⁰

La modificació cada any de les ordenances fiscals, ingrés del tot necessari per al finançament dels ajuntaments, podia provocar diferents visions per part dels partits polítics a l'hora d'assignar-li un valor econòmic. Per exemple, en el ple municipal de 31 de març de 1981 es va dur a terme a l'aprovació de la modificació de les ordenances fiscals. El regidor de Convergència i Unió Josep Solé Canyelles va argumentar que la informació l'havia rebut a darrera hora i que l'any anterior ja s'havien incrementat en uns 50, 100 i 200%. El regidor Josep Ballester Bustos, dels Centristes de Catalunya UCD, va dir que els increments no eren exagerats i que «els han trobat raonables». Antoni Raventós i Pere Montserrat, de CIU, van dir que entre l'any anterior i el present, els augments representaven un sis-cents per cent. El regidor d'hisenda, del PSC, Joan Aguado, comunicà que les instruccions per confeccionar el pressupost s'havien rebut feia poc temps i que la Comissió d'Hisenda, en la qual hi participava Josep Solé, de CIU, ho havia estudiat bé. Segons els socialistes els serveis municipals havien de cobrir-se pels usuaris i que els impostos no passessin del quinze al vint per cent d'increment, que aquest era de caràcter moderat i en proporció al cost de la vida. Els pressupostos s'aprovaren al ple amb catorze vots a favor, del PSC, PSUC, Independents i CC-UCD, i cinc vots en contra, de CIU.⁶⁷¹

Els debats de pressupostos també eren espais de confrontació política entre els diversos grups polítics. El 29 d'abril de 1981 es portava a debat i aprovació el pressupost de l'any 1981. Convergència i Unió va presentar tres esmenes als pressupostos que presentava l'equip de govern de l'Ajuntament de Vilafranca. Les esmenes venien donades perquè

«Possiblement si el nostre Grup hagués intervingut en l'elaboració del Pressupost que es posa a la consideració del Ple, n'hagués sortit un altre tipus

⁶⁶⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, p. 67. Capsa 12794.

⁶⁷⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1980-1981, pp. 116-117. Capsa 12795.

⁶⁷¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1980-1981, pp. 117-127. Capsa 12795.

de Pressupost, però aquesta qüestió no volem utilitzar-la com per fer-hi una aferrissada objecció».

La primera esmena era en relació a les llars d'infants. Creien que s'hauria de fer una aportació al cinquanta per cent del cost real per part de l'ajuntament, tenint en compte les sol·licituds que s'havien presentat a l'ajuntament. El regidor convergent Antoni Raventós va argumentar que les llars d'infants eren una càrrega pels ajuntaments i que a Santa Coloma de Gramenet i Barcelona havien reduït les aportacions al 50% i a Vilafranca es proposa incrementar-lo al 75%. La regidora socialista Montserrat Miralles va dir que l'augment:

«al·ludeix a la gran tasca social que representen els 185 nens que assisteixen a les Llars d'Infants i si bé el cost de les mateixes resulta car, hi ha el propòsit d'augmentar l'import de les quotes, si bé això no pot fer-se d'una vegada».

El regidor d'hisenda Joan Aguado va dir que l'augment previst era del tres per cent sobre l'any anterior i es realitzava perquè s'havia projectat una nova llar d'infants destinada a substituir una de les actuals per trobar-se en males condicions. L'esmena va ser rebutjada per sis vots a favor (CIU), dotze en contra (PSC, PSUC i Independents) i tres abstencions (UCD).

La segona esmena havia de veure amb el butlletí *L'Ajuntament informa*. No podien donar la seva aprovació a aquesta partida perquè

«En els primers mesos del nou consistori hi havia per part del butlletí de l'Ajuntament una informació més correcta. Per tant en aquesta partida no hi podem donar conformitat».

El regidor Raventós va defensar que la segona esmena en relació al butlletí, aquest era parcial i no tenia objectivitat. El regidor Telm Huguet, del PSC, va informar el ple que el butlletí és un reflex de l'actuació política municipal de la corporació i que s'han de conèixer de manera objectiva. Finalment, es retirà l'esmena.

La tercera esmena als pressupostos municipals de 1981 va ser entorn els esports. Des del grup de Convergència i Unió creien que la partida destinada a la subvenció de clubs esportius per a nens en edat escolar era minsa i demanaven que fos més elevada. El regidor Pere Montserrat va argumentar que les ajudes a les entitats esportives eren

insuficients i aquestes havien de ser més majors. El regidor d'hisenda Joan Aguado va informar que les previsions formulades per totes les diferents regidories eren superiors al pressupost i que des de la regidoria d'hisenda havien realitzat ajustaments. En aquest cas, l'esmena va ser rebutjada per sis vots a favor (CIU), dotze en contra (PSC, PSUC i Independents) i tres abstencions (UCD).

Finalment, en el debat de pressupostos, el regidor Fulgenci Mestres, dels Independents, va dir que votaria a favor i:

«expressà el seu desig de què es mantingui tota l'ajuda possible per atencions socials».

El regidor del PSUC, Fèlix Plantalech, també va votar a favor. José Ballester, regidor i portaveu del grup centrista, va dir que s'abstenien per ser conseqüents amb les reserves que tenien sobre el Gabinet de Planificació Familiar i el Centre d'Urgències Sanitàries del Penedès i per l'aportació elevada de 61.000 pessetes per nen a les llars d'infants que havia de fer l'ajuntament vilafranquí. Finalment, el regidor Antoni Raventós Marich va dir que votarien a favor. El pressupost es va aprovar per divuit vots a favor i tres abstencions, de la UCD, amb un import de 329 milions de pessetes i un pressupost d'inversions de 188.429.155 pessetes.⁶⁷²

Amb la compra de l'ajuntament del cinema Bolet per a destinar-lo a usos culturals i artístics, es va crear una ordenança –preu públic– per a l'assistència als actes programats que fossin organitzats per la regidoria de cultura.⁶⁷³ Però de la mateixa manera que es creaven nous impostos, també s'eximia el cobrament de taxes amb condicionants. Per exemple, no cobrar per pintar les façanes a condició que es fes abans del 29 d'agost, és a dir, abans del començament de la festa major.⁶⁷⁴

Igualment, els ajuntaments malgrat obtenir uns ingressos importants com el de Vilafranca, el cobrament d'aquests no tenia lloc el primer de gener, perquè els anaven ingressant al llarg de l'any. Una manera d'obtenir tresoreria era fer acords amb les entitats bancàries i caixes d'estalvis per cobrir els dèficits monetaris. El mateix ajuntament vilafranquí, en el ple municipal de 5 de gener de 1980, va acordar una

⁶⁷² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1980-1981, pp. 143-148. Capsa 12795.

⁶⁷³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1981-1984, p. 102. Capsa 12796.

⁶⁷⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1981-1984, pp. 102-103. Capsa 12796.

operació de tresoreria per quinze milions de pessetes, amb interès fins al 9,5% amb venciment el 31 de desembre del mateix any.⁶⁷⁵ Un any després, en el ple municipal de 5 de gener de 1981, l'Ajuntament de Vilafranca va concretar una operació de tresoreria amb Caixa Penedès per cobrir el dèficit momentani de vint-i-cinc milions de pessetes, amb un interès del 9,5%, amb venciment a 31 de desembre.⁶⁷⁶ Una altra manera d'obtenir finançament era fer operacions de crèdit demanant un préstec al Banc de Crèdit Local per a finançar obres. Aquest era un recurs recurrent sobretot per a grans obres d'infraestructura vinculades als Plans d'Obres i Serveis de Catalunya que hem vist en l'apartat anterior. També podia l'ajuntament emetre deute públic amb l'autorització del Ministeri d'Hisenda. En el cas de Vilafranca, en el ple municipal, de 24 de març de 1980, es va facultar a l'alcalde per a fer les gestions i tràmits pertinents davant del ministeri.⁶⁷⁷ Mig any després, el 27 de juny, es va emetre un emprèstit per import de setanta-cinc milions de pessetes. En el ple de 28 de juliol es va informar de l'acord adoptat per la comissió executiva de Caixa Penedès acceptant l'emprèstit de setanta-cinc milions mitjançant l'emissió de deute públic.⁶⁷⁸ Els problemes de tresoreria dels ajuntaments, com el de Vilafranca, eren, en aquests temps, per l'endarreriment dels ingressos procedents de les transferències de l'Estat.⁶⁷⁹

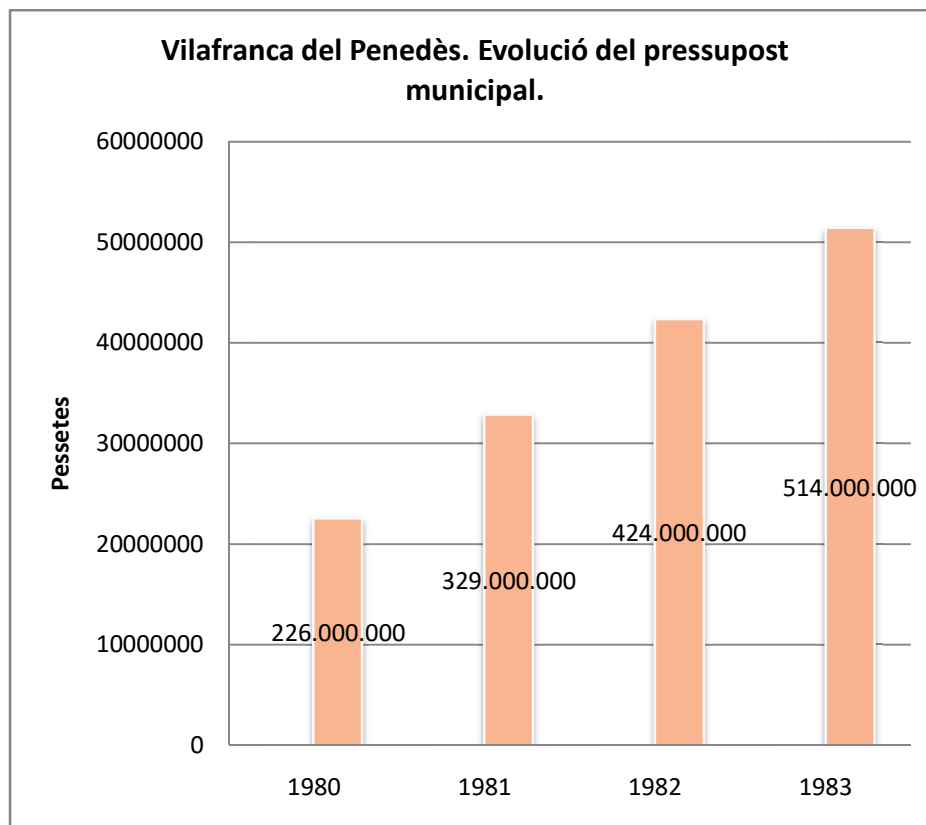
⁶⁷⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, p. 147. Capsa 12794.

⁶⁷⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1980-1981, p. 39. Capsa 12795.

⁶⁷⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, p. 190. Capsa 12794.

⁶⁷⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, pp. 253-254 i 266. Capsa 12794.

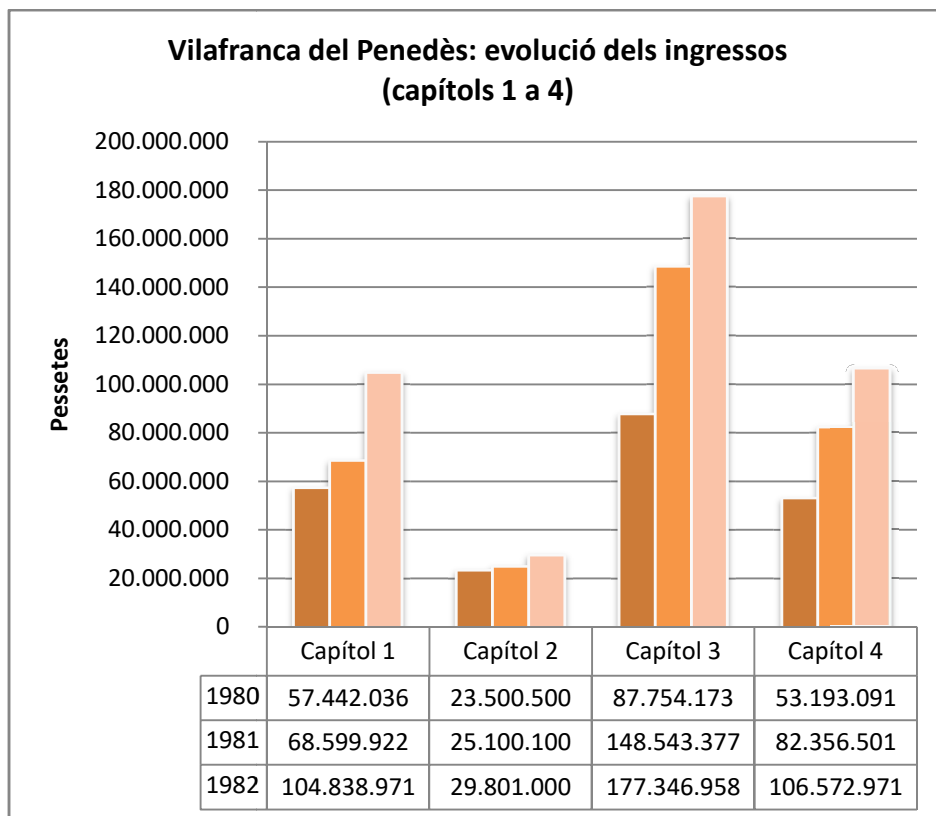
⁶⁷⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, p. 262. Capsa 12794.

A Vilafranca del Penedès el pressupost va augmentar considerablement cada any. El 1980 era de 226 milions de pessetes i el 1981 de 329, produint-se un creixement del 45,57%. Entre l'any 1981 i el 1982 la creixença fou del 28,87%. I entre els anys 1982 i 1983 l'augment va ser del 21,22%.⁶⁸⁰

Els ingressos procedents dels capítols primer al quart, presentaren un creixement en tots i cadascun d'ells. En el capítol primer l'augment és més considerable entre l'any 1981 al 1982. I, en el cas del capítol tercer l'augment va ser major entre el 1980 al 1981. En el primer cas s'incrementà un 52,83% i en el segon el 69,27%. Vegeu-m'ho en la següent taula:

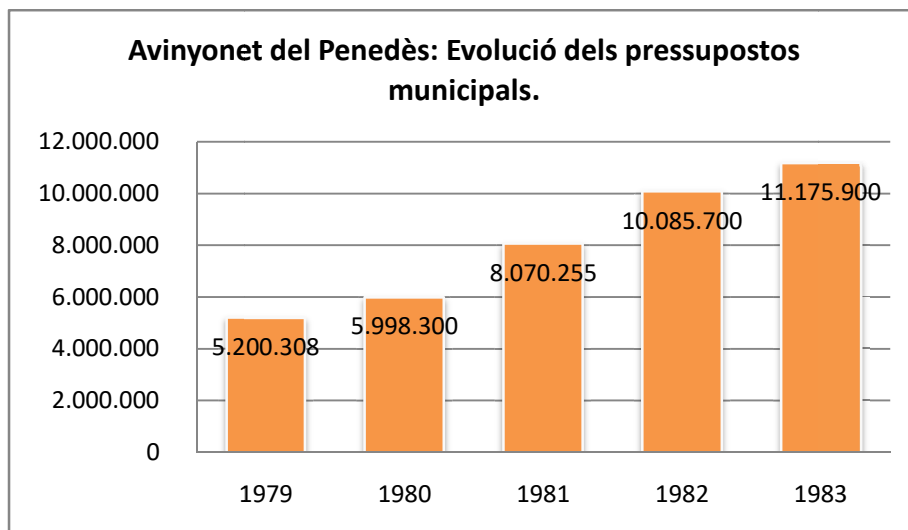
⁶⁸⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes 1978-1980, pp. 157-160. Capsa 12794; Llibre d'actes 1980-1981, pp. 143-148. Capsa 12795; Llibre d'actes 1981-1984, pp. 37-39. Capsa 12796; *Tothom*, 23 de juliol de 1983.

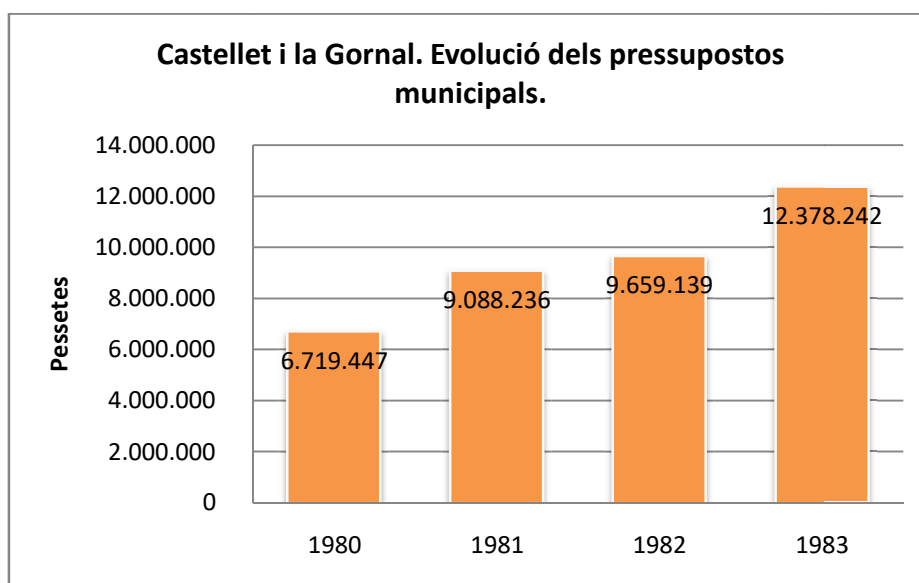
En tots els pobles de l'Alt Penedès s'observa un increment dels pressupostos municipals, significant d'aquesta manera que els capítols d'ingressos s'incrementaren notablement. Per exemple, a Avinyonet del Penedès el pressupost va passar de 5.200.308 pessetes el 1979,⁶⁸¹ prorrogat a més de l'any 1978 a 11.175.900 pessetes l'any 1983,⁶⁸² doblant-se el pressupost i produint-se un increment del 114,90%.

⁶⁸¹ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 24. Capsa 10.

⁶⁸² Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 45-46. Capsa 10.

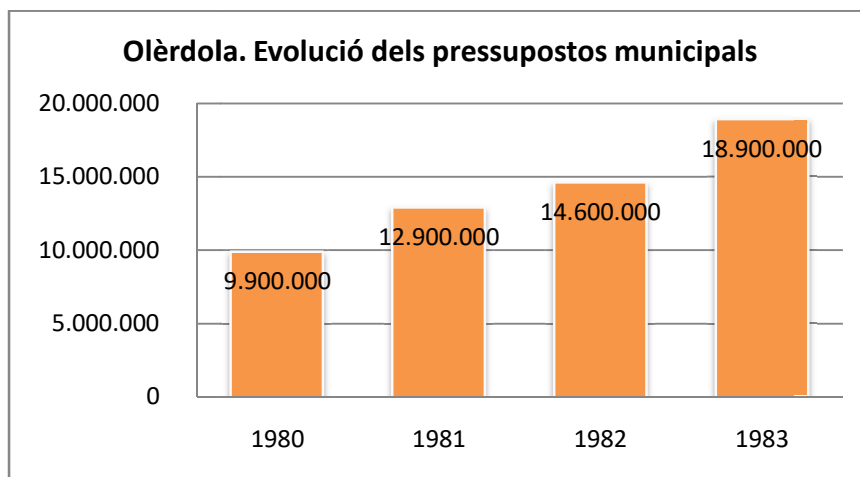
A Castellet i la Gornal gairebé es va doblar la quantitat del pressupost entre 1980 i 1983. Si el 1980 el pressupost municipal va ser de 6.719.447 pessetes, el de 1983 va ser de 12.378.242 pessetes. Per tant, es va produir un increment del 84,21%.⁶⁸³

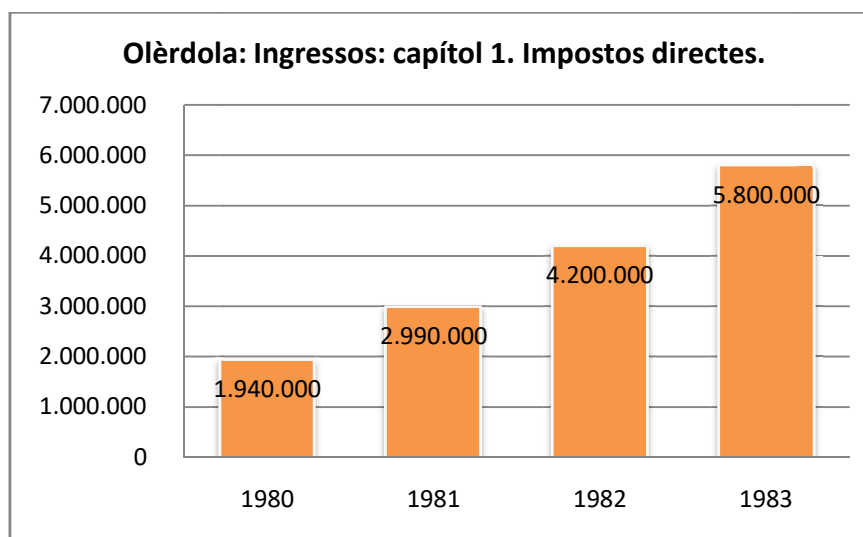
Al municipi d'Olèrdola s'ha volgut veure l'evolució dels pressupostos en dos aspectes. El primer, com en el cas d'Avinyonet del Penedès i de Castellet i la Gornal, la situació dels pressupostos any rere any des de 1980 a 1983, tots quatre exercicis realitzats pel nou ajuntament democràtic. En el segon, la variació dels capítols primer de despeses i dels capítols primer, segon, tercer i quart d'ingressos. Recordem que els tres primers fan referència a les diverses fonts d'ingressos dels ajuntaments procedents d'impostos directes, indirectes, taxes i preus públics. El capítol quart es tracta dels

⁶⁸³ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 36 i 93. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 11-12 i 50. Capsa 8.

ingressos procedents de transferències de les administracions estatal, autonòmica i d'entitats locals (Diputació de Barcelona). Les següents gràfiques estan realitzades mitjançant la informació dels pressupostos municipals confeccionats per l'Ajuntament d'Olèrdola.⁶⁸⁴

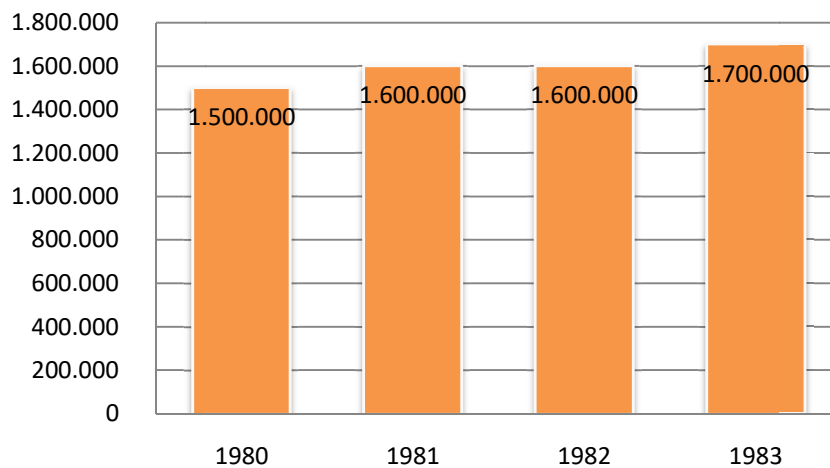

En aquesta taula es pot observar que entre l'any 1980 i el 1981 es va produir un augment del 30,30% del pressupost municipal d'Olèrdola. Entre l'any 1981 i 1982 l'augment del pressupost va ser del 13,18%, una quantitat menor que en l'any anterior. I, entre l'any 1982 i 1983 el pressupost va créixer un 29,45%.

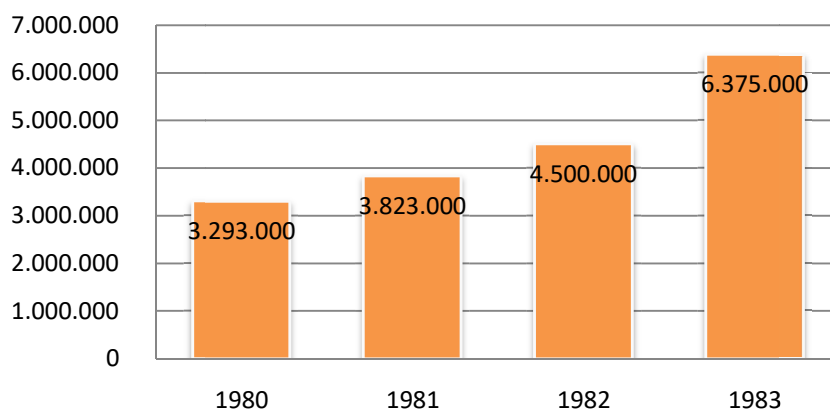

⁶⁸⁴ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 28-29; Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 40-41; Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, pp. 8-9 i 43; Capsa Actes del Ple 4.

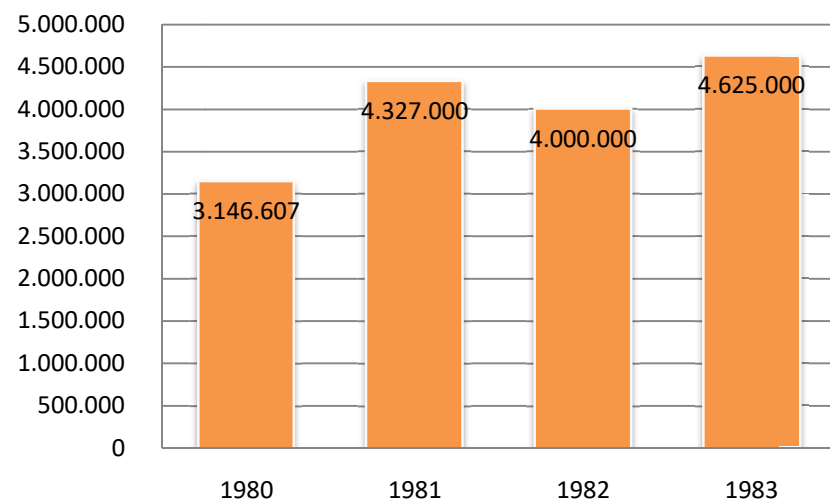
Olèrdola: Ingressos: capítol 2. Impostos indirectes.

Olèrdola: Ingressos: capítol 3. Taxes i altres ingressos.

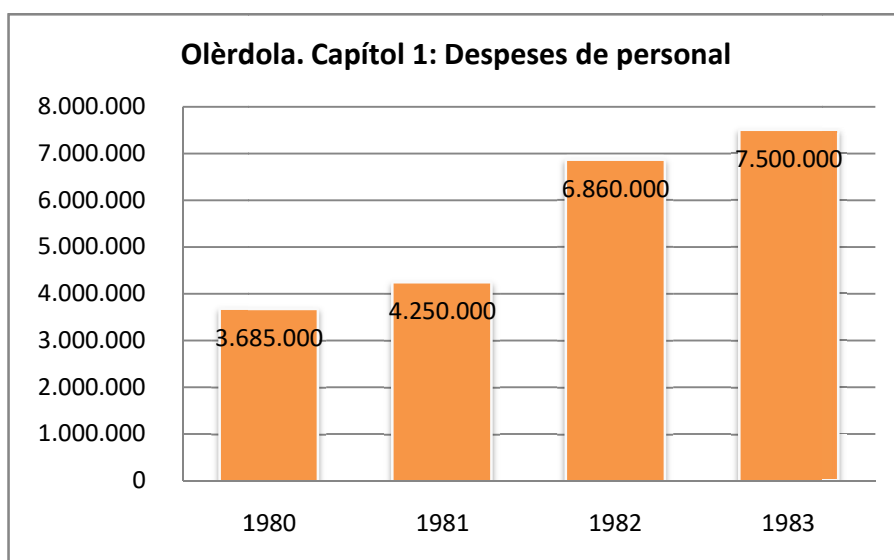

Olèrdola: Ingressos: capítol 4. Transferències corrents.

El motiu de l'increment dels ingressos al municipi d'Olèrdola estaria relacionat amb la construcció del polígon industrial de Sant Pere Molanta i la implantació progressiva d'indústries en aquest espai. Aquest polígon va començar a desenvolupar-se el 1979 quan en el ple municipal de 9 de novembre de 1979 es va aprovar per unanimitat concedir la llicència d'obres als promotors per a la construcció de la primera fase.⁶⁸⁵

A Olèrdola les despeses de personal s'incrementaren any rere any. Es va produir un increment entre l'any 1981 i 1982 substancialment, de 2.610.000 pessetes. Aquest increment podria venir donat per la creació d'una plaça d'auxiliar administratiu,⁶⁸⁶ i la contractació de personal laboral d'una monitora d'educació física per a les escoles i d'una mestra de català, així com l'augment d'hores de dedicació de l'arquitecte municipal i augments retributius.⁶⁸⁷

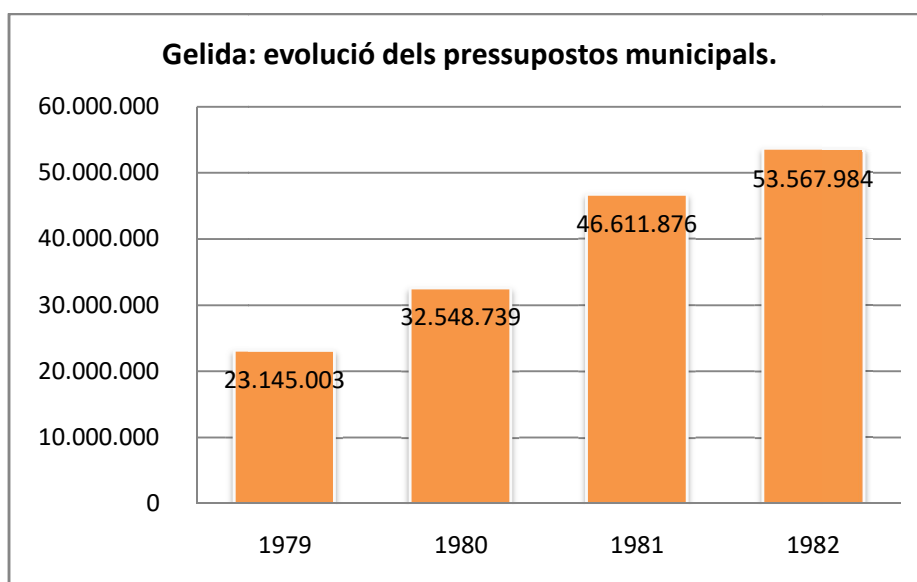
El municipi de Gelida és un dels quatre pobles més grans de l'Alt Penedès, per tant, el seu pressupost també és un dels més elevats de la comarca. El pressupost de l'any 1979 era de 23.145.003 pessetes, i aquest era prorrogat de l'exercici anterior. El pressupost elaborat per l'Ajuntament de Gelida el 1982 –el darrer elaborat per la corporació sorgida de les eleccions d'abril de 1979, perquè el de 1983 ja va ser confeccionat per l'ajuntament sorgit a les municipals d'aquell any, va ser de 53.567.984

⁶⁸⁵ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 10-11. Capsa Actes del Ple 4.

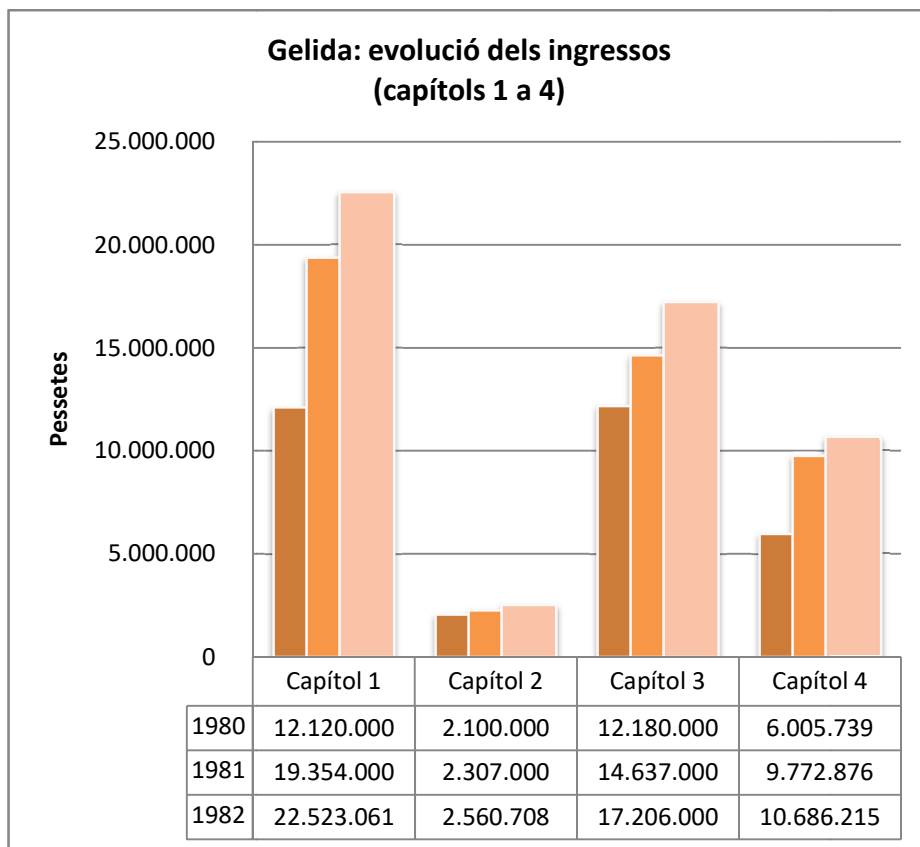
⁶⁸⁶ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 25. Capsa Actes del Ple 4.

⁶⁸⁷ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 50; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 19 i 29. Capsa Actes del Ple 4.

pessetes.⁶⁸⁸ Entre el pressupost elaborat pel darrer ajuntament predemocràtic i prorrogat l'any 1979 i el de l'any 1982 va produir-se un increment del 131,44%. L'augment en quatre anys va ser de prop de trenta milions de pessetes. Per exemple, en relació als ingressos entre 1979 i 1982 el increment més gran fou en el capítol primer, d'impostos directes, amb un augment de poc més de deu milions de pessetes. Els capítols tres i quatre també s'incrementaren, el tercer en 5.026.000 pessetes i el quart en 4.680.476 pessetes. En el capítol primer els impostos directes van augmentar el 85,33%; en el segon, els indirectes, van créixer un 21,94%; en el capítol tercer de taxes i altres impostos, l'augment fou del 46,21%; i el capítol quart, les transferències corrents van augmentar el 77,93%.

⁶⁸⁸ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, pp. 56-57; Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 84-85; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 35-36; Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 42-43. Capsa 2690.

Al poble de Sant Llorenç d'Hortons el pressupost municipal es va incrementar notablement des de l'any 1979 –que prorrogava el de 1978, al de 1982. L'any 1979 el pressupost era de 4.800.000 pessetes i el de 1982 ho va ser de 12.000.000 milions. Les despeses amb un major creixement en aquests anys corresponia al capítol primer de personal, passant de 3.142.039 pessetes el 1980 a 4.992.085 pessetes. L'altre increment elevat que es produí, sobretot entre l'any 1980 i 1981, era en el capítol segon de compra de béns corrents i de serveis, que passà de 2.423.000 pessetes a 4.485.000 pessetes.⁶⁸⁹

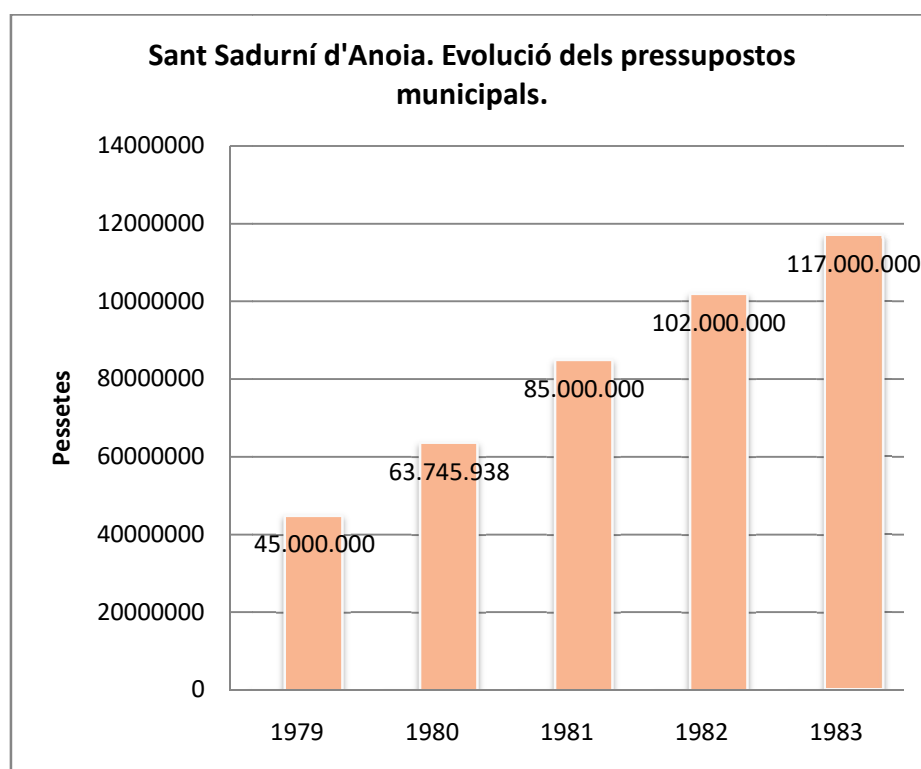
Un altre cas d'estudi correspon a la hisenda de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Una de les primeres accions que va fer el nou consistori encapçalat per Carles Querol va ser, el 29 de juny de 1979, quan es va dur a terme un ple municipal extraordinari per prorrogar el pressupost de 1978. Unes setmanes abans, en el ple del 18 de maig s'informà que:

«Este presupuesto ordinario, podríamos decir que es un presupuesto de ir por casa. Hemos de tener presente que solo la mitad va destinado a sueldo de personal. Y si, además, tenemos en cuenta que de los diferentes Servicios que

⁶⁸⁹ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 54-55, 73-75 i 91-92; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984; p. 16. Capsa 8.

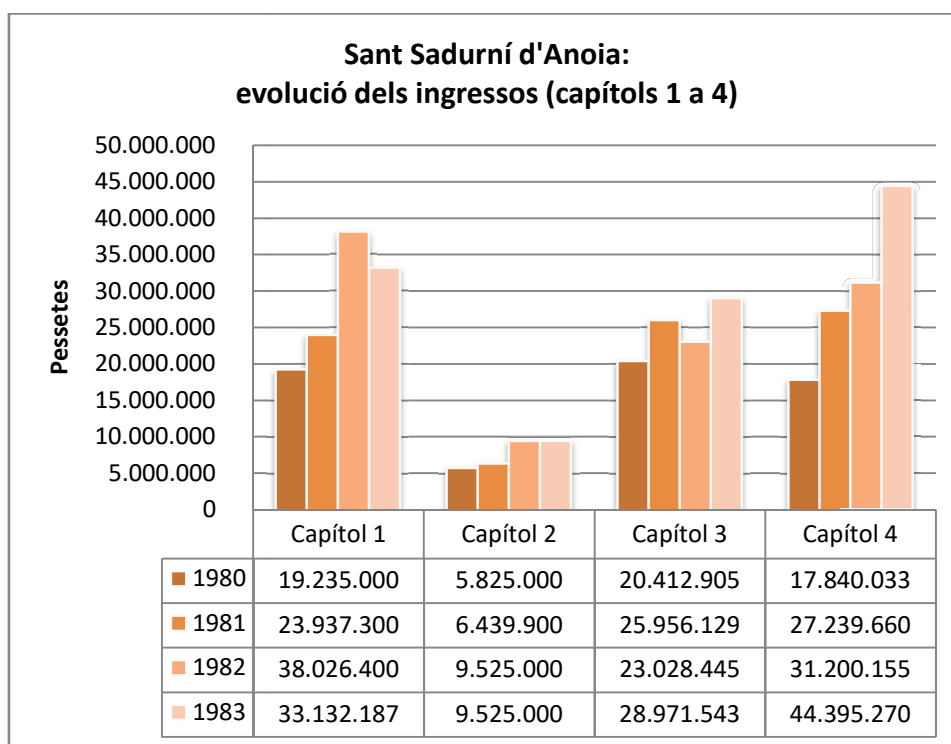
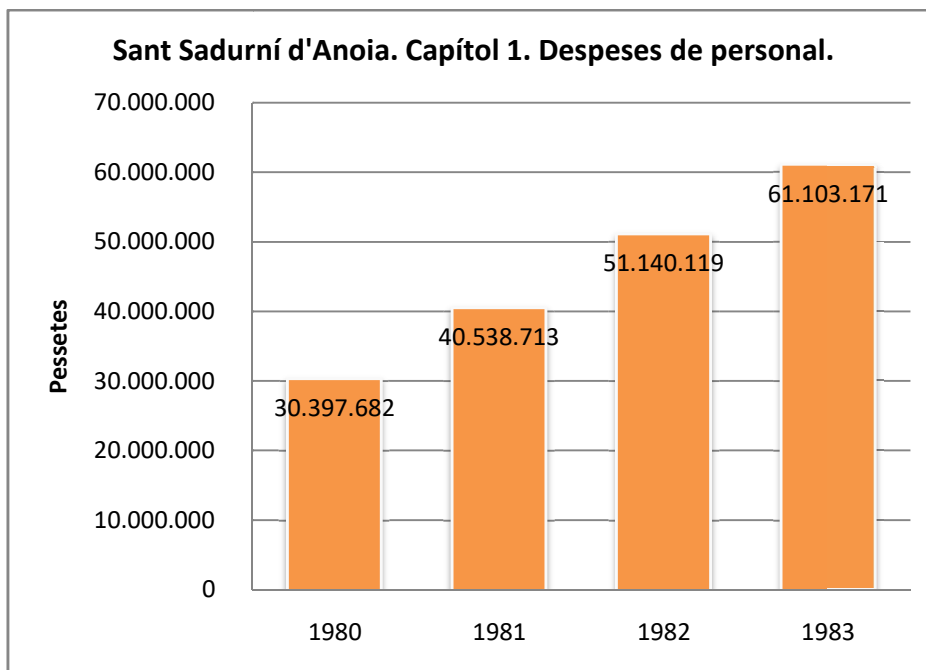
presta el Ayuntamiento el de la “recogida de basuras”, por ejemplo, figura en la correspondiente partida con un costo de 1.500.000 pesetas cuando en realidad el costo real es superior a los 2.470.000 ptas., cualquiera se dará cuenta perfectamente del desbarajuste existente entre lo que el Ayuntamiento recauda y lo que realmente paga».

A Sant Sadurní d'Anoia el pressupost municipal va evolucionar positivament com en la resta de casos vistos anteriorment. Entre el pressupost de 1979 i el de 1983 s'incrementà el cent seixanta per cent.⁶⁹⁰

En el cas de les despeses de personal, del capítol primer, l'Ajuntament de Sant Sadurní també es van incrementar notablement any rere any. Entre l'any 1980 i 1981 es va produir un augment del 33,36%, entre 1981 i 1982 va ser-ne del 26,15% i entre 1983 fou el 19,48%.

⁶⁹⁰ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 35-36, 38-39 i 97-98. Llibre 805/86; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 84-85. Llibre 809/86; Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 5-9. Llibre 812/86; Llibre d'actes del Ple Municipal 1983, pp. 35-39. Llibre 816/86.

En la taula anterior s'exposen les dades referents als capítols dels quals els ajuntaments, i en aquest cas el de Sant Sadurní d'Anoia, s'obtenia el nombre més gran d'ingressos. És del tot destacable que en relació al capítol primer, entre l'any 1982 i el 1983 es va produir una reducció de la recaptació d'impostos en prop de cinc milions de pessetes. Però no va ser l'únic cas, en el capítol tercer, de taxes i altres ingressos, entre l'any 1981 i 1982 es va produir també un descens d'ingressos, prop de tres milions de

pessetes. En canvi, en el capítol quart, que fa referència a les transferències corrents, aquestes s'anaren incrementant cada any des de 1980 a 1983.

Les qüestions referents a les hisendes municipals eren un dels objectius que els partits polítics i les candidatures es proposaren afrontar a l'hora de la seva arribada als ajuntaments a partir de la constitució d'aquests el 19 d'abril de 1979. En alguns casos, els pressupostos i les ordenances municipals ja estaven aprovades per l'anterior consistori predemocràtic; en altres, els nous ajuntaments es limitaren a prorrogar el pressupost de l'any anterior, de 1978. Durant els primers mesos de mandat els novells regidors estudiaren quines eren les mancances que tenien els pressupostos, tant des dels ingressos com de les despeses. Aleshores també va ser el moment per actualitzar les ordenances fiscals.

Un indicatiu visible de l'increment de la recaptació municipal en els capítols primer al tercer és l'actualització de les ordenances fiscals. En alguns casos feia uns quants anys que no s'actualitzaven. A més, amb l'entrada de nous serveis com l'aigua potable corrent, l'ús de clavegueres i de les depuradores, s'incorporaren i s'actualitzaren els impostos que es cobraven per aquests usos. És a dir, en alguns casos es cobraven noves taxes perquè els ajuntaments oferien nous serveis. Aquestes qüestions recaptatòries van provocar, en part, l'enuig de la ciutadania. Una font d'ingressos important eren les aportacions de les administracions superiors a la municipal. Va ser clau l'increment dels ingressos procedents de l'Estat que s'anaren augmentant any rere any, fent més justa la seva participació financera en les corporacions locals.

Les despeses també s'incrementaren. De fet, era del tot necessari que el pressupost estigués equilibrat. A majors ingressos, majors despeses. En el nostre cas ens hem fixat en el capítol primer, el que fa referència a les despeses de personal. També augmentaren per diversos motius: pagaments de sous actualitzats segons les categories laborals seguint una llei d'equiparació laboral del personal de les entitats públiques amb les de l'Estat; i la incorporació de personal contractat per tal de dur a terme tota una sèrie de treballs, alguns d'ells tècnics, que eren necessaris per al desenvolupament del municipi.

5.4. Els recursos humans dels ajuntaments.

Els ajuntaments fins al franquisme eren merament òrgans administratius i de gestió del dia a dia, amb poques possibilitats d'operativitat i d'impuls de polítiques pròpies d'interès al conjunt de la ciutadania. No ens equivocaríem en afirmar que la plantilla d'un ajuntament petit i mitjà estava format bàsicament per un agutzil, un o dos administratius i un secretari amb funcions també d'interventor. I en alguns casos, el secretari era compartit amb altres ajuntaments veïns.

Per exemple, la plantilla de l'Ajuntament de Gelida estava formada, el 1982, per un secretari, dos administratius, tres auxiliars administratius, un agutzil, un guàrdia municipal; dos oficials de paleta, tres conserges de les escoles, un vigilant nocturn, i dos operaris de neteja i brigada municipal.⁶⁹¹

Segons la llei de Bases de 1975 s'establia que els ajuntaments no podien incrementar el pressupost destinat al capítol primer de despeses, el de personal. Per tant, els ajuntaments no podia incorporar en les plantilles a nous treballadors municipals, i s'havien de contractar a les persones mitjançant contractes d'obra i servei. En aquest apartat es pretén conèixer quin tipus de perfils contracten els ajuntaments entre 1979 i 1983 sempre que la seva contractació fos aprovada pel consistori municipal reunit en el ple municipal. Van incrementar els auxiliars administratius i els administratius? Van incorporar perfils tècnics especialitzats, com arquitectes, especialistes en serveis socials, en cultura i esports, per posar alguns exemples? Podríem esbrinar amb els nous treballadors que es contracten en els ajuntaments, quines eren les àrees d'acció política i municipals que els ajuntaments democràtics van reforçar?

La font que s'ha emprat en la recerca documental han estat els llibres d'actes dels plens municipals dels vint-i-set municipis de l'Alt Penedès. Però, ens podríem preguntar el següent: és fiable les actes del ple municipal per conèixer els moviments de personal dels ajuntaments? La resposta, almenys per part meua és afirmativa. Hi consten les contractacions per obra i servei, la convocatòria d'oposicions, la creació de noves places laborals als ajuntaments –amb el vistiplau del Govern Civil- i fins i tot els permisos per matrimoni del personal de l'ajuntament dient quins dies deixaria d'assistir al treball. Un exemple d'aquest darrer cas el trobem en el ple del dia 11 de març de

⁶⁹¹ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 36-37. Capsa 2690.

1980 quan a una auxiliar administrativa de l'Ajuntament de Mediona va rebre el permís, segons l'article 71 de la Llei de Funcionaris Civils de l'Estat.⁶⁹²

Un dels canvis que es troben més sovint en les actes dels plens municipals eren els que feien referència als secretaris dels ajuntaments. Foren unes èpoques de moviments. Per un costat hi havia jubilacions, per un altre trasllats que, com a cos nacional, podien canviar-se de municipi sempre que hi haguera places disponibles. Entre 1979 i 1983 aquestes vacants foren ocupades per persones habilitades pels ajuntaments, que ells escollien per tal d'ocupar-la en temps de jubilació i trasllat. En alguns casos l'habilitació es feia amb llicenciats en dret (advocats, secretaris, assessors jurídics, etcètera) però també amb administratius i auxiliars administratius de la mateixa administració local. Durant aquests quatre anys tingueren secretaris habilitats, a Avinyonet del Penedès, a les Cabanyes, a Castellet i la Gornal, a Castellví de la Marca, a Font-rubí, a Gelida, a la Granada, a Mediona, a Olesa de Bonesvalls, a Pacs del Penedès, al Pla del Penedès, a Pontons, a Puigdàlber, a Sant Cugat Sesgarrigues, a Sant Quintí de Mediona, a Sant Sadurní d'Anoia, a Santa Fe del Penedès, a Torrelavit, a Torrelles de Foix, a Vilafranca del Penedès i a Vilobí del Penedès. Alguns eren secretaris del Cos Nacional que canviaven de municipis per voluntat pròpia quan hi havia plaça disponible. Fins que l'obtenien per designació, mentrestant eren habilitats. Trobem diversos casos de secretaris habilitats que passaren a ser el titular de l'ajuntament. Igualment, tal com s'ha dit, en alguns casos els secretaris habilitats eren administratius i auxiliars administratius dels ajuntaments. Això va passar temporalment, per exemple, en els ajuntaments de Font-rubí, Pla del Penedès, Pontons, Puigdàlber i Sant Sadurní d'Anoia. També es donava el cas, en ajuntaments més petits, que el secretari era compartit amb altres ajuntaments de la mateixa comarca, o d'una altra. Per exemple, hi havia agrupacions d'Olesa de Bonesvalls amb Begues i de Torrelles de Foix amb Pontons.

Un dels altres perfils laborals que contracten els ajuntaments, en la majoria dels casos, amb contractes de prestació de serveis de durada determinada, eren els arquitectes, aparelladors, arquitectes tècnics i enginyers. Era una tipologia de professionals que eren necessaris en els nous temps. Si bé ja existien aquests perfils en els ajuntaments més grans, en els petits va ser necessari disposar-ne alhora que

⁶⁹² Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 32. Capsa 553.

s'aproven els plans parcials, les obres públiques d'infraestructura, hi havia autoritzacions per implantar noves indústries, etcètera. En alguns casos es coneix que l'arquitecte treballava físicament a l'ajuntament dos dies al mes per a les consultes i els informes que corresponguessin resoldre. Alguns dels treballs que rebien de les corporacions estaven vinculats als Plans d'Acció Municipal de la Diputació de Barcelona i dels Plans d'Obres i Serveis de Catalunya de la Generalitat de Catalunya. Per poder acollir-se a les subvencions de les dues entitats era necessari adjuntar amb les fitxes de petició el projecte tècnic amb la valoració del cost real. Puntualment, els arquitectes, o equips d'arquitectes, també eren contractats però amb unes altres condicions, per a l'elaboració i redacció de Normes Subsidiàries i dels Plans General d'Urbanisme.

Un dels altres perfils professionals que contractaven els ajuntaments eren els monitors d'esports i d'educació física i mestres de català. En el primer cas, va ser majoritari en molts municipis perquè era una tipologia d'educador que aleshores no es cobria des de l'administració de l'Estat. Per aquest motiu, si es desitjava disposar d'un mestre d'educació física se sufragava, en diferents graus, entre els ajuntaments i les associacions de pares i mares d'alumnes de les escoles.

Un altre tema d'aquest període va ser la fixació dels nivells laborals de les administracions seguint la Disposició Addicional Segona del Reial Decret 211/1982 d'1 de febrer,⁶⁹³ on s'establí que a partir del dia 1 de gener de 1982, les corporacions locals havien d'adaptar les retribucions dels seus funcionaris i treballadors als de l'Administració Civil de l'Estat. Per exemple, a l'Ajuntament de Sant Martí Sarroca es va establir que el seu personal s'enquadrés en els següents nivells laborals.⁶⁹⁴

Lloc de treball	Nivell
Secretari	15
Administratiu	10
Auxiliar administrativa	4
Agutzil	3
Encarregat del servei d'aigües	3
Neteja	2

⁶⁹³ Real Decreto 211/1982, de 1 de febrero, por el que se dictan normas sobre retribuciones de los Funcionarios de la Administración Local. <https://www.boe.es/boe/dias/1982/02/05/pdfs/A02906-02908.pdf> [consulta 10-6-2018].

⁶⁹⁴ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 13-15. Llibre 1546.

Aquest Reial Decret va ser derogat per un altre de 25 d'abril de 1986 i publicat el 3 de maig del mateix any.⁶⁹⁵

Arran de l'ampliació de la plantilla de l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos amb un electricista lampista es va modificar la plantilla orgànica de l'ens. Per això, i d'acord amb el que disposava en aquell moment el Reial Decret-Llei 3/1981,⁶⁹⁶ es va aprovar en el ple municipal de 30 d'octubre de 1981 la nova plantilla. Aquesta estava integrada en aquests moments per un secretari interventor, un oficial administratiu a extingir, dos administratius, un agutzil guarda rural, dos policies locals i un electricista.⁶⁹⁷ A part, hi havia personal contractat amb contractes de prestació de serveis que eren un arquitecte, un enginyer industrial, dos peons, dues educadores de pàrvuls i un monitor d'esports.⁶⁹⁸

Al llarg dels quatre primers anys de mandat municipal els ajuntaments, a poc a poc, i no tots, crearen diferents places en l'organigrama dels ajuntaments. La corporació municipal que més places va crear va ser el de Vilafranca del Penedès. Els altres ajuntaments, o no van crear-ne cap, o foren alguna plaça d'administratiu. En el cas del de Vilafranca, l'any 1980 es va crear les places d'inspector d'obres i serveis especials, oficial conductor, nou operaris de brigada, un caporal de policia local i un assistent social. El 1981, foren creades vuit places d'operaris de brigada i dos d'agents de policia local. I el 1982, una plaça d'arquitecte, una d'aparellador i una de pèrit industrial.⁶⁹⁹

Algunes places dels ajuntaments podien ser ocupades per membres de l'Exèrcit i de la Guàrdia Civil que, com que no podien desenvolupar la seva feina amb normalitat, se'ls cercava una altra ocupació fins a arribar el moment de la jubilació. Aquestes situacions s'anaven realitzant des d'antic. Per exemple, es va publicar un reglament el 6 de febrer de 1928 de com s'havien de fer la provisió dels destins públics. Les places

⁶⁹⁵ Real Decreto 861/1986, de 25 de abril, por el que se estable el régimen de retribuciones de los funcionarios de la Administración Local. <https://www.boe.es/boe/dias/1986/05/03/pdfs/A15757-15759.pdf> [consulta 10-6-2018].

⁶⁹⁶ Real Decreto-Ley 3/1981, de 16 de enero, por el que se aprueban determinadas medias sobre el régimen jurídico de las Corporaciones Locales. <https://www.boe.es/boe/dias/1981/01/31/pdfs/A02244-02247.pdf> [consulta 10-6-2018].

⁶⁹⁷ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal, 1981-1984, p.2. Capsa 1263.

⁶⁹⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal, 1981-1984, p.22. Capsa 1263.

⁶⁹⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal, 1979-1980, pp. 156, 169, 198 i 261 Capsa 12794; Llibre d'actes del Ple Municipal, 1980-1981, pp. 180-181. Capsa 12795. Llibre d'actes del Ple Municipal, 1981-1984, pp. 24-25 i 58. Capsa 12796.

especialment reservades per a ells eren els d'auxiliars d'administració, guàrdies municipals, porters, zeladors, guardes forestals, conserges i guardes de monuments, entre d'altres.⁷⁰⁰ Per aquest motiu, es va crear una Junta Qualificadora de Destins Civils que era l'encarregada de donar publicitat a les vacants i atorgar la seva ocupació. El 1979, l'Ajuntament de Sant Quintí de Mediona va crear la plaça d'agutzil, aprovada en el ple municipal de 23 de novembre de 1979.⁷⁰¹ En el ple municipal de 14 de desembre de 1979 s'anuncià que la Junta Qualificadora de Destins Civils renunciava a atorgar la plaça.⁷⁰² Per tant, l'Ajuntament de Sant Quintí podia contractar a qui cregués oportú seguint el procés de selecció que s'establí aleshores.

No sempre les places sortien a concurs oposició. Una manera de contractar era a partir de prestació de serveis de durada determinada. Per exemple, l'Ajuntament de Sant Sadurní va contractar, amb aquest sistema, per un any, l'arquitecte municipal, l'enginyer municipal, un assessor d'urbanisme, una traductora, una auxiliar administrativa pel servei de policia local, una professora de preescolar, una encarregada per l'escola municipal, un repartidor de la carn de l'escorxador municipal, tres persones per a la neteja de l'ajuntament, sis persones per netejar les escoles nacionals, una infermera ATS, un assistent social, un assessor d'administració local i un peó per a la brigada, en aquest cas per sis mesos. Van ser aprovades les contractacions pel conjunt dels tretze regidors de la corporació municipal.⁷⁰³ Un altre exemple va ser l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès que en el ple municipal de 29 de desembre de 1981 es va contractar per prestació de serveis per tot l'any 1982 a cinquanta-cinc persones per a la brigada municipal i la neteja dels carrers; a cinc educadores de llars d'infants, i tretze tècnics.⁷⁰⁴ Un any més tard, els contractes de prestació de serveis passaren a ser-ne setanta-cinc: brigada municipal, conserges, cuiners d'escoles públiques, netejadores de l'ajuntament, de les escoles, llars d'infants i piscines, encarregat de les piscines; ajudants dels serveis d'esports, operari zona esportiva, director emissora de ràdio

⁷⁰⁰ PÉREZ LUQUE, Antonio. *La provisión y pérdida de los puestos de trabajo de las corporaciones locales*. El Consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados; La Ley-Actualidad, SA. Madrid, 2005, p. 89.

⁷⁰¹ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 32. Capsa 541.

⁷⁰² Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 35. Capsa 541.

⁷⁰³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 75-76. Llibre 812/86.

⁷⁰⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 31-32. Capsa 12.796.

municipal, cap dels serveis tècnics, pèrit industrial, aparelladors, assessor jurídic, director esportiu, vigilants de les instal·lacions esportives, monitor i vigilant de la piscina, treballs de cultura, cronista de la vila, encarregada dels lavabos públics i encarregat dels rellotges públics. A més, durant quatre mesos es va contractar a una treballadora familiar per prestació de serveis.⁷⁰⁵

A vegades, la contractació d'una nova persona venia donada per la creació d'un nou servei que oferia l'administració local. Per exemple, a Vilafranca del Penedès, l'ajuntament va aprovar el 14 d'abril de 1980 una plaça d'assistent social, que va suposar la primera contractació en aquest àmbit.⁷⁰⁶ En el ple municipal de 14 d'abril de 1982 es va aprovar la contractació d'un educador de carrer, per un any, gràcies a una subvenció de la conselleria de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.⁷⁰⁷ A les pàgines del setmanari *Tothom*, s'entrevistà el març de 1984, a l'equip de persones que treballaven les problemàtiques socials amb la regidora Anna Gual al seu capdavant. A l'entrevista explicaren els principis del servei social de base de Vilafranca:

«El mes d'abril farà quatre anys que hi hagué la primera assistent social de l'Ajuntament. Aleshores el servei social que feia l'Ajuntament era una mica de beneficència i llimosna. Aquest plantejament de servei social –serveis socials, s'ha anat modificant des que va entrar el primer ajuntament democràtic. Com hem dit, en un primer moment el que hi havia era pràcticament res. A Vilafranca existien els pobres oficials, que constaven al padró, i els segarretes. Aleshores tot el plantejament dels serveis socials ha anat consistint en el fet de trencar aquesta idea paternalista i una mica de caritat i de beneficència fent un esforç perquè l'ajuda social serveixi per a dignificar la persona, no simplement fer caritat. Ajudar a assumir unes situacions i poder-les millorar.

La feina que desenvolupem té un doble vessant: una d'ajuda individual familiar, que cada cop es va agreujant més per la situació econòmica actual, i una altra de mentalització que tota la comarca assumeixi aquests problemes. Per això

⁷⁰⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 173-174. Capsa 12.796.

⁷⁰⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 198. Capsa 12.794.

⁷⁰⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 77. Capsa 12.796.

*s'ha anat diferenciant els serveis de l'assistència social: assistent social, educador de carrer, treballador familiar. Per a nosaltres tot és el mateix, ja que són feines de dinamització col·lectiva que poden permetre que no hi hagi tants casos de problemàtica de marginació».*⁷⁰⁸

Al poble de Gelida, en el ple municipal de 29 de juliol de 1982, es va aprovar la creació d'un Servei Social de Base amb la contractació d'un assistent social. La proposta va ser presentada al ple pel regidor de sanitat Juan Prados. Així deia la moció:

«La complexitat de la vida actual provoca també en poblacions com aquesta el que sectors importants es trobin marginats i desprotegits per desconèixer o ignorar els mecanismes i les possibilitats d'ajuda econòmica o atenció social que els centres especialitzats que hi ha puguin oferir-els-hi en aquest sentit, es considera necessària la presència d'un assistent social amb dedicació parcial, pel moment. I amb la finalitat de solucionar els problemes d'assistència i orientació d'alcohòlics, joves sense feina, tramitació d'ajudes socials i econòmiques per ancians o invàlids que no rebin prestacions, expedients de jubilació, enfermetat, etc. cooperació en l'organització d'activitats socials en el Casal dels Avis, etc.

*L'existència d'aquest servei permetrà millorar a les persones que més ho necessiten, en tot cas, i degut a la indisponibilitat d'aquest ajuntament de finançar, per raons econòmiques, aquest servei, la contractació de l'assistent social es condiona a la concessió d'ajuda econòmica per la Direcció General de Serveis Socials que subvencioni íntegrament la despesa».*⁷⁰⁹

Per aquest motiu, l'ajuntament gelidenc es comprometia a la creació dels Serveis Socials amb un assistent social, aportant un espai municipal i el material de funcionament. L'assistent social contractat treballaria vuit hores a la setmana a raó de vint-i-cinc mil pessetes mensuals.⁷¹⁰

L'Ajuntament de Vilafranca també va contractar any rere any, un nombre considerat d'educadores de llars d'infants pel servei de guarderia municipal.

⁷⁰⁸ *Tothom*, 10 d'abril de 1984.

⁷⁰⁹ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 64-65. Capsa 2690.

⁷¹⁰ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 64-65. Capsa 2690.

També es contractaven nous perfils professionals segons les necessitats dels ajuntaments. La informàtica i els ordinadors arribaven als ens locals. El desembre de 1981 es va aprovar per part de l'Ajuntament de Vilafranca la contractació d'un operari especialista en ordinadors.⁷¹¹

Els Plans d'Ocupació Comunitària també ajudaren temporalment a l'increment puntual de les plantilles dels ajuntaments. Aquests plans fomentaven l'ocupació i estaven vinculats a la presentació de projectes per part dels ajuntaments. En la majoria dels casos eren personal per obres públiques, com oficials i peons de paleta. Per exemple, a Sant Martí Sarroca es va contractar un peó dins del Segon Pla per tal de reparar la teulada del cementiri municipal i la construcció d'una caseta a la zona esportiva.⁷¹² Sant Sadurní d'Anoia, en el mateix Segon Pla d'Ocupació Comunitària de Catalunya, va contractar dos peons de paleta per 181 dies,⁷¹³ i en el Tercer Pla, contractaren, per sis mesos, a dos manobres i dos paletes per fer les obres de reparació del cementiri municipal de Monistrol d'Anoia, del col·lector de l'avinguda Jaume Rosell i de les voravies dels carrers Provença i Sant Isidre.⁷¹⁴ Gràcies a aquest pla, l'Ajuntament de Vilafranca va poder contractar el 1983 a deu paletes oficials de segona i onze peons.⁷¹⁵

La contractació de les persones per part dels ajuntaments havien provocat algunes queixes en els plens municipals. Per exemple, el setembre de 1982, a l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, després de seguir el procés legal establert per a la provisió de places de policia local, va fer els nomenaments de quatre agents en propietat. En el ple de 27 de setembre de 1982, el regidor comunista Josep Borell va emetre una discrepància. Aquest és el redactat de les actes municipals:

«que no s'havia obrat justament, ja que ell coneixia altres persones que havien sol·licitat de prendre-hi part en l'oposició i no se'ls donà opció, a més va dir que pel fet d'ésser votat per la població es creia amb el deure de donar preferència a les persones veïnes de la mateixa».

⁷¹¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 30-31. Capsa 12.796.

⁷¹² Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 19. Llibre 1546.

⁷¹³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 72-73. Llibre 810/86.

⁷¹⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 86. Llibre 812/86.

⁷¹⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 207-208. Capsa 12.796.

L'alcalde Carles Querol va respondre que en el procés havia seguit la legalitat i en cap moment s'havia produït cap reclamació. El regidor convergent Joan Amat, es va sumar a la queixa manifestant que s'havien contractat a persones de fora del municipi.⁷¹⁶

La majoria d'ajuntaments contracten el mínim de personal necessari perquè els pressupostos per formalitzar noves relacions laborals eren limitats per culpa dels ingressos fins que, a poc a poc, aquests anaren creixent. Creiem que no es va produir un increment de nous perfils professionals als ajuntaments de manera generalitzada. Tan sols a Vilafranca del Penedès es va contractar personal per fer front a les noves polítiques sorgides de l'ajuntament socialista com la creació de serveis socials i llars d'infants. I també per afrontar als avenços informàtics en l'administració. En els altres ajuntaments es contractava arquitectes i aparelladors amb horaris –i honoraris limitats- i també monitors d'esports per als centres escolars que eren sufragats per l'administració local i les associacions de pares i mares amb les quotes que cobraven als pares dels alumnes. Per tant, no es pot afirmar de manera generalitzada que els ajuntaments contractessin nous perfils professionals per modernitzar l'administració. Això podia ser perquè no tenien diners per contractar o simplement no entraven dins de les polítiques a realitzar pels governs municipals. Els ajuntaments sí que contractaren, per baixes de jubilació i malaltia, a administratius, auxiliars administratius i agutzils. Els dos primers casos responien a la idea de l'ajuntament «gestoria» i l'altra a l'acció directa d'arranjament de problemes i control del municipi.

5.5. La cultura des dels ajuntaments.

A diferència de les polítiques vinculades amb el planejament i les obres d'urbanisme, les d'hisenda municipal i també de recursos humans, els ajuntaments durant aquest període van impulsar polítiques culturals? O bé continuaren desenvolupant les mateixes accions que fins aleshores? Van impulsar equipaments? O tan sols es van limitar a comprar trofeus per a les competicions de les festes majors? El següent capítol s'ha dividit en tres apartats: la creació i reforma d'equipaments; la

⁷¹⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 55. Llibre 812/86.

d'accions culturals i el suport a les entitats culturals i en el cicle festiu. Cal advertir que en alguns casos les regidories eren d'educació i cultura i, per tant, els seus pressupostos eren més limitats. L'ensenyament tenia unes grans mancances, si bé les escoles eren de titularitat estatal, dependents del Ministeri d'Educació, els edificis i el seu manteniment acostumaven a ser municipals, així com alguns aspectes vinculats amb els mestres doncs era l'administració municipal qui els calia oferir hostatge.

5.5.1. Equipaments.

La construcció o rehabilitació d'espais per equipaments culturals fou important per alguns municipis que feren un esforç econòmic important. Per exemple, el febrer de 1980, l'Ajuntament de Castellet i la Gornal va habilitar un espai al primer pis de l'edifici de l'ajuntament per a bastir una biblioteca, que va ser una reclamació veïnal:

*«concediendo autorización a José Antonio Lluch Navarro, y otros vecinos, que han formulado y elevado solicitud a la Alcaldía-presidencia a tal objeto para recopilar e inventariar todo el material bibliográfico existente en las dependencias municipales, debiéndose formalizar el oportuno escrito en el que se recojan tal autorización, así como las responsabilidades y derechos que los mismos [sic] frente al ayuntamiento en la iniciación y establecimiento de dicha biblioteca, debiéndose constituir por todos ellos una Comisión que administre dicha instalación».*⁷¹⁷

L'Ajuntament de Castellví de la Marca va rebre una ajuda de vuit-centes mil pessetes per a millores de la biblioteca municipal procedent del Patronat Provincial per la Millora de la Vivenda Rural.⁷¹⁸ El mateix organisme va concedir un ajut d'1.250.000 pessetes a l'Ajuntament de Pontons per a obres de reforma del Centre Social Municipal. D'aquests diners, cent mil pessetes eren a fons perdut. Les restants, 1.150.000 pessetes s'havien de retornar.⁷¹⁹

⁷¹⁷ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 27-29. Capsa 8.

⁷¹⁸ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 2. Capsa 7.

⁷¹⁹ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, pp. 22334-22335. Capsa 370.

El regidor de cultura Pere Rovira, de l'Ajuntament de Torrelavit, va exposar en el ple municipal de 21 de juny de 1979 tot un seguit de necessitats en el camp de l'educació i de la cultura. Entre les propostes estava el d'una biblioteca pública.⁷²⁰

A part de demanar aportacions econòmiques per a fer biblioteques, també demanaven llibres per tal d'omplir els prestatges d'aquests equipaments. L'Ajuntament de Font-rubí va demanar, el 1979, llibres a les caixes d'estalvi allà no tenien oberts comptes corrents.⁷²¹ El mateix va fer la regidoria de cultura de Torrelavit on lliurà un lot de llibres que el regidor Pere Rovira aconseguí de l'entitat Caixa Penedès, gràcies al treballador Isidre Aymerich. D'aquesta manera ens ho explicà el mateix Rovira per a la biblioteca de l'esplai del poble:

«Hi ha el Centre d'Esplai la Baldufa que hi havia tota una colla de jovent que havia engegat mossèn Aragonès. Estaven molt actius en aquesta primera etapa, va ser la més llarga i més activa, feien molta feina. Jo com que era regidor de cultura vaig anar a veure al senyor Aymerich de Caixa Penedès i de seguida ell voluntàriament em va lliurar una quantitat de llibres que havia editat Caixa Penedès i els hi vaig dur a aquesta biblioteca».

De totes maneres, l'ajuntament també va comprar llibres, segons acord del ple de juliol de 1981, amb destí a la biblioteca i a l'escola.⁷²² Aquesta compra de llibres s'amplià el 1982.⁷²³

En el ple municipal de primer de març de 1983, l'Ajuntament de Sant Martí va aprovar demanar una subvenció al departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per a la compra de llibres i mobiliari per a la creació d'una biblioteca municipal a l'escola Jaume Balmes.⁷²⁴ Aquest fet va provocar entusiasme als redactors de la revista mensual *El Martinet*:

«Hem de donar l'enhorabona a qui hagi tingut tan feliç idea, encara que la podia haver tingut quatre anys enrere, però en la nostra opinió això dóna (donarà) pas a unes preguntes: A part de la seva utilitat fora de dubte pels

⁷²⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1980, p. 70. Capsa 559.

⁷²¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1979, p. 41. Capsa 12.

⁷²² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 33. Capsa 559.

⁷²³ Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1987, p. 5.

⁷²⁴ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes municipals 1983, pp. 18-19.

infants que vagin a col·legi, en quina manera està prevista la seva utilització veïns de Sant Martí? Si hi haurà servei de préstec de llibres i en quines condicions? Quin horari tindrà? Qui se'n cuidarà? (bibliotecari-a) S'ha considerat d'instal·lar-la en un altre lloc?

*L'acord [...] és sens dubte molt positiu, sobretot en un aspecte: De fet el que s'acorda és la creació d'una biblioteca municipal i és de suposar que el que hi hagi o no una subvenció és una cosa que afectarà el seu futur desenvolupament».*⁷²⁵

L'Ajuntament de Sant Cugat Sesgarrigues va demanar en el Pla d'Obres i Serveis de Catalunya de 1980 el projecte de biblioteca amb un pressupost total de 685.000 pessetes, aportant l'ens local la quantitat de 342.500 pessetes.⁷²⁶

A Torrelles de Foix, en el ple municipal de 14 de desembre de 1979, es va aprovar una moció d'alcaldia per instal·lar una biblioteca als locals que l'ajuntament tenia al carrer Ronda número u.⁷²⁷ Uns mesos més tard, en el ple de 14 d'abril de 1981, l'ajuntament va acordar encomanar a l'aparellador municipal l'estudi per la instal·lació d'una biblioteca a l'antiga capella del Roser, de propietat municipal, situada a la plaça de les Moreres.⁷²⁸ Les obres es contractaren el mes de juliol de 1981.⁷²⁹ Per tal de sufragar les despeses del cost de la reforma de l'edifici i la construcció de la biblioteca, l'ajuntament torrellenc va demanar un ajut al Patronat per a la Millora de la Vivenda Rural per import d'1.250.000 pessetes.⁷³⁰ En el ple de 15 de gener de 1982 s'informà que s'havia rebut un préstec del patronat per l'import demanat.⁷³¹ A part de les obres, es va contractar a una persona com a bibliotecària municipal a partir de 1982 per cinc mil pessetes al mes.⁷³²

Un altre tipus d'equipament eren les cases de cultura. Un exemple és l'Ajuntament de Castellví de la Marca que va demanar un ajut per reformar l'antic escorxador amb aquest destí, dins dels Plans d'Acció Municipal de 1982 de la Diputació

⁷²⁵ *El Martinet*, març de 1983, p. 5.

⁷²⁶ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal de 1980-1984, p. 9. Capsa 12.

⁷²⁷ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 12. Capsa 111.

⁷²⁸ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 61. Capsa 111.

⁷²⁹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 72. Capsa 111.

⁷³⁰ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 76. Capsa 111.

⁷³¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 87-88. Capsa 111.

⁷³² Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 85. Capsa 111.

de Barcelona.⁷³³ L'Ajuntament de Gelida va demanar als serveis tècnics del departament de Cultura de la Diputació de Barcelona la realització d'un estudi i projecte tècnic per adaptar un edifici propietat de l'ajuntament al carrer Major per a destinar-lo a casa de cultura i biblioteca. Alhora que també demanaren al servei de biblioteques de l'ens provincial la instal·lació d'una biblioteca pública a Gelida.⁷³⁴ La petició de l'ajuntament gelidenc va rebre una subvenció per part del Servei del Pla d'Obres i Serveis de Cooperació de la Diputació de Barcelona de 2.971.075 pessetes per a la reforma de l'edifici.⁷³⁵

Un altre equipament cultural que es posà en funcionament gràcies a la subvenció del departament de Cultura de la Generalitat, de 750.000 pessetes, va ser el Casal de Cultura als baixos de l'Ajuntament de Sant Quintí de Mediona. La subvenció s'acceptà en el ple municipal de 12 de novembre de 1982.⁷³⁶ En el ple municipal de 10 de desembre de 1982 es va dur a terme l'aprovació inicial del projecte. L'alcalde manifestà la necessitat d'un avançament de diners tot demanant una bestreta a la caixa de Cooperació de la Diputació de Barcelona per un import de 2.500.000 pessetes per fer les obres. El regidor Josep Olivé, d'Acció Municipal Democràtica, digué que no es podia demanar diners per avançat, ja que s'incrementava el deute. L'alcalde, aleshores, preguntà a tots els regidors. La resposta va ser que es demanés els diners a la Diputació.⁷³⁷ En el ple de 16 d'abril de 1983, s'informà de l'aprovació definitiva, per part de la Direcció General d'Urbanisme, del projecte de condicionament dels baixos de l'ajuntament per a destinar-los a casal de cultura.⁷³⁸

L'ajuntament quintinenc també va prendre l'acord, el 12 de novembre de 1982, de crear una biblioteca municipal amb el suport del mateix departament de Cultura de la Generalitat,⁷³⁹ sota el nom de Joan Sardà Lloret.⁷⁴⁰ L'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos va aprovar, l'abril de 1980, el projecte de construcció d'un local per a la

⁷³³ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 12. Capsa 7.

⁷³⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 49-50. Capsa 2690.

⁷³⁵ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1983, p. 5. Capsa 2690.

⁷³⁶ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, pp. 70-71. Capsa 541.

⁷³⁷ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, pp. 76-77. Capsa 541.

⁷³⁸ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, p. 94. Capsa 541.

⁷³⁹ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, pp. 71-72. Capsa 541.

⁷⁴⁰ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, p. 74. Capsa 541.

biblioteca municipal en els baixos de l'edifici de la Casa de la Vila amb un pressupost total d'1.448.845 pessetes, que es faria en diverses fases. La primera amb un cost de 453.562 pessetes serviria per sufragar les despeses relacionades amb l'estructura.⁷⁴¹

A part de la construcció i/o adequació de biblioteques i cases de cultura també hi havia algun ajuntament que es preocupà pel seu arxiu municipal. Entre febrer i març de 1982, l'Ajuntament del Pacs del Penedès adequà l'arxiu amb la compra de prestatges metàl·lics per import de 36.656 pessetes i d'una escala metàl·lica.⁷⁴²

També va ser el cas de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. En el ple municipal de 9 d'agost de 1982 s'informà que s'havia atorgat un conveni amb la Diputació de Barcelona per instal·lar l'arxiu municipal de la ciutat a la planta baixa de l'edifici de la Biblioteca Torras i Bages per deu anys.⁷⁴³ Després de tenir l'espai per ubicar l'arxiu, en el ple de 13 de desembre de 1982 es va aprovar les clàusules del conveni que l'ajuntament vilafranquí va establir amb la conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya per a la creació de l'Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca del Penedès.⁷⁴⁴ L'arxiu es va inaugurar el dia 11 de setembre de 1983. Segons Telm Huguet, regidor de cultura de l'Ajuntament de Vilafranca

«Jo vaig fer per maneres de connectar amb el Servei d'Arxius de la Generalitat i llavors hi havia el Sans Travé, qui era amb qui jo m'havia d'entendre i el vaig fer venir [...]. Vam poder obtenir que la Generalitat pagués les estanteries, en un local que era de la Diputació, la competència, i es va fer la inauguració de l'arxiu amb la Diputació i el Max Canher, el conseller de Cultura».

A Mediona, per tal de preservar i conèixer la història i el llegat dels seus avantpassats, es va crear un Museu Municipal. Els seus estatuts foren aprovats per unanimitat el 27 d'agost de 1980.⁷⁴⁵ El pressupost anual del museu va ser de cinquanta mil pessetes per a l'any 1981.⁷⁴⁶

⁷⁴¹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1981, p. 71. Capsa 1262.

⁷⁴² Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 85 i 87. Capsa 5.

⁷⁴³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 115-116. Capsa 12796.

⁷⁴⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 169. Capsa 12796.

⁷⁴⁵ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 86. Capsa 553.

⁷⁴⁶ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 56. Capsa 553.

A Vilafranca del Penedès, l'ajuntament va aprovar el març de 1980, el projecte de restauració i condicionament de l'edifici del carrer de la Font número 43, per a destinar-lo a Casa de la Cultura del Penedès, per import de 41.496.945 pessetes.⁷⁴⁷ L'aprovació definitiva del projecte va tenir lloc al maig del mateix any.⁷⁴⁸ Per reduir l'aportació econòmica al projecte, l'ajuntament vilafranquí va demanar a Caixa Penedès una subvenció de 8.200.000 pessetes.⁷⁴⁹ Aquest projecte va quedar aturat. En el ple municipal de 13 de juliol de 1981 es va desistir de realitzar el projecte per no ser possible la seva execució per no ser necessari.⁷⁵⁰ La Casa de Cultura es va establir aleshores en un pis del carrer de la Palma número dotze. Es va aprovar el contracte de lloguer, per cinquanta mil pessetes mensuals, per divuit vots a favor i dos vots en contra de CC-UCD en el ple municipal de maig de 1981.⁷⁵¹ En aquest estatge es va ubicar les instal·lacions vilafranquines de l'Escola d'Arts i Oficis artístics del Penedès. El lloguer del local va ser temporal perquè el desembre del 1982 consta com la seu de l'entitat Casal dels Amics del Vi i de la Bona Taula.⁷⁵² Amb el trasllat definitiu de l'Escola d'Arts i Oficis des de Sant Sadurní d'Anoia a Vilafranca, aquesta es va ubicar temporalment l'octubre de 1983 a l'Ateneu Municipal.⁷⁵³

En aquests anys es va aconseguir municipalitzar l'edifici sindical de la plaça del Penedès amb una cessió per part del Ministeri de Treball. L'Ajuntament de Vilafranca va arribar a un acord amb els sindicats –que reclamaven l'edifici- per repartir-se'l i establir unes condicions d'ús. Els sindicats es quedaren la segona planta i la resta de l'edifici el va assumir l'ajuntament vilafranquí. A l'Ateneu Municipal, nova denominació adoptada per l'ajuntament. Es deixaren espais a les entitats com a local social amb un despatx i una bústia.⁷⁵⁴

L'Ajuntament de Sant Martí Sarroca va apostar, com ja venia fent des dels anys 1960 i 1970, pel castell de Sant Martí. Amb l'entrada del nou ajuntament el 1979 es van

⁷⁴⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 181. Capsa 12794.

⁷⁴⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 213. Capsa 12794.

⁷⁴⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 199. Capsa 12794.

⁷⁵⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 182-183. Capsa 12795.

⁷⁵¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 156. Capsa 12795.

⁷⁵² *La Voz del Penedès*, 18 de desembre de 1982.

⁷⁵³ *Tothom*, 1 d'octubre de 1983.

⁷⁵⁴ *Tothom*, 16 de gener de 1982.

renovar els càrrecs de la Comissió de Reconstrucció i Conservació de Monuments Històrics i Artístics de Sant Martí Sarroca, presidida per l'alcalde Jaume Torres Costa, i amb Pere Balada, vicepresident; Lluís Pujadó, secretari; Ramon Montserrat, vicesecretari; i Joan Rovira, com a depositari. Igualment, es van aprovar tota una sèrie de subcomissions (obres, economia, relacions públiques, cultura i règim interior) amb atribucions i grups de persones a càrrec seu.⁷⁵⁵ Aquesta renovació es va realitzar en el ple municipal de 6 de novembre de 1979 tal com consten en els extractes del ple d'aquell dia en la revista *Martinet*.⁷⁵⁶ En el ple municipal de 18 d'abril de 1983, es van aprovar els estatuts per a la constitució del Patronat Castell Sarroca.⁷⁵⁷ Tan sols un mes abans el març de 1983, l'ajuntament martinenc va demanar una subvenció per a la reconstrucció del castell al departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.⁷⁵⁸

Respecte a equipaments, l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès també va adquirir, mitjançant una moció d'urgència en el ple municipal de juliol de 1981, de l'edifici i finca del Cinema Bolet, de 722 metres quadrats, propietat de quatre persones, que tenien llogat l'edifici a Francesca Bolet Quer, qui donava nom a l'edifici, per import de disset milions de pessetes. La compra es va aprovar amb divuit vots a favor i dos en contra, dels regidors de Centristes de Catalunya.⁷⁵⁹ L'Ajuntament de Vilafranca va rebre de la Diputació de Barcelona la quantitat de 6.140.000 pessetes per la compra de l'edifici de Cal Bolet.⁷⁶⁰ A part de la compra, es va establir el seu sistema de gestió. Es va nomenar al ple de juliol de 1982 a una persona que administrés la gestió de l'equipament i també van crear una ordenança reguladora per assistència a activitats artístiques i culturals.⁷⁶¹ Segons un escrit al butlletí *L'Ajuntament Informa*, dels mesos juliol i agost de 1981:

«Amb l'adquisició de Cal Bolet, Vilafranca compta amb un local municipal d'espectacles, cobrint així un dèficit evident en el camp cultural i artístic. Cal

⁷⁵⁵ *El Martinet*, desembre de 1979.

⁷⁵⁶ *El Martinet*, febrer de 1980.

⁷⁵⁷ *El Martinet*, maig de 1983.

⁷⁵⁸ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1983, p. 18. Llibre 1547.

⁷⁵⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 185-187. Capsa 12795.

⁷⁶⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 43. Capsa 12796.

⁷⁶¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 100 i 102 Capsa 12796.

Bolet és un lloc entranyable dins la vida vilatana. Construït a principis de segle és una bella mostra de l'època. El seu aforament i la seva situació han estat un bon estímul per a la seva compra. Caldrà, naturalment, arranjar-lo i adequar-lo per a la seva utilització. L'Ajuntament espera de posar-lo a ple rendiment, veurem si hi haurà la traça per fer-ho. El que si és cert, és que aquesta opció política exigirà d'aquest Consistori i dels futurs que hi comptin amb el Local Municipal, el qual vol dir que a Vilafranca hi haurà unes aportacions culturals que abans no hi eren o hi eren en poca freqüència.

L'adquisició de Cal Bolet també vol dir que les entitats vilatanes poden comptar des d'ara amb un local on desenrotllar-hi les seves activitats –teatre, concerts, espectacles infantils, etc.- i això ho creiem importantíssim. La gent que dedica part del seu temps a preparar activitats per als demés, tenen dret, es mereixen un local. I també pot ser útil a grups d'acció cultural a la comarca.

La gestió de la compra ha estat llarga i laboriosa i s'ha pogut portar a bon fi gràcies a la bona voluntat de molta gent.

*CAL BOLET, JA ÉS PATRIMONI DELS VILAFRANQUINS».*⁷⁶²

El teatre Cal Bolet va obrir portes el 29 de maig de 1982 amb la representació teatral de Terra Baixa i comptava amb un equipament d'il·luminació i un piano de cua.⁷⁶³

Encara que no era un equipament cultural com a tal, l'església de Sant Valentí de les Cabanyes, va ser objecte de petició d'una subvenció per part de l'ajuntament per a restaurar-la.⁷⁶⁴ Igualment, l'Ajuntament de Santa Fe del Penedès va concedir, el 1982, una subvenció de 74.168 pessetes al rector per a obres de restauració de l'església parroquial de Santa Fe.⁷⁶⁵

⁷⁶² *L'Ajuntament informa*, núm. 14, juliol agost 1981.

⁷⁶³ *L'Ajuntament informa, recull gràfic de quatre anys*, 1983.

⁷⁶⁴ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 82. Capsa 546.

⁷⁶⁵ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, p. 93. Capsa 5.

5.5.2. Accions culturals.

La cultura és una de les accions polítiques que els ajuntaments realitzen amb diverses finalitats, com preservar la identitat pròpia, dinamitzar la vida social, entretenir, educar en valors i en el lleure, etcètera. Una de les activitats que es realitzaven habitualment eren les festes majors.

També s'organitzaren altres accions, com per exemple, el foment de l'ús de la llengua catalana entre els veïns dels municipis. A Sant Martí Sarroca, des de la regidoria de cultura promogueren cursos de català per adults a partir de l'any 1981. Aquests eren impartits pel mestre de català de l'escola, els dijous al vespre.⁷⁶⁶ Durant aquests anys també es començà als municipis a treballar en diferents campanyes de normalització lingüística del català. La Generalitat de Catalunya va engegar campanyes a les quals, alguns ajuntaments s'hi sumaren, entre altres, les Cabanyes;⁷⁶⁷ Castellet i la Gornal;⁷⁶⁸ Font-rubí on s'adheriran a la campanya «*encara que en el nostre poble no tinguem massa problema en aquest aspecte o ben poc*»;⁷⁶⁹ Gelida, on crearen una comissió per dur a terme la campanya;⁷⁷⁰ Olesa de Bonesvalls;⁷⁷¹ Sant Pere de Riudebitlles;⁷⁷² Sant Quintí de Mediona;⁷⁷³ Sant Sadurní d'Anoia;⁷⁷⁴ Vilafranca del Penedès;⁷⁷⁵ i Vilobí del Penedès.⁷⁷⁶ En l'aspecte lingüístic, el ple municipal de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia va acordar concedir beques als treballadors municipals perquè aprenguessin català.⁷⁷⁷

Una acció de política cultural i patrimonial va ser la declaració per part de l'Ajuntament de Castellví de la Marca de declaració de zona d'equipament el 1981

⁷⁶⁶ *El Martinet*, desembre de 1980, p. 6.

⁷⁶⁷ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 79. Capsa 546.

⁷⁶⁸ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 8. Capsa 8.

⁷⁶⁹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 73. Capsa 13.

⁷⁷⁰ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, p. 26. Capsa 2690.

⁷⁷¹ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 12. Capsa 4.

⁷⁷² Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 38.

⁷⁷³ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1985, p. 43. Capsa 541.

⁷⁷⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, pp. 68-69. Llibre 810/86.

⁷⁷⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 56-57. Capsa 12796.

⁷⁷⁶ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 19. Capsa 6.

⁷⁷⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 40. Llibre 805/86.

l'espai on està enclavada l'església romànica de Sant Sadurní, al peu de la muntanya del Castellot.⁷⁷⁸

Vinculat amb la identificació del patrimoni arquitectònic del municipi, el consistori de l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos va autoritzar, el febrer de 1980, al regidor de cultura Àngel Vendrell a la recerca, localització, estudi i informe previ de tots els monuments històrics i artístics del terme municipal.⁷⁷⁹ Després d'aquestes tasques, l'octubre de 1982, el ple municipal va demanar a la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya la declaració de Monument Històrics i Artístics al castell de Penyafort i l'ermita de la Sanabra.⁷⁸⁰

L'interès per conèixer la història pròpia, la local, va dur a l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons a encarregar a Joan Castella Gassol, assessor d'informació i documentació municipal, la redacció d'un llibre d'història del municipi, per 275.000 pessetes.⁷⁸¹ El volum es va publicar l'any 1983. En el mateix sentit, el consistori de Torrelavit va aprovar en el ple de 18 de febrer de 1982 la convocatòria d'un concurs literari sobre la història del municipi amb una dotació econòmica de vint-i-cinc mil pessetes.⁷⁸²

L'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia –i gràcies a una donació particular- va constituir la Fundació Pública Patronat Cultural Parera el 1982. Els fins eren la realització d'activitats de tipus cultural i educatiu mitjançant ajudes i beques d'estudi, promocions culturals i educatives a favor dels veïns i residents al poble.⁷⁸³ També a Sant Sadurní, entre la parròquia i el vicari episcopal de la zona del Penedès Garraf van subscriure un document de cessió a l'ajuntament per traspassar la titularitat de l'Escola d'Arts i Oficis.⁷⁸⁴ D'aquesta manera, la gestió de l'escola passava de ser parroquial a municipal.

⁷⁷⁸ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 41. Capsa 7.

⁷⁷⁹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1981, p. 65. Capsa 1262.

⁷⁸⁰ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1983, p. 18. Capsa 1263.

⁷⁸¹ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 19. Capsa 8.

⁷⁸² Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1987, p. 3.

⁷⁸³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, p.46. Llibre 812/86.

⁷⁸⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982-1983, p.98. Llibre 812/86.

Els temps de la transició també ho foren per homenatjar a diferents persones de l'àmbit cultural de cada municipi. Per aquest motiu, la regidoria de cultura de l'Ajuntament de Vilafranca decidí organitzar diversos actes en relació a un dels personatges importants com el pedagog Dr. Josep Estalella i Graells. Entre altres coses, es va col·locar un retrat seu al saló de plens de l'Ajuntament de Vilafranca.⁷⁸⁵ Igualment, l'ajuntament vilafranquí va editar al voltant d'una quinzena de publicacions i es programaren exposicions temàtiques sobre Picasso i Darwin.

5.5.3. Suport a entitats culturals i al cicle festiu.

Una de les accions que els ajuntaments van continuar fent era el suport a les entitats socials i culturals dels municipis, que sovint eren les encarregades de dinamitzar la vida dels pobles. En el municipi d'Avinyonet del Penedès es va donar el cas que l'Associació de la Torre de les Gunyoles desitjava construir un equipament però li mancava el finançament. Per tal d'assolir el projecte d'edificació, l'Ajuntament d'Avinyonet va demanar al Servei de Cooperació de la Diputació de Barcelona un ajut en forma de préstec que hauria de retornar la societat.⁷⁸⁶ Si bé la petició de l'ajut era de dos milions de pessetes, la Diputació va prestar un milió que havia de retornar durant deu anys, a raó de cent mil pessetes cada any.⁷⁸⁷ L'Ajuntament de Castellet i la Gornal va concedir un ajut de quatre mil pessetes el 1979 al Centre Excursionista del Baix Penedès per a la realització d'activitats i suport organitzatiu.⁷⁸⁸

Una de les accions que eren més habituals en aquells temps en el camp de la cultura eren les subvencions i ajuts a les comissions encarregades d'organitzar les festes majors, les cavalcades de reis i el carnaval, per posar alguns exemples. A les Cabanyes, entre els anys 1979 i 1981, lliuraren a la Comissió de Festa Major la quantitat de setanta-tres pessetes.⁷⁸⁹

⁷⁸⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp.36-37. Capsa 12795.

⁷⁸⁶ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p.25. Capsa 10.

⁷⁸⁷ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p.34. Capsa 10.

⁷⁸⁸ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 21. Capsa 8.

⁷⁸⁹ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, p. 11, 34 i 54. Capsa 546.

L'Ajuntament de Castellet va aprovar en el ple municipal de juliol de 1981 concedir una subvenció de quinze mil pessetes als Joves de la Gornal per la construcció del drac (peça de bestiar festiu).⁷⁹⁰ La mateixa comissió de Joves també organitzava la festa major d'hivern i se'ls concedí un ajut de sis mil pessetes per a les festes.⁷⁹¹ I la quantitat de tres mil, l'any 1983, a la Comissió de Joves de les Masuques per a la preparació del Carnaval.⁷⁹²

El consistori de Castellví de la Marca va subvencionar a diferents entitats del poble per l'organització d'activitats. El 1979 ho va fer amb la coral, amb cinc mil pessetes, per a la celebració del seu aniversari; amb quatre mil pessetes i dos trofeus per a la Festa Major de les Cases Noves; a la Festa Major de Castellví, cinc mil pessetes, per celebrar la Indiada II; subvencionar a la Festa Major de la Múnia amb dotze mil pessetes i a la del barri de Castellví amb vuit mil pessetes. Així com la concessió de diferents trofeus per a competicions futbolístiques, ciclistes i de tir al plat.⁷⁹³ L'any 1981, la subvenció a la Festa Major de la Múnia va ser de 155.000 pessetes, 143.000 pessetes més que dos anys abans.⁷⁹⁴

Al poble de la Granada, a la tradicional festa del Most, l'ajuntament va pagar les arengades que es preparaven per a la festivitat bàquica.⁷⁹⁵

En el cas de la Festa Major del Pla del Penedès, fins aleshores s'organitzava per part d'una entitat, el Casino, però cada vegada més tenien dificultats per trobar gent per muntar-la. En el ple municipal del 3 de maig de 1979, la Comissió de Cultura de l'ajuntament informà que, després de reunir-se diverses vegades, creia oportú que la festa major fos organitzada per l'ajuntament amb la creació d'una comissió municipal que seria integrada per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament i representants de totes les entitats reconegudes del poble. Aquest fet però, va comportar un debat al ple sobre qui havia de presidir dita comissió:

⁷⁹⁰ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 86. Capsa 8.

⁷⁹¹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 2-3. Capsa 8.

⁷⁹² Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, pp. 39-40. Capsa 8.

⁷⁹³ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 7, 11 i 13. Capsa 7.

⁷⁹⁴ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 46. Capsa 7.

⁷⁹⁵ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, p. 1. Capsa 298.

«Toma la palabra el Sr. Alcalde, que expone que como presidente que es de la Comisión de Cultura debía presidir la que se pretendía crear, replicando el concejal Sr. Vallès, que ello a su entender supondría la pérdida de autonomía y vaciaría el concepto que dicha comisión de Cultura había conceptualizado, de otra parte podría representar una falta de agilidad en su gestión, y podría lo cual ser negativo dada la proximidad de las Fiestas y el arduo Trabajo a realizar.

Insistiendo el Sr. Alcalde en su proposición, se pasa a votación, sobre si debe ostentar la citada presidencia, de la que resultan dos votos a favor, absteniéndose el Sr. Alcalde.

*Acordando así la Formación de una nueva Comisión de Fiestas, para organizar la Fiesta Mayor y que se convoque a la reunión en que debía constituirse a dos miembros de cada una de las entidades del municipio».*⁷⁹⁶

Aquesta Comissió de Festes va ser constituïda a mitjans de juny de 1979, integrada per representants de les diferents entitats per elaborar un programa d'actes de la festa major.⁷⁹⁷

L'Ajuntament de Sant Martí Sarroca també va comprar trofeus per a la festa major del barri de la Bleda destinat a la celebració d'un partit de futbol, segons acord de la comissió de govern de 6 d'agost de 1979.⁷⁹⁸ Dins de les accions del cicle festiu, l'ajuntament martinenc, en el ple municipal de 7 de setembre de 1982 va aprovar la concessió d'una subvenció de quatre-centes mil pessetes a la Comissió de Festes de Sant Martí per eixugar el dèficit ocasionat durant l'anterior festa major.⁷⁹⁹

Els ajuntaments també promogueren comissions i entitats locals de caràcter cultural. A Castellet i la Gornal, l'ajuntament va constituir, segons l'acord de ple municipal de 19 d'octubre de 1979, una comissió formada per veïns del poble per col·laborar amb el Congrés de Cultura Catalana amb l'objectiu d'estudiar i promoure la cultural catalana, i obrí un compte corrent per a rebre aportacions econòmiques per aquest fi.⁸⁰⁰ L'ajuntament d'Olesa de Bonesvalls també va crear una comissió de cultura, constituïda sota la presidència de l'alcalde Marià Tutusaús, i formada per Josep

⁷⁹⁶ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, p. 90. Capsa 689.

⁷⁹⁷ Arxiu Municipal del Pla del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1979, p. 95. Capsa 689.

⁷⁹⁸ *El Martinet*, novembre de 1979.

⁷⁹⁹ *El Martinet*, octubre de 1982.

⁸⁰⁰ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 17. Capsa 8.

García Capilla, regidor, Joan Mitjans Raventós, del Club de Futbol Olesa, i Joan Sellarés Cuscó, de l'associació de pares d'alumnes.⁸⁰¹

Sens dubte, els municipis més grans com Vilafranca, Sant Sadurní, Gelida i Sant Quintí de Mediona, prengueren l'opció d'impulsar accions que anaren quelcom més enllà de la posada en funcionament d'equipaments culturals, així com propostes de noves activitats. Alguns municipis procuraren construir biblioteques rehabilitant espais ja existents, per tal de facilitar l'accés a la lectura als seus veïns. En canvi, en alguns municipis, les poques activitats culturals que es realitzaven començaven i acabaven amb les festes majors, on tot sovint l'organització ni tan sols requeia en el mateix ajuntament i es limitaven a pagar el castell de focs d'artifici o els trofeus dels campionats de futbol. També es procurà per adherir-se a les campanyes de normalització lingüística del català que la Generalitat de Catalunya impulsava. En alguns pocs casos, també es treballà per restaurar edificis històrics i donar una protecció legal. Aquest darrer aspecte és important perquè posava la llavor per a la protecció del patrimoni arquitectònic de l'Alt Penedès.

5.6. Especificitats locals d'abast supramunicipal dels pobles de l'Alt Penedès.

En aquest apartat, es considera oportú tractar dos aspectes que per la seva importància van succeir en aquest període de transició a la comarca de l'Alt Penedès. En primer lloc, es parlarà de la proposta de construir al terme municipal de Subirats una presó i una caserna militar. Quina va ser la resposta al municipi sobre aquesta proposta? I la comarca, com actuà? I en segon lloc, s'organitzà la Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès i del Garraf. Quines van ser les necessitats que portaren a alguns ajuntaments a constituir aquest organisme supramunicipal? Com s'organitzà? Hi havia alguns precedents anteriors a la comarca de l'Alt Penedès? En els dos següents apartats coneixerem que va succeir en aquests casos.

⁸⁰¹ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1984, p. 23. Capsa 4.

5.6.1. La proposta de construir una presó i una caserna militar a Subirats.

Uns dels problemes i neguits que afectaren, no tan sols al municipi de Subirats, sinó també en tots els pobles de la comarca de l'Alt Penedès va ser la doble proposta de construcció d'una presó i una caserna militar al seu terme municipal. Com acostumava – i acostuma- a succeir en aquests casos, començaren a córrer tota una sèrie de rumors a mitjans de 1978 sobre la possibilitat de construir i instal·lar una presó a Subirats. El terme municipal de Subirats és un dels més grans de Catalunya en extensió amb onze nuclis poblacionals.

El 17 de juliol de 1978, l'alcalde de Subirats, Pere Vendrell Ros, va enviar una carta al governador civil de Barcelona, José María Belloch Puig, exposant-li les seves inquietuds sobre la possibilitat de construir el centre penitenciari:

«Mi respetado y querido gobernador:

En nombre de esta Corporación Municipal, y en el mío propio, acudo ante V.E. para exponerle un problema que nos preocupa grandemente y que se trata de los constantes rumores que apuntan la posibilidad de que la nueva Cárcel Modelo de Barcelona se proyecta instalarla en el Término Municipal de Subirats.

En efecto, tales rumores han corrido y corren constantemente por todo el Municipio, y son continuas las quejas que se formulan ante esta Alcaldía y ante todos los miembros de la Corporación Municipal, tanto por parte del vecindario como por toda clase de Entidades, Asociaciones de Vecinos, Partidos Políticos y fuerzas vivas de la población, los cuales muestran una decidida y unánime postura opuesta a la instalación en Subirats de la Cárcel Modelo.

Esta Alcaldía es conocedora de que, antes de que por quién corresponda se pueda llegar a adoptar una resolución concreta sobre instalación de la Cárcel Modelo en un punto determinado, deberán efectuarse numerosos trámites, entre los que, indudablemente, ha de figurar el conocer la opinión de la Corporación Municipal y de los vecinos del Municipio afectado (postura que, por cierto, y en cuanto a Subirats, es total y unánime contraria hacia tal instalación), pero, al objeto de impedir la continuidad y alza de las escala de noticias y rumores alarmantes que circulan en tal sentido, y poder tranquilizar al vecindario, nos

interesaría en gran manera conocer su autorizada opinión sobre el particular, y anunciar, de modo claro y terminante, lo descabellado de tales rumores.

Es por ello que le ruego que, con la posible urgencia, nos confirme que no se tiene en cuenta a Subirats para instalar en su término la Cárcel Modelo de Barcelona, significándole que, hace algunas semanas, al Presidente de la Generalitat, por conducto del Diputado Provincial de la Comarca, nos manifestó que, según noticias procedentes de la dirección General de Prisiones, el Municipio donde se estudiaba la ubicación de la repetida Cárcel no era, de ninguna manera, al de Subirats.

En espera de sus noticias sobre el particular y rogándole que me disculpe las molestias que pueda ocasionarle, le saluda atentamente y queda, como siempre, a su disposición, s. afmo. s. s. y amigo.

*Pere Vendrell [firma]».*⁸⁰²

La carta enviada per l'alcalde subiratenc va rebre una resposta al cap de pocs dies després per part del governador civil Belloch. En el text de l'epístola governativa s'informava que els rumors eren infundats i que els projectes s'estaven desenvolupant al Ministeri de Justícia a Madrid, dels quals ell no tenia cap notícia en aquell moment.⁸⁰³

L'any 1979 tornà a circular els rumors de la possible instal·lació de la presó a Subirats, així com en altres pobles de Catalunya. Passaren els mesos i dels possibles llocs per a ubicar el centre penitenciari no se'n parlà gaire al llarg de l'any següent, el 1980. És més, el president del govern de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol Soley, havia comentat en diverses visites a Sant Sadurní d'Anoia i a Vilafranca del Penedès que la presó no s'instal·laria a la comarca.

A part dels rumors per la instal·lació d'un centre penitenciari, s'incorporà un de nou. Va començar a parlar-se del fet que les diferents casernes militars situades a Barcelona es trauien de la ciutat i serien instal·lades en un altre punt. El lloc amb més números de la rifa va ser una altra vegada el municipi de Subirats.

⁸⁰² Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de la moció del Ple contra la possible instal·lació d'un centre penitenciari a Subirats 1978-1981. Capsa 200.

⁸⁰³ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de la moció del Ple contra la possible instal·lació d'un centre penitenciari a Subirats 1978-1981. Capsa 200.

En el ple municipal de l'Ajuntament de Subirats de 18 de gener de 1980 s'informà que, en relació al centre penitenciari, per part de la Generalitat de Catalunya s'estudiaven diverses opcions i la de Subirats n'era una.⁸⁰⁴ El ple va aprovar el 25 d'abril una moció contra la instal·lació del complex militar.⁸⁰⁵ I el 26 de març de 1981 n'aprovaren una altra contra la localització del centre penitenciari.⁸⁰⁶ El regidor de l'Ajuntament de Subirats Miquel Cols ens explicà el següent:

«La Direcció General d'Institucions Penitenciàries ens va comunicar a l'ajuntament, jo diria que se'ns va sondejar. I a partir d'aquí nosaltres ho vam fer públic. Vam estar en una reunió a la Generalitat i ens prometien compensacions però no ho vam veure clar».

I en relació a la possible instal·lació d'un complex militar per treure de la ciutat de Barcelona les casernes, Cols ens digué:

«Va aparèixer un militar a l'ajuntament. Precisament érem tres a l'ajuntament, l'alcalde, el Rafael i jo. Va venir un militar de paisà, que em sembla que era un coronel, i ens va explicar amb pèls i senyals que volien treure totes les casernes de Barcelona i portar-ho en una finca que hi ha a la muntanya d'Ordal, a la zona de Can Ravella. Els hi vam dir que no i va acabar aquí».

De totes maneres, els alcaldes i els ajuntaments de tots els municipis de la comarca de l'Alt Penedès signaren un manifest, que és el següent:

«1. - Entenem que la pretesa instal·lació del Centre Penitenciari, sense tenir en compte els criteris dels Ajuntaments afectats i de la Generalitat de Catalunya, així com del gran Complex Militar de 2.500 hectàrees a l'Alt Penedès, provocarien un canvi radical de la nostra realitat comarcal. Afegir a uns petits nuclis de població, per una banda, milers de presos, funcionaris i familiars; i, per una altra 10.000 soldats, centenars de comandaments militars i llurs famílies, comportaria una sèrie de problemes d'habitatges, centres escolars, serveis de tota mena, vies de comunicació, centres d'esplai i d'esbarjo, que afectarien profundament la nostra realitat comarcal en els aspectes territorial,

⁸⁰⁴ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p. 67. Capsa 9.

⁸⁰⁵ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p. 77. Capsa 9.

⁸⁰⁶ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, pp. 1-2. Capsa 9.

econòmic, social, agrícola i ecològic. Canviaria, en definitiva, la forma de viure i de ser dels penedesencs.

2. – La impossibilitat de conèixer a fons l'abast d'ambdós projectes no ens permet de precisar en detall les seves repercussions. Només a partir de la poca informació de què disposem, ja s'ha creat a tot l'Alt Penedès una gran inquietud que es concreta en l'oposició total, tant al Centre Penitenciari com al gran Complex Militar.

3. – Ens alarma el fet d'haver pogut verificar el total desconeixement que té la Generalitat de Catalunya sobre el gran Complex Militar. Creiem que un tema de tanta importància per si mateix i per les repercussions de tota mena que pot tenir per a Catalunya, en general, i per l'Alt Penedès en particular, no pot ser desconegut per la Generalitat. En els països més avançats del món la implantació d'instal·lacions d'aquest tipus no les decideix unilateralment el sector militar, pensant només en criteris de tipus professional o estratègic, sinó que les decideixen conjuntament les autoritats civils i les militars, tenint en compte, prioritàriament, els interessos del conjunt de la població afectada.

4. – Ens oposem fermament als dos projectes, ja que valorem del tot negatives llurs repercussions sobre l'Alt Penedès. atesa la realitat socio-econòmica de la nostra comarca, considerem que l'impacte d'aquests dos projectes ens pot perjudicar notablement, contràriament al que pot passar en d'altres indrets. No podem entendre com, existint a Catalunya zones on ja s'han fet grans inversions militars en terrenys que estan infrautilitzats per l'Exèrcit, s'escolleixi una comarca com la nostra on aquestes instal·lacions mai no han existit i on no les volem.

5. – Demanem al Govern de la Generalitat de Catalunya que assumeixi la nostra actitud. Demanen també als Ajuntaments del Penedès, als partits polítics, a totes les entitats i associacions, i a tots els penedesencs que donin suport a les nostres posicions, fent-nos arribar llurs adhesions. Els Alcaldes ens oposem als projectes del Centre Penitenciari i al gran Complex Militar perquè tenim el convenciment que l'equilibri de la nostra comarca: demogràfic, social i econòmic, és del tot incompatible amb les instal·lacions que ens pretenen imposar.

*Alt Penedès, 22 d'abril de 1980».*⁸⁰⁷

Els ajuntaments de la comarca de l'Alt Penedès anaren aprovant mocions en els seus respectius plens municipals: a Avinyonet del Penedès, el 30 d'abril de 1980, va mostrar la seva oposició als projectes i el 4 de juny va adherir-se per unanimitat a la moció de tots els alcaldes de l'Alt Penedès;⁸⁰⁸ el de Gelida el 9 de maig;⁸⁰⁹ a Pacs del Penedès el 16 de maig;⁸¹⁰ el 29 de juliol a Puigdàlber;⁸¹¹ a Sant Llorenç d'Hortons el 16 de juny;⁸¹² el 3 de juny l'Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles;⁸¹³ també el de Sant Quintí de Mediona el 8 d'agost;⁸¹⁴ el 16 de maig a Sant Sadurní d'Anoia;⁸¹⁵ i Torrelles de Foix el 8 d'agost.⁸¹⁶ A Vilafranca s'informà de la possibilitat de la instal·lació a les casernes en el ple de 14 d'abril de 1980 perquè s'havia comunicat en la reunió del consell d'Alcaldes,⁸¹⁷ i es concretà el rebuig en la moció del 30 de maig de 1980.⁸¹⁸

L'Ajuntament de Sant Sadurní va fer un ple extraordinari el 16 de maig de 1980 per tractar aquest tema. La lectura en el ple del manifest dels alcaldes la va fer el mateix alcalde sadurninenc Carles Querol Rovira i el portaveu del PSC i del govern de Sant Sadurní, Marcel Gabarró, que va dir:

«En nom del grup socialista estava completament d'acord amb el que diu el document, però fent l'observació que ha de quedar clar que tot el que s'ha fet i es farà en endavant des de l'Ajuntament no van contra l'exèrcit. No és aquesta la postura, sinó que el que s'impugna és una decisió concreta que sembla vol imposar l'exèrcit, tal com la instal·lació d'unes casernes, en el terme de Subirats. La protesta va en contra del procediment que s'ha seguit per portar-ho

⁸⁰⁷ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de la moció del Ple contra la possible instal·lació d'un centre penitenciari a Subirats 1978-1981. Capsa 200.

⁸⁰⁸ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp.56 i 59. Capsa 10.

⁸⁰⁹ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p.116. Capsa 2690.

⁸¹⁰ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p.46. Capsa 5.

⁸¹¹ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, p.44.

⁸¹² Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p.84. Capsa 8.

⁸¹³ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p.61

⁸¹⁴ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 82. Capsa 541.

⁸¹⁵ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 2-6. Llibre 808/86.

⁸¹⁶ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 44. Capsa 111.

⁸¹⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 198. Capsa 12794.

⁸¹⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 223-224. Capsa 12794.

*a terme i sobretot per la falta d'informació tant a la referent a les casernes com al centre penitenciari [...] també volem insistir que unes casernes de més de 10.000 persones, tan a prop als nuclis de petita població només faria que ofegar-los, demogràficament i culturalment i el canvi de vida seria total i immediat. Indirectament afectaria a diversos serveis suplementaris que indiscutiblement haurà d'assumir l'Ajuntament de Sant Sadurní. Sense cap més alternativa».*⁸¹⁹

Però el 1981, la Generalitat demanà als municipis possiblement afectats, el de Subirats en el nostre cas, el seu posicionament sobre la negativa de construir un centre penitenciari en el seu terme:

*«L'actual govern de la Generalitat, seguint la política de poca claretat i concreció als municipis afectats, torna a fer arribar d'una forma oficiosa i sense masses dades, la possibilitat de la instal·lació del centre penitenciari al nostre municipi, i ens demana amb una setmana de temps, que l'Ajuntament doni les raons per les quals s'oposa a la localització del centre penitenciari al seu terme municipal».*⁸²⁰

L'Ajuntament de Subirats es manifestà en contra per diversos motius. Un d'ells era la manera en què s'estava portant a terme la possibilitat d'instal·lar la presó. Igualment, l'ajuntament constatava que del projecte inicial de la Generalitat al que es murmurava no tenia res a veure. Es preveia instal·lar a Subirats la totalitat de la presó d'homes, deixant de banda la de dones i la de joves que serien les dues de menys impacte. La proposta de la Generalitat, a més, segons sembla, estava desestimada pel Govern d'Espanya. I també es posava de manifest la gran oposició que hi havia, no tan sols per part dels veïns de Subirats, sinó pels de tota la comarca de l'Alt Penedès. Segons ells, una instal·lació d'aquesta tipologia faria canviar el panorama del Penedès amb un fort caràcter agrícola i rural.⁸²¹

El manifest dels alcaldes va rebre el suport de diversos col·lectius, per exemple, dels capellans de l'Alt Penedès, de la Comunitat Cristiana de Sant Pau d'Ordal, de la

⁸¹⁹ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 2-6. Llibre 808/86.

⁸²⁰ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de la moció del Ple contra la possible instal·lació d'un centre penitenciari a Subirats 1978-1981. Capsa 200.

⁸²¹ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de la moció del Ple contra la possible instal·lació d'un centre penitenciari a Subirats 1978-1981. Capsa 200.

Joventut Nacionalista de Catalunya, del Front Nacional de Catalunya, de la Unió Sindical Obrera, la Unió Esportiva Santa Pau, de la Cambra Agrària de Subirats, dels centres d'esplai de la comarca, del Moviment Antinuclear i de la Federació d'Associacions de Veïns de l'Alt Penedès.⁸²²

Des dels veïns de Subirats es van dur a terme tota una sèrie d'iniciatives en contra de la instal·lació dels dos centres: el penitenciari i el militar. De fet, es va crear el Moviment per la Defensa de Subirats amb un sentit antimilitarista, defensant la no instal·lacions de les casernes i de les presons al municipi.⁸²³ Aquest moviment popular va servir per sensibilitzar a la ciutadania dels efectes negatius en el territori per la instal·lacions d'aquests dos equipaments. Des dels butlletins *Salvem Subirats* i *L'espanta ocells*, passant per comissions (mixtes amb l'ajuntament, informatives, de coordinació dels propietaris), festes, acampades, xerrades, concursos de fotografia, informacions sobre l'OTAN, etcètera, serviren per mobilitzar a la ciutadania i fer extensiu el problema que significaria per a la població de Subirats i de la comarca de l'Alt Penedès.

Finalment, ni la presó ni les casernes es van construir a Subirats. Després d'uns rumors sobre la seva possible implantació també a Avinyonet –amb la Roca del Vallès, Rubí, Polinyà i Santa Perpètua de Mogoda,⁸²⁴ finalment es va construir a la Roca del Vallès. Els tràmits d'expropiació forçosa dels terrenys de la Roca –propietat del Seminari Diocesà de Barcelona- tingueren lloc el juliol de 1981.⁸²⁵

5.6.2. La Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès i el Garraf.

Entre els principals problemes dels municipis de les comarques veïnes de l'Alt Penedès i del Garraf hi havia el de la gestió de l'aigua potable i el de les escombraries, però no eren els únics. Els ajuntaments de Sant Sadurní d'Anoia, Sitges, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú, treballaren conjuntament per cercar solucions. Els quatre ajuntaments eren governats en aquells moments pel Partit dels Socialistes de Catalunya.

⁸²² *Salvem Subirats*, número 1 i 2, s/d.

⁸²³ *L'espanta ocells*, juny de 1980.

⁸²⁴ *Comarca al dia*, 22 de maig de 1981.

⁸²⁵ *La Vanguardia*, 9 de juliol de 1981.

Aquests municipis aprovaren en els respectius plens municipals el projecte d'estatuts de la mancomunitat dels quatre municipis, per fins comuns i, en especial, per solucionar el problema de l'abast de l'aigua. Davant del consistori del ple municipal de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, el regidor Fulgenci Mestres Delriu, va fer palès el caràcter primordial de la recerca, captació, potabilització i distribució d'aigua.⁸²⁶

El 25 d'abril de 1980 es va constituir la comissió gestora de la Mancomunitat de l'Alt Penedès i Garraf formada pels alcaldes de Sant Sadurní, Sitges, Vilafranca i Vilanova. A més, es creà una comissió de treball formada per un regidor i un tècnic de cadascun dels ajuntaments. En el cas de l'ajuntament vilafranquí hi participaren el regidor Fulgenci Mestres i l'enginyer Robert Mestres Poblet.⁸²⁷

A principis de l'any 1980, els quatre ajuntaments demanaren al Ministeri d'Obres Públiques, per mitjà de la Confederació Hidrogràfica del Pirineu Oriental, que els seus tècnics redactessin el projecte per utilitzar un cabal de cinc-cents litres per segon de les aigües superficials del riu Anoia al seu pas per Sant Sadurní. A més, de la construcció de l'estació potabilitzadora i el transport de les aigües per a distribuir-les als quatre municipis: Sant Sadurní, Sitges, Vilafranca i Vilanova.⁸²⁸ Els dies 5 i 8 de desembre de 1980, els ajuntaments de Sant Sadurní i de Vilafranca demanaren al director de la Confederació Hidrogràfica que, arran la complexitat del projecte del riu Anoia, aquest es realitzés per fases. Una proposta del director de la Confederació Hidrogràfica del Pirineu Oriental va ser el projecte de conducció d'aigües des de la planta d'Abrera.⁸²⁹

Per tal d'avançar en la mancomunitat, els ajuntaments de Sant Sadurní, Sitges, Vilafranca i Vilanova feren una petició conjunta en el marc del Pla d'Obres i Serveis de Catalunya de 1980 la construcció d'una planta de compostatge, demanant una subvenció de seixanta-set milions de pessetes.⁸³⁰ Però la Generalitat no va aprovar el projecte. En el ple municipal, de 9 d'octubre de 1980, a l'Ajuntament de Vilafranca, es va produir un

⁸²⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 124. Capsa 12794.

⁸²⁷ *Tothom*, 3 de maig de 1980.

⁸²⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, p. 180. Capsa 12794.

⁸²⁹ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 71-72. Llibre 808/86. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 26-27. Capsa 12795.

⁸³⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 251-253. Capsa 12794.

debat entorn de diferents visions del projecte. A la premsa havien aparegut crítiques a la visió de Convergència i Unió sobre el projecte i de la Mancomunitat. Segons la Generalitat no es contemplava la creació de la planta transformadora d'escombraries ni la planta de compostatge. El regidor Antoni Raventós, de CIU, va exposar que:

«no estan d'acord amb el que s'ha publicat a la premsa i que ha sortit d'una manera molt desenfocada. Continuà dient que no hi ha cap dubte de què la planta transformadora de brossa és un agreujant necessitat i desmentit el que s'ha indicat a la premsa, doncs Convergència i Unió no s'ha oposat mai a la realització d'aquesta obra i analitza els arguments ja manifestats que fan impossible el seguir aquesta obra en el Pla d'Obres i Serveis i fa menció al que creu que ha estat una gestió no del tot encertada».

El regidor comunista Andreu Retamal i el centrista Carles de Porta digueren que la planta transformadora era del tot necessària, a la qual el mateix Porta va aportar al debat la necessitat de crear una comissió per entrevistar-se directament amb la Generalitat de Catalunya. Des del Partit dels Socialistes es:

«manifesta que no es tracta de polititzar i elevar protesta davant de la Generalitat de Catalunya sinó d'exercir un dret de reclamació establert en la llei i doncs del tràmit reglamentari d'informació pública afegint que, com sigui que en la reclamació no hi ha contingut polític, demanava a CDC que votes a favor a fi de donar força a la reclamació amb la unanimitat que hi havia hagut sempre per aquest assumpte».

El regidor convergent Antoni Raventós va dir que malgrat els arguments perquè CIU votés a favor de recolzar la reclamació davant de la Generalitat de Catalunya per rebre la subvenció per a construir la planta transformadora d'escombraries, CIU de Vilafranca estava disposada a compartir la reclamació però que no ho faria perquè en els plens municipals d'alguns ajuntaments de la comarca s'hi havia criticat a Convergència i Unió de manera greu, per la qual cosa els impedia sumar-se a la proposta. Finalment, s'aprovà la reclamació al ple de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès per catorze vots (PSC, CC-UCD, PSUC i Independent) i sis en contra (CIU).⁸³¹

⁸³¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp.293-297. Capsa 12794.

Davant de la negativa de la Generalitat de Catalunya d'atorgar una subvenció per a la planta transformadora, els quatre alcaldes principals dels ajuntaments de la Mancomunitat es mostraren preocupats per la decisió, ja que la consideraven política.

La planta transformadora d'escombraries responia a la necessitat de donar sortida a la brossa que generaven els municipis. Fèlix Sogas, alcalde de Vilafranca, en unes declaracions al *Tothom* va dir:

*«Aquest projecte respon a una necessitat sentida de fa temps en aquests municipis: Vilanova té un problema ecològic greu en el seu abocador, ja que crema les deixalles, i els fums embruten la zona, especialment l'entrada de la carretera de Vilafranca. A més és un abocador il·legal i sense possibilitat de ser legalitzat. Sitges té de moment resolt el problema, però aviat se li plantejarà. Sant Sadurní no pateix una urgència, però d'ací a pocs anys no tindrà on abocar la brossa. Finalment, Vilafranca té potser la situació més greu, ja que disposem d'abocador per a aproximadament mig any. El problema és que, perquè tenim un terme municipal molt pla, és difícil trobar llocs aptes per a un abocador. D'altra banda, és difícil trobar un abocador fora del terme municipal, perquè tots els municipis estan molt sensibilitzats per les qüestions ecològiques, i ningú el vol a casa seva. El problema per Vilafranca s'ha agreujat pel fet que a l'abocador actual, que ja era petit, se li ha escurçat la vida prevista, per la imposició d'Autopistes i Jefatura de Tráfico de cremar més la brossa (ja que els fums invadien l'autopista). Això vol dir que hem de tapar la brossa amb terra en lloc de cremar-la, omplint l'abocador a un ritme molt més accelerat del previst».*⁸³²

A més, el projecte tenia el suport de la Diputació de Barcelona que va observar que la comarca de l'Alt Penedès era el lloc idoni per instal·lar una planta de compostatge perquè, en ser una comarca eminentment agrícola, s'emprarien els adobs generats.⁸³³ El setmanari *Tothom* va publicar una entrevista amb el conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya Joan Vidal i Gayola, l'octubre de 1980. El conseller indicava que els estatuts de la Mancomunitat estaven mal redactats i que no hi

⁸³² *Tothom*, 4 d'octubre de 1980.

⁸³³ *Tothom*, 4 d'octubre de 1980.

havia un projecte tècnic amb una memòria valorada perquè el pressupost total ascendia a 134 milions de pessetes rodons.⁸³⁴

La Diputació de Barcelona va donar, l'any 1982, la quantitat de cent milions de pessetes a la Mancomunitat per tal de construir la planta transformadora d'escombraries.⁸³⁵ L'Ajuntament de Vilafranca va oferir, el desembre de 1982, a la Mancomunitat uns terrenys a la partida de la Pedrera, al terme municipal d'Olèrdola, de propietat municipal, de 76.680 metres quadrats, valorat en sis milions de pessetes.⁸³⁶ En el ple municipal de 31 de gener de 1983 l'Ajuntament de Vilafranca aprovà la venda de la finca pel preu valorat a la Mancomunitat, amb els tres vots contraris dels centristes de la UCD perquè no hi havia concreció en els terminis de pagament i l'emplaçament inadequat de la planta.⁸³⁷

Entremig de l'enrenou de la planta transformadora de brossa, el 9 de juliol de 1981 es va constituir legalment, a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú la Mancomunitat. A més, s'informà que hi havia 1.200 milions de pessetes de la Direcció General d'Abast Hidràulics del Govern de l'Estat per extreure l'aigua del riu Anoia, al seu pas per Sant Sadurní d'Anoia.⁸³⁸ Uns altres projectes que treballaren van ser crear un escorxador comarcal, petició que feren el 14 de juny de 1982 en la reunió plenària de la Mancomunitat.⁸³⁹ Aquests també foren temps, el dia 5 de novembre de 1982, d'incorporació de nous ajuntaments com el de Canyelles, Cubelles i Santa Margarida i els Monjos el novembre de 1982.⁸⁴⁰ Finalment, es va construir la planta transformadora d'escombraries ubicada a la finca de la Pedrera.

Alhora, també es va intentar constituir una altra Mancomunitat per municipis de l'Alt Penedès formada pels vint-i-cinc ajuntaments que aleshores formaven la comarca.⁸⁴¹ Els fins d'aquesta Mancomunitat eren molt semblants a la que els quatre

⁸³⁴ *Tothom*, 11 d'octubre de 1980.

⁸³⁵ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, p. 67. Llibre 808/86.

⁸³⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981-1982, p. 166. Capsa 12796.

⁸³⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1983, pp. 189-190. Capsa 12796.

⁸³⁸ *Tothom*, 18 de juliol de 1981.

⁸³⁹ *Tothom*, 16 de juny de 1982.

⁸⁴⁰ *La Voz del Penedès*, 13 de novembre de 1982.

⁸⁴¹ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de Constitució de la Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès 1980. Capsa 298.

grans ajuntaments promogueren, tal com consta en l'acta del ple de Castellví de la Marca de 8 d'agost de 1980, quan s'aprovà per aquest consistori la seva participació:

*«para la creación, conservación y mantenimiento de los Servicios que interesen a los Ayuntamientos Mancomunados, como son los Servicios de búsqueda, captación, potabilización, distribución y saneamiento de agua, tratamiento y eliminación de residuos urbanos y creación de los Servicios de Mataderos y Mercados Comarcales y los de actividades culturales, sanitarios, de asistencia social y de reparación de Caminos Vecinales».*⁸⁴²

Anys després, el 1985 es va constituir una altra Mancomunitat integrada pels municipis del Pla del Penedès, Puigdàlber, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona i Torrelavit per fer la recollida d'escombraries, serveis de neteja, comptabilitat informatitzada, serveis tècnics, i qualsevol altra cosa que es cregués oportú.⁸⁴³

⁸⁴² Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 27. Capsa 7.

⁸⁴³ Arxiu Municipal de Subirats. Expedient de Constitució de la Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès 1980. Capsa 298.

Capítol 6. Les eleccions durant la transició a l'Alt Penedès.

«Las elecciones del 15 J fueron una fiesta.

La gente quería libertad y democracia.

El pueblo español quería votar»⁸⁴⁴

Salvador Sánchez-Terán⁸⁴⁵

6.1. Introducció.

El període que va des de la mort del dictador Francisco Franco fins a l'any 1983 es van celebrar diversos referèndums i eleccions. Es podria afirmar que la ciutadania va vèncer al franquisme a cop d'urna. Durant la dictadura ja van fer-se algunes passes, amb la presentació de candidats no addictes al règim franquista en les eleccions a representants del terç familiar per ser procuradors en Corts i regidors en ajuntaments. Prova d'això el tenim, tal com s'ha vist, en les eleccions al terç familiar a Vilafranca del Penedès el 1973, amb la concurrència de cinc candidats, tres dels quals no estaven recolzats per la classe dirigent del règim.

A partir del referèndum de la Llei per a la Reforma Política el 15 de desembre de 1976 fins a les eleccions municipals de 1983 se celebren un total de tres referèndums i sis eleccions de diversa aplicació territorial: municipal, autonòmica i estatal. En tan sols vuit anys tingueren lloc nou convocatòries electorals. L'any amb major intensitat va ser el 1979 en què la ciutadania a la comarca de l'Alt Penedès i a Catalunya fou convocada a tres votacions: les eleccions generals de l'1 de març, les municipals del 3 d'abril i el referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya el 25 d'octubre.

Aquest capítol explica cadascun dels referèndums i eleccions que se celebraren, amb un estudi de geografia electoral, analitzant que va passar en cada municipi, sempre que es disposi d'informació completa. En aquest capítol sorgeixen alguns interrogants. La participació en les diferents convocatòries electorals va ser sempre constant? Es votà

⁸⁴⁴ SÁNCHEZ-TERÁN, Salvador. *La Transición. Síntesis y claves*. Editorial Planeta. Barcelona, 2008, p. 175.

⁸⁴⁵ Exgovernador civil de Barcelona el 1976, assessor d'Adolfo Suárez el 1977, diputat per Salamanca les eleccions de 1977 i 1979 i ministre de Transports i Comunicacions (1978-1980) i de Treball (1980).

més en unes eleccions que en altres? Quina va ser l'evolució electoral en cadascun dels municipis de l'Alt Penedès? Sempre va guanyar una mateixa formació política en el mateix poble? O pel contrari, hi ha variacions segons quina era la convocatòria? L'Alt Penedès tenia una única tendència? Vegem-ho.

El procés de treball de les dades electorals no ha estat gens fàcil. En algunes ocasions s'han trobat diferents dades per un mateix municipi i elecció. Aleshores, s'ha optat per emprar les fonts primàries i buidar la documentació electoral que es conserva als arxius municipals, és a dir, les actes d'escrutini, que aporten les dades necessàries per a la nostra investigació: electors inscrits al cens electoral, nombre de votants, vots a candidatures, vots nuls i en blanc. Aquestes dades ens ofereixen la possibilitat, de conèixer la participació, la tendència de la població en cada elecció o referèndum, i els partits i candidats amb major nombre de vots.

Allà on no ha estat possible aconseguir les actes d'escrutini, o bé perquè no s'han conservat o bé perquè, si el sobre restava tancat des del dia de l'elecció, no se'ns ha permès per part del personal de l'ajuntament obrir-lo per conèixer el seu interior, s'ha cercat la informació en les pàgines web del Ministeri de l'Interior o del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya. En el primer cas, s'han detectat algunes mancances (no apareixen els vots nuls i blancs) i en el segon no consten les dades a escala municipal dels vots obtinguts pels candidats al Senat. Una altra font ha estat la premsa local i comarcal, que si bé en alguns casos ha presentat la informació de manera incompleta, els partits i candidats amb major nombre de vots, no sempre ens ha servit per elaborar els percentatges, però si ha servit per complementar els espais buits que teníem. De totes maneres, per un mateix municipi i elecció, ens hem trobat també diverses dades amb petites variacions. En cada cas s'ha elegit el que semblava més fiable.

Durant aquest període, la comarca de l'Alt Penedès estava integrada per vint-i-cinc municipis, dos menys de l'actual: Olesa de Bonesvalls i Castellet i la Gornal. Aquests dos pobles s'integrarien a l'Alt Penedès arran de la Llei 3/1990, de 8 de gener, de modificació de la divisió comarcal de Catalunya, segregant-se la comarca del Garraf.⁸⁴⁶ Encara existia una diferenciació amb el límit comarcal actual: el partit judicial. El partit judicial de Vilafranca del Penedès contia aleshores tots els municipis

⁸⁴⁶ Llei 3/1990, de 8 de gener, de modificació de la divisió comarcal de Catalunya.

de l'Alt Penedès excepte els de Gelida i Sant Llorenç d'Hortons, que estaven al de Sant Feliu de Llobregat, i els municipis d'Olesa de Bonesvalls i de Castellet i la Gornal que ho eren del de Vilanova i la Geltrú. Aquesta demarcació té afectacions en l'organització electoral, és a dir, en el marc de les juntes electorals de zona. Malgrat això, l'estudi contempla l'actual marc espacial de la comarca de l'Alt Penedès, integrat per vint-i-set municipis.

En aquest capítol s'expliquen i analitzen cadascuna de les tres eleccions generals de 1977, 1979 i 1982, les dues eleccions municipals de 1979 i 1983, les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i els tres referèndums de 1976, 1978 i 1979.

6.2. El referèndum de la Reforma Política de 1976.

El 15 de desembre de 1976 es va celebrar el referèndum per a la llei de Reforma política aprovada el 18 de novembre de 1976 per les Corts espanyoles, que suposava el primer pas del règim franquista a la democràcia.

La Llei per a la Reforma Política aprovada per les Corts franquistes significava un canvi de paradigma. El Consejo Nacional del Movimiento aprovà la llei el 16 d'octubre per vuitanta vots a favor, tretze en contra i si abstencions. Els mateixos procuradors a Corts votaren el 18 de novembre. El resultat va ser quatre-cents vint-i-cinc vots a favor, cinquanta-nou en contra i tretze abstencions. Aquestes votacions suposaven el principi del final del sistema franquista. La Llei d'Associacions Polítiques va facilitar que a les Corts es creessin diferents grups polítics entre el febrer i l'abril de 1976. Aquests van ser Acción Institucional, amb setanta-un membres i liderada per Rafael Díaz-Llanos; el Grupo Laboral-Democrático amb Rafael Artega al capdavant, amb quaranta-tres membres procedents del terç sindical; la Unión del Pueblo Español, dirigida per Carlos Pinilla, amb seixanta-nou membres; la Unión Democrática Española encapçalada per Álvaro de Lapuerta, amb vint-i-cinc membres; el grup Independent dirigit per Alberto Jarabo, amb trenta-set membres; i el Regionalista presidit per Laureano López Rodó, amb cinquanta-un membres. Els tres primers grups eren

contraris a la llei i els tres següents partidaris. A l'octubre se'n creà un altre grup, Aliança Popular, de Manuel Fraga, on s'integraren diferents membres d'altres grups.⁸⁴⁷

La llei incorporava novetats i contenia diferències amb el sistema organitzatiu de l'Estat. Espanya tindria a partir d'aleshores un sistema bicameral, amb el Congrés dels Diputats amb 350 membres i el Senat amb 207, tots aquests elegits per sufragi universal. Els senadors serien escollits per circumscripcions provincials i aplegaria més tard els senadors per designació territorial. En el cas de la cambra alta, el Cap de l'Estat podia escollir quaranta-un membres. El Congrés dels Diputats tindria un mandat de tres anys i el Senat de quatre. Tal com va explicar Andreu Mayayo al seu llibre «*La ruptura catalana*» es presentaren dos models diferents pel Congrés dels Diputats. El primer, l'opció de Suárez i de l'oposició democràtica, d'una cambra de representació àmplia. El segon, propugnat per Manuel Fraga Iribarne i l'Aliança Popular del «*bipartidisme de la Restauració*».⁸⁴⁸

La Plataforma de Organismos Democráticos es va reunir en assemblea el 27 de novembre. Hi participaren un gran nombre de representants polítics. La Plataforma afirmà que s'havien de dur a terme tota una sèrie de condicions mínimes, com el reconeixement dels partits i sindicats, la protecció i garanties a les llibertats polítiques i sindicals, la dissolució de l'aparell polític del Movimiento, la neutralitat de l'Administració, l'amnistia, la utilització igualitària dels mitjans de comunicació públics, negociació de les normes del referèndum i el reconeixement d'institucionalitzar políticament totes les regions d'Espanya.⁸⁴⁹ Tal com va recollir Mayayo, signaren aquest acord els catalans Josep Benet i Pere Portabella (Assemblea de Catalunya), Ramon Planas (Partit del Treball d'Espanya), Miquel Roca (Convergència Democràtica de Catalunya), Víctor Tarruella (Lliga de Catalunya), Alexandre Cirici (Partit Socialista de Catalunya-Congrés), Antoni Gutiérrez Díaz (Partit Socialista Unificat de Catalunya) i Llibert Cuatrecasas (Unió Democràtica de Catalunya).⁸⁵⁰ Santos Julià ha escrit que mai un govern a Espanya com el que va tenir Adolfo Suárez en aquests mesos de 1976 va tenir una oposició tan predisposada al diàleg

⁸⁴⁷ NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M. «¿Atado y bien atado? Franquismo sin Franco y esperanzas de reforma, 1973-1975» a NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M.; GÁLVEZ MUÑOZ, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*. Editorial Crítica – Marcial Pons. Barcelona, 2017, p. 68.

⁸⁴⁸ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana. Les eleccions del 15-J del 1977*. Editorial Afers. Catarroja, 2002, p. 58.

⁸⁴⁹ JULIÀ, Santos. *Transición. Historia de una política española (1937-2017)*. Galaxia Gutenberg. Barcelona, 2017, p. 380.

⁸⁵⁰ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, p. 59.

*«que se diría que en la negociación le iba la misma vida. La oferta se generalizo o la necesidad se agudizó».*⁸⁵¹

En l'editorial del setmanari vilafranquí *Tothom* es decantava per «La quarta opció», l'abstenció. Segons el text,

*«és la que des de la seva il·legalitat propugna l'oposició democràtica, la qual a través de comunicats, a través de tots els mitjans que li són vàlids, a través de les veus dels seus líders rebutja el referèndum i per tant la llei de la reforma política».*⁸⁵²

Prengueren aquesta opció per no estar d'acord amb les regles del joc que s'havien posat sobre la taula, no pas sobre la necessitat real d'un canvi democràtic que, malgrat tot, venia de la reforma pactada i no de la ruptura.

Quan s'estava coent la llei per a la Reforma Política de 1976, aprovada a les Corts espanyoles el 18 de novembre i referendada un mes més tard, el sadurninenc Marcel Gabarró va escriure a les pàgines de la revista *Joventut Cristiana* un article titulat «*Quan vingui la democràcia*». El text aparegut al número d'octubre del mateix 1976 comentava la necessitat de posar-se mans i mànigues per construir una societat i una vila millor, malgrat de les inquietuds que podia comportar en aquells moments d'incertesa. Gabarró va dir:

«Ho hem dit moltes vegades, la democràcia no arreglarà els problemes per art d'encantament. Són els ciutadans qui, mitjançant mètodes democràtics, podran resoldre els seus problemes. Fixem-nos bé: podran resoldre, però també podrien no resoldre'ls. Això dependrà de si en saben o no. Pel sol fet de tenir un ajuntament elegit democràticament no sortiran millor els comptes. Sortiran els comptes si els consellers elegits els saben fer. No n'hi haurà prou amb què siguin honrats, honestos i bones persones. Han de ser-ho, no faltaria més! Això és una condició indispensable però no l'única. Han de saber de comptes! Han de saber administrar, han d'entendre d'urbanisme, en hisenda pública, fer pressupostos, discutir-se entre ells sense barallar-se, convèncer els veïns perquè col·laborin, mantenir-se fems en disposicions preses malgrat vagin contra els

⁸⁵¹ JULIÀ, Santos. Transición. *Historia de una política española (1937-2017)*, p. 377.

⁸⁵² *Tothom*, 11 de desembre de 1976.

*interessos del «cunyat» o del «gendre», han de saber comunicar-se amb els convilatans, etc. Han de fer coses, construir, organitzar!».*⁸⁵³

L'Assemblea Democràtica de Vilafranca del Penedès havia fet campanya per l'abstenció, ja que considerava el referèndum d'antidemocràtic, així com la mateixa llei de reforma política. L'abstenció significava no acceptar la consulta perquè no tots els partits i sindicats estaven legalitzats. A més, ells creien necessari l'eliminació de l'estructura del Movimiento Nacional i les mateixes oportunitats per a tots els partits polítics per aparèixer en els mitjans de comunicació públics.

La mateixa Assemblea havia demanat permís per organitzar una manifestació, a Vilafranca, el dimarts 14 de desembre, el dia abans del referèndum, per tal de demanar les llibertats polítiques, l'amnistia i l'Estatut d'Autonomia, però va ser denegada pel Govern Civil de Barcelona.⁸⁵⁴ El que si que celebraren va ser una taula rodona al cinema Bolet sobre les «*Eleccions i democràcia*» amb la participació de Josep Maria Santacana, Fèlix Plantalech, Fèlix Sogas, Jordi Cuyàs, Maria Pillado, Ramon Arnabat, Conxita Colet i Felip Vilella.⁸⁵⁵ El que no els anà tan bé va ser una parada que muntaren al mercat de Vilafranca del dissabte 11 de desembre. Col·locaren una parada informativa, a la plaça de la Constitució, per tal de difondre el seu posicionament. Els quatre membre de l'assemblea vilafranquina foren detinguts per la Guàrdia Civil.⁸⁵⁶

A part d'aquest posicionament de l'Assemblea Democràtica de Vilafranca, un grup de persones signaren la «*Carta Oberta als Vilafranquins*» en què es mostraven el seu posicionament favorable a l'abstenció en quatre punts:

«Considerem que l'esmentada llei és deficitària per quan no assegura el restabliment de la democràcia a l'Estat espanyol ni els drets nacionals de Catalunya; Considerem que la llei de Reforma Política és antidemocràtica perquè no ha estat elaborada amb la participació de totes les opcions polítiques que es donen dins la societat; Considerem que un referèndum només pot fer-se dins un marc de llibertats el qual no existeix en l'actualitat; Considerem com a indispensable per a començar el procés cap a la democràcia: l'amnistia total, la vigència de les llibertats democràtiques per a tothom sense exclusions, i el

⁸⁵³ *Joventut Cristiana*, octubre de 1976.

⁸⁵⁴ *Tothom*, 11 de desembre de 1976.

⁸⁵⁵ *Tothom*, 18 de desembre de 1976.

⁸⁵⁶ *Tothom*, 18 de desembre de 1976.

*restabliment de les institucions autonòmiques per a Catalunya i la resta de nacionalitats de l'Estat espanyol. Davant això, votar «sí» significa acceptar la Reforma política tal com se'ns planteja; votar «no» significa voler el règim dels darrers 37 anys; votar «en blanc» significa acceptar el referèndum que creiem no democràtic».*⁸⁵⁷

Els signants de la carta va ser quaranta-vuit, que formaven part en la seva majoria de diferents partits polítics i sindicats en aquells moments. Aquestes persones van ser: Josep Maria Santacana Sardà, Fèlix Plantalech Batlle, Maria Pillado Sagrado, Fèlix Sogas Mascaró, Ramon Arnabat Mata, Enric Tomàs Guix, Jordi Cuyàs Soler, Montserrat Miralles Figueres, Jesús Suriol Laguna, Joan Aguado Masdeu, Rossend Poch Bricollé, Maria Martell Vives, Lourdes Via Sunyer, Telm Huguet Martí, Ricard Serra Benavent, Josep Ferret Julià, Oriol Ponsa, Eloi Miralles Figueres, Àngel Castejón Via, Pere Rosell Porta, Eulàlia Planas Castellet, Josep Anton Casas Vidal, Conxita Colet Alas, Isabel García Sanz, Francesc Mallofré Castillo, Josefina Curto Aluges, Lluís Giménez Noguera, Carme Juncosa, Teresa Baqués Esteve, Felip Vilella Bru, Joan Terrades Cuscó, Josep Insensé Tomàs, Xavier Cervera Gallemí, Josep Torrents Font, Joan Sangenis, Montserrat Junyent Parera, Jordi Cervera Gallemí, Roser Giralt Castellví, Anna Girona Alaiza, Jaume Casanovas Cortès, Elvira Mestres Bertran, Raimon Cervera Gallemí, Roser Esteve Mestres, Josep Galofré Puig, Esteve Tomàs Torrents, Josep Maria Vidal Pagès, Pere Casanovas Soler i Àngels Suriol Laguna.⁸⁵⁸

Per preparar la campanya de cara al referèndum de 1976, els alcaldes de la comarca de l'Alt Penedès enviaren a l'alcalde de Vilafranca, com a persona medidora davant del govern civil de Barcelona, un informe sobre els projectes i obres realitzats als seus pobles, amb la finalitat de fer propaganda política a favor dels ajuntaments predemocràtics i fer valdre de cara al proper referèndum sobre la Llei de la Reforma Política.⁸⁵⁹

L'Ajuntament del Pla del Penedès va informar de la renovació total de l'enllumenat públic en el municipi; el sondeig d'aigua potable per al seu abast perquè l'actual era insuficient i l'elevació de l'aigua al dipòsit regulador amb una bomba; i

⁸⁵⁷ *Tothom*, 11 de desembre de 1976.

⁸⁵⁸ *Tothom*, 11 de desembre de 1976.

⁸⁵⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781.

l'ampliació de la xarxa de clavegueram a diversos carrers del municipi. En projecte estaven la pista poliesportiva, la piscina municipal, la pavimentació de carrers i la variant de la carretera pels afores de la població.⁸⁶⁰

A Font-rubí, l'alcalde va informar de la instal·lació d'aigua potable als barris de l'Alzinar, Montjuic i la Masia amb una xarxa de 10,5 quilòmetres, arribant a cent cases; la compra de la meitat del cabal d'aigua necessari de les Dous de Can Castellví; la recerca en les dous de més cabals d'aigua amb resultat satisfactori; el condicionament de la centraleta telefònica als baixos de l'ajuntament i l'habitatge per l'encarregat; instal·lació de vint-i-un telèfons al nucli de Guardiola de Font-rubí; i arranament de cinquanta quilòmetres de camins rurals.⁸⁶¹

L'Ajuntament de Puigdàlber comunicà la renovació total de la xarxa d'enllumenat públic i de punts de llum al poble; i el sondeig d'aigua potable, amb una profunditat de cent metres, amb resultats satisfactoris.⁸⁶²

A Castellví de la Marca informaren de la reparació de les escoles per valor d'un milió de pessetes i de l'abast d'aigües per import de dos milions de pessetes.⁸⁶³

L'Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles va informar que les darreres obres realitzades era la implantació del servei municipal d'aigua potable a domicili, per import de tres milions de pessetes; el sanejament de la xarxa de sèquies que travessaven el nucli urbà, amb un import de dos milions de pessetes; la primera fase de la construcció de la piscina municipal, per dos milions i mig de pessetes; i per igual import, la compra de terrenys per a la zona esportiva i escolar. Com a millora constava en la carta la posada en funcionament de l'escola nacional Sant Jeroni amb vuit professors d'EGB i un de preescolar. S'informà igualment de quina seria la necessitat de més impacte a la població per tal de rebre una subvenció. Esperaven l'atorgament per

⁸⁶⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament del Pla del Penedès amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 2 de desembre de 1976.

⁸⁶¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Font-rubí amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 2 de desembre de 1976.

⁸⁶² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Puigdàlber amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 2 de desembre de 1976.

⁸⁶³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Puigdàlber amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 2 de desembre de 1976. La anotació de Castellví de la Marca està feta amb retolador en la carta de Puigdàlber, segurament fruit d'una trucada telefònica.

part de la Diputació de Barcelona de dos milions de pessetes per a l'obertura del carrer de Sant Jeroni, des del carrer de la IV de Navarra fins al Cementiri Municipal, per tal de realitzar la segona fase de les obres.⁸⁶⁴

L'Ajuntament de Pontons va informar al de Vilafranca que les obres realitzades en els darrers anys al municipi foren l'abast d'aigua a les cases, la xarxa de sanejament, la pavimentació parcial de carrers del poble, la construcció de la pista poliesportiva i la construcció de l'edifici de l'Ajuntament.⁸⁶⁵

L'alcalde de l'Ajuntament d'Olèrdola va comunicar que les darreres obres realitzades en el municipi eren la instal·lació del nou enllumenat públic a tots els nuclis per import de 3.775.968 pessetes; la construcció de la xarxa de clavegueram al barri de Sant Pere Molanta per dos milions de pessetes; la pavimentació dels carrers de Sant Pere Molanta per dos milions de pessetes; la pavimentació del camí veïnal d'accés a Sant Pere Molanta per quatre-centes mil pessetes; la pavimentació de l'avinguda de la Victòria, camí d'accés al cementiri i la plaça de l'Església de Moja per un import d'un milió cent mil pessetes; la pavimentació de la plaça i dels carrers adjacents de Sant Miquel d'Olèrdola per sis-centes mil pessetes; la il·luminació de la pista poliesportiva de Sant Pere Molanta per tres-centes mil pessetes. En la carta aprofitaren per demanar un crèdit a través del servei de Cooperació Provincial per a les obres d'abast d'aigües i clavegueram al nucli de Moja amb un import aproximant de sis milions de pessetes.⁸⁶⁶

L'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos va informar de la «*relación de las obras o servicios que pueden ser inauguradas en este municipio*». Aquestes van ser tres projectes. El primer, l'abast d'aigua domiciliaria al nucli dels Monjos amb un cost de 2.975.000 pessetes; el segon, el clavegueram al nucli de la Ràpita, per un import de 3.940.000 pessetes; i, l'obra de la carretera de les fàbriques i la seva pavimentació per

⁸⁶⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 30 de novembre de 1976. Carta de l'Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles amb una millora necessària al poble. 30 de novembre de 1976.

⁸⁶⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Pontons amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 3 de desembre de 1976.

⁸⁶⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament d'Olèrdola amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 2 de desembre de 1976.

2.567.525 pessetes. Per tal d'acabar aquest darrer projecte demanaven un milió de pessetes.⁸⁶⁷

El darrer informe que es conserva correspon a l'Ajuntament de Torrelles de Foix. Un extens document de tres pàgines que recull les obres realitzades des de l'any 1963. Aquestes obres van ser:

«Primero.- Año 1963 y 1964 la construcción de una variante de unos dos Km. para suprimir el tránsito por dentro de la Población por ser sus calles estrechas y por ser peligroso por las Personas dentro de la Población, por lo cual al construir dicho desvío me pegaron fuego a las puertas de mi casa, visto la experiencia del desvío se ha construido una Zona de Ciudad Jardín donde hay ya construidas varias torres.

Segundo.- Año 1964 y 1965 por este Ayuntamiento se facilitaron unos terrenos para que se construyera Fábricas para crear Puestos de Trabajo para que la Población no emigrara y así que se construyeron tres Fábricas que actualmente trabajan entre todas unas 320 personas y denominación son HILATURAS S.I/S.A. S.A. Metalúrgica G.A.M.E.S.A. S.A. y Tejidos VICENTE OLMOS IGUAL.

Tercero.- Año 1965 y 1966 este Ayuntamiento compró unos terrenos para construir una Escuela Graduada Comarcal, que fue la primera de la Provincia, y se inauguró el día 17 de Septiembre de 1967 y que consta de 8 aulas para Clases Despacho del Director, ocho viviendas para los Sres Maestros y un gran patio para jugar los Escolares.

Cuarto.- Año 1967 y 1968 se construyó el Comedor Escolar y continua en pleno funcionamiento donde comen diariamente 150 entre niños y niñas que van a la Escuela, también en dicho año se compró al lado de la Casa Consistorial un inmueble para cuando se pueda ampliar la Casa del Ayuntamiento para ampliar sus dependencias Municipales y Casa para el Sr. Secretario y el Aguacil.

⁸⁶⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 30 de novembre de 1976.

Quinto.- Año 1969 y 1970 también se adquirió un solar para echar las Basuras como también un tractor con remolque para dicho servicio diariamente, se contrató a perpetuidad y opción a compra el terreno donde está enclavado el Campo de Futbol debajo del Grupo Escolar para que los niños a las horas de recreo puedan practicar el Deporte.

Sexto.- Año 1971 y 1972 se construyó un Depósito elevado a 80 m de Altura de la Captación de las Aguas Municipales o sea llamadas las “Dous” con nueva captación con una casa para los motores Bombas y Depósito regulador y una tubería de 12 de Diámetro nueva de 1 Km y medio para así tener un suministro asegurado hasta la actualidad, esto se pudo hacer gracias a la ayuda de la Comisaria de Aguas en aquella operación GLOCOL mandada por el Estado.

Séptimo.- Año 1973 y 1974 renovación total de tuberías de Agua y Alcantarillado del Casco Antiguo de la Población y además nueva distribución de Aguas y Alcantarillado en la Zona Industrial y Ciudad Jardín, también se me olvidaba de mencionarle que en el año 1966 y 1967 fue hecho el Plan de Ordenación Municipal y aprobado por la Comisión Provincial de Urbanismo a finales del año 1967 también se construyeron en el Cementerio Municipal 24 nichos nuevos y hacer un repaso general en todas las paredes.

Octavo.- Año 1975 y 1976 compra de un camión para hacer la recogida de las Basuras por ser ya inservible y pequeño el tractor y remolque comprado anteriormente, otra cosa que se ha hecho nueva es ampliación y restauración del Alumbrado Público de todas las Calles de la Población y parte de la Zona Industrial con un total de puntos de luz 159.

Y por último se está terminando en terrenos del lado del Campo de Futbol la Pista Polideportiva construidas por la Excma. Diputación Provincial.

Para este año 1976 y 1977 También este Ayuntamiento entregó un solar al lado del Grupo Escolar en fecha de Octubre del corriente año a la Dirección General

*de la Guardia Civil Zona de Reclutamiento para hacer el nuevo Cuartel ya que desde tiempos inmemorables tiene el puesto en esta Población».*⁸⁶⁸

Uns dies abans de la realització del referèndum, el 4 de desembre de 1976, el governador civil de la província de Barcelona, Salvador Sánchez-Terán, va reunir-se a Vilafranca amb els alcaldes de l'Alt Penedès, a la llar del pensionista. Des d'aquest espai situat al vilafranquí carrer de la Beneficència, Sánchez-Terán va inaugurar, a distància, obres realitzades en quinze municipis de la comarca. A les pàgines del setmanari *Penedès* es van recollir unes paraules del governador civil en relació al referèndum:

*«Penedesencs: el Referèndum és el millor camí per la democràcia. Us demano la vostra participació i vostra afirmació en un SI».*⁸⁶⁹

Un altre cas interessant va ser l'enquesta que els ajuntaments reberen de caràcter preelectoral on es preguntaven dades del municipi, tals com el percentatge de població immigrant, dades dels sectors d'ocupació i, el més important, de l'activitat política. Al juliol de 1976, l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos va respondre a aquesta enquesta. Segons la institució municipal, les ideologies dels seus habitants eren: extrema esquerra, dos per cent; esquerra, tretze per cent; centreesquerra, trenta-tres per cent; centredreta, trenta per cent, dreta, vint-i-u per cent; i extrema dreta, u per cent. En referència a la votació del referèndum segons les forces polítiques, des de l'ajuntament creien que un dos per cent eren d'una opció extrema, un vint per cent d'una opció moderada, el quaranta per cent de la població simpatitzaven amb el règim i en línia de la reforma del Govern, l'u per cent simpatitzaven amb el règim però estaven en contra del referèndum, i el trenta-set per cent no tenien activitat política. Quant als possibles resultats, crien que votaria el seixanta-cinc dels electors, i que donaria el següent resultat: sí, setanta-cinc per cent, no: vint per cent, blanc: deu per cent. El resultat seria un cent cinc per cent, per la qual cosa es creu que no s'hi devien fixar gaire a l'hora d'emplenar-la.⁸⁷⁰

⁸⁶⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum 1976. Capsa 781. Carta de l'Ajuntament de Torrelles de Foix amb la relació de les obres i inversions realitzades per l'Ajuntament. 3 de desembre de 1976.

⁸⁶⁹ *Penedès*, 11 de desembre de 1976.

⁸⁷⁰ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Referèndums i plebiscits. Capsa 1.416.

Els resultats electorals del referèndum de la Llei de la Reforma Política a la comarca de l'Alt Penedès van ser els següents: ⁸⁷¹

Referèndum Reforma Política. Vots.							
Municipi	Electors	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	828	689	139	3	642	23	21
Les Cabanyes	234	198	36	0	180	3	15
Castellet i la Gornal	864	624	240	0	562	13	49

⁸⁷¹ Font: Avinyonet del Penedès: Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 490. Les Cabanyes: Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 161. Castellet i la Gornal: Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 1193. Castellví de la Marca: Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 224. Font-rubí: Arxiu Municipal de Font-rubí. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 47. Gelida: Arxiu Municipal de Gelida. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 2763. La Granada: Arxiu Municipal de la Granada. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 528. Mediona: Arxiu Municipal de Mediona. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 917. Olèrdola: Arxiu Municipal d'Olèrdola Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 438. Olesa de Bonesvalls: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Olesa de Bonesvalls. Referèndum Reforma Política. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?id_eleccions=R19761&id_territori=MU08146&a=a [consulta: 15-5-2018]. Pacs del Penedès: Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 254. Pla del Penedès: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Referèndum Reforma Política. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?id_eleccions=R19761&id_territori=MU08164&a=a [consulta: 15-5-2018]. Pontons: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pontons. Referèndum Reforma Política. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?id_eleccions=R19761&id_territori=MU08168&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Puigdàlber: Arxiu Municipal de Puigdàlber. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 279. Sant Cugat Sesgarrigues: Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Referèndum Llei Reforma Política. Capsa 736. Sant Llorenç d'Hortons: Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Referèndum Reforma Política. Capsa 655. Sant Martí Sarroca: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Referèndum Reforma Política. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats2/?id_eleccions=R19761&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Sant Pere de Riudebitlles: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions municipals - Referèndums 1976-1980. Capsa 1273. Sant Quintí de Mediona: Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient de Referèndum de la Reforma Política 1976. Capsa 924. Sant Sadurní d'Anoia: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Sadurní d'Anoia. Referèndum Reforma Política. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats2/?id_eleccions=R19761&id_territori=MU08240&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Santa Fe del Penedès: Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Referèndum Reforma Política. Capsa 217. Santa Margarida i els Monjos: Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Referèndum Llei de la Reforma Política 1976. Capsa 1416. Subirats: Arxiu Municipal de Subirats. Referèndum Reforma Política 1976. Capsa 206. Torrelavit: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Referèndum Llei de Reforma Política. Capsa 533. Torrelles de Foix: Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Referèndum Llei de la Reforma Política 1976. Capsa 676. Vilafranca del Penedès: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Referèndum. Capsa 781. Vilobí del Penedès: Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Referèndum Llei de la Reforma Política 1976. Capsa 464.

Castellví de la Marca	1043	870	173	0	766	19	85
Font-rubí	996	761	235	0	690	12	59
Gelida	2449	2016	433	4	1834	46	132
La Granada	822	711	111	2	648	17	44
Mediona	749	631	118	2	595	3	31
Olèrdola	1097	913	184	1	848	12	52
Olesa de Bonesvalls	238	194	44	0	177	7	10
Pacs del Penedès	294	246	48	1	220	8	17
Pla del Penedès	735	622	113	2	581	4	35
Pontons	160	141	19	0	133	3	5
Puigdàlber	206	164	42	0	158	0	6
Sant Cugat Sessgarrigues	484	394	90	0	356	9	29
Sant Llorenç d'Hortons	705	550	155	1	501	2	46
Sant Martí Sarroca	1652	1267	385	0	1122	29	116
Sant Pere de Riudebitlles	1395	1196	199	2	1105	25	64
Sant Quintí de Mediona	1048	893	155	2	843	11	37
Sant Sadurní d'Anoia	5168	4306	862	7	4038	48	213
Santa Fe del Penedès	145	132	13	0	124	3	5
Santa Margarida i els Monjos	1909	1652	257	2	1541	23	86
Subirats	1617	1287	330	6	1197	22	62
Torrelavit	881	693	188	1	635	9	48
Torrelles de Foix	826	688	138	0	638	16	34
Vilafranca del Penedès	13508	10574	2934	23	9636	202	713
Vilobí del Penedès	611	508	103	2	456	2	48
TOTAL	40.664	32.920	7.744	61	30.226	571	2.062

I aquest foren els percentatges de cadascuna de les opcions de participació i de votació al referèndum:

Referèndum Reforma Política. Percentatge.						
Municipi	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	83,21%	16,79%	0,44%	93,18%	3,34%	3,05%
Les Cabanyes	84,62%	15,38%	0%	90,91%	1,67%	7,58%
Castellet i la Gornal	72,22%	27,78%	0%	90,06%	2,08%	7,85%
Castellví de la Marca	83,41%	16,59%	0%	88,05%	2,18%	9,77%
Font-rubí	76,41%	23,59%	0%	90,67%	1,58%	7,75%
Gelida	82,32%	17,68%	0,20%	90,97%	2,28%	6,55%
La Granada	86,50%	13,50%	0,28%	91,14%	2,39%	6,19%
Mediona	84,25%	15,75%	0,32%	94,29%	0,47%	4,91%
Olèrdola	83,23%	16,77%	0,11%	92,88%	1,31%	5,70%
Olesa de Bonesvalls	81,51%	18,49%	0%	91,24%	3,61%	5,15%
Pacs del Penedès	83,67%	16,33%	0,41%	89,43%	3,25%	6,91%
Pla del Penedès	84,63%	15,37%	0,32%	93,41%	0,64%	5,63%
Pontons	88,12%	11,88%	0%	94,33%	2,13%	3,55%
Puigdàlber	79,61%	20,39%	0%	96,34%	0%	3,66%
Sant Cugat Sesgarrigues	81,40%	18,60%	0%	90,36%	2,28%	7,36%
Sant Llorenç d'Hortons	78,01%	21,99%	0,18%	78,01%	0,36%	8,36%
Sant Martí Sarroca	76,69%	23,31%	0%	88,56%	2,29%	9,16%
Sant Pere de Riudebitlles	85,73%	14,27%	0,17%	82,39%	2,09%	5,35%
Sant Quintí de Mediona	85,21%	14,79%	0,22%	94,40%	1,23%	4,14%
Sant Sadurní d'Anoia	83,32%	16,68%	0,16%	93,78%	1,11%	4,95%
Santa Fe del Penedès	91,03%	8,97%	0%	93,94%	2,27%	3,79%
Santa Margarida i els Monjos	86,54%	13,46%	0,12%	93,28%	1,39%	5,21%
Subirats	79,59%	20,41%	0,47%	93,01%	1,71%	4,82%
Torrelavit	78,66%	21,34%	0,14%	91,63%	1,30%	6,93%
Torrelles de Foix	83,29%	16,71%	0%	92,73%	2,33%	4,94%
Vilafranca del Penedès	78,28%	21,72%	0,22%	91,13%	2,28%	6,36%
Vilobí del Penedès	83,14%	16,86%	0,39%	89,76%	0,39%	9,45%
PROMIG	82,26%	17,61%	0,15%	91,44%	1,78%	6,11%

A l'Alt Penedès la participació, de mitjana, va ser de 82,26% del cens electoral. Votaren 32.920 persones de les 40.664 que integraven el cens electoral. Un cens que no era perfecte doncs el cens oficial contenia dades incorrectes com persones que havien mort o que residien en altres poblacions. Quan s'han disposat de les dades del nombre de persones inscrites al cens oficial i el cens corregit, el real, s'ha optat sempre pel real. La participació doncs va ser elevada a escala de tota la comarca. El municipi amb més participació va ser Santa Fe del Penedès, amb el 91,03% del cens. En canvi, el municipi amb menor participació fou Castellet i la Gornal amb el 72,22% del cens. En quant als vots a favor de la llei, el municipi amb major nombre de vots va ser Sant Quintí de Mediona amb el 94,40% dels vots emesos. En canvi, el municipi amb menor suport a la llei va ser Sant Llorenç d'Hortons amb el 78,01% dels vots emesos. Els vots en blanc foren més elevats a Castellví de la Marca, amb el 9,77% dels vots. A Vilafranca del Penedès on hi havia una forta campanya per l'abstenció va arribar al 21,72% del cens electoral.

A Catalunya el referèndum per a la Reforma Política va obtenir el suport del 93,58% dels votants, i el 2,12% foren vots contraris a la llei que reformava el règim estatal. La participació va ser del 74,10% i l'abstenció del 25,90%. A tota Espanya, el sí va obtenir el 94,45%. Un percentatge quelcom més elevat que a Catalunya. En canvi, el no va ser superior a la resta d'Espanya, amb el 2,57%, un 0,45% més que a Catalunya. I l'abstenció a l'Estat fou del 22,28%.⁸⁷²

Aquesta elevada participació i l'elevat suport a la Llei per a la Reforma Política ho exemplifica les següents paraules d'Andreu Mayayo:

«Malgrat la petició formal d'abstenció davant una consulta sense llibertats –la propaganda abstencionista fou limitada i els seus pregoners detinguts- ni garanties democràtiques –manca total de control del cens i de les votacions-, la veritat és que el referèndum descol·locà l'oposició. D'una banda, la Llei per a la Reforma Política obria el pas a la convocatòria d'eleccions i, per això, votaven en contra els fidels al règim franquista. De l'altra, l'abstenció era una

⁸⁷² Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 13-5-2018].

*proposta arriscada en un context on votar era remunerat amb quatre hores de treball pagades o bé la por de perdre la pensió».*⁸⁷³

6.3. Les eleccions generals de juny de 1977.

La segona votació democràtica des de la mort de Francisco Franco, després de la votació en referèndum de la Llei de Reforma Política, foren les eleccions generals del 15 de juny de 1977. En aquests comicis, per primera vegada des de l'època de la Segona República, els electors podien exercir el seu dret de vot mitjançant els partits polítics. Malauradament, no totes les organitzacions polítiques estaven legalitzades tal com ha dit Andreu Mayayo:

*«encara hi havia centenars de presos polítics i seixanta-set partits no havien estat legalitzats, entre d'altres els republicans, com ara ERC, els situats a l'esquerra del PCE-PSUC i el mateix Partit Carlí, la qual cosa posava seriosos entrebancs a la seva participació per la via de les agrupacions d'electors».*⁸⁷⁴

Marcel Gabarró escrivia a la revista *Joventut Cristiana* del mes de gener de 1977, sobre el futur immediat. El començament d'un any que comportaria molts reptes per a la societat catalana i espanyola perquè es tractava d'un any en què de ben segur es decidiria el futur de la democràcia:

«Decididament l'any 1977 té tota la cara de ser un any políticament decisiu. És fomat haver de fer política sense estar-ne entrenats, però aquest és el ball que ens ha tocat ballar i no n'hem de fer "escarafalls".

*Penso que les eleccions a diputats i senadors seran molt importants. No gens menys ells faran les lleis aquests propers quatre anys i en faran de fonamentalismes».*⁸⁷⁵

La Plataforma de Organismos Democráticos va nomenar a nou representants per cadascuna de les famílies polítiques que l'integraven, anomenada Comissió dels Nou, per tal d'ajudar a conduir el futur immediat amb reunions amb el govern i debatre sobre

⁸⁷³ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, p. 60.

⁸⁷⁴ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, pp. 75-76.

⁸⁷⁵ *Joventut Cristiana*, gener de 1977.

la seva participació en els nous temps polítics i socials a Espanya. Van participar Adolfo Suárez (democristians i liberals), Felipe González (PSOE), Enrique Tierno Galván (Partido Socialista Popular), Francisco Fernández Ordóñez (socialdemòcrates), Joaquín Satrustegui (lliberals), Antón Cañellas (demòcrates cristians), Julio Jáuregui (nacionalistes bascos), Jordi Pujol (catalanistes) i Valentín Paz (galleguistes). S'incorporà també Santiago Carrillo a partir de la seva residència a Madrid el febrer de 1977, pel PCE. Les exigències del grup eren les que ja s'havien presentat abans del referèndum de la Llei per a la Reforma Política. Xosé M. Núñez Seixas ha escrit que Suárez va acceptar bona part de les peticions del grup, però va ser murri en accedir a les legalitzacions dels partits polítics, deixant per més endavant als partits d'inspiració republicana i nacionalista d'esquerres, com Esquerra Republicana de Catalunya.⁸⁷⁶

Un dels membres de la Comissió dels Nou va ser Jordi Pujol Soley, en representació del sector catalanista, que així recordava aquell moment en les seves memòries:

*«Mentre uns optaven per la ruptura pactada o el pacte per la ruptura, nosaltres, per fer el trànsit de la dictadura a la democràcia, proposàvem la reforma negociada amb el govern. En el fons, i amb paraules diferents que llavors semblaven irreconciliables, tothom estava pel pacte. Quedarà demostrat quan més endavant es constitueixi l'anomenada Comissió dels Nou de la qual vaig ser membre i que va servir per preparar la transició a la democràcia a partir de negociacions amb el govern de Madrid».*⁸⁷⁷

A partir del mes de febrer de 1977, el govern de Suárez publicà fins a trenta-set decrets llei per tal de dur a terme les condicions per a la celebració de les eleccions, tals com l'abolició de la censura i la liquidació del Movimiento Nacional. En aquest febrer s'aprovà també el decret llei sobre el dret d'associacions polítiques per tal de legalitzar els partits polítics. El 23 de març es va publicar el Real Decret-Llei 20/1977, de 18 de març sobre Normes Electorals.⁸⁷⁸ El Butlletí Oficial de l'Estat publicà el 18 d'abril el decret de convocatòria de les eleccions pels 15 de juny i s'establia com a data límit del 3

⁸⁷⁶ NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M. « ¿Atado y bien atado? Franquismo sin Franco y esperanzas de reforma, 1973-1975» a NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M.; GÁLVEZ MUÑOZ, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*, pp. 76-77.

⁸⁷⁷ PUJOL, Jordi. *Memòries. Història d'una convicció (1930-1980)*. Proa. Barcelona, 2007, p. 280.

⁸⁷⁸ NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M. « ¿Atado y bien atado? Franquismo sin Franco y esperanzas de reforma, 1973-1975» a NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M.; GÁLVEZ MUÑOZ, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*, p. 81.

de maig per a la presentació de coalicions i del 9 de maig per als partits.⁸⁷⁹ Recordem que Andreu Mayayo va escriure que les eleccions no es realitzaren en plena democràcia perquè encara hi havia centenars de presos polítics i seixanta-set partits sense legalitzar, com ERC, el Partit Carlí i altres a l'esquerra dels comunistes del PCE i del PSUC.⁸⁸⁰

Es va celebrar la primera de les anomenades «festes de la democràcia». La campanya electoral començà a les dotze de la nit del 23 de maig d'aquell llunyà 1977. En les setmanes abans a aquest dia, diversos partits polítics s'havien presentat públicament a Vilafranca del Penedès i a arreu de la comarca de l'Alt Penedès. En aquestes eleccions s'escollien els representants al Congrés dels Diputats amb divuit candidatures o coalicions electorals a la circumscripció electoral de Barcelona i vint candidats a la cambra del Senat.

Les llistes que es presentaren al Congrés dels Diputats foren: Alianza Nacional 18 de Julio, Alianza Socialista Democrática, Candidatura de los Trabajadores de Barcelona, Candidatura d'Unitat Popular pel Socialisme, Alianza Popular – Convivència Catalana, Democràcia Social Cristiana de Catalunya, Esquerra de Catalunya, Falange Española de las JONS (Auténtica), Frente por la Unidad de los Trabajadores, Lliga de Catalunya – Partit Liberal Català, Pacte Democràtic per Catalunya, Partido Proverista, Partit Socialista Popular Català, Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), Reforma Social Catalana, Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya i la Unión de Centro Democrático (UCD).

Els candidats al Senat van ser Alfons Balcells Gorina, Ramon Bobes Marlet i Juan Maria Roger Galles de Convivència Catalana – Alianza Popular; Josep Benet Morell, Francesc Candel Tortajada i Alexandre Cirici Pellicer de l'Entesa dels Catalans; Miquel Coll Alentorn, Josep Pi-Sunyer Cuberta i Francesc Viadiu Vendrell de Democràcia i Catalunya; Guillermo Díaz Plaja, Esteban Negra Valls i José Antonio Torroja Cavanillas de la Unión de Centro Democrático; Epifani de Fortuny i de Salazar, Antoni Roldán Rodríguez i Octavi Saltor Soler de la Lliga de Catalunya; César Montero Colado, Ramón Moreno Perales i Enrique Salvador Hernández d'Alianza Nacional 18

⁸⁷⁹ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, p. 73.

⁸⁸⁰ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, pp. 73-74.

de Julio; i els candidats independents Eduard Tarragona Corbella i Lluís Maria Xirinacs Damians.

Per primera vegada des de feina quaranta anys, els partits polítics a l'Alt Penedès afrontaven unes eleccions, amb tot el que comportava: campanya electoral, enganxada de cartells, mítings, repartiment de propaganda, etcètera. Els actes electorals que tingueren lloc a la comarca de l'Alt Penedès i dels quals s'ha tingut notícia són els següents:

Aliança Popular – Convivència Catalana. Generals 1977.⁸⁸¹		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	11-6-1977	Míting a l'auditori del Museu amb Jaume Salvatella Rosell, José Antonio Trabal Sanz, Santiago Udina Martorell i Laurenó López Rodó. Presentació José Ballester Bustos.

Candidatura Popular per al Socialisme. Generals 1977.⁸⁸²		
Municipi	Dia	Activitat
Santa Margarida i els Monjos	6-6-1977	Míting a la Sala de la Margaridoia amb Josep Maria Aluja, Lluís de Izaguirre i Natividad Murguialday.
Vilafranca del Penedès	28-5-1977	Míting al cinema Bolet amb Salvador Casanovas, Magda Oranich, Rafael Gisbert, Assumpta Cabré i Manuel Somoza.

Esquerra de Catalunya. Generals 1977.⁸⁸³		
Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	9-6-1977	Míting a la plaça de les Gunyoles.
Les Cabanyes	9-6-1977	Míting al Sindicat.

⁸⁸¹ Penedès, 11 de juny de 1977.

⁸⁸² Tothom, 28 de maig de 1977. Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts. Eleccions 1977. Capsa 1418.

⁸⁸³ Tothom, 4 de juny de 1977; Tothom, 11 de juny de 1977;. Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts. Eleccions 1977. Capsa 1418.

Castellví de la Marca	7-6-1977	Míting al Centre de la Múnia.
Font-rubí	10-6-1977	Míting al Centre de Guardiola de Font-rubí.
Mediona	5-6-1977	Míting a la plaça de l'Infant.
Pacs del Penedès	5-6-1977	Míting a la plaça.
Pla del Penedès	8-6-1977	Míting al Centre.
Pontons	13-6-1977	Míting a la Casa de la Vila.
Puigdàlber	8-6-1977	Míting al Centre.
Sant Cugat Sesgarrigues	9-6-1977	Míting al Centre.
Sant Pere de Riudebitlles	4-6-1977	Míting al Centre.
Sant Quintí de Mediona	13-6-1977	Míting.
Sant Sadurní d'Anoia	11-6-1977	Míting a la Cambra.
Santa Margarida i els Monjos	7-6-1977	Míting a la Societat de la Ràpita, amb Jordi Fornés, Jordi Cuyàs i Pere Fisas.
Subirats	4-6-1977	Míting al Centre de Lavern.
	11-6-1977	Míting al Centre de Sant Pau d'Ordal.
Torrelles de Foix	10-6-1977	Míting al Centre.
Vilafranca del Penedès	5-6-1977	A la Rambla acte polític i concentració amb actuació de cantants i ball.
	10-6-1977	Míting al cinema Bolet.
	11-6-1977	Míting al barri de l'Espirall.
Vilobí del Penedès	9-6-1977	Míting a la plaça.

Pacte Democràtic per Catalunya. Generals 1977.⁸⁸⁴

Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	5-6-1977	Míting a la sala de ball La Parra.
Les Cabanyes	11-6-1977	Míting al Sindicat Cooperatiu.
Castellví de la Marca	10-6-1977	Míting a la Societat Cultural de la Múnia.
La Granada	11-6-1977	Míting a l'escola
Sant Cugat Sesgarrigues	7-6-1977	Míting a la sala de ball.
Sant Martí Sarroca	12-6-1977	Míting a la sala de Ball del Centre.
Santa Margarida i els Monjos	26-5-1977	Míting a la sala de la Margaridoia amb Joaquim Ferrer i Macià Alavedra.
Sant Quintí de Mediona	4-6-1977	Míting a l'escola.
Subirats	8-6-1977	Míting a l'Ateneu de Sant Pau d'Ordal.
Torrelles de Foix	6-6-1977	Míting a l'escola.
Vilafranca del Penedès	3-6-1977	Míting al cinema Bolet amb Josep Giralt Raventós, Pere Baltà Llopart, Macià Alavedra i Ramon Trias Fargas.
	9-6-1977	Míting a la plaça del Dr. Bonet.

Partit Socialista Unificat de Catalunya. Generals 1977.⁸⁸⁵

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	13-6-1977	Míting al Cinema Bolet amb Maria Dolors Calvet Puig, Alfons Carles Comín, Miquel Núñez González, Joan Peñafiel Sánchez i Fèlix Plantalech Batlle. Presentació Antoni Sans Miret.

⁸⁸⁴ *Tothom*, 4 de juny de 1977; *Tothom*, 11 de juny de 1977; Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions a Corts. Eleccions 1977. Capsa 1418.

⁸⁸⁵ *Tothom*, 11 de juny de 1977.

Socialistes de Catalunya. Generals 1977. ⁸⁸⁶		
Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	29-5-1977	Míting a la pista poliesportiva d'Avinyó Nou.
Gelida	28-5-1977	Míting al Casal Gelidenc amb la intervenció de Josep Andreu Abelló, Xavier Guitart, Fèlix Sogas i Esteve Tomàs.
La Granada	5-6-1977	Míting a la pista poliesportiva.
Olèrdola	3-6-1977	Míting al local de la Germandat Sindical de Llaboradors.
Sant Cugat Sesgarrigues	12-6-1977	Míting a la Sala de Ball.
Sant Martí Sarroca	4-6-1977	Míting al Centre Cultural amb Jaume Casanovas, Carles Querol i Fèlix Sogas.
Sant Pere de Riudebitlles	28-5-1977	Míting al Centre Cultural i Recreatiu amb Josep Andreu Abelló, Xavier Guitart, Esteve Tomàs i Montserrat Vivó.
Sant Sadurní d'Anoia	28-5-1977	Presentació a La Cambra del programa de sanitat del PSC-C a càrrec de Felip Solé Sabaris.
	29-5-1977	A La Llar Marta Mata presentació del programa d'ensenyament del PSC-C.
	4-6-1977	A La Llar acte sobre el Socialisme i Cristianisme a càrrec de Jordi Llimona, caputxí.
	8-6-1977	A La Llar míting amb J. Casco sobre les polítiques del PSC per als jubilats.
Santa Margarida i els Monjos	3-6-1977	A la Sala de la Margaridoia míting amb Jaume Casanovas, Jaume Bertran, Joan Ignasi Urenda i Fèlix Sogas.
Subirats	6-6-1977	Míting al Centre de Lavern.
Torrelavit	9-6-1977	Míting al Grup Escolar Ràfols.

⁸⁸⁶ *Tothom*, 28 de maig de 1977; *Tothom*, 4 de juny de 1977; *Tothom*, 11 de juny de 1977.

Vilafranca del Penedès	5-6-1977	Mítin a la plaça Dr. Bonet amb Jaume Casanovas.
	6-6-1977	Mítin a l'auditori del Museu amb J. Casco sobre les polítiques del PSC per als jubilats.
	11-6-1977	Mítin al cinema Bolet amb Josep Andreu Abelló, Marta Mata, Francisco Ramos i Jaume Casanovas. Presentació Joan Aguado.
Vilobí del Penedès	30-5-1977	Acte a la plaça Major.

Unión del Centro Democrático. Generals 1977.⁸⁸⁷

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	?	Mítin amb Josep Castilbanco, Elisa Lamas i Juan de Dios Ramírez Heredia.

En les primeres eleccions generals al Congrés dels Diputats després de l'aprovació de la llei de la Reforma Política. A Avinyonet del Penedès els resultats van ser els següents. El cens electoral estava format per 839 persones, de les quals 672 van emetre el seus vots, és a dir, el 80,10%, produint-se una abstenció del 19,90%. La candidatura amb major nombre de vots a Avinyonet va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 154 vots, corresponent el 22,92% dels vots. El segon partit va ser la UCD amb 136 vots i el 20,24% dels vots emesos. La candidatura dels Socialistes de Catalunya va obtenir el suport de 119 persones, amb el 17,71% dels vots. El quart partit va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 68 vots i el 10,12% dels votants. En cinquè partit més votat va ser el Partit Socialista Popular Català amb 40 vots i el 5,95% dels vots. En aquestes eleccions es van produir a Avinyonet dos vots en blanc i divuit nuls.⁸⁸⁸

A Les Cabanyes, el resultat de les eleccions va ser el següent. D'un cens electoral de 230 persones, en votaren 205, corresponent el 89,13%, amb una abstenció del 10,87%. El partit que va obtenir major nombre de vots va ser Socialistes de

⁸⁸⁷ *Tothom*, 11 de juny de 1977.

⁸⁸⁸ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 490.

Catalunya amb 86, és a dir, el 41,95% dels votants. La segona candidatura amb més suports fou el Pacte Democràtic de Catalunya amb 34 vots i el 16,59% dels vots. En tercer lloc quedaren empatats la UCD i la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC), amb 20 vots i el suport del 9,76%. En cinquè lloc, Esquerra de Catalunya va obtenir 18 vots i el 8,78% dels vots emesos. No es produïren ni vots en blanc ni nuls.⁸⁸⁹

En el municipi de Castellet i la Gornal el nombre total d'electors era de 845. En aquestes eleccions al congrés en van participar 621, que correspon al 73,49% del cens electoral, resultant una abstenció del 26,51%. El partit que va obtenir més vots va ser els Socialistes de Catalunya amb 247, o cosa equivalent, el 39,77%. El segon partit va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 85 vots i el 13,69%, un 26% menys que la primera força política en aquestes eleccions a Castellet i la Gornal. El tercer va ser la UCD amb 62 vots i el 9,98% dels vots. En quart lloc hi ha Esquerra de Catalunya amb 53 vots i el 8,53%, i el cinquè partit més votat va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 38 vots i el 6,12%. No es van produir vots en blanc però sí vint nuls.⁸⁹⁰

A Castellví de la Marca el cens electoral en aquestes eleccions de 1977 estava fixat en 1003 persones, de les quals van emetre el seu vot 741, és a dir, el 73,88%. Es van abstenir-ne 262, el 26,12% del cens. La candidatura més votada va ser la dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) amb 289 vots i el 39% del total. La segona candidatura va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb el suport de 131 veïns i el 17,68% dels votants. El tercer partit més votat, la UCD, va obtenir 110 vots i el 14,84%. La candidatura d'Esquerra de Catalunya va ser la quarta formació política a Castellet amb 58 vots i el 7,83% dels vots emesos. Finalment, el cinquè més votat va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 49 vots i el 6,61%. En aquestes eleccions hi havia quatre vots en blanc i trenta-dos nuls.⁸⁹¹

En el municipi de Font-rubí el cens electoral estava format per 987 persones, de les quals votaren en aquestes eleccions 744, representant el 75,38%. L'abstenció va ser del 24,62%, 243 persones. Els tres partits amb més suport electoral van tenir uns resultats molt semblants, per aquest motiu, el percentatge de vots en relació als vots

⁸⁸⁹ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions Generals 1977. Capsa 162.

⁸⁹⁰ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Generals 1977. Capsa 1193.

⁸⁹¹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1977. Capsa 224.

emesos va obtenir poca diferència. La candidatura més votada va ser els Socialistes de Catalunya amb 170 vots i el 22,85% dels vots emesos. Amb només 5 vots de diferència menys, amb 165, i el 22,18% dels vots, hi ha el Pacte Democràtic de Catalunya. El va seguir amb 156 vots, i el 20,97% la Unió de Centre Democràtic (UCD). El quart partit més votat va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 115 vots i el 15,46% dels vots emesos. En cinquè lloc, Esquerra Republicana de Catalunya va obtenir 27 vots amb un percentatge del 3,63%. Es produïren un vot en blanc i dos nuls.⁸⁹²

Al poble de Gelida, en les primeres eleccions generals després de la mort del dictador, van participar 2058 persones de 2447 que formaven el cens electoral. Per tant, es va produir una participació del 84,10%. La candidatura més votada va ser la dels Socialistes de Catalunya amb 584 vots i el suport del 28,38% dels vots emesos. La segona formació política més votada va ser la UCD amb 340 vots i el 16,52% dels vots. En tercer lloc, la candidatura del Pacte Democràtic de Catalunya obtingué 247 vots i el 12%. El quart partit va ser el PSUC amb 238 vots i el suport de l'11,56% dels gelidencs. Finalment, la cinquena formació amb major nombre de vots va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 213 vots i el 10,35% dels vots emesos. Es comptaren en l'escrutini amb dos vots en blanc i cinquanta-un nuls.⁸⁹³

A la Granada van participar en aquestes eleccions 670 persones de les 794 que integraven el cens electoral, és a dir, el 84,38%. La candidatura més votada va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 190 vots i el suport del 28,36% dels electors que exerciren el seu dret de vot. La segona candidatura va ser la dels Socialistes de Catalunya amb 168 vots i el 25,07% dels vots emesos. Amb una major diferència, la tercera candidatura va ser amb 65 vots i el 9,70% de suports la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC). El quart partit amb major nombre de vots va ser la UCD amb 58 vots i el 8,66%. La cinquena candidatura, amb el 6,42% dels vots emesos, i amb el suport de 43 granadencs fou l'Aliança Popular i Convivència Catalana. També hi hagué un vot en blanc i vint-i-nou nuls.⁸⁹⁴

Al municipi de Mediona la participació va ser del 76,86% del cens electoral, participant 578 persones de les 752 que l'integraven. La candidatura més votada va ser

⁸⁹² Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1977. Capsa 47.

⁸⁹³ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1977. Capsa 2238.

⁸⁹⁴ Arxiu Municipal de La Granada. Eleccions Generals 1977. Capsa 530.

la del Pacte Democràtic de Catalunya amb 154 vots i el 26,64% dels vots emesos. Amb 7 vots de diferència, els Socialistes de Catalunya aconseguiren 147 vots i el suport del 25,43%. En tercer lloc, els medionencs votaren a la UCD amb 107 vots i el 18,51% dels vots emesos. En quart lloc, la candidatura Esquerra de Catalunya amb 44 vots i el 7,61% dels suports ciutadans. En cinquè lloc quedaren empatats amb 28 vots i el 4,84% el PSUC i la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya. Es comptaren en les dues meses electorals quatre vots nuls.⁸⁹⁵

A Olèrdola no disposem de les actes d'escrutini de les dues taules electorals que hi havia com que no existeix aquesta documentació a l'Arxiu Municipal. Per tant, s'ha emprat la informació procedent de la pàgina web del Ministeri de l'Interior. Un cop fent aquest advertiment, el cens en aquestes eleccions estava format per 1.091 persones de les quals participaren 913, és a dir, un 83,68% del cens. El primer partit en obtenció de vots va ser el PSC. Els socialistes van aconseguir 338 vots, que representa el 37,02% dels vots emesos. La segona candidatura més votada amb 156 vots i el suport del 17,09% dels vots va ser el Pacte Democràtic de Catalunya. En tercer lloc, la UCD, que va obtenir 107 vots i l'11,72%. El PSUC va ser votat per 69 persones, el 7,56%; i la Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya va rebre el suport de 58 persones, el 6,35% dels vots emesos. Es van produir vint-i-quatre vots nuls i cap en blanc.⁸⁹⁶

En el poble d'Olesa de Bonesvalls no s'han conservat a l'Arxiu Municipal les actes d'escrutini d'aquestes eleccions, per tant, no s'ha pogut aconseguir de primera mà les dades electorals. Per aquest motiu, s'han extret de la pàgina web del Ministeri de l'Interior del Govern d'Espanya. El cens electoral estava format per 227 persones, de les quals votaren 185, és a dir, el 81,5% del cens. El partit més votat va ser la UCD amb 67 vots, que representa el 36,22% dels vots emesos. El segon partit va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 33 vots i el 17,84%. La tercera candidatura en vots a Olesa va ser Convivència Catalana amb 22 vots i l'11,89%. En quart lloc, el PSC va obtenir 15 vots i el 8,43%. El cinquè partit a Olesa en vots va ser Esquerra de Catalunya

⁸⁹⁵ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1977. Capsa 916.

⁸⁹⁶ Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 13-5-2018].

amb 13 suports electorals, i el 7,03% dels vots emesos. Hi hagué set vots nuls i quatre en blanc.⁸⁹⁷

Els habitants de Pacs del Penedès van participar en les primeres eleccions democràtiques en un 77,45% del cens electoral, format aleshores per 306 persones, de les quals votaren 237. L'opció política més votada a Pacs va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 78 vots i el 32,91% dels vots emesos. En segon lloc quedà la candidatura dels Socialistes de Catalunya amb 49 vots i el 20,68%. El tercer partit a Pacs fou la UCD amb 26 vots, que representa el 10,97% dels vots emesos. El quart i cinquè partit van ser Esquerra de Catalunya amb 14 vots i el 5,91% i Aliança Popular-Convivència Catalana amb 10 vots i el 4,22% dels vots emesos. Es van produir dos vots en blanc.⁸⁹⁸

En el Pla del Penedès el cens electoral estava integrat per 736 persones. El nombre total de votants en aquestes eleccions va ser de 642, un 87,23% del cens, i l'abstenció de 94 persones, un 12,77%. El Pacte Democràtic de Catalunya va ser la candidatura amb major nombre de vots al Pla, obtenint 189 i assolint el 29,44% dels vots emesos. La segona candidatura al Pla va ser el PSC amb 157 vots i el 24,45%. El tercer partit en obtenció de vot fou la UCD amb 148 vots, representant el 23,05% dels vots emesos. La quarta candidatura al Pla, amb 51 vots i el 7,94% dels emesos, va ser la Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya. El cinquè partit en obtenció de vot al Pla fou el PSUC amb 32 vots i el 4,98% dels vots emesos. Es van produir nou vots nuls i quatre en blanc.⁸⁹⁹

Al poble de Pontons la participació en aquestes eleccions va ser del 71,43%, exercint el dret de vot 125 persones de les 175 que formaven part del cens electoral. La candidatura més votada en les primeres eleccions generals va ser la UCD amb 47 vots i el suport electoral del 37,60% dels vots emesos. La segona candidatura a Pontons va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 35 vots i el 28% d'aquests. La tercera força política amb 13 vots, i el 10,40% dels vots emesos, va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC). Els Socialistes de Catalunya varen obtenir 11 vots, el 8,80%. I, el Partit Socialista Popular Català, amb 4 vots, i el 3,20%

⁸⁹⁷ Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 15-5-2018].

⁸⁹⁸ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 254.

⁸⁹⁹ Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 15-5-2018].

dels vots emesos, va ser el cinquè partit més votat. En l'escrutini a l'única mesa electoral es comptaren sis vots nuls.⁹⁰⁰

A Puigdàlber el cens electoral el 1977 estava integrat per 212 persones en una única mesa electoral. Van emetre els seus vots 177 persones, és a dir, el 83,49% del cens. La candidatura més votada en aquestes eleccions va ser Socialistes de Catalunya amb 50 vots, el 28,25% dels vots emesos. El va seguir amb 40 vots el Pacte Democràtic de Catalunya i el 22,60% dels vots. Amb tretze vots menys, la UCD va obtenir-ne 27, el 15,25%. En quart lloc, la candidatura d'Esquerra de Catalunya va assolir 22 vots, representant el 12,43% dels vots. El cinquè partit més votat va aconseguir 17 vots i el 9,60% dels vots emesos. Es va produir un vot en blanc i tres nuls.⁹⁰¹

Al poble de Sant Cugat Sescarrigues van participar en les primeres eleccions democràtiques el 86,50% del cens electoral. Aquest estava format per 489 persones i votaren 423. La primera candidatura més votada va ser la dels Socialistes de Catalunya amb 120 vots i el 28,37% dels vots emesos. En segon lloc va quedar la candidatura d'Esquerra de Catalunya amb 81 vots i el 19,15% dels vots. El següent el Pacte Democràtic de Catalunya amb 72 vots i el 17,02%. Amb cinc vots de diferència, la UCD va obtenir-ne 67 i el 15,84% dels vots emesos. La cinquena candidatura més votada a Sant Cugat fou el PSUC amb 24 vots i el 5,67%. Es realitzaren dinou vots nuls i cap en blanc.⁹⁰²

A Sant Llorenç d'Hortons la participació va ser del 81,23%, 567 vots d'hortonencs d'un cens de 698 persones. La candidatura amb un major nombre de suports electorals va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 183 vots i el 32,28%. El va seguir Esquerra de Catalunya amb 104 vots i el 18,34%. La candidatura dels Socialistes de Catalunya va ser la tercera opció amb 92 vots i el 16,23%. La UCD va obtenir el 13,05% dels vots emesos, 74 vots. La cinquena candidatura a Sant Llorenç fou el PSUC amb 30 vots, el 5,29%. Es dipositaren quatre vots nuls.⁹⁰³

Al municipi de Sant Martí Sarroca la participació en les primeres eleccions generals va ser del 74,56%, exercint el seu dret de vot 1190 persones de les 1596 que formaven part del cens electoral. Amb un nombre elevat de persones inscrites al cens i

⁹⁰⁰ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Generals 1977. Capsa 568.

⁹⁰¹ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1977. Capsa 280.

⁹⁰² Arxiu Municipal de Sant Cugat Sescarrigues. Eleccions Generals 1977. Capsa 738.

⁹⁰³ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1977. Capsa 652.

amb diversos nuclis de població es dividí el municipi en tres meses electorals. El partit més votat a Sant Martí va ser els Socialistes de Catalunya amb 288 vots i el 24,20% dels vots emesos. La segona candidatura fou el Pacte Democràtic de Catalunya amb 253 vots, 25 menys que la coalició PSC-PSOE, representant el 21,26% dels vots. La UCD va obtenir 219 vots, el 18,40%. La quarta candidatura amb major nombre de vots va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 94 vots i el 7,90%. El PSUC va obtenir 87 vots i el 7,31% dels vots emesos. Es van dipositar a les tres urnes de les meses electorals sis vots en blanc i vint-i-sis nuls.⁹⁰⁴

A Sant Pere de Riudebitlles el cens electoral estava format per 1491 persones de les quals votaren en aquestes eleccions 1281, és a dir, el 85,92% de participació. La candidatura més votada va ser els Socialistes de Catalunya amb 634 vots i el 49,49% dels vots emesos. En segon lloc va quedar la candidatura del Pacte Democràtic de Catalunya amb 332 vots i el 25,92% dels vots. La UCD va aconseguir 115 vots, el 8,98% dels vots emesos. La quarta candidatura votada pels riudebitllencs va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 89 vots i el 6,95% dels emesos. El PSUC va assolir 35 vots, el 2,73% dels vots emesos. També es comptaren un vot en blanc i nou nuls.⁹⁰⁵

Al poble de Sant Quintí de Mediona la participació va ser del 84,62% del cens electoral, 880 persones votaren de les 1040 que formaven part del cens. La candidatura més votada pels quintinencs va ser els Socialistes de Catalunya amb 303 vots i el 34,43% dels vots emesos. Amb 217 vots, el 24,66%, la candidatura del Pacte Democràtic de Catalunya va ser-ne la segona llista més votada. La UCD va aconseguir 119 vots i el 13,52%. Amb un vot menys, 118, la candidatura d'Esquerra de Catalunya va aconseguir el 13,41% dels vots emesos. La cinquena candidatura amb major nombre de vots fou la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 38 vots i el 4,32% dels vots emesos. Es produïren vint-i-nou vots nuls.⁹⁰⁶

Al municipi de Sant Sadurní d'Anoia la participació va ser del 89,18%, votant 4698 de les 5268 que formaven part del cens electoral. La candidatura més votada pels sadurninencs va ser els Socialistes de Catalunya amb 1779 vots, el 37,87% dels vots

⁹⁰⁴ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Eleccions Generals 1977. Capsa 575.

⁹⁰⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1977-1979. Capsa 1279.

⁹⁰⁶ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1977. Capsa 924.

emesos. El Pacte Democràtic de Catalunya va aconseguir 1163 vots, el 24,75% dels emesos. EL PSUC va assolir ser la tercera força política amb 538 i l'11,45%. El va seguir la candidatura d'Esquerra de Catalunya amb 387 vots i el 8,24% i la UCD amb 346 vots i el 7,36% dels vots emesos. A l'escrutini es comptaren quaranta-tres vots nuls i tres vots en blanc.⁹⁰⁷

A Santa Fe del Penedès, el cens electoral estava format per 139 persones. En aquestes eleccions generals al Congrés dels Diputats van exercir el seu dret de vot un total de 124 persones, el que correspon un 89,21% del cens, i una abstenció de 15 persones, és a dir, el 10,79%. El partit més votat va ser la coalició del Pacte Democràtic de Catalunya amb 39 vots, que correspon el 31,45% dels vots emesos. El segon partit amb més vots va ser la candidatura Socialistes de Catalunya amb 27 i el 21,77% dels vots. El tercer partit va ser Esquerra de Catalunya amb 17 vots i el 13,71%. El va seguir amb 10 vots i el 8,06% el PSUC i el cinquè partit amb major nombre de vots va ser la UCD amb 9 i el 7,26% dels vots emesos. Les altres candidatures obtingueren vots residuals i només hi havien cinc vots nuls i cap en blanc.⁹⁰⁸

Al municipi de Santa Margarida i els Monjos participaren en les primeres eleccions democràtiques el 82,03% del cens electoral, format per 1970 persones, de les quals votaren 1616. La candidatura guanyadora en les eleccions fou els Socialistes de Catalunya amb 715 vots i el 44,25% dels vots emesos. El Pacte Democràtic de Catalunya va aconseguir 285 vots, 430 menys que els socialistes, i el 17,64% dels vots. La tercera candidatura amb major nombre de vots fou la UCD amb 228 i el 14,11% dels vots emesos. La candidatura Esquerra de Catalunya obtingué 81 vots, el 5,01%. I la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) assolí 71 vots i el 4,39%. En l'escrutini es comptaren nou vots en blanc i cinc nuls.⁹⁰⁹

Al poble de Subirats va vèncer en les eleccions la candidatura del Pacte Democràtic de Catalunya. La participació va ser del 82,17%, votant 1327 persones de les 1615 que integraven el cens electoral. El Pacte Democràtic va assolir 349 vots, el 26,60% dels vots emesos. En la seva majoria procediren dels nuclis de Lavern, Can

⁹⁰⁷ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Sadurní d'Anoia. Eleccions Generals 1977. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19771&id_territori=MU08240&a=a [Consulta: 15-5-2018].

⁹⁰⁸ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 215.

⁹⁰⁹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1977. Capsa 1418.

Batista i Ca l'Avi. Amb tretze vots menys, 336, la candidatura dels Socialistes de Catalunya va aconseguir ser la segona llista més votada, amb el 25,32% dels vots emesos, sent vencedora en el nucli de Sant Pau. La tercera candidatura a Subirats fou la UCD amb 237 vots i el 17,86%. La quarta llista a Subirats va ser la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) amb 104 vots i el 7,84% dels emesos. La cinquena candidatura en nombre de vots fou Esquerra de Catalunya amb 91 vots i el 6,86% dels vots emesos. S'escrutaren tres vots en blanc i dinou nuls.⁹¹⁰

A Torrelavit van participar 724 persones de les 885 que formaven part del cens electoral, el 81,81%. La candidatura amb major nombre de vots a Torrelavit va ser el Pacte Democràtic de Catalunya amb 262 vots i el 36,19% dels vots emesos. La segona candidatura fou el PSUC amb 130 vots, el 17,62%. La tercera candidatura a Torrelavit, amb 92 vots, i el 12,71% dels emesos, va ser els Socialistes de Catalunya. La quarta candidatura que va obtenció més vots a Torrelavit, Esquerra de Catalunya, aconseguí 62 vots, el 8,56%. La darrera llista al poble, la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) assolí 59 vots, el 8,15% dels vots emesos. Es comptaren sis vots nuls a l'escrutini.⁹¹¹

Al municipi de Torrelles de Foix exerciren el seu dret de vot 567 persones de les 794 que integraven el cens electoral, és a dir, el 71,41%. La candidatura dels Socialistes de Catalunya obtingué 166 vots i el 29,28% dels vots emesos. En segon lloc, el Pacte Democràtic de Catalunya va assolir 137 vots, el 24,16%. La candidatura de la UCD va tenir el suport de 108 torrellencs, el 19,05% dels vots emesos. Amb 73 vots menys, 35, ERC aconseguí ser el quart partit a Torrelles, amb el 6,17% dels vots emesos. La Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) va rebre 27 vots, el 4,76%. S'escrutaren sis vots nuls.⁹¹²

A Vilafranca del Penedès va participar en les primeres eleccions generals després de la mort de Francisco Franco el 79,46% del cens electoral, produint-se una abstenció del 20,54%. Participaren 12.141 persones de les 15.279 que integraven el cens electoral. L'opció més votada a Vilafranca correspon als Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) amb 4.191 vots, el 34,52% dels vots emesos. La segona candidatura va ser el

⁹¹⁰ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1977. Capsa 208.

⁹¹¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1977. Capsa 531.

⁹¹² Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1977. Capsa 677.

Pacte Democràtic per Catalunya, amb el 22,78% dels vots, 2766. En tercer lloc, la UCD va obtenir 1882 vots, el 15,50%. La quarta i cinquena candidatura a Vilafranca van ser Esquerra de Catalunya i la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana, amb 840 i 809 vots respectivament, el 6,92% i el 6,66% dels vots emesos. Es produïren dos-cents dos vots nuls i set en blanc.⁹¹³

En el poble de Vilobí del Penedès participaren en la votació 457 persones de les 609 que integraven el cens electoral, és a dir, el 75,04%. El partit amb major nombre de vots va ser el Pacte Democràtic per Catalunya amb 126 vots i el 27,57% dels vots emesos. En segon lloc quedà la candidatura dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) amb 95 vots, el 20,79%. La UCD va obtenir 68 vots, el 14,88% dels emesos. En quart lloc, la Unió de Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UCDCC) va rebre 64 vots, el 14%. La cinquena candidatura a Vilobí del Penedès fou Esquerra de Catalunya amb 41 vots, el 8,97%. Es produïren un vot en blanc i divuit nuls.⁹¹⁴

A la comarca de l'Alt Penedès la participació va ser del 80,93% del cens electoral. Tal com va passar amb el referèndum de la Reforma Política, el petit municipi de Santa Fe del Penedès va ser on la participació va ser més elevada, amb el 89,21% del cens electoral. Amb un 0,03% menys que Santa Fe hi havia Sant Sadurní d'Anoia amb el 89,18% del cens. La candidatura dels Socialistes de Catalunya va vèncer en 15 dels 27 municipis de l'Alt Penedès. El Pacte Democràtic per Catalunya guanyà en 10 i la Unió del Centre Democràtic ho feu en 2. Per tant, els Socialistes de Catalunya guanyaren en el 55,55% dels pobles, el Pacte Democràtic en el 37,04% i la UCD en el 7,41%.

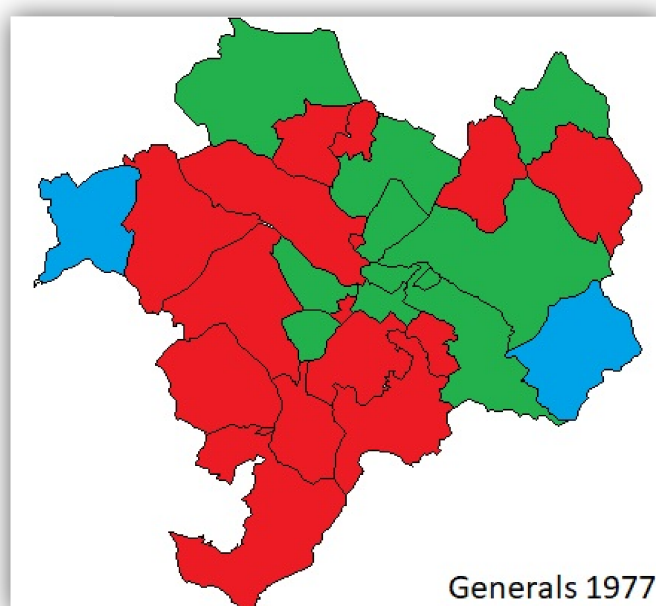
Els municipis on va vèncer els Socialistes de Catalunya foren Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Font-rubí, Gelida, Olèrdola, Puigdàlber, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Martí Sarroca, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos, Torrelles de Foix i Vilafranca del Penedès. Els municipis on va ser la força més votada la candidatura del Pacte Democràtic per Catalunya van ser Avinyonet del Penedès, La Granada, Mediona, Pacs del Penedès, Pla del Penedès, Sant Llorenç d'Hortons, Santa Fe del Penedès,

⁹¹³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Eleccions legislatives. Capsa 780.

⁹¹⁴ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 460.

Subirats, Torrelavit i Vilobí del Penedès. I els dos pobles on va guanyar la Unió del Centre Democràtic foren Olesa de Bonesvalls i Pontons.

En l'àmbit català la participació va ser elevada, amb el 79% del cens electoral, i a escala de l'estat fou del 79,24%.⁹¹⁵ La coalició dels Socialistes de Catalunya, liderada per Joan Reventós, i formada pel PSC-Congrés i la Federació Catalana del PSOE, va obtenir a Catalunya el 28,4% dels vots. El PSUC va rebre el suport del 18,20% dels vots. El Pacte Democràtic per Catalunya, encapçalada per Jordi Pujol, obtingué el 16,80%. Uns resultats molts semblants foren els de la UCD.⁹¹⁶

Colors. Vermell: Socialistes de Catalunya. Verd: Pacte Democràtic. Blau: UCD.

Pel que fa a les eleccions al Senat a la província de Barcelona li corresponia quatre senadors. Els candidats al Senat més votats per municipi foren els que a continuació s'exposen.

En relació al Senat, a Avinyonet del Penedès, amb un cens electoral de 839 persones, van exercir el seu dret de vot 423 persones, és a dir, el 50,42%, registrant una abstenció de 416 persones, el 49,58%. Votant només la meitat dels electors. El candidat

⁹¹⁵ ALQUÉZAR, Ramon. «L'allau democràtica (1975-1977). Des del postfranquisme fins al restabliment de la Generalitat preestatutària» a DDAA. *El franquisme a Catalunya (1939-1977). 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006, p.171.

⁹¹⁶ DUCH, Montserrat. «El naixement del nou sistema polític. Les primeres eleccions democràtiques. La Constitució del 1978. La resposta a les reivindicacions dels nacionalismes històrics» a DDAA. *El franquisme a Catalunya (1939-1977). 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006, p.194.

més votant va ser l'independent Eduard Tarragona Corbella amb 255 vots. El segon candidat va ser el també independent Lluís Maria Xirinacs amb 230 vots. Els seguien els tres candidats de la candidatura de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet Morell amb 224 vots, Francesc Candel Tortajada amb 159 i Alexandre Cirici Pellicer amb 155 vots. Es produïren onze vots en blanc i nou nuls.⁹¹⁷

A Les Cabanyes, votaren 205 persones de les 230 que formaven el cens electoral, corresponent el 89,13% dels electors. El candidat més votat amb 97 vots va ser Josep Benet Morell, de l'Entesa dels Catalans. De la mateixa formació era el segon més votat, Alexandre Cirici Pellicer, amb 86 vots. En tercer lloc, el candidat independent Lluís Maria Xirinacs, amb 80 vots. El quart va ser Francesc Candel amb 79 vots. I el cinquè, el també candidat independent Eduard Tarragona.⁹¹⁸

En les eleccions al Senat, a Castellet i la Gornal, va participar el 73,49% del cens electoral, 621 persones, causant una abstenció del 26,51%. Els tres candidats més votats a senadors eren els de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet, 284 vots, Francesc Candel, 266 vots, i Alexandre Cirici, 12 vots. El quart candidat més votat va ser Lluís Maria Xirinacs amb 178 vots i el cinquè Eduard Tarragona amb 166. Els dos darrers eren candidats independents.⁹¹⁹

A Castellví de la Marca, van participar en les eleccions al Senat 741 persones de 1003 que integraven el cens electoral, és a dir, el 73,88%. L'abstenció va ser del 26,12%. Els tres primers candidats més votats van ser els de l'Entesa dels Catalans i el quart i cinquè els de Democràcia i Catalunya. Així va quedar: Josep Benet Morell, 380 vots. Francesc Candel Tortajada, 354 vots. Alexandre Cirici Pellicer, 347 vots. Miquel Coll Alentorn, 137 vots. I Josep Pi-Sunyer, 127 vots. Es van recollir quatre vots en blanc i trenta-dos nuls.⁹²⁰

En el municipi de Font-rubí van participar en les eleccions al Senat 744 persones de 987 que formaven el cens electoral, és a dir, el 75,38%. El candidat més votat va ser l'independent Eduard Tarragona amb 290 vots. El va seguir l'altre candidat independent Lluís Maria Xirinacs amb 203. En tercer i quart lloc hi ha els candidats de l'Entesa dels Catalans Josep Benet Morell amb 190 vots i Francesc Candel Tortajada amb 159. El

⁹¹⁷ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 490.

⁹¹⁸ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions Generals 1977. Capsa 162.

⁹¹⁹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Generals 1977. Capsa 1193.

⁹²⁰ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1977. Capsa 224.

cinquè candidat més votat va ser Josep Pi-Sunyer Cuberta amb 158 vots. Hi hagué quaranta vots en blanc i vuit nuls.⁹²¹

En les primeres eleccions per escollir membres del Senat, a Gelida participaren el 84,96% del cens electoral, és a dir, 2079 persones de 2447. Els tres primers candidats més votats foren els de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet Morell amb 1015 vots, Francesc Candel Tortajada amb 948 vots i Alexandre Cirici Pellicer amb 890 vots. El quart i cinquè candidats a senadors més votats foren els independents Eduard Tarragona Corbella amb 475 vots i Lluís Maria Xirinacs Damians amb 448 vots. Es comptabilitzaren vint-i-un vots en blanc i vint-i-tres nuls.⁹²²

A la Granada les votacions al Senat van obtenir una participació del 84,38% del cens electoral, 670 persones de 794. Els tres primers candidats amb major nombre de vots al Senat van ser de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet amb 245 vots, Alexandre Cirici amb 219 i Francesc Candel amb 209. El quart candidat més votat va ser Lluís Maria Xirinacs amb 207 i el cinquè Josep Pi-Sunyer amb 188 vots. També hi havia tretze vots en blanc i sis nuls.

En el poble de Mediona, la participació en el Senat va ser la mateixa que al Congrés dels Diputats, com a la majoria de municipis de l'Alt Penedès, on votaren 578 persones de les 752 que formaven el cens electoral, és a dir, el 76.86%. El candidat més votat va ser Josep Benet amb 232 vots de l'Entesa dels Catalans. En segon lloc, l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 220 vots. El Va seguir el també independent Eduard Tarragona amb 188 vots. En quart i cinquè lloc quedaren els altres dos candidats de l'Entesa dels Catalans, Francesc Candel i Alexandre Cirici amb 180 i 173 vots respectivament. Es comptabilitzaren sis vots en blanc i quatre nuls.⁹²³

A Olèrdola malauradament no podem exposar i analitzar les dades electorals a les eleccions al Senat de juny de 1977. El motiu és doble. Per una part, no s'ha conservat la documentació a l'Arxiu Municipal d'Olèrdola. Per una altra, la informació relativa a les votacions al Senat publicades a la web del Ministeri de l'Interior només indica els resultats a escala provincial. Sabem però, gràcies al setmanari *Tothom*, quins van ser els cinc candidats amb més vots a les dues meses electorals a Olèrdola. El

⁹²¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1977. Capsa 47.

⁹²² Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1977. Capsa 2238.

⁹²³ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1977. Capsa 916.

candidat més votat va ser Josep Benet amb 453 vots, de l'Entesa dels Catalans. També eren d'aquesta candidatura els dos següents: Francesc Candel amb 415 vots i Alexandre Cirici amb 397. El quart candidat amb major nombre de vots va ser l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 213 vots i el cinquè, el també candidat independent, Eduard Tarragona amb 193 vots. Desconeixem els vots nuls i els blancs, així com les dades de participació.⁹²⁴

Com que no la documentació electoral d'aquestes eleccions generals a Olesa de Bonesvalls no s'ha conservat, tant del Congrés dels Diputats com del Senat, no s'ha pogut esbrinar la participació dels olesans, com tampoc el nombre de vots obtinguts pels diferents candidats al Senat.

Al poble de Pacs del Penedès la participació va ser del 77,45% dels vots, participant 237 persones de les 306 que formaven el cens electoral. El candidat més votat va ser Josep Benet de l'Entesa dels Catalans amb 85 vots. El van seguir Josep Pi-Sunyer de Democràcia i Catalunya amb 72 vots; Francesc Candel Tortajada amb 68 vots de l'Entesa dels Catalans; Alexandre Cirici Pellicer amb 68 vots, també de l'Entesa dels Catalans; i Lluís Maria Xirinacs, candidat independent, amb 57 vots. Es van recomptar en l'escrutini sis vots en blanc i cinc nuls.⁹²⁵

El candidat més votat al Pla va ser Josep Benet, de l'Entesa dels Catalans; el va seguir el candidat independent Eduard Tarragona amb 176 vots; Francesc Candel, de l'Entesa dels Catalans, amb 171 vots; Miquel Coll i Alentorn, de Democràcia i Catalunya; i en cinquè lloc en nombre de vots, Lluís Maria Xirinacs, independent, amb 166 vots.⁹²⁶

Al poble de Pontons la participació en les eleccions al Senat de 1977 va ser del 71,43%, votant 125 persones de les 175 que formaven part del cens electoral. Els cinc primers candidats més votats van ser Josep Pi-Sunyer, de Democràcia i Catalunya, amb 40 vots; Guillermo Díaz Plaja, de la UCD, amb 38 vots; Esteban Negra Valls, amb 35 vots, també de la UCD; José Antonio Torroja Cavanillas, de la UCD, amb 31 vots; i

⁹²⁴ *Tothom*, 25 de juny de 1977.

⁹²⁵ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 254.

⁹²⁶ *Tothom*, 25 de juny de 1977.

Eduard Tarragona, candidat independent, amb 30 vots. Es van produir dotze vots en blanc i un de nul.⁹²⁷

En les eleccions al Senat a Puigdàlber de 1977, la participació va ser del 83,49%, votant 177 persones de 212. El candidat més votat va ser Eduard Tarragona, independent, amb 66 vots. El seguiren els tres candidats de l'Entesa dels Catalans, Josep Benet amb 64, Alexandre Cirici amb 60 i Francesc Candel amb 55, i el cinquè candidat fou l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 50 vots. Es comptabilitzà un vot nul.⁹²⁸

A Sant Cugat Sesgarrigues la participació en les eleccions al Senat de 1977 va ser del 86,50% del cens electoral. Els tres primers candidats més votats foren de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet, 167 vots, Francesc Candel, 156 vots, i Alexandre Cirici, 148 vots. El quart candidat amb més suports fou l'independent Lluís Maria Xirinacs. En cinquè lloc quedaren empatats els candidats de Democràcia i Catalunya Miquel Coll i Josep Pi-Sunyer amb 123 vots respectivament. S'escrutaren vint-i-un vots nuls i cap en blanc.⁹²⁹

Al municipi de Sant Llorenç d'Hortons participaren en els comicis al Senat el 81,23% del cens electoral. El candidat més votat va ser l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 274 vots. El va seguir el també independent Eduard Tarragona amb 229 vots. El tercer candidat votat pels hortonencs va ser Josep Benet, de l'Entesa dels Catalans, amb 172 vots. En quart i cinquè lloc foren més votats els membres de Democràcia i Catalunya Josep Pi-Sunyer i Miquel Coll, amb 151 i 133 vots respectivament. Es dipositaren a les urnes cinc vots en blanc i sis nuls.⁹³⁰

A Sant Martí Sarroca els martinencs optaren com el candidat més votat a l'independent Eduard Tarragona amb 418 vots. Josep Benet, Francesc Candel i Alexandre Cirici, de l'Entesa dels Catalans, i amb 414, 372 i 364 vots respectivament, van ser el segon, tercer i quart candidats. I el cinquè fou l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 322 vots. Es comptaren quaranta-set vots en blanc i vint-i-dos nuls. La participació va ser del 74,75% del cens electoral.⁹³¹

⁹²⁷ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Generals 1977. Capsa 568.

⁹²⁸ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1977. Capsa 280.

⁹²⁹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Generals. Capsa 738.

⁹³⁰ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1977. Capsa 652.

⁹³¹ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Eleccions Generals 1977. Capsa 575

Al poble de Sant Pere de Riudebitlles participaren en les eleccions al Senat de 1977 el 85,92% del cens electoral, 1281 persones. Els tres primers candidats més votats foren de l'Entesa dels Catalans i els quart i cinquè de la candidatura Democràcia i Catalunya. Josep Benet va assolir 661 vots, el més votat. El van seguir Francesc Candel amb 640 vots, Alexandre Cirici amb 611, Josep Pi-Sunyer amb 336 i Miquel Coll amb 332 vots. Es produïren set vots en blanc i divuit nuls.⁹³²

A Sant Quintí de Mediona la participació va ser del 84,61%. El candidat al Senat amb major nombre de vots va ser Josep Benet, de l'Entesa dels Catalans, amb 409. El va seguir el candidat independent Eduard Tarragona amb 343 vots. El tercer candidat amb més suports electorals fou Alexandre Cirici, amb 335 vots, de l'Entesa dels Catalans. De la mateixa candidatura i amb 320 vots el quart candidat més votat pels quintinencs fou Francesc Candel. El cinquè candidat al Senat a Sant Quintí va ser Lluís Maria Xirinacs amb 283 vots.⁹³³

A la vila de Sant Sadurní d'Anoia el candidat vencedor al Senat va ser Josep Benet, de l'Entesa dels Catalans, amb 2679 vots. El seguiren els també candidats de l'Entesa Francesc Candel i Alexandre Cirici amb 2534 i 2391 vots respectivament. El quart candidat més votat a Sant Sadurní va ser Josep Pi-Sunyer amb 1118 vots, de la candidatura Democràcia i Catalunya. D'aquesta llista també ho era Miquel Coll Alentorn que obtingué 1103 vots. Desconeixem quina va ser la participació en aquestes eleccions al Senat perquè no es conserven a l'Arxiu Municipal de Sant Sadurní les actes d'escrutini i els resultats han estat extrets de la revista mensual *Joventut Cristiana*, del mateix municipi.⁹³⁴

En les eleccions al Senat, a Santa Fe del Penedès, van participar 125 persones, de les 139 que formaven el cens electoral. Per tant, van votar el 89,93%, registrant una abstenció de l'11,20%, corresponent a 14 persones. El candidat al Senat més votat va ser Josep Pi-Sunyer amb 48 vots, de la coalició Democràcia i Catalunya. En segon lloc es va produir un empat entre els candidats independents Eduard Tarragona i Lluís Maria Xirinacs a 46 vots. En quart lloc restà Miquel Coll Alentorn, de Democràcia i

⁹³² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1977-1979. Capsa 1279.

⁹³³ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1977. Capsa 924.

⁹³⁴ *Joventut Cristiana*, juny de 1977.

Catalunya, amb 37 vots. I el cinquè més votat va ser Francesc Candel, de l'Entesa dels Catalans, amb 34. Hi hagué quatre vots en blanc i dos nuls.⁹³⁵

Al municipi de Santa Margarida i els Monjos la participació va ser del 82,03%. Els tres primers candidats més votats van ser de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet, 845 vots, Francesc Candel, 805 vots, i Alexandre Cirici, 780 vots. El quart candidat més votat al poble va ser l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 303 vots i el cinquè, el també independent, Eduard Tarragona, amb 300 vots. Es produïren sis vots en blanc i un nul.⁹³⁶

A Subirats, amb una participació en el Senat del 82,17%, el candidat amb major nombre de vots va ser l'independent Lluís Maria Xirinacs amb 499 vots. En segon lloc assolí 477 vots Josep Benet de l'Entesa dels Catalans. Francesc Candel, de la mateixa candidatura, va aconseguir 394 vots. L'independent Eduard Tarragona, quart candidat més votat, va rebre el suport de 361 persones. Alexandre Cirici Pellicer, de l'Entesa dels Catalans, aconseguí 358 vots. S'escrutaren en les quatre meses electorals un total de nou vots en blanc i tretze nuls.⁹³⁷

Al municipi de Torrelavit la participació fou del 81,81%. El candidat més votat al poble, Josep Pi-Sunyer, de Democràcia i Catalunya, obtingué 270 vots. En segon lloc quedà Josep Benet amb 264 vots, de l'Entesa dels Catalans. El tercer candidat més que assolí més vots va ser Miquel Coll, amb 251. Francesc Candel i Alexandre Cirici, de l'Entesa dels Catalans, obtingueren 249 i 238 vots respectivament. Es comptaren a l'escrutini vuit vots en blanc i cinc nuls.⁹³⁸

A Torrelles de Foix la participació assolida va ser del 71,41%. Els tres primers candidats amb major nombre de vots foren de l'Entesa dels Catalans: Josep Benet, 232 vots, Francesc Candel, 207 vots, i Alexandre Cirici, 193 vots. El quart candidat al senat en nombre de vots va ser Josep Pi-Sunyer, de Democràcia i Catalunya, amb 139 vots. Lluís Maria Xirinacs, candidat independent, obtingué 131 vots. S'escrutaren vuit vots en blanc i onze nuls.⁹³⁹

⁹³⁵ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 215.

⁹³⁶ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1977. Capsa 1418.

⁹³⁷ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1977. Capsa 208.

⁹³⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1977. Capsa 531.

⁹³⁹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1977. Capsa 677.

Al municipi de Vilafranca del Penedès la participació va ser del 79,46% del cens electoral. Els cinc candidats amb major nombre de vots foren Josep Benet Morell, de l'Entesa dels Catalans, 5.398 vots; Francesc Candel Tortajada, també de l'Entesa, 4.963 vots; Alexandre Cirici Pellicer, 4557 vots, igualment de l'Entesa dels Catalans; Josep Pi-Sunyer Cuberta, de Democràcia i Catalunya, 3.106 vots; i Lluís Maria Xirinacs Damians, independent, 2.946 vots. Es produïren cent quinze vots nuls i noranta-set en blanc.⁹⁴⁰

Al poble de Vilobí del Penedès votaren 457 electors dels 609 inscrits en el cens electoral, donant una participació del 75,04%. Els dos primers candidats més votats foren els independents Eduard Tarragona Corbella, amb 177 vots, i Lluís Maria Xirinacs Damians amb 133 vots. El tercer candidat amb major nombre de vots fou Josep Pi-Sunyer Cuberta amb 127 vots, de Democràcia i Catalunya. El va seguir Josep Benet Morell amb 124 vots, de l'Entesa dels Catalans. El cinquè va ser Miquel Coll Alentorn amb 119 vots, de Democràcia i Catalunya. Es produïren onze vots en blanc i nou nuls. A Vilobí del Penedès fou un dels pocs llocs que el candidat Eduard Tarragona va tenir apoderat, Salvador Suriol Olivella.⁹⁴¹

A la comarca de l'Alt Penedès no ha estat possible esbrinar quins foren els resultats electorals al municipi d'Olesa de Bonesvalls. De totes maneres, amb les dades dels vint-i-sis municipis restants, es coneix que Josep Benet, de l'Entesa dels Catalans, va ser el candidat més votat en setze municipis,⁹⁴² el 61,54% dels pobles de l'Alt Penedès; Eduard Tarragona, candidat independent, va vèncer en cinc municipis,⁹⁴³ el 19,23%; Josep Pi-Sunyer, de la candidatura Democràcia i Catalunya, va guanyar en tres municipis,⁹⁴⁴ l'11,54%; i Lluís Maria Xirinachs Damians, també independent, va ser el més votat en dos pobles,⁹⁴⁵ el 7,69% dels municipis.

⁹⁴⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Eleccions legislatives. Capsa 780.

⁹⁴¹ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1977. Capsa 460.

⁹⁴² Municipis on guanyà Josep Benet: Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Gelida, La Granada, Mediona, Olèrdola, Pacs del Penedès, Pla del Penedès, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos, Torrelles de Foix i Vilafranca del Penedès.

⁹⁴³ Municipis on guanyà Eduard Tarragona: Avinyonet del Penedès, Font-rubí, Puigdàlber, Sant Martí Sarroca i Vilobí del Penedès.

⁹⁴⁴ Municipis on guanyà Josep Pi-Sunyer: Pontons, Santa Fe del Penedès i Torrelavit.

⁹⁴⁵ Municipis on guanyà Lluís Maria Xirinacs: Sant Llorenç d'Hortons i Subirats.

Tal com s'ha dit al principi, per la província de Barcelona s'havien d'escollir quatre candidats al Senat. Els que tingueren major nombre de vots foren Josep Benet Morell amb 1.328.607 vots, Francesc Candel Tortajada, amb 1.263.669 vots, Alexandre Cirici Pellicer amb 1.198.256 vots, tots tres de la candidatura de l'Entesa dels Catalans, i el candidat independent Lluís Maria Xirinacs Damians amb 550.678 vots.⁹⁴⁶

Carles Querol, que seria alcalde de Sant Sadurní d'Anoia el 1979 pel PSC va escriure a la revista *Joventut Cristiana* que:

*«Aquestes primeres eleccions en un clima de predemocràcia ens han permès manifestar voluntat de viure en un país lliure. Però ara ens cal consolidar aquesta llibertat i aixecar el nostre país. Una campanya electoral només serveix per determinar quins són els nostres representants. Però la lluita per canviar el país és una lluita diària als partits polítics, als sindicats i a les associacions culturals i cíviques».*⁹⁴⁷

6.4. El referèndum de la Constitució espanyola de 1978.

El següent pas després de les eleccions generals de juny de 1977 i la progressiva legalització dels partits polítics, va ser redactar una nova llei, una constitució que substituís totes les lleis sorgides del Movimiento Nacional i que s'anaren derogant, com per exemple, las «*Leyes Fundamentales del Reino*».

La Comissió d'Assumptes Constitucionals i Llibertats Polítiques del Congrés dels Diputats va encarregar la ponència sobre la Constitució a set diputats per redactar un avantprojecte. Aquestes persones foren Gabriel Cisneros, José Pedro Pérez-Llorca i Miguel Huerrero de Miñón, tots tres de la Unión de Centro Democrático (UCD), Gregorio Peces-Barba, del Partido Socialista Obrero Español (PSOE), Manuel Fraga Iribarne, d'Alianza Popular (AP), Miquel Roca Junyent (Pacte Democràtic per Catalunya) i Jordi Solé Tura, pel Partido Comunista de España (PCE) i del PSUC. Tots set començaren a treballar el primer d'agost de 1977. La comissió va treballar al llarg de vint-i-nou reunions fins al mes de desembre de 1977 quan presentà l'avantprojecte de

⁹⁴⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Província de Barcelona. Eleccions Generals 1977. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?id_eleccions=S19771&id_territori=PR08&a=a [Consulta: 15-5-2018].

⁹⁴⁷ *Joventut Cristiana*, juny de 1977.

Constitució amb 169 articles. La seva redacció va rebre més de tres mil esmenes i fou debatuda al Congrés dels Diputats i al Senat. Finalment, el 31 d'octubre es posà a votació a les dues cambres. Al Congrés dels Diputats va obtenir tres-cents vots afirmatius, sis en contra i catorze abstencions.⁹⁴⁸

Montserrat Duch va escriure que un dels objectius era tancar etapes històriques que havien provocat enfrontaments com les relacions de l'Estat amb l'Església Catòlica i l'organització territorial, amb un reconeixement d'uns territoris dins d'Espanya amb peculiaritats pròpies:

*«La Constitució havia de satisfer tant les exigències de les nacionalitats més avançades com les d'aquelles que tenien sentiments autonòmics més febles, i, a més, no havia de desvetllar rivalitats en la majoria de forces polítiques ni tampoc generar greuges comparatius. Finalment, s'adoptà un mecanisme força original, sense precedents històrics i sense equivalents en altres països: l'estat de les autonomies, una estructura que sense ser federal no encaixa en l'organització pròpia dels estats regionals».*⁹⁴⁹

A la comarca de l'Alt Penedès es van realitzar diferents activitats sobre la Constitució espanyola que la ciutadania hauria de referendar. Per exemple, l'Escola de Formació Social de Vilafranca va organitzar el cicle «La Constitució de 1978» amb quatre sessions a càrrec de Miguel Ángel Aparicio, professor de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona. El programa tractava sobre els diferents aspectes de la carta magna: Que és una Constitució i la història de les constitucions a Espanya; la monarquia i el poder executiu; els problemes de la transició en els aspectes de les autonomies i de l'Exèrcit; i l'anàlisi de les institucions sorgides de la Constitució.⁹⁵⁰

De seguida aparegueren a la premsa diferents articles d'opinió de persones i organitzacions polítiques sobre el text de la Constitució. El primer text que va sortir publicat, en aquest cas al setmanari *Tothom*, signat per Montse Rios i Àngel Gallego,

⁹⁴⁸ NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M. « Los Gobiernos de Arias y Suárez y la gestión de la Transición (1976-1978)» a NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M.; GÁLVEZ MUÑOZ, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*, pp. 128-129.

⁹⁴⁹ DUCH, Montserrat. «El naixement del nou sistema polític. Les primeres eleccions democràtiques. La Constitució del 1978. La resposta a les reivindicacions dels nacionalismes històrics» a DDAA. *El franquisme a Catalunya (1939-1977). 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*, p. 197.

⁹⁵⁰ *Tothom*, 4 de novembre de 1978. Miguel Ángel Aparicio va ser entrevistat pel periodista Enric Tomàs a les pàgines del setmanari *Tothom* en el número aparegut el 25 de novembre de 1978.

del Bloc Català de Treballadors, es deia que la Constitució no recollia totes les aspiracions populars i que se'n podia fer una d'altra, on

«la Constitució recollís totes les llibertats democràtiques i nacionals sense cap retall, i l'altre, que no barrés el pas al Socialisme, com ho fa ara reconeixent el sistema capitalista de lliure mercat».

Igualment, criticaven que s'hagués fet el procés de transició amb el consens i amb pactes secrets en lloc de fer debats públics i oberts.⁹⁵¹

Alhora també es realitzaren diferents actes per part dels partits polítics i personalitats informant de les seves opcions. Lluís Maria Xirinacs, senador, convidat pel Bloc Català de Treballadors, va fer un parlament contra l'aprovació del text de la Constitució perquè anava contra els interessos dels treballadors i les nacionalitats, el poder de l'estat no estava en el poble i era un impediment pel canvi social i polític del país.⁹⁵² Des del món sindical, Antoni Duque, afiliat a l'USO, també volgué donar la seva opinió, criticant la manera de fer-la i la submissió de les esquerres a les dretes i a la burgesia.⁹⁵³

Josep Giralt Raventós i Fèlix Sogas Mascaró, en representació del Partit dels Socialistes de Catalunya, volgueren expressar també l'opinió dels socialistes catalans sobre el text constitucional, demanant el vot afirmatiu en el referèndum. Així s'expressaven els socialistes

*«És cert que no és aquesta la Constitució que hauríem volgut els Socialistes. Però també és cert que conté tot allò que públicament hem definit com exigències mínimes i que avui ens permeten donar-li el nostre recolzament [...] Amb la Constitució ens jugàvem el futur, ens juguem el futur. Sense l'esforç polític i tècnic dels Socialistes, aquesta Constitució hagués estat la Constitució de la dreta, de la continuïtat, de la UCD».*⁹⁵⁴

Els membres de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) i de la Unió Democràtica de Catalunya (UDC), Ricard Rafecas Ruiz i Fèlix Casanova Solà, expressaren en un article el vot afirmatiu dels dos partits, que formaven la coalició de

⁹⁵¹ *Tothom*, 4 de novembre de 1978.

⁹⁵² *Tothom*, 11 de novembre de 1978.

⁹⁵³ *Tothom*, 25 de novembre de 1978.

⁹⁵⁴ *Tothom*, 25 de novembre de 1978.

Convergència i Unió. Comentaven que era la constitució redactada per molts i que, si bé no és el text que ells haguessin fet, tampoc era el text idoni per altres partits, per ningú li és perfecte. Per això,

*«CDC i UCD, doncs, votarem sí a la Constitució i demanem al poble de Vilafranca i de la comarca de l'Alt Penedès que també doni el seu suport a aquesta Constitució democràtica que amb la seva aprovació tanca definitivament les portes a un passat franquista i totalitari i obre un nou camí cap a la llibertat i la convivència pacífica i democràtica de tota la societat».*⁹⁵⁵

En la mateixa pàgina on es va publicar el text anterior, Joaquim Illa, del Moviment Comunista de Catalunya (MCC) va explicar els motius pels quals ells optaven per l'abstenció al referèndum constitucional en considerar el text de monàrquica, autoritària, centralista, capitalista i masclista.⁹⁵⁶

El Comitè Comarcal de la UCD també va donar la seva opinió, recollida a les pàgines de *La Voz del Penedès*. El text va començar amb un comentari a aquells que criticaven l'arribada d'un consens. Un article on s'expressa el sentiment favorable a la Constitució, posant de manifest el paper fet pels centristes:

*«La UCD, como partido gubernamental se ha dejado la piel a tiras en el proceso constitucional, y si algunos piensan abandonarnos por el desgaste que lleva siempre consigo el estar al pie del cañón, muchos otros son los que se unen a nosotros reconociendo el tremendo esfuerzo que supone en este país el conseguir un elevado nivel de concordia y entendimiento. Entre todos hemos conseguido que, tanto a nivel nacional como a nivel municipal, un comunista, un socialista, un hombre de centro y un nacionalista, puedan tratarse como personas. Rivalidad sí, pero sin odios ni enemistades personales. Por eso la UCD está convencida de que decir sí a la Constitución es decir si a la esperanza de una convivencia política civilizada».*⁹⁵⁷

Finalment, Justa Jiménez, del Comitè local del PSUC de Vilafranca, escrivia sobre el vot afirmatiu dels comunistes perquè representava el final del franquisme,

⁹⁵⁵ *Tothom*, 2 de desembre de 1978.

⁹⁵⁶ *Tothom*, 2 de desembre de 1978.

⁹⁵⁷ *La Voz del Penedès*, 2 de desembre de 1978.

donava llibertat als treballadors i a la ciutadania, es reconeixia la sobirania popular, la descentralització de l'Estat i era el camí per assolir el socialisme.⁹⁵⁸

Els resultats electorals del referèndum de la Constitució Espanyola a la comarca de l'Alt Penedès van ser els següents:⁹⁵⁹

⁹⁵⁸ *Tothom*, 2 de desembre de 1978.

⁹⁵⁹ Font: Avinyonet del Penedès: Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 490. Les Cabanyes: Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 162. Castellet i la Gornal: Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 1193. Castellví de la Marca: Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 224. Font-rubí: Arxiu Municipal de Font-rubí. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 47. Gelida: Arxiu Municipal de Gelida. Referèndum Constitució Espanyola. Capsa 2240. La Granada: Arxiu Municipal de la Granada. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 528. Mediona: Arxiu Municipal de Mediona. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 917. Olèrdola: Arxiu Municipal d'Olèrdola. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 438. Olesa de Bonesvalls: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Olesa de Bonesvalls. Referèndum Constitució Espanyola 1978. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19781&id_territori=MU08146&a=a [consulta: 15-5-2018]. Pacs del Penedès: Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 255. Pla del Penedès: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19781&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Pontons: Arxiu Municipal de Pontons. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 569. Puigdàlber: Arxiu Municipal de Puigdàlber. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 280. Sant Cugat Sesgarrigues: Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 738. Sant Llorenç d'Hortons: Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 655. Sant Martí Sarroca: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Referèndum Constitució Espanyola 1978. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19781&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Sant Pere de Riudebitlles: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Referèndums 1976-1979. Capsa 1273. Sant Quintí de Mediona: Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient de Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 924. Sant Sadurní d'Anoia: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Sadurní d'Anoia. Referèndum Constitució Espanyola 1978. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19781&id_territori=MU08240&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Santa Fe del Penedès: Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 217. Santa Margarida i els Monjos: Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions i Plebiscits. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 1417. Subirats: Arxiu Municipal de Subirats. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 206. Torrelavit: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 533. Torrelles de Foix: Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 676. Vilafranca del Penedès: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Vilafranca del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19781&id_territori=MU08305&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Vilobí del Penedès: Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Referèndum Constitució Espanyola 1978. Capsa 464.

Referèndum Constitució Espanyola. Vots.							
Municipi	Electors	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	896	693	203	17	615	31	30
Les Cabanyes	244	191	53	0	171	9	11
Castellet i la Gornal	890	568	322	1	507	15	45
Castellví de la Marca	1078	713	365	1	619	14	79
Font-rubí	1036	702	334	1	606	24	71
Gelida	2622	1993	629	34	1766	94	99
La Granada	859	685	174	14	603	21	47
Mediona	813	579	234	5	527	18	29
Olèrdola	1186	895	291	8	779	27	81
Olesa de Bonesvalls	251	197	54	0	166	18	13
Pacs del Penedès	312	229	83	7	201	7	14
Pla del Penedès	812	612	200	8	545	14	45
Pontons	171	136	35	1	108	4	23
Puigdàlber	235	186	49	0	173	0	13
Sant Cugat Sescarrigues	540	393	147	2	355	5	31
Sant Llorenç d'Hortons	719	526	193	20	484	5	17
Sant Martí Sarroca	1808	1234	574	16	1080	25	113
Sant Pere de Riudebitlles	1538	1207	331	12	1036	59	100
Sant Quintí de Mediona	1121	827	294	3	755	16	53
Sant Sadurní d'Anoia	5942	4693	1249	9	4341	126	217
Santa Fe del Penedès	154	122	32	1	102	6	13
Santa Margarida i els Monjos	2140	1644	496	6	1458	55	125
Subirats	1779	1287	492	8	1139	66	86
Torrelavit	943	627	316	7	556	28	36
Torrelles de Foix	883	541	342	0	452	23	66
Vilafranca del Penedès	17068	11959	6461	67	10607	467	818
Vilobí del	670	427	243	11	368	13	35

Penedès							
TOTAL	46.710	33.866	14.196	259	30.119	1.190	2.310

I aquest foren els percentatges de participació i de la votació al referèndum:

Referèndum Constitució Espanyola. Percentatge.						
Municipi	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	77,34%	22,66%	2,45%	88,74%	4,47%	4,33%
Les Cabanyes	78,28%	21,72%	0%	89,53%	4,71%	5,76%
Castellet i la Gornal	63,82%	36,18%	0,18%	89,26%	2,64%	7,92%
Castellví de la Marca	66,14%	33,86%	0,14%	86,82%	1,96%	11,08%
Font-rubí	67,76%	32,24%	0,14%	86,32%	3,42%	10,11%
Gelida	76,01%	23,99%	1,71%	88,61%	4,72%	4,97%
La Granada	79,74%	20,26%	2,04%	88,03%	3,07%	6,86%
Mediona	71,22%	28,78%	0,86%	91,02%	3,11%	5%
Olèrdola	75,46%	24,54%	0,89%	87,04%	3,02%	9,05%
Olesa de Bonesvalls	78,49%	21,51%	0%	84,26%	9,14%	6,60%
Pacs del Penedès	73,40%	26,60%	3,06%	87,77%	3,06%	6,11%
Pla del Penedès	75,37%	24,63%	1,31%	89,05%	2,29%	7,35%
Pontons	79,53%	20,47%	0,74%	79,41%	2,94%	16,91%
Puigdàlber	79,15%	20,85%	0%	93,01%	0%	6,99%
Sant Cugat Sesgarrigues	72,78%	27,22%	0,51%	90,33%	1,27%	7,89%
Sant Llorenç d'Hortons	73,16%	26,84%	3,80%	92,02%	0,95%	3,23%
Sant Martí Sarroca	68,25%	31,75%	1,30%	87,52%	2,03%	9,16%
Sant Pere de Riudebitlles	78,48%	21,52%	0,99%	85,83%	4,88%	8,28%
Sant Quintí de Mediona	73,77%	26,23%	0,36%	91,29%	2m93%	6,41%
Sant Sadurní d'Anoia	78,98%	21,02%	0,19%	92,50%	2,68%	4,62%
Santa Fe del Penedès	79,22%	20,78%	0,82%	83,61%	4,92%	10,66%
Santa Margarida i els Monjos	76,82%	23,18%	0,36%	88,69%	3,35%	7,60%
Subirats	72,34%	27,66%	0,62%	88,50%	5,13%	6,68%
Torrelavit	66,49%	33,51%	1,12%	88,68%	4,47%	5,74%
Torrelles de Foix	61,27%	38,73%	0%	83,55%	4,25%	12,20%
Vilafranca del Penedès	70,06%	29,94%	0,56%	88,69%	3,91%	6,84%
Vilobí del Penedès	63,73%	36,27%	2,58%	86,18%	3,04%	8,20%
PROMIG	73,22%	26,78%	0,99%	88,01%	3,44%	7,65%

A la comarca de l'Alt Penedès la participació mitjana va ser del 73,22%. Van exercir el seu dret de vot 33.866 persones, de les 46.710 que formaven part dels diferents censos electorals als vint-i-set municipis. La participació va reduir-se en un 9,43% en relació a l'anterior referèndum de la Reforma Política de 1976. El municipi amb més participació de l'Alt Penedès va ser la Granada amb el 79,74% del cens electoral. Torrelles de Foix, amb el 61,27% de participació, va ser el poble de la comarca on l'abstenció va ser més elevada, el 38,73%. El municipi on la Constitució espanyola va obtenir major suport va ser Puigdàlber amb el 93,01% de vots afirmatius. En aquest poble ningú votà no. El poble on el vot contrari va ser més elevat fou a Olesa de Bonesvalls, amb el 9,14% dels vots emesos. Pontons, amb el 16,91% dels vots emesos, va ser el poble amb més vots en blanc de tota la comarca de l'Alt Penedès.

A Catalunya la participació va ser del 68%, una mica superior de la mitjana de l'Estat, amb el 67,7%. Els vots afirmatius a Catalunya foren de 90,5% mentre que a escala espanyola, la mitjana estava en el 87,8%; i els vots contraris a la Constitució va ser menor a Catalunya, amb el 4,6%, que a Espanya, amb el 7,9%.⁹⁶⁰

Els partits i sindicats que es manifestaren a favor de la Constitució van ser el Partit dels Socialistes de Catalunya, la Convergència Democràtica de Catalunya, la Unió de Centre Democràtic, el Partit Socialista Unificat de Catalunya, la Unió Democràtica de Catalunya, l'Aliança Popular, l'Organització Revolucionària dels Treballadors, la Unió del Centre de Catalunya, el Partit del Treball de Catalunya, les Comissions Obreres, la Unió Sindical Obrera i la Unió General de Treballadors. Contraris a la Constitució van ser Fuerza Nueva, la Comunió Tradicionalista, Falange Española, el Bloc Català de Treballadors, la Lliga Comunista Revolucionària i el Partit Socialista d'Alliberament Nacional. I demanaren l'abstenció Falange Española Auténtica, Esquerra Republicana de Catalunya, el Moviment Comunista de Catalunya i la Confederació Nacional de Treballadors.

⁹⁶⁰ MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *La cuestión catalana. Cataluña en la transición española*. Editorial Crítica. Barcelona, 2014, p. 271.

6.5. Les eleccions generals de març de 1979.

En el procés electoral i democratitzador espanyol, el primer de març de 1979, es van celebrar per segona vegada unes eleccions generals després del traspàs del general Franco i havent assolit la Constitució espanyola com a marc legal i de trencament amb el passat immediat amb la dictadura franquista. El 7 de febrer va començar la campanya electoral amb la participació d'una trentena de candidatures per la província de Barcelona al congrés dels Diputats.

Els partits polítics i coalicions que es presentaren van ser el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN), els Centristes de Catalunya (UCD), la Coalició Democràtica (CD), Convergència i Unió (CIU), la Democràcia Social Cristiana de Catalunya (DSCC), la coalició Esquerra Republicana de Catalunya, Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya (ERC-FNC-PSDC), Estat Català (EC), Euskadiko Ezquerria – Izquierda de Euskadi (EE), Falange Española Auténtica (FE-A), Falange Española - Unidad Falangista (FE-UA), Izquierda Republicana (IR), Liga Comunista (LC), Lliga Comunista Revolucionària (LCR), Moviment Comunista de Catalunya – Organització d'Esquerra Comunista (MCC-OEC), Organització Comunista d'Espanya – Bandera Roja (OCE), Organización Revolucionaria de Trabajadores (ORT), Partido Carlista – Partit Carlí de Catalunya (PC-PCC), Partido Comunista de los Trabajadores (PCT), Partido Independiente pro Política Austera (PIPPA), Partit Lliberal de Catalunya – Partit Lliberal (PLC-PL), Partido Proverista (PP), Partido Sindicalista (PS), Partido Socialista Obrero Español Sector Histórico (PSOE-SH), Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), Partit del Treball de Catalunya (PTC), Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), Unificación Comunista de España (UCE), Unión Nacional (UN) i Unión para la Libertad de Expresión (ULE).

Els candidats al Senat van ser els següents: Josep Maria Ainaud de Lasarte, Joan Carreras Martí i Josep Espar Ticó de Convergència i Unió (CIU); César Alias Ortín, Mercedes Barrachina Osorio i Santos Fraile Gallego de Partido Independiente Prop Política Austera (PIPPA); Josep Andreu Abelló, Joan Casanellas Ibarz i Alexandre Cirici Pellicer del Partit dels Socialistes de Catalunya; Rosa Maria Bárcena Linaje del la Organización Revolucionaria de los Trabajadores (ORT); Josep Benet Morell, Francesc Candel Tortajada i Jordi Sabartés Cruzate de Per l'Entesa; José Borau Sado i Rossends

Valls Valls del Partit Lliberal de Catalunya (PLC); Josep Borràs Medina, María Magdalena Mateo Pla i Maria Teresa Turell Julia de la Lliga Comunista Revolucionària (LCR); Josep Rafael Carreras de Nadal, Carles Cuatrecasas Targa i Juan Antonio Maragall Noble de Centristes de Catalunya (UCD); Núria Casals Pérez, Ángel Faustino Marín Benito i Gifré Seras Leonart del Moviment Comunista de Catalunya – Organització d'Esquerra Comunista (MCC); Francisco Bernardo García Quilis, Ángel Gómez Puértolas i Adolfo Martínez Rubio de Falange Española Auténtica (FE-A); Pedro García Segura i María Olivares Usac de la Organización Comunista de España – Bandera Roja (OCE); Luis Santiago García Vicente, José Real Urrutia i Luisa Xandri Segues de Izquierda Republicana (IR); Enric Garriga Trullols del Bloc d'Esquerra Nacional d'Alliberament Nacional (BEAN); Miguel Linares Rodríguez, Marcelino de Llorenç Martínez Ayala i María Antonia Mallén Clúa de Coalició Democràtica (CD); Maria Carme Llobet Rivas, Pere Martí Codina i Francesc Montserrat Mas de Democràcia Social Cristiana de Catalunya (DSCC); Joaquín de Olano López Letona, Francisco Rufas Saura i Liberto Senderos Armengol d'Unión Nacional (UN) i Antonio Pelegero Barceló de Falange Española – Unidad Falangista (FE-UF);

Amb les segones eleccions generals de la democràcia les regles del joc van canviar. A partir d'aleshores podien exercir el seu dret de vot els majors de divuit anys, i no dels vint-i-un com era abans. Van ser unes eleccions amb menor participació a generalment, arribant-se a parlar del desencant de la transició. A més, el marc actual d'aquelles eleccions es veieren sotragades per manifestacions i atemptats terroristes d'ETA.⁹⁶¹

En aquestes eleccions van participar en les diferents candidatures al Congrés dels Diputats algunes persones de l'Alt Penedès, totes elles de Vilafranca. José Ballester Bustos anava a les llistes de Centristes de Catalunya UCD en el número trenta; Josep Maria Rafecas Sabaté era el número vint-i-set de Convergència i Unió; en el número tres del Partit del Treball de Catalunya anava Agustí Villarroya Serafini; amb el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN) anava Jordi Cuyàs Soler en el número

⁹⁶¹ NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M. « Los Gobiernos de Arias y Suárez y la gestión de la Transición (1976-1978)» a NÚÑEZ SEIXAS, Xosé M.; GÁLVEZ MUÑOZ, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*, p. 134.

dotze. I, finalment, Manuel Somoza formava part de les llistes del Moviment Comunista de Catalunya en el lloc trenta-quatre.⁹⁶²

A continuació s'exposen els diferents actes electorals que els diversos partits van fer a la comarca de l'Alt Penedès i que s'ha tingut coneixement.

Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional. Generals 1979. ⁹⁶³		
Municipi	Dia	Activitat
Sant Pere de Riudebitlles	25-2-1979	Míting al Centre Catequístic.
Sant Sadurní d'Anoia	18-2-1979	A La Cambra col·loqui amb Fèlix Cucurull, Rafael Castellanos i Jordi Cuyàs.
Vilafranca del Penedès	10-2-1979	Presentació al Museu amb les intervencions de Fèlix Cucurull, Rafael Castellanos i Jordi Cuyàs.
	17-2-1979	Al local de l'AISS col·loqui amb Lluís Maria Xirinacs, Joan A. Sánchez Carrete i Jordi Cuyàs.

Centristes de Catalunya UCD. Generals 1979. ⁹⁶⁴		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	23-2-1979	Míting a l'auditori del Fòrum Baltà amb Carles Güell de Setmenat, Manuel Torres Izquierdo, J. Rafael Carreras de Nadal, Carlos de Montoliu i Albert Vila Lusilla. Presentació José Ballester Bustos.

Convergència i Unió. Generals 1979. ⁹⁶⁵		
Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	26-2-1979	Míting a Avinyó Nou.
	27-2-1979	Míting a Les Gunyoles.

⁹⁶² *Tothom*, 27 de gener de 1979.

⁹⁶³ *Tothom*, 10 de febrer de 1979. *Tothom*, 24 de febrer de 1979.

⁹⁶⁴ *La Voz del Penedès*, 3 de març de 1979.

⁹⁶⁵ *Tothom*, 17 de febrer de 1979.

Les Cabanyes	19-2-1979	Míting.
Font-rubí	22-4-1979	Míting.
La Granada	19-2-1979	Míting.
Olèrdola	23-2-1979	Míting a Sant Pere Molanta.
Pacs del Penedès	22-2-1979	Míting.
Pla del Penedès	20-2-1979	Míting.
Pontons	20-2-1979	Míting.
Puigdàlber	26-2-1979	Míting.
Sant Cugat Sesgarrigues	20-2-1979	Míting.
Sant Martí Sarroca	27-2-1979	Míting a la Bleda.
Santa Fe del Penedès	23-2-1979	Míting.
Santa Margarida i els Monjos	22-2-1979	Míting.
Subirats	19-2-1979	Míting a Sant Pau d'Ordal.
	27-2-1979	Míting a Ordal.
Torrelavit	23-2-1979	Míting.
Vilafranca del Penedès	21-2-1979	Míting al cinema Bolet amb Jordi Pujol Soley, Llibert Cuatrecases, Josep Espar Ticó i Josep Maria Rafecas.
Vilobí del Penedès	26-2-1979	Míting.

Estat Català. Generals 1979.⁹⁶⁶

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	25-2-1979	Míting a l'auditori del Museu Josep Planchart.

⁹⁶⁶ *Tothom*, 24 de febrer de 1979.

Partit del Treball de Catalunya. Generals 1979.⁹⁶⁷

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	23-2-1979	Míting a l'auditori del Museu amb Rafael del Rosal, advocat, Antoni Cabanyes, sindicalista, i Agustí Villarroya, perit agrícola, candidat de Vilafranca.

Partit Socialista Unificat de Catalunya. Generals 1979.⁹⁶⁸

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	17-2-1979	Conferència a l'Auditori del Museu "Alternativa comunista a la crisi econòmica i la petita i mitjana empresa" a càrrec de l'economista Antoni Montserrat. Presentació Antoni Valderrama, de CCOO.
	20-2-1979	Conferència a l'Auditori del Museu "Generalitat, Estatut i Parlament de Catalunya" a càrrec de Xavier Folch. Presentació Andreu Retamal.
	21-2-1979	Conferència a l'Auditori del Museu "Llibertat, democràcia i socialisme" a càrrec de Manuel Vázquez Montalbán, periodista. Presentació Enric Tomàs.
	27-2-1979	Míting al cinema Bolet amb José Luis López Bulla, secretari general de CCOO, Miquel Núñez i Fèlix Plantalech.

Partit dels Socialistes de Catalunya. Generals 1979.⁹⁶⁹

Municipi	Dia	Activitat
Castellví de la Marca	16-2-1979	Míting a la Múnia.
Gelida	24-2-1979	Míting al col·legi Montcau amb Joan Comas, Marcel Gabarró i Miquel

⁹⁶⁷ *Tothom*, 17 de febrer de 1979.

⁹⁶⁸ *Tothom*, 17 de febrer de 1979. *Tothom*, 24 de febrer de 1979.

⁹⁶⁹ *Tothom*, 17 de febrer de 1979. *Tothom*, 24 de febrer de 1979.

		Martorell.
Mediona	16-2-1979	Míting a Sant Joan de Mediona.
Sant Cugat Sesgarrigues	25-2-1979	Míting a la sala amb Fèlix Sogas, Albert Bastardas i Joan Escala.
Sant Martí Sarroca	18-2-1979	Míting al Centre Cultural amb Josep Giralt, Fèlix Sogas i Esteve Tomàs.
Sant Pere de Riudebitlles	25-2-1979	Míting al Centre Parroquial amb Josep Andreu Abelló, Raimon Obiols, Ramon Fernández Jurado, Miquel Martorell i Antoni Gómez.
Sant Sadurní d'Anoia	20-2-1979	Míting al local de la Cambra amb Joan Reventós, Lluís Fuertes, Josep Andreu Abelló i Carles Querol.
Santa Margarida i els Monjos	22-2-1979	Míting al local de la Societat La Margaridoia amb Juli Busquets, Josep Giralt i Domènec Sadurní.
Subirats	17-2-1979	Míting al local del Centre Cultural de Sant Pau d'Ordal, amb Lluís Ràfols, Carles Querol i Marcel Gabarró.
Vilafranca del Penedès	26-2-1979	Míting al cinema Bolet amb Josep Andreu Abelló, Raimon Obiols, Ramon Fernández Jurado i Fèlix Sogas.

En les segones eleccions generals d'Espanya, el poble d'Avinyonet va optar pels següents resultats. D'un cens electoral de 886 persones, en votaren 646, és a dir, el 72,91% dels vots. El partit més votat va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 168 vots, que correspon al 26,01%. Amb 144 vots, el 22,29% dels vots emesos, van ser pels Centristes de Catalunya UCD. En tercer lloc va quedar Convergència i Unió amb 124 vots i el 19,20% dels votants. La quarta opció més votada, amb 57 vots va ser la coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 57 vots, representant el 8,82% dels vots emesos. El cinquè partit va ser el PSUC amb 51 vots, és a dir, el 7,89%. No hi hagué vots en blanc i es van comptabilitzar dotze vots nuls.⁹⁷⁰

⁹⁷⁰ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions generals 1979. Capsa 490.

A les Cabanyes, d'un cens electoral de 244 persones, van exercir el seu dret de vot 191, és a dir, el 78,28%, produint una abstenció del 21,72%, 53 persones. El partit més votat va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 107 vots, corresponent el 56,02% dels vots emesos. En segon lloc, Centristes de Catalunya UCD amb 29 vots i el 15,18% dels vots. El tercer partit va ser la coalició de Convergència i Unió amb 27 vots i el 14,14%. I en quart i cinquè lloc, amb 6 vots cadascun, i el 3,14%, el PSOE Histórico (PSOE-SH) i el PSUC. No hi hagué vots en blanc ni tampoc nuls.⁹⁷¹

En el municipi de Castellet i la Gornal el partit polític més votat va ser el PSC com en les anteriors eleccions generals. Vegem els resultats. Respecte a participació, ho van fer el 61,66% del cens electoral, 566 persones de 918. El PSC va obtenir el suport de 273 persones, que representa el 48,23% dels votants. El segon partit va ser la UCD amb 102 vots i el 18,02%. Amb 69 vots, i el 12,19% dels votants, hi havia Convergència i Unió. El quart partit més votat va ser el PSUC amb 29 vots, és a dir, el 5,12%. El cinquè partit polític més votat va ser Izquierda Republicana (IR) amb 9 vots i l'1,59% dels votants. En aquestes eleccions hi hagué un vot en blanc i vint-i-tres nuls.⁹⁷²

A Castellví de la Marca el cens electoral era en aquestes eleccions de 1100 persones, 97 més que en les anteriors generals. Participaren 712 electors, representant el 64,73% del cens, abstenint-se el 35,27%, 388 persones. El partit més votat va ser el PSC amb 251 persones, obtenint el 35,25% de tots els vots. La segona formació política va ser Convergència i Unió amb 161 vots i el 22,61%. La UCD va ser-ne la tercera amb 149 vots i el 20,93% dels vots emesos. El va seguir el PSUC amb 35 vots i el 4,92%. La cinquena candidatura, formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya (ERC-FNC-PSDC), rebré 19 vots i el 2,67%. Consten quatre vots en blanc i dinou nuls.⁹⁷³

Al poble de Font-rubí van participar 592 persones del cens electoral format per 964, representant un percentatge del 61,41%, amb una abstenció de 372 persones i el 28,59% del cens. Si a les eleccions generals de 1977 el partit guanyador a Font-rubí va ser la candidatura dels Socialistes de Catalunya, en aquesta ocasió, el 1979, va vèncer la UCD, amb 183 vots i el 30,91% dels vots emesos. En segon lloc, amb 168 vots, i el 28,38%, va quedar Convergència i Unió. El tercer partit va ser el PSC amb el suport de

⁹⁷¹ Arxiu Municipal de Les Cabanyes, Eleccions Generals 1979. Capsa 162.

⁹⁷² Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Generals 1979. Capsa 1194.

⁹⁷³ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1979. Capsa 224.

143 persones, representant el 24,16% dels vots. Amb una major diferència, i amb una representació més residual, els quarts i cinquens partits van ser el PSUC amb 15 vots i el 2,53% i la coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya (ERC-FNC-PSDC) amb 11 vots i l'1,86% dels vots emesos. No es produïren vots en blanc i si onze nuls.⁹⁷⁴

En les segones eleccions generals de la transició democràtica, a Gelida van participar el 72,61% del cens electoral, és a dir, 2017 persones de 2778. L'abstenció va ser de 761 electors, el 27,29% del cens. El partit més votat pels gelidencs va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) amb 509 vots, que equival el 25,24% dels vots emesos. La segona candidatura amb més adhesions va ser Centristes de Catalunya UCD amb 435 vots i el 21,57%. El va seguir Convergència i Unió amb 381 vots i el 18,89% dels vots emesos. La quarta formació política va ser el PSUC amb 223 vots, l'11,06%, i la cinquena el Partit del Treball de Catalunya (PTC) amb 142 vots i el 7,04% dels vots emesos. Es van comptar en les eleccions a vuitanta-set vots nuls i cap en blanc.⁹⁷⁵

A la Granada van exercir el seu dret de vot el 76,72% del cens electoral, que estava format per 859 persones, votant 659. Convergència i Unió va ser la força política guanyadora en el poble amb 246 vots i el 37,33% dels vots emesos. La segona formació en obtenció de vot fou el PSC amb 168 vots i el 25,49% dels vots. En tercer lloc, els Centristes de Catalunya UCD aconseguiren 87 vots i el 13,20% dels vots emesos. El va seguir el PSUC amb 62 vots i el 9,41% dels vots. En cinquè lloc, la coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 18 vots i el 2,73% dels vots emesos. Els granadencs també emeteren quatre vots en blanc i es produïren vint-i-nou vots nuls.⁹⁷⁶

Al poble de Mediona la participació va ser de 598 persones de les 832 que integraven el cens electoral, és a dir, el 71,87% de participació. En aquesta ocasió, a diferència de les anteriors eleccions generals, que ho va fer el Pacte Democràtic de Catalunya, va guanyar el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) amb 203 vots i el 33,95% dels vots emesos. En segon lloc, Convergència i Unió, va obtenir el suport de 136 medionencs, representant el 22,74% dels vots. La tercera força política va ser la UCD amb 106 vots i el 17,72%. En quart lloc va quedar la candidatura formada per

⁹⁷⁴ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1979. Capsa 47.

⁹⁷⁵ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1979. Capsa 2238.

⁹⁷⁶ Arxiu Municipal de la Granada. Eleccions Generals 1979. Capsa 530.

Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya, amb 38 vots, el 6,35%. En cinquè partit amb més suports a Mediona va ser, amb 31 vots, i el 5,18% dels vots emesos, la Coalició Democràtica de Manuel Fraga. També es comptabilitzaren sis vots en blanc i onze nuls.⁹⁷⁷

Olèrdola va optar en aquestes eleccions generals per donar la seva confiança al PSC, igual que ho feu en les generals de dos anys abans. El cens electoral estava format per 1.196 persones, de les quals anaren a votar 902, el 75,42% del cens electoral. Els socialistes van obtenir a Olèrdola 300 vots, el 33,26% dels vots emesos. Convergència i Unió, amb 206 vots, i el 22,84%, va ser la sega opció. Amb 120 vots i el 13,30% dels vots emesos, va ser la tercera força política a Olèrdola. En quart lloc, el PSUC amb 118 vots i el suport de l'1,08% dels vots. La cinquena candidatura va ser la formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 70 vots i el suport del 7,76%. Només es comptabilitzaren tres vots en blanc i vuit nuls.⁹⁷⁸

En aquestes eleccions generals tampoc es conservà la documentació electoral d'Olesa de Bonesvalls a l'arxiu municipal. Es va consultar la informació a la pàgina web del Ministeri de l'Interior del Govern d'Espanya i del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya i s'ha comprovat que hi havia una lleu diferència en la presentació dels resultats. En la web del Ministeri no consten vots nuls ni en blanc. En canvi, en la web del Departament consten set vots nuls i cap en blanc. Es creu que aquesta situació s'assembla més a la realitat. Per tant, s'ha optat per emprar en aquest cas les dades del Departament de Governació. A Olesa de Bonesvalls, el cens electoral estava format per 256 persones, de les quals exerciren el seu dret de vot un total de 202, donant una participació del 78,91%. El partit més votat va ser la UCD amb 80 vots i el 39,60% dels vots emesos. La segona candidatura amb major nombre de vots va ser CIU amb 45 i el 22,28% dels vots emesos. El tercer partit va ser el PSC amb 21 vots i el 10,40% d'aquests. La Coalició Democràtica va obtenir 15 vots i el 7,42% dels vots emesos. En cinquena posició, el PSUC va obtenir 11 vots i el 5,44%. Tal com s'ha dit, es van comptar set vots nuls.⁹⁷⁹ En aquestes eleccions, com en les generals de 1977, el

⁹⁷⁷ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1979. Capsa 916.

⁹⁷⁸ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Generals 1979. Capsa 418.

⁹⁷⁹ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Olesa de Bonesvalls. Eleccions Generals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/re

partit guanyador a Olesa va ser la UCD Centristes de Catalunya incrementant un 4,81% del percentatge de vots.

A Pacs del Penedès la participació va ser del 61,54% del cens electoral. Votaren 192 persones de les 312 que formaven part del cens. Amb les anteriors eleccions generals de 1977 es va produir una baixa de la participació del 15,91%. La candidatura guanyadora a Pacs va ser Convergència i Unió amb 59 vots i el 30,73% dels vots emesos. En segon lloc, amb 7 vots de diferència, el PSC amb 52, i el 27,08%. El va seguir la UCD amb 24 vots i el suport del 12,50% dels vots emesos. El quart i cinquè partit més votats, tots dos amb 8 vots, foren la Lliga Comunista Revolucionària (LCR) i el PSUC, representant cadascun el 4,17% dels vots emesos. També es van produir tres vots en blanc.⁹⁸⁰

En les eleccions generals al Pla votaren 624 persones de les 811 inscrites en el cens electoral, és a dir, hi participà el 76,94%. La candidatura més votada al Pla del Penedès va ser CIU amb 191 vots i el suport del 30,61% dels vots emesos. Amb quinze vots menys, el PSC obtingué 176 vots i el 28,20%. El tercer partit amb major nombre de vots al Pla va ser la UCD amb 119 i el 19,07% dels vots emesos. La quarta força política fou ERC amb 31 vots i el 4,97% dels suports electorals. En cinquè lloc, el PSUC va obtenir-ne 27 i el 4,33% dels vots emesos. Es comptabilitzaren vint-i-quatre vots nuls i sis en blanc.⁹⁸¹

Al poble de Pontons la participació va ser del 69,23%, votant 117 persones de les 169 que formaven part del cens electoral. El partit amb més suports electorals va tornar a ser, com en les anteriors generals de 1977, la UCD amb 48 vots i el 41,03% dels vots emesos. Amb quatre vots menys, 44, Convergència i Unió va ser la segona candidatura amb més vots, representant el 37,61% dels vots dipositats a les urnes. En tercer lloc, el PSC amb 12 vots va obtenir el suport del 10,26%. En quart lloc va quedar la candidatura formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 5 vots i el 4,27 dels vots emesos. Com passa en molts pobles petits, la cinquena força més votada van ser

resultats-2?id_eleccions=G19791&id_territori=MU08146&a=a [Consulta: 15-5-2018].

⁹⁸⁰ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 255.

⁹⁸¹ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Eleccions Generals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19791&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018].

diverses, un total de 6, amb un vot cadascuna: Coalició Democràtica, Falange Española Auténtica, Partido Socialista Obrero Español Sector Histórico, el PSUC, la Unificación Comunista de España i el Partido Sindicalista. Hi hagueren dos vots nuls.⁹⁸²

En les eleccions generals de 1979 a Puigdàlber varen participar 192 persones de les 235 que formaven part del cens electoral, és a dir, el 91,70%. El partit més votat a Puigdàlber va ser Centristes de Catalunya UCD amb 52 vots i el 27,08% dels vots emesos. Amb tan sols un vot menys, 51, el Partit dels Socialistes de Catalunya va obtenir l'adhesió del 26,56% dels vots. La candidatura de CIU va assolir 35 vots i el 18,23%. El va seguir el PSUC amb 18 vots i el 9,38% i la coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya (ERC-FNC-PSDC) amb 12 vots i el 6,25% dels vots emesos. Es van produir nou vots nuls.⁹⁸³

Al poble de Sant Cugat Sesgarrigues la participació fou del 74,81% del cens electoral. Emeteren el seu vot 404 persones de 540 que formaven el cens electoral. Convergència i Unió va ser el partit més votat, amb 92 vots i el 22,77% dels vots emesos. En l'anterior elecció, la candidatura dels Socialistes de Catalunya havia resultat la vencedora a Sant Cugat. En aquestes eleccions de 1979, el PSC passà a ser la segona força política amb 89 vots i el suport del 22,03%. Amb 75 vots els Centristes de Catalunya UCD foren la tercera candidatura amb el suport del 18,56% dels vots emesos. La coalició formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya va aconseguir a Sant Cugat 58 vots i el 14,36%. La cinquena candidatura amb major nombre de suports electorals va ser el PSUC amb 44 vots i el 10,89% dels vots emesos. En l'única mesa electoral es van comptar en l'escrutini quatre vots en blanc i divuit nuls.⁹⁸⁴

En les eleccions generals de 1979, a Sant Llorenç d'Hortons es va produir una participació del 70,38%, votant 506 persones de les 719 censades. La participació entre aquestes eleccions i les anteriors de 1977 es va reduir un 10,85%. Si en les anteriors eleccions la candidatura més votada pels hortonencs va ser el Pacte Democràtic de Catalunya, en aquesta ocasió fou la llista dels Centristes de Catalunya UCD amb 138 vots i el 27,27% dels vots emesos. Amb dos vots menys, 136, el PSC va obtenir el

⁹⁸² Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Generals 1979. Capsa 568.

⁹⁸³ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1979. Capsa 280.

⁹⁸⁴ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Generals 1979. Capsa 738.

suport del 26,88% dels veïns de Sant Llorenç. La tercera candidatura més votada va ser CIU amb 125 vots i el 24,70% dels vots emesos. En quart lloc la candidatura formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 39 vots, el 7,71% dels vots. Amb 14 vots quedaren empatades les candidatures de Coalició Democràtica i del PSUC, representant el 2,77% dels vots respectivament. S'escrutaren tres vots blancs i sis nuls.⁹⁸⁵

Al municipi de Sant Martí Sarroca la participació va ser del 58,93%, votant 1066 persones de les 1809 que formaven part del cens electoral. La candidatura més votada va ser Centristes de Catalunya UCD amb 267 vots i el 25,05% dels vots emesos. Amb sis vots menys, el PSC va obtenir 261 vots i el 24,48% dels vots. El tercer partit amb major suport va ser CIU amb 238 vots i el 22,33%. El PSUC i Izquierda Republicana aconseguiren 53 i 22 vots, el 5,35% i el 2,06% dels vots emesos, respectivament. Es van produir quaranta-nou vots nuls i deu en blanc.⁹⁸⁶

A Sant Pere de Riudebitlles participaren en les eleccions generals 1175 persones d'un cens electoral de 1574, és a dir, 74,65% un 11,27% menys que en les anteriors generals de 1977. La candidatura més votada a Sant Pere va ser el PSC amb 500 vots i el 42,55% dels vots emesos. Convergència i Unió, el segon partit amb més suports electorals, va assolir 349 vots, el 29,70% dels emesos pels riudebitllencs. Els Centristes de Catalunya UCD obtingueren 154 vots, el 13,11%. Amb un menor nombre de vots, 40, i el 3,40%, el PSUC va ser la quarta força política més votada. El Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional de Catalunya (BEAN) va aconseguir 18 vots a Sant Pere, l'1,53% dels vots emesos. Es comptaren vint-i-tres vots nuls i els mateixos de blancs.⁹⁸⁷

Al poble de Sant Quintí de Mediona el cens electoral estava integrat per 1124 persones, de les quals votaren el 70,20% del cens, 789. Un 14,42% menys de participació en relació a les generals de 1977. El Partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE va ser el més votat amb 233 vots i el 29,53% dels vots emesos. Convergència i Unió va obtenir 163 vots, el 20,66%. La tercera candidatura a Sant Quintí fou la dels Centristes de Catalunya UCD amb 145 vots, el 18,38%. En quart lloc,

⁹⁸⁵ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1979. Capsa 652.

⁹⁸⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Eleccions Generals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19791&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018].

⁹⁸⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1977-1979. Capsa 1279.

la coalició formada per Esquerra Republicana de Catalunya, Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya va obtenir 112 vots i el 14,20% dels emesos. El PSUC va assolir 28 vots, el 3,55% dels vots emesos. Es van produir deu vots en blanc i trenta-un de nuls.⁹⁸⁸

Al municipi de Sant Sadurní d'Anoia la participació va ser del 78,93%, votant 4836 persones de les 6.127 que estaven inscrites en el cens electoral. Es va reduir un 10,25% la participació en relació amb les anteriors eleccions generals de juny de 1977. El partit amb major nombre de vots va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 1740 vots i el 35,98% dels vots emesos. El va seguir amb 657 vots menys de diferència Convergència i Unió amb 1083 vots, el 22,39%. La tercera candidatura en obtenció de vots fou el PSUC amb 600 i el 12,41% dels vots emesos. La candidatura Centristes de Catalunya UCD aconseguiren amb 596 vots, i el 12,32% ser la quarta en nombre de suports electorals. En cinquè lloc, la candidatura formada per Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya assoliren a Sant Sadurní 316 vots i el 6,53% dels emesos. Es comptaren cent disset vots nuls i quinze en blanc.⁹⁸⁹

A Santa Fe del Penedès el cens electoral estava format per 154 persones de les quals votaren 123. Per tant, la participació va ser del 79,87%. La candidatura amb major nombre de vots va ser CIU amb 67, el 54,47% dels vots emesos. En segon lloc el PSC va assolir 20 vots i el suport del 16,26 dels vots. La tercera candidatura a Santa Fe, Centristes de Catalunya UCD, aconseguí 6 vots, el 4,88%. El va seguir la Coalició Democràtica amb 5 vots i el 4,07%. El Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN) i la Unificación Comunista de España aconseguiren 3 vots cadascun, el 2,44%. S'escrutaren un vot en blanc i sis nuls.⁹⁹⁰

Al poble de Santa Margarida i els Monjos la participació va ser en aquestes eleccions del 73,13%, votant 1606 persones de les 2196 que integraven el cens electoral. En aquestes eleccions participaren un 8,90% menys que en les generals de 1977. El PSC va vèncer en aquests comicis amb 647 vots i el 40,29% dels vots emesos. La

⁹⁸⁸ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1979. Capsa 924.

⁹⁸⁹ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Sadurní d'Anoia. Eleccions Generals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19791&id_territori=MU08240&a=a [Consulta: 15-5-2018].

⁹⁹⁰ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 215.

candidatura de Convergència i Unió va rebre 301 vots, el 18,74%. La tercera candidatura amb major nombre de vots fou Centristes de Catalunya UCD amb 272 i el 16,94% dels vots emesos. Amb una major distància en vots, el PSUC va assolir-ne 70 i el 4,36%. El Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional de Catalunya (BEAN) va ser la cinquena força política al municipi amb 34 vots i el 2,12% dels vots emesos. Es van comptar en l'escrutini vint-i-un vots en blanc i trenta-tres nuls.⁹⁹¹

A Subirats votaren 1347 persones, és a dir, un índex de participació del 76,06%, de les 1771 del cens electoral. La participació es va reduir en un 6,11% en relació a les generals de juny de 1977. La candidatura vencedora a Subirats va ser Centristes de Catalunya UCD amb 399 vots, i el 29,62% dels vots emesos. Els centristes va ser la llista més votada al nucli de Sant Pau amb 126 vots. La coalició Convergència i Unió aconseguí 331 vots, el 24,57%. CIU va guanyar en la mesa electoral corresponent als barris de Lavern, Can Batista i Ca l'Avi. La tercera candidatura més votada pels subiratencs fou el PSC amb 306 vots i el suport del 22,64% dels vots emesos. Amb 109 vots, i el 8,09%, el PSUC va assolir ser la quarta llista a Subirats. La cinquena candidatura amb major nombre de vots, el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional obtingué 45 vots, el 3,34% dels emesos. S'escrutaren set vots en blanc i dinou nuls.⁹⁹²

Al municipi de Torrelavit la participació va minvar un 8,43% en relació a les eleccions generals de 1977. En aquesta ocasió va ser del 73,38%. La candidatura amb major nombre de vots va ser Convergència i Unió amb 251 i el 36,27% dels vots emesos. El Partit dels Socialistes de Catalunya n'assolí 133, el 19,22% dels vots. El va seguir, en tercer lloc, el PSUC amb 112 vots, i el 16,18%. La quarta candidatura més votada va ser els Centristes de Catalunya UCD amb 94 vots, el 13,58% dels vots emesos. La candidatura conjunta d'Esquerra Republicana de Catalunya, Front Nacional de Catalunya i Partit Social Demòcrata de Catalunya assolí 43 vots, el 6,21%, i ser la cinquena llista amb més vots a Torrelavit. En les urnes es dipositaren quinze vots en blanc.⁹⁹³

A Torrelles de Foix la participació va ser de 500 persones, el 55,63% del cens electoral, que estava format per 883 torrellenecs. La participació va disminuir un 14,78%

⁹⁹¹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1979. Capsa 1418.

⁹⁹² Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1979. Capsa 208.

⁹⁹³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1979. Capsa 531.

en relació a les eleccions generals de 1977. La candidatura vencedora a Torrelles va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 151 vots, el 30,20% dels vots emesos. La segona candidatura en obtenció de vots fou Centristes de Catalunya UCD amb 118 vots, el 23,60%. Convergència i Unió assolí el suport de 84 persones, el 16,80% dels vots emesos. Les quarta i cinquena candidatura a Torrelles foren el PSUC amb 25 vots, el 5%, i Coalició Democràtica amb 15 vots, el 3% dels emesos. Es produïren nou vots en blanc i trenta nuls.⁹⁹⁴

Al municipi de Vilafranca del Penedès els comicis per al Congrés dels Diputats donaren una clara victòria al Partit dels Socialistes de Catalunya amb 3.999 vots, que representa el 33,41% dels vots emesos. La segona força va ser Convergència i Unió amb 2.664 vots, que correspon al 22,26% dels vots realitzats. La tercera opció pels vilafranquins fou Centristes de Catalunya UCD amb 2.342 vots, que representa el 19,57% dels vots emesos. El PSUC va ser la quarta força electoral a Vilafranca amb 1.130 vots, amb el 9,50%. En cinquena posició quedà la coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya amb 377 vots, el 3,08%. La participació va ser del 71,72% del cens electoral, és a dir, 12.217 de 17.035 persones que l'integraven. Es van escrutar dos-cents quaranta-set vots nuls i vuitanta-nou blancs.⁹⁹⁵

A Vilobí del Penedès la participació fou del 60,94%, un 14,10% menys que en les eleccions generals de 1977. Participaren 401 persones de les 658 que integraven el cens electoral. La candidatura amb més suports electorals va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) amb 145 vots, el 36,16% dels vots emesos. La segona candidatura fou Centristes de Catalunya UCD amb 131 vots, el 32,67%. Amb 67 vots, i el 16,71%, Convergència i Unió va ser la tercera llista amb més vots. La candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya (ERC-FNC-PSDC) obtingué 11 vots, el 2,74% dels emesos. El PSUC va ser el cinquè partit a Vilobí amb 9 vots, el 2,24%. Es comptaren a l'escrutini tres vots en blanc i cap de nul.⁹⁹⁶

⁹⁹⁴ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1979. Capsa 677.

⁹⁹⁵ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Vilafranca del Penedès. Eleccions Generals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19791&id_territori=MU08305&a=a [Consulta: 15-5-2018].

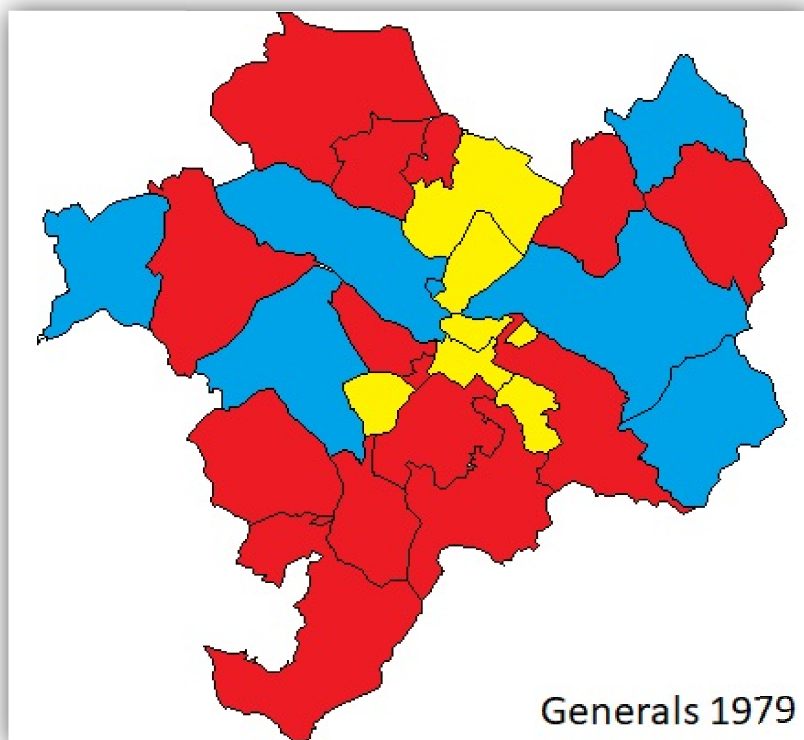
⁹⁹⁶ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 460.

Arreu de la comarca de l'Alt Penedès participaren en les eleccions el 71,24% del cens electoral de tot el territori. Aquesta participació va ser un 9,59% menys que en les generals anteriors de 1977, produït possiblement pel desencís de la transició, com alguna persona han assenyalant. Un 1,72% menys de participació que en el referèndum de la Constitució espanyola. El municipi amb una participació més elevada fou a Puigdàlber, amb el 81,70% de la participació; i el poble amb la participació més baixa va ser Torrelles de Foix amb el 56,63%. La candidatura del PSC-PSOE va guanyar en catorze municipis de la comarca de l'Alt Penedès, en un poble menys que l'any 1977. Els Centristes de Catalunya vanceren a set pobles, dos més que el 1977. I Convergència i Unió ho féu en sis municipis, quatre menys que el Pacte Democràtic per Catalunya dos anys abans.

Els municipis on va vèncer el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) foren Avinyonet del Penedès, Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Gelida, Mediona, Olèrdola, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos, Torrelles de Foix, Vilafranca del Penedès i Vilobí del Penedès. Els municipis on va ser la força més votada els Centristes de Catalunya van ser Font-rubí, Olesa de Bonesvalls, Pontons, Puigdàlber, Sant Llorenç d'Hortons i Sant Martí Sarroca. I els pobles on va guanyar Convergència i Unió va ser La Granada, Pacs del Penedès, Pla del Penedès, Sant Cugat Sès Garrigues, Santa Fe del Penedès i Torrelavit.

En l'àmbit català la participació va ser del 67,62%. El partit amb major nombre de vots va ser el PSC amb 875.529 vots, el 29,14% dels vots emesos, obtenint disset diputats. La segona força va ser Centristes de Catalunya UCD amb 570.948 vots, el 19%, i dotze diputats. El PSUC en va rebre 512.792, el 17,07%, amb vuit diputats. El quart partit més votat fou Convergència i Unió amb 483.353, el 16,09%, i vuit diputats. La coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Front Nacional de Catalunya i el Partit Social Demòcrata de Catalunya va obtenir 123.452 vots, el 4,11%, i un diputat. I la Coalició Democràtica va rebre 107.629 vots, el 3,58%, i un diputat.⁹⁹⁷

⁹⁹⁷ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals, Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Resultats Eleccions Generals 1979. Catalunya. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resut_at2?a=a&id_eleccions=G19771&id_territori=CA09 [Consulta: 15-5-2018].

Colors. Vermell: Partit dels Socialistes de Catalunya. Groc: Convergència i Unió. Blau: UCD.

En les eleccions al Senat, a la província de Barcelona li corresponia quatre senadors, i aquests van ser els candidats amb major nombre de vots per municipi.

En les eleccions al Senat a Avinyonet del Penedès, es va comptar amb una participació de 646 votants d'un cens electoral de 886, és a dir, el 72,91%, amb una abstenció de 240 persones. En candidat al Senat espanyol més votat va ser Josep Andreu Abelló del PSC amb 203 vots. En segon lloc van quedar empatats Josep Benet Morell, Per l'Entesa, i Joan Casanellas Ibarz, del PSC, amb 147 vots. Amb dos vots menys, 145, el quart candidat amb major nombre de vots va ser Alexandre Cirici Pellicer, del PSC. I el cinquè candidat al Senat més votat a Avinyonet va ser Josep Maria Ainaud de Lasarte, amb 130 vots. En aquestes eleccions al Senat es va produir quaranta-cinc vots en blanc i tretze nuls.⁹⁹⁸

A Les Cabanyes, van votar al Senat 191 persones de les 244 que formaven el cens electoral, amb una participació del 78,28%. El candidat més votat va ser Josep Andreu Abelló del PSC amb 109 vots. En segon lloc, Joan Casanellas Ibarz amb 107 i el tercer va ser Alexandre Cirici Pellicer, amb 104 vots, també tots dos del PSC. El

⁹⁹⁸ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions generals 1979. Capsa 490.

quart i cinquè candidat més votats van ser de Convergència i Unió, Josep Maria Ainaud amb 33 vots i Joan Carreras amb 27. Hi hagué sis vots en blanc i dos nuls.⁹⁹⁹

En el municipi de Castellet i la Gornal, les votacions al Senat van ser participades per 566 persones, el 61,66% del cens electoral. Els tres primers candidats van ser del PSC: Josep Andreu Abelló amb 289 vots, Joan Casanellas Ibarz amb 270 i Alexandre Cirici Pellicer amb el mateix nombre de vots. Els quarts i cinquens candidats al Senat eren de Centristes de Catalunya UCD: Carles Cuatrecasas Targa amb 82 vots i Josep Rafael Carreras de Nadal amb 73. També hi havia quatre vots en blanc i disset nuls.¹⁰⁰⁰

A Castellví de la Marca, dels 1100 electors van exercir el seu dret de vot 712 persones, que representa el 64,73% del cens. Una altra vegada els tres primers candidats amb més vots van ser del PSC: Josep Andreu Abelló, 262 vots; Joan Casanellas Ibarz, 250 vots; i Alexandre Cirici Pellicer, 245 vots. El quart i cinquè candidat ho eren de Convergència i Unió: Josep Espar Ticó amb 152 vots i Joan Carreras Martí amb 151. Hi hagué vint-i-cinc vots en blanc i trenta-dos vots nuls.¹⁰⁰¹

En les votacions al Senat al poble de Font-rubí es va produir una participació del 61,41%, és a dir, 592 persones de les 964 que formaven aleshores el cens electoral. El candidat més votat va ser Josep Maria Ainaud de Lasarte, de Convergència i Unió, amb 167 vots. El segon candidat va ser Josep Andreu Abelló amb 155 vots. El tercer candidat més votat va ser Joan Carreras Martí, de CIU, amb 148 vots. El quart i cinquè candidat van ser la candidatura de Centristes de Catalunya UCD, Josep Rafael Carreras de Nadal amb 140 vots i Carles Cuatrecasas Targa amb 134. No es produïren vots en blanc però sí setanta-sis de nuls.¹⁰⁰²

A Gelida es va produir una participació del 72,10% en les eleccions al Senat. Votaren 2003 gelidencs dels 2778 que estaven en el cens electoral. Els tres candidats més votats foren del PSC: Josep Andreu Abelló amb 581 vots, Alexandre Cirici Pellicer amb 513 vots i Joan Casanellas Ibarz amb 508. El quart candidat amb més suports electorals va ser Josep Benet Morell de Per l'Entesa amb 491 vots. El cinquè fou Josep Rafael Carreras de Nadal amb 411 vots en representació de Centristes de Catalunya

⁹⁹⁹ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions generals 1979. Capsa 162.

¹⁰⁰⁰ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Generals 1979. Capsa 1194.

¹⁰⁰¹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1979. Capsa 224.

¹⁰⁰² Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1979. Capsa 47.

UCD. Es comptaren en les quatre meses electorals de Gelida setanta-dos vots en blanc i seixanta-vuit nuls.¹⁰⁰³

En el poble de la Granada van votar 659 persones de les 859 que formaven part del cens electoral, havent-hi una participació del 76,72%. Els tres primers candidats més votats van ser de CIU i els dos següents del PSC: Josep Maria Ainaud de Lasarte, 245 vots; Joan Carreras Martí, 233 vots; Josep Espart Ticó, 227 vots; Josep Andreu Abelló, 187 vots; i Joan Casanellas Ibarz, 175 vots. Es van produir trenta-vuit vots nuls i dos en blanc.¹⁰⁰⁴

En les eleccions a senadors el març de 1979, participaren a Mediona el 72,87% del cens electoral, 598 persones de 832. Els tres primers senadors més votats foren del PSC i els quart i cinquè de CIU: Josep Andreu Abelló, 236 vots; Joan Casanellas Ibarz, 215 vots; Alexandre Cirici Pellicer, 208 vots; Josep Maria Ainaud de Lasarte, 144 vots; i Joan Carreras Martí, 125 vots. Es comptaren vint vots en blanc i vint-i-un nuls.¹⁰⁰⁵

Els olerdolencs en aquestes eleccions al Senat decidiren el seu vot com en el cas de Mediona. Els tres primers senadors amb més vots foren els proposats pel PSC i el quart i cinquè de CIU. 902 persones van emetre del seu vot d'un cens electoral format per 1.196, representant en percentatges, el 74,42% del cens. Josep Andreu va ser el candidat més votat amb 314 vots. El va seguir Joan Casanellas Ibarz amb 291, Alexandre Cirici amb 224, Josep Maria Ainaud amb 215 i Joan Carreras amb 204. Es van produir un nombre elevat de vots en blanc i nuls, quaranta-tres en el primer cas i quaranta-cinc en el segon.¹⁰⁰⁶

En el poble d'Olesa de Bonesvalls, com s'ha comentat anteriorment, no s'ha conservat bona part de la documentació electoral. En altres eleccions aquesta manca d'informació ha estat reparada amb les dades aportades a les pàgines web de l'Administració de l'Estat i Autònoma, però en el cas del Senat no és possible recuperar-la perquè els resultats que aporten són a escala provincial.

En les eleccions al Senat al poble de Pacs del Penedès va participar un 61,54% del cens electoral, 192 persones de 312. El candidat més votat va ser Josep Maria

¹⁰⁰³ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1979. Capsa 2238.

¹⁰⁰⁴ Arxiu Municipal de La Granada. Eleccions Generals 1979. Capsa 530.

¹⁰⁰⁵ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1979. Capsa 916.

¹⁰⁰⁶ Arxiu Municipal d'Olerdola. Eleccions Generals 1979. Capsa 418.

Ainaud, de CIU, amb 64 vots. El va seguir Joan Carreras Martí amb 58 vots, també de CIU. El tercer candidat amb més suport va ser Josep Andreu Abelló, del PSC, amb 57 vots. En quart lloc, Josep Espar Ticó, amb 52 vots. I en cinquè lloc, amb 44 vots, els altres dos candidats el PSC quedaren empatats: Joan Casanellas i Alexandre Cirici. Es comptabilitzaren nou vots en blanc i cinc nuls.¹⁰⁰⁷

Com en el cas de les eleccions generals de 1979, al Pla del Penedès desconeixem les dades referents al Senat, ni per via de les actes electorals ni tampoc per les pàgines web del Ministeri de l'Interior ni del Departament de Governació. Segons la premsa local de Vilafranca, el setmanari *Tothom*, coneixem com a mínim els vots que obtingueren els principals candidats al Senat: Josep Andreu Abelló, del PSC, va obtenir 224 vots. Els altres quatre candidats amb major nombre de vots foren Joan Casanellas i Alexandre Cirici amb 196 i 195 vots respectivament, tots dos del PSC, i els quart i cinquè candidat van ser Josep Maria Ainaud, amb 185 vots, i Joan Carreras, amb 173, tots dos de la candidatura de CIU.¹⁰⁰⁸

En les eleccions al Senat a Pontons, amb una participació del 69,23% del cens electoral, 117 persones de 169, el candidat més votat fou Juan Antonio Maragall Noble, de Centristes de Catalunya UCD, amb 49 vots. Amb un vot menys, 48, Josep Rafael Carreras de Nadal, també de la UCD, va ser el segon candidat. En tercer lloc, amb 46 vots, quedaren empatats el candidat de Centristes Carlos Cuatrecasas Targa i el convergent, Josep Maria Ainaud. El cinquè candidat més valorat i votat a Pontons fou Josep Espar Ticó, de CIU. Es van recomptar quatre vots en blanc i dos nuls.¹⁰⁰⁹

En el poble de Puigdàlber la participació va ser del 81,70%, exercint el seu dret de vot 192 persones de 235. Els tres primers candidats més votats al poble foren del PSC-PSOE i els dos següents, de Centristes de Catalunya UCD: Alexandre Cirici 55 vots, Joan Casanellas 53 vots, Josep Andreu 52 vots, Carlos Cuatrecasas 52 vots i Josep Rafael Carreras 49 vots.¹⁰¹⁰

A Sant Cugat Sesgarrigues els tres primers candidats al Senat van ser de Convergència i Unió i els quart i cinquè del PSC. La participació va ser del 74,81% i es comptaren en l'escrutini quatre vots en blanc i vint-isis nuls. Josep Maria Ainaud va

¹⁰⁰⁷ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 255.

¹⁰⁰⁸ *Tothom*, 3 de març de 1979.

¹⁰⁰⁹ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Generals 1979. Capsa 568.

¹⁰¹⁰ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1979. Capsa 280.

aconseguir 112 vots. El van seguir Joan Carreras, 111 vots, Josep Espar, 108 vots, i Josep Andreu i Joan Casanellas amb 101 vots respectivament.¹⁰¹¹

Els veïns de Sant Llorenç d'Hortons participaren en les eleccions al Senat en un 70,38%. Els tres primers candidats més votats foren del PSC: Josep Andreu, 179 vots, Joan Casanellas, 146 vots, i Alexandre Cirici, 144 vots. Els quart i cinquè candidat amb major nombre de vots van ser Josep Maria Ainaud i Joan Carreras, de CIU, amb 131 i 128 vots cadascun d'ells. Es produïren divuit vots blancs i vint-i-sis nuls.¹⁰¹²

A Sant Martí Sarroca la font de les dades al Senat de 1979 ha estat la premsa de Vilafranca perquè no consta la documentació a l'arxiu municipal, així com tampoc en les pàgines web del Ministeri de l'Interior ni tampoc del departament de Governació de la Generalitat de Catalunya. El candidat més votat va ser Josep Andreu del PSC amb 318 vots. El varen succeir en la llista de més votats a Sant Martí Josep Maria Ainaud, de CIU, amb 257 vots; Alexandre Cirici Pellicer, del PSC, amb 245 vots; Joan Casanellas, del PSC, amb 232 vots; i Joan Carreras, de CIU, amb 205 vots. Es desconeix el nombre total de votants i els vots nuls i blancs, així com els dels altres candidats al Senat.¹⁰¹³

Al poble de Sant Pere de Riudebitlles la participació en les eleccions al Senat de 1979 va ser del 74,59% del cens electoral. El candidat més votat a Sant Pere fou Joan Casanellas del PSC amb 583 vots. Josep Andreu Abelló i Alexandre Cirici Pellicer, també socialistes, amb 577 i 542 vots respectivament, foren el segon i tercer candidat més votats. El quart candidat amb més suports electorals va ser Josep Maria Ainaud amb 341 vots, de CIU. Joan Carreras i Josep Espar, de CIU, amb 313 vots, foren els cinquens candidats amb major nombre de vots. En l'escrutini de les dues meses electorals es comptaren disset vots en blanc i quaranta-tres nuls.¹⁰¹⁴

Al municipi de Sant Quintí de Mediona la participació va ser de 789 persones de les 1124 que eren inscrites al cens electoral, el 70,19%. Els tres primers candidats més votats van ser del PSC i els dos següents de CIU. Josep Andreu Abelló va aconseguir 357 vots; Joan Casanellas va obtenir 324 vots; i Alexandre Cirici 320 vots. Els

¹⁰¹¹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Generals 1979. Capsa 738.

¹⁰¹² Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1979. Capsa 652.

¹⁰¹³ *Tothom*, 3 de març de 1979.

¹⁰¹⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1977-1979. Capsa 1279.

convergens Josep Maria Ainaud va rebre el suport de 173 persones i Joan Carreras el de 156. Hi hagué vint-i-nou vots en blanc i vint-i-un nuls.¹⁰¹⁵

A Sant Sadurní d'Anoia el candidat amb major nombre de vots va ser Josep Andreu Abelló del PSC amb 1990 vots. El seguiren els també socialistes Alexandre Cirici amb 1928 i Joan Casanellas amb 1540 vots respectivament. Els quart i cinquè candidat més votats pels sadurninencs foren els convergens Josep Maria Ainaud amb 1167 vots i Josep Espar amb 1113. Desconeixem la participació, així com l'existència de vots nuls i blanc com que no va conservar-se a l'arxiu municipal la documentació d'aquestes eleccions.¹⁰¹⁶

Al poble de Santa Fe del Penedès la participació en les eleccions al Senat foren del 74,03%. Els tres primers candidats més votats foren de Convergència i Unió i els quart i cinquè del PSC-PSOE: Josep Maria Ainaud, 63 vots; Josep Espar, 59 vots; Joan Carreras, 58 vots; Josep Andreu, 31 vots; i Joan Casanellas i Alexandre Cirici, 20 vots. Es van produir quatre vots en blanc i quatre nuls.¹⁰¹⁷

A Santa Margarida i els Monjos participaren en el Senat el 73,22% del cens electoral. El candidat amb major nombre de vots va ser Josep Andreu Abelló, del PSC, amb 701 vots. En segon lloc, Alexandre Cirici Pellicer, del PSC, que assolí 639 vots. El va seguir el també socialista Joan Casanellas Ibarz amb 634 vots. En quart lloc quedà Josep Maria Ainaud de Lasarte, de Convergència i Unió, amb 328 vots. I el cinquè candidat més votat fou Joan Carreras Martí, també de CIU, amb 299 vots. S'escrutaren nou vots en blanc i catorze nuls.¹⁰¹⁸

Al municipi de Subirats el candidat vencedor va ser Juan Antonio Maragall Noble de la candidatura de Centristes de Catalunya UCD amb 369 vots. Josep Rafael Carreras de Nadal i Carles Cuatrecasas Targa, amb 368 i 365 vots cadascun d'ells, tots dos de la candidatura centrista, foren el segon i tercer candidat amb major nombre de vots. En quart lloc, el socialista Josep Andreu va aconseguir 331 vots. El cinquè candidat a Subirats amb més vots, 319, fou Josep Maria Ainaud, de CIU. Es comptaren

¹⁰¹⁵ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1979. Capsa 924.

¹⁰¹⁶ *Tothom*, 3 de març de 1979.

¹⁰¹⁷ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 215.

¹⁰¹⁸ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1979. Capsa 1418.

vint-i-tres vots en blanc i quaranta nuls. La participació en les eleccions va ser del 76,06% del cens electoral.¹⁰¹⁹

Al poble de Torrelavit la participació va assolir el 73,38% del cens electoral. El candidat amb major nombre de vots fou Josep Maria Ainaud de Lasarte, de Convergència i Unió, amb 272. El seguiren en segon i tercer lloc, els candidats convergents Joan Carreras Martí i Josep Espar Ticó, amb 249 i 246 vots respectivament. Josep Andreu Abelló i Alexandre Cirici Pellicer, del PSC, assoliren 167 i 150 vots cadascun. No es comptabilitzaren vots en blanc i si trenta-un nuls.¹⁰²⁰

A Torrelles de Foix els tres primers candidats al Senat van ser del PSC i els quart i cinquè foren de Centristes de Catalunya UCD. El candidat amb major nombre de vots fou Joan Casanellas Ibarz amb 167 vots. El seguiren Josep Andreu, 164 vots; Alexandre Cirici, 154 vots; Josep Rafael Carreras de Nadal, 123 vots; i Juan Antonio Maragall Noble, 118 vots. Es van escrutar quaranta-cinc vots en blanc i vint-i-set nuls. La participació va ser del 56,63%.¹⁰²¹

A Vilafranca del Penedès la participació va ser del 71,72% del cens electoral. Els tres candidats amb major nombre de vots foren del Partit dels Socialistes de Catalunya i el quart i cinquè candidat de Convergència i Unió: Josep Andreu Abelló, 4.255 vots; Alexandre Cirici Pellicer, 4.035 vots; Joan Casanellas Ibarz, 3.857 vots; Josep Maria Ainaud de Lasarte, 2.749 vots; i Joan Carreras Martí, 2.544 vots. Es desconeix el nombre de vots nuls i en blanc.¹⁰²²

Al poble de Vilobí del Penedès participaren el 60,94% del cens electoral. El candidat més votat va ser Josep Andreu Abelló, del PSC, amb 146 vots. També eren socialistes el segon i tercer candidats, Joan Casanellas Ibarz i Alexandre Cirici Pellicer, amb 125 vots cadascun d'ells. Els candidats de Centristes de Catalunya UCD Carles Cuatrecasas Targa i Juan Antonio Maragall Noble foren els quart i cinquè amb 117 i 113 vots. S'escrutaren setze vots en blanc i vint-i-dos nuls.¹⁰²³

¹⁰¹⁹ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1979. Capsa 208.

¹⁰²⁰ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1979. Capsa 531.

¹⁰²¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1979. Capsa 677.

¹⁰²² *Tothom*, 3 de març de 1979.

¹⁰²³ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1979. Capsa 460.

Dels vint-i-set municipis de l'Alt Penedès no ha estat possible conèixer els resultats del Senat al poble d'Olesa de Bonesvalls. Amb les dades electorals dels vint-i-sis municipis restants, Josep Andreu Abelló, del PSC-PSOE va ser el candidat més votat en quinze municipis,¹⁰²⁴ el 61,54% dels pobles. Josep Maria Ainaud de Lasarte, de Convergència i Unió, va guanyar en sis pobles,¹⁰²⁵ el 23,08% dels municipis. El candidat Juan Antonio Maragall, de Centristes de Catalunya, vèncer en dos pobles,¹⁰²⁶ el 7,69% dels pobles. En dos pobles¹⁰²⁷ també va guanyar el socialista Joan Casanellas Ibarz, en el 7,69%. I Alexandre Cirici Pellicer va vèncer en un poble,¹⁰²⁸ el 3,85% dels municipis de l'Alt Penedès.

Per la província de Barcelona es van escollir quatre candidats al Senat. Els quatre polítics amb més vots van ser Josep Andreu Abelló amb 747.982 vots, Alexandre Cirici Pellicer amb 701.441 vots, Joan Casanelles Ibarz amb 671.816 vots, tots tres del PSC-PSOE, i Josep Benet amb 623.725 vots, de Per l'Entesa.¹⁰²⁹

6.6. Les eleccions municipals d'abril de 1979.

Per tercer cop en quatre mesos, la ciutadania va ser cridada una altra vegada a les urnes. Feia un mes just que s'havien produït les segones eleccions generals al Congrés i al Senat espanyols. Després d'un tiberi electoral amb el referèndum constitucional del 6 de desembre de 1978 i de les eleccions generals del primer de març de 1979, per fi s'arribava al moment de les postres. Com molts esperen, el moment dolç arriba al final. I s'arribaria amb les eleccions que més influència tenen per a la ciutadania, les eleccions municipals. L'elecció dels seus representants més directes.

El 21 de juliol de 1978 es va publicar al Butlletí Oficial de l'Estat la llei 39/1978, de 17 de juliol, d'eleccions locals. Una llei del tot necessària per convocar i

¹⁰²⁴ Municipis on va guanyar Josep Andreu: Avinyonet del Penedès, Les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Gelida, Mediona, Olèrdola, Pla del Penedès, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos, Vilafranca del Penedès i Vilobí del Penedès.

¹⁰²⁵ Municipis on va guanyar Josep Maria Ainaud: Font-rubí, La Granada, Pacs del Penedès, Sant Cugat Sesgarrigues, Santa Fe del Penedès i Torrelavit.

¹⁰²⁶ Municipis on va guanyar Juan Antonio Maragall: Pontons i Subirats.

¹⁰²⁷ Municipis on va guanyar Joan Casanellas: Sant Pere de Riudebitlles i Torrelles de Foix.

¹⁰²⁸ Municipi on va guanyar Alexandre Cirici: Puigdàlber.

¹⁰²⁹ Gobierno de España. Ministerio del Interior. Subsecretaria. Dirección General de Política Interior. Resultados Electorales. Senat 1979. <http://www.infoelectoral.mir.es/infoelectoral/min/busquedaAvanza daAction.html?vuelta=1&codTipoEleccion=3&codPeriodo=197903&codEstado=99&codComunidad=9&codProvincia=8&codMunicipio=0&codDistrito=0&codSeccion=0&codMesa=0> [Consulta: 15-5-2018].

realitzar les eleccions, on s'especificaven les pautes electorals, així com tot allò el que es refereix a la presentació de candidatures, al nombre de regidors elegibles per municipi, i els rols de cadascuna de les institucions. Un article important de la llei era el que feia referència al nombre de representants per municipi a raó del seu nombre d'habitants. Vegem-ho a la següent taula:

Nombre de regidors elegibles per municipis	
Fins a 250 habitants	5 regidors
De 251 a 1.000 habitants	7 regidors
De 1.001 a 2.000 habitants	9 regidors
De 2.001 a 5.000 habitants	11 regidors
De 5.001 a 10.000 habitants	13 regidors
De 10.001 a 20.000 habitants	17 regidors
De 20.001 a 50.000 habitants	21 regidors
De 50.001 a 100.000 habitants	25 regidors
A partir de 100.000 habitants	25 regidors, més un regidor per cada 100.000 habitants més.

En la llei s'especificava l'exclusió de les candidatures que no tinguessin un mínim del cinc per cent dels vots vàlids, els que van destinats a candidatures i els blancs, excloent-se els nuls per fer aquest càlcul. Les candidatures a les eleccions municipals es podrien presentar els partits i les federacions inscrits en el registre de partits. Sobretot en les eleccions municipals de 1979 es va donar el cas que els electors de municipis inclosos en el cens constituïren candidatures independents si obtenien el suport mínim de residents del municipi.

Deixant de banda la llei de les eleccions municipals, la importància social i política d'escollir els alcaldes i regidors de manera democràtica era l'anhel de la ciutadania, potser no tant de les ciutats més grans, però sí de molts pobles, viles i petites ciutats on la incidència de les polítiques sobre la gent era més elevada. Hagueren de passar dos referèndums, el de la Reforma política de 1978 i de la Constitució de 1978, i dues eleccions generals, de 1977 i de 1979, perquè per fi, gairebé tres anys i mig de la mort del dictador Francisco Franco, se celebressin els comicis als ajuntaments.

Unes eleccions municipals que es van retardar pel neguit de repetir el què va passar a l'any 1931, quan les eleccions municipals del 12 d'abril van fer caure la monarquia, proclamant-se la Segona República dos dies després. El periodista i doctor en història Marc Andreu va presentar en la seva tesi doctoral, i després publicat en el seu llibre *«Barris, veïns i democràcia»* unes converses entre el rei Joan Carles I i el president dels Estats Units Gerald Ford i Henry Kissinger, secretari d'Estat, on s'explica aquesta qüestió:

«El més significatiu de la reunió, tanmateix, perquè confirma una idea vox populi que fins ara no s'havia pogut documentar a aquest nivell, és que Joan Carles va dir al president dels Estats Units que no cometria “l'error” del seu avi, Alfons XIII, de convocar unes eleccions municipals abans que les generals. De fet, va dir literalment: “Tindrem les eleccions nacionals abans de les municipals. Això va ser un error que el meu avi va fer el 1931. Seran aquesta tardor i les municipals, la propera primavera”.

*Com és sabut, finalment les primeres eleccions generals no van ser la tardor de 1976, com havia anunciat Joan Carles a Ford, sinó el 15 de juny de 1977. I les municipals que el rei preveia per a la primavera de 1977 es van posposar dos anys, fins el 3 d'abril de 1979, després de les segones eleccions generals celebrades un mes abans».*¹⁰³⁰

De les eleccions municipals, cabdals per assolir la plena democràcia, s'escolliren els representants a les diputacions provincials, en el cas de l'Alt Penedès, a la de Barcelona. El període dins de la transició que marca els municipis, i sobretot la significació d'aquestes eleccions quan a la classe política, ajudarà a ser pedrera en un futur per als partits polítics, alguns pocs en les eleccions autonòmiques de 1980 en el cas català, i en futur immediat en les generals de 1982. A partir d'aquest moment, entraven a l'escena política un gruix important de persones que mai havien participat activament en política, no tenint responsabilitats fins aleshores. Això no vol dir que no estiguessin adobats en els moviments socials i sindicals o en l'antifranquisme polític.

Joan Subirats i Josep Maria Vallès van escriure que en l'àmbit català la coalició de partits Convergència i Unió (CIU) va ser el partit que en més municipis es va

¹⁰³⁰ ANDREU ACEBAL, Marc. *Barris, veïns i democràcia. El moviment ciutadà i la reconstrucció de Barcelona (1968-1986)*. L'Avenç SL. Barcelona, 2015, pp. 242-243.

presentar. Després de CIU, el segon partit amb més participació va ser la Unió del Centre Democràtic, la UCD, que es va presentar en un quaranta per cent dels municipis. Amb menys presència van presentar-se el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). Els dos politòlegs van ressaltar que en molts municipis catalans es van presentar candidatures independents, cosa ben certa i comprovable a l'Alt Penedès. D'aquestes candidatures independents, unes tres-centes eren de caràcter progressista i unes cent setanta conservadores, sostingudes per CIU i la UCD.¹⁰³¹

En aquestes eleccions, arreu de Catalunya, es van presentar 1.762 candidatures. Segons les dades recollides per Ramon M. Canals i Rosa Virós, emprades per Subirats i Vallès, es van presentar 22 llistes d'Aliança Popular, 368 de la UCD, 427 de CIU, 114 d'Esquerra Republicana de Catalunya, 215 del PSC, 150 del PSUC, 168 candidatures independents conservadores, 295 candidatures independents progressistes i tres candidatures independents indeterminades.¹⁰³²

Les juntes electorals de Vilafranca del Penedès, de Vilanova i la Geltrú i de Sant Feliu de Llobregat -on pertanyien territorialment els actuals pobles de l'Alt Penedès- van acceptar les candidatures que des dels diferents municipis es feien arribar. La campanya electoral va començar el 12 de març. Feia onze dies que s'havien celebrat les darreres eleccions generals al Congrés dels Diputats i al Senat. A partir d'aquest moment va començar l'espring per tal d'assolir les alcaldies i els ajuntaments per part dels partits i candidatures independents. Els partits polítics es posaren mans i mànigues a l'hora de fer actes electorals i en tots els pobles es va fer algun tipus d'activitat per fer arribar el missatge a l'electorat.

L'editorial de la revista *Joventut Cristiana*, butlletí parroquial de Sant Pere de Riudebitlles, Sant Sadurní d'Anoia i Torrelavit, dels mesos de febrer i març, cridava a la participació, a l'anàlisi dels programes electoral, per mirar-los amb lupa, cridant a la necessitat de què la ciutadania col·laborés amb els nous ajuntaments, però sobretot:

¹⁰³¹ SUBIRATS, Joan; VALLÈS, Josep Maria. "Diez años de democracia local (La situación del gobierno local catalán)" a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 67, gener-març 1990. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid, 1990, p. 52.

¹⁰³² SUBIRATS, Joan; VALLÈS, Josep Maria. "Diez años de democracia local (La situación del gobierno local catalán)" a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 67, gener-març 1990, p. 53.

*«No ens faci por el canvi. En tot el procés de democratització que s'ha anat vivint fins ara, una mena de por, subtilment atada des del poder, ha estat el millor aliat del continuisme més o menys encobert. Tothom sembla convençut de la necessitat d'un canvi, però molts, a l'hora de votar en les eleccions recents han estat massa influïts per la por. Si de debò creiem en la necessitat d'un canvi en la forma i en el fons de la manera de portar els nostres municipis, votem el canvi. Siguem conseqüents. I per no equivocar-nos, analitzem a la llum de les afirmacions i de la propaganda de la campanya electoral, si han estat fins ara coherents i conseqüents els que intenten obtenir el nostre vot».*¹⁰³³

Les corporacions municipals es constituïren el dia 19 d'abril de 1979. En tots menys a Puigdàlber perquè no s'hi va presentar cap candidatura i les eleccions s'hagueren de posposar al mes de juny. Eren moments de canvi, d'il·lusions i nerviosisme, de ben segur presents en totes les sales de plens de les cases de la Vila dels municipis de l'Alt Penedès. Els regidors, un cop feta la seva presa de possessió davant de la mesa d'edat constituïda per acomplir a la llei, acompanyada amb el secretari municipal, i ocupant el seu lloc en el plenari, tots ells es disposaren, mitjançant vot secret, a l'elecció de l'alcalde, qui dies després informaria en un altre ple de la composició del govern municipal.

Al municipi d'Avinyonet del Penedès, d'un cens electoral de 886 persones, exerciren el seu dret de vot 685, representant el 77,31% dels vots, produint com a resultat una abstenció de 201 persones. A Avinyonet es va presentar tres candidatures: Convergència i Unió, Candidatura Independent dels Barris d'Avinyonet i Electors del Municipi Independents. El primer partit en va aconseguir 249, amb el 36,35% dels vots emesos; el segon 226 vots i el 32,99%; i els Electors del Municipi Independents 196 vots, és a dir, el 28,61%. No hi hagué vots en blanc i es produïren catorze vots nuls.¹⁰³⁴ CIU va aconseguir tres regidors, Josep Capdevila Vendrell, Josep Solé Massana i Francisca Bonet Torres. La candidatura d'Independents dels Barris va obtenir també tres regidors: José Martínez Loscos, Francesc Peixó Sellarés i Joan Filella Filella. I els Electors del Municipi Independents d'Avinyonet altres tres regidors: Agustí Ràfols Llopart, Josep Cuscó Berga i Juan Reinaldo Alonso. En el ple es van presentar com a candidats a alcalde cadascun dels tres caps de llista dels partits i finalment va ser escollit

¹⁰³³ *Juventut Cristiana*, febrer - març 1979.

¹⁰³⁴ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 490.

alcalde Josep Capdevila, de Convergència i Unió per haver estat el més votat en les eleccions.¹⁰³⁵

En les eleccions municipals a Les Cabanyes només es va presentar una candidatura: el PSC. D'un cens electoral de 244 persones, exerciren el seu dret de vot 158, és a dir, el 64,75% dels vots emesos, amb una abstenció del 35,25%. La candidatura socialista va obtenir el 98,73% dels vots emesos. L'1,27% restant correspon els dos vots en blanc.¹⁰³⁶ Com que només es presentà un partit, els set regidors van ser de la candidatura del PSC i nomenat alcalde Pere Miralles Pedro, en el ple municipal del 19 d'abril.¹⁰³⁷

A Castellet i la Gornal es van presentar dues llistes electorals: Independents i Convergència i Unió. Van participar en les eleccions 703 veïns dels 918 que formaven el cens electoral, és a dir, el 76,58%. Va guanyar les eleccions Convergència i Unió amb 356 vots i el 50,64% dels votants. Els Independents aconseguiren 336 vots, 20 menys que CIU, amb el resultat del 47,80% dels vots. Es van produir quatre vots en blanc i set nuls.¹⁰³⁸ Convergència i Unió va obtenir cinc regidors i els Independents quatre. En el ple municipal de constitució van prendre possessió del seu càrrec Pere Carbó Esteve, Antoni Serra March, Gabino Hernández Martín, Josep Rossell Vallès i Martí Navarro Vallès per CIU, i Bartolomé Carbó Nin, Josep Jofré Urgell, Josep Maria Urpí Batlle i Joan Puig Ràfols pels Independents. Va ser escollit alcalde Pere Carbó amb nou vots.¹⁰³⁹

En les eleccions municipals, a Castellví de la Marca, es van presentar dues candidatures. En el marc d'un cens electoral de 1100 persones, exerciren el seu dret de vot 677, el 61,55%. L'abstenció va ser del 38,45%. El Partit dels Socialistes de Catalunya va obtenir 409 vots, el 60,41% dels vots emesos. L'altre partit, Convergència i Unió, va rebre el suport de 245 veïns, el 36,19%. També hi hagué quatre vots en blanc i dinou nuls.¹⁰⁴⁰ En el ple van prendre possessió sis regidors del PSC: Pere Casanovas Soler, Antoni Pros Marlés, Pere Fontanals Arnabat, Joan Puig Pujol i Miguel Gómez

¹⁰³⁵ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 1 i 9-20. Capsa 10.

¹⁰³⁶ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions Municipals 1979. Capsa 162.

¹⁰³⁷ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1983, pp. 1-2. Capsa 546.

¹⁰³⁸ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Municipals 1979. Capsa 1194.

¹⁰³⁹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 8.

¹⁰⁴⁰ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Municipals 1979. Capsa 224.

Guzmán; i tres per part de CIU: Joan Alas Vallès, Josep Molet Vallès i Josep Ventura Soler. Va ser escollit alcalde Pere Casanovas amb sis vots.¹⁰⁴¹

Al poble de Font-rubí es van presentar en les primeres eleccions democràtiques dues candidatures: Independents de Font-rubí i Centristes de Catalunya UCD. El cens electoral estava format per 1036 persones, de les quals votaren 696, representant una participació del 67,18%, i una abstenció del 32,82%. La candidatura més votada va ser els Independents de Font-rubí amb 387 vots i el 55,60% dels vots emesos. L'altre partit, els Centristes de Catalunya UCD obtingueren 302 vots i el suport del 43,39% dels vots. També es comptabilitzaren quatre vots en blanc i dos nuls.¹⁰⁴² S'escolliren com a regidors cinc Independents i quatre de la UCD. Dels primers van ser Jaume Llopart Alemany, Jordi Bayó Saumell, Pere Reixach Baqués, Antoni Saumell Farré i Antoni Grimau Piñol; i per part dels centristes, Fidel Pullina Tutusaus, Josep Prats Piñol, Joan Llopart Pons i Pere Olivella Galimany. Va ser elegit alcalde l'independent Jaume Llopart.¹⁰⁴³

Els resultats electorals de Gelida van ser recollits de quatre mesos electorals. Van participar en les eleccions el 74,12% del cens electoral, és a dir, 2059 veïns dels 2778 que podien exercir el seu dret de vot. La formació més votada va ser l'Entesa de Gelida amb 964 vots que representa el 46,82% dels vots emesos. La segona formació més votada a Gelida va ser el Partit del Treball de Catalunya amb 613 vots i el 29,77% dels vots. Finalment, la UCD va obtenir 472 vots, representant el 22,92%. En l'escrutini aparegueren deu vots nuls i cap en blanc.¹⁰⁴⁴ A Gelida l'Entesa va aconseguir sis regidors, el Partit del Treball tres regidors i la UCD, dos. Per tant, foren regidors de l'Entesa de Gelida Rafael Ribé Coma, Martí Coma Rovira, Juan Prados Castro, Joaquim Julà Agustí, Jordi Carrillo Giralt i Antonio Manzano Murria. Pel PTC ho feren José María Calero Rubio, Lluís Morera Arrufat i Miquel Barreda Barreda. I els dos regidors de la UCD foren Josep Centellas Claramunt i Josep Rovira Pla. Cada partit va votar en el ple del 19 d'abril els seus candidats, sent elegit alcalde Rafael Ribé amb sis vots.¹⁰⁴⁵

¹⁰⁴¹ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1971, pp. 2-4. Capsa 7.

¹⁰⁴² Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Municipals 1979. Capsa 47.

¹⁰⁴³ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del ple municipal 1977-1979, p. 38. Capsa 12.

¹⁰⁴⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Municipals 1979. Capsa 2236.

¹⁰⁴⁵ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1979, pp. 19-20. Capsa 2690.

Al poble de la Granada la participació electoral va ser del 81,14%, votant 697 persones de 859. La candidatura municipal més votada va ser la de CIU amb 292 vots i el 41,89%. L'Entesa Municipal Democràtica va obtenir 244 vots i el 35,01%. En tercer lloc, el Grup Independent va obtenir 147 vots i el 21,09% dels vots emesos. També hi havia sis vots en blanc i vuit nuls.¹⁰⁴⁶ Convergència i Unió va obtenir quatre regidors: Pere Hill Ferrando, Julià Vives Vives, Jaume Garriga Domènech i Ramon Bassas Raurell. Per l'Entesa Municipal Democràtica van sortir elegits tres regidors: Joan Domènech Ferrer, Diego Díez de los Rios i Pere Ciércoles Obiols. I, pel Grup Independent, dos regidors: Joan Amatllé Pascual i Josep Escoda Romeu. En la constitució de l'Ajuntament de la Granada el 19 d'abril, Pere Hill Ferrando va rebre quatre vots, tots de CIU, i Joan Domènech Ferrer, de l'Entesa, va rebre els vots dels seus regidors i els dos vots dels dos regidors del Grup Independent. Per tant, l'alcalde va ser de l'Entesa Municipal Democràtica i no pas de CIU que va guanyar les eleccions.¹⁰⁴⁷

A Mediona, entre les dues meses electorals tenien el dret de vot un total de 832 persones, que formaven el cens electoral. Exerciren el seu dret 594, el 71,39% del cens. Es van presentar només dues candidatures: el PSC i CIU. Els socialistes guanyaren les eleccions amb 316 vots, el 53,20%, i els convergents obtingueren 269 vots i el 45,28% dels vots emesos. Es van produir set vots en blanc i dos nuls.¹⁰⁴⁸ Fruit de les eleccions el PSC va aconseguir quatre regidors i CIU, tres. Els regidors socialistes foren Francesc Gustems Gumà, Mario Casas Calvet, Joan Casanella Ventura i Joan Balada Calaf. I per part dels convergents Jaume Massana Poch, Sebastià Gallego Tiana i Joan Gallego Guarro.¹⁰⁴⁹

En les primeres eleccions municipals de la transició, a Olèrdola es van presentar tres candidatures. Partint d'una participació del 77,26% del cens electoral, 924 persones de 1.196, la formació més votada va ser la candidatura Entesa Independent d'Olèrdola. Aquesta va obtenir 376 vots i el suport del 40,69% dels vots emesos. La segona candidatura amb més suport va ser Independents per a Olèrdola, amb 280 vots, i el 30,30% dels vots. En darrer lloc, la candidatura de Convergència i Unió va obtenir 264 vots i el 28,57% dels suports electorals. Només es comptaren quatre vots nuls, dos en

¹⁰⁴⁶ Arxiu Municipal de la Granada. Eleccions Municipals 1979. Capsa 524.

¹⁰⁴⁷ Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del ple municipal 1976-1980, p. 61. Capsa 298.

¹⁰⁴⁸ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Municipals 1979. Capsa 914.

¹⁰⁴⁹ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1980, pp. 12-14. Capsa 553.

cada mesa electoral, una situada a Sant Miquel d'Olèrdola, i una altra a Moja.¹⁰⁵⁰ A Olèrdola, la candidatura de CIU va obtenir dos regidors: Pere Amatller Escofet i Jordi Escardó Rosell; els Independents per a Olèrdola, tres regidors: Josep Inglada Casals, Pere Pardo Artigas i Juan José Rivas París. I la candidatura Entesa Independent d'Olèrdola va obtenir quatre regidors: Felip Vilella Bru, Josep Julià Via, Martí Viñas Amatller i Pere Valls Clavé. En el ple de constitució i d'elecció d'alcalde, el dia 19 d'abril, Felip Vilella va obtenir cinc vots, Pere Amatller, dos vots i Josep Inglada, dos vots. Per tant, un regidor de la candidatura Independents per a Olèrdola no va votar al seu candidat, Josep Inglada, i ho feu per a Felip Vilella, proclamant-se alcalde d'Olèrdola.¹⁰⁵¹

El poble d'Olesa de Bonesvalls es presentaren dues candidatures: Agrupació d'Electors Independents 1 i Agrupació d'Electors Independents 2. Després de més de quaranta anys sense eleccions municipals i les dues candidatures que es presenten tenen el mateix nom, així com tampoc es presenten els partits ja constituïts i que no tenen presència a Olesa. El cens electoral estava format per 256 persones i votaren 201, un 78,52% del cens electoral, produint-se una abstenció del 21,48%. La candidatura guanyadora va ser la 2 amb 122 vots, el 60,70% dels vots emesos. La candidatura 1 va obtenir 77 vots i el suport del 38,31% dels vots. Es comptabilitzaren en el recompte dos vots nuls.¹⁰⁵² A Olesa, l'Agrupació d'Electors Independent 1 va obtenir tres regidors: Lluís Casas Mestres, Josep Montaner Farigola i Julià Camps Vilagut; i l'Agrupació número 2 va aconseguir quatre regidors: Marià Tutusaus Augé, Marià Badell Urpí, Albert Olivella Badell i Josep Maria Vendrell Fonts. En el ple del dia 19 d'abril va ser escollit alcalde Marià Tutusaus Augé amb cinc vots, un més dels regidors que va assolir, el candidat Lluís Casas Mestres només rebré un vot, i es produí un vot en blanc.¹⁰⁵³

A Pacs del Penedès, en les eleccions municipals només es va presentar una única candidatura, Independents de Pacs, que va obtenir 156 vots, és a dir, el 99,36% dels vots emesos. El 0,64% dels vots restants, un de sol, va ser nul. Cal dir que la participació va ser baixa, del 50,65% del cens electoral, anant a votar 157 veïns dels 310 inscrits al

¹⁰⁵⁰ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Municipals 1979. Capsa 422.

¹⁰⁵¹ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Llibre d'actes del ple municipal 1977-1979, pp. 35-37. Capsa 4.

¹⁰⁵² Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 15-5-2018].

¹⁰⁵³ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1981, pp. 24-26. Capsa 3.

cens.¹⁰⁵⁴ A Pacs del Penedès tots els set membres la llista dels Independents foren nomenats com regidors: Josep Soler Ferrer, Pere Joan Sadurní Abanilla, Joan Queraltó Vallès, Josep Busquets Bargalló, Joan Tort Santacana, Joan Arnan Canals i Enric Alemany Ventura. Va ser proclamat alcalde Josep Soler amb sis vots, produint-se un vot en blanc.¹⁰⁵⁵

En el municipi del Pla del Penedès es presentaren dues candidatures, una de Convergència i Unió i l'altra del Partit dels Socialistes de Catalunya. El cens electoral estava format per 812 persones, de les quals 632, un 77,83%, exerciren el seu dret de vot. S'abstingueren de participar 180, un 22,17% del cens. La candidatura guanyadora va ser CIU amb 404 vots i el 63,92% dels vots emesos. El PSC va aconseguir 215 vots, un 32,02% dels vots emesos, obtenint la meitat de regidors que CIU, tres enfront de sis. Es comptaren vuit vots nuls i cinc en blanc.¹⁰⁵⁶ Al Pla del Penedès van ser nomenats regidors per CIU Francesc Cardús Vivó, qui seria proclamat alcalde, Antoni Canals Nadal, Albert Piñol Bonet, Mateu Vaqués Marimon, Claudi Ramon Nadal i Pere Guitart Rossell. Els tres regidors del PSC van ser Josep Vallès Cuevas, Josep Romagosa Rovira i Josep Catasús Torres.

Tal com hem vist anteriorment, la particularitat de Pontons, amb una població menor de 250 habitants, el sistema d'elecció de regidors en les municipals va ser l'elecció nominal de candidats. Si bé es presentaren tres partits polítics: La Unió del Centre Democràtic (UCD), Convergència i Unió (CIU) i el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), cada partit va presentar cinc candidats en cada llista que s'havia de marcar el nom de la persona en la papereta. Aquest fet podia suposar que el candidat que encapçalava la llista per un partit podia no ser el més votat com va passar a Pontons. Vegem-ho. La UCD va presentar a Joan Domènech Bargalló, CIU a Joan Ferrer Senserrich i el PSC a Jaume Galimany Vallès. Els cinc candidats més votats i que obtingueren la credencial de regidors van ser: Josep Ravell Mateu, de CIU, amb 77 vots, que anava de número dos a les llistes del seu partit; Josep Antoni Rosell Ferrer, amb 60 vots, de CIU, número tres de la seva candidatura; Frederic Segura Dallarés, de la UCD,

¹⁰⁵⁴ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 255.

¹⁰⁵⁵ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1985, pp. 14-16. Capsa 5.

¹⁰⁵⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Eleccions Municipals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=M19791&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018].

amb 54 vots, i número tres dels centristes a Pontons; Lorenzo Vallès Segura, amb 50 vots, i el número cinc de CIU; i Joan Domènech Bargalló, de la UCD, primer candidat del partit. Cap candidat del PSC va obtenir els suficients suports electorals per ser-ne escollit regidor. Amb aquests resultats podem veure que el número u de la llista de CIU no va sortir de regidor tot i aconseguir la seva formació tres; i el número tres de la UCD va aconseguir més vots que el primer i segon de la candidatura centrista. Recordem que els habitants de Pontons havien de marcar fins a un màxim de quatre noms, podent fer-ho d'un a quatre. La participació va ser del 79,29% del cens electoral i també hi havia tres vots nuls i un en blanc.¹⁰⁵⁷ En el ple municipal del 19 d'abril es va procedir a l'elecció d'alcalde. Llorenç Vallès Segura, de CIU, va obtenir tres vots i Josep Ravell Mateu, també de CIU, dos vots. Es va proclamar alcalde a Llorenç Vallès.¹⁰⁵⁸

Al poble de Puigdàlber, tal com ja s'ha comentat, les eleccions municipals no se celebraren l'abril de 1979 sinó el 26 de juny per no presentar-se cap candidatura electoral. Celebrant les eleccions més tard, es va presentar una candidatura, la Unió Municipal de Puigdàlber, que va obtenir 139 vots, el 92,05% dels 151 vots emesos, produint-se una abstenció del 64,26%. Es comptaren dotze vots nuls.¹⁰⁵⁹ Van ser proclamats regidors Pere Fontanals Baqués –nomenat alcalde, Raimon Capellades Romeu, Josep Parellada Torrents, Diego Rodríguez Mata, Pere Tutusaus Lluch, Josep Calaf Mitjans i Josep Maria Vidal Raventós.¹⁰⁶⁰

A Sant Cugat Sesgarrigues es van presentar dues candidatures: Democràcia i Progrés i Coalició Acció Municipal Democràtica. La participació en aquestes eleccions va ser del 78,15%, un 3,34% més que en les generals celebrades el primer de març del mateix any. Va guanyar les eleccions municipal Acció Municipal Democràtica amb 233 vots i el suport del 55,21% dels vots emesos. La candidatura de Democràcia i Progrés va obtenir 169 vots i el 40,05% dels emesos. També es van produir set vots en blanc i tretze nuls.¹⁰⁶¹ A Acció Municipal Democràtica li va correspondre quatre regidors i a Democràcia i Progrés tres. Per l'Acció foren regidors Joan Sangenis Cortés, Llorenç Llenas Querol, Sebastià Llopart Coral i Jaume Martí Bas, i per Democràcia i Progrés, Joan Escala Moyès, Josep Maria Farré Pairisi i Carles Ollé Boda. En el ple municipal

¹⁰⁵⁷ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Municipals 1979. Capsa 567.

¹⁰⁵⁸ Arxiu Municipal de Pontons. Llibre d'actes del ple municipal 1975-1971, pp. 50-51. Capsa 369.

¹⁰⁵⁹ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Municipals 1979. Capsa 282.

¹⁰⁶⁰ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del ple municipal 1977-1983, pp. 17-18.

¹⁰⁶¹ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Municipals 1979. Capsa 738.

de 19 d'abril, Joan Sangenís va rebre els vots de la seva pròpia formació i Joan Escala només dos, perquè el regidor Farré Parisi no va assistir al ple.¹⁰⁶²

En les eleccions municipals a Sant Llorenç d'Hortons es presentaren dues candidatures: Democràcia i Progrés i l'Agrupació Independent d'Electors. La participació va ser 84,84% del cens electoral, 610 de 719 persones. La candidatura de Democràcia i Progrés va obtenir 324 vots, el 53,11% dels vots emesos. L'altra, l'Agrupació Independent d'Electors va rebre el suport de 280 hortonencs, el 45,90%. Tan sols es dipositaren en l'urna quatre vots en blanc i dos nuls.¹⁰⁶³ La candidatura de Democràcia i Progrés va assolir quatre regidors, Josep Carreras Torrens, Joan Matas Estrada, Miguel Sastre García i Josep Carreras Asbert, i l'Agrupació Independent d'Electors, tres regidors, Josep Esteve Canals, Fèlix Reynes Valen i Jaume Pujadas Figueras. Va ser escollir alcalde Josep Carreras Torrens.¹⁰⁶⁴

A Sant Martí Sarroca només es va presentar una candidatura: Independents. Aquest fet provocà que amb un cens electoral de 1809 persones, només exerciren el seu dret de vot 840, un 46,43% del cens electoral, una participació baixa. Els Independents aconseguiren 788 vots, el 93,81% dels vots emesos. Es comptaren trenta-un vots nuls i vint-i-un en blanc.¹⁰⁶⁵ Els onze regidors que estaven en joc foren per l'única candidatura que es presentà i que prengueren possessió en el ple municipal de 19 d'abril de 1979. L'alcalde va ser Jaume Torres Costa, el número cinc, i els regidors restants foren, Joan Rovira Llop, Xavier Gili Pascual, Josep Tort Rubio, Rafael Mayans Torres, Lluís Bertran Grau, Ildefonso Hurtado Moreno, Salvador Sibil Baqués, Llorenç Cuscó Vidal, Josep Solé Escofet i Joan Queraltó Cruset.

En el poble de Sant Pere de Riudebitlles es presentaren tres candidatures en les primeres eleccions municipals. La participació va ser del 77,06%, de 1574 persones que integraven el cens electoral, votaren 1213. El partit més votat a Sant Pere fou la candidatura independent Agrupació d'Electors de Riudebitlles amb 467 vots i el 38,50% dels vots emesos. El PSC va obtenir el suport de 384 persones, el 31,66% i CIU va rebre

¹⁰⁶² Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del ple municipal 1975-1979, p. 82. Capsa 12.

¹⁰⁶³ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Municipals 1979. Capsa 647.

¹⁰⁶⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del ple municipal 1976-1981, pp. 45-47.

¹⁰⁶⁵ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Eleccions Municipals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=M19791&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018].

la confiança de 348 persones, el 28,69% dels vots emesos. També es produïren quatre vots en blanc i deu nuls.¹⁰⁶⁶ El 19 d'abril de 1979, a les nou del vespre, i en el saló de plens de l'ajuntament, es va procedir a l'elecció d'alcalde. L'Agrupació d'Electors va tenir quatre regidors, Martí Ribas Cardús, Juli Vilaseva Alemany, Joan Romeu Pascual i Ricard Parellada Busquet; Convergència i Unió va aconseguir tres regidors, Guillem Cabestany Creixell, Antònia Amat Sabaté i Joan Carol Parellada. I els socialistes assoliren quatre regidors, Antoni Gómez Aliaga, Josep Maria Torrents Rosés, Gregorio Rodríguez Trigueros i Agustí Castillo Crespo. Cada partit es va votar al seu candidat per la qual cosa va ser elegit Martí Ribas en ser la candidatura més votada a les eleccions.¹⁰⁶⁷

A Sant Quintí de Mediona es presentaren dues candidatures a les municipals de 1979: Acció Municipal Democràtica i Independents de Sant Quintí de Mediona. Amb una participació del 69,40% del cens electoral, 780 persones de 1124, la candidatura vencedora va ser els Independents de Sant Quintí de Mediona. Aquests aconseguiren 455 vots, el 58,33% dels vots emesos. L'Acció Municipal Democràtica amb 307 vots va assolir el 39,36% dels emesos. En l'única mesa electoral s'escrutaren deu vots en blanc i vuit nuls.¹⁰⁶⁸ Els Independents aconseguiren cinc regidors: Joaquin Prieto Pardos, Roser Varias Sonllewa, Enrque Naval Delgado, Francisco Chacón Guerrero i Joan Benedicto Moya. I Acció Municipal Democràtica, quatre: Josep Olivé Mallofré, Josep Bou Sogas, Tomàs Montserrat Olivé i Antoni Busquets Lluch. Per tant, va ser elegit alcalde Joaquim Prieto, dels Independents.¹⁰⁶⁹

A la vila de Sant Sadurní d'Anoia la participació en les eleccions va ser del 77,51%. A les municipals votaren 4749 sadurninencs dels 6127 que formaven part del cens electoral. El Partit dels Socialistes de Catalunya fou el més votat amb 2188 vots i el 46,07% dels vots emesos. La candidatura de Convergència i Unió obtingué 1558 vots i el suport del 32,81% dels emesos. El PSUC fou la tercera llista amb 555 vots i l'11,69%. La darrera llista que es presentà a Sant Sadurní va ser Esquerra Republicana de Catalunya – Front Nacional de Catalunya amb 411 vots i el suport del 8,65% dels

¹⁰⁶⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions municipals – Referèndums 1977-1980. Capsa 1273.

¹⁰⁶⁷ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1983, pp. 1-4.

¹⁰⁶⁸ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions municipals 1979. Capsa 925.

¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁶⁹ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1981, pp. 1-2. Capsa 541.

vots emesos. S'escrutaren vint-i-quatre vots en blanc i tretze nuls.¹⁰⁷⁰ En el ple municipal del 19 d'abril es va constituir l'ajuntament amb set regidors del PSC, Carles Querol Rovira, Marcel Gabarró Pallarès, Ventura Colado Sánchez, Joan Formosa Estragués, Ramon Rigol Ordi, Sadurní Munné Carbó i Maria Barberan Torrents; quatre regidors de Convergència i Unió, Miquel Cuñat Biosca, Àlvar Fernández Tomé, Jaume Sabaté Llopart i Joan Amat Solé; un regidor del PSUC, Josep Borrell Solé; i un altre d'ERC, Daniel Forns Torelló. Es van presentar com alcaldables Carles Querol (PSC), Miquel Cuñat (CIU), Josep Borrell (PSUC) que finalment es retirà, i Daniel Forns (ERC). Carles Querol va rebre vuit vots, Cuñat quatre i Forns un. Va ser proclamat alcalde Querol.¹⁰⁷¹

A Santa Fe del Penedès el sistema de votació en les eleccions municipals era el mateix que hem vist a Pontons. Hi havia una llista amb diferents noms i la ciutadania havia de marcar una, dues, tres o quatre creuetes, doncs es tractava d'un municipi entre 25 i 250 habitants empadronats. Només es va presentar una única candidatura, Convergència i Unió, amb cinc noms, que era el mateix nombre de regidories que s'havien d'ocupar. Malgrat una única llista, la participació fou elevada, amb el 74,68% del cens electoral, format per 154 persones de les quals en votaren 115. Només es produïren tres vots en blanc i cinc nuls. El candidat primer candidat va ser Joan Gil Sánchez amb 75 vots; el segon candidat en la llista va ser Fèlix Casan Forns assolint 33 vots; Salvador Romeu Martí va aconseguir 44 vots; Joan Lloret Milà n'obtingué 35; i Immaculada Bosch Montserrat 28 vots.¹⁰⁷² Per tant, tots van ser elegits regidors perquè la llista de cinc candidats era igual al nombre de càrrecs que s'havien d'ocupar. I en el ple municipal del 19 d'abril va ser elegit alcalde per cinc vots Joan Gil Sánchez.¹⁰⁷³

Al municipi de Santa Margarida i els Monjos la participació va ser del 76,78%, exercint el seu dret de vot 1686 persones de les 2196 que formaven el cens electoral. Es presentaren en les primeres eleccions municipals cinc candidatures: Independents pel Socialisme, Convergència i Unió, Acció Municipal Democràtica, Independents Santa Margarida i els Monjos i Centristes de Catalunya UCD. La candidatura amb major nombre de vots va ser Independents pel Socialisme que aconseguí entre les tres meses electorals del municipi 744 vots, el 44,13% dels vots emesos. La segona candidatura en

¹⁰⁷⁰ Arxiu Municipal de Sant Sadurn d'Anoia. Eleccions Municipals 3 d'abril de 1979. Capsa 4605.

¹⁰⁷¹ Arxiu Municipal de Sant Sadurn d'Anoia. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1980. Llibre 805/86.

¹⁰⁷² Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 214.

¹⁰⁷³ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del ple municipal 1974-1982. Capsa 5.

nombre de vots va ser Independents Santa Margarida i els Monjos amb 376 vots i el 22,30% dels vots emesos. La candidatura d'Independents pel Socialisme va guanyar en les dues meses electorals situades al nucli dels Monjos, en canvi, Independents Santa Margarida i els Monjos va ser la força més votada a la mesa situada al nucli de la Ràpita. La tercera candidatura en nombre de vots fou Convergència i Unió amb 305 vots i el 18,09% dels vots emesos. La quarta fou Acció Municipal Democràtica amb 156 vots i el 9,25% dels emesos. En darrer lloc quedà Centristes de Catalunya UCD amb 98 vots i el 5,81%. Es produïren tres vots en blanc i quatre nuls.¹⁰⁷⁴ La Candidatura Independents pel Socialisme assolí cinc regidors; Independents per Santa Margarida i els Monjos, tres; Convergència i Unió va obtenir dos regidors; i l'Acció Municipal Democràtica, u. En el ple municipal de constitució i elecció d'alcalde, el 19 d'abril, prengueren possessió els regidors Jordi Girona Alaiza, Àngel Vendrell Farré, Domingo Sadurní Domènech, Pere Ferret Santacana, Eugenio Escribano Almazán, Joan Vallès Rull, Salvador Tort Solé, Magí Arnabat Martí, Josep Almirall Brugueras, Josep Raventós Cusiné i Joan Cardona Valle. Va ser proclamat alcalde Jordi Girona amb set vots. Joan Vallès Rull va obtenir tres vots. Es va produir un vot en blanc.¹⁰⁷⁵

Al Subirats la participació en les eleccions municipals va ser del 79,28% del cens, exercint el vot 1397 persones de 1762. La candidatura més votada pels subiratencs va ser Alternativa Municipal per Subirats aconseguint 673 vots i el 48,17% dels vots emesos. Aquesta candidatura va guanyar el nombre més gran de vots al nucli de Sant Pau, però també als de Lavern, Can Batista i Ca l'Avi. La segona candidatura amb major nombre de vots a Subirats fou Centristes de Catalunya UCD amb 438 vots, el 31,35% dels emesos. Al nucli d'Ordal va ser la llista amb més vots. La tercera candidatura que es presentà va ser Els Barris Petits a l'Ajuntament. Va assolir 271 vots, el 19,40%. Si bé no guanyà en cap mesa electoral, el seu millor resultat va ser als nuclis de Lavern, Can Batista i Ca l'Avi. S'escrutaren en total cinc vots en blanc i deu nuls.¹⁰⁷⁶ L'Alternativa va aconseguir sis regidors: Jaume Ràfols Fontanals, Antoni Casanovas Brugal, Lluís Ràfols Bages, Rafael Hernández Massana, Joan Pi Martí i Miquel Cols Arnan. Els Centristes de Catalunya UCD obtingué tres regidors: Pere Pons Vendrell, Pere Capellades Ràfols i Ramon Suriol Raventós. I la candidatura dels Barris Petits a

¹⁰⁷⁴ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Municipals 1979. Capsa 1462.

¹⁰⁷⁵ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1981, pp. 43-45. Capsa 1262.

¹⁰⁷⁶ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Municipals 1979. Capsa 208.

l'Ajuntament assolí dos regidors: Josep Domènech Saumell i Magí Vendrell Soler. El ple municipal d'elecció d'alcalde va tenir lloc el 21 d'abril i es presentaren dos candidats: Jaume Ràfols de l'Alternativa i Josep Domènech, dels Barris Petits. El primer va obtenir sis vots i el segon cinc. Domènech va rebre els seus dos vots i els tres vots dels regidors dels centristes de la UCD.¹⁰⁷⁷

Al poble de Torrelavit es presentaren dues candidatures en les eleccions municipals de 1979: Convergència i Unió i el Partit Socialista Unificat de Catalunya. El primer va assolir 585 vots, el 78,31% dels vots emesos, en canvi, el PSUC aconseguí 150, el 20,08%. La participació en aquestes eleccions fou del 79,22% del cens electoral, és a dir, 747 persones de les 943 que integraven el cens. Es van escrutar quatre vots en blanc i vuit nuls.¹⁰⁷⁸ La candidatura de Convergència i Unió va obtenir set regidors i el PSUC, dos. Foren nomenats regidors Pere Ribé Duran, Pere Camps Arnan, Joan Carbó Bruna, Magí Rius Esteve, Pere Rovira Alemany, Pere Peujades Vendrell i Joan Antoni Gómez Sabaté, per CIU, i Joan Antoni Freixas Colomer i Cayo Martínez Requena, pel PSUC. En el ple de constitució de l'ajuntament i d'elecció d'alcalde, Pere Ribé va rebre els vots de tots nou regidors, li votaren els seus, els convergents, així també els comunistes del PSUC.¹⁰⁷⁹

A Torrelles de Foix la participació va ser del 69,31% del cens electoral, és a dir, 612 torrellencs dels 883 que eren inscrits al cens. Es presentaren dues candidatures: la Candidatura Independent Torrellenca, i la segona, el PSC. La primera, guanyadora de les eleccions, obtingué 409 vots, el 66,83% dels vots emesos. El PSC n'aconseguí 200, el 32,68% dels vots emesos. També es produïren dos vots nuls i un en blanc.¹⁰⁸⁰ Per tant, a la Candidatura Torrellenca li va correspondre sis regidors, Emili Pardo Sanahuja, Antoni Rosell Rafecas, Josep Cañís Raventós, Arturo Cortés Nogueras, Vicente Marín Quiñón i Isidre Rafecas Jorba; i el PSC, tres regidors: Joan Torrents Ràfols, Francesc carbó Rosell i Francesc Xavier Bové Carbó. En el ple de presa de possessió dels regidors i d'elecció d'alcalde, el dia 19 d'abril de 1979, Emili Pardo Sanahuja va rebre

¹⁰⁷⁷ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del ple municipal 1976-1981, pp. 40-41. Capsa 9.

¹⁰⁷⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Eleccions Municipals 1979. Capsa 427.

¹⁰⁷⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del ple municipal 1977-1980, pp. 61-62. Capsa 559.

¹⁰⁸⁰ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Torrelles de Foix. Eleccions Municipals 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?id_eleccions=M19791&id_territori=MU08288&a=a [Consulta: 15-5-2018].

set vots i es produïren dos vots en blanc. Per tant, els dos regidors socialistes votaren en blanc i un d'ells al candidat contrari.¹⁰⁸¹

A Vilafranca del Penedès el cens electoral estava format per 16.387 persones, de les quals votaren 11.161 persones, el 68,11% del cens. En aquestes eleccions a Vilafranca li pertocava escollir a vint-i-un regidors. El PSC va obtenir 4.307 vots, el 38,59% dels vots emesos, que corresponia a nou regidors. Convergència i Unió va obtenir 2.894 vots, el 25,93% dels emesos, i sis regidors. La Unió de Centre Democràtic va rebre el suport de 1.514 vilafranquins, el 13,56%, és a dir, tres regidors. El PSUC amb 1.079 vots, i el 9,67% dels vots, va obtenir dos regidors. I la candidatura independent Veïns dels Barris va obtenir un regidor amb 738 vots, el 6,61% dels vots emesos. Esquerra Republicana de Catalunya va tenir 518 vots, el 4,64% dels vots emesos, insuficient per obtenir un regidor. Es produïren cent onze vots blancs i nuls.¹⁰⁸² La participació va baixar un 3,61% en comparació a les eleccions generals que s'havien celebrat just un mes abans.

Els resultats electorals a Vilafranca evidencien que les opcions d'esquerres amb representació, el PSC i el PSUC, van ser les més votades, assolint 5.386 vots. En canvi, les dretes, CIU i UCD obtingueren 4.408 vots, 978 suports electorals menys. Que els partits d'esquerres obtinguessin una majoria electoral és transcendental perquè Vilafranca sempre s'havia considerat històricament una ciutat conservadora i els onze regidors d'esquerres, dels vint-i-un possibles demostraren el contrari.

Els socialistes vilafranquins emeteren un comunicant en què assumien la nova responsabilitat davant de la ciutadania de Vilafranca:

«Ciudadans de Vilafranca! Els socialistes hem guanyat les eleccions. Un vàrem cridar a fer pinya entorn la candidatura socialista i heu respost a la crida. Junts hem tornat a vèncer! Amb l'alegria que sabem que compartiu, els militants socialistes assumim plenament la responsabilitat que ens heu encomanat de fer avançar Vilafranca vers noves fites de llibertat, de justícia i de benestar. Companys i amics de Vilafranca, el Socialisme no som unes persones ni uns càrrecs; és la voluntat i la fermesa de tot el poble organitzat. Ens heu donat el

¹⁰⁸¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1982, pp. 8-9. Capsa 111.

¹⁰⁸² *Tothom*, 7 d'abril de 1979.

*vostre vot; continuarem necessitant el vostre recolzament, el vostre consell i la vostra crítica. Junts continuarem vencent!».*¹⁰⁸³

Els vint-i-un regidors electes del nou Ajuntament de Vilafranca van ser: Fèlix Sogas Mascaró, Josep Giralt Raventós, Joan Aguado Masdeu, Ángel González Morales, Telm Huguet Martí, Jesús Suriol Laguna, Jordi Biosca Badia, Josep Ferret Julià i Montserrat Miralles Figueres (PSC); Josep Maria Rafecas Sabaté, Antoni Raventós Marich, Lluís Giménez Noguera, Josep Soler Cañellas, Francesca Ferran Carbó i Pere Montserrat Ferrer (CIU); José Ballester Bustos, Carlos de Porta Pascó i Josep Raventós Guilera (UCD), Fèlix Plantalech Batlle i Andreu Retamal Ojeda (PSUC); i Fulgenci Mestres Delriu (Veïns dels Barris).

El nou regidor Joan Aguado Masdeu feu aquesta valoració de la victòria electoral per part de la llista socialista:

«Si el PSC guanyà les eleccions, va ser perquè la gent que anava a les llistes era coneguda, en general tots estàvem posats en mil històries, en associacions de veïns, en el Tothom... El Fèlix Sogas sempre havia estat un referent des del punt de vista polític, d'ell ja se sabia que era d'un partit, els altres érem gent que ens movíem en el camp social però que no érem d'un partit».

El candidat comunista de Vilafranca, Fèlix Plantalech Batlle, així valorà el resultat electoral:

«Vam treure dos regidors, el meu company Andreu Retamal venia de Comissions Obreres, una persona molt lligada al món de la JOC, de la Joventut Obrera Catòlica, i també immigrant. Em sembla que representàvem la Vilafranca real, tant de composició social de la lluita, com de persones vingudes de diferents sectors de Vilafranca».

La constitució de l'Ajuntament de Vilafranca va tenir lloc el dijous 19 d'abril, setze dies després de la celebració de les eleccions municipals. A Vilafranca del Penedès es va proclamar alcalde al socialista Fèlix Sogas Mascaró que, des d'un primer moment, en la mateixa nit electoral, ja havia rebut el suport de Fèlix Plantalech, del PSUC. No tan sols es va realitzar l'acord per a l'elecció i investidura de Sogas com a alcalde, sinó que des del PSC es va entendre que calia donar mà estesa a tots els partits

¹⁰⁸³ *Tothom*, 7 d'abril de 1979.

polítics amb representació a l'Ajuntament de Vilafranca. Per aquest motiu, es va arribar a acords per fer un govern d'entesa amb la participació del PSC, del PSUC, de CIU i de la candidatura independent Veïns dels Barris.

El socialista Esteve Tomàs, que seria diputat al Parlament de Catalunya el 1980, atribuï la victòria del PSC a les seves arrels:

«El Partit Socialista va guanyar a Vilafranca no perquè fos socialista, sinó perquè les seves cares eren cristianes. Això permetia des de la seva cara cristiana fer polítiques d'esquerres. Per això Vilafranca té les voreres més lletges que d'altres poblacions perquè tots els recursos se'n van anar a crear infraestructures socials».

Per una altra banda, el periodista Ismael Carbó, del setmanari *Tothom*, i vinculat també al PSC, va atribuir la victòria electoral a la xarxa que el PSC havia realitzat a totes les entitats:

«El PSC aconseguí l'any 1979 tenir controlades totes les associacions de veïns de Vilafranca, llevat la del centre. L'USO, la UGT i Unió de Pagesos també».

El vilafranquí Jordi Cuyàs Soler, aleshores militant del Bloc Català de Treballadors, va exposar en un article a la premsa local les seves reflexions sobre les eleccions municipals. Deia que Vilafranca volia un ajuntament d'esquerres i que

*«A la gent d'esquerres que no estem a l'Ajuntament crec que ens toca, en aquesta primera fase, apoiar fermament al consistori per tirar endavant, criticant, si cal, qualsevol desviació, però treballant, doncs en aquests moments és definitiu que el poble palpi les possibilitats de la democràcia i d'un poder d'esquerres [...] Tenim una gran oportunitat. De què cada ú siguem responsables de la nostra tasca depèn que n'ensortim o no».*¹⁰⁸⁴

Al poble de Vilobí del Penedès només es presentaren dues candidatures: la Unió de Centre Democràtic (UCD) i el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC). La participació en les eleccions municipals va ser del 72,31%, exercint el seu dret de vot 478 persones de 661 que integraven el cens electoral. La candidatura guanyadora va ser

¹⁰⁸⁴ *Tothom*, 19 de maig de 2979.

el PSC amb 287 vots, el 60,04% enfront de la UCD que obtingué 184, el 38,49%. Es van produir quatre vots en blanc i tres nuls.¹⁰⁸⁵ Al poble de Vilobí els socialistes assoliren quatre regidors: Joan Rovira Olivella, Josep Torné Ferré, Roc Pons Sardà i Josep Valls Brunet. I els centristes obtingueren tres: Valentí Saumell Via, Josep Rovira Sendrós i Josep Torné Vallès. Va ser elegit alcalde el socialista Joan Rovira en el ple del 19 d'abril.¹⁰⁸⁶

A la comarca de l'Alt Penedès la participació mitjana va ser del 72,40% del cens electoral. Es va incrementar un 1,16% en relació a les eleccions generals de primer de març, feia tan sols un mes, però un 8,53% menys de participació sobre les eleccions generals de juny de 1977. El municipi de l'Alt Penedès amb una participació més elevada va ser Sant Llorenç d'Hortons amb el 84,84% del cens. En canvi, el municipi amb més participació fou Sant Martí Sarroca amb el 46,43%, doncs es presentà únicament una candidatura.

Les candidatures independents guanyaren les eleccions en tretze municipis, Convergència i Unió ho va fer en set, el PSC en sis pobles i l'Acció Municipal Democràtica en un poble.

6.7. El referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979.

El 25 d'octubre de 1979 es va celebrar el referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. El text de l'Estatut era fruit dels treballs que l'anomenada Comissió dels Vint havia realitzat des de feia més d'un any. Carme Molinero i Pere Ysàs van escriure que l'origen de la comissió va tenir lloc en la campanya que els senadors de l'Entesa dels Catalans havien començat el gener de 1978 amb el lema «*Per una Catalunya democràtica, guanyem la Constitució, guanyem l'Estatut*» que serví per mantenir la flama política del procés democratitzador a Catalunya. Perquè sense Constitució primer, els drets dels catalans podrien quedar reduïts en el cas d'una aprovació primera de l'estatut.¹⁰⁸⁷

¹⁰⁸⁵ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Municipals 1979. Capsa 456.

¹⁰⁸⁶ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1981, pp. 3-5. Capsa 6.

¹⁰⁸⁷ MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *La cuestión catalana. Cataluña en la transición española*, p. 273.

El 15 de juny de 1978 va tenir lloc l'anomenada Assemblea de Parlamentaris de Catalunya, convocada pels senadors de l'Entesa dels Catalans, a l'edifici del Senat. Per tal de dur a terme la redacció i proposta de text estatutari per a Catalunya quan es coneixia ja l'articulat del text de la Constitució. Unes setmanes més tard, el 3 de juliol, l'Assemblea de Parlamentaris es reuní al Consell de Cent de l'Ajuntament de Barcelona on s'acordà la creació de la Comissió dels Vint, on vint senadors i diputats catalans, dels seixanta-set que hi havia, s'encarregarien de la redacció del text de l'Estatut.¹⁰⁸⁸

La comissió va ser formada per diputats i senadors a les Corts, que foren Macià Alavedra, Josep Sendra Navarro i Miquel Roca Junyent, de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC); Laureà López Rodó, d'Aliança Popular (AP); Eduardo Martín Toval, Felip Solé Sabarís, Josep Maria Triginer Fernández, Josep Andreu Abelló, Jaume Sobrequés, Josep Subirats i Josep Verde i Aldea del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC); Josep Benet Morell, Josep Solé Barberà, Dolors Calvet Puig i Jordi Solé Tura del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC); Marcel·lí Moreta, Anton Cañellas, Manuel de Sárraga Gómez i Carles Güell de Sentmenat de Centristes de Catalunya (UCD); i Joaquim Arana, d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC).

Durant diversos mesos es va coure la redacció de l'Estatut, en especial, a la Parador Nacional de Vic, al poble de les Masies de Roda, amb unes vistes espectaculars sobre el pantà de Sau. Per tal de facilitar els treballs, tingueren l'edifici tancat per la seva exclusivitat i empraren una sala de la planta baixa, situada a l'esquerra del distribuïdor de l'edifici, en dues sessions, entre el 12 i el 15 de setembre i del 3 al 5 de novembre de 1978. Tal com va escriure Andreu Mayayo, el text està finalitzat al desembre i el dia 20 es lliurà una còpia al president Josep Tarradellas, i el dia 29 es presentà al registre del Congrés dels Diputats pel seu debat. El 13 d'agost de 1979 la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats va aprovar les modificacions del text de l'Estatut amb les abstencions del nacionalista andalús Alejandro Rojas Marcos, del Partido Socialista de Andalucía, d'Heribert Barrera, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, i amb el vot en contra de Blas Piñar, de Fuerza Nueva.¹⁰⁸⁹

El 25 de juliol de 1979 a Vilafranca es va reunir diferents alcaldes i regidors de l'Alt Penedès per tal de reclamar l'Estatut d'Autonomia. Va participar en la reunió el

¹⁰⁸⁸ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, p.187.

¹⁰⁸⁹ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, pp.194-195.

senador Josep Subirats, del PSC, que formava part de la Comissió dels Vint. Els assistents a la reunió van redactar un manifest de cinc punts en què demanaven l'Estatut d'Autonomia. Així deia el manifest:

«1.- Manifestar l'adhesió d'alcaldes i regidors de l'Alt Penedès al projecte d'Estatut de Sau.

2.- Exigir la seva aprovació urgent i sense modificacions.

3.- Transmetre la resolució als 20 parlamentaris catalans.

4.-Mantenir-se en contacte permanent per estar informats del procés de negociació.

*5.- Iniciar, poble per poble, la tasca que canalitzi la voluntat de tots els ciutadans a favor de l'Estatut».*¹⁰⁹⁰

Tots els consistoris de l'Alt Penedès aprovaren en aquelles dates en mocions a favor de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya en els plens municipals, en convocatòries ordinàries i extraordinàries.¹⁰⁹¹ Per exemple, el ple de l'Ajuntament de Vilafranca es va reunir, amb caràcter extraordinari, per tal de donar suport a l'Estatut el dia 31 de juliol de 1979. El ple municipal va tenir un gran seguiment de públic amb el saló de sessions ple de persones. Els que no pogueren accedir, el seguiren des de la plaça de la Vila per megafonia.¹⁰⁹² Es va penjar una pancarta al balcó de l'ajuntament de Vilafranca amb la reclamació de l'Estatut amb el lema: *«Volem l'Estatut de Sau ara i sense retallar».*

Al municipi de Gelida, en el ple municipal del 21 d'abril de 1979 es va aprovar el següent text per part del consistori:

«A propuesta de la Alcaldía, se acuerda elevar al Ilte. Sr. Jefe de la Casa Real de S.M. Juan Carlos I, al Excmo. Sr. Presidente del Gobierno y al Excmo. Sr. President del Congreso de los Diputados, sendos telegramas con el siguiente texto: L'Ajuntament de Gelida (Barcelona) en sessió extraordinària del 21

¹⁰⁹⁰ *Tothom*, 28 de juliol de 1979.

¹⁰⁹¹ Per exemple, a Avinyonet del Penedès el 18 d'octubre de 1979; a Les Cabanyes el 19 d'octubre; a Castellet i la Gornal el 31 de juliol; Castellví de la Marca el 27 de juliol; a Font-rubí el 31 de juliol; a Gelida el 21 d'abril; i a la Granada el 21 d'abril, entre d'altres.

¹⁰⁹² *Tothom*, 11 d'agost de 1979.

d'abril de 1979, es solidaritza amb els demés Ajuntaments de Catalunya. Reclama la urgent aprovació de l'Estatut d'Autonomia, sense retalls al projecte.

Seguidamente, el Concejal Sr. Calero propuso que el día de Sant Jordi debería colocarse en el balcón de la Casa Consistorial solamente la bandera catalana, contestándole el señor alcalde que han de colocarse también las otras dos, por entender que la bandera nacional simboliza la unidad de todos los pueblos que constituimos el Estado español.

*A continuación y a propuesta del Sr. Alcalde se acuerda colocar en el balcón de la Casa Consistorial el slogan de ámbito nacional catalán "Catalunya vol ara l'Estatut"».*¹⁰⁹³

En el ple municipal de 30 de juliol, el consistori de Gelida va aprovar una moció del projecte de l'Estatut de Sau i es creà una comissió coordinadora per fer la campanya a favor del text el dia Onze de setembre, integrada per Martí Coma, Josep Maria Calero i Josep Centelles, en representació dels tres partits de l'ajuntament.¹⁰⁹⁴

A les pàgines de *El Penedès Socialista*, òrgan del PSC-PSOE a l'Alt Penedès, es va publicar un text de Fèlix Sogas defensant la necessitat d'un Estatut d'Autonomia per a Catalunya:

*«Lo más urgente es obtener el Estatuto de Autonomía; con él trabajaremos para lograr el gran objetivo de la mayoría, que es la reconstrucción de Catalunya que se ha de hacer con el esfuerzo de todos los catalanes, los nacidos aquí y los llegados de otras tierras que, tal como el pueblo quiere, ha de ser una Catalunya más libre y más justa, asentada sobre el protagonismo de los trabajadores y del pueblo. Por eso, el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) dice que, ahora, AUTOGOBIERNO ES ESTATUTO».*¹⁰⁹⁵

El comitè local de Convergència Democràtica de Catalunya, a les pàgines del setmanari *Tothom*, va fer campanya per demanar el vot afirmatiu a l'Estatut. Aquest foren les seves raons:

«Per què demanem el sí a l'Estatut?»

¹⁰⁹³ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1979, p. 22. Capsa 2690.

¹⁰⁹⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1979, pp. 69-70. Capsa 2690.

¹⁰⁹⁵ *El Penedès Socialista*, 22 de febrer de 1979.

PERQUÈ en el seu preàmbul es ret homenatge a tots els homes i dones que han fet possible que Catalunya recuperi la seva llibertat.

PERQUÈ l'Estatut reconeix el dret inalienable de Catalunya al seu autogovern; el nostre dret no ve de l'Estatut, ve d'una història que l'Estatut només fa que reconèixer.

PERQUÈ l'Estatut reconeix la personalitat nacional de Catalunya.

PERQUÈ l'Estatut afirma que les Comarques són l'eix bàsic de l'estructuració territorial de Catalunya.

PERQUÈ l'Estatut ens ha de permetre una política pròpia en matèria d'ordenació del territori, urbanisme, habitatge, higiene, sanitat, turisme, joventut, esport, oci, i una llarga llista d'altres competències.

PERQUÈ l'Estatut ens permet competència exclusiva en el camp de l'agricultura, de la Indústria i el Comerç interior.

PERQUÈ l'Estatut ens permet crear una Policia pròpia per al manteniment de l'ordre públic.

PERQUÈ l'Estatut ens retorna les nostres institucions d'autogovern:

UN PARLAMENT, UN PRESIDENT, UN CONSELL EXECUTIU O GOVERN I UN TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA.

*PER CATALUNYA! EL DIA 25 D'OCTUBRE, DIGUES SÍ A L'ESTATUT!».*¹⁰⁹⁶

Els resultats electorals del referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya a la comarca de l'Alt Penedès van ser els següents:¹⁰⁹⁷

¹⁰⁹⁶ *Tothom*, 20 d'octubre de 1979.

¹⁰⁹⁷ Font: Avinyonet del Penedès: Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 490. Les Cabanyes: Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 162. Castellet i la Gornal: Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 1193. Castellví de la Marca: Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 224. Font-rubí: http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?a=a&id_eleccions=R19791&id_territori=MU08085. [Consulta: 15-5-2018]. Gelida: Arxiu Municipal de Gelida. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 2240. La Granada: Arxiu Municipal de la Granada. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 528. Mediona: Arxiu Municipal de Mediona. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 57. Olèrdola: Arxiu Municipal d'Olèrdola. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa

Referèndum Estatut d'Autonomia. Vots.							
Municipi	Electors	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	882	613	269	2	555	34	22
Les Cabanyes	235	183	52	2	172	3	6
Castellet i la Gornal	857	586	271	0	545	17	24
Castellví de la Marca	1080	600	480	0	539	25	36
Font-rubí	998	531	467	0	483	20	28
Gelida	2690	1755	935	5	1537	130	83
La Granada	846	631	215	22	554	28	27
Mediona	794	534	260	1	503	18	12
Olèrdola	1180	851	329	2	756	29	64

424. Olesa de Bonesvalls: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Olesa de Bonesvalls. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats2?id_eleccions=R19791&id_territori=MU08146&a=a [consulta: 15-5-2018]. Pacs del Penedès: Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 255. Pla del Penedès: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19791&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Pontons: Arxiu Municipal de Pontons. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya. Capsa 569. Puigdàlber: Arxiu Municipal de Puigdàlber. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya. Capsa 281. Sant Cugat Sesgarrigues: Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya. Capsa 738. Sant Llorenç d'Hortons: Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya. Capsa 655. Sant Martí Sarroca: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats2?id_eleccions=R19791&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Sant Pere de Riudebitlles: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions municipals – Referèndums 1977-1980. Capsa 1273. Sant Quintí de Mediona: Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient de Referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 925. Sant Sadurní d'Anoia: Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 4605. Santa Fe del Penedès: Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Capsa 217. Santa Margarida i els Monjos: Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions i Plebiscits. Referèndum Estatut d'Autonomia 1979. Capsa 1417. Subirats: Arxiu Municipal de Subirats. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 211. Torrelavit: Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Referèndum Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979. Capsa 533. Torrelles de Foix: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Torrelles de Foix. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=R19791&id_territori=MU08288&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Nota: Es fa servir les dades de la web del departament de Governació de la Generalitat perquè el sobre amb les dades de l'escrutini estava tancat i el personal de l'Ajuntament de Torrelles de Foix va creure oportú no obrir el sobre per conèixer els resultats de l'escrutini. Vilafranca del Penedès: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Vilafranca del Penedès. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats2/?id_eleccions=R19791&id_territori=MU08305&a=a [Consulta: 15-5-2018]. Vilobí del Penedès: Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Referèndum Estatut d'Autonomia 1979. Capsa 464.

Olesa de Bonesvalls	249	190	59	2	169	5	14
Pacs del Penedès	299	183	166	0	164	8	11
Pla del Penedès	807	588	219	2	528	24	34
Pontons	169	96	73	0	89	0	9
Puigdàlber	234	188	46	0	184	1	3
Sant Cugat Sesgarrigues	547	379	168	0	345	12	22
Sant Llorenç d'Hortons	710	520	190	1	479	20	20
Sant Martí Sarroca	1763	1041	722	5	966	33	37
Sant Pere de Riudebitlles	1634	1116	508	2	1017	48	49
Sant Quintí de Mediona	1108	816	292	2	776	16	22
Sant Sadurní d'Anoia	5965	4617	1348	7	4221	242	147
Santa Fe del Penedès	154	105	49	0	94	2	9
Santa Margarida i els Monjos	2316	1498	818	11	1317	88	82
Subirats	1773	1272	501	0	1169	44	59
Torrelavit	924	631	293	1	582	30	18
Torrelles de Foix	880	463	417	1	413	23	26
Vilafranca del Penedès	16.754	10.985	5.769	25	9526	789	645
Vilobí del Penedès	638	374	264	0	349	10	15
TOTAL	46.486	31.346	15.180	93	28.032	1.699	1.524

I aquest foren els percentatges de participació i de votació al referèndum:

Referèndum Estatut d'Autonomia. Percentatge.						
Municipi	Vots	Abstenció	Nuls	Si	No	Blanc
Avinyonet del Penedès	69,50%	30,50%	0,33%	90,54%	5,55%	3,59%
Les Cabanyes	77,87%	22,13%	3,28%	93,99%	1,64%	3,28%
Castellet i la Gornal	68,38%	31,62%	0%	93%	2,90%	4,10%
Castellví de la Marca	55,56%	44,44%	0%	89,83%	4,17%	6%
Font-rubí	53,21%	46,79%	0%	90,96%	3,77%	5,27%
Gelida	65,24%	34,76%	0,28%	87,58%	7,41%	4,73%
La Granada	74,59%	25,41%	3,49%	87,80%	4,44%	4,28%
Mediona	67,25%	37,75%	0,20%	94,19%	3,37%	2,24%
Olèrdola	72,12%	27,88%	0,24%	88,84%	3,41%	7,52%
Olesa de Bonesvalls	76,31%	23,69%	1,05%	88,95%	2,63%	7,37%
Pacs del Penedès	61,20%	38,80%	0%	89,62%	4,37%	6,01%
Pla del Penedès	72,86%	27,14%	0,34%	89,80%	4,08%	5,78%
Pontons	56,80%	43,20%	0%	90,62%	0%	9,38%
Puigdàlber	80,34%	19,66%	1,60%	97,87%	0,53%	1,60%
Sant Cugat Sesgarrigues	69,29%	30,71%	0%	91,03%	3,17%	5,80%
Sant Llorenç d'Hortons	73,24%	26,76%	0,19%	92,12%	3,85%	3,85%
Sant Martí Sarroca	59,05%	40,95%	0,48%	92,80%	3,17%	3,55%
Sant Pere de Riudebitlles	68,72%	31,28%	0,18%	91,13%	4,30%	4,39%
Sant Quintí de Mediona	73,65%	26,35%	0,25%	95,10%	1,96%	2,70%
Sant Sadurní d'Anoia	77,40%	22,60%	0,15%	91,42%	5,24%	3,18%
Santa Fe del Penedès	68,18%	31,82%	0%	89,52%	1,90%	8,57%
Santa Margarida i els Monjos	64,68%	35,32%	0,73%	87,92%	5,87%	5,47%
Subirats	71,74%	28,26%	0%	91,90%	3,46%	4,64%
Torrelavit	68,29%	31,71%	0,16%	92,23%	4,75%	2,85%
Torrelles de Foix	52,61%	47,39%	0,22%	89,20%	4,97%	5,62%
Vilafranca del Penedès	65,57%	34,43%	0,23%	86,72%	7,18%	5,87%
Vilobí del Penedès	58,62%	41,38%	0%	93,32%	2,67%	4,01%
PROMIG	67,49%	32,69%	0,50%	91,04%	3,73%	4,88%

A la comarca de l'Alt Penedès participaren de mitjana el 67,49% del cens electoral, exercint el dret de vot 31.346 persones, de les 46.486 que formaven part del cens. La participació va ser un 4,91% menor que en les eleccions municipals de 3 d'abril del mateix any. I un 5,47% menys que el referèndum de la Constitució de 1978. El municipi amb més participació fou Puigdàlber amb el 80,34% del cens electoral, i el de menor fou Torrelles de Foix, amb el 52,61%. El poble amb major nombre de vots afirmatius a l'Estatut va ser Puigdàlber amb el 97,87% dels vots emesos. i el municipi amb menor nombre de vots a l'Estatut fou Vilafranca amb el 86,72% dels vots. Els vots en blanc representaren a Pontons el 9,38% dels vots emesos, el poble amb major índex de blancs.

En l'àmbit català, el referèndum va obtenir una participació del 59,30% del cens electoral. La comarca de l'Alt Penedès va estar un 8,19% per sobre de la mitjana de Catalunya. Els vots afirmatius al text estatutari foren 2.327.038, el 88,15% dels vots emesos. Els vots contraris van ser 204.957, el 7,76%. Es produïren 93.784 vots en blanc, el 3,55% i 12.576 vots nuls, el 0,48%.¹⁰⁹⁸

Capítol 6.8. Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980.

El 23 d'octubre de 1977 va retornar Josep Tarradellas, president de la Generalitat de Catalunya, de l'exili. Uns dies abans, el 18 d'octubre, s'havia publicat el decret de nomenament de president de la Diputació de Barcelona. El doctor i professor de la Universitat de Barcelona Andreu Mayayo va dir que «*al costat d'una Generalitat virtual, Tarradellas disposava d'un poder real*».¹⁰⁹⁹ L'arribada de Tarradellas, amb recels per alguns, significà el restabliment de la Generalitat de Catalunya, de manera provisional, fins i tot abans de l'aprovació de la Constitució espanyola el 6 de desembre de 1978. Les eleccions al Parlament de Catalunya eren molt esperades per una bona part de la ciutadania de Catalunya, que anhelava recuperar les institucions democràtiques desaparegudes.

¹⁰⁹⁸ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Catalunya. Referèndum Estatut Catalunya 1979. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?a=a&id_eleccions=R19791&id_territori=CA09 [Consulta: 15-5-2018].

¹⁰⁹⁹ MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana...*, p.77.

Arreu de la comarca de l'Alt Penedès es realitzaren diferents actes polítics per part dels principals partits que es presentaren a la província de Barcelona. Els partits que concorrien per Barcelona eren Convergència i Unió, el Partit dels Socialistes de Catalunya, els Centristes de Catalunya UCD, el Partit Socialista Unificat de Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya, el Partido Socialista de Andalucía, la Solidaritat Catalana, Nacionalistes d'Esquerra, el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional de Catalunya, la Unitat Popular pel Socialisme, Fuerza Nueva, el Partit Comunista Obrer de Catalunya, els Conservadors de Catalunya, la Unidad Comunista, la Falange Española y de las JONS i el Partido Nacional Independiente.

En les eleccions al Parlament participaren diferents candidats penedesencs. Al Partit dels Socialistes de Catalunya hi havia Esteve Tomàs Torrens (número 21) i Ventura Colado Sánchez (número 64). A Convergència i Unió, Pere Parera Cartró (número 13) i Antoni Raventós Marich (número 38). Al Partit Socialista Unificat de Catalunya hi anaren Fèlix Plantalech Batlle (número 33) i Andreu Retamal Sánchez (número 77). A Esquerra Republicana de Catalunya, Ramon Viñals Soler (número 6), Pere Vidal Marimon (número 25) i Jordi Salvador Roig (número 38). Al Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional, Teresa Baqués Esteva (número 7), Conxita Colet Alas (número 40), Montserrat Rios Rallé (número 45), Manuel Salvador Córdoba (número 78) i Jordi Cuyàs Soler (número 85). En la candidatura de Solidaritat Catalana hi anaren Carles de Moy i de Prat (número 16) i Carles de Moy Borrull (número 81). A la Candidatura d'Unitat pel Socialisme, Agustí Villarroya Serafini (número 5) i Manuel Somoza Barreiro (número 42).¹¹⁰⁰

A continuació s'exposen els diferents actes electorals que diversos partits van fer a la comarca de l'Alt Penedès i que s'ha tingut coneixement.

¹¹⁰⁰ *Tothom*, 16 de febrer de 1980.

Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional de Catalunya. Parlament 1980.¹¹⁰¹		
Municipi	Dia	Activitat
Sant Pere de Riudebitlles	15-3-1980	Mítting.
Sant Sadurní d'Anoia	8-3-1980	Mítting a La Llar amb Lluís Maria Xirinacs, Rafael Villar i Jordi Cuyàs.
	14-3-1980	Mítting a Monistrol d'Anoia.
Subirats	14-3-1980	Mítting a Sant Pau d'Ordal.
Vilafranca del Penedès	8-3-1980	Mítting al Museu de Vilafranca amb Oriol Homs, García Solé, Rafael Villar i Teresa Baqués.

Centristes de Catalunya UCD. Parlament 1980.¹¹⁰²		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	10-3-1980	Al local de l'AISS mítting amb Anton Cañellas, Alejandro Pedros, Higinio Torras Magem, Josep Domènech, José Ballester. Presentació Josep Raventós Guilera.

Convergència i Unió. Parlament 1980.¹¹⁰³		
Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	2-3-1980	Mítting amb Antoni Casanova, Ricard Rafecas i Fèlix Cusiné.
Les Cabanyes	18-3-1980	Mítting a la Cooperativa amb Antoni Casanovas, Fèlix Cusiné i Àngel Torres.
Castellví de la Marca	8-3-1980	Mítting a la Múnia amb Pere Parera, Fèlix Cusiné i Ricard Rafecas.
Font-rubí	9-3-1980	Mítting amb Pere Parera, Joan Raventós i Fina Mestre.
	18-3-1980	Mítting al Centre Recreatiu de Guardiola amb Pere Parera, Antoni Raventós i Fina Mestre.
Gelida	9-3-1980	Mítting amb Miquel Roca Junyent, Josep Maria Cullel, Pere Parera i Ferran Camps.
La Granada	9-3-1980	Mítting amb Antoni Casanovas, Fèlix Cusiné i Àngel Torres.
Mediona	2-3-1980	Mítting a Sant Joan de Mediona amb Jaume Fonolleda, Àngel Torres i Fèlix Senabre.
Olèrdola	2-3-1980	Mítting a Moja amb Pere Parera, Joan Raventós i Fina Mestre.

¹¹⁰¹ *Tothom*, 8 de març de 1980; *La Voz del Penedès*, 8 de març de 1980.

¹¹⁰² *La Voz del Penedès*, 8 de març de 1980; *La Voz del Penedès*, 15 de març de 1980.

¹¹⁰³ *Tothom*, 1 de març de 1980; *Tothom*, 8 de març de 1980; *Tothom*, 15 de març de 1980.

Pla del Penedès	1-3-1980	Míting amb Pere Pi-Sunyer, Fina Mestre i Antoni Casanovas.
Puigdàlber	17-3-1980	Míting al Centre de la Convivència Social amb Antoni Casanovas, Joan Raventós i Ricard Rafecas.
Sant Cugat Sesgarrigues	1-3-1980	Míting amb Antoni Raventós, Fèlix Cusiné i Ricard Rafecas.
Sant Llorenç d'Hortons	17-3-1980	Míting a Sant Joan Samora amb Pere Parera, Antoni Raventós i Fina Mestre.
	17-3-1980	Míting a la Beguda Alta amb Pere Parera, Antoni Raventós i Fina Mestre.
	17-3-1980	Míting a la Societat Cultural Hortonenca amb Pere Parera, Antoni Raventós i Vicenç Ticó.
Sant Martí Sarroca	8-3-1980	Míting amb Antoni Casanovas, Joan Raventós i Fina Mestre.
Sant Pere de Riudebitlles	15-3-1980	Míting al Centre Catequístic amb Pere Parera i Ferran Camps.
Sant Quintí de Mediona	2-3-1980	Míting amb Pere Parera, Antoni Raventós i Francesc Miquel.
Sant Sadurní d'Anoia	5-3-1980	Míting amb Jordi Pujol, Josep Maria Ainaud de Lasarte, Pere Parera i Ferran Camps.
Santa Fe del Penedès	7-3-1980	Míting amb Antoni Casanovas, Antoni Raventós i Fèlix Senabre.
Santa Margarida i els Monjos	9-3-1980	Míting amb Joaquim Pibernat, Antoni Raventós i Ricard Rafecas.
	18-3-1980	Míting a la Ràpita amb Pere Parera, Antoni Raventós i Ricard Rafecas.
Subirats	1-3-1980	Míting a Sant Pau d'Ordal amb Pere Pi-Sunyer, Pere Parera i Àngel Torres.
	15-3-1980	Míting a l'Ateneu d'Ordal amb Fina Mestre, Àngel Torres i Ricard Rafecas.
	15-3-1980	Míting al Centre Cultural Recreatiu de Lavern amb Antoni Casanovas, Antoni Raventós i Fèlix Senabre.
Torrelavit	15-3-1980	Míting a les Escoles Ràfols amb Pere Parera, Antoni Raventós i Fèlix Cusiné.
Torrelles de Foix	8-3-1980	Míting amb Antoni Raventós, Àngel Torres i Fèlix Senabre.
	17-3-1980	Míting a les Escoles Nacionals amb Antoni Casanovas, Joan Raventós i Àngel Torres.
Vilafranca del Penedès	12-3-1980	Míting amb Ramon Trias Fargas,

		Antoni Raventós, Pere Parera i Ferran Camps.
Vilobí del Penedès	11-3-1980	Míting amb Pere Parera, Antoni Raventós i Fèlix Senabre.

Esquerra Republicana de Catalunya. Parlament 1980.¹¹⁰⁴

Municipi	Dia	Activitat
Les Cabanyes	8-3-1980	Míting.
Olèrdola	9-3-1980	Míting.
Sant Cugat Sesgarrigues	8-3-1980	Míting.
Sant Pere de Riudebitlles	7-3-1980	Míting.
Sant Quintí de Mediona	9-3-1980	Míting.
Torrelavit	7-3-1980	Míting.
Vilafranca del Penedès	11-3-1980	Míting al Fòrum Baltà.

Nacionalistes d'Esquerra. Parlament 1980.¹¹⁰⁵

Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	1-3-1980	Presentació al Fòrum Baltà amb Jordi Carbonell, Francesc Espriu, Josep Ferrer i Miquel Peiró.
	15-3-1980	Míting de final de campanya a l'Auditori del Museu amb Xavier García, Maria Mercè Marçal i Avel·lí Artís Gener (Tísner).

Partit dels Socialistes de Catalunya. Parlament 1980.¹¹⁰⁶

Municipi	Dia	Activitat
Avinyonet del Penedès	10-3-1980	Míting al Centre Cultural la Parra amb Marcel Gabarró i Joan Escala.
Les Cabanyes	8-3-1980	Míting a les Escoles Nacionals amb Esteve Tomàs Torrens i Pere Miralles Pedro.
Castellví de la Marca	12-3-1980	Míting a la Societat Cultural de la Múnia amb Esteve Tomàs, Joan Aguado i Pere Casanova.
Font-rubí	11-3-1980	Míting al Centre Recreatiu amb Esteve Tomàs i Ignasi Mayolas.
Gelida	16-3-1980	Míting al col·legi Montcau amb Esteve Tomàs, Joan Colom, Ramon Fernández i Rosa Parera.
La Granada	9-3-1980	Míting al Centre Cultural Recreatiu amb Esteve Tomàs Torrens, Joan

¹¹⁰⁴ *Tothom*, 8 de març de 1980.

¹¹⁰⁵ *Tothom*, 1 de març de 1980; *Tothom*, 15 de març de 1980.

¹¹⁰⁶ *Tothom*, 1 de març de 1980; *Tothom*, 8 de març de 1980; *Tothom*, 15 de març de 1980.

		Aguado i Jordi Biosca.
Mediona	15-3-1980	Mítting al Casal de l'Infant amb Esteve Tomàs, Jordi Llimona i Fèlix Sogas.
Olèrdola	2-3-1980	Mítting al local Social de Moja amb Esteve Tomàs Torrens, Joan Aguado Masdeu i Albert Bastardas Boada.
Pacs del Penedès	2-3-1980	Mítting al Centre Cultural amb Esteve Tomàs Torrens i Ignasi Mayolas Mallol.
Pla del Penedès	18-3-1980	Mítting al Centre Recreatiu amb Esteve Tomàs, Carles Querol i Josep Vallès.
Pontons	2-3-1980	Mítting al Centre d'Higiene amb Josep Giralt Raventós i Joan Arnabat Besora.
Puigdàlber	6-3-1980	Mítting al Centre Recreatiu amb Esteve Tomàs Torrens i Josep Vallès Cuevas.
Sant Cugat Sesgarrigues	15-3-1980	Mítting a la sala del Centre Cultural amb Marcel Gabarró i Joan Escala.
Sant Llorenç d'Hortons	14-3-1980	Mítting al Centre Cultural amb Xavier Robert Duran i Marcel Gabarró.
Sant Martí Sarroca	12-3-1980	Mítting al Centre Nacional Cultural amb Esteve Tomàs i Fèlix sogas.
Sant Pere de Riudebitlles	18-3-1980	Mítting al Centre Catequístic amb Esteve Tomàs i Carles Querol.
Sant Quintí de Mediona	15-3-1980	Mítting al Jardí amb Esteve Tomàs, Jordi Llimona i Fèlix Sogas.
Sant Sadurní d'Anoia	13-3-1980	Mítting a la Llar amb Josep Verde i Aldea, Isidre Molas Batllori, Esteve Tomàs i Ventura Colado.
Santa Fe del Penedès	2-3-1980	Mítting al Centre Cultural amb Esteve Tomàs Torrens i Joan Arnabat Besora.
Santa Margarida i els Monjos	14-3-1980	Mítting a la Societat la Margaridoia amb Esteve Tomàs, Antonio Santiburcio Moreno i Fèlix Sogas.
Subirats	8-3-1980	Mítting a les escoles d'EGB d'Ordal amb Esteve Tomàs Torrens, Rosa Parera Cartró i Josep Giralt Raventós.
	8-3-1980	Mítting al Centre Recreatiu de Sant Pau d'Ordal amb Esteve Tomàs Torrens, Marcel Gabarró Pallarès i Àngel González Morales.
	9-3-1980	Mítting al Centre Cultural i Recreatiu de Lavern amb Esteve Tomàs Torrens i Sadurní Munné Carbó.
Torrelles de Foix	7-3-1980	Mítting al Centre Escolar amb Esteve Tomàs Torrens i Ventura Colado

		Sánchez.
Vilafranca del Penedès	10-3-1980	Míting a l'Auditori del Museu amb Francesc Esteve.
	17-3-1980	Míting al cinema Bolet amb Josep Andreu Abelló, Joan Codina, Juanjo Ferreiro, Esteve Tomàs i Fèlix Sogas.
Vilobí del Penedès	11-3-1980	Míting al Centre Cultural Bellver amb Esteve Tomàs, Fèlix Sogas i Ignasi Mayolas.

Partit Socialista Unificat de Catalunya. Parlament 1980.¹¹⁰⁷		
Municipi	Dia	Activitat
La Granada	7-3-1980	Míting amb Josep Benet.
Vilafranca del Penedès	1-3-1980	Festival infantil amb xocolata i pallasos a l'envelat al barri l'Espirall.
	1-3-1980	Cafè, copa i cinema a l'envelat al barri l'Espirall.
	2-3-1980	Míting vermut amb Rafael Ribó i Justiniano Martínez a l'envelat al barri l'Espirall.
	7-3-1980	Conferència de Josep Benet a la sala d'actes del col·legi Estalella i Graells.
	16-3-1980	Míting al local de l'AISS amb Marcelino Camacho, Antoni Lucchetti Farré, Andreu Retamal Ojeda, Fèlix Plantalech Batlle. Presentació de Justa Jiménez Moreno.

Solidaritat Catalana. Parlament 1980.¹¹⁰⁸		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	15-3-1980	Míting al local de l'AISS amb Joan Echevarría Puig, Manuel Milian Mestres i Ferran Giménez Artigas.

Aquestes eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 eren les primeres que es realitzaren de llavors ençà el 1936 a la cambra autonòmica. Al municipi d'Avinyonet del Penedès, van votar 630 persones de 875, és a dir, el 72% del cens electoral, produint-se una abstenció de 245 persones i del 28%. El partit més votat va ser Convergència i Unió amb 226 vots i el 35,87% dels vots. En segon lloc, el Partit dels Socialistes de Catalunya va obtenir 141 vots i el suport del 22,38% dels vots. Tot seguit,

¹¹⁰⁷ *Tothom*, 1 de març de 1980; *Tothom*, 15 de març de 1980; *La Voz del Penedès*, 1 de març de 1980.

¹¹⁰⁸ *La Voz del Penedès*, 15 de març de 1980.

els Centristes de Catalunya UCD obtingueren 81 vots, corresponent el 12,86%. El Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) va quedar en quart lloc, amb 58 vots i el 9,21%. El cinquè partit més votat va ser Esquerra Republicana de Catalunya amb 57 vots i el 9,05% dels votants. Es van produir sis vots en blanc i set nuls.¹¹⁰⁹

A Les Cabanyes van exercir el seu dret de vot 188 persones, d'un cens electoral de 235, que correspon al 80%, resultant una abstenció del 20%. El partit més votat va ser el PSC amb 65 vots, el 34,57% dels vots emesos. El segon va ser la coalició de Convergència i Unió amb 42 vots i el 22,34%. En tercer i quart lloc, amb 27 vots cadascun i el 14,36%, les candidatures de Centristes de Catalunya UCD i d'Esquerra Republicana de Catalunya. Amb només 8 vots, el 4,26%, el cinquè lloc l'ocupà el PSUC. Es produïren tres vots nuls.¹¹¹⁰

En les eleccions al Parlament de Catalunya, a Castellet i la Gornal, van participar el 59,16% del cens electoral, 536 persones de 906 amb dret de vot, havent-hi una abstenció del 40,84%. El partit més votat va ser el PSC amb 176 vots i el 32,84% dels vots emesos. A tan sols tres vots, el segon partit va ser Convergència i Unió, amb 173 vots i el 32,28%. El tercer partit més votat a Castellet va ser Esquerra Republicana de Catalunya amb 82 vots i el 15,30%. El va seguir amb 40 vots Centristes de Catalunya UCS amb el 7,46% dels votants. El PSUC va obtenir 26 vots i el 4,85% de suport per part de l'electorat. Només es va produir un vot en blanc i dos nuls.¹¹¹¹

A Castellví de la Marca el cens electoral era en aquesta ocasió de 1080 persones. 610 van exercir el seu dret de vot, el 56,48%, havent-hi una abstenció del 43,52%. El partit que més suport va rebre en les eleccions al Parlament de Catalunya va ser Convergència i Unió, amb 192 vots, el 31,48% dels vots emesos. Amb 23 vots menys, 169, el PSC va ser la segona força política més votada, representant el 27,70%. En tercer lloc, Centristes de Catalunya UCD, amb 99 vots i el 16,23% de vots emesos. El van seguir ERC amb 41 vots i el 6,72% i el PSUC amb 34 vots i el 5,57%. També es comptabilitzaren dos vots en blanc i deu nuls.¹¹¹²

En el municipi de Font-rubí participaren 569 persones de 998, representant el 57,01% de participació. El partit més votat va ser Convergència i Unió amb 260 vots i

¹¹⁰⁹ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 490.

¹¹¹⁰ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 163.

¹¹¹¹ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 1194.

¹¹¹² Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 224.

el 45,69% dels vots emesos. El segon partit a Font-rubí en aquestes eleccions va ser els Centristes de Catalunya UCD amb 105 vots i l'adhesió del 18,45% dels vots emesos. En tercer lloc, amb només 5 vots menys que la UCD, el PSC amb 100 vots, i el 17,57%. Amb una major diferència, el quart partit va ser ERC amb 36 vots i el 6,33% dels vots emesos, i el cinquè el PSUC amb 26 vots i el 4,57%. Hi hagué quatre vots nuls.¹¹¹³

En les eleccions al Parlament de Catalunya van participar a Gelida el 69,59% del cens electoral, és a dir, 1863 persones de 2677. La candidatura més votada va ser Convergència i Unió amb 663 vots, representant el 35,59% dels vots emesos. El següent el PSC amb 423 vots i el 22,71%. En tercer lloc, Centristes de Catalunya UCD obtingué 212 vots, l'11,38%. En quart lloc, el PSUC va ser votat per 139 persones, el 7,46%. La cinquena força va ser la candidatura Unitat Popular del Socialisme (CUPS) amb 100 vots. Es produïren dinou vots en blanc i catorze nuls.¹¹¹⁴ La presència de les CUPS amb 100 vots destacables cal cercar-la en la participació del Partit del Treball de Catalunya en aquesta coalició de partits. El PTC tenia a Gelida una forta presència pels obrers de les fàbriques del municipi, sobretot en l'empresa paperera Guarro.

A la Granada el cens electoral era de 897 persones en aquestes eleccions. En votaren 674, representant una participació del 75,14%. La candidatura més votada va ser CIU amb 316 vots i el 46,88% dels vots emesos. En segon lloc, el PSUC amb 115 vots i el suport del 17,06%. El va seguir el PSC amb 97 vots i el 14,39% dels vots. En quart lloc va quedar ERC amb 51 vots i el 7,57%. La cinquena candidatura amb més suports electorals va ser la UCD amb 42 vots i el 6,23% dels vots. Es comptaren cinc vots en blanc i dos nuls.¹¹¹⁵

A la Mediona participaren en les eleccions al Parlament de Catalunya el 68,74% del cens electoral, 552 persones de 803. El partit més votat va ser el PSC amb 241 vots i el 43,66% dels vots emesos. En segon lloc, Convergència i Unió va obtenir 145 vots i el suport el 26,27%. La tercera candidatura amb major nombre de vots va ser la UCD amb 59 i el 10,69% dels vots emesos. La quarta i cinquena més votada a Mediona foren ERC amb 47 vots i el 8,51% dels vots i el PSUC amb 16 vots i el 2,90% dels vots emesos. Els medionencs van dipositar sis vots en blanc i tres nuls.¹¹¹⁶

¹¹¹³ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 534.

¹¹¹⁴ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 2237.

¹¹¹⁵ Arxiu Municipal de la Granada. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 527.

¹¹¹⁶ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 53.

Si fins aleshores, a excepte en les eleccions municipals que guanyà una candidatura independent, el partit vencedor a Olèrdola eren les candidatures socialistes, tant en les generals de 1977 i les de 1979, en les eleccions al Parlament de Catalunya els olèrdolencs optaren per votar a Convergència i Unió. Els convergents aconseguiren 307 vots i el 34,53% dels vots emesos. Amb un 12,37% menys de vots, el PSC va ser la segona candidatura, amb 197 vots i el 22,16% dels vots emesos. El va seguir ERC amb 149 vots i el 16,76%. Amb una major diferència de vots, 89, i el 10,01%, el PSUC va ser la quarta força política. La cinquena, amb 66 vots, va ser els Centristes de Catalunya UCD. Hi hagué set vots en blanc i set nuls.¹¹¹⁷

En les eleccions al Parlament al poble d'Olesa de Bonesvalls el cens electoral era de 248 persones, de les quals en votaren 190, un 76,61%. El partit més votat va ser Convergència i Unió amb 93 vots i el 48,95% dels vots emesos. Els altres quatre partits restants van ser Esquerra Republicana de Catalunya amb 27 vots i el 14,21% dels vots; els Centristes de Catalunya UCD amb 25 vots i el 13,16%; el PSC amb 19 vots i el 10% dels vots emesos; i el PSUC amb 10 vots i el 5,26% dels suports electorals. Hi hagué un vot nul i un en blanc.¹¹¹⁸

A Pacs del Penedès la participació va ser del 62,25% del cens electoral. El partit amb més suports electorals va ser CIU amb 82 vots i el 43,62% dels vots emesos. Amb més de la meitat dels vots de diferència, amb 40, el PSC va aconseguir el 21,28% dels vots. El tercer partit, amb una major distància va ser ERC, amb 14 vots i el 7,45%. Amb 13 vots, la UCD va obtenir el suport del 6,91% dels vots emesos. En cinquena posició, quedaren empatats pel Partit Socialista d'Andalusia (PSA) i el Partit Comunista Obrer de Catalunya (PCOC) amb 6 vots i el 3,19% dels vots emesos cadascun. Es recomptaren dos vots en blanc i tres nuls.¹¹¹⁹

En el poble del Pla del Penedès, amb una població de 1.000 persones en el moment d'aquestes eleccions, 800 eren les que formaven el cens electoral. Van participar en els comicis 593, donant com a resultat una participació del 74,12%. La candidatura més votada al Parlament de Catalunya al Pla va ser CIU amb 204 vots i el

¹¹¹⁷ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 420.

¹¹¹⁸ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Olesa de Bonesvalls. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dad_es_electorals/resultats-2?id_eleccions=A19801&id_territori=MU08146&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹¹¹⁹ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 255.

34,46% dels vots emesos. En segon lloc, el PSC amb 178 vots i el 30,02%. Esquerra Republicana va aconseguir-ne 51 i el 8,79% dels vots emesos. El quart i cinquè partit més votats al Pla obtingueren els mateixos vots, 47, amb el 7,92% dels vots emesos, els Centristes de Catalunya UCD i Solidaritat Catalana. Es van produir tretze vots nuls i nou en blanc.¹¹²⁰

En el municipi de Pontons la participació va ser del 62,57% del cens electoral, 107 persones de 171. La candidatura més votada va ser, amb 52 vots, i el 48,60% dels vots emesos, Convergència i Unió. En segon lloc, els Centristes de Catalunya UCD aconseguiren 34 vots, el 31,78%. I en tercer lloc, Esquerra Republicana de Catalunya obtingué 8 vots, el 7,48% dels vots emesos. Es va produir un vot nul.¹¹²¹

A Puigdàlber la participació en les eleccions al Parlament de Catalunya va ser del 79,06%, exercint el seu dret de vot 185 persones de les 234 que formaven el cens electoral. El partit amb major nombre de vots va ser Convergència i Unió amb 70, i el 37,84% dels vots emesos. En segon lloc, la candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya va aconseguir 40 vots, el 21,62%. El tercer partit en vots fou el PSC amb 26, el 14,05% dels vots emesos. El va seguir la candidatura de Centristes de Catalunya UCD amb 25 vots, el 13,51%, i el PSUC amb 15 vots i el 8,11% dels vots emesos. El recompte va donar dos vots en blanc i un de nul.¹¹²²

Al poble de Sant Cugat Sesgarrigues votaren 411 persones de les 547 que integraven el cens electoral, que percentualment representa el 75,14%. La candidatura més votada a Sant Cugat va ser CIU amb 12 vots i el 29,20% dels vots emesos. Amb disset vots menys, ERC va aconseguir-ne 103, el 25,06%. En tercer lloc, el PSC va obtenir 61 vots, el 14,84% dels emesos. La candidatura Centristes de Catalunya UCD fou la quarta força política amb 57 vots i el 13,87%. El PSC n'obtingué 44 i el 10,71% dels vots emesos. Es realitzaren quatre vots nuls.¹¹²³

A Sant Llorenç d'Hortons la participació va ser del 70%, molt semblant a les darreres eleccions generals de 1979. Però un 3,24% menys de participació que en el

¹¹²⁰ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980.http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/res_ultats-2?id_eleccions=A19801&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹¹²¹ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 565.

¹¹²² Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 281.

¹¹²³ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 738.

referèndum de l'Estatut d'Autonomia de 1979 i un 14,82% menys en relació a les municipals del 3 d'abril de 1979. Exerciren el seu dret de vot 497 persones de les 710 que integraven el cens electoral. El partit més votat va ser CIU amb 161 vots i el 32,39% dels vots emesos. En segon lloc, el PSC va obtenir 152 vots i el 30,58%. El tercer partit en vots a Sant Llorenç fou ERC amb 86 i el 17,30% dels emesos. El seguiren la candidatura de Centristes de Catalunya UCD i el PSUC amb 50 vots i el 10,06% i 17 vots i el 3,42% respectivament. S'escrutaren dos vots en blanc i cinc nuls.¹¹²⁴

En les eleccions al Parlament de Catalunya el poble de Sant Martí Sarroca va votar amb una participació del 56,50%, exercint el seu dret de vot 1026 persones d'un cens electoral de 1816. La candidatura més votada va ser Convergència i Unió amb 430 vots i el 41,91% dels vots emesos. En segon lloc, el PSC va aconseguir 251 vots, el 24,46%. La tercera candidatura més votada pels martinencs fou Centristes de Catalunya UCD amb 85 vots, el 8,28%. El va seguir el PSUC i ERC. El primer amb 76 vots i el 7,41% dels vots emesos. El segon amb 73 vots, el 7,11%. Van sortir de les urnes cinc vots nuls i nou en blanc.¹¹²⁵

A Sant Pere de Riudebitlles, com a la majoria de municipis de l'Alt Penedès, la candidatura guanyadora va ser Convergència i Unió. La participació va ser del 67,53% del cens, 1090 persones de les 1614 que formaven el cens electoral. CIU obtingué dels riudebitllencs 490 vots, 44,95% dels vots emesos. El PSC va aconseguir 334 vots, el 30,64% dels vots. Amb una major diferència, el PSUC va assolir a Sant Pere 63 vots, el 5,78% dels vots emesos. Els Centristes de Catalunya UCD, amb vuit vots menys que el PSUC, 55, aconseguiren el 5,05% dels vots. El partit de Solidaritat Catalana amb 39 vots, i el 3,58%, va ser el cinquè partit a Sant Pere de Riudebitlles. Es produïren set vots en blanc i onze nuls. La participació va baixar a Sant Pere un 9,53% en relació a les municipals de 1979 i un 7,12% amb les generals del mateix any.¹¹²⁶

Al poble de Sant Quintí de Mediona la participació en les primeres eleccions al Parlament va ser del 71,60% del cens electoral, exercint el dret de vot 789 persones de

¹¹²⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 650.

¹¹²⁵ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Martí Sarroca. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=A19801&id_territori=MU08227&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹¹²⁶ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. Capsa 1275.

les 1102 que integraven el cens. El partit més votat pels quintinencs va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 269 vots i el 34,09% dels vots emesos. Amb una diferència de cinquanta vots, Convergència i Unió va obtenir-ne 219 i el 27,76% dels vots. Amb una major diferència, ERC va aconseguir 155 vots i el 19,65% d'aquests. La candidatura de Centristes de Catalunya UCD va obtenir 52 vots, i el 6,59% dels vots emesos. Tant el Partit Socialista d'Andalusia (PSA) com Solidaritat Catalana aconseguiren 19 vots i el 2,41% dels vots emesos, cadascun d'ells. Hi hagué vuit vots blancs i sis nuls.¹¹²⁷

A Sant Sadurní d'Anoia la participació va ser del 78,74%. Votaren en les eleccions al Parlament 4697 persones de les 5965 que estaven inscrites en el cens electoral. El partit més votat pels sadurninecs va ser Convergència i Unió amb 1485 vots i el 31,62% dels vots emesos. Amb tan sols 45 vots menys, 1440, i el 30,66% dels vots emesos, el PSC va ser la segona força a Sant Sadurní. ERC va aconseguir 604 vots, el 12,86%. El PSUC obtingué 513 vots i el 10,92% dels vots emesos. I Els Centristes de Catalunya UCD foren la cinquena llista amb 224 vots i el 5,19% dels vots emesos. Es produïren trenta-quatre vots blancs i tretze nuls.¹¹²⁸

En el cas del municipi de Santa Fe del Penedès, amb una participació del 77,07% del cens electoral, és a dir, 121 persones de 157, el partit més votat va ser Convergència i Unió amb 71 vots, corresponent al 58,68% dels vots. El segon partit amb major nombre de vots va ser Esquerra Republicana de Catalunya amb 16 i el 13,22% dels vots. El tercer va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya amb 11 vots i el 9,09% dels vots. Dos vots menys va obtenir el PSUC i el 7,44% del total de votants. I en cinquè lloc van quedar empatats, amb 3 vots, la UCD, el Partit Socialista d'Andalusia i Solidaritat Catalana. No hi hagué ni vots en blanc ni nuls.¹¹²⁹

Al poble de Santa Margarida i els Monjos la participació va ser del 63,30%. Votaren 1461 persones de les 2318 inscrites al cens electoral. La participació va disminuir un 13,75% en relació a les municipals de 1979 i un 10,10% amb les eleccions generals de 1979. El partit amb major nombre de suports electorals va ser el PSC amb 480 vots i el 32,85% dels vots emesos. Amb 47 vots menys, 433, els convergents

¹¹²⁷ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'eleccions al Parlament de Catalunya 1980. Capsa 925.

¹¹²⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Eleccions Parlament de Catalunya 20 de març de 1980. Capsa 4606.

¹¹²⁹ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 216.

assoliren ser la segona llista més votada a Santa Margarida i els Monjos amb el 29,64% dels vots emesos. Els Centristes de Catalunya UCD aconseguiren 118 vots, el 8,08%. Amb 110 vots, el 7,53%, el PSUC va ser la quarta candidatura. Esquerra Republicana de Catalunya va aconseguir 96 vots i el 6,57% dels vots emesos. Es produïren disset vots en blanc i quatre nuls.¹¹³⁰

Al municipi de Subirats el vencedor en les primeres eleccions al Parlament de Catalunya va ser Convergència i Unió amb 482 vots i el 38,22% dels vots emesos. El PSC va assolir-ne 260 i el 20,62% dels vots emesos. Amb cinquanta vots menys, la candidatura de Centristes de Catalunya UCD obtingué 210 i el 16,65% dels vots emesos. El quart partit a Subirats fou ERC amb 89 vots, el 7,06%. El PSUC va ser la cinquena força amb 77 vots i el 6,11% dels vots emesos. S'escrutaren cinc vots en blanc i sis nuls. La participació va ser del 72,26%, votant 1261 persones de les 1745 que formaven part del cens electoral.¹¹³¹

A Torrelavit la participació en aquestes eleccions va ser del 73,27% del cens electoral, 677 persones de les 924 que l'integraven. El partit vencedor en les eleccions fou Convergència i Unió amb 339 vots i el 50,07% dels vots emesos. Amb un 35% menys de vots, el PSC assolí la segona força amb 102 vots i el 15,07% dels vots emesos. La tercera candidatura a Torrelavit va ser el PSUC amb 88 vots, el 13%. En quart i cinquè lloc, Esquerra Republicana de Catalunya i Centristes de Catalunya UCD obtingueren 65 i 34 vots respectivament, el 9,60% i el 5,02% dels vots. Es van comptar a l'escrutini cinc vots nuls.¹¹³²

Al poble de Torrelles de Foix va vèncer en aquestes eleccions la candidatura de Convergència i Unió. La participació va ser del 46,53% del cens electoral. Votaren, per tant, 429 persones de les 922 que estaven inscrites al cens. La participació va minvar un 6,08% en relació al referèndum de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979 i un 22,78% sobre les eleccions municipals del mateix 1979. CIU assolí 145 vots, el 33,80% dels vots emesos. El PSC va obtenir 88 vots, el 20,51%. EL PSUC rebré 61 suports dels torrellencs, el 14,22%. Els Centristes de Catalunya UCD obtingueren 41 vots, el 9,56%.

¹¹³⁰ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. Capsa 1419.

¹¹³¹ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 209.

¹¹³² Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 529.

Esquerra Republicana de Catalunya va tenir 36 vots, el 8,39% dels vots emesos. Es produïren un vot nul i un en blanc.¹¹³³

Un cop es van tancar els col·legis electorals a Vilafranca començà el recompte de vots i la publicació dels resultats. A Vilafranca, d'un cens de 17.421 persones que podien exercir el seu dret de vot, ho van fer 11.554 persones, és a dir, el 66,32% o, cosa equivalent, s'abstingué un 33,68% dels ciutadans. Després de diverses eleccions en què la candidatura amb més vots era el Partit dels Socialistes de Catalunya, en aquesta ocasió, el partit més votat va ser Convergència i Unió amb 3.761 vots, el 32,55% dels vots emesos. Els socialistes van obtenir 3.216 vots, el 27,83%. La tercera força va ser Centristes de Catalunya, amb 1.211 vots, el 10,48%. El va seguir el PSUC, amb 1.171 vots, el 10,13% dels vots emesos. La cinquena candidatura a Vilafranca fou ERC amb 766 vots, el 6,63%. Es van produir seixanta-nou vots nuls i noranta vots en blanc.¹¹³⁴

Al poble de Vilobí del Penedès la participació va ser del 57,60% del cens electoral, un 14,71% menys que en les eleccions municipals de 1979, però només un 3,34% menys que en les generals de 1979. Per tant, exerciren el seu dret de vot 375 persones de les 651 que estaven inscrites al cens. El partit vencedor a Vilobí del Penedès va ser Convergència i Unió amb 138 vots, el 36,80% dels vots emesos. El PSC va obtenir 119 vots, el 31,73%. La candidatura dels Centristes de Catalunya va rebre 53 vots, el 14,13%. ERC i el PSUC foren la quarta i cinquena candidatura a Vilobí amb 29 i 10 vots respectivament, el 7,73% i el 2,67% dels vots emesos. S'escrutaren tres vots en blanc i dos nuls.¹¹³⁵

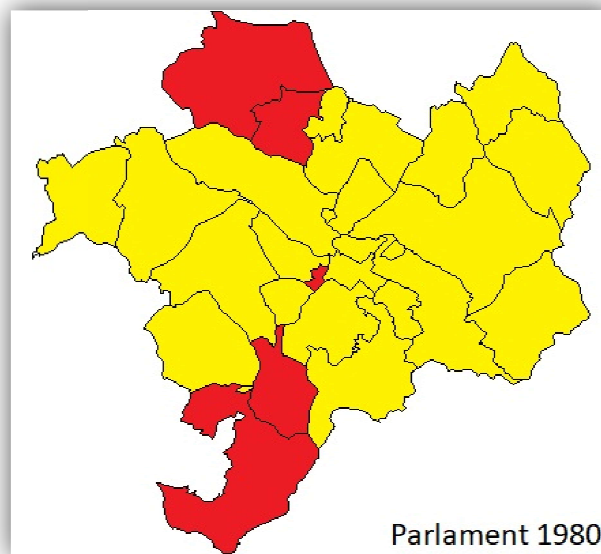
A la comarca de l'Alt Penedès la participació va ser del 68,29% del cens electoral, que va minar un 4,11% respecte a les eleccions municipals de 1979 i un 2,95% amb les eleccions generals també de l'any anterior. Per tant, el descens de la participació va ser poc en comparació amb altres períodes electorals de la transició. El poble amb la participació més elevada de l'Alt Penedès va ser a Les Cabanyes amb el 80% de participació, en canvi, el poble amb la participació més baixa va ser Torrelles de Foix amb el 46,53% del cens. Convergència i Unió va vèncer en vint-i-dos dels vint-i-set municipis de l'Alt Penedès, i el PSC ho va fer en cinc.

¹¹³³ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. Capsa 680.

¹¹³⁴ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Eleccions al Parlament de Catalunya. Capsa 779.

¹¹³⁵ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Parlament de Catalunya 1980. Capsa 458.

Els resultats electorals a Catalunya ens informen d'una participació del 61,34%, un 6,95% més baixa que la mitjana de l'Alt Penedès. Convergència i Unió va aconseguir 43 diputats amb 752.943 vots; el Partit dels Socialistes de Catalunya assoliren amb 606.717 vots, 33 diputats; el PSUC va rebre el suport de 507.753 vots, amb vint-i-cinc diputats; els Centristes de Catalunya assoliren divuit diputats amb 286.922 vots; Esquerra Republicana de Catalunya obtingueren 240.871 vots i catorze diputats; el Partido Socialista de Andalucía va aconseguir 71.841 vots i dos diputats. La resta de partits que es presentaren no obtingueren diputats.¹¹³⁶

Colors. Vermell: Partit dels Socialistes de Catalunya. Groc: Convergència i Unió.

6.9. Les eleccions generals d'octubre de 1982.

El dijous 28 d'octubre de 1982 es van celebrar les terceres eleccions generals de la història actual d'Espanya, després del període dictatorial. Les eleccions anteriors havien tingut lloc feia tres anys i mig, avançant-se en el temps sis mesos. La situació política a Espanya anava en constant evolució i el panorama polític canviava a passes de gegant. Des de feia uns mesos, el panorama polític era diferent. La UCD feia aigües després de la dimissió d'Adolfo Suárez. La presa de possessió de Leopoldo Calvo-

¹¹³⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Catalunya. Eleccions al Parlament de Catalunya 1980. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?a=a&id_eleccions=A19801&id_territori=CA09 [Consulta: 15-5-2018].

Sotelo com a president del Govern va veure's afectada per l'intent de cop d'Estat del tinent coronel Tejero el 23 de febrer de 1981. Suárez deixà el partit que va crear el 1982 i formà amb altres persones el Centro Democrático y Social (CDS).

A part, Aliança Popular creixia com l'escuma després del seu rearmament en el seu cinquè congrés el febrer de 1982 i per la incorporació de diputats centristes a les seves files. El PSOE de Felipe González també va incrementar la seva base social i el seu electorat a costa del PCE que perdia suports electorals. El PSOE va doblar resultats en les eleccions de 1982 sobre les de 1979 i el PCE en va perdre uns mil cent vots. Tot plegat va polaritzar-se el vot cap al PSOE i AP. El primer va vèncer per la significació política del canvi.

En les llistes al Congrés dels Diputats es presentaren diversos candidats de l'Alt Penedès. Antoni Casanovas, de Subirats, per Convergència i Unió (número 10); Joan Font i Torelló, de Sant Sadurní d'Anoia, per Aliança Popular (número 19); Pere Rovira Alemany, de Torrelavit, per Nacionalistes d'Esquerra (número 23); Josep Moliné, de Sant Llorenç d'Hortons, per Esquerra Republicana de Catalunya (número 25); i Joan Aguado Masdeu, de Vilafranca del Penedès, pel PSC (número 27).¹¹³⁷

En aquestes eleccions es van fer diversos actes electorals a la comarca de l'Alt Penedès. A continuació els exposem sempre que s'hagin tingut notícia de la seva programació i realització.

Aliança Popular. Generals 1982. ¹¹³⁸		
Municipi	Dia	Activitat
Sant Pere de Riudebitlles	?	Míting amb Ramon Segura, Maria Eugènia Beira i Emili Roig.
Vilafranca del Penedès	18-10-1982	Míting al col·legi Pau Boada amb Eduard Tarragona i José Antonio del Pozo.

¹¹³⁷ *El Cep*, 30 de setembre de 1982.

¹¹³⁸ *La Voz del Penedès*, 16 d'octubre de 1982; *La Voz del Penedès*, 23 d'octubre de 1982; *El Cep*, 21 d'octubre de 1982.

Convergència i Unió. Generals 1982. ¹¹³⁹		
Municipi	Dia	Activitat
Sant Pere de Riudebitlles	?	Míting amb Pere Baltà, Antoni Casanovas i Joaquim Xicoy.
Sant Sadurní d'Anoia	14-10-1982	Míting a La Llar amb Josep Maria Trias de Bes.
Vilafranca del Penedès	12-10-1982	Al teatre Cal Bolet míting amb Miquel Roca Junyent, Llibert Quatrecases i Antoni Casanova. Presentació Joan Raventós Pujadó.

Nacionalistes d'Esquerra. Generals 1982. ¹¹⁴⁰		
Municipi	Dia	Activitat
Sant Sadurní d'Anoia	16-10-1982	Míting amb Pere Rovira i Avel·lí Artís Gener.

Partit dels Socialistes de Catalunya. Generals 1982. ¹¹⁴¹		
Municipi	Dia	Activitat
Les Cabanyes	17-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
Castellví de la Marca	12-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista Castellví i a la Múnia.
Font-rubí	17-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
Gelida	22-10-1982	Al cafè Vell míting amb Higini Clotas, Joan Aguado, Esteve Tomàs i Carles Querol.
La Granada	16-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
Mediona	16-10-1982	Al Casal de l'Infant de Sant Joan míting amb Alexandre Cirici Pellicer, Esteve Tomàs, Fèlix Sogas i Francesc Gustems.
Pacs del Penedès	10-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
Pla del Penedès	16-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista
Puigdàlber	16-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista
Sant Llorenç d'Hortons	11-10-1982	Al Centre Cultural míting amb Pere Jover, Esteve Tomàs i Carles Querol.
Sant Martí Sarroca	10-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.

¹¹³⁹ *Tothom*, 9 d'octubre de 1982; *El Cep*, 21 d'octubre de 1982.

¹¹⁴⁰ *El Cep*, 21 d'octubre de 1982.

¹¹⁴¹ *Tothom*, 9 d'octubre de 1982; *Tothom*, 16 d'octubre de 1982.

Sant Pere de Riudebitlles	16-10-1982	Al Centre Parroquial míting amb Josep Verde Aldea, Miquel Martorell, Joan Aguado i Carles Querol.
Sant Quintí de Mediona		
Sant Sadurní d'Anoia	21-10-1982	Míting al teatre Bolet amb Raimon Obiols, Jordi Maragall, Francisco Ramos, Joan Aguado i Esteve Tomàs. Presentació Carles Querol.
Santa Fe del Penedès	16-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista
Santa Margarida i els Monjos	12-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista a la Ràpita i els Monjos.
	19-10-1982	Míting a La Margaridoia amb Eduard Martín Toval, Joan Aguado, Esteve Tomàs i Jordi Girona.
Subirats	16-10-1980	Al Centre Agrícola de Sant Pau d'Ordal míting amb Alexandre Cirici Pellicer, Joan Aguado i Esteve Tomàs.
Torrelles de Foix	10-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
Vilafranca del Penedès	15-10-1982	A l'Ateneu Popular Municipal xerrada "La tercera edat pel canvi" per Ramon Fernández Jurado.
	15-10-1982	A l'Ateneu Popular Municipal xerrada "El canvi en l'ensenyament" per Marta Mata.
	16-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.
	18-10-1982	A l'Ateneu Popular Municipal xerrada "Els treballadors de banca i estalvi pel canvi" per Joan Comas.
	18-10-1982	A l'Ateneu Popular Municipal xerrada "En canvi en la petita empresa" per Joan Comas.
	20-10-1982	A l'Ateneu Popular Municipal xerrada Els joves pel canvi" per Pere Navarro.
	21-10-1982	Míting al teatre Bolet amb Raimon Obiols, Jordi Maragall, Francisco Ramos, Joan Aguado i Esteve Tomàs. Presentació Fèlix Sogas.
Vilobí del Penedès	17-10-1982	Acte electoral amb la Caravana Socialista.

Partit Socialista Unificat de Catalunya. Generals 1982. ¹¹⁴²		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	14-10-1982	A l'Auditori de l'Ateneu Popular Municipal xerrada amb Manuel Vázquez Montalbán per un "Catalanisme popular".
	24-10-1982	Míting vermut a la plaça Dr. Bonet amb Rafael Ribó i Andreu Retamal.
	16-10-1982	Míting al teatre Bolet amb Antoni Gutiérrez Díaz i Fèlix Plantalech.

Centristes de Catalunya UCD. Generals 1982. ¹¹⁴³		
Municipi	Dia	Activitat
Vilafranca del Penedès	19-10-1982	Míting a l'Ateneu Popular municipal amb Federico Mayor Zaragoza, Anton Cañellas, Lluís Vidal-Ribas i José Ballester Bustos.

En les terceres eleccions generals d'ençà de la restauració de la democràcia a Espanya i Catalunya, a Avinyonet del Penedès va tornar a guanyar en unes eleccions al Congrés dels Diputats a Convergència i Unió. En aquests comicis, el cens electoral estava format per 915 persones, de les quals anaren a exercir el seu dret de vot 709, corresponent el 77,49% del cens, produint-se una abstenció del 22,51%. Tal com s'ha comentat, el partit més votat va ser la coalició de Convergència i Unió, amb 251 vots, representant el 35,40% del total de votants. El segon partit va ser el PSC amb 210 vots, és a dir, el 29,62%. En tercer lloc, amb una major distància del segon, va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP), amb 122 vots, el 17,21%, obtenint molts volts segurament de la UCD car en aquestes eleccions generals la formació d'Adolfo Suárez nomé va obtenir 12 vots, 132 menys que a les anteriors generals. El quart partit va ser ERC amb 50 vots, amb el 7,05% dels vots emesos. En cinquè lloc, el PSUC va obtenir 14 vots, significant l'1,97%. En aquestes eleccions es van produir quatre vots en blanc i nou nuls.¹¹⁴⁴

Al municipi de Les Cabanyes, votaren 191 persones d'un cens electoral de 232, és a dir, el 82,33% dels vots emesos. L'abstenció correspon al 17,67%, amb 41 persones. El partit més votat en aquests comicis va ser el PSC amb 77 vots i el 40,31%

¹¹⁴² *Tothom*, 9 d'octubre de 1982; *Tothom*, 23 d'octubre de 1982.

¹¹⁴³ *La Voz del Penedès*, 16 d'octubre de 1982.

¹¹⁴⁴ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions generals 1982. Capsa 490.

dels vots. Amb 30 vots menys, 47, Convergència i Unió, amb el 24,61%. El tercer partit va ser ERC amb 20 vots i el 10,47% dels vots emesos. En quart i cinquè partit amb més adhesions, amb 16 vots, i el 8,38%, van ser la Federació de Partits Aliança Popular i el Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) i els Centristes de Catalunya UCD. Hi hagué dos vots en blanc.¹¹⁴⁵

En relació a aquestes eleccions a Castellet i la Gornal s'ha d'informar que no existeix a l'arxiu municipal la documentació electoral, és a dir, les actes d'escrutini. Per tal de cercar les dades, s'ha consultat la web del Ministeri de l'Interior on consten les dades electorals de la majoria dels comicis des de la fi de la dictadura. En aquest cas, no costen les dades de Castellet. A la pàgina web del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya sí que hi consten. El cens electoral era de 804 persones, de les quals en van votar 575, és a dir, un 71,52%, i una abstenció del 28,48%. El partit més votat va ser el PSC amb 262 vots i el 45,56% dels vots emesos. El segon partit va ser Convergència i Unió amb 135 vots, el 23,47%. El va seguir amb 58 vots i el 10,09% Esquerra Republicana de Catalunya. La quarta formació política més votada va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 50 vots i el 8,69% dels vots emesos. En cinquè lloc, amb 17 vots, el 2,95%, va ser per Centristes de Catalunya UCD. També es coneix que es produïren dos vots en blanc i vint-i-dos nuls.¹¹⁴⁶

Al municipi de Castellví de la Marca hi havia registrats 1038 persones al cens electoral, dels quals votaren en aquesta ocasió el 68,02%, 706 persones. L'abstenció va ser del 31,98%, 332 persones. A diferència de les dues anteriors eleccions generals celebrades on van guanyar el PSC, en aquesta ocasió ho va fer CIU amb 251 vots i el 35,55% dels vots emesos. El PSC va aconseguir el suport de 211 veïns, el 29,89% dels vots emesos. La tercera candidatura amb més suports, però amb més de la meitat de vots que el PSC, va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 89 vots, representant el 12,61% dels vots emesos. El va seguir una formació semblant, Centristes de Catalunya UCD amb 33 vots i el 4,67%. La cinquena

¹¹⁴⁵ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions generals 1982. Capsa 163.

¹¹⁴⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Castellet i la Gornal. Eleccions Generals 1982. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?a=a&id_eleccions=G19821&id_territori=MU08058 [consulta: 10-5-2018]

formació, amb 22 vots, i el 3,12% dels vots, va ser ERC. Es comptaren dotze vots en blanc i quaranta nuls.¹¹⁴⁷

A Font-rubí votaren el 68,32% del cens electoral, és a dir, 647 persones de les 947 que el formaven. L'abstenció va ser de 300 persones, el 31,68%. La candidatura amb major nombre de vots va ser Convergència i Unió amb 303 i el 46,83% dels vots emesos. El va seguir el PSC amb 160 vots i el suport del 24,73% dels vots. En tercer lloc, la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 91 vots i el 14,06% dels vots. El quart partit va ser els Centristes de Catalunya UCD amb 29 vots i el 4,48%. La cinquena formació va ser ERC amb 22 vots i el 3,40% dels vots emesos. Només es comptabilitzaren tres vots nuls i cap en blanc.¹¹⁴⁸ En les darreres eleccions generals a Font-rubí va guanyar la UCD. En aquesta ocasió va quedar en quart lloc. En part de la baixa general de la UCD a arreu, en aquestes eleccions la dreta va anar dividida en tres partits: la UCD, Aliança Popular i el Centre Democràtic i Social (CDS). L'electorat va repartir el seu vot. A Font-rubí, les tres formacions aconseguiren per separat 130 vots, 53 menys que el 1979.

Al municipi de Gelida el cens electoral estava format per 2707 persones en aquestes eleccions. Van anar a votar 2278, és a dir, el 84,15% del cens electoral, i una abstenció de 429 persones, el 18,83%. El partit més votat va ser el PSC amb 906 vots i el 39,77 dels vots emesos. En segon lloc, la candidatura de Convergència i Unió va obtenir 707 vots i el 31,04%. La tercera candidatura va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular que aconseguí 388 vots gelidencs, el 17,03% dels vots emesos. En quart i cinquè lloc quedaren el PSUC amb 74 vots i el 3,25% i Esquerra Republicana de Catalunya amb 50 vots i el 2,19% dels vots emesos. En les quatre meses electorals es recomptaren onze vots en blanc i tretze nuls.¹¹⁴⁹

En les terceres eleccions generals després de la instauració de la democràcia, a la Granada va guanyar Convergència i Unió com ho havia fet en les anteriors, Convergència Democràtica dins del Pacte Democràtic el 1977 i ja com a CIU el 1979. La participació va ser del 86,71%, votant 770 persones de 888 que formaven el cens electoral. CIU va obtenir 342 vots i el 44,42% dels vots emesos. El va seguir el PSC amb 216 vots i el 28,05%. En tercer lloc, la Federació de Partits Aliança Popular i el

¹¹⁴⁷ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1982. Capsa 224.

¹¹⁴⁸ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1982. Capsa 535.

¹¹⁴⁹ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1982. Capsa 2238.

Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 61 vots i el 7,92% dels vots emesos. La quarta candidatura més votada, El Partit dels Comunistes de Catalunya, obtingué 36 vots, i el 4,68%. Esquerra Republicana va obtenir 35 vots i el suport del 4,55% dels vots. També es comptabilitzaren dos vots en blanc i vint-i-quatre nuls.¹¹⁵⁰

Al poble de Mediona la participació va ser del 77,98% del cens electoral. El nombre total de votants va ser de 602 i el cens electoral l'integraven 772. El partit amb més suports electoral va ser el PSC amb 272 vots i el 45,18% dels vots emesos. El segon partit en obtenció de vot va ser CIU amb 152 vots i el 25,25%. Els altres tres següents llocs foren per la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 85 vots i el 14,12%; Esquerra Republicana de Catalunya amb 29 vots i el 4,82% dels vots emesos, i Centristes de Catalunya UCD amb 13 vots i el 2,16%. Es van produir catorze vots en blanc i set nuls.¹¹⁵¹

Olèrdola va optar com en les anteriors eleccions generals a donar el seu vot a les candidatures socialistes tal com ara veurem. En aquests comicis votaren 938 persones de les 1.089 que formaven el cens electoral, és a dir, el 86,13%. La participació va ser superior en aquest cas que en les eleccions al Parlament de 1980, un 10,79% més, i un 10,71% més que en les anteriors generals de 1979. El partit més votat va ser el PSC amb 356 vots i el suport del 37,95% dels vots emesos. El segon va ser Convergència i Unió amb 335 vots i el suport electoral del 35,71% dels vots. Amb una major distància, la tercera opció pels olerdolencs va ser Esquerra Republicana de Catalunya amb 102 vots i el 10,87% dels vots emesos. Les quarta i cinquena opció van ser per la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 54 vots, i el 5,76%, i el PSUC amb tan sols 21 vots i el 2,24% dels vots emesos. Es van comptar en l'escrutini dos vots en blanc i catorze nuls.¹¹⁵²

En les eleccions generals de 1982, el poble d'Olesa va canviar el vot fins aleshores en les eleccions a la cambra del Congrés dels Diputats. Els olesans optaren per votar a Convergència i Unió quan en el 1977 i el 1979 a guanyar la UCD. El cens electoral estava format per 235 persones, de les quals votaren 192, el 81,70% de participació, produint-se una abstenció del 18,30%. CIU va guanyar les eleccions amb 113 vots i el 58,85% dels vots emesos. El segon partit més votat a Olesa va ser la

¹¹⁵⁰ Arxiu Municipal de La Granada. Eleccions Generals 1982. Capsa 530.

¹¹⁵¹ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1982. Capsa 916.

¹¹⁵² Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Generals 1982. Capsa 418.

Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 23 vots, 90 menys que la primera opció, i l'11,98% dels vots emesos. el tercer partit va ser el PSC amb 22 vots i l'11,46%. Amb 7 vots, els Centristes de Catalunya UCD obtingueren el quart millor resultat electoral amb el 3,65% dels vots emesos. Amb 4 vots i el 2,08%, el Centre Democràtic i Social (CDS) va ser la cinquena força política en aquestes eleccions a Olesa de Bonesvalls. Hi hagué un vot nul.¹¹⁵³

A Pacs del Penedès, amb una participació del 72,73% del cens electoral, els vots es repartiren pràcticament entre dues formacions polítiques. Si el cens estava integrat per 297 persones, exerciren el seu dret de vot 216. La candidatura amb major nombre de vots va ser CIU amb 87 i en segon lloc el PSC amb dos menys, 85, que representaven el 40,28% i el 29,35% dels vots emesos. En tercer lloc, quedaren empatats a 7 vots, amb una gran diferència amb el segon, les candidatures del Partit Socialista dels Treballadors (PST) i la UCD, amb el 3,24% dels vots. En cinquè lloc, amb 6 vots, va quedar la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular. Només va haver-hi un vot nul.¹¹⁵⁴

La participació en aquestes eleccions generals al Pla del Penedès va ser del 82,17%, un 5,23% més que en les anteriors de 1979. El cens electoral estava integrat per 785 persones, de les quals participaren 645 i s'abstingueren de fer-ho 140. La candidatura més votada, com en totes les altres eleccions que tingueren lloc al Pla, va ser CIU, amb 261 vots i el 40,46% dels vots emesos. Amb 41 vots menys, 220, el PSC assolí el 34,11% dels vots. Amb una major diferència, la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular obtingueren 86 vots, el 13,33%. Els quart i cinquè partit van ser ERC amb 27 vots i Centristes de Catalunya UCD amb 14, representant el 4,19 i 2,17% dels vots emesos. També es recomptaren nou vots nuls i quatre en blanc.¹¹⁵⁵

A Pontons, amb una participació del 78,69% del cens electoral, 144 persones de 183, es produí un increment del 9,46% en comparació amb les anteriors generals de 1979. El partit amb més suport electoral va ser CIU amb 67 vots i el 46,52%. La segona candidatura va ser la Federació de Partits Aliança Popular - Partit Demòcrata Popular

¹¹⁵³ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Eleccions Generals 1982. Capsa 188.

¹¹⁵⁴ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 56.

¹¹⁵⁵ Gobierno de España. Ministerio del Interior. Dirección General de Política Interior. Consulta de resultats electorals. <http://www.infoelectoral.mir.es> [Consulta: 15-5-2018].

(AP-PDP) amb 39 vots i el suport del 27,08% dels vots emesos. En tercer lloc, el PSC amb 25 vots, el 17,36%. En quart i cinquè lloc quedaren ERC amb 6 vots i el Centre Democràtic i Social (CDS) amb 4 vots, el 4,17 i el 2,78% dels vots emesos respectivament. Es produïren un vot en blanc i un altre nul.¹¹⁵⁶

En aquestes terceres eleccions generals des de 1977, en cada elecció a Puigdàlber votaren diferent. En les de 1977 va guanyaren els Socialistes de Catalunya, el 1979 els Centristes de Catalunya UCD i aquestes de 1982 Convergència i Unió. Amb un cens electoral de 227 persones, en participaren 200, representant el 88,11%. La candidatura més votada, tal com s'ha dit, va ser CIU amb 66 vots, el 33% dels vots emesos. En segon lloc, el PSC va obtenir-ne 51, el 25,50% dels vots. La tercera candidatura fou la d'ERC amb 41 vots i el 20,50% dels vots emesos. El va seguir la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 22 vots, l'11%, i el PSUC amb 7 vots i el 3,50% dels emesos. No es recomptaren vots en blanc ni nuls.¹¹⁵⁷

A Sant Cugat Sesgarrigues la participació en les generals de 1982 va ser del 85,28%, un 10,14% més en referència a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980. Votaren 423 persones de 496. La candidatura més votada pels santcugatencs va ser CIU amb 140 vots, el 33,10% dels vots emesos. La segona força política en aquestes eleccions fou el PSC amb 98 vots i el 23,17%. Amb 7 vots de diferència, 91, Esquerra Republicana va rebre el suport del 21,51% dels vots emesos. En quart lloc, la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) va obtenir-ne 51, un 12,06% dels vots emesos. el Partit Socialista d'Andalusia – Partit Andalús (PSA) rebré 8 vots, l'1,89%. Es van comptar tretze vots nuls.¹¹⁵⁸

En les eleccions generals de 28 d'octubre de 1982 el partit guanyador a Sant Llorenç d'Hortons van ser el PSC. En les anteriors generals havia guanyat el Pacte Democràtic de Catalunya (1977) i la UCD (1979). La participació en aquestes eleccions va ser del 80,20%, un 10,20% més que en les anteriors celebrades al Parlament de Catalunya el 1980. Els hortonencs van emetre 563 vots dels 702 que es podien fer

¹¹⁵⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pontons. Eleccions Generals 1982. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19821&id_territori=MU08168&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹¹⁵⁷ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1982. Capsa 280.

¹¹⁵⁸ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Generals 1982. Capsa 738.

segons el cens electoral. El PSC va obtenir 234 vots, el 41,56% dels vots emesos. Amb 57 vots menys, CIU va rebre el suport de 177 veïns, el 31,44%. La tercera candidatura més votada va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 52 vots i el 9,24%. Les altres dues forces polítiques en obtenció de vot foren ERC i Centristes de Catalunya UCD amb 48 i 8 vots, i el 8,53% i 1,42% dels vots emesos, respectivament. Es van escrutar un vot en blanc i setze nuls.¹¹⁵⁹

A Sant Martí Sarroca la participació en aquestes eleccions va ser del 73,55%, votant 1296 persones de les 1762 que integraven el cens electoral. En relació amb les anteriors generals de 1979 la participació va créixer un 14,62%, amb les municipals un 27,12% i amb les del Parlament de Catalunya un 16,95%. Convergència i Unió va ser la força més votada amb 544 vots i el 94,98% dels vots emesos. La segona candidatura a Sant Martí en obtenció de vot fou el PSC amb 414 vots i el 31,94%. La tercera va ser la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 126 vots i el 9,72% dels vots emesos. Amb una major diferència de vots en relació al tercer partit més votat, Centristes de Catalunya UCD i ERC aconseguiren 44 i 32 vots, el 3,40% i el 2,47% respectivament. Es produïren nou vots en blanc i seixanta-cinc nuls.¹¹⁶⁰

Al poble de Sant Pere de Riudebitlles la participació va ser del 83,35% del cens electoral, votant 1307 persones de les 1568 que integraven el cens. Es va produir un augment de la participació del 15,82% en relació a les eleccions al Parlament de Catalunya. La candidatura més votada a Sant Pere va ser el PSC amb 529 vots i el 40,47% dels vots emesos. Amb set vots menys, 522, CIU va assolir el suport del 39,94% dels vots. La tercera candidatura fou la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 106 vots i el 9,11% dels vots emesos. El PSUC i ERC foren els quart i cinquè partit amb 38 i 32 vots, i el 2,91% i el 2,45% dels vots emesos. Es comptaren a l'escrutini deu vots en blanc i tres nuls.¹¹⁶¹

A Sant Quintí de Mediona guanyaren els socialistes per tercer cop consecutiu en les eleccions generals d'ençà que se celebraren des de 1977. La participació va ser de 944 persones, de les 1148 que eren inscrites al cens electoral, és a dir, el 82,23%. La

¹¹⁵⁹ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1982. Capsa 652.

¹¹⁶⁰ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Eleccions Generals 1982. Capsa 575.

¹¹⁶¹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1982. Capsa 1275.

participació va créixer un 10,63% en relació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i un 12,03% en relació a les generals de 1979. El PSC va obtenir 340 vots, el 36,02% dels vots emesos. El segon partit va ser CIU amb 295 vots i el 31,25% dels vots emesos. Amb 141 vots ERC va obtenir el suport del 14,94%. La Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) aconseguiren 69 vots, el 7,31% dels vots emesos. La cinquena candidatura amb major nombre de vots fou els Centristes de Catalunya UCD amb 37 vots i el 3,92%. Es produïren quatre vots blancs i quatre nuls.¹¹⁶²

Al municipi de Sant Sadurní d'Anoia la participació fou del 86,54% del cens electoral. Votaren en aquesta ocasió 5356 persones de les 6189 que integraven el cens electoral. La participació va augmentar en aquestes eleccions un 7,8% en relació a les del Parlament de Catalunya de 1980 i un 7,61% amb a les darreres eleccions generals de 1979. El partit més votat fou el PSC amb 2339 vots i el 43,67% dels vots emesos. Amb 1442 vots, el 26,92%, Convergència i Unió va ser la segona força. La Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) va ser la tercera llista més votada pels sadurninencs amb 624 vots, l'11,65% dels emesos. ERC va aconseguir 459 vots i el 8,69%, i la candidatura de Nacionalistes d'Esquerra assolí la cinquena posició amb 94 vots i l'1,75% dels vots emesos. S'escriutaren setanta-dos vots nuls i disset en blanc.¹¹⁶³

A Santa Fe del Penedès exerciren el seu dret de vot 120 persones de les 145 inscrites al cens electoral, és a dir, el 82,76%. El partit més votat va ser CIU amb 68 vots, i el 56,67% dels vots emesos. En segon lloc, els socialistes aconseguiren 29 vots, el 24,17%. La tercera candidatura a Santa Fe fou la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 10 vots, i el 8,33% dels emesos. Amb 7 vots, ERC va ser la quarta força política. I, amb només 1 vot, i el 0,83% dels vots emesos, quedaren empatats el PSUC, el Partido Comunista de España (Marxista-Leninista), el Centro Democrático y Social i Centristes de Catalunya UCD. Es comptaren un vot en blanc i un altre nul.¹¹⁶⁴

¹¹⁶² Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1982. Capsa 925.

¹¹⁶³ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Sant Sadurní d'Anoia. Eleccions Generals 1982. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19821&id_territori=MU08240&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹¹⁶⁴ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 219.

Al municipi de Santa Margarida i els Monjos votaren 1871 persones de les 2313 que formaven part del cens electoral, és a dir, representava una participació del 80,89%. En relació a les eleccions generals de 1979 es produí un increment del 4,11% dels vots i amb les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 un augment del 17,86%. El PSC va ser el guanyador en els comicis amb 980 vots, el 52,38% dels vots emesos. Amb 410 vots, i el 21,91%, Convergència i Unió va ser la segona força política al municipi. La Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) aconseguí 204 vots, el 10,90%. La quarta candidatura més votada a Santa Margarida i els Monjos fou ERC amb 82 vots, el 4,38%. Amb una major distància amb la quarta candidatura, el PSUC va assolir 36 vots, l'1,92% dels emesos. Es produïren onze vots en blanc i setze nuls.¹¹⁶⁵

El 28 d'octubre de 1982 els veïns de Subirats participaren en les eleccions amb un 84,62%, 1378 persones que formaven part del cens electoral. La participació va augmentar un 12,36% en relació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i un 8,56% amb a les generals de 1979. La candidatura amb major nombre de vots a Subirats va ser Convergència i Unió amb 601 vots, el 43,61% dels vots emesos. El PSC va assolir 357 vots, el 25,91%. La tercera candidatura més votada pels subiratencs fou la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) amb 198 vots, el 14,37%. La quarta i cinquena força en obtenció de vot foren ERC amb 73 vots i el 5,30%, i Centristes de Catalunya UCD amb 28 vots i el 2,03%. Es comptaren en l'escrutini nou vots en blanc i tretze nuls.¹¹⁶⁶

Al poble de Torrelavit votaren 706 persones de les 887 que integraven el cens electoral, és a dir, el 79,59%, un 6,21% més que en les eleccions generals de 1979. Convergència i Unió va assolir ser la candidatura més votada amb 333 vots i el 47,17% dels vots emesos. El PSC va obtenir 186 vots, el 26,35%. La tercera candidatura a Torrelavit fou la Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular amb 88 vots i el 12,46% dels emesos. ERC va aconseguir-ne 51, el 7,22% dels vots emesos. El PSUC obtingué 13 vots, l'1,84% dels vots. Els comunistes veieren reduïts el nombre

¹¹⁶⁵ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1982. Capsa 1418.

¹¹⁶⁶ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1982. Capsa 209.

de vots en 75 en relació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, del 13% dels vots a l'1,84%, un 11,16% menys. S'escrutaren dos vots en blanc i dos nuls.¹¹⁶⁷

A Torrelles de Foix participaren en les eleccions el 70,71% del cens electoral, 594 torrellencs dels 840 que formaven part del cens. La participació es va incrementar un 24,18% en comparació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980. El PSC va guanyar les eleccions a Torrelles amb 243 vots, el 40,91%. L'augment de la participació va beneficiar als socialistes doncs passaren del 20,51% dels vots emesos en les eleccions al Parlament de 1980 al 40,91%. Convergència i Unió va obtenir 173 vots, el 29,12%. Malgrat augmentar 28 vots, el seu percentatge de vot emès va baixar del 33,80% al 29,12%. La Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) va obtenir 92 vots, el 15,49%. ERC va assolir 26 vots, el 4,38% dels emesos. El cinquè partit en obtenció de vots fou el PSUC amb 15 i el 2,53% dels vots emesos. Es produïren dos vots nuls.¹¹⁶⁸

Al municipi de Vilafranca del Penedès la participació va ser del 84,60% del cens electoral, que estava integrat per 17.413 persones, de les quals exerciren el seu dret de vot 14.732. La participació va augmentar un 12,88% en relació a les eleccions generals de 1979 i un 18,28% amb les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980. La candidatura vencedora a Vilafranca amb 6.290 vots i el 42,70% dels vots emesos va ser el Partit dels Socialistes de Catalunya. La segona candidatura fou Convergència i Unió amb 4.337 vots, el 29,44%. La Federació de Partits Aliança Popular – Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) va obtenir 1.928 vots, el 13,09% dels vots emesos. ERC va rebre el suport de 597 vilafranquins, el 4,05%. La cinquena llista a Vilafranca fou el PSUC amb 514 vots, el 3,49% dels emesos. Es van produir vuitanta-vuit vots nuls i cinquanta-sis en blanc.¹¹⁶⁹

Al poble de Vilobí del Penedès participaren en les terceres eleccions generals el 73,96% del cens electoral, votant 443 persones de les 599 que formaven part del cens. Es va produir un augment en la participació en relació les anteriors generals del 13,02%. La candidatura vencedora en les eleccions va ser Convergència i Unió amb 202 vots, el

¹¹⁶⁷ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1982. Capsa 531.

¹¹⁶⁸ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1982. Capsa 677.

¹¹⁶⁹ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Vilafranca del Penedès. Eleccions Generals 1982. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=G19821&id_territori=MU08305&a=a [Consulta: 15-5-2018].

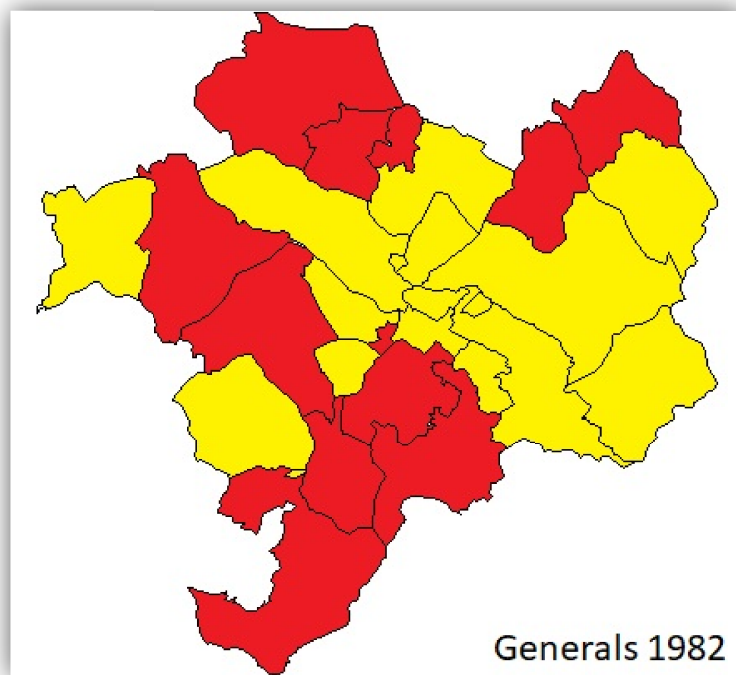
45,60% dels vots emesos. El va seguir el PSC amb 165 vots, el 37,25%. La Federació de Partits Aliança Popular i Partit Demòcrata Popular (AP-PDP) obtingué 34 vots, el 7,67% dels emesos. ERC fou la quarta llista més votada amb 20 vots, el 4,51%. La candidatura de Centristes de Catalunya UCD van rebre 7 vots, l'1,58% dels vots emesos. S'escriutà un vot nul i no es va produir cap vot en blanc.¹¹⁷⁰

A l'Alt Penedès participaren en les eleccions el 79,79% del cens electoral. La participació es va incrementar un 11,50% en relació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980 i un 8,55% a les anteriors eleccions generals de 1979. El municipi de l'Alt Penedès amb major participació va ser Puigdàlber amb el 88,11% del cens i el què menys Castellví de la Marca amb el 68,02%. Convergència i Unió va vèncer en 15 municipis i el PSC en 12.

La participació a Catalunya va ser semblant a la mitjana de l'Alt Penedès amb el 80,82% del cens electoral. El partit vencedor va ser el PSC amb 1.575.601 vots, que resultaren ser 25 diputats. CIU va obtenir 772.726 vots i 12 diputats. L'Aliança Popular va rebre 504.075 vots i 8 diputats. El PSUC i ERC assoliren 158.553 i 138.116 vots respectivament, que representaren un diputat per a cadascú.¹¹⁷¹

¹¹⁷⁰ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 461.

¹¹⁷¹ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Catalunya. Eleccions Generals 1982. http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2/?a=a&id_eleccions=G19821&id_territori=CA09 [Consulta: 15-5-2018].

Colors. Vermell: Partit dels Socialistes de Catalunya. Groc: Convergència i Unió.

Pel que fa a les eleccions al Senat a la província de Barcelona li corresponia quatre senadors. Els candidats més votats per municipi foren els següents.

En el Senat, al municipi d'Avinyonet del Penedès, van participar 709 persones d'un cens electoral de 915, corresponent el 77,49%, amb una abstenció del 22,51%. El candidat més votat al Senat va ser Agustí Montal Costa, expresident del FC Barcelona, amb 302 vots, per Catalunya al Senat. El segon candidat més votat va ser Josep Pi-Suñer Cuberta, amb 281 vots, de la mateixa candidatura que Montal. En tercer lloc, Enric Jardí Casany, amb 275, també de Catalunya al Senat. En quart i cinquè lloc quedaren dos dels candidats del PSC: Josep Andreu Abelló, amb 190 vots, i Alexandre Cirici Pellicer amb 188. Es van produir dinou vots en blanc i vint-i-dos nuls.¹¹⁷²

Si en les eleccions al congrés, a Les Cabanyes, el partit més votat va ser el PSC, al Senat, el candidat amb més vots va ser de Catalunya al Senat, la coalició de CIU i ERC. De 232 electors, exerciren el seu dret 191 persones, és a dir, el 82,33%, amb una abstenció de 41 persones i el 17,67% dels vots emesos. El candidat amb major nombre de vots, 81, va ser Enric Jardí de Catalunya al Senat. El va seguir, amb 73 vots, Josep Andreu Abelló del PSC. El tercer candidat va ser també del PSC, Jordi Maragall Noble,

¹¹⁷² Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions generals 1982. Capsa 490.

amb 69 vots. Amb un vot menys, el també socialista Alexandre Cirici Pellicer. En cinquè lloc, amb 49 vots, el candidat Agustí Montal, de Catalunya al Senat. Es van produir cinc vots en blanc i nou nuls.¹¹⁷³

A l'Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal no consta la documentació relativa a les eleccions generals de 1982. Així com tampoc en la pàgina web del Ministeri de l'Interior. En el cas de la pàgina web del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya només consten els resultats electorals del Congrés dels Diputats i no dels vots al Senat. Per tant, no s'ha pogut conèixer els vots al Senat el 1982.

Al municipi de Castellví de la Marca, de les 1038 persones que integraven aleshores el cens electoral, participaren 706, és a dir, el 68,02%. L'abstenció va ser del 31,98%. Els tres primers candidats al Senat amb major suport van ser de la candidatura Catalunya al Senat i els dos següents foren del PSC: Agustí Montal Costa, 265 vots; Enric Jardí Casany, 255 vots; Josep Pi-Sunyer Cuberta, 253 vots; Josep Andreu Abelló, 194 vots; i Alexandre Cirici Pellicer, 191 vots. Es recolliren quaranta-vuit vots en blanc i vint-i-nou nuls.¹¹⁷⁴

A Font-rubí votaren al Senat el 68,32% del cens electoral, 647 persones de les 947. Els tres candidats més votats eren de la coalició Catalunya al Senat: Enric Jardí Casany amb 269 vots, Agustí Montal Costa amb 262 vots i Josep Pi-Sunyer Cuberta amb 248 vots. El quart i cinquè candidat foren del PSC: Josep Andreu Abelló amb 161 vots i Alexandre Cirici Pellicer amb 153. També es produïren vots en blanc i nuls. En el primer cas vint-i-dos i en el segon trenta-dos.¹¹⁷⁵

Al municipi de Gelida van participar en les votacions al Senat el 84,15% del cens electoral, és a dir, 2278 persones d'un total de 2707. Els tres candidats més votats van ser els del PSC: Josep Andreu Abelló amb 802 vots, Alexandre Cirici Pellicer amb 780 vots i Jordi Maragall Noble amb 733 vots. El quart i cinquè candidat van ser Enric Jardí Casany amb 719 vots i Josep Pi-Sunyer Cuberta amb 717 vots, tots dos de Catalunya al Senat. Es recomptaren cinquanta vots en blanc i setanta-nou nuls.¹¹⁷⁶

¹¹⁷³ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions generals 1982. Capsa 163.

¹¹⁷⁴ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Generals 1982. Capsa 224.

¹¹⁷⁵ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Generals 1982. Capsa 535.

¹¹⁷⁶ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Generals 1982. Capsa 2238.

A la Granada la participació va ser del 86,71% del cens. Els primers candidats més votants foren de la candidatura Catalunya al Senat i els dos següents del PSC: Agustí Montal, 371 vots; Josep Pi-Sunyer, 371 vots; Enric Jardí, 369 vots; Josep Andreu, 203 vots; i Alexandre Cirici, 202 vots. També hi hagué onze vots en blanc i trenta-un nuls.¹¹⁷⁷

Al poble de Mediona els tres candidats amb més vots foren del PSC i el quart cinquè de la Candidatura Catalunya al Senat. La participació va ser del 77,98%. Aquests foren els cubs primers candidats a Mediona: Alexandre Cirici Pellicer, 275 vots; Josep Andreu Abelló, 274 vots; Jordi Maragall Noble, 265 vots; Agustí Montal Costa, 176 vots; i Josep Pi-Sunyer Cuberta, 173 vots. Es produïren trenta-dos vots en blanc i onze nuls.¹¹⁷⁸

Si les opcions a Olèrdola en les dues anteriors eleccions al Senat, 1977 i 1979, van ser per candidats d'esquerres com a primera elecció, Josep Benet amb l'Entesa dels Catalans el 1977, i Josep Andreu Abelló del PSC el 1979, en aquesta ocasió els candidats més votats van ser Agustí Montal Costa, convergent, i Josep Pi-Sunyer, d'ERC, tots dos de la candidatura Catalunya al Senat, ja que quedaren empatats. La participació va ser del 86,13% del cens electoral, 938 persones de les 1.089 que l'integraven. Els candidats més votats foren Agustí Montal i Josep Pi-Sunyer amb 393 vots. La tercera opció a Olèrdola va ser Enric Jardí Casany, també de Catalunya al Senat, amb 388 vots. El quart i cinquè candidat més votats van ser Josep Andreu amb 336 vots i Alexandre Cirici amb 331, tots dos del PSC. Es van recomptar trenta-set vots en blanc i vint-i-cinc nuls.¹¹⁷⁹

A Olesa de Bonesvalls disposem per aquestes eleccions els primers resultats al Senat des de la seva reinstauració el 1977, ja que no s'ha conservat la documentació. La participació va ser del 81,70%, és a dir, 192 persones de les 235 que formaven el cens electoral. Els tres primers candidats al Senat amb més vots va ser de Catalunya al Senat: Enric Jardí amb 124 vots, Agustí Montal amb 122 i Josep Pi-Sunyer amb 115. El quart candidat més votat a veure Joaquín Bombi Calbetó, de la Federació de Partits Aliança

¹¹⁷⁷ Arxiu Municipal de la Granada. Eleccions Generals 1982. Capsa 530.

¹¹⁷⁸ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Generals 1982. Capsa 916.

¹¹⁷⁹ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Generals 1982. Capsa 418.

Popular i Partit Demòcrata Popular amb 22 vots. Amb un vot menys, el socialista Josep Andreu Abelló. Es produïren tres vots en blanc i cinc nuls.¹¹⁸⁰

En relació a les votacions al Senat al poble de Pacs del Penedès, la participació va ser de 216 persones de 297 que formaven part del cens electoral, el 72,73%. El candidat més votat va ser Josep Andreu Abelló amb 85 vots, del PSC. El següent Agustí Montal amb 82 vots, Josep Pi-Sunyer amb 76 vots, tots dos de Catalunya al Senat; el socialista Alexandre Cirici Pellicer amb 75 vots i Enric Jardí, de Catalunya al Senat, amb 71 vots. Es van recomptar a l'escrutini cinc vots en blanc i nou nuls.¹¹⁸¹

Al Pla del Penedès hem continuat tenint en aquestes eleccions el mateix problema que en altres casos per a les eleccions del Senat. Sabem gràcies a la premsa que els candidats més votats van ser: Enric Jardí amb 248 vots, Agustí Montal i Josep Pi-Sunyer, amb 245, tots tres de Catalunya al Senat. Els van seguir Alexandre Cirici i Josep Andreu, del PSC, amb 220 i 214 vots respectivament.¹¹⁸²

Al poble de Pontons les dades electorals quan a vots s'han extret de la premsa local de Vilafranca perquè no s'han conservada la documentació electoral de les eleccions generals de 1982 a l'arxiu municipal. Els cinc candidats més votats van ser: Agustí Montal Costa, de Catalunya al Senat, 62 vots; Josep Pi-Sunyer, de Catalunya al Senat, 60 vots; i els socialistes Josep Andreu Abelló i Alexandre Cirici amb 20 vots cadascun, i Jordi Maragall, amb 16.¹¹⁸³

A Puigdàlber la participació en les eleccions de 1982 al Senat va ser del 88,11%. Els tres primers candidats més votats foren de la candidatura Catalunya al Senat i els dos següents, del PSC: Enric Jardí i Josep Pi-Sunyer 101 vots, Agustí Montal 99 vots, Alexandre Cirici 52 vots i Josep Andreu 50 vots. Es van produir quatre vots blancs i dos nuls.¹¹⁸⁴

Els cinc primers candidats més votats pel poble de Sant Cugat Sesgarrigues en les generals de 1982 foren els tres primers de la candidatura de Catalunya al Senat i els dos següents del PSC: Agustí Montal Costa, 226 vots, Enric Jardí Casany i Josep Pi-

¹¹⁸⁰ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Eleccions Generals 1982. Capsa 188.

¹¹⁸¹ Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 56.

¹¹⁸² *Tothom*, 30 d'octubre de 1982, p.12.

¹¹⁸³ *Tothom*, 30 d'octubre de 1982, p.12.

¹¹⁸⁴ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Generals 1982. Capsa 280.

Sunyer, 225 vots respectivament cadascú, Josep Andreu Abelló i Alexandre Cirici Pellicer 85 vots, també respectivament. Es produïren sis vots blancs i divuit nuls.¹¹⁸⁵

Al poble de Sant Llorenç d'Hortons les eleccions al Senat donaren el següent resultat arran d'una participació del 80,20% del cens electoral. El candidats més votats va ser Agustí Montal Costa amb 223 vots, de Catalunya al Senat. El van seguir Josep Andreu Abelló, del PSC, amb 221 vots; Josep Pi-Sunyer Cuberta, de Catalunya al Senat, amb 220 vots; Alexandre Cirici Pellicer, del PSC, amb 216 vots; i Enric Jardí Casany, amb 212 vots, de Catalunya al Senat. Es comptaren cinc vots en blanc i vint-i-cinc nuls.¹¹⁸⁶

A Sant Martí Sarroca la participació en el Senat va ser del 73,55%. Els tres primers candidats més votats foren de la coalició Catalunya al Senat i els dos següents del PSC: Agustí Montal, 552 vots; Enric Jardí, 551 vots; Josep Pi-Sunyer, 544 vots; Alexandre Cirici, 370 vots; i Josep Andreu, 368 vots. Es produïren seixanta-nou vots en blanc i vuitanta nuls.¹¹⁸⁷

Al municipi de Sant Pere de Riudebitlles la participació en les eleccions va ser del 83,35% del cens electoral. El candidat amb major nombre de suports electorals va ser Enric Jardí, de Catalunya al Senat, amb 527 vots. El segon candidat fou Josep Pi-Sunyer i el tercer Agustí Montal, amb 519 i 516 vots respectivament, tots dos de Catalunya al Senat. Els candidats socialistes Alexandre Cirici, amb 507 vots, i Josep Andreu, amb 504, foren els quart i cinquè a Sant Pere de Riudebitlles. S'escrutaren vint vots en blanc i seixanta-dos nuls.¹¹⁸⁸

Si a les eleccions al Congrés dels Diputats els veïns de Sant Quintí de Mediona votaren al PSC-PSOE, a les votacions al Senat escolliren com als tres candidats més votats als de Catalunya al Senat, la coalició de CIU i ERC. Josep Pi-Sunyer va aconseguir 430 vots, i el varen seguir Enric Jardí amb 427 i Agustí Montal amb 424. Els socialistes Josep Andreu i Alexandre Cirici obtingueren 311 i 304 vots respectivament.

¹¹⁸⁵ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Generals 1982. Capsa 738.

¹¹⁸⁶ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Generals 1982. Capsa 652.

¹¹⁸⁷ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Eleccions Generals 1982. Capsa 575

¹¹⁸⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Generals 1982. Capsa 1275.

Es comptaren vint-i-nou vots en blanc i vint-i-sis nuls. La participació va ser del 82,23%.¹¹⁸⁹

En les eleccions al Senat a Sant Sadurní d'Anoia desconeixem els vots al Senat perquè la documentació no es conserva a l'Arxiu Municipal ni tampoc van ser publicats a la pàgina web del Ministeri de l'Interior ni tampoc al departament de Governació de la Generalitat de Catalunya. No va aparèixer a la premsa comarcal les dades referents a Sant Sadurní.

A Santa Fe del Penedès la participació en les eleccions al Senat va ser del 82,76%. Els tres candidats més votats foren de CIU i el quart i cinquè del PSC-PSOE. El candidat amb major nombre de vots fou Enric Jardí amb 76 vots. El seguiren Josep Pi-Sunyer i Agustí Montal amb 73 i 72 vots respectivament. Josep Andreu amb 22 vots i Alexandre Cirici amb 19, dels socialistes, foren el quart i cinquè candidats escollits a Santa Fe pel Senat. S'escriutaren dos vots en blanc i cinc nuls.¹¹⁹⁰

Al municipi de Santa Margarida i els Monjos la participació fou del 80,89% del cens electoral. El candidat més votat al poble va ser Josep Andreu Abelló, del PSC, amb 882 vots. El va seguir el també socialista Alexandre Cirici Pellicer amb 877 vots. Jordi Maragall Noble, del PSC, amb 803 vots, va ser el tercer candidat més votat. El quart i cinquè candidat foren Agustí Montal Costa i Enric Jardí Casany, de Catalunya al Senat, amb 448 i 435 vots respectivament. Es produïren quaranta-tres vots en blanc i cent dotze nuls.¹¹⁹¹

A Subirats els tres primers candidats més votats van ser de la candidatura Catalunya al Senat: Agustí Montal va assolir 624 vots i Enric Jardí i Josep Pi-Sunyer, 623. El quart i cinquè candidat foren els socialistes Alexandre Cirici amb 339 vots i Josep Andreu amb 335. Es comptaren a l'escrutini vint-i-cinc vots en blanc i trenta-vuit nuls. La participació va ser del 80,82%. En les anteriors eleccions al Senat els candidats més votats foren Lluís Maria Xirinacs, independent, i Juan Antonio Maragall, de Centristes de Catalunya. En aquesta ocasió va ser el convergent Agustí Montal.¹¹⁹²

¹¹⁸⁹ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions Generals 1982. Capsa 925.

¹¹⁹⁰ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 219.

¹¹⁹¹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Generals 1982. Capsa 1418.

¹¹⁹² Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Generals 1982. Capsa 209.

Al poble de Torrelavit participà en les eleccions al Senat el 79,59% del cens electoral. El candidat més votat va ser Josep Pi-Sunyer, de la candidatura Catalunya al Senat, amb 378 vots. El seguiren Enric Jardí i Agustí Montal, tots dos de Catalunya al Senat, amb 376 i 369 vots respectivament. El quart i cinquè candidat foren Alexandre Cirici i Josep Andreu, del PSC, amb 171 i 167 vots cadascun. S'escrutaren vint-i-cinc vots en blanc i deu nuls.¹¹⁹³

A Torrelles de Foix la participació fou del 70,71% del cens electoral. Els tres candidats més votats foren del PSC: Josep Andreu, 202 vots; Alexandre Cirici, 190 vots; i Jordi Maragall, 186. Els seguiren dos candidats de Catalunya al Senat, Agustí Montal amb 165 vots i Enric Jardí amb 161. Es produïren vint-i-vuit vots en blanc i quaranta-un nuls.¹¹⁹⁴

En les eleccions al Senat a Vilafranca del Penedès la participació va ser del 84,60% del cens electoral. Els tres primers candidats amb major nombre de vots foren de la candidatura del Partit dels Socialistes de Catalunya. El quart i cinquè eren de la candidatura Catalunya al Senat. Així quedaren els resultats: Josep Andreu Abelló, 5.614 vots; Jordi Maragall Noble, 5.169 vots; Alexandre Cirici Pellicer, 5.141 vots; Agustí Montal Costa, 4.569 vots; i Josep Pi-Sunyer Cuberta, 4.548 vots.¹¹⁹⁵

Amb una participació del 73,96% del cens electoral, a Vilobí del Penedès participaren 443 persones de les 599 que formaven part del cens electoral. Els tres primers candidats foren de la candidatura de Catalunya al Senat. El quart i cinquè ho eren del Partit dels Socialistes de Catalunya. Agustí Montal Costa va obtenir 180 vots. El seguiren Josep Pi-Sunyer Cuberta, 166 vots; Enric Jardí Casany, 160 vots; Josep Andreu Abelló, 156 vots; i Alexandre Cirici Pellicer, 151 vots. S'escrutaren dotze vots en blanc i tretze nuls.¹¹⁹⁶

Dels vint-i-set municipis de l'Alt desconeixem els resultats del Senat als pobles de Castellet i la Gornal i de Sant Sadurní d'Anoia. Amb les dades electorals dels vint-i-cinc municipis restants, el candidat amb més votat en la comarca de l'Alt Penedès va ser

¹¹⁹³ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Generals 1982. Capsa 531.

¹¹⁹⁴ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Generals 1982. Capsa 677.

¹¹⁹⁵ *Tothom*, 30 d'octubre de 1982.

¹¹⁹⁶ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Generals 1982. Capsa 461.

Agustí Montal, de Catalunya al Senat, que va guanyar en deu municipis,¹¹⁹⁷ el quaranta per cent dels pobles; el va seguir Enric Jardí Casany, també de Catalunya al Senat, en set municipis;¹¹⁹⁸ Josep Andreu Abelló, del PSC, ho feu en cinc pobles;¹¹⁹⁹ i Alexandre Cirici Pellicer, del PSC, només va guanyar en un poble.¹²⁰⁰

A la província de Barcelona s'hagueren d'escollir a quatre membres pel Senat. El candidat amb més vots va ser Josep Andreu Abelló amb 1.174.675 vots, del PSC. El van seguir Alexandre Cirici Pellicer amb 1.176.139 vots, del PSC, Jordi Maragall Noble amb 1.070.714 vots; i Josep Pi-Sunyer Cuberta, de Catalunya al Senat, amb 610.049 vots.

6.10. Les eleccions municipals de 1983.

Les darreres eleccions que tractem en la tesi doctoral són les que tingueren lloc el 1983 per escollir representants als ajuntaments. Era la segona vegada que la ciutadania podia votar els seus representants més propers. El 8 de maig de 1983 van tenir lloc les municipals, amb un panorama general diferent, car el govern d'Espanya estava en mans del PSOE i el govern de la Generalitat de Catalunya en les de Convergència i Unió. Aquestes eleccions suposaven per a moltes persones la seva avaluació. Un examen del seu mandat durant els primers quatre anys de gestió municipal, d'un període il·lusionant per a moltes persones que anhelaven canviar, per a millor, els seus pobles i ciutats.

En l'àmbit català, de 2.056 candidatures a tot el territori, 690 corresponien a la coalició de Convergència i Unió. En segon lloc, hi havia el PSC amb 346 candidatures. Seguit d'Aliança Popular, 208 candidatures independents indeterminades, 203

¹¹⁹⁷ Municipis on va guanyar Agustí Montal Costa: Avinyonet del Penedès, Castellví de la Marca, La Granada, Olèrdola, Pontons, Sant Cugat Sessgarrigues, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Martí Sarroca, Subirats i Vilobí del Penedès.

¹¹⁹⁸ Municipis on va guanyar Enric Jardí Casany: Les Cabanyes, Font-rubí, Olesa de Bonesvalls, Pla del Penedès, Puigdàlber, Sant Pere de Riudebitlles i Santa Fe del Penedès.

¹¹⁹⁹ Municipis on va guanyar Josep Andreu Abelló: Gelida, Pacs del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Torrelles de Foix i Vilafranca del Penedès.

¹²⁰⁰ Municipis on va guanyar Alexandre Cirici Pellicer: Mediona.

candidatures independents progressistes, 158 candidatures independents conservadores, 109 candidatures d'ERC, 101 del PSUC i 28 del Centre Democràtic i Social (CDS).¹²⁰¹

A la comarca de l'Alt Penedès es presentaren les següents candidatures:

Municipi	Número	Denominació
Avinyonet del Penedès	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
Les Cabanyes	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
Castellet i la Gornal	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
Castellví de la Marca	1	Convergència i Unió
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya
Font-rubí	1	Independents de Font-rubí
	2	Convergència i Unió
Gelida	1	Partit Socialista Unificat de Catalunya
	2	Entesa i Socialistes
	3	Convergència i Unió
	4	Aliança Popular
La Granada	1	Entesa Municipal Democràtica
	2	Convergència i Unió
Mediona	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
Olèrdola	1	Independents per Olèrdola
	2	Agrupació d'Independents d'Olèrdola
	3	Entesa d'Independents d'Olèrdola
Olesa de Bonesvalls	1	Convergència i Unió
Pacs del Penedès	1	Convergència i Unió
Pla del Penedès	1	Convergència i Unió
Pontons	1	Candidatura Independent
Puigdàlber	1	Esquerra Republicana de Catalunya
	2	Independents Puigdàlber
Sant Cugat Sesgarrigues	1	Acció Municipal Democràtica
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya
Sant Llorenç d'Hortons	1	Democràcia i Progrés
Sant Martí Sarroca	1	Grup Independent Progressista
	2	Convergència i Unió
Sant Pere de Riudebitlles	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
Sant Quintí de Mediona	1	Esquerra Republicana de Catalunya
	2	Convergència i Unió
	3	L'Altre Opció
	4	Agrupació d'Electors de Sant Quintí de Mediona
Sant Sadurní d'Anoia	1	Partit Comunista de Catalunya
	2	Convergència i Unió

¹²⁰¹ SUBIRATS, Joan; VALLÈS, Josep Maria. "Diez años de democracia local (La situación del gobierno local catalán)" a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 67, gener-març 1990, p.53.

	3	Partit dels Socialistes de Catalunya
	4	Aliança Popular
Santa Fe del Penedès	1	Convergència i Unió
Santa Margarida i els Monjos	1	Independents pel Socialisme
	2	Convergència i Unió
	3	Independents Santa Margarida i els Monjos
Subirats	1	Alternativa Municipal per Subirats
	2	Unitat i Progrés per Subirats
Torrelavit	1	Convergència i Unió
	2	Independents per a la Democràcia a Torrelavit
Torrelles de Foix	1	Candidatura Independent Torrellenca
	2	Convergència i Unió
	3	Aliança Popular
Vilafranca del Penedès	1	Partit dels Socialistes de Catalunya
	2	Convergència i Unió
	3	Aliança Popular
	4	Esquerra Republicana de Catalunya
	5	Partit Socialista Unificat de Catalunya
Vilobí del Penedès	1	Convergència i Unió
	2	Partit dels Socialistes de Catalunya

L'any 1979 es presentaren un total de seixanta-cinc candidatures en els vint-i-set municipis de l'Alt Penedès. D'aquestes, vint-i-cinc eren Independents; catorze de Convergència i Unió; deu del Partit dels Socialistes de Catalunya; set dels Centristes de Catalunya UCD; tres de l'Acció Municipal Democràtica; tres del Partit Socialista Unificat de Catalunya; dos d'Esquerra Republicana de Catalunya; i un del Partit del Treball de Catalunya. Aquest panorama canvià el 1983.

En primer lloc, es passaren de seixanta-cinc candidatures en tota la comarca a cinquanta-vuit. El partit que més llistes presentà va ser Convergència i Unió, amb dinou, cinc més que el 1979. Es presentaren divuit candidatures Independents, enfront de les vint-i-cinc de les anteriors municipals; se'n crearen de noves i altres desaparegueren. El Partit dels Socialistes va confeccionar deu candidatures. Aliança Popular va presentar-se en quatre municipis, partit de nova implantació al territori. Esquerra Republicana va fer llista en tres pobles, un més que el 1979. El PSUC en presentà en dos pobles, un menys i canvià Sant Sadurní d'Anoia per Gelida. Una candidatura del Partit Comunista de Catalunya. I una única llista de l'Acció Municipal Democràtica, on l'anterior elecció es presentà en tres pobles.

A Avinyonet del Penedès, van participar el 75,27% del cens electoral, és a dir, 685 persones de 910, el mateix nombre de vots emesos que feia quatre anys. En aquestes eleccions municipals es van presentar dues candidatures. La guanyadora va ser Convergència i Unió, amb 356 vots, representant el 51,97% dels vots emesos. El PSC va aconseguir 290 vots, el 42,34%. Es produïren cinc vots en blanc i trenta-quatre nuls.¹²⁰²

A Les Cabanyes, en aquestes eleccions, igual que a les anteriors, només es va presentar una única candidatura, el PSC. De 234 persones que estaven incloses en el cens electoral votaren 161, és a dir, el 68,80%. L'abstenció va ser del 31,20%. El partit socialista va obtenir 146 vots, el 90,68% dels vots emesos. El restant correspon a set vots en blanc i vuit nuls.¹²⁰³

En les municipals de 1983 a Castellet i la Gornal, a excepció de les anteriors, només es va presentar una única candidatura, del PSC. De 821 electors van exercir el seu dret 451, que representa el 54,93%. El PSC va obtenir 374 vots, el 82,93% dels votants. En aquest cas, el nombre de vots en blanc i de nuls és elevat: trenta-quatre i quaranta-tres respectivament.¹²⁰⁴

Els resultats electorals del municipi de Castellví de la Marca en les eleccions municipals de 1983 comptaren amb la participació de dos partits polítics, els mateixos que s'enfrontaren quatre anys abans: el PSC i CIU. El cens electoral estava format per 1023 persones, de les quals votaren el 65,88%, 674 persones. L'abstenció va ser del 34,12%. Van tornar a guanyar els socialistes amb 516 vots, el 76,56% dels vots emesos. Convergència va obtenir 147 vots, el 21,81%. Fent la comparació amb les anteriors eleccions, el PSC va incrementar el seu suport en un 16,15% i els convergents el reduïren en un 14,38%, produint-se un increment del 4,33% dels vots emesos. També hi hagué quatre vots en blanc i set nuls.¹²⁰⁵

En el poble de Font-rubí participaren en aquestes eleccions el 78,25% del cens electoral, un 11,07% més que en les municipals de 1979. En aquestes eleccions de 1983 participaren 741 persones de les 947 que formaven el cens electoral. La candidatura més votada va ser la de CIU amb 459 vots i el 61,94% dels vots. L'altra formació que s'hi va

¹²⁰² Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Eleccions municipals 1983. Capsa 491.

¹²⁰³ Arxiu Municipal de Les Cabanyes. Eleccions municipals 1983. Capsa 163.

¹²⁰⁴ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Eleccions Municipals 1983. Capsa 1194.

¹²⁰⁵ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Eleccions Municipals 1983. Capsa 224.

presentar, Independents de Font-rubí, va obtenir 277 vots i el 37,38% dels vots emesos. Només hi hagué cinc vots nuls.¹²⁰⁶

A Gelida els resultats electorals donaren guanyador a Convergència i Unió. La participació en aquestes eleccions va ser del 76,95%, exercint el seu dret de vot 2080 persones de 2703. La formació política més votada a Gelida va ser Convergència i Unió que es presentava per primera vegada amb 859 vots i el suport del 41,30% dels votants gelidencs. La segona candidatura més votada va ser Entesa i Socialistes amb 811 vots, 48 menys que CIU, i el suport del 38,99% dels vots emesos. En tercer lloc, Aliança Popular, amb 207 vots va obtenir el 9,95% dels vots. Finalment, el PSUC aconseguí 187 vots i el 8,99% dels suports dels gelidencs que anaren a votar. També es votaren cinc en paperetes en blanc i onze nuls.¹²⁰⁷

Al municipi de la Granada, en aquestes eleccions municipals la participació va ser del 89,09% del cens electoral, un 7,95% més que en els comicis de quatre anys abans. Del cens format per 889 persones, 792 exerciren el seu dret de vot. En aquestes eleccions es presentaren dues candidatures: Entesa Municipal Democràtica i Convergència i Unió. El 1979 també s'havia presentat el Grup Independent, ara no. L'Entesa Municipal va obtenir 433 vots i el suport del 54,67% dels vots emesos. CIU va perdre les eleccions amb 345 vots i el 43,56%. Es comptabilitzaren tres vots en blanc i onze nuls.¹²⁰⁸

En les eleccions municipals de 1983 a Mediona van participar 678 persones de les 789 que formaven part del cens electoral, amb una participació del 85,93%. Van concórrer dues formacions polítiques: el PSC i CIU. Els socialistes van aconseguir 273 vots, el 40,26% dels vots emesos, i els convergents 384 vots i el 56,63%. Es van produir catorze vots en blanc i set nuls. A diferència de les eleccions anteriors, la participació va augmentar en un 14,54%. Respecte a percentatge de vots, el PSC va baixar en un 12,94% i CIU va incrementar en un 11,35%. Un descens en l'abstenció va beneficiar a Convergència i Unió.¹²⁰⁹

En el municipi d'Olèrdola es van presentar tres candidatures en aquestes eleccions: Independents per Olèrdola, Agrupació d'Independents d'Olèrdola i Entesa

¹²⁰⁶ Arxiu Municipal de Font-rubí. Eleccions Municipals 1983. Capsa 533.

¹²⁰⁷ Arxiu Municipal de Gelida. Eleccions Municipals 1983. Capsa 2236.

¹²⁰⁸ Arxiu Municipal de La Granada. Eleccions Municipals 1983. Capsa 524.

¹²⁰⁹ Arxiu Municipal de Mediona. Eleccions Municipals 1983. Capsa 915.

d'Independents d'Olèrdola. La participació en relació a les anteriors eleccions municipals va baixar, passant del 77,26% del cens electoral el 1979, al 69,84% el 1983. En aquesta ocasió votaren 792 persones de les 1.134 que constaven inscrites al cens. L'Entesa d'Independents d'Olèrdola va obtenir 346 vots i el suport del 43,69% dels vots dels olèrdolencs. La segona opció va ser l'Agrupació d'Independents d'Olèrdola, amb 273 vots i el 34,47%. La darrera opció va ser, amb tan sols 10 vots de diferència amb el segon partit, els Independents per Olèrdola, amb 263 vots i el 33,21% dels vots emesos. Es van produir deu vots nuls.¹²¹⁰

Si en les anteriors eleccions municipals es van presentar a Olesa de Bonesvalls dues candidatures independents amb el mateix nom però diferenciats per un número (1 i 2), en aquesta ocasió només hi hagué una única: Convergència i Unió que va aconseguir 137 vots, el 82,53% dels vots emesos. El cens electoral estava format per 254 electors, dels quals votaren 166, és a dir, una participació del 65,35%. També es comptaren, possiblement fruit d'una única candidatura, sis vots en blanc i vint-i-tres nuls.¹²¹¹

En les eleccions municipals de 1983 a Pacs del Penedès només es presentà una única candidatura: CIU, obtenint 172 vots, el 97,73% dels vots emesos. El 2,27% dels vots van ser-ne quatre en blanc. La participació va ser del 56,41%, exercint el seu dret de vot 176 persones de 312. En relació amb les darreres eleccions celebrades, les generals de 1982, es va produir un descens de la participació del 16,32%. Però fent la comparació de la participació amb les eleccions municipals anteriors, de 1979, malgrat que en totes dos només hi havia una sola candidatura, es va produir un increment de la participació del 5,76%.¹²¹²

En aquestes eleccions municipals al Pla del Penedès només es va presentar una candidatura, la mateixa que va guanyar les eleccions quatre anys abans, Convergència i Unió. El cens electoral estava format per 767 persones, de les quals votaren 510, el 66,49% de participació, produint-se una abstenció de 257, el 33,51%. CIU va recollir 416 vots, el 54,24% dels vots emesos. Es van produir un alt nombre de vots nuls i blancs. De nuls es comptaren setanta i en blanc vint-i-quatre.¹²¹³

¹²¹⁰ Arxiu Municipal d'Olèrdola. Eleccions Municipals 1983. Capsa 422.

¹²¹¹ Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Eleccions Municipals 1983. Capsa 185.

¹²¹² Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Eleccions Municipals 1983. Capsa 256.

¹²¹³ Generalitat de Catalunya. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Secretaria General. Àrea de Processos Electorals i Consultes Populars. Pla del Penedès. Eleccions Municipals 1983.

Al poble de Pontons, tal com s'ha explicat anteriorment, les eleccions es feren de manera diferent, en tenir menys de 250 habitants. La participació va ser del 66,49% del cens electoral, participant 123 persones de les 185 que eren inscrites en el moment del tancament del cens per a les eleccions. En aquesta ocasió es va presentar una llista d'Independents amb cinc noms, els quals s'asseguraven la seva elecció, formada en la seva majoria per antics candidats de CIU i la UCD a les municipals de 1979. El candidat més votat va ser Llorenç Vallès Segura amb 93 vots, i el seguiren Frederic Segura Dallarés amb 88 vots; Josep Ravell Mateu amb 57 vots; Enrique Ferrando Bertran amb 48 vots; i Joan Domènech Bargalló amb 44 vots. Es van escutar sis vots en blanc i tres nuls.¹²¹⁴

A Puigdàlber es van presentar dues candidatures una d'Esquerra Republicana de Catalunya i una altra d'Independents. En les anteriors municipals es va presentar una única candidatura independent i se celebraren les eleccions gairebé dos mesos després. La participació va ser del 91,03%, votant 203 de 223 persones. ERC va aconseguir 143 vots, el 70,44% dels vots emesos. La candidatura d'Independents Puigdàlber va rebre 59 vots, el 29,06%. Es va recomptar un vot en blanc.¹²¹⁵

A les eleccions municipals a Sant Cugat Sesgarrigues tornà a guanyar Acció Municipal Democràtica, en aquest cas amb 294 vots i el suport del 66,52% dels vots emesos. L'altra candidatura presentada, el PSC, va obtenir 139 vots, el 31,45%. La participació en les eleccions va ser del 89,11%, votant 442 persones de 496, produint-se nou vots nuls. La participació a Sant Cugat va augmentar un 10,96% en relació a les anteriors eleccions municipals de 1979. L'AMD va assolir un 26,47% més dels vots que el 1979 i, en canvi, el PSC va perdre un 23,76% dels vots.¹²¹⁶

A Sant Llorenç d'Hortons només es va presentar una única llista: Democràcia i Progrés. Per aquest motiu, la participació va ser inferior al 50% del cens electoral. Exerciren el seu dret de vot 369 persones de les 739 que integraven el cens, el 49,93%. La candidatura Democràcia i Progrés va assolir 351 vots dels hortonencs, el 95,12%

http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_dades_electorals/resultats-2?id_eleccions=M19831&id_territori=MU08164&a=a [Consulta: 15-5-2018].

¹²¹⁴ Arxiu Municipal de Pontons. Eleccions Municipals 1983. Capsa 569.

¹²¹⁵ Arxiu Municipal de Puigdàlber. Eleccions Municipals 1983. Capsa 282.

¹²¹⁶ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Eleccions Municipals 1983. Capsa 739.

dels vots emesos. El 4,88% restant dels vots van ser els catorze vots en blanc i quatre nuls.¹²¹⁷

Si en les anteriors eleccions municipals a Sant Martí es presentà una única candidatura, en aquestes ho feren dos: el Grup Independent Progressista i Convergència i Unió. La participació va ser del 70,92%, votant 1227 persones de 1730. La participació va augmentar un 24,25% en relació a les anteriors municipals on es presentà només un partit. El Grup Independent Progressista va aconseguir 520 vots, el 42,38% dels vots emesos, i CIU 650 vots, el 52,97%. En les tres meses electorals de Sant Martí es comptaren tres vots en blanc i cinquanta-quatre nuls.¹²¹⁸

A Sant Pere de Riudebitlles va desaparèixer la candidatura guanyadora en les anteriors eleccions, Agrupació d'Electors de Riudebitlles. En aquestes eleccions es presentaren dues candidatures: CIU i PSC. La participació va ser del 74,95%, un 2,11% menys que en les anteriors municipals. Per tant, votaren 1206 persones de 1609 que integraven el cens electoral. Va guanyar les eleccions CIU amb 612 vots i el 50,75% dels vots emesos. Els socialistes aconseguiren 549 vots, 63 vots menys que els convergents, el 45,52% dels vots. S'escrutaren catorze vots en blanc i trenta-un nuls.¹²¹⁹

Al poble de Sant Quintí de Mediona la participació va ser del 78,30%, 920 persones de 1175 que formaven part del cens electoral. Es va produir un augment de la participació del 8,9% en aquestes eleccions en comparació amb les anteriors municipals de 1979. Aquest augment podria estar vinculat amb la presentació de quatre candidatures: Esquerra Republicana de Catalunya, Convergència i Unió, L'Altra Opció i l'Agrupació d'Electors de Sant Quintí de Mediona Independents. Aquesta darrera candidatura va ser la guanyadora amb 326 vots i el 35,43% dels vots emesos. La segona candidatura va ser L'Altra Opció, a l'òrbita socialista, amb 253 vots i el 27,50% dels vots. CIU va assolir 200 vots i el 21,74%. I ERC va obtenir 134 vots i el 14,57% dels vots emesos. S'obtingueren dos vots blancs i cinc nuls.¹²²⁰

A Sant Sadurní d'Anoia la participació va ser del 82,02%, un 4,51% més que en les anteriors eleccions municipals de 1979. Per tant, votaren 5247 persones de les 6397

¹²¹⁷ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Eleccions Municipals 1983. Capsa 647.

¹²¹⁸ Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca. Eleccions Municipals 1983. Capsa 572.

¹²¹⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. Eleccions Municipals 1983. Capsa 1468.

¹²²⁰ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Expedient d'Eleccions municipals i parcials del Senat 1983. Capsa 926.

que integraven el cens electoral, havent-hi una abstenció de 1150 sadurninencs. La candidatura més votada va tornar a ser el PSC amb 3073 vots i el 58,57% dels vots emesos. El PSC va augmentar un 12,5% el vot en relació a les anteriors municipals. La segona candidatura fou CIU amb 1633 vots i el 31,12% dels vots emesos. La tercera candidatura en obtenció de vot va ser Aliança Popular amb 414 vots i el 7,89%. L'altre partit que es presentava fou el Partit Comunista de Catalunya aconseguint només 90 vots i el suport de l'1,72% dels vots dels sadurninencs.¹²²¹

Al poble de Santa Fe del Penedès es tornà a presentar una única candidatura en les eleccions municipals, Convergència i Unió. La participació va ser del 78,62%, un 3,94% més. El sistema va ser el mateix que en l'anterior elecció, tot marcant creuetes el costat dels noms de la llista. Per ordre de la llista de la papereta, la candidata Imma Bosch Montserrat va aconseguir 27 vots; Fèlix Casan Forns obtingué 22 vots; Joan Gil Sánchez, l'alcalde fins aleshores, 78 vots; Joan Lloret Milà, 27 vots; i Salvador Romeu Martí, va aconseguir 25 vots. Es produïren cinc vots en blanc i cinc nuls.¹²²²

A Santa Margarida i els Monjos es presentaren en aquesta ocasió tres candidatures: Independents pel Socialisme, Convergència i Unió i Independents Santa Margarida i els Monjos. Desaparegueren les candidatures d'Acció Municipal Democràtica i de Centristes de Catalunya UCD que s'havien presentat quatre anys abans. La participació va ser del 81,24% del cens electoral, 1931 persones de les 2377 que l'integraven. En aquestes eleccions s'incrementava un 4,46% la participació en relació a les anteriors municipals. La candidatura més votada va ser els Independents pel Socialisme amb 1200 vots i el 62,14% dels vots emesos, un 18,01% més que el 1979. La segona candidatura al municipi va ser Convergència i Unió amb 424 vots i el 21,96% dels vots emesos. La tercera llista fou Independents Santa Margarida i els Monjos amb 291 vots, el 15,07%. Aquesta darrera candidatura va ser la més votada al barri de la Ràpita on obtingué a les dues meses electorals del nucli dels Monjos uns resultats minsos. S'escrutaren nou vots en blanc i set nuls.¹²²³

En les eleccions municipals de Subirats de 1983 la participació fou del 74,97%, un 4,31% menys que en les anteriors de 1979. Per tant, participaren 1279 persones de les 1706 inscrites en el cens electoral. En aquesta ocasió es presentaren dues

¹²²¹ Arxiu Municipal de Sant Sadurn d'Anoia. Eleccions municipals de 8 de maig de 1983. Capsa 4607.

¹²²² Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Eleccions Municipals 1983. Capsa 218.

¹²²³ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Eleccions Municipals 1983. Capsa 1462.

candidatures: Alternativa Municipal per Subirats i Unitat i Progrés per Subirats. La primera continuava però la segona era nova. Desapareixien dues candidatures que s'havien presentat i que tenien representació a l'Ajuntament: Centristes de Catalunya UCD i Els Barris Petits a l'Ajuntament. L'Alternativa Municipal va aconseguir ser la llista més votada amb 760 vots, el 59,42%, un 11,25% més de vots que el 1979. Unitat i Progrés assolí 470 vots, el 36,75% dels vots emesos. Aquesta llista només va guanyar en la mesa electoral d'Ordal amb 75 vots de diferència, mentre que en les altres tres meses ho feu l'Alternativa. Es produïren dotze vots en blanc i trenta-set nuls.¹²²⁴

Al poble de Torrelavit es presentaren dues candidatures. La primera, Convergència i Unió, que obtingué 498 vots, el 69,36% dels vots emesos. La segona, Independents per a la Democràcia a Torrelavit, que assolí 207 vots, el 28,83% dels emesos. Els convergents obtingueren un 8,95% menys de vots en comparació amb les anteriors eleccions municipals de 1979. S'escrutaren deu vots en blanc i tres nuls. La participació en aquestes eleccions va ser del 81,59%, un 2.37% en comparació amb els comicis de 1979.¹²²⁵

Al municipi de Torrelles de Foix es presentaren en aquestes eleccions tres candidatures: Candidatura Independent Torrellenca, que fins al moment obtenia l'alcaldia, Convergència i Unió i Aliança Popular. En aquestes eleccions no es presentà el PSC, que si que ho feu el 1979. La participació en les eleccions va ser del 78,93%. Va augmentar un 9,62% en relació a les anteriors eleccions municipals. La Candidatura Independent Torrellenca va obtenir 463 vots, el 69,42% dels vots emesos, un 2,59% més que el 1979. Convergència i Unió assolí 86 vots, el 12,89%, i Aliança Popular va rebre 66 vots dels torrellencs, el 9,90%. Es produïren dos vots en blanc i cinquanta nuls, un nombre molt elevat.¹²²⁶

A Vilafranca del Penedès la participació va ser del 71,47% del cens electoral, 12.958 persones de 18.131 que en formaven part. En aquesta ocasió es presentaren cinc candidatures diferents, una menys que en les anteriors eleccions de 1979, que va desaparèixer i el candidat s'integrà a la llista del PSC; i l'Aliança Popular substituïa a la Unió de Centre Democràtic. El partit vencedor en les eleccions va ser el Partit dels

¹²²⁴ Arxiu Municipal de Subirats. Eleccions Municipals 1983. Capsa 212.

¹²²⁵ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons Ajuntament de Torrelavit. Eleccions Municipals 1983. Capsa 427.

¹²²⁶ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Eleccions Municipals 1983. Capsa 674.

Socialistes de Catalunya amb 6.902 vots, el 53,26% dels vots emesos. Convergència i Unió quedà segon amb 3.435 vots, el 26,51% dels vots. La candidatura d'Aliança Popular obtingué 1.403 vots, el 10,83%. En quart i cinquè lloc, el PSUC i ERC amb 578 i 568 vots cadascun d'ells, el 4,46% i el 4,38% respectivament. Es produïren setanta-dos vots nuls i en blanc.¹²²⁷

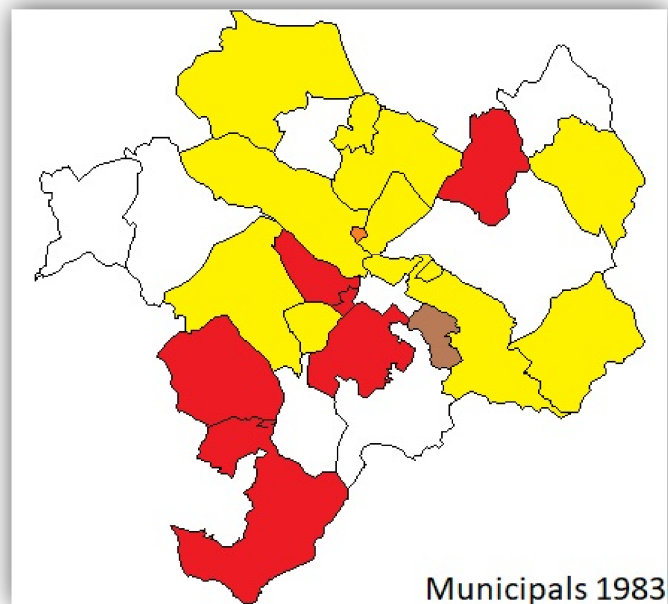
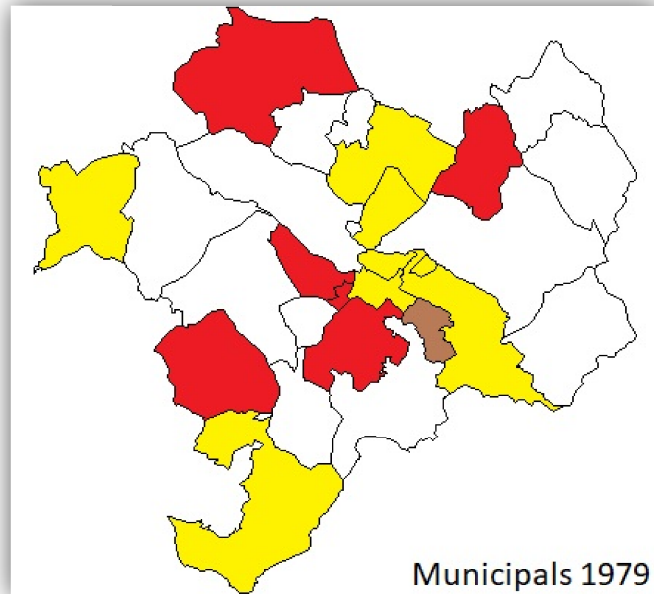
Al poble de Vilobí del Penedès concorregueren en aquestes eleccions les candidatures de Convergència i Unió (CIU) i del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC). El primer va aconseguir 167 vots, el 34,36% dels vots emesos. Els socialistes assoliren 315 vots, el 64,81% dels vots. Es van escutar dos vots en blanc i dos nuls. La participació va ser del 82,51%, un 10,20% més que en les municipals de 1979. Votaren 486 persones de 589.¹²²⁸ El PSC, per tant, va tornar a vèncer a Vilobí. CIU era la primera vegada que es presentava a les eleccions. El 1979 es presentà la UCD, però no en aquesta ocasió.

En l'àmbit de l'Alt Penedès, la participació en les segones eleccions municipals va ser del 74,27% del cens electoral, un 1,87% més que les municipals de 1979, però es va reduir un 5,52% en relació a les eleccions generals d'octubre de l'any anterior, de 1982. El municipi de Puigdàlber va registrar la participació més elevada, amb el 91,03% del cens electoral, un 16,76% més que la mitjana de la comarca. En canvi, el municipi amb menys participació en aquestes eleccions fou Sant Llorenç d'Hortons amb el 49,93% del cens, quan quatre anys abans havia estat el municipi amb una major participació en les municipals. A Sant Llorenç la participació va ser un 24,34% menys que la mitjana comarcal.

Convergència i Unió va vèncer en onze municipis de l'Alt Penedès, les diverses candidatures independents en vuit, el PSC en sis pobles, i els partits ERC i Acció Municipal Democràtica en un municipi cadascun. En sis pobles on el 1979 guanyaren les candidatures independents, en aquesta ocasió ho van fer llistes de Convergència i Unió. I només en un poble, Pontons, es va donar el cas de guanyar CIU en les eleccions de 1979 i el 1983 fer-ho una candidatura independent, però integrada per persones que el 1979 havien concorregut a les llistes de Convergència i Unió i de Centristes de Catalunya.

¹²²⁷ *Tothom*, 9 de maig de 1983.

¹²²⁸ Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Eleccions Municipals 1983. Capsa 456.

Groc: CIU, Vermell: PSC, Taronja: ERC, Marró: AMD, Blanc: Candidatures independents.

A partir de 1987 les candidatures independents anaren desapareixent per ser absorbides en molts casos per altres partits, sobretot els socialistes que donaven suport a diverses candidatures independents, com per exemple, a Santa Margarida i els Monjos on els Independents pel Socialisme passaren a ser el PSC, a Gelida, amb l'Entesa i Socialistes i a Sant Martí Sarroca amb el Grup Independent Progressista.

Capítol 7. Memòria democràtica a l'Alt Penedès dels ajuntaments democràtics (1979-1983).

Ese echar al olvido no era amnesia ni ignorancia, sino resultado de la decisión política de que el pasado no interfiriera en la voluntad de abrir el futuro que librara a España de la dictadura [...].

Una dosis de pasar por alto, de olvidar, fue necesaria para reconstruir puentes, para escribir en las mismas revistas, firmar los mismos manifiestos, participar en los mismos combates por la democracia.¹²²⁹

Santos Juliá

A partir de la Llei de Memòria Històrica impulsada pel govern de José Luis Rodríguez Zapatero de l'any 2007, va iniciar-se un camí novament de recuperació i restitució dels vells records de temps passats. El mateix any, el Parlament de Catalunya va aprovar la llei del Memorial Democràtic. Els períodes de la Segona República, la Guerra Civil, el Franquisme i la Transició –aquest darrer en menor grau- es «posaren de moda». Hom va creure que fins aquell moment no s'havia realitzat cap acció per tal de recuperar el passat immediat. Aquest pensament no era del tot cert. Durant el període de la transició democràtica, si bé en l'àmbit general es va deixar de costat la reparació dels desperfectes dels períodes passats, sí que es van dur a terme tota una sèrie de restitucions morals, socials i culturals per part d'administracions, la local principalment. També jugaren un paper destacat, en alguns llocs, les entitats memorialístiques que sorgiren amb la mort del franquisme.

Floren Dimas Balsalobre, president regional de l'associació «*Amigos de los Caídos por la Libertad*» de la Regió de Múrcia l'any 2005, va escriure que durant el període de transició van ser moltes les accions de recuperació de la memòria històrica. Ell ho denominà aquell moment com un esclat de diferents accions memorialistes:

«Durante los tres años siguientes a la desaparición del dictador, se produce un boom de publicaciones (libros, reportajes, entrevistas, testimonios, etc.) que ávidamente son consumidos en aquel breve espacio de tiempo. En el caso de los libros, se trata de tiradas cortas en ediciones de bolsillo, con escaso rigor

¹²²⁹ *El País*, 14 d'octubre de 2006.

*científico y cuya autoría se debe en muchos casos a autoediciones, sufragadas por sus propios autores y a una explotación improvisada del momento por parte de pequeñas editoriales surgidas ad hoc, por la demanda de un deseo largamente contenido de muchos protagonistas de dejar constancia en letra impresa de sus vivencias y de su análisis del periodo republicano o del franquismo».*¹²³⁰

En l'àmbit parlamentari espanyol, en aquells temps de la transició, s'aprovaren algunes lleis i decrets. Per exemple, el Reial Decret-Llei 6/1978, de 6 de març, pel qual es regula la situació dels militars que prengueren part en la guerra civil.¹²³¹ Altres decrets va ser els de 16 de novembre, de concessió de pensions a familiars dels espanyols morts com a conseqüència de la guerra,¹²³² i el de 21 de desembre, també de 1978, que es reconeixia beneficis econòmics als quals patiren lesions i mutilacions en la guerra.¹²³³ Amb posterioritat, s'aprovaren altres decrets en el mateix sentit. Una d'elles, la llei 5/1979 sobre el reconeixement de pensions, assistència mèdica i farmacèutica i assistència socials a vídues, fills i altres familiars de morts de la guerra;¹²³⁴ i la llei 35/1980 de pensions als mutilats excombatents de la zona republicana.¹²³⁵ Tal com va escriure Santos Juliá sobre aquesta darrera llei:

«La tramitación de esta ley fue larga y de trabajosa negociación por las implicaciones en el aumento del gasto, como afirmó Emérito Bono, del Grupo Comunista, autor de la proposición de ley. Es prácticamente imposible, dijo, que la ley pueda compensar «tanto sufrimiento, tanto vejamen, a que ha estado

¹²³⁰ DIMAS BALSALOBRE, Floren. «El miedo de la clase política hacia la recuperación de la memoria y sus efectos desmoralizadores sobre los colectivos afectados, sus entornos y la base social de la izquierda» a PAGÈS BLANCH, Pelai. *La transició democràtica als Països Catalans. Història i memòria*. Publicacions de la Universitat de València. València, 2005, pp. 383-384.

¹²³¹ Real Decreto-Ley 6/1978, de 6 de marzo, por el que se regula la situación de los militares que tomaron parte en la guerra civil. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1978-6473> [Consulta: 5-6-2018].

¹²³² Real Decreto-Ley 35/1978, de 16 de noviembre, por el que se conceden pensiones a los familiares de los españoles fallecidos como consecuencia de la guerra 1936-1939. <https://boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1978-28738> [Consulta: 5-6-2018].

¹²³³ Real Decreto-Ley 43/1978, de 21 de diciembre, por el que se reconocen beneficios económicos a los que sufrieron lesiones y mutilaciones en la Guerra Civil Española. <https://www.boe.es/boe/dias/1978/12/22/pdfs/A28932-28933.pdf> [Consulta: 5-6-2018]. <https://www.boe.es/boe/dias/1978/12/22/pdfs/A28932-28933.pdf> [Consulta: 5-6-2018].

¹²³⁴ Ley 5/1979, de 18 de septiembre, sobre reconcomiendo de pensiones, asistencia médico-farmacéutica y asistencia social en favor de las viudas, y demás familiares de los españoles fallecidos como consecuencia o con ocasión de la pasada guerra civil. <https://boe.es/boe/dias/1979/09/28/pdfs/A22605-22606.pdf> [Consulta: 5-6-2018].

¹²³⁵ Ley 35/1980, de 26 de junio, sobre pensiones a los mutilados excombatientes de la zona republicana. <http://boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1980-14756> [Consulta: 5-6-2018].

sometido este entrañable sector de la población, que lo dio todo por mantener la legalidad democrática de aquel momento». Pero al menos, siguió diciendo, servirá para hacer real, aunque un poco tarde, la concordia, la reconciliación entre todos los españoles, al establecer que «todos los mutilados de un bando o de otro sean tratados exactamente igual, tanto desde el punto de vista económico, como en los problemas de la afiliación a la Seguridad Social y a los problemas vinculados con prerrogativas de carácter honorífico». [...] Aunque en alguna ocasión se ha ridiculizado la cuantía de estas pensiones por el burdo procedimiento de transformar en euros las pesetas de 1979, lo cierto es que la promulgación de estas leyes supuso un incremento del gasto en pensiones de 45.000 millones de pesetas en 1980 y de cerca de 60.000 millones en 1981».¹²³⁶

La historiadora Montserrat Duch, professora de la Universitat Rovira i Virgili va definir alguns aspectes de la política memorialística a Espanya. Per exemple, fins ben entrada la dècada de 1990, les polítiques de memòria franquista encara pervivien a Espanya, amb un cas ben significatiu. Fins al 1996 encara estaven en circulació monedes amb la imatge del dictador Francisco Franco. Un altre cas va ser l'eliminació de topònims de caràcter franquista, i el canvi de noms dels carrers on, a Catalunya, es va promoure des de l'Assemblea de Catalunya una campanya de reclamació de noms populars als carrers. Quedava encara, i perviuen avui dia, un seguit d'elements de simbologia franquista que segons les diferents lleis aprovades havien de desaparèixer.¹²³⁷

Durant els primers quatre anys de mandats municipals els ajuntaments sorgits del règim democràtic del 1978 feren tot un seguit d'accions per tal de recordar, restaurar i dignificar persones, llocs i fets que el franquisme va afectar. No eren unes polítiques pròpies de memòria dirigides des d'ens superiors, sinó que en la majoria dels casos eren peticions i accions fetes des de la realitat municipal, dels veïns i veïnes de les poblacions. Principalment, es canviaren els nomenclàtors als carrers, però també es van fer actes de restitució de persones represaliades, en d'altres es feren publicacions d'àmbit local, i fins i tot es retornaren –o almenys s'intentà durant aquest primer període democràtic, del patrimoni confiscat pel règim franquista, majoritàriament procedent de

¹²³⁶ JULIÀ, Santos. *Transición. Historia de una política española (1937-2017)*. Galaxia Gutenberg SL. Barcelona, 2017, pp. 440-442.

¹²³⁷ DUCH PLANA, Montserrat. *¿Una ecología de las memorias colectivas? La transición española a la democracia revisitada*. Editorial Milenio. Lleida, 2014, pp. 22-26.

diverses organitzacions culturals i sindicals agràries. No eren accions amb grans pretensions i sabien que tampoc assolirien grans fites, però eren accions per dignificar la memòria.

El que resulta significativament més palpable per a la ciutadania va ser el canvi del nomenclàtor. Calia deixar de banda els noms propis de la dictadura com el del general Francisco Franco i el de José Antonio Primo de Rivera, o les referències de dates assenyalades com el dia de l'entrada de les tropes franquistes al municipi i del cos d'exèrcit que ho feu, Els seus substituïts foren en alguns casos els noms populars anteriors o se'n posaren de nous. També s'aprofità aquest temps per batejar carrers creats en les noves urbanitzacions. Aquests canvis foren proposats pel mateix ajuntament o bé per veïns i entitats locals.

Per exemple, es van suprimir els noms de Generalísimo a Castellví de la Marca, a Font-rubí, a Gelida, a la Granada, a Puigdàlber, a Sant Cugat Sesgarrigues, a Torrelavit i a Santa Margarida i els Monjos. El de Caudillo a Sant Llorenç d'Hortons, a Santa Fe del Penedès, a Subirats i Torrelavit. El de José Antonio a Castellví de la Marca, a Font-rubí, a Gelida, a Puigdàlber, a Sant Cugat Sesgarrigues, a Sant Llorenç d'Hortons, a Sant Sadurní d'Anoia, a Torrelavit i a Santa Margarida i els Monjos. A les referències als Màrtirs i als Caiguts a Castellví de la Marca, a Font-rubí, a Gelida i a Vilafranca. El carrer dedicat a José Calvo Sotelo fou suprimit a Castellví de la Marca, a Sant Cugat Sesgarrigues i a Sant Sadurní d'Anoia. El del General Solchaga a Gelida i a Sant Sadurní d'Anoia. El del General Mola a Sant Cugat Sesgarrigues, a Torrelavit i a Vilafranca del Penedès. El del General Kindelán i el del comandant Cámpora a Sant Sadurní d'Anoia. Els carrers Brigadas Navarras a Vilafranca, el de la 4a Divisió de Navarra a Torrelavit i el de la 5a Divisió de Navarra a Sant Sadurní d'Anoia. El carrers 21 de enero de 1939 a Vilafranca i el del 23 de gener de 1939 a Gelida, data d'entrada de l'exèrcit de Franco als municipis. El carrer Alcázar de Toledo a Vilafranca. I el carrer de Carrero Blanco, president del govern assassinat per la banda terrorista ETA el 1973 a Olesa de Bonesvalls.¹²³⁸ A Vilafranca del Penedès, per exemple, es va suprimir

¹²³⁸ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp.46 i 49. Capsa 10. Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p.7. Capsa 7. Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p.12. Capsa 13. Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple municipal 1978-1979, pp.64-65. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1978-1979, pp.77-78. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1979-1981, pp.44-46. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1979-1981, pp.138-142. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1981, pp.48. Capsa 2690; Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple

la plaça Joan Álvarez de Sisternes i es va posar el nom de la plaça de la Constitució –de l'any 1812. Segons es recull en les actes municipals del dia 9 de juny de 1980:

*«Es retorna a la denominació d'origen que, de fet, ha sigut sempre respectada popularment i que no ha deixat sempre d'ésser utilitzada per tota la població. No obstant es recomana que s'estudiï la possibilitat de donar el nom de Joan Álvarez a un dels carrers nous que s'obrin a Vilafranca, atesa la importància de les millores urbanístiques i de tot ordre que dit Alcalde va realitzar a la Vila i varen motivar la instal·lació del seu retrat en la Galeria de Fills Il·lustres de Vilafranca».*¹²³⁹

En el cas de Mediona, es va convocar un concurs públic per canviar els noms dels carrers i també procedir a la seva catalanització. Al ple municipal de 29 d'octubre de 1980, el consistori de l'Ajuntament de Mediona

*«Se acordó en que se lleve a término con una participación masiva por parte de todo el vecindario. Se repartirán unas encuestas a todas las casas del núcleo de San Juan de Mediona, con el nombre de las calles actuales, y a su lado se podrá escribir la modificación que se proponga. Se entregará una encuesta a cada casa, rogando a los vecinos intentar ponerse de acuerdo con los de cada calle, en decidir el nombre que crean más oportuno de la calle. Igualmente se repartirán encuestas a las Entidades culturales, deportivas, de a los efectos de que propongan también nombres».*¹²⁴⁰

Municipal 1976-1980, pp. 72 i 74. Capsa 298; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 19-20. Capsa 298. Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 97-98; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 21-22. Capsa 553. Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 64. Capsa 3. Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, pp. 23-24 i 34. Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, pp. 86-87. Capsa 12. d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 8. Capsa 12. Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 76-77. Capsa 8. Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 40 i 65-66. Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, pp. 49 i 53. Capsa 5. Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1981, p. 61. Capsa 1262. Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 51-53 i 69. Capsa 9. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Torrelavit 1977-1980, p. 82. Capsa 559. Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 24. Capsa 111. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 238-239. Capsa 12.794; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 179-180. Capsa 12.795.

¹²³⁹ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 238-239. Capsa 12.794.

¹²⁴⁰ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 97-98. Capsa 553.

En el ple municipal de 3 de desembre de 1980 es va comentar que ja havien rebut enquestes però que deixaven obert el termini fins al 12 de desembre. Igualment es comentava que si els veïns arribaven a acords sobre el nom d'uns carrers que ho comunicuessin a l'ajuntament.¹²⁴¹ En el ple de 25 de febrer de l'any següent, es va debatre que pel carrer de Cal Marquès hi havia dues propostes: deixar-ho com a tal, catalitzat, o posar el nom del carrer de les Flors. L'ajuntament va decidir deixar-ho tal com estava fins aleshores per ser el nom popular. Alhora es va anunciar que farien una presentació pública dels nous noms dels carrers.¹²⁴²

Al poble de Sant Quintí de Mediona es van produir els canvis dels noms dels carrers abans de l'arribada del primer ajuntament democràtic. En el ple municipal del 10 de novembre de 1977, es va nomenar una comissió per tal de realitzar el canvi dels noms dels carrers i es designà als quintinencs Josep Olivé Mallofré i Josep Bou Sogas,¹²⁴³ que el 1979 es presentarien com a alcalde i regidor de la llista de l'Acció Municipal Democràtica (AMD). Pràcticament un any més tard, en el ple de l'11 d'octubre de 1978, es va fer efectiu el canvi dels noms.¹²⁴⁴ Els canvis van ser: avinguda Calvo Sotelo per avinguda de Montserrat; carrer José Antonio per carrer de Joan Sardà; carrer 18 de julio per carrer Anselm Clavé; plaça del Generalísimo Franco per carrer de de Pi i Margall; plaça General Mola per plaça Enric Prat de la Riba i carrer Enric Prat de la Riba; la zona Bòria per barri Pau Casals. També es modificaren els carrers camí de Sant Antoni per carrer Joan Amades i carrer Nord per carrer Dr. Ferran.¹²⁴⁵

A Gelida, en la diada de l'11 de setembre de 1978, la comissió 11 de Setembre va col·locar sobre les plaques dels carrers del municipi, unes altres amb la traducció al català o una altra denominació, així com taparen la placa del «Parte de la Victoria» amb una placa de «Casa de la Vila».¹²⁴⁶

A Vilafranca del Penedès, la delegació de l'Alt Penedès d'Òmnium Cultural, entitat de la societat civil, va proposar tot un seguit de canvis de noms dels carrers per tal de suprimir els noms dels carrers imposats a partir del primer ajuntament franquista, retornant al seu nom popular o qualsevol altra denominació que es cregués oportú. Per

¹²⁴¹ Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, p. 2. Capsa 553.

¹²⁴² Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 21-22. Capsa 553.

¹²⁴³ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1979, pp. 47-48.

¹²⁴⁴ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1979, p. 80.

¹²⁴⁵ *La Voz del Penedès*, 2 de desembre de 1978, p. 4.

¹²⁴⁶ *Cantillepa*, octubre de 1978, p. 5.

aquest motiu, l'entitat amb fins culturals va redactar, l'agost de 1977, un estudi per al canvi de noms d'alguns carrers, i va ser redactat pels vilafranquins Manuel Benach Torrents, Antoni Massanell Esclassans, Antoni Sabaté Mill i Josep Maria Santacana Sardà. L'estudi, format per dues parts, recollia una recerca històrica sobre els noms dels carrers de la ciutat per tal de recuperar el seu nom original, així com corregia ortogràficament les denominacions dels carrers seguint les normes de normalització lingüística. Segons els autors de l'estudi:

«Els últims canvis portats a terme a l'acabament de la Guerra Civil acabaren de desvirtuar l'essència pròpia de la vila, intentant fer-nos oblidar la nostra condició de catalans i vilafranquins. Creiem que ja és hora de posar remei a aquesta situació, recuperant carrers i places el seu nom primigeni o pel qual són correntment coneguts, legalitzant situacions i denominacions que el poble no ha deixat mai».

L'estudi proposava els següents canvis: carrer 18 de julio per carrer Pines; carrer José Antonio Primo de Rivera per carrer de la Parellada; avinguda de Calvo Sotelo per avinguda de Prat de la Riba o avinguda de la Barceloneta; carrer del general Sanjurjo per carrer de la Paloma; carrer Oviedo per carrer de la Cera; plaça del Generalísimo Franco per plaça de la Vila i de Sant Joan; plaça dels Màrtirs de Vilafranca per plaça de la Vall del Castell; plaça de Pío XII per plaça de Santa Maria; avinguda de la Diputació per avinguda de la Generalitat de Catalunya; carrer del general Mola per carrer de Manuel Barba i Roca; carrer Alcázar de Toledo per carrer Antoni Maria Fontanals; carrer del 21 de enero de 1939 per carrer Germans Vidal i Valenciano; i carrer Brigadas Navarras per carrer Isidre Rius. Finalment, quan va ser l'hora del canvi que realitzà l'ajuntament democràtic, no van fer gaire cas a la proposta. L'avinguda Calvo Sotelo es digué avinguda de Barcelona; el carrer Oviedo es quedà igual; l'avinguda de la Diputació va canviar a carretera de Moja; el carrer del general Mola es va dir carrer del mestre Josep Recasens; el carrer Alcázar de Toledo canvià a Germanor; el carrer 21 de gener de 1939 va passar a carrer del Casal; i el carrer Brigadas Navarras es va batejar com a carrer de l'Alguer.¹²⁴⁷

¹²⁴⁷ SANCHO PARÍS, Daniel. *Trenta-cinc anys d'Òmnium Cultural a l'Alt Penedès 1972-2007*. Òmnium Cultural, delegació de l'Alt Penedès. Vilafranca del Penedès, 2008, pp.19-21.

Si se'n treien noms de carrers o se'n posaven de nous als vials de nova urbanització calia cercar-ne de significatius. Aquesta significació vindria donada per noms «de país», és a dir, amb un pes en la història, la cultura i de les institucions catalanes. Per exemple, es posaren els següents noms: Montserrat (Avinyonet del Penedès, Castellví de la Marca i Santa Fe del Penedès), Pau Casals (Avinyonet del Penedès, Gelida, Puigdàlber i Sant Llorenç d'Hortons), Catalunya (Gelida, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Llorenç d'Hortons, Santa Fe del Penedès, Santa Margarida i els Monjos i Subirats); Generalitat (Sant Llorenç d'Hortons, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Fe del Penedès i Santa Margarida i els Monjos), 11 de setembre (Gelida), Jacint Verdaguer (Gelida), Rafael Casanova (Gelida), Salvador Espriu (Gelida), Jaume Balmes (La Granada), Narcís Monturiol (La Granada), Joan Maragall (La Granada i Sant Cugat Sesgarrigues), Anselm Clavé (Puigdàlber), Àngel Guimerà (Sant Cugat Sesgarrigues i Sant Sadurní d'Anoia), Pompeu Fabra (Sant Llorenç d'Hortons i Sant Sadurní d'Anoia), Abat Escarré (Sant Llorenç d'Hortons), Pi i Margall (Sant Sadurní d'Anoia), Sant Jordi (Sant Sadurní d'Anoia), Santiago Rusiñol (Sant Sadurní d'Anoia), Pau Claris (Sant Sadurní d'Anoia) i Corts Catalanes (Gelida). A Torrelavit, per exemple, se'n posaren alguns carrers diversos noms de muntanyes catalanes com Pedraforca, Cadí, Canigó, Montseny i Montserrat).¹²⁴⁸

També es realitzaren correccions en els noms dels municipis, catalanitzant-los en la majoria dels casos i aplicant una correcció ortogràfica. La majoria dels casos, el nom

¹²⁴⁸ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 46 i 49. Capsa 10. Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 7. Capsa 7. Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13. Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple municipal 1978-1979, pp. 64-65. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1978-1979, pp. 77-78. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1979-1981, pp. 44-46. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1979-1981, pp. 138-142. Capsa 2690; Llibre d'actes del Ple municipal 1981, p. 48. Capsa 2690; Arxiu Municipal de la Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, pp. 72 i 74. Capsa 298; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp.19-20. Capsa 298. Arxiu Municipal de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 97-98; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1981, pp. 21-22. Capsa 553. Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, p. 64. Capsa 3. Arxiu Municipal de Puigdàlber. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1983, pp. 23-24 i 34. Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, pp. 86-87. Capsa 12. d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 8. Capsa 12. Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 76-77. Capsa 8. Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 40 i 65-66. Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, pp. 49 i 53. Capsa 5. Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1981, p. 61. Capsa 1262. Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 51-53 i 69. Capsa 9. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Torrelavit 1977-1980, p. 82. Capsa 559. Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, p. 24. Capsa 111. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1980, pp. 238-239. Capsa 12.794; Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 179-180. Capsa 12.795.

correcte venia facilitat pel departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya que assessorava les corporacions locals en aquest afer. Aquestes modificacions van afectar Avinyonet del Penedès,¹²⁴⁹ Castellet i la Gornal,¹²⁵⁰ Font-rubí,¹²⁵¹ Pacs del Penedès,¹²⁵² Sant Cugat Sesgarrigues,¹²⁵³ Sant Llorenç d'Hortons,¹²⁵⁴ Sant Martí Sarroca,¹²⁵⁵ Sant Pere de Riudebitlles,¹²⁵⁶ Sant Quintí de Mediona,¹²⁵⁷ Santa Fe del Penedès,¹²⁵⁸ Santa Margarida i els Monjos,¹²⁵⁹ Torrelavit,¹²⁶⁰ Torrelles de Foix¹²⁶¹ i Vilobí del Penedès.¹²⁶² També es modificà el nom d'alguns barris o nuclis, com el de la Múnia que es deia la Almunia.¹²⁶³

En el cas de Sant Sadurní d'Anoia, el canvi del nom va crear un cert debat. En el ple municipal del 17 de desembre de 1979. El grup municipal de Convergència i Unió va votar en contra de la proposta d'anomenar el poble com Sant Sadurní d'Anoia perquè

«sense renunciar al nom correcte en català, respecte en l'àmbit comercial i publicitari en tota la seva amplitud, que alguns comerciants i industrials utilitzin el nom de SANT SADURNÍ DE NOIA i a la vegada que no els imposarà la nova denominació, els recomana que paulatinament, i en la mesura en què els sigui possible, vagin introduint el topònim correcte».

El grup municipal de CIU, malgrat estar a favor en l'esperit de la moció, va votar-hi en contra de la nova denominació. Es va aprovar amb nou vots a favor i quatre

¹²⁴⁹ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del ple municipal 1978-1981, p. 64. Capsa 10.

¹²⁵⁰ Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal. Llibre d'actes del ple municipal 1979-1981, p. 46. Capsa 8.

¹²⁵¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 12. Capsa 13.

¹²⁵² Arxiu Municipal de Pacs del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 21, 39 i 49. Capsa 5.

¹²⁵³ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 84. Capsa 12; Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1984, p. 1. Capsa 12

¹²⁵⁴ Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, p. 65. Capsa 8.

¹²⁵⁵ *El Martinet*, octubre de 1980, p. 6.

¹²⁵⁶ Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, pp. 8, 43 i 62.

¹²⁵⁷ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 128. Capsa 541.

¹²⁵⁸ Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1974-1982, p. 74. Capsa 5.

¹²⁵⁹ Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1981, p. 79. Capsa 1262.

¹²⁶⁰ Capsa 9. Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Torrelavit 1977-1980, pp. 31-32. Capsa 559.

¹²⁶¹ Arxiu Municipal de Torrelles de Foix. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1982, pp. 44 i 54. Capsa 111.

¹²⁶² Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 62. Capsa 6.

¹²⁶³ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del ple municipal 1981-1984, p. 4. Capsa 7.

en contra.¹²⁶⁴ Malgrat això, es realitzaren tota una sèrie d'al·legacions. Convergència i Unió va demanar que fos la conselleria de Governació de la Generalitat de Catalunya que les estudiï presentades per l'Institut d'Estudis Catalans i de la Unió de Criadors-Elaboradors de Vins Escumosos, entre altres. Finalment, s'aprovà per unanimitat el canvi de nom del municipi de Sant Sadurní d'Anoia i del nucli de Monistrol d'Anoia.¹²⁶⁵ En el ple de l'onze de gener de 1980, es va donar lectura a una carta on les al·legacions van ser estudiades per la secció filològica de l'Institut d'Estudis Catalans que va emetre un informe observant que les al·legacions no alteren els informes d'octubre de 1976 i de 21 d'agost de 1979, ratificant la denominació correcta de Sant Sadurní d'Anoia perquè sigui emprada definitivament. Finalment es tornà a aprovar per unanimitat, si bé el regidor Joan Amat, de Convergència i Unió, va emetre una explicació particular. Defensaven el canvi de nom perquè era necessari catalanitzar el nom d'acord amb les recomanacions de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut d'Estudis Catalans, però:

*«D'altra banda, s'han produït al·legacions que reflexen l'opinió d'una part de la població, les quals creiem que s'han de tenir en compte. Tot sabem també que l'any 1932, el canvi de nom no va ésser utilitzat, en general, per la població de Sant Sadurní. I la història es pot tornar a repetir. Per això, volem que consti en acta aquesta explicació de vot, tot remarcant que si el nostre vot negatiu no hagués anat en contra de les institucions abans dites, hauríem votat NO al canvi de nom, perquè creiem que tant català és Sant Sadurní de Noia com Sant Sadurní d'Anoia».*¹²⁶⁶

Per una altra banda, des dels ajuntaments també es van treure, per eliminar o traslladar en un altre lloc, o modificar les anomenades Creus als Caiguts del bàndol franquista. Per exemple, a Castellví de la Marca es va acordar, en el ple municipal del 27 d'abril de 1979, de treure la placa col·locada a la façana de l'Església per posar una altra sense noms al cementiri parroquial.¹²⁶⁷ A Font-rubí, l'alcalde Jaume Llopart va proposar al ple municipal adequar la placa del monument als Caiguts perquè representés a tots els morts de la guerra, amb la frase *«A la memòria dels Caiguts de la Guerra Civil*

¹²⁶⁴ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 61. Llibre 805/86.

¹²⁶⁵ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, p. 62. Llibre 805/86.

¹²⁶⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 72-73.

¹²⁶⁷ Arxiu Municipal de Castellví de la Marca. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 5. Capsa 7.

1936-1939». Un dels regidors centristes, Pere Olivella, va dir que a Santa Maria també hi havia una placa, i si es canviava una, també calia fer-ho amb l'altra. Joan Llopart, també regidor de la UCD, era de l'opinió de no tocar el monument i posar una placa al costat. Finalment, s'acorda per vuit regidors de nou de modificar les dues plaques.¹²⁶⁸ Si aquestes van ser les intencions inicials el setembre de 1981, a finals de novembre s'informà que la placa estava esquadada i fer-ne una de nova tenia un cost de 14.500 pessetes. Però gairebé cada regidor va donar la seva opinió sobre el tema: no fer la placa, deixar-la tal qual, fer una placa nova amb la nova inscripció... fins i tot, hi ha qui recomanà fer-ho d'acord amb les persones que pagaren la placa en el temps en què es va fer, entrant en un debat sobre el seu pagament.¹²⁶⁹ Aquest debat durà uns mesos més, fins al març de 1982. Finalment, l'alcalde Jaume Llopart va llegir una carta, al ple municipal del dia 5 de març, escrita pels familiars dels morts i signada per dotze persones, i una altra carta del rector del poble, Mn. Pere Saz, en què s'autoritzava, seguint normes del bisbat de Barcelona, a què es col·loqués al cementiri. S'aprovà finalment el seu trasllat al cementiri, si bé, el regidor Independent Antoni Saumell:

*«fa constar que tots els caiguts que consten en la placa no són veïns del poble. Tots estan d'acord en que el que l'encapçala no era membre de la nostra comunitat».*¹²⁷⁰

Desconeixem qui devia ser però possiblement es tractaria com en altres municipis, de José Antonio Primo de Rivera. De totes maneres, a finals del mes d'abril, en el ple es torna a tractar el tema, força polèmic, de la placa. L'alcalde Jaume Llopart, dels Independents, va preguntar als regidors de la UCD Joan Llopart i Pere Olivella per la seva insistència d'assistir a la reunió amb els familiars dels Caiguts que demanaven el lliurament de la placa commemorativa, quan no estaven convocats. Un dels regidors afirmà que hi assistí per tal de comunicar als familiars el seu posicionament de posar una altra placa al costat de l'existent. Finalment, s'acabà el punt del ple amb una petita discussió.¹²⁷¹ A Gelida, una de les primeres accions que va aprovar l'ajuntament, tan sols cinc dies després de la seva constitució el 19 d'abril de 1979, fou la retirada de la placa amb el «*Parte de la Victoria*» de la façana de l'Ajuntament.¹²⁷² Uns mesos més

¹²⁶⁸ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 48. Capsa 13.

¹²⁶⁹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 56. Capsa 13.

¹²⁷⁰ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 66. Capsa 13.

¹²⁷¹ Arxiu Municipal de Font-rubí. Llibre d'actes del Ple Municipal 1980-1982, p. 73. Capsa 13.

¹²⁷² Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, p. 24. Capsa 2690.

tard, al ple municipal del 6 de juliol de 1979 s'aprovà la retirada del monument Als Caiguts de Gelida de la plaça dels Màrtirs. Si bé no estava a l'ordre del dia, el regidor Jordi Carrillo, de l'Entesa de Gelida. Es va aprovar la seva retirada i l'enjardinament de la plaça.¹²⁷³ Al municipi de la Granada també es va retirar la placa als Caiguts existent en un monòlit situat a la plaça del Generalíssim el 1979 «*por considerarla discriminatoria y de marcado acento parzialista*».¹²⁷⁴ A Sant Quintí de Mediona, en el ple municipal de 25 d'abril de 1980, s'informà referent al monument als Caiguts que:

*«En cuanto al monumento a los Caídos, ubicado en la plaza de la Iglesia, junto a la Parroquia, se hizo constar que en plazo no superior a tres meses, se retirará la actual inscripción que será trasladada al cementerio de la localidad y en su lugar se pondrá una nueva lectura que no discrimine a ninguno de los españoles fallecidos como consecuencia de la Guerra Civil de 1936-1939».*¹²⁷⁵

A Sant Sadurní d'Anoia es va procedir al trasllat de la creu al cementiri municipal i es canvià la inscripció per a tots els morts en la guerra. L'acord es va aprovar en el ple municipal el 18 de maig de 1979, just feia un més de l'entrada al govern del nou ajuntament democràtic.¹²⁷⁶

Al municipi de Subirats es va presentar una moció al ple municipal del 12 de juliol de 1979 per a la col·locació d'una placa en record de tots els morts de la Guerra Civil Espanyola, que va ser aprovada per 6 vots a favor i 2 en contra. Aquesta placa serviria, segons es recullen en les actes de ple per tancar ferides en ser una:

«Guerra entre germans que mai no hauria tingut d'ésser i les ferides de la qual han de ser tancades definitivament perquè de veritat poguem construir un futur de tots, de mà sobre mà, en benefici del nostre poble. Aquesta placa serà col·locada sobre una roca natural de les nostres terres o suport semblant i rodejat el conjunt d'un espai ajardinat. La inscripció de la placa seran uns versos del poeta català Salvador Espriu, que diuen: Un llunyà dia del nostre hivern, -ja sota l'esperança del cel- el cor de l'enveja veiem arrelar – amb

¹²⁷³ Arxiu Municipal de Gelida. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1979, p. 67. Capsa 2690.

¹²⁷⁴ Arxiu Municipal de La Granada. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1980, p. 66. Capsa 298.

¹²⁷⁵ Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona. Llibre d'actes del Ple Municipal 1979-1981, p. 65. Capsa 541.

¹²⁷⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1980, pp. 37-38. Llibre 805/86.

esglai de gran crim de Sheparad: - La infinita tristesa del pecat – de la guerra sense victòria entre germans».

Igualment, es va tractar la qüestió de la Creu dels Caiguts on es proposaren mesures per a la seva protecció o el seu trasllat al cementiri municipal. El regidor Miquel Cols, de l'Alternativa Municipal per Subirats, va dir que la creu pertanyia a una societat cultural del poble.¹²⁷⁷

A Torrelavit es va decidir, a proposta de la regidoria de cultura, de comprar i col·locar una làpida al cementiri en record de tots els morts de la guerra.¹²⁷⁸

Arran de l'entrada en vigor de la Llei de 23 de setembre de 1939 sobre els béns dels antics sindicats, es van confiscar tots els edificis que havien format part de sindicats, cooperatives agrícoles i ateneus agraris. Així deia la breu part dispositiva de la llei:

«La acción antiespañola de las organizaciones afectas al Frente Popular, exigió del Poder la disolución de las mismas y la incautación de sus bienes a favor del Estado por Decreto de trece de septiembre de mil novecientos treinta y seis i diez de enero de mil novecientos treinta y siete, Orden de seis de febrero del mismo año, Ley de Responsabilidades Políticas de nueve de febrero de mil novecientos treinta y nueve y demás disposiciones concordantes.

Los bienes de los antiguos sindicatos marxistas y anarquistas no pueden ser destinados a ningún otro fin más propio que el de constituir el patrimonio de aquellos otros que, bajo la dirección política de Falange Española Tradicionalista y de las JONS, y agrupados bajo la Delegación Nacional de Sindicatos de la misma, han de constituir la base de la futura organización económica nacional».

Per tant, tots els béns immobles passaren a ser propietat de la Falange Espanyola qui, a la vegada, els traspassaria a la Delegació Nacional de Sindicats. A partir de la

¹²⁷⁷ Arxiu Municipal de Subirats. Llibre d'actes del Ple Municipal 1976-1981, pp. 50-51. Capsa 9.

¹²⁷⁸ Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès – Arxiu Municipal de Torrelavit. Llibre d'actes del Ple Municipal 1977-1980, p. 81. Capsa 559.

publicació d'aquesta llei, s'imposava que en el termini de quinze dies s'havia de lliurar els diferents béns a la delegació sindical.¹²⁷⁹

La Generalitat de Catalunya provisional va fer un decret, de 6 de novembre de 1978, sobre l'elaboració de l'inventari del patrimoni de les Cooperatives, Confraries i Mutualitats que va ser confiscat entre 1939 i 1943. Amb aquest es pretenia fer un inventari de tot aquell patrimoni per tal de tenir un coneixement del patrimoni que va passar a mans de la Falange, així també demanarien informació del patrimoni que havia estat dels partits polítics.¹²⁸⁰

A principis de 1980, l'Ajuntament d'Avinyonet va començar a fer gestions sobre el local de la Cambra Agrària, que era l'antic local d'Esquerres.¹²⁸¹ Per una altra banda, Olesa de Bonesvalls van informar a la Generalitat de la situació legal de l'edifici del Sindicat Agrícola La Peña, l'agost de 1979.¹²⁸² Igualment, a Sant Cugat Sesgarrigues, el regidor Sebastià Llopart, de l'Acció Municipal Democràtica, va proposar en el ple del dia 11 de febrer de 1979 recolzar moralment a les persones que reivindicaven els seus drets sobre el solar al voltant del Centre Cultural Municipal perquè poder legalitzar la situació.¹²⁸³ L'edifici era propietat de l'Ajuntament de Sant Cugat des de 1963. Però no part del patrimoni que encara quedava en mans d'antics socis, l'era –el solar al voltant de l'edifici del sindicat i la seva sala- i de l'edifici de la gruta. Aquest no es produiria fins als anys 1988 i 1989.¹²⁸⁴

Un dels retorns més significatius d'edificis que s'assoliren en aquest període de transició va ser l'Ateneu de Sant Sadurní d'Anoia. Aquesta era una intenció per part de l'equip de govern socialista que l'alcalde Carles Querol i tots els grups polítics s'havien entestat a dur-lo a terme. En el ple municipal del 24 d'abril de 1981 es va portar a debat una moció d'alcaldia sobre l'alineació de l'Ateneu Agrícola, per tal de fer la «*Reparació*

¹²⁷⁹ Ley de 23 de septiembre de 1939 sobre bienes de los antiguos sindicatos marxistas y anarquistas. <http://www.boe.es/datos/pdfs/BOE/1939/285/A05728-05729.pdf> [Consulta: 5-6-2018].

¹²⁸⁰ Decret de 6 de novembre de 1978, sobre l'elaboració de l'inventari del patrimoni de les Cooperatives, Confraries i Mutualitats que va ser confiscat entre 1939 i 1943. <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/11/675.pdf> [Consulta: 15-6-2018].

¹²⁸¹ Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 49-50. Capsa 10.

¹²⁸² Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls. Llibre d'actes del Ple Municipal 1978-1981, pp. 36-37. Capsa 3.

¹²⁸³ Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues. Llibre d'actes del Ple Municipal 1975-1979, p. 84. Capsa 12.

¹²⁸⁴ SANCHO PARÍS, Daniel. *Sindicat Agrícola Cooperatiu de Sant Cugat Sesgarrigues*. Ajuntament de Sant Cugat Sesgarrigues i Pagès Editors SL, 2007, pp. 61 i 68-70.

moral i legal, és la referent a l'immoble que anteriorment era propietat de l'Ateneu Agrícola». S'ha vist que en la llei de confiscació, els edificis passaven a mans de la Delegació Nacional de Sindicats, però aquesta, a la vegada, va vendre l'edifici a l'Ajuntament de Sant Sadurní. La venda va tenir lloc el 23 de setembre de 1963 per 221.945,47 pessetes. L'ajuntament entenia que el patrimoni de l'Ateneu tenia un arrelament esportiu molt important i que, per tant, havia de ser per les entitats esportives de la població. Per fer la venda, es va realitzar una licitació pública pel mateix preu que el va comprar l'ajuntament, però actualitzant-la amb la depreciació de la moneda des de 1963 a 1980. Aleshores, el cost seria d'1.285.286,90 pessetes.¹²⁸⁵

El retorn als socis de l'edifici de l'Ateneu va passar per diferents fases. Primer de tot, en el ple municipal es va deixar sense efecte l'alineació abans acordada per fer el concurs subhasta de l'edifici de l'Ateneu.¹²⁸⁶ També, en el ple municipal del 30 d'octubre de 1981 es va aprovar el plec de condicions per a la subhasta de l'edifici.¹²⁸⁷ Finalment, el 8 de gener de 1982, el ple municipal adjudica definitivament el local a l'Ateneu Agrícola, declarant vàlida l'adjudicació provisional de l'oferta de l'Ateneu Agrícola Noia per 1.372.422 pessetes.¹²⁸⁸ El regidor del PSUC, Josep Borrell Solé va demanar que:

*«es faci una clau simbòlica i s'entregui a l'Ateneu, com a mostra d'admiració en aquesta institució».*¹²⁸⁹

El mateix dia 8 de gener, en el ple es va presentar una moció on es realitzava la venda i la transferència de l'edifici de l'Ateneu als socis de l'entitat i reconeixia la injustícia dels 43 anys de l'Ateneu clausurat.¹²⁹⁰

L'alcalde Carles Querol Rovira va escriure al butlletí municipal *Tot Sant Sadurní* que:

¹²⁸⁵ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 29-41. Llibre 809/86.

¹²⁸⁶ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 80-81. Llibre 809/86.

¹²⁸⁷ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1981, pp. 14-15. Llibre 810/86.

¹²⁸⁸ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 41-44. Llibre 810/86.

¹²⁸⁹ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 41-44. Llibre 810/86.

¹²⁹⁰ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 44-46. Llibre 810/86.

«Nosaltres hem tornat l'Ateneu tan aviat com hem pogut fer-ho. Si ens hem retardat prop de tres anys ha estat perquè no trobàvem el camí legal per aconseguir-ho... i no el trobàvem ni nosaltres ni la Generalitat. Assajàvem uns camins i no ens en sortíem. Ara, ho tornem als qui reconeixem com a legítims hereus dels socis de l'Ateneu d'abans de la guerra.

Sense la democràcia i sense l'autonomia de Catalunya no hauria estat possible retornar l'Ateneu als socis. D'això n'estem segurs. En tenim una prova en la història dels darrers anys: tots els intents protagonitzats per ajuntament anteriors topaven contra una sèrie de dificultats i incomprensions que feien fracassar qualsevol iniciativa en aquest sentit.

*M'interessa ressaltar que la voluntat de l'Ajuntament de Sant Sadurní en els darrers anys, no només de l'actual Ajuntament sinó fins i tot d'ajuntaments anteriors, ha estat la de restituir l'Ateneu als socis. El que passava era que les circumstàncies polítiques anteriors, durant el franquisme, la voluntat de l'Ajuntament de Sant Sadurní topava amb la resistència insuperable per part de l'administració i dels governants».*¹²⁹¹

Per altra banda, el regidor i portaveu de Convergència i Unió, Joan Amat, va dir que:

*«Els quatre grups municipals que formem l'Ajuntament de Sant Sadurní, en els diferents programes, vàrem dir que es lluitaria al màxim per aconseguir que l'Ateneu tornés a ser l'Ateneu. [...] Cal ajuntar aquí una felicitació per al nostre senyor alcalde, perquè realment ha estat l'ànima i el motor que ha fet tirar endavant que l'Ateneu torni a ser el que tots volíem: l'Ateneu dels socis. També volem remarcar, em sembla que també hi estem d'acord, que la Generalitat i les institucions democràtiques catalanes han ajudat moltíssim perquè aquest acte que se celebra avui sigui un acte de joia, i que gràcies a aquestes institucions ha pogut ser possible».*¹²⁹²

L'edifici de l'Ateneu va ser una qüestió molt significativa, no tan sols durant la transició, sinó també durant el franquisme. El 1956, la Delegació Nacional de Sindicats

¹²⁹¹ Tot Sant Sadurní. Butlletí Informatiu de Sant Sadurní d'Anoia. Febrer de 1982, p. 1.

¹²⁹² Tot Sant Sadurní. Butlletí Informatiu de Sant Sadurní d'Anoia. Febrer de 1982, p. 2.

va pretendre llogar l'edifici de l'Ateneu i es va produir un moviment de protesta que va resultar en la recollida de 500 signatures en contra del lloguer i la petició de retorn als antics associats de l'Ateneu.¹²⁹³ Aquest fet va suposar la destitució de la junta i del tancament del local. Finalment la Delegació de Sindicats va llogar-lo a diversos empresaris de projecció cinematogràfica fins al 1975. Sense edifici en propietat, l'entitat va reobrir gràcies a la iniciativa de l'ajuntament franquista de Joan Miró Galofré el 1946. Es nomenà una comissió per estudiar la reobertura del local social, per fer-ho possible, l'alcalde envià una carta a diverses persones que havien estat al capdavant de l'entitat abans del seu tancament el 1939. El mateix 1946 ja es començaren a fer actes al local que es passà a denominar «*Hogar del Productor de Educación y Descanso*» fins al 1970.¹²⁹⁴

A Sant Sadurní també es feren gestions per recuperar l'edifici de la Cooperativa Agrícola Sant Josep. Per tal de fer-ho efectiu, l'alcalde Carles Querol s'entrevistà a Madrid amb l'inspector general de serveis del Ministeri de Treball, Antonio Pérez de León. De la reunió va sortir la possibilitat que l'ajuntament assumís la gestió a l'espera de què el govern central decretés el retorn del patrimoni confiscat el 1939.¹²⁹⁵ Aquest edifici no es retornaria fins als anys 2000.

Al llarg d'aquest capítol s'ha vist diferents maneres de recuperar la memòria històrica, de passar pàgina al franquisme, amb la supressió, trasllat o modificació de les Creus i les plaques commemoratives als Caiguts, del canvi dels noms dels carrers, de la catalanització del nomenclàtor de les viles, pobles i ciutats, així com la restitució, com en el cas de Sant Sadurní d'Anoia, de l'edifici de l'Ateneu als antics socis, els quals aconseguiren recuperar l'edifici que al seu dia construïren amb tant d'esforç i que el franquisme els hi arrabassà. Tots aquests fets demostren que, malgrat la incipient democràcia i possiblement certs temors, els ajuntaments democràtics actuaren per tal de restituir la memòria perduda de part dels seus ciutadans.

¹²⁹³ Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia. Llibre d'actes del Ple Municipal 1982, pp. 41-44. Llibre 810/86.

¹²⁹⁴ LLORAC SANTÍS, Salvador. *L'esperit de l'Ateneu Agrícola de Sant Sadurní d'Anoia*. Ateneu Agrícola i Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 2008, pp. 85-96.

¹²⁹⁵ *Tot Sant Sadurní. Butlletí Informatiu de Sant Sadurní d'Anoia*. Març de 1980, p. 6.

Capítol 8. Conclusions.

Amb la tesi doctoral sobre la transició democràtica a la comarca de l'Alt Penedès s'ha estudiat el període entre els anys 1977 i 1983, des d'una òptica històrica. La cronologia ve marcada per la formació de comissions municipals democràtiques després de les eleccions generals de 15 de juny de 1977 i finalitza amb la celebració de les eleccions municipals de 1983.

La comarca de l'Alt Penedès actualment està formada per vint-i-set municipis, però en aquells moments eren vint-i-cinc perquè Castellet i la Gornal i Olesa de Bonesvalls formaven part de la comarca del Garraf. Malgrat això, s'ha decidit realitzar l'estudi amb la composició actual de la comarca.

L'elecció de l'Alt Penedès com espai territorial per desenvolupar i exemplificar els objectius i hipòtesis de treball va ser donada per diferents motius. Primer, és una comarca que forma part de l'interior de Catalunya. Segon, si bé està a tocar amb la comarca del Baix Llobregat, i a tan sols cinquanta quilòmetres de Barcelona i de Tarragona, no forma part de les àrees metropolitanes de cap de les dues ciutats. Tercer, es tracta d'una comarca amb una densitat de població equilibrada, no és una comarca ni densament poblada ni tampoc és molt extensa i amb poca població. Recordem que l'any 1979 l'Alt Penedès tenia una població de 63.454 persones.

Per aquests motius, l'Alt Penedès és una comarca tipus que ajuda a entendre una altra realitat catalana més enllà dels estudis majoritaris fets fins ara, centrats en zones més industrialitzades com el Baix Llobregat i les comarques del Vallès amb un component industrial i sindical important. D'aquesta manera, s'aconsegueix esbrinar amb profunditat si realment es produïren ruptures o continuïtats en la classe política i en les polítiques que els nous ajuntaments democràtics van desenvolupar.

Si bé el marc cronològic comença el 1977, a l'Alt Penedès succeïren alguns fets que ens marcarien uns antecedents que s'han explicat al començament de la present tesi. Dos exemples: l'arribada de mossèn Jaume Patrici Sayrach a Vilafranca del Penedès amb funcions de vicari el 1959 i les eleccions al terç familiar també a Vilafranca el 1973 quan es presentaren cinc candidats per ocupar dues regidories vacants. D'aquests cinc candidats, dos estaven vinculats aleshores amb el règim Jordi Cendra Aguiló i Carles Casanellas Guasch; dos eren impulsats pels moviments democràtics i antifranquistes,

que prengueren el posicionament de fer «entrisme» a l'ajuntament: Josep Maria Mercader Ferret i Josep Giralt Raventós, germà del catedràtic d'història de la Universitat de Barcelona Emili Giralt, i relacionat amb el polític Josep Pallach; i un candidat independent, Josep Masachs Juvé, fill del primer alcalde de Vilafranca de la Segona República.

Com s'ha comentat, la cronologia de la tesi doctoral comença el 1977. Amb posterioritat a la celebració de les eleccions generals del 15 de juny de 1977, en els municipis de Gelida, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos i Vilafranca del Penedès es van crear comissions municipals democràtiques integrades per partits polítics, sindicals, associacions de veïns i persones independents, amb una doble finalitat: controlar el treball dels ajuntaments predemocràtics, que aleshores es trobaven completament sense legitimitat, per un cantó, i per l'altre, aprendre del funcionament intern dels ajuntaments. Les comissions van tenir una curta durada sense arribar a l'any de vida. Aquest fet va ser conseqüència de la implantació progressiva dels partits polítics en els pobles i s'abandonà l'acció conjunta de tots, deixant de banda l'esperit de l'Assemblea de Catalunya.

L'Església catòlica a la comarca de l'Alt Penedès va jugar un paper clau en alguns municipis, des de principis de la dècada de 1960. Per exemple, a les parròquies de Vilafranca del Penedès, una nova fornada de capellans, entre els quals hi havia Jaume Patrici Sayrach, Ferran Bueno, Josep Maria Balcells, Josep Antoni Ventura i Francesc Pardo Artigas, dirigiren, acompanyaren i impulsaren diversos grups parroquials que ajudaren a divulgar, des de posicionaments catòlics, la justícia social i la igualtat, que serviren per crear conscienciació social i una espurna d'esperit democràtic. El mateix es pot afirmar, per exemple, de mossèn Josep Maria Aragonès, rector de les parròquies de Sant Sadurní d'Anoia i Torrelavit. També hi havia capellans contraris als nous temps com mossèn Anton Costa, carlí, rector de la parròquia de Santa Margarida i els Monjos, i mossèn Salvador Nonell Bru, de la parròquia de Sant Pere de la Gornal, membre destacat del requetè de Nostra Senyora de Montserrat.

Sota el paraigua de l'Església catòlica s'editaren dues publicacions de rellevància en aquest període. A Vilafranca del Penedès va ser el *Tothom* –publicant entre 1969 i 1985- i a Sant Sadurní d'Anoia la revista *Joventut Cristiana* –iniciada el 1925 i finalitzada el 1979. Des de les seves pàgines es serví a persones i societat, fossin

creients o no, per mostrar una altra realitat social que era distanciada i crítica amb el franquisme i el seu temps. Prova del seu suport era el recer que les parròquies feien. Per exemple, a Vilafranca als espais de l'antiga vicaria, a la capella de Fàtima i a la sala Grases del carrer de la Font, i als col·legis de Sant Elies, de la congregació Vedruna, i el de Sant Ramon de Penyafort, dels Fills de la Sagrada Família. Majoritàriament, els capellans, els religiosos i les parròquies de l'Alt Penedès van ser sensibles als nous temps i promogueren, impulsaren i donaren refugi als moviments socials d'esperit democràtic.

El sindicat agrari Unió de Pagesos va jugar un paper destacat durant la transició democràtica a l'Alt Penedès. Des de la seva constitució nacional el 1974 a la casa de colònies de Penyafort, a Pontons, on els dirigents de la comarca de l'Alt Penedès tenien un pes important dins del sindicat agrari, que asseguraven una capacitat organitzativa i de control del territori, fins a les eleccions municipals de 1979, hi ha una petjada ben present durant aquests anys. El món rural a la comarca jugà de manera important perquè el territori era i continua estant conreat per vinyes. Diverses persones, entre les quals destaca Esteve Tomàs Torrens, Fèlix Sogas Mascaró, Pere Casanovas Soler i Pere Parera Cartró, van ser claus en el naixement i primers anys de vida del sindicat agrari.

Podem afirmar que la Unió de Pagesos va ser una escola de formació per la futura classe política que participà en les eleccions municipals de 1979. Fèlix Sogas va ser candidat a l'alcaldia pel PSC a Vilafranca del Penedès, va ser escollit alcalde i ostentà el càrrec entre 1979 i 1986. Pere Casanovas va ser alcalde pel PSC de Castellví de la Marca entre 1979 i 1991. Esteve Tomàs va ser diputat del PSC al Parlament de Catalunya entre 1980 i 1993 –des de 1980 a 1983 va ser el vicepresident de la comissió d'Agricultura, ramaderia i pesca del Parlament, i amb posterioritat va desenvolupar altres càrrecs dins de l'Administració, entre d'altres, president de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer entre 1993 i 1996. Pere Parera Cartró, de Gelida, va ser diputat de Convergència i Unió al Parlament de Catalunya entre 1980 i 1995. Alhora va ser alcalde de Gelida entre 1983 i 1987 i president del Consell Comarcal de l'Alt Penedès entre 1992 i 1996. També procedien de la Unió de Pagesos Francesc Gustems, del PSC i alcalde de Mediona, Jaume Ràfols, candidat independent i alcalde a Subirats, i Josep Carreras, també alcalde independent a Sant Llorenç d'Hortons, per posar alguns exemples. El sindicat agrari, per exemple, també va fer-se present en diverses candidatures independents a Gelida i Font-rubí.

Un altre aspecte a estudiar han estat les Cambres Agràries. El motiu era doble. Per un costat, era necessari conèixer de què es tractaven, el seu naixement i el procés electoral el 1978 que la va acompanyar en la seva constitució. I per un altre, calia comprovar si en la comarca de l'Alt Penedès es van presentar candidatures independents que servirien de plataforma per promocionar a candidats de la UCD com va succeir en altres parts d'Espanya de cara a les eleccions municipals de 1979. La nova organització sindical va ser un fracàs a l'Alt Penedès. La Unió de Pagesos va fer boicot als comicis provocant que fos un veritable fracàs i les eleccions no van ser reeixides. En alguns pobles no se celebraren les eleccions perquè no es va presentar cap candidatura. En tretze municipis no hi havia cap coincidència entre candidats a les cambres agràries i candidats a regidors. En dotze pobles sí que hi ha algunes coincidències. Comparant les candidatures a les cambres agràries de 1978 i les candidatures a les eleccions municipals de 1979 trobem les següents similituds. En candidatures independents hi ha deu coincidències. En les candidatures de Convergència i Unió hi havia set persones. I en les candidatures del PSC, de la UCD i de l'Acció Municipal Democràtica, dos respectivament en cada partit polític. Per tant, podem afirmar que la UCD no se'n beneficià de les eleccions a les Cambres Agràries com a banc de proves dels seus candidats. Cal dir que el paper de la Unió de Pagesos enfront aquestes eleccions va ser important perquè fossin fracassades, ja que es va registrar un 88,50% d'abstenció.

El dia 3 d'abril de 1979 es van celebrar les eleccions municipals. En la comarca de l'Alt Penedès es va formar seixanta-cinc candidatures diferents, agrupades en candidatures independents i candidatures de partits. En la formació de les candidatures per a les eleccions municipals es presentaren un total de 778 vuit candidats, dels quals només vint-i-quatre havien format part dels consistoris en temps de la dictadura franquista i del període predemocràtic, és a dir, només el 3,08% eren repetidors. Per la qual cosa es pot afirmar que es va produir una ruptura real en la classe política. D'aquests vint-i-quatre candidats, set formaren part de les candidatures independents, sis en les de Convergència i Unió, cinc en les de Centristes de Catalunya UCD, tres en les d'Acció Municipal Democràtica, dos en les del PSC i una en el Partit del Treball. Dels alcaldes que es tornaren a presentar només dos continuaren sent-ho: Pere Ribé de Torrelavit, per Convergència i Unió, i Emili Pardo de Torrelles de Foix, per la Candidatura Independent Torrellenca. Ribé era alcalde des de 1976 i Pardo des de 1962.

En la comarca de l'Alt Penedès aparegueren un bon nombre de candidatures independents, algunes formades per persones sense adscripció política, però en d'altres de diferent procedència, com en el cas de l'Entesa de Gelida, amb gent vinculada al PSUC, CIU, Comissions Obreres i Unió de Pagesos. La candidatura Democràcia i Progrés de Sant Llorenç d'Hortons, amb militants del PSC, CDC i ERC, independents i de la Unió de Pagesos. Així com la candidatura Alternativa Municipal per Subirats amb un candidat a l'alcaldia independent, el número dos de CIU i el tres del PSC i també amb persones independents. Algunes de les candidatures independents també van servir per camuflar la ideologia de part de la candidatura, o del seu alcaldable, per tal de facilitar la recepció dels vots.

En el conjunt de totes les candidatures a l'Alt Penedès per a les eleccions municipals de l'any 1979 es van presentar 778 persones. La mitjana d'edat era de 41 anys, el 71,82% tenien estudis primaris i es dedicaven a la pagesia majoritàriament. En les candidatures formades pels Centristes de Catalunya UCD és on es troba el percentatge més alt de pagesos, amb el 20,45%. De tots els candidats de l'any 1979, cent noranta-quatre es van tornar a presentar en la mateixa candidatura en les eleccions municipals de 1983; vuitanta-dos canviaren de partit; i cinc-cents dos desaparegueren del panorama polític, és a dir, el 64,52%.

Cal tenir en compte el paper que va jugar també l'electorat procedent de fora de Catalunya. La immigració arribada els anys 1960 i 1970, obrera i amb identitat de classe. Per aquest motiu, no ens ha d'estranyar que en municipis industrialitzats i amb població immigrant com Gelida i Santa Margarida i els Monjos les forces polítiques d'esquerres tinguessin una forta presència. A Gelida, l'Entesa, formada per membres del PSUC i de Comissions Obreres, va aconseguir sis regidors, i el Partit del Treball de Catalunya, tres. A Gelida hi havia onze regidories disponibles. A Santa Margarida i els Monjos la candidatura Independents pel Socialisme va resultar guanyadora en les eleccions aconseguint cinc regidors dels onze possibles. En els municipis on el PSC va assolir majoria com a Sant Sadurní d'Anoia i Vilafranca del Penedès també el component obrer va tenir un paper destacat. En el cas dels socialistes, el pacte sorgit del Congrés de la Unitat el juliol de 1978 va provocar que el socialisme català augmentés la seva base electoral amb els vots procedents de simpatitzants del PSOE.

Una de les hipòtesis de treball era comprovar si es produïen continuïtats o ruptures en les polítiques locals i en l'acció de govern que els nous ajuntaments democràtics realitzaren a partir de l'abril de 1979. Per a fer-ho, s'analitzaren els següents àmbits d'actuació municipal: obres i urbanisme, recursos humans, hisenda municipal i cultura.

En les polítiques urbanístiques es van produir ruptures en els plantejaments d'obres públiques i de planejament. En relació a les obres, els ajuntaments es posaren mans i mànigues en dotar d'infraestructures bàsiques com l'aigua potable corrent a les cases i el seu subministrament, el clavegueram, la depuració de les aigües brutes i la pavimentació dels carrers, per tal d'oblidar per sempre més el fang als carrers dels municipis. En alguns pobles però ja s'havien realitzat algunes obres en aquest sentit, però va ser gràcies a l'impuls dels nous ajuntaments sorgits l'abril de 1979 que es van realitzar aquests projectes.

Respecte al planejament urbanístic es posaren límits a plans parcials realitzats o previstos fins aquell moment que provocaven creixements desmesurats de les poblacions i els polígons industrials. Això va ser possible gràcies a la nova llei del sòl. La Generalitat de Catalunya provisional va creure adient que tots els municipis tinguessin planejament i en facilità que es dugués a terme. Per exemple, subvencionaven el cinquanta per cert del cost de la seva redacció.

Els diferents equips que redactaren els plans generals i les normes subsidiàries tenien present que calia conservar el Penedès i els seus elements idiosincràtics com el seu paisatge urbà, amb nuclis al voltant d'un carrer o carretera, i el paisatge agrícola on la vinya hi és present de manera extensiva des del segle XVIII. Per aquest motiu, també hi va haver una gran oposició a la instal·lació d'una presó i una caserna a Subirats, un dels termes municipals més grans de Catalunya.

Els nous ajuntaments treballaren per incrementar els seus ingressos, actualitzant les ordenances fiscals –que en alguns ajuntaments feia anys que no ho realitzaven. També es crearen de noves, es van establir taxes i preus públics per ingressar diners per nous serveis fruit de les obres, com els d'aigua i clavegueram. En el cas de Vilafranca també se'n creà un de nou: el preu d'accés a espectacles al teatre de Cal Bolet que l'ajuntament havia adquirit.

La hisenda municipal era un dels objectius principals per fer front un cop la nova classe política arribà als ajuntaments. També augmentaren les aportacions procedents d'altres administracions, ja que l'Estat va incrementar la seva participació en el finançament.

Igualment, en relació als recursos humans dels ajuntaments, s'actualitzaren en alguns casos els sous dels funcionaris i incorporaren per mitjà de contractes per obra i servei a tota una sèrie de professionals que la llei no els permetia tenir en plantilla, perquè fins al 1979 els ajuntaments funcionaven com uns ens administratius –hom ha dit com una gestoria. A partir d'aquella data els ajuntaments començaren a fer política. Per aquest motiu, necessitaren cobrir les seves mancances amb la contractació de monitors d'esports per a les escoles, d'auxiliars administratius, arquitectes i enginyers, paletes i electricistes, i en el cas de Vilafranca del Penedès també personal per a les llars d'infants municipals que es posaren en funcionament.

El que no canvià gaire en la majoria de municipis de l'Alt Penedès van ser les polítiques culturals. En els pobles acostumaven en el camp de cultura a limitar-se a subvencionar part de la festa major amb el pagament de trofeus o del castell de focs que organitzaven les societats i entitats locals. Però no en tots els municipis va ser així. En alguns apostaren per crear casals de cultura i biblioteques com a Gelida, Sant Quintí de Mediona i Vilafranca, per posar alguns exemples, A Sant Sadurní i Vilafranca optaren fer col·leccions de publicacions d'àmbit local. S'ha d'advertir que molt sovint el regidor de cultura també ho era d'educació. En aquest darrer camp es feren alguns projectes com l'adequació d'escoles públiques i, en el cas de Sant Sadurní, l'Institut Intermunicipal amb gestió de diversos municipis de la comarca.

Per tant, es podria afirmar que hi ha ruptura en les polítiques d'urbanisme, d'hisenda i de recursos humans en els ajuntaments, però hi ha continuïtat majoritàriament en els pobles de l'Alt Penedès pel que fa a la cultura. A més, sovint la inversió en cultura era intangible i les obres i l'urbanisme, on es va produir una ruptura en l'acció política, sí que era visible, amb aigua corrent, clavegueres, voreres i asfalt als carrers.

Finalment, els nous ajuntaments emprengueren polítiques de memòria, amb un simbolisme important com la supressió de la denominació dels carrers amb noms propis de la dictadura i l'eliminació o trasllat als cementiris de creus o plaques

commemoratives als caiguts. També amb la recuperació i retorn del patrimoni immoble que havien estat confiscats de diverses entitats. Un exemple clar va ser la restitució de l'edifici de l'Ateneu als antics socis a Sant Sadurní d'Anoia.

Cada municipi va desenvolupar la seva pròpia dinàmica del procés de transició i no es produïren contagis amb altres municipis. Per tant, cada municipi era autònom en l'aspecte de moviments socials i polítics. Hi havia contactes, però no contagis. Però un cop constituïts els ajuntaments democràtics el panorama va canviar, on si es produïren contagis. La Diputació de Barcelona va jugar un paper important. A partir de la seva estructura i de les polítiques que va promoure d'ajut i cooperació amb els municipis de la província, i mitjançant les diverses línies de subvencions, va articular els municipis. Més enllà de la Diputació de Barcelona també van tenir un paper important les entitats municipalistes creades pels ajuntaments. La Federació Catalana de Municipis va ser creada el 1981 per cent setanta-set ajuntaments i l'Associació Catalana de Municipis el mateix any per cent quatre. Les associacions municipalistes jugaren un paper important d'assessorament als ajuntaments i creant polítiques comunes, gràcies sobretot pels contactes que feien els alcaldes de diferents pobles en les reunions. A la Federació de Municipis s'hi van adherir a l'Alt Penedès els ajuntaments de Les Cabanyes, Castellví de la Marca, Sant Sadurní d'Anoia, Vilafranca del Penedès i Vilobí del Penedès, tots ells governats pel PSC. A l'Associació Catalana de Municipis ho van fer els ajuntaments de Font-rubí, Puigdàlber, Sant Cugat Sesgarrigues i Santa Fe del Penedès, governats per Convergència i Unió, Acció Municipal Democràtica i candidatures independents.

En la primera etapa d'ajuntaments democràtics, entre 1979 i 1983, no es detecta una professionalització política dels regidors, és a dir, no disposaven d'una dedicació exclusiva. El que sí que succeí va ser que els regidors començaren a cobrar per assistència als plens i també en alguns municipis els quilometratges en els desplaçaments fora del municipi. El fenomen del polític professional vindria més endavant.

La nova classe política en l'àmbit municipal també va participar en altres comicis. Per exemple, en les eleccions generals de 1979, que tingueren lloc un mes abans de les municipals, foren candidats de la comarca José Ballester, dels Centristes de Catalunya UCD, que seria candidat a l'alcaldia de Vilafranca; el convergent Josep

Maria Rafecas, també candidat a l'alcaldia per la coalició nacionalista anà a llista de CIU al Congrés dels Diputats; Agustí Villarroya en el Partit del Treball de Catalunya; Jordi Cuyàs en el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN); i Manuel Somoza Barreriro en el Moviment Comunista de Catalunya. Cap d'ells va ser elegit diputat. Cap d'aquests tres darrers va formar part d'alguna candidatura municipal.

A les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, els polítics locals començaren a nodrir les candidatures que es presentaren per la circumscripció electoral de Barcelona. Al PSC hi anaren dos: Esteve Tomàs Torrens i Ventura Colado Sánchez. A Convergència i Unió, Pere Parera Cartró i Antoni Raventós Marich. Pel PSUC, Fèlix Plantalech Batlle i Andreu Retamal. Per Esquerra Republicana de Catalunya, Ramon Viñals Soler, Pere Vidal Marimon i Jordi Salvador Roig. Al Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional, Teresa Baqués Esteva, Conxita Colet Alas, Montserrat Rios Rallé, Manuel Salvador Córdoba i Jordi Cuyàs Soler. A Solidaritat Catalana Carles de Moy i de Prat i Carles de Moy Borrull. I en la Candidatura d'Unitat pel Socialisme Agustí Villarroya Serafini i Manuel Somoza Barreiro. Dels divuit candidats només cinc eren regidors.

Només en sortiren escollits dos diputats al Parlament: el socialista Esteve Tomàs, de Vilafranca, que no era ni regidor ni tampoc havia format part de la llista electoral de les municipals de 1979, i el convergent Pere Parera Cartró, de Gelida, regidor per la candidatura independent de l'Entesa de Gelida, i que el 1983 es convertiria en alcalde de la població. Cal dir que tots dos diputats tenien en comú que formaven part de la Unió de Pagesos. El primer com a tècnic i l'altre com a pagès.

En els estudis sobre la transició realitzats fins a l'actualitat, majoritàriament el municipalisme democràtic havia quedat bandejat. En els darrers temps podem comprovar com aquest fenomen va en regressió. Amb les noves recerques, per exemple, es pot afirmar que amb les polítiques municipals es va produir una ruptura a l'hora de pensar i executar iniciatives polítiques. Però que en la política general aquesta ruptura no es va produir fins més tard.

Per exemple, el PSOE va guanyar les eleccions i governar a Espanya el 1982, no pas el 1977 ni el 1979. I en algunes de les polítiques estatals es va continuar amb el programa iniciat feia anys, i fins i tot s'accelerà. Per exemple, en la política exterior es treballà per profundament per tal d'ingressar en la Comunitat Econòmica Europea.

I no s'ha d'oblidar la classe política. En les candidatures a les eleccions generals de 1977, 1979 i 1982 s'hi podien llegir un bon nombre de noms vinculats amb el règim franquista en les candidatures dels Centristes de Catalunya UCD, d'Aliança Popular i, fins i tot, de Convergència i Unió. Només en els municipis petits o en casos excepcionals «d'entrisme municipal», com l'explicat de Vilafranca del Penedès l'any 1973, podem trobar persones antifranquistes i d'esquerres que hagin ostentat càrrecs en els ajuntaments franquistes o predemocràtics, ja que tot sovint «no hi ha més cera que la crema».

L'Alt Penedès, una comarca integrada per vint-i-set municipis, ha estat l'àmbit espacial per a desenvolupar l'estudi objectiu en aquesta tesi doctoral. Seran necessaris estudis per poblacions i també de comarques per tal de fer comparacions i construir un discurs sobre la transició democràtica des dels pobles, viles i ciutats, on la ciutadania tenia l'opció de participar activament, per un costat, i per l'altre, incidir i rebre de primera mà tot allò que des dels ajuntaments –recordem que és l'administració més propera a la ciutadania- es podia fer.

Per concloure, en la comarca de l'Alt Penedès va tenir rellevància el paper dels capellans i de la pagesia. L'Església va ser un espai d'acolliment i formació espiritual – amb un component clau de justícia social- i la pagesia i el sindicat agrari Unió de Pagesos va ser un element indispensable en la formació de candidats a les eleccions municipals de 1979. Els candidats que professionalment eren pagesos van ser claus per defensar el seu mitjà de subsistència i també per preservar el paisatge penedesenc –ple de vinyes- que ens ha arribat fins avui. Això és gràcies als nous planejaments urbanístics que protegiren el sector agrícola, que es combinà amb l'industrial, acotant els polígons ja creats i desenvolupant de nous però amb les necessitats reals de cada municipi.

9. Agraïments.

Diu la dita en castellà «*De bien nacido ser agradecido*». Els primers que han de rebre un agraïment ben sincer i de tot cor és la meva família: als meus pares Ramón-Luis i Consuelo i al meu germà Pablo. Gràcies per tot. Aquest estiu de 2018 ha estat realment difícil en molts aspectes.

També agrair al meu director de tesi doctoral, Andreu Mayayo Artal per la seva direcció durant aquests anys i les seves correccions i aportacions.

Així també als companys i companyes de doctorat que hem fet camins paral·lels.

Un altre agraïment va destinat a tots aquells que en algun moment m'heu sentit, crec jo que amb entusiasme, parlar de les troballes i anècdotes relacionades amb la tesi doctoral. Gràcies.

Al llarg del treball de recerca he coincidit amb gent que ja coneixia i d'altra de nova. Un agraïment per a les persones que m'he trobat en els arxius dels vint-i-set ajuntaments de la comarca de l'Alt Penedès: arxivers, tècnics de cultura i de patrimoni, secretaris, administratius i auxiliars administratius. La llista de noms seria llarga. I gràcies per donar-me ànims i interessar-se en la meva recerca i els seus possibles resultats.

També haig d'agrair aquelles persones que m'han obert les portes de casa seva i la dels seus records. Gràcies per explicar-me el que van viure al voltant de fa quaranta anys. La llista és la següent i espero no haver-me deixat a ningú. Gràcies també als que m'heu deixat consultar o donada documentació que havien conservat a casa seva durant tants anys, en especial a Josep Giménez Noguera i Anna Gual Casals. Els entrevistats foren

Nom	Municipi
Joan Amat Solé.	Sant Sadurní d'Anoia.
Joan Aguado Masdeu.	Vilafranca del Penedès.
Jordi Biosca Badia.	Vilafranca del Penedès.
Ismael Carbó Sanz.	Vilafranca del Penedès.
Josep Carreras Torrents.	Sant Llorenç d'Hortons.
Miquel Cols Arnan	Subirats.

Ramon Creixell Martí.	Sant Quintí de Mediona.
Jordi Cuyàs Soler.	Vilafranca del Penedès.
Joan Escala Moyès	Sant Cugat Sesgarrigues.
Rosa Escala Moyès	Sant Cugat Sesgarrigues.
Francesca Ferran Carbó.	Vilafranca del Penedès.
Josep Ferret Julià.	Vilafranca del Penedès.
Marcel Gabarró Pallarès.	Sant Sadurní d'Anoia.
Jordi Girona Alaiza.	Santa Margarida i els Monjos.
Jaume Girona Galimany.	Vilafranca del Penedès.
Celina Guijo Lobato.	Vilafranca del Penedès.
Raimon Gusi Amigó.	Vilafranca del Penedès
Francesc Gustems Gumà.	Mediona.
Telm Huguet Martí.	Vilafranca del Penedès.
Montserrat Miralles Figueres.	Vilafranca del Penedès.
Joan Batista Morgades Llobet.	Sant Pere de Riudebitlles.
Àngels Navarro Millares.	Vilafranca del Penedès.
Carles de Porta Pasco	Vilafranca del Penedès.
Pere Domingo Planas Vidal	Vilafranca del Penedès.
Fèlix Plantalech Batlle.	Vilafranca del Penedès.
Pere Rovira Alemany	Torreclavert.
Fèlix Sogas Mascaró.	Vilafranca del Penedès.
Josep Soler Barceló	Sant Martí Sarroca.
Enric Tomàs Guix.	Vilafranca del Penedès.
Esteve Tomàs Torrens.	Vilafranca del Penedès.
Josep Vallès Cuevas.	Pla del Penedès.

Capítol 10. Fonts documentals.

Arxiu de la Diputació de Barcelona.

Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès.

- Arxiu de les Cambres Agràries.
- Arxiu de la Imatge i el So de Vilafranca del Penedès.
- Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles.
- Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona.
- Arxiu Municipal de Torrelavit.
- Arxiu Municipal de Vilafranca del Penedès.
- Junta Electoral de Zona de Vilafranca del Penedès.

Arxiu Municipal d'Avinyonet del Penedès.

Arxiu Municipal de les Cabanyes.

Arxiu Municipal de Castellet i la Gornal.

Arxiu Municipal de Font-rubí.

Arxiu Municipal de Gelida.

Arxiu Municipal de la Granada.

Arxiu Municipal de Mediona.

Arxiu Municipal d'Olèrdola.

Arxiu Municipal d'Olesa de Bonesvalls.

Arxiu Municipal de Pacs del Penedès.

Arxiu Municipal del Pla del Penedès.

Arxiu Municipal de Pontons.

Arxiu Municipal de Puigdàlber.

Arxiu Municipal de Sant Cugat Sesgarrigues.

Arxiu Municipal de Sant Llorenç d'Hortons.

Arxiu Municipal de Sant Martí Sarroca.

Arxiu Municipal de Sant Pere de Riudebitlles.

Arxiu Municipal de Sant Quintí de Mediona.

Arxiu Municipal de Sant Sadurní d'Anoia.

Arxiu Municipal de Santa Fe del Penedès.

Arxiu Municipal de Santa Margarida i els Monjos.

Arxiu Municipal de Subirats.

Arxiu Municipal de Torrelavit.

Arxiu Municipal de Torrelles de Foix.

Arxiu Municipal de Vilobí del Penedès.

Biblioteca de l'Escola de l'Administració Pública de Catalunya.

Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.

- Fons Josep Giralt Raventós.

Biblioteca de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona.

Biblioteca Municipal de Gelida.

Biblioteca Municipal de Santa Margarida i els Monjos.

Biblioteca Torras i Bages de Vilafranca del Penedès.

Centre de Documentació de Vinseum.

- Fons Josep Giralt Raventós.

Capítol 11. Bibliografia.

ABAITÚA, Carlos. «Mundo rural y cambio social» a *Documentación Social. Revista de estudios sociales y de sociología aplicada*. Núm. 32, *Mundo Rural y cambio social*. Caritas Española, Madrid, 1978, pp.143-160.

ALQUÉZAR, Ramon. «L'allau democràtica (1975-1977). Des del postfranquisme fins el restabliment de la Generalitat preestatutària» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *El Franquisme a Catalunya (1939-1977). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006, pp.148-173.

ANDREU ACEBAL, Marc. «El moviment veïnal, pedrera dels partits i pedra a la sabata del poder» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 1. Mor la Dictadura, neix una il·lusió (1975-1979)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.98-101.

ANDREU ACEBAL, Marc. *Barris, veïns i democràcia. El moviment ciutadà i la reconstrucció de Barcelona (1968-1986)*. L'Avenç SL. Barcelona, 2015.

ANGULO URRIBARI, Javier. *Por unos ayuntamientos democráticos*. Ediciones de la Torre. Madrid, 1977.

ANGULO URRIBARI, Javier. *Municipio, elecciones y vecinos. Por unos ayuntamientos democráticos*. Ediciones de la Torre. Madrid, 1978.

ARACIL, Rafael; SEGURA, Antoni (Eds.). *Memòria de la transició a Espanya i a Catalunya. Volum II. Sindicalisme, gènere i qüestió nacional*. Edicions de la Universitat de Barcelona; Centre d'Estudis Històrics Internacionals. Barcelona, 2001.

ARACIL, Rafael; SEGURA, Antoni (Eds.). *Memòria de la transició a Espanya i a Catalunya. Volum III. La reforma de l'exèrcit i de l'administració local*. Edicions de la Universitat de Barcelona; Centre d'Estudis Històrics Internacionals. Barcelona, 2002.

ARCAS CUBERO, Fernando; GARCÍA MONTORO, Cristóbal. *Andalucía y España. Identidad y conflicto en la Historia Contemporánea*. Fundación Unicaja. Málaga, 2008.

ARNABAT MATA, Ramon (Direcció i guió). «Antifranquisme i Transició» a *Història de Vilafranca*. Vilafranca Televisió; Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 1999 (VHS), 2006 (DVD).

ARNABAT MATA, Ramon (Coord.). *Història de l'Alt i el Baix Penedès, segle XX*. El 3 de vuit. Vilafranca del Penedès, 2000.

ARNABAT MATA, Ramon; VIDAL PLA, Jordi (Coord.). *Història de Vilafranca del Penedès*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 2008.

ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012.

BALCELLS, Albert. «L'Institut Catòlica d'Estudis Socials» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.94-95.

BALLESTER BUSTOS, José. *La perdiz mareada (Del olvido a la memoria)*. Autoedició. Vilanova i la Geltrú, 2006.

BENELBAS, Leon; GARCÍA, Xavier; TUDELA, Joan. *Unió de Pagesos, el sindicat del camp*. 7 x 7 edicions. Barcelona, 1977.

BONET MARTÍ, Jordi; USABART GONZÁLEZ, Gemma. *Guia de govern local*. Icaria editorial SA. Barcelona, 2010.

BORJA, Jordi. *Qué son las asociaciones de vecinos*. Editorial La Gaya Ciencia. Barcelona, 1977.

BORJA, Jordi. «Partidos políticos y participación popular» a DDAA. *Participació, govern i oposició. Quaderns d'Estudis Socials, número 4*. Diputació de Barcelona. Barcelona, 1983, pp.9-26.

BOTEY VALLÈS, Jaume. «Església i moviments de resistència antifranquista a Catalunya» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la*

CCEPC. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012, pp.265-286.

BUSQUETS GRAU, Joan; FONT ARELLANO, Antonio; GÓMEZ ORDÓÑEZ, José-Luis. *Pla general de Vilafranca del Penedès 1979-1981*. Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Direcció General d'Urbanisme. Barcelona, 1992.

CABELLER, Gemma. «El Congrés de Cultura Catalana» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 1. Mor la Dictadura, neix una il·lusió (1975-1979)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.208-209.

CAPELLADES PORRAS, Guillem. *El PSUC a Gelida*. Treball de Recerca de Batxillerat. Gelida, 2012.

Código de Régimen Local. Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado. Madrid, 2018.

COLOMER, Josep Maria. *Assemblea de Catalunya*. Editorial Avance SA. Barcelona, 1976.

COLOMER CALSINA, Josep Maria. *Els estudiants de Barcelona sota el franquisme*. Editorial Curial. Barcelona, 1978.

CAPO, J; BARAS, M; BOTELLA, J; COLOMÉ, G. «La formación de una élite política local» a *Revista de Estudios Políticos*, número 59, gener-març 1988. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid, 1988. pp.199-223.

CAPO GIOL, Jordi. «La elite política local en España» a *Revista de Estudios Políticos*, número 76, abril-juny 1992, pp.127-143.

CORTÉS, Gabriel; ISLA, Maria del Mar; PARELLADA, Martí. *Guanyem el futur. Sant Sadurní d'Anoia: atur i perspectives de creixement*. Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 1982.

DOMÈNECH SEMPERE, Xavier. *Cambio político y movimiento obrero bajo el franquismo. Lucha de clases, dictadura y democracia (1939-1977)*. Icaria editorial SA. Barcelona, 2012.

DOMÈNECH SEMPERE, Xavier. «Antifranquisme, catalanisme i canvi polític (1956-1977)» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012, pp.287-307.

DDAA. «Dossier: L'Assemblea de Catalunya (1971-1977): el catalanisme popular antifranquista» a *L'Avenç*, núm. 42, novembre de 1981. L'Avenç SA. Barcelona, 1981.

DDAA. *Participació, govern i oposició. Quaderns d'Estudis Socials, número 4*. Diputació de Barcelona. Barcelona, 1983.

DDAA. *La Granada. Tradició i progrés*. Ajuntament de la Granada; Edicions i Propostes Culturals Andana. Vilafranca del Penedès, 2007.

DOMÈNECH SEMPERE, Xavier. *Cambio político y movimiento obrero bajo el franquismo. Lucha de clases, dictadura y democracia (1939-1977)*. Icaria editorial, SA. Barcelona, 2012.

DOMÈNECH SEMPERE, Xavier. «Antifranquisme, catalanisme i canvi polític (1956-1977)» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012, pp.287-307.

DUSCH PLANA, Montserrat. «El naixement del nou sistema polític. Les primeres eleccions democràtiques. La Constitució del 1978. La resposta a les reivindicacions dels nacionalismes històrics» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *El Franquisme a Catalunya (1939-1977). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006, pp.180-205.

DUCH PLANA, Montserrat. *¿Una ecología de las memorias colectivas? La transición española a la democracia revisitada*. Editorial Milenio. Lleida, 2014.

DUELO, Gerardo. *Diccionario de grupos, fuerzas y partidos políticos españoles*. Editorial La Gaya Ciencia. Barcelona, 1977.

ENCINAS RODRÍGUEZ, David. «El final del régimen franquista y los ayuntamientos: el colapso legal y la difícil convivencia del consistorio vallisoletano con la democracia» a *La transición a la democracia en España. Historia y fuentes documentales. Actas de las VI Jornadas de Castilla La Mancha sobre investigaciones en archivos*. ANABAD. Guadalajara, 2004.

ESTEFANÍA, Joaquín. «La Transición realmente existe y la Transición perfecta» a PRADERA, Javier. *La transición española y la democracia*. Fondo de Cultura Económica. Madrid, 2014.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Las elecciones de abril de 1979 en Almería: la democratización de los municipios» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael. *II Congreso Internacional Historia de la Transición en España. Los inicios del proceso democratizador*. Universidad de Almería. Almería, 2005.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Problemática local y protesta ciudadana durante la transición democrática a través de la prensa diaria: Almería, 1975-1979» a QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos; GARCÍA RUIZ, Carmen R. *III Congreso Internacional Historia de la Transición en España. El papel de los medios de comunicación*. Universidad de Almería. Almería, 2007, pp.107-121.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «Las elecciones municipales del tardofranquismo en Almería: ¿representatividad o ficción?» a NAVAJAS ZUBELDÍA, Carlos; ITURRIAGA BARCO, Diego. *Crisis, dictaduras, democracia. I Congreso Internacional de historia de nuestro tiempo*. Universidad de la Rioja. Logroño, 2008, pp.267-278.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «La transición y los municipios andaluces: el Ayuntamiento de Almería» a *XII Congreso sobre el Andalucismo Histórico*. Fundación Blas Infante. Sevilla, 2008, pp.353-368.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica; MARTOS CONTRERAS, Emilia; NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos; QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael. *VI Congreso Internacional Historia de la Transición en España: Las Instituciones*. Universidad de Almería. Almería, 2015.

FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica, MARTOS CONTRERAS, Emília. (eds). *Historia de la Transición en España. Democracia y mundo rural*. Universidad de Almería, 2017.

FERNÁNDEZ AMOR, José Antonio. *Sóc regidor d'hisenda, i ara què? Les principals 150 preguntes*. Associació Catalana de Municipis. Barcelona, 2015.

FOLGUERA, Pilar; PEREIRA CASTAÑARES, Juan Carlos; GARCÍA GARCÍA, Carmen; IZQUIERDO MARTÍN, Jesús; PALLOL TRIGUEROS, Rubén; SÁNCHEZ GARCÍA, Raquel; SANZ DÍAZ, Carlos; TOBOSO SÁNCHEZ, Pilar. (Cords.). *Pensar con la historia desde el siglo XXI. Actas del XII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. Universidad Autónoma de Madrid, 2015.

Font-rubí, 10 anys democràtics. Ajuntament de Font-rubí. Font-rubí, 1989.

GIRONA GALIMANY, Jaume. *Santa Margarida i els Monjos. Una història recent. L'activitat municipal 1979-1987*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1987.

GIRONA GALIMANY, Jaume. 1979. *Les primeres eleccions municipals democràtiques*. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa MArgarida i els Monjos, 1989.

GOMÀ, Ricard; SUBIRATS, Joan (coords.). *Políticas públicas en España. Contenidos, redes de actores y niveles de gobierno*. Editorial Ariel SA. Barcelona, 1998.

GONZÁLEZ MADRID, Damián A.; ORTIZ HERAS, Manuel; PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio. *La Historia, lost in traslation? Actas del XIII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. Ediciones de la Universidad de Castilla la Mancha. Cuenca, 2017.

GRUP NO ALINEATS MEMBRES DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA. *Els partits polítics en la Catalunya d'Avui*. Edicions Catalunya, 1974.

HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. *La construcción de la democracia en el campo 1975-1988: el sindicalismo agrario socialista en la transición española*. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Madrid, 2007.

HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Otra lectura de la Transición posible. La democratización del mundo rural (1975-1982)» a *Ayer. Revista de Historia*

Contemporánea, núm. 74. Asociación de Historia Contemporánea. Madrid, 2009, pp.219-240.

HERRERA GONZÁLEZ DE MOLINA, Antonio. «Los procesos de democratización durante la Transición española. Viejos debates, nuevas propuestas» a *Historia Social*, núm. 71. UNED. València, 2011.

JULIÁ, Santos. «La culpa, a la transición» a *El País*, 1 d'octubre de 1995.

JULIÁ, Santos. *Transición. Historia de una política española (1937-2017)*. Galaxia Gutenberg. Barcelona, 2017.

La transición a la democracia en España. Historia y fuentes documentales. Actas de las VI Jornadas de Castilla La Mancha sobre investigaciones en archivos. ANABAD. Guadalajara, 2004.

LLORAC SANTIS, Salvador. *Pacs del Penedès. Un municipi en harmonia amb la natura*. Ajuntament de Pacs del Penedès. Pacs del Penedès, 2003.

LLORAC SANTIS, Salvador. *L'esperit de l'Ateneu Agrícola de Sant Sadurní d'Anoia*. Ateneu Agrícola i Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 2008.

MARGARIT TAYÀ, Antoni; SOLÉ BORDES, Joan; MIRET VIA, Antoni. *Episodis de la història de Sant Cugat Sesgarrigues*. Editen els autors. Sant Cugat Sesgarrigues, 1999.

MARÍN CORBERA, Martí. «Franquismo y poder local. La puesta en marcha de la democracia orgánica municipal en la Cataluña urbana, 1945-1957» a TUSELL GÓMEZ, Javier. *El régimen de Franco, 1936-1975: política y relaciones exteriores*. UNED. Madrid, 1993.

MARÍN CORBERA, Martí. *Els ajuntaments franquistes a Catalunya. Política i administració municipal, 1938-1979*. Pagès editors, SL. Lleida, 2000.

MARINERO PERAL, Ángel María. *Código de Derecho Urbanístico estatal*. Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado. Madrid, 2018.

MÁRQUEZ CRUZ, Guillermo. «Gobernabilidad local en España» a *Política y Sociedad*, vol. 47, número 3. Universidad Complutense de Madrid, 2010, pp.37-66.

MARTÍN GARCÍA, Óscar. «Caracterización de la élite política local en el núcleo urbano. Albacete tras las municipales del 79» a *La transición a la democracia en España. Historia y fuentes documentales. Actas de las VI Jornadas de Castilla La Mancha sobre investigaciones en archivos*. ANABAD. Guadalajara, 2004.

MARTÍNEZ, Francisco. «L'associacionisme veïnal» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.100-101.

MASSOT MUNTANER, Josep. *Els creadors del Montserrat modern. Cent anys de servei a la cultura catalana*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1979.

MAYAYO ARTAL, Andreu. *De pagesos a ciutadans. Cent anys de sindicalisme i cooperativisme agraris a Catalunya 1893-1994*. Editorial Afers. Catarroja, 1995.

MAYAYO ARTAL, Andreu. *La ruptura catalana*. Editorial Afers. Catarroja, 2002.

MAYAYO ARTAL, Andreu. «La democràcia arriba als ajuntaments» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.208-221.

MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *Catalunya durant el franquisme*. Editorial Empúries. Barcelona, 1999

MOLINERO, Carme (Ed.). *La Transición, treinta años después. De la dictadura a la instauración y consolidación de la democracia*. Ediciones Península. Barcelona, 2006.

MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere (Coords). *Construint la ciutat democràtica. El moviment veïnal durant el tardofranquisme i la transició*. Icària editorial, SA. Barcelona, 2010.

MOLINERO, Carme; YSÀS, Pere. *La cuestión catalana. Cataluña en la transición española*. Editorial Crítica. Barcelona, 2014.

MONEDERO, Juan Carlos. *La transición contada a nuestros padres*. 6a edició. Los Libros de la Catarata. Madrid, 2017.

MORAL, Sixte; FARRÉ, Ramon. *Malgrat tot, avançavem*. El cep i la Nansa. Vilanova i la Geltrú, 1981.

MORENO CLAVERÍAS, Belén. *Veus de dones II. El franquisme a l'Alt Penedès*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 2006.

MUNTANER PASCUAL, Josep Maria. *Sant Sadurní d'Anoia i l'Alt Penedès*. Banco de Expansión Comercial. Barcelona, 1989.

NADAL FARRERAS, Joaquim «Las instituciones catalanas y la decepción autonómica» a QUIROSA-CHEYROUZE; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder y Transición en España. Las instituciones políticas en el proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2017, pp.195-209.

NAVAJAS ZUBELDÍA, Carlos; ITURRIAGA BARCO, Diego. *Crisis, dictaduras, democracia. I Congreso Internacional de historia de nuestro tiempo*. Universidad de la Rioja. Logroño, 2008.

NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos. «El papel de las Cámaras Agrarias en el proceso de democratización rural en Andalucía» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica (Eds). *Movimientos sociales e instituciones locales en la transición. La lucha por la democracia en la Andalucía rural*. Los Libros de la Catarata, Madrid, 2017, pp.29-59.

NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos. «Las elecciones de 1978 en las Cámaras Agrarias andaluzas y sus repercusiones políticas» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica (Eds). *Movimientos sociales e instituciones locales en la transición. La lucha por la democracia en la Andalucía rural*. Los Libros de la Catarata, Madrid, 2017, pp.182-219.

NÚÑEZ SEIXAS, Xosé Manuel; GÁLVEZ MUÑOS, Lina; MUÑOZ SORO, Javier. *España en democracia, 1975-2011*. Editorial Crítica; Marcial Pons. Barcelona, 2017.

OBIOLS, Raimon. *El mínim que es pot dir. Memòries polítiques*. RBA La Magrana. Barcelona, 2013.

ORTEGA LÓPEZ, Teresa María; BAENA LUQUE, Eloísa. *Actas del IX Encuentro Internacional de Investigadores del Franquismo. 80 años de la Guerra Civil Española*.

Fundación Estudios Sindicales y Cooperación de Andalucía; Consejería de la Presidencia, Administración Local y Memoria Democrática. Sevilla, 2017.

ORTIZ HERAS, Manuel. *La transición se hizo en los pueblos. El caso de la provincia de Albacete*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2016.

PAGÈS, Pelai (Dir). *La transició democràtica als Països Catalans. Història i memòria*. Publicacions de la Universitat de València. València, 2005.

PALLARÈS, Francesc. «Las políticas públicas: el sistema político en acción» a Revista de Estudios Políticos, número 62, octubre-diciembre 1988. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid, 1998, pp.141-162.

PÉREZ LEDESMA, Manuel. «Nuevos y viejos movimientos sociales en la transición» a MOLINERO, Carme (Ed.). *La Transición, treinta años después. De la dictadura a la instauración y consolidación de la democracia*. Ediciones Península. Barcelona, 2006, pp.117-151.

PÉREZ LUQUE, Antonio. *La provisión y pérdida de los puestos de trabajo de las corporaciones locales*. El Consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados; La Ley-Actualidad, SA. Madrid, 2005.

PRADERA, Javier. *La transición española y la democracia*. Fondo de Cultura Económica. Madrid, 2014.

PRESTON, Paul. *Franco. Caudillo de España*. Editorial Grijalbo. Barcelona, 2002.

PUJOL, Jordi. *Memòries. Història d'una convicció (1930-1980)*. 6ª edició. Editorial Proa. Barcelona, 2008.

QUEROL ROVIRA, Carles. *Retrats. Crònica il·lustrada de Sant Sadurní d'Anoia, 1865-1997*. Ramon Nadal, editor. Vilafranca del Penedès, 1998.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael. *II Congreso Internacional Historia de la Transición en España. Los inicios del proceso democratizador*. Universidad de Almería. Almería, 2005.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Historia de la Transición Española. Los inicios del proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2007.

QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael; NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos; GARCÍA RUIZ, Carmen R. *III Congreso Internacional Historia de la Transición en España. El papel de los medios de comunicación*. Universidad de Almería. Almería, 2007.

QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael. «La democratización del poder local en la Transición» a ARCAS CUBERO, Fernando; GARCÍA MONTORO, Cristóbal. *Andalucía y España. Identidad y conflicto en la Historia Contemporánea*. Fundación Unicaja. Málaga, 2008.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael. *Abril de 1979: la democracia llega a los pueblos*. Instituto de Estudios Almerienses. Almería, 2009.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder local y transición a la democracia en España*. Centro de Estudios Municipales y de Cooperación Internacional; Diputación de Granada. Granada, 2010.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Los partidos en la Transición. Las organizaciones políticas en la construcción de la democracia española*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2013.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica (Eds). *Movimientos sociales e instituciones locales en la transición. La lucha por la democracia en la Andalucía rural*. Los Libros de la Catarata, Madrid, 2017.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder y Transición es España. Las instituciones políticas en el proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2017.

QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. «La necesaria transformación institucional» a QUIROSA-CHEYROUZE, Rafael; FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica. *Poder y Transición es España. Las instituciones políticas en el proceso democratizador*. Biblioteca Nueva. Madrid, 2017, pp.11-19.

RIBAS BERTRAN, Antoni. *1979-1989 Aquests deu anys*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 1989.

RIGOL ORDI, Ramon. «Pla General: urbanisme de progrés» a *Sant Sadurní d'anoia. Fires i festes 1982*. Comissió de Festes Populars; Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 1982, p. s/n.

ROMEU ALEMANY, Antoni. *De tretze en tretze: l'ajuntament i els regidors de Sant Sadurní al llarg del segle XX*. El 3 de vuit. Vilafranca del Penedès, 2001.

SÁNCHEZ-TERÁN, Salvador. *La Transición. Síntesis y claves*. Editorial Planeta SA. Barcelona, 2008.

SANCHO PARÍS, Daniel. *Sindicat Agrícola Cooperatiu de Sant Cugat Sesgarrigues*. Ajuntament de Sant Cugat Sesgarrigues i Editorial Pagès SL. Sant Cugat Sesgarrigues, 2007.

SANCHO PARÍS, Daniel. *Trenta-cinc anys d'Òmnium Cultural a l'Alt Penedès, 1975-2007*. Òmnium Cultural, delegació de l'Alt Penedès. Vilafranca del Penedès, 2008.

SANCHO PARÍS, Daniel. «La immigració contemporània a Santa Margarida i els Monjos del 1919 al 2008» a SANTESMASES OLLÉ, Josep. *Els processos migratoris a les terres de parla catalana. De l'època medieval a l'actualitat. Actes del VII Congrés de la CCEPC*. Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Federació d'Instituts Comarcals del País Valencià; Universitat de València; Acció Cultural del País Valencià; Cossetània Edicions. Valls, 2009, pp.523-531.

SANCHO PARÍS, Daniel. «El ciment als Monjos, motor econòmic de la població» a *Penedès Econòmic* núm. 1, maig de 2011.

SANCHO PARÍS, Daniel. «El moviment de resistència antifranquista a Vilafranca del Penedès i l'Alt Penedès» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012, pp.225-236.

SANCHO PARÍS, Daniel. «L'Associació de Veïns Penyafel de Santa Margarida i els Monjos, exemple de la lluita veïnal a un municipi de l'Alt Penedès» a ARNABAT MATA, Ramon; SANTESMASES OLLÉ, Josep (Eds). *1960-1980. Transicions canvis a les terres de parla catalana. Actes del VIII Congrés de la CCEPC*. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner; Cossetània edicions. Valls, 2012, pp.559-610.

SANCHO PARÍS, Daniel. «Los movimientos antifranquistas en Vilafranca del Penedès y Santa Margarida i els Monjos (Barcelona): dos modelos para el cambio democrático» a FOLGUERA, Pilar; PEREIRA CASTAÑARES, Juan Carlos; GARCÍA GARCÍA, Carmen; IZQUIERDO MARTÍN, Jesús; PALLOL TRIGUEROS, Rubén; SÁNCHEZ GARCÍA, Raquel; SANZ DÍAZ, Carlos; TOBOSO SÁNCHEZ, Pilar. (Cords.). *Pensar con la historia desde el siglo XXI. Actas del XII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. Universidad Autónoma de Madrid, 2015, pp.5041-5058.

SANCHO PARÍS, Daniel. «La institucionalización de la oposición antifranquista en Vilafranca del Penedès: de la formación de los partidos políticos a las candidaturas municipales de 1979» a FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica; MARTOS CONTRERAS, Emilia; NAVARRO PÉREZ, Luis Carlos; QUIROSA-CHEYROUZE MUÑOZ, Rafael. *VI Congreso Internacional Historia de la Transición en España: Las Instituciones*. Universidad de Almería. Almería, 2015, pp.449-468.

SANCHO PARÍS, Daniel. «La Transición democrática en tres pueblos del Penedès: Mediona, Sant Pere de Riudebitlles y Sant Quintí de Mediona (Barcelona)» a ORTEGA LÓPEZ, Teresa María; BAENA LUQUE, Eloísa. *Actas del IX Encuentro Internacional de Investigadores del Franquismo. 80 años de la Guerra Civil Española*. Fundación Estudios Sindicales y Cooperación de Andalucía; Consejería de la Presidencia, Administración Local y Memoria Democrática. Sevilla, 2017, pp.217-225.

SANCHO PARÍS, Daniel. «Los movimientos sociales en el proceso democratizador en Vilafranca del Penedès (1975-1979)». *Congreso Internacional La España actual. Cuarenta años de historia (1976-2016)*. Cadis, del 10 al 12 de maig de 2017. Asociación de Hidtoriadores del Presente; Asociación de Historia Actual. Pendent de publicació.

SANCHO PARÍS, Daniel. «El mundo rural durante la transición democrática en la comarca del Alt Penedès (Barcelona). Conflictividad y sociabilidad» a FERNÁNDEZ AMADOR, Mónica, MARTOS CONTRERAS, Emília. (eds). *Historia de la Transición en España. Democracia y mundo rural*. Universidad de Almería, 2017, pp.417-433.

Santa Margarida i els Monjos. Vint anys d'ajuntaments democràtics. Vint anys al costat dels ciutadans. Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos. Santa Margarida i els Monjos, 1999.

SANTANA GONZÁLEZ, Juan Antonio. «Que todo cambie para que todo siga igual: la Hermandad/Cámara Agraria de Vera (Almería) en transición, 1975-1982» a GONZÁLEZ MADRID, Damián A.; ORTIZ HERAS, Manuel; PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio. *La Historia, lost in traslation? Actas del XIII Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. Ediciones de la Universidad de Castilla la Mancha. Cuenca, 2017.

SANTESMASES OLLÉ, Josep (editor). *Volem viure de la terra! Els pagesos en lluita. 1976-1979*. Centre d'Estudis del Gaià. Vila-rodona, 2002.

SANTESMASES OLLÉ, Josep (Ed). *Els processos migratoris a les terres de parla catalana. De l'època medieval a l'actualitat. Actes del VII Congrés de la CCEPC*. Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana - Institut Ramon Muntaner - Federació d'Instituts Comarcals del País Valencià - Universitat de València - Acció Cultural del País Valencià - Cossetània Edicions. Valls, 2009.

SEGURA, Antoni. «L'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Les eleccions al Parlament» a SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2008, pp.222-235.

Senyores i Senyors... Els pregons de la Festa Major de Vilafranca (1963-1995). Edicions El 3 de vuit. Vilafranca del Penedès, 1996.

SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *El Franquisme a Catalunya (1939-1977). Volum 4. La lluita per la democràcia i l'autogovern (1969-1980)*. Edicions 62. Barcelona, 2006.

SOLÉ SABATÉ, Josep Maria; VILLARROYA, Joan (coords). *La Transició a Catalunya (1975-1984). Volum 1. Mor la Dictadura, neix una il·lusió (1975-1979)*. Edicions 62. Barcelona, 2008.

SOLER BECERRO, Josep Maria. *Vilafranca del Penedès 1979-2004. Crònica de 25 anys de democràcia*. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Vilafranca del Penedès, 2005.

SUBIRATS, Joan; VALLÈS, Josep Maria. «Diez años de democracia local (La situación del gobierno local catalán)» a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 67, gener-març 1990. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid, 1990, p.41-91.

SUBIRATS, Joan; GOMÀ, Ricard. «Democratización, dimensiones de conflicto y políticas públicas en España» a GOMÀ, Ricard; SUBIRATS, Joan (coords.). *Políticas públicas en España. Contenidos, redes de actores y niveles de gobierno*. Editorial Ariel SA. Barcelona, 1998, pp.13-20.

TÉBAR, Javier; RISQUES, Manel; MARÍN, Martí; CASANELLAS, Pau. *Gobernadores. Barcelona en la España franquista (1939-1977)*. Editorial Comares. Granada, 2015.

TOMÀS GUIX, Enric. *Els diaris de Vilafranca durant la Transició (1971-1978): els setmanaris Tothom i Penedès*. Institut d'Estudis Penedesencs. Vilafranca del Penedès, 2014.

TRIAS VEJARANO, Juan. «Los resultados de las elecciones legislativas del 15 de junio de 1977 en las Islas Baleares (Un estudio por comarcas y municipios)» a *Revista de Estudios Políticos*, núm. 2, març-abril, 1978. Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Madrid, 1990, p.21-47.

TUSELL GÓMEZ, Javier. *El régimen de Franco, 1936-1975: política y relaciones exteriores*. UNED. Madrid, 1993.

TUSELL GÓMEZ, Javier. *Dictadura franquista y democracia, 1939-2004*. Editorial Crítica SL. Barcelona, 2005.

VALLÈS, Josep Maria. *Ciencia política. Una introducción*. 8a edició. Editorial Ariel. Barcelona, 2012.

VAS RAFAEL, Juanjo. «Evolució dels impostos municipals: 1845-2004» a *Lligall*, número 22. Associació d'Arxivers de Catalunya. Barcelona, 2004, pp.215-259.

XII Congreso sobre el Andalucismo Histórico. Fundación Blas Infante. Sevilla, 2008.

Premsa local.

Cantillepa (Gelida).

El Balcó (Gelida).

El Cep (Sant Sadurní d'Anoia, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Pere de Riudebitlles, Subirats i Torrelavit).

El Martinet (Sant Martí Sarroca).

El Penedès Socialista (Alt Penedès).

El 3 de vuit (Alt i Baix Penedès).

Els que siguem (Vilafranca del Penedès).

Joventut Cristiana (Sant Sadurní d'Anoia, Sant Pere de Riudebitlles i Torrelavit).

L'Ajuntament informa (Vilafranca del Penedès).

La Fura (Alt i Baix Penedès).

Subirats al dia (Subirats).

Tot Sant Sadurní (Sant Sadurní d'Anoia).

Tothom (Vilafranca del Penedès).

Tralla (Vilafranca del Penedès).

12. Annex documental.

Candidatures Eleccions Municipals de 1979.

Butlletí Oficial de la Província de Barcelona, núm. 61, 13 de març de 1979, pp. 7-14; núm. 63, 14 de març de 1979, pp. 14-20; 25 de maig de 1979, p. 9.

Avinyonet del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Capdevila Vendrell (CDC)
- 2 José Solé Massana (CDC)
- 3 Francisca Bonet Torres (CDC)
- 4 Josep Ricart Marcó (Independent)
- 5 Jordi Miquel Milà (Independent)
- 6 Pere Llopart Garriga (CDC)
- 7 Francesc Esteve Marcè (Independent)
- 8 Josep Maria Suria Grau (Independent)
- 9 Miquel Catasús Roig (CDC)

Suplents

- 1 Josep Batet Llopart (Independent)

Electors del Municipi - Independents

- 1 Agustí Ràfols Llopart
- 2 Josep Cuscó Berga
- 3 Juan Reinaldo Alonso
- 4 Josep Massana Gibert
- 5 Lluís Carsi Mestre
- 6 Albert Milà Mallofré
- 7 Joan Massana Solé
- 8 Salvador Carbó Sellarés
- 9 Francesc Esteve Esteve

Suplents

- 1 Antoni Ràfols Vendrell

Candidatura Independent dels Barris d'Avinyonet

- 1 José Martínez Loscos
- 2 Francesc Peixó Sellarés
- 3 Joan Filella Filella
- 4 Joan Ràfols Arnan
- 5 Daniel Ferret Mestre
- 6 Pere Gabern Urgell
- 7 Pere Insensé Piñol
- 8 Josep Raventós Massana
- 9 Montserrat Pujol Mestre

Suplents

- 1 Josep Guilera Vendrell
- 2 José María Aguilaniedo Pena
- 3 Joan Jordi Ràfols Escala
- 4 Eulàlia Casas Castany
- 5 Maria Aguilera Escofet
- 6 Joan Esteve Esteve
- 7 Isidre Febret Castellví
- 8 Joan Piñol Sabaté
- 9 Pere Gabern Ràfols
- 10 Serafi Llopart Massana
- 11 Raimundo Herraiz Herraiz
- 12 Josep Boada Esteve
- 13 Ana Maria Sans Abelló
- 14 Joan Montané Gibert

Les Cabanyes

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Pere Miralles Pedro
- 2 Josep Saumell Martí (Independent)
- 3 Salvador Planas Rovira (Independent)
- 4 Pere Raventós Olivella (Independent)

- 5 Jaume Saumell Amat (Independent)
- 6 Joan Ferrer Beltran (Independent)
- 7 Joan Soler Portas (Independent)

Suplents

- 1 Enric Ferrer Monforte (Independent)

Castellet i la Gornal

Independents de Castellet y Gornal

- 1 Bartomeu Carbó Nin
- 2 Josep Jofré Urgell
- 3 Josep Maria Urpí Batlle
- 4 Joan Puig Ràfols
- 5 Lluís Calvet Masip
- 6 Pere Romeu Malivern
- 7 Pere Casañas Sogas
- 8 Josep Mateu Raventós
- 9 Enric Vallès Fontanals

Suplents

- 1 Manuel Guardia Benach

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Carbó Esteve (Independent)
- 2 Antoni Serra March (Independent)
- 3 Gabino Hernández Martín (Independent)
- 4 Josep Rosell Vallès (Independent)
- 5 Martí Navarro Vallès (Independent)
- 6 Antoni Seve Fabregat (Independent)
- 7 Jacint Rius Carbó (Independent)
- 8 Josep Mirabent Borrell (Independent)
- 9 Gregorio Lagunas Blasco (Independent)

Suplents

- 1 Ramon Figueras Caralt (Independent)

- 2 Josep Ventosa Mañé (Independent)

Castellví de la Marca

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Alas Vallès (Independent)
- 2 Josep Molet Vallès (CDC)
- 3 Josep Ventura Solé (Independent)
- 4 Pere Mateu Janer (Independent)
- 5 Josep Marcé Rovira (Independent)
- 6 Domingo Coll Sans (Independent)
- 7 Jaume Coll Tomàs (Independent)
- 8 Joan Mateu Rosell (Independent)
- 9 Josep Oliva Bolet (Independent)

Suplents

- 1 Josep Bosch Casas (Independent)
- 2 Josepa Pujol Sadurní (Independenta)
- 3 Joan Ràfols Solé (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Pere Casanovas Soler
- 2 Antoni Pros Marlés (Independent)
- 3 Joan Fortuny Solé (Independent)
- 4 Pere Fontanals Arnabat (Independent)
- 5 Joan Puig Pujol (Independent)
- 6 Miguel Gómez Guzmán (Independent)
- 7 Josep Miravent Jané (Independent)
- 8 Josep Maria Estalella Bosch (Independent)
- 9 Josep Morató Lleixa (Independent)

Suplents

- 1 Jaume Estalella Ferrando (Independent)

Font-rubí

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Fidel Pullina Tutusaus (Independent)
- 2 Josep Prats Piñol (Independent)
- 3 Joan Llopart Pons (Independent)
- 4 Pere Olivella Galimany (Independent)
- 5 Joan Maria Ventura Soler (Independent)
- 6 Josep Valls Ferret (Independent)
- 7 Josep Marquès Mestres (Independent)
- 8 Ernest Esteve Esteve (Independent)
- 9 Jacint Rigol Tius (Independent)

Suplents

- 1 Ezequiel Ferret Olivella (Independent)
- 2 Josep Olivella Ferré (Independent)
- 3 Josep Ferret Galimany (Independent)

Independents de Font-rubí

- 1 Jaume Llopart Alemany
- 2 Jordi Bayo Saumell
- 3 Pere Reixach Baqués
- 4 Antoni Saumell Farré
- 5 Antoni Grimau Piñol
- 6 Jaume Gili Piñol
- 7 Blai Casanovas Vives
- 8 Domingo de la Peña Juan
- 9 Jaume Piñol Mestres

Suplents

- 1 Josep Riera Lluch

Gelida

Partit del Treball de Catalunya (PTC)

- 1 José María Calero Rubio
- 2 Lluís Morera Arrufat
- 3 Miguel Barreda Barreda
- 4 Pilar Mata Guillén
- 5 Francesc Alabert Margarit
- 6 Gregorio Reyes Domene
- 7 Juna Rodríguez Domínguez
- 8 Manuel Lafuente López
- 9 Blanca Osés Sobejano
- 10 Francisco Berlanga Santos
- 11 Santiago Navales Dulcet

Suplents

- 1 Josep Morera Navarro
- 2 Anna Maria Morera Arrufat

Agrupació d'Electors Independents Entesa de Gelida

- 1 Rafael Ribé Coma
- 2 Martí Coma Rovira
- 3 Joan Prados Castro
- 4 Joaquim Julià Agustí
- 5 Jordi Carrillo Giralt
- 6 Antonio Manzano Murria
- 7 Pere Ollé Erra
- 8 Josep Anguela Rions
- 9 Joan Roselló Raventós
- 10 Pere Parera Cartró
- 11 Jordi Llavina Ayet

Suplents

- 1 Josep Maria Ferrer Roig
- 2 Antonio Tudela Pallarès

- 3 Josep Esteve Claramunt
- 4 Josep Martí Civit

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Josep Centellas Claramunt (UCC)
- 2 Josep Rovira Pla (UCC)
- 3 Ramon Ferrando Cud (UCC)
- 4 José Antonio Juárez Torres (Independent)
- 5 Andreu Ruiz Ávila (UCC)
- 6 Joan Clanchet Casamitjana (UCC)
- 7 Andreu Rivera López (UDCA)
- 8 Josep Armengol Ferrer (Independent)
- 9 Emilio Julia Tetas (UDCA)
- 10 Jordi Verdiell García (Independent)
- 11 Esteve Vidal Rigol (Independent)

Suplents

- 1 Pere Sayol Gispert (UCD)
- 2 Alfons Romagosa Soler (Independent)
- 3 Dativo Blanco Santos (UCD)
- 4 Josep Romagosa Ros (UCC)
- 5 Rosa Llopart Ortiz (Independent)

La Granada

Convergència i Unió

- 1 Pere Hill Ferrando (Independent)
- 2 Julià Vives Vives (Independent)
- 3 Jaume Garriga Domènech (Independent)
- 4 Ramon Bassas Raurell (Independent)
- 5 Pere Bosch Ferrando (Independent)
- 6 Josep Lluís Vallès Montané (Independent)
- 7 Arsenio Sánchez Quiñones (Independent)
- 8 Josep Maria Cuscó Casanovas (Independent)

9 Ramon Milà Raurell (Independent)

Suplents

1 Maria Teresa Vallès Montané (Independent)

2 Joan Miret Ràfols (Independent)

Entesa Municipal Democràtica

1 Joan Domènech Ferrer

2 Diego Díez de los Ríos Rubio

3 Pere Ciércoles Obiols

4 Josep Antoni Vendrell Baldomero

5 Josep Catasús Domènech

6 Pere Domènech Cuscó

7 Juan Gutiérrez Giménez

8 Josep Catasús Vallès

9 Carles Ventura Torrents

Suplents

1 Josep Maria Salat Piñol

2 Rafael Osuna Pendón

Grup Independent

1 Joan Amatllé Pascual

2 Josep Escoda Romeu

3 Rafael Ferrando Sadurní

4 Fernando Merino Domínguez

5 Cristòfol Marrugat Cuscó

6 Ramon Gallardo González

7 Josep Torres Puig

8 Joan Rovira Villafafila

9 Joan Duran Peña

Mediona

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Jaume Massana Poch (Independent)
- 2 Sebastià Gallego Tiana (Independent)
- 3 Joan Gallego Guarro (Independent)
- 4 Joan Saumell Tutusaus (Independent)
- 5 Jaume Vallès Nadal (Independent)
- 6 Josep Domènech Mongorance (Independent)
- 7 Albert Tutusaus Ventura (Independent)

Suplents

- 1 Quintí Figuerola Gili (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Francesc Gustems Gumà
- 2 Mario Casals Calvet
- 3 Josep Casanella Ventura
- 4 Joan Balada Calaf (Independent)
- 5 Joan Ferret Esteve
- 6 Miquel Solé Bové
- 7 Antoni Mallofré Gustems

Olèrdola

Independents per a Olèrdola

- 1 Josep Inglada Casals
- 2 Pere Pardo Artigas
- 3 Juan José Ribas París
- 4 José Filter Álvarez
- 5 Pere Sellarés Vilanova
- 6 Josep Domènech Escofet
- 7 Juan Vasco Díaz
- 8 Pere Joan Cañas Cañas

9 Joan Hill Tort

Suplents

- 1 Domingo Acedo Lobato
- 2 Jaume Solé Solé
- 3 Alfred Tort Galofré
- 4 Pere Vives Ventura
- 5 Pedro Fernández Cabrera

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Amatller Escofet (CDC)
- 2 Jordi Escardó Rosell (CDC)
- 3 Pere Jordi Tort Anglès (CDC)
- 4 Josep Tort Marcé (Independent)
- 5 Jaume Rovira Font (Independent)
- 6 Antonio Martínez Martínez
- 7 Pere Soler-Hill Soler (Independent)
- 8 Antoni Olivé Palau (Independent)
- 9 Josep Domènech Rovira (Independent)

Suplents

- 1 Jaume Solé Olivé (Independent)
- 2 Pere Clúa Pedrola (Independent)
- 3 Jordi Solé Mateu (Independent)

Entesa d'Independents d'Olèrdola

- 1 Felip Vilella Bru
- 2 Josep Julià Via
- 3 Martí Viñas Amatller
- 4 Pere Valls Clavé
- 5 Josep Mir Vallès
- 6 Marina Vilella Amorós
- 7 Joan Bertran Montané
- 8 Tomás Duque Luengo

9 Josep Almirall Tutusaus

Olesa de Bonesvalls

Agrupació Electors Independents 1

- 1 Lluís Casas Mestres
- 2 Josep Montaner Farigola
- 3 Julià Camps Vilagut
- 4 Nicolau Ros Tutusaus
- 5 Joan Masana Badell
- 6 José García Capilla
- 7 Marià Badell Escala

Suplents

- 1 Lluís Santacana Mitjans

Agrupació Electors Independents 2

- 1 Marià Tutusaus Augé
- 2 Marià Badell Urpí
- 3 Albert Olivella Badell
- 4 Josep Maria Vendrell Fonts
- 5 Joan Sellarés Cuscó
- 6 Francesc Oliva Gil
- 7 Josep Badell Samsó

Suplents

- 1 Jaume Mitjans Solé

Pacs del Penedès

Independents

- 1 Josep Soler Ferrer
- 2 Pere Joan Sadurní Abanilla
- 3 Joan Queraltó Vallès
- 4 Josep Busquets Bargalló

- 5 Joan Tort Santacana
- 6 Joan Arnan Canals
- 7 Enric Alemany Ventura

Pla del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Francesc Cardús Vivó
- 2 Antoni Canals Nadal (Independent)
- 3 Albert Piñol Bonet (Independent)
- 4 Mateu Vaqués Marimon (Independent)
- 5 Claudi Ramon Nadal (Independent)
- 6 Pere Guitart Rosell (Independent)
- 7 Joan Florido Salas (Independent)

Suplents

- 1 Josep Maria Parellada Ventura (Independent)
- 2 Joan Sardà Ferrer (Independent)
- 3 Manuel Donaire Pastor (Independent)
- 4 Abdón Nadal Colomer (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Josep Vallès Cuevas
- 2 Josep Romagosa Rovira (Independent)
- 3 Josep Catasús Torres (Independent)
- 4 Josep Roig Suria (Independent)
- 5 Jaume Romagosa Claramunt (Independent)
- 6 Josep Fontanals Mas (Independent)
- 7 Francesca Romagosa Rovira (Independent)

Suplents

- 1 Joan Grasa Cardús (Independent)
- 2 Jaume Saumell Solé (Independent)
- 3 Maria Immaculada Vallès Cuevas (Independent)

Pontons

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Frederic Segura Dallarès
- 2 Joan Domènech Bargalló (Independent)
- 3 José Sorando Olmos (Independent)
- 4 Pedro Sánchez Lozano (Independent)
- 5 Francesc Segura Serra (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Claudi Roca Pardo
- 2 Josep Vives Escolano (Independent)
- 3 Maria Lourdes Vives Escolano (Independent)
- 4 Jaume Galimany Vallès (Independent)
- 5 Jaume Roca Pardo (Independent)

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Ravell Mateu (Independent)
- 2 Joan Ferrer Sanserrich (Independent)
- 3 Josep Antoni Rosell Ferrer (Independent)
- 4 Llorenç Vallès Segura (Independent)
- 5 Vicenç Tutusaus Puig (Independent)

Puigdàlber

Acció Municipal de Puigdàlber

- 1 Pere Fontanals Baqués
- 2 Raimon Capellades Romeu
- 3 Josep Parellada Torrents
- 4 Diego Rodríguez Mata
- 5 Pere Tutusaus Lluch
- 6 Josep Calaf Mitjans
- 7 Josep Maria Vidal Raventós

Sant Cugat Sesgarrigues

Acció Municipal Democràtica (AMD)

- 1 Joan Sangenis Cortés (Independent)
- 2 Llorenç Llenas Querol (Independent)
- 3 Sebastià Llopart Coral (Independent)
- 4 Jaume Martí Bas (Independent)
- 5 Juan Lozano Milán (Independent)
- 6 Salvador Escudé Sellarés (Independent)
- 7 Josep Maria Gras Surià (Independent)

Suplents

- 1 Ramon Bruguera Domènech (Independent)

Democràcia i Progrés

- 1 Joan Escala Moyès
- 2 Josep Maria Farré Parisi
- 3 Carles Ollé Boada
- 4 Josep Maria Boada Suriol
- 5 Alfonso de la Cruz Salazar
- 6 Antoni Miret Via
- 7 Josep Maria Mallofré Montserrat

Suplents

- 1 Josep Vendrell Farré
- 2 Ramon Heras Barea

Sant Llorenç d'Hortons

Democràcia i Progrés

- 1 Josep Carreras Torrens
- 2 Joan Matas Estrada
- 3 Miguel Sastre García
- 4 Josep Carreras Asbert

- 5 Pere Torrents Sàbat
- 6 Pere Julià Esteve
- 7 Francesc Julià Carreras
- 8 Josep Esteve Carreras
- 9 Tomás Granados Moreno

Agrupació Independent d'Electors (AIE)

- 1 Josep Esteve Canals
- 2 Fèlix Reynes Valen
- 3 Jaume Pujadas Figueras
- 4 Pere Enrich Gibert
- 5 Joan Montserrat Pujadas
- 6 Enric Esteve Bonastre
- 7 Joan Carreras Pujadas
- 8 Josep Carreras Carreras
- 9 Antonio Torrijos Alquézar

Sant Martí Sarroca

Independents

- 1 Joan Rovira Llop
- 2 Xavier Gili Pascual
- 3 Josep Tort Rubio
- 4 Rafael Mayans Torres
- 5 Jaume Torres Costa
- 6 Lluís Bertran Grau
- 7 Ildefonso Hurtado Moreno
- 8 Salvador Sibil Baqués
- 9 Llorenç Cuscó Vidal
- 10 Josep Solé Escofet
- 11 Joan Queraltó Cruset

Sant Pere de Riudebitlles

Agrupació d'Electors de Riudebitlles

- 1 Martí Ribas Cardús
- 2 Juli Vilaseca Alemany
- 3 Joan Romeu Pascual
- 4 Ricard Parellada Busquet
- 5 Pere Creixell Tutusaus
- 6 Joan Olivé Soler
- 7 Jaume Gallego Gallart
- 8 Antonio Vilas Feijoo
- 9 Diego Almanza Giraldo
- 10 Miquel Munné Casas
- 11 Joan Comas Cols

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Antoni Gómez Aliaga
- 2 Josep Maria Torrents Rosés
- 3 Gregorio Rodríguez Trigueros (Independent)
- 4 Agustí Castillo Crespo (Independent)
- 5 Maria Josefa Galofré Azpiroz (Independenta)
- 6 Joan Martí Guasch (Independent)
- 7 Pere Gómez Aliaga (Independent)
- 8 Guiller Rovira Reixach (Independent)
- 9 Joan Pascual Darnius (Independent)
- 10 Amparo Gómez Aliaga (Independenta)
- 11 Ramon Cañiz Llorens (Independent)

Suplents

- 1 Agustí Castillo Orús
- 2 Manuel Pedrosa Conejo (Independent)
- 3 Montserrat Vivó Parellada

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Guillem Cabestany Creixell (Independent)
- 2 Antònia Amat Sabaté (Independenta)
- 3 Joan Carol Parellada
- 4 Josep Subirats Creixell
- 5 Jaume Bordas Esbart (Independent)
- 6 Albert Casany Busquets (Independent)
- 7 Joan Marimon Esteve (Independent)
- 8 Domènech Figueras Creixell
- 9 Joan Bautista Morgades Llobet
- 10 Jaume Boixeda Valls
- 11 Eduald Font Augé

Sant Quintí de Mediona

Independents

- 1 Joaquin Prieto Pardos
- 2 Roser Varias Sonlleua
- 3 Enrique Naval Delgado
- 4 Francisco Chacón Guerrero
- 5 Joan Benedicto Moya
- 6 Josep Mallofré Olivé
- 7 Antoni Vallès Galimany
- 8 Andrés Ramil Ramil
- 9 Joan Vidal Font

Suplents

- 1 Josep Bargalló Llenas
- 2 Joan Cañiz Blanch

Acció Municipal Democràtica (AMD)

- 1 Josep Olivé Mallofré
- 2 Josep Bou Sogas
- 3 Tomàs Montserrat Olivé

- 4 Antoni Busquets Lluch
- 5 Pere Panné Creixell
- 6 Joan Manuel Domènech Martínez
- 7 Joaquim Ramon Freginals
- 8 Josep Salat Poch
- 9 Aniset Montserrat Vergés

Suplents

- 1 Antoni Montserrat Feixes
- 2 Joan Pont Beltran
- 3 Jaume Monera Nadal

Sant Sadurní d'Anoia

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1 Josep Borell Solé
- 2 Francesc Xavier Raventós Raventós
- 3 Salvador Bertran Soler
- 4 Rosa Forns Estruch (Independent)
- 5 Fernando Prieto Martín
- 6 Joan Rosell Mata
- 7 Manuel Saucedo Vázquez
- 8 Juan Naranjo Serrano
- 9 Juan Escobar Verdugo
- 10 Francisco Robles Trujillo
- 11 Enrique Cervantes Antoñeriz
- 12 Lluís Ventosa Maman
- 13 José Muñoz Redón

Suplents

- 1 Joan Quintana Forns
- 2 Aurora Casado Lleixa

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Miquel Cuñat Biosca

- 2 Álvaro Fernández Tomé (Independent)
- 3 Jaume Sabaté Llopart
- 4 Joan Amat Solé (Independent)
- 5 Antoni Ferrer Romeu
- 6 Rosa Montserrat Carreras (Independenta)
- 7 Francesc Ruiz Piqueras
- 8 Pere Samsó Plana (Independent)
- 9 Josep Llucia Arnal
- 10 Josep Ollé Amill (Independent)
- 11 Josep Parera Jordán (Independent)
- 12 Joan Baptista Urquizu Turch
- 13 Narcís Sardà Viladoms

Suplents

- 1 Antoni Romero Bertolín
- 2 Joan Pujada Gimeno

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Carles Querol Rovira
- 2 Marcel Gabarró Pallarès
- 3 Ventura Colado Sánchez
- 4 Joan Formosa Estragués
- 5 Ramon Rigol Ordi
- 6 Sadurní Munné Carbó
- 7 Maria Barberan Torrens
- 8 José Campos Gómez
- 9 Josep Rafecas Carbo
- 10 Albert Puyó Torné
- 11 Benigno Aguilar Case
- 12 Joana Julià Duran
- 13 Juan Ramon Gallardo Campos

Suplents

- 1 Sadurní Montserrat Gassó
- 2 Francisco Pérez Albiol

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i Front Nacional de Catalunya

(FNC)

- 1 Daniel Forns Torelló
- 2 Pere Vàrias Gibert
- 3 José María Lupich Sánchez
- 4 Jordi Salvador Roig
- 5 Josep Maria Morató Franch
- 6 Ramon Gil Borràs
- 7 Juan Baca Serrano
- 8 Francesc Font Busquets
- 9 Ramon Escoriguela Papasseit
- 10 Miquel Rosell Juanhuix
- 11 Domingo Ràfols Tubella
- 12 Salvador Soler Isart
- 13 Francesc Vilalta Pujadas

Santa Fe del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Gil Sánchez
- 2 Fèlix Casan Forns
- 3 Salvador Romeu Martí (Independent)
- 4 Joan Lloret Milà (Independent)
- 5 Immaculada Bosch Montserrat (Independenta)

Santa Margarida i els Monjos

Acció Municipal Democràtica (AMD)

- 1 Joan Cardona Valle
- 2 Joan Carbonell Olmos
- 3 Joan Santacana Andreu
- 4 Maria Pilar Torner Fàbregas

- 5 Ramon Cañís Cusiné
- 6 Josep Palau Sendra
- 7 Jaume Vendrell Estruch
- 8 Dionís Usina Sánchez
- 9 Joan Milà Fuentes
- 10 Josep Cañís Cusiné
- 11 José Trujillo Torres

Suplents

- 1 Àngel Labrador Casañas
- 2 Lluïsa Fontanals Jarque

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Ramon Biosca Teixidó
- 2 Santiago Salinas Alemany
- 3 Josep Ribera Carbó (Independent)
- 4 Josep Bigaire Contreras (Independent)
- 5 Jordi Vidal Ribera (Independent)
- 6 Josep Valls Planas (Independent)
- 7 Joan Solé Pagès (Independent)
- 8 Santiago Mata Llopart (Independent)
- 9 José Antonio Ferrer (Independent)
- 10 Joan Arasa Bertomeu (Independent)
- 11 Joan Valldosera Prats (Independent)

Independientes por el Socialismo

- 1 Jordi Girona Alaiza
- 2 Àngel Vendrell Farré
- 3 Domingo Sadurní Domènech
- 4 Pere Ferret Santacana
- 5 Eugenio Escribano Almazán
- 6 Josep Agut Gatell
- 7 Jaume Veci Arenas

- 8 Joan Casañas Carbonell
- 9 Maria Teresa Arnabat Moreno
- 10 Fernando Agualeles Anoro
- 11 José Salvador Miras Sánchez

Suplents

- 1 José Ramón Abelaira
- 2 Josep Roig Ràfols

Independientes de Santa Margarida i els Monjos

- 1 Joan Vallès Rull
- 2 Salvador Tort Solé
- 3 Magí Arnabat Martí
- 4 Pere Clivillé Mirabent
- 5 Josep Maria Cabré Boqueras
- 6 Federico Ávila Moragas
- 7 Pere Martí Rovira
- 8 María Isabel Frez Pizarro
- 9 Joan Martí Guasch
- 10 Jaume Pujol Palau
- 11 Juan Layunta Sellés

Suplent

- 1 Ramon Planas Colet
- 2 Pau Santó Tort
- 3 Joan Morató Güell

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Almirall Brugueras
- 2 Josep Raventós Cusiné (Independent)
- 3 Joan Planas Morató (Independent)
- 4 Josep Gatell Santacana (Independent)
- 5 José Fernández Zapata (Independent)
- 6 Pere Mateu Rosell (Independent)

- 7 Miquel Raventós Grimau (Independent)
- 8 Josep Inglada Mateu (Independent)
- 9 Francisco Guzmán Fernández (Independent)
- 10 Rossend Inglada Mestres (Independent)
- 11 Antonio Romero López (Independent)

Suplents

- 1 Joan Querol Valls (Independent)
- 2 Rossend Matalonga Puig (Independent)
- 3 Josep Artís Mateu (Independent)

Subirats

Alternativa Municipal per Subirats

- 1 Jaume Ràfols Fontanals
- 2 Antoni Casanovas Brugal
- 3 Lluís Ràfols Bages
- 4 Rafael Hernández Masana
- 5 Joan Pi Martí
- 6 Miquel Cols Arnan
- 7 Salvador Coral Galimany
- 8 Fèlix Massana Raventós
- 9 Josep Casulleras Raventós
- 10 Joan Soler Vendrell
- 11 Josep Vendrell Cuscó

Suplents

- 1 Maria Puig Font
- 2 Pere Vendrell Linares
- 3 Ignasi Maria Mayolas Mallol
- 4 Joan Raventós Vendrell
- 5 Josep Vendrell Tetas

Els Barris Petits a l'Ajuntament

- 1 Josep Domènech Saumell

- 2 Magí Vendrell Soler
- 3 Jaume Crivillés Canals
- 4 Enric Raventós Forns
- 5 Maria Dolors Sardà Lloret
- 6 Josefa Montserrat Montserrat
- 7 Jaume Soler Vendrell
- 8 Francesc Suriol Catasús
- 9 Rossend Gallart Vendrell
- 10 Sebastià Cartró Escofet
- 11 Pau Llusia Suriol

Suplents

- 1 Enriqueta Vallès Farré
- 2 Joan Soler Vendrell

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Pere Pons Vendrell (UCD)
- 2 Pere Capellades Ràfols (Independent)
- 3 Ramon Suriol Raventós (Independent)
- 4 Francesc Munné Guilera (Independent)
- 5 Joan Alsina Sardà (Independent)
- 6 Pere Masana Casas (Independent)
- 7 Josep Raventós Roig (Independent)
- 8 Francesc Esteve Rovira (UCD)
- 9 Concepció Guilera Civit (UCD)
- 10 Josep Olivella Rosell (Independent)
- 11 Melcior Vendrell Amat (Independent)

Suplents

- 1 Enric Galofré Sardà (Independent)
- 2 Jordi Pons Vendrell (UCD)

Torrelavit

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1 Joan Antoni Freixas Colomer (Independent)
- 2 Cayo Martínez Requena (Independent)
- 3 Cristóbal Florido Serrano
- 4 Fernando Muñoz Blava (Independent)
- 5 Joan Vallverdú Roig (Independent)
- 6 Jaume Garriga Domènech (Independent)
- 7 José Rojano Trujillo (Independent)
- 8 Dimas Amat Tort (Independent)
- 9 Bartolomé Florido Serrano (Independent)

Suplents

- 1 Rosa Parellada Masana

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Ribé Durban (Independent)
- 2 Pere Camps Arnan (Independent)
- 3 Joan Carbó Bruna (Independent)
- 4 Magí Rius Esteve (CDC)
- 5 Pere Rovira Alemany (Independent)
- 6 Pere Pujades Vendrell (Independent)
- 7 Joan Antoni Gómez Sabaté (Independent)
- 8 Francisco Muñoz Mañas (Independent)
- 9 Jaume Freixas Colomer (Independent)

Suplents

- 1 Francesc Font Estruch (Independent)

Torrelles de Foix

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Joan Torrens Ràfols (Independent)
- 2 Francesc Carbó Rosell (Independent)

- 3 Francesc Xavier Bové Carbó
- 4 Antoni Sedó Crusat (Independent)
- 5 Estanislau Ferraté Gabarra
- 6 Antoni Ferré Vila (Independent)
- 7 Antonio Martínez Martínez (Independent)
- 8 Erasme Torrens Ràfols (Independent)
- 9 Pere Vives Ventura (Independent)

Candidatura Independent Torrellenca

- 1 Emili Pardo Ventura
- 2 Antoni Rosell Rafecas
- 3 Josep Cañis Raventós
- 4 Arturo Cortés Nogueras
- 5 Vicente Marín Quiños
- 6 Isidre Rafecas Jorba
- 7 Jaume Codina Abelló
- 8 Mariano Marteles Crespo
- 9 Jordi Vallès Domènech

Vilafranca del Penedès

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1 Fèlix Plantalech Batlle
- 2 Andrés Retamal Ojeda
- 3 Raimon Cervera Gallemí (Independent)
- 4 Justa Jiménez Moreno
- 5 Antonio Valderrama Sánchez
- 6 Josep Olivella Alomà
- 7 Joan Peñafiel Sánchez
- 8 Antonio Acedo Sopetrán (Independent)
- 9 Luciano Montero López
- 10 Lúdia Buisán Espeleta (Independenta)
- 11 Manuel Segura Manzano

- 12 Enric Tomàs Guix
- 13 Romualdo Mata Rodríguez
- 14 Francesc Giralt Fernández
- 15 Alfonso Sánchez Membribes
- 16 Julia Solé Saumell
- 17 Esteban González Galvany
- 18 Jacinto Matas Jiménez
- 19 Cesáreo García Lobato
- 20 Juan Gil Jiménez
- 21 Raimon Eras Feliu

Suplents

- 1 Nicanora Matas Rodríguez
- 2 Luciano Ortiz Borreguero

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Fèlix Sogas Mascaró
- 2 Josep Giralt Raventós
- 3 Joan Aguado Masdeu
- 4 Ángel González Morales (Independent)
- 5 Telm Huguet Martí
- 6 Jesús Suriol Laguna
- 7 Jordi Biosca Badia
- 8 Josep Ferret Julià
- 9 Montserrat Miralles Figueres
- 10 Montserrat Junyent Parera
- 11 Isaïes Santacana Mata (Independent)
- 12 Joan Antoni Arnabat Besora
- 13 Josep Maria Mateu Ollé (Independent)
- 14 Jaume Palau Amell (Independent)
- 15 Maria Teresa Gil Albiol
- 16 Joan Josep Bolet Quer (Independent)
- 17 Santiago Crespo Guijo
- 18 Joan Virgili Vallès

- 19 Casimir Pla Sanabre
- 20 Diego Martínez Teruel
- 21 Eulàlia Martí Ruiz

Suplents

- 1 Jaume Trius Hill
- 2 Jaume Rafecas Ruiz
- 3 Albert Bastardas Boada
- 4 Josep Maria Santacana Sardà

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Maria Rafecas Sabaté (CDC)
- 2 Antoni Raventós Marich (Independent)
- 3 Lluís Giménez Noguera (CDC)
- 4 Josep Solé Canyelles (UDC)
- 5 Francesca Ferran Carbó (CDC)
- 6 Pere Montserrat Ferrer (CDC)
- 7 Josep Rius Cartró (Independent)
- 8 Jordi Udina Castell (UDC)
- 9 Jaume Massanell Esclassans (Independent)
- 10 Maria dels Àngels Insensé Piñol (CDC)
- 11 Francesc Miquel Canela (CDC)
- 12 Jordi Dot Fàbregas (UDC)
- 13 Joan Antoni Ortiz Mestre (CDC)
- 14 Salvador Vallès Admetlla (Independent)
- 15 Rosa Maria Torres Romeu (Independent)
- 16 Víctor Puig Valls (CDC)
- 17 Montserrat Cuch Grases (CDC)
- 18 Antoni Pallarès Santacana (CDC)
- 19 Assumpció Sellarés Marcé (CDC)
- 20 Fèlix Casanova Solà (UDC)
- 21 Carme Cuadras Pagés (CDC)

Suplents

- 1 Fèlix Senabre Bertran (CDC)

- 2 Josep Maria Mercader Ferret (CDC)
- 3 Antoni Gallemí Casanellas (CDC)

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1 Josep Anton Serrat Almirall
- 2 Pere Vidal Marimón
- 3 Ramon Gusi Amigó (FNC)
- 4 Antoni Rovira Claramunt (Independent)
- 5 Pere Domingo Planas Vidal
- 6 Josep Maria Rovira Torner (Independent)
- 7 Pere Bertran Esclassans
- 8 Jordi Espuñes Casals
- 9 Joan Bruguera Sonet
- 10 Jaume Bassegoda Gelabert
- 11 Neus Ramon Navarro
- 12 Josep Antoni Parera Font
- 13 Lluís Rovira Martí
- 14 Adolf Delriu Güell
- 15 Antoni Boada Ventosa
- 16 Ramon Loher Porqueras (Independent)
- 17 Enric Murria Pellisa
- 18 Carme Tomàs Anglès (Independenta)
- 19 Josep Rovira Ràfols
- 20 Fèlix Solsona Sabaté
- 21 Ramon Quer Mestre

Suplents

- 1 Antoni Olivella Mateu
- 2 Josep Manuel Naharro Moreno
- 3 Felip Serrat Almirall
- 4 Josep de la Rosa Domènech (Independent)

Centristes de Catalunya UCD

- 1 José Ballester Bustos
- 2 Carles de Porta Pasco (Independent)
- 3 Josep Raventós Guilera
- 4 Maria Assumpció Pascual Rodón (Independenta)
- 5 Francisco Calvo Carreño
- 6 Ramon Parera Mitjans
- 7 Antoni Girona Ferrer (Independent)
- 8 Ángel Álvarez Ordás
- 9 José Luis Yustas Mateo
- 10 Baldomer Montaner Casanella
- 11 Jaume Raventós Vives (Independent)
- 12 Alejandro Jaén Viñuales
- 13 Concepción González López
- 14 Jaume Domènech Montserrat
- 15 Concepción Serrano Padilla
- 16 Alfonso Sánchez Conesa
- 17 José Calvo Masana
- 18 Manuel Guzmán Martínez
- 19 Pere Domènech Hill
- 20 Félix Morales Olmedo
- 21 Manuel Muñoz Reina (Independent)

Suplents

- 1 Abilio Manjón Bustamante (Independent)
- 2 Antoni Badia Soliva (Independent)
- 3 Maria Antònia Urpí Corral

Candidatura Independent Veïns dels Barris

- 1 Fulgenci Mestres Delriu
- 2 Jaume Girona Galimany
- 3 Ramon Font Silué
- 4 Joaquim Jubert López
- 5 Joan Monfort Canals

- 6 Fidel Sans Iparraguirre
- 7 Antoni Galofré Puig
- 8 Joaquín Díaz Cabeza
- 9 Luis Molas Matas
- 10 Juan Romero Valero
- 11 Anna Girona Alaiza
- 12 Joan Mateu Ollé
- 13 Josep Maria Mestres Bertran
- 14 Josep Mateu Montaner
- 15 Federico Gonzalo Carrascal
- 16 Teodoro Duque Jiménez
- 17 Antoni Grau Ribas
- 18 Luis Becerro Jiménez
- 19 Juan Manuel Duque Pacheco
- 20 Domingo Gran París
- 21 Jordi Daudé Ventura

Suplents

- 1 Andrés Lara Carnerero
- 2 Maria Carmen González Rodríguez

Vilobí del Penedès

Centristes de Catalunya UCD

- 1 Valentí Saumell Via (UCD)
- 2 Josep Rovira Sendrós (Independent)
- 3 Josep Torné Vallès (Independent)
- 4 Antoni Saumell Vilapua (Independent)
- 5 Salvador Suriol Olivella (Independent)
- 6 Ramon Ferret Brunet (Independent)
- 7 Josep Maria Via Gol (UCD)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Joan Rovira Olivella
- 2 Josep Torné Ferré (Independent)
- 3 Roc Pons Sardà (Independent)
- 4 Josep Valls Brunet (Independent)
- 5 Josep Marrugat Montané (Independent)
- 6 Joan Cusiné Sogas (Independent)
- 7 Vicenç Marquès Blanch (Independent)

Suplents

- 1 Maria Assumpció Ametller Huerta (Independent)

Candidatures Eleccions Municipals de 1983.

Butlletí Oficial de la Província de Barcelona, núm. 77, 31 de març de 1983, pp. 73-76;
núm. 89, 14 d'abril de 1983, pp. 4-5, 9 i 20-25.

Avinyonet del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Joan Masip Piñol (Independent)
- 2 Pere Llopart Garriga
- 3 Joan Filella Filella (Independent)
- 4 Pere Ràfols Robert (Independent)
- 5 Josep Bel Prades (Independent)
- 6 Joan Ràfols Arnan (Independent)
- 7 Albert Milà Mallofré (Independent)
- 8 Cristòfol Raventós Rovira (Independent)
- 9 Miquel Catasús Roig

Suplents

- 1 Josep Solé Massana
- 2 Josep Capdevila Vendrell

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Joan Marcè Casas (Independent)
- 2 Agustí Ràfols Llopart (Independent)
- 3 Josep Mestres Pons (Independent)
- 4 Joan Llopart Planas (Independent)
- 5 Josep Anton Puig Cuscó (Independent)
- 6 Josep Guilera Vendrell (Independent)
- 7 Agustí Torto Solé (Independent)
- 8 Jaume Raventós Massana (Independent)
- 9 Joan Montaner Gibert (Independent)

Suplents

- 1 Josep Cuscó Berga (Independent)
- 2 Maria Ràfols Marca (Independent)

Les Cabanyes

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Pere Miralles Pedro
- 2 Pere Raventós Olivella (Independent)
- 3 Joan Vallès Mestres (Independent)
- 4 Jaume Saumell Amat (Independent)
- 5 Joan Ferrer Beltran (Independent)
- 6 Josep Vinyals Florit (Independent)
- 7 Pere Tinoco Valle (Independent)

Suplents

- 1 Magdalena Tuyà Colet (Independent)
- 2 Tomàs Vidal Lanza
- 3 Amadeu Arrufat Colet (Independent)
- 4 Maria Àngels Gallart Miret (Independent)
- 5 Joan Vallès Parés (Independent)
- 6 Enric Ferrer Monforte (Independent)
- 7 Ramon Alonso Palomeque (Independent)

Castellet i la Gornal

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Josep Rosell Vallès
- 2 Josep Maria Urpí Batlle
- 3 Francesc Xavier Mañé Mañé
- 4 Joan Boix Rosell
- 5 Antonio Molina Ramírez
- 6 Albert Antolí Roig
- 7 Joan Josep Seve Gilabert
- 8 Antoni Serra March
- 9 Ramon Mirall Galofré
- 10 Josep Vidal Pena
- 11 Joan Tomàs Rodríguez Marcos

Castellví de la Marca

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Pujol Montserrat (Independent)
- 2 Joan Ràfols Soler (Independent)
- 3 Josep Ventura Solé (Independent)
- 4 Josep Molet Vallès
- 5 Joan Alas Vallès (Independent)
- 6 Josep Soler Gallart (Independent)
- 7 Josep Puig Roca (Independent)
- 8 Isidre Elías Morató (Independent)
- 9 Josep Bosch Casas (Independent)

Suplents

- 1 Pere Mateu Jané (Independent)
- 2 Josep Oliva Bolet (Independent)
- 3 Joan Mateu Rosell (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Pere Casanovas Soler
- 2 Antoni Pros Marlés (Independent)
- 3 Joan Fortuny Solé (Independent)
- 4 Josep Casas Galimany (Independent)
- 5 Pere Cardona Morató (Independent)
- 6 Josep Maria Marcè Saperas (Independent)
- 7 Nativitat Montserrat Amatller (Independent)
- 8 Josep Maria Estalella Bosch (Independent)
- 9 Joan Puig Pujol (Independent)

Suplents

- 1 Pere Fontanals Arnabat (Independent)
- 2 Josep Miravent Jané (Independent)

Font-rubí

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Jaume Llopart Alemany
- 2 Antoni Grimau Piñol (Independent)
- 3 Antoni Saumell Farré (Independent)
- 4 Josep Antoni Bonell Canals (Independent)
- 5 Joan Galimany Gallego (Independent)
- 6 Martí Gallego Raspall (Independent)
- 7 Jaume Gili Piñol (Independent)
- 8 Jaume Piñol Mestres (Independent)
- 9 Josep Lluch Sogas (Independent)

Suplents

- 1 Jordi Bayo Saumell (Independent)
- 2 Blai Casanovas Vives (Independent)
- 3 Josep Viñals Olivella (Independent)
- 4 Domingo de la Peña Juan (Independent)

Independents de Font-rubí

- 1 Joan Llopart Pons
- 2 Pere Olivella Galimany
- 3 Jordi Lluch Lluch
- 4 Laureà Suriol Romagosa
- 5 Josep Maria Mesclans Sala
- 6 Josep Marquès Mestres
- 7 Josep Sibil Baqués
- 8 Josep Piñol Pullina
- 9 Josep Coral Llenas

Suplents

- 1 Joan Llopart Mas
- 2 Joan Ventura Soler
- 3 Josep Prats Piñol

Gelida

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1 Joan Prados Castro
- 2 Santiago Barberán Miquel (Independent)
- 3 Manuel Muñoz Bautista
- 4 Pere Comajuncosas Ponce
- 5 Antonio Bono Blánquez (Independent)
- 6 Maria del Carme Paredes Recio (Independent)
- 7 Josep Valls Comajuncosas (Independent)
- 8 Manuela Ocaña Jiménez (Independenta)
- 9 José Medina Marchán (Independent)
- 10 Jaume Rauet Collado
- 11 José María Calero Rubio (Independent)

Entesa i Socialistes de Gelida (EiS)

- 1 Martí Coma Rovira
- 2 Josep Esteve Claramunt
- 3 Vicente Lerena Ortega
- 4 Lluís Morera Arrufat
- 5 Jordi Carrillo Giralt
- 6 Antonio Manzano Murria
- 7 Josep Morera Navarro
- 8 Rosa Parera Cartró
- 9 Francesc Cartró Parera
- 10 Miguel Moreno Nieto
- 11 Jordi López Fernández
- 12 Margarita Iriarte Cela
- 13 Carles Suqué Baró
- 14 Albert Morera Navarro
- 15 Juan Moreno Nieto

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Parera Cartró (CDC)
- 2 Ramon Ferrando Cid (Independent)
- 3 Enric Carafi Morera (CDC)
- 4 Francesc Albert Llopart (Independent)
- 5 Josep Maria Angela Rions (CDC)
- 6 Antoni Mas Comas (CDC)
- 7 Enric Pascual Bassons (UDC)
- 8 Joan Julià Bargalló (Independent)
- 9 Josep Guitart Ferrer (Independent)
- 10 Narcís Banchs Valls (CDC)
- 11 Montserrat Piqué Tió (CDC)
- 12 Francesc Xavier Boada Civit (CDC)
- 13 Antoni Torrents Rovira (UDC)

Alianza Popular – Partido Demócrata Popular (AP-PDP)

- 1 Joaquim Mercader Sardà (Independent)
- 2 Joan Canals Jorba (AP)
- 3 Josep Lluís Almirall Llopart (Independent)
- 4 Joan Civil Vallès (Independent)
- 5 Alfonso Martínez Tudela (AP)
- 6 Josep Antoni Torelló Llopart (Independent)
- 7 Manuel Nieto Márquez (Independent)
- 8 Martí Ollé Espinach (AP)
- 9 Gabriel Olaria Daga (Independent)
- 10 Joaquín Martínez Requena (Independent)
- 11 Andrés Ruiz Ávila (AP)
- 12 Joan Bagués Gili (Independent)
- 13 Antoni Almirall Llopart (AP)
- 14 Alfonso Cánovas Martínez (Independent)

La Granada

Convergència i Unió

- 1 Joan Gené Vila (independent)
- 2 Jaume Rovira Montserrat (Independent)
- 3 Manuel Casanovas Santacana (Independent)
- 4 Pere Hitos Cid (Independent)
- 5 Josep Colomé Angelats (Independent)
- 6 Maria Teresa Vallès Montané (Independent)
- 7 Pere Bosch Ferrando (Independent)
- 8 Josep Puig Amat (Independent)
- 9 Joan Carbó Cuscó (Independent)

Suplents

- 1 Josep Maria Cuscó Casanovas (Independent)

Entesa Municipal Democràtica

- 1 Joan Domènech Ferrer
- 2 Diego Díez de los Ríos Rubio
- 3 Josep Catasús Domènech
- 4 Pere Domènech Cuscó
- 5 Josep Catasús Vallès
- 6 Pere Cuscó Pi
- 7 Jaume Canals Piñol
- 8 Pere Castillo Cano
- 9 Josep Maria Salat Piñol

Suplents

- 1 Joan Mata Puig
- 2 Albert Salat Olivella

Mediona

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Duran Batet (Independent)
- 2 Pere Feixas Ventura (Independent)
- 3 Ramon Tomàs Rubio
- 4 Josep Saumell Saumell (Independent)
- 5 José Antonio Ramos Ramon (Independent)
- 6 Joan Tutusaus Torras (Independent)
- 7 Josep Esquirol Tutusaus (Independent)

Suplents

- 1 Jaume Bertran Mallofré (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Josep Feixas Balada
- 2 Albert Ferrer Ferran
- 3 Josep Casanella Ventura
- 4 Josep Guinot Mauchan
- 5 Maria Dolors Ventura Ferrer
- 6 Francesc Gustems Gumà
- 7 Joaquín Aguilera Valenzuela

Suplents

- 1 Amadeu Figueras Almirall
- 2 Miquel Solé Bobé
- 3 Antoni Mallofré Gustems
- 4 Juan Carlos Gorro del Toro
- 5 Ferran Cano Malpica

Olèrdola

Independents per a Olèrdola

- 1 Josep Inglada Casals
- 2 Casildo Valladares Sarria

- 3 Pere Sellarés Vilanova
- 4 Rosa Raventós Rovirosa
- 5 José Martínez Millán
- 6 Maria Immaculada Llopart Frontera
- 7 Alfred Tort Galofré
- 8 Juan José Ribas París
- 9 Domingo Acedo Lobato

Suplents

- 1 Ramon Cornellà Castella
- 2 Josep Rovira Rovira
- 3 Jaume Solé Solé
- 4 Juan Vasco Díaz
- 5 Josep Domènech Escofet

Agrupació d'Independents d'Olèrdola

- 1 Ramon Batlle Curto
- 2 Jaume Escofet Martínez
- 3 Josep Cornellà Prats
- 4 Joan Ferret Mitjans
- 5 Pedro Juan Cañas Cañís
- 6 Maria Pilar Moles Benages
- 7 Teresa Miralles Pedro
- 8 Antonio Laguna Herrera
- 9 Ramon Batlle Mata

Entesa d'Independents d'Olèrdola

- 1 Josep Mir Vallès
- 2 Rossend Montané Ferrer
- 3 Juan Antonio Tizón Espina
- 4 Pere Ventura Raventós
- 5 Josep Rovira Rovira
- 6 Josep Petit Solsona

- 7 Eduard Sorrandó Olmos
- 8 Josep Pascual Raventós
- 9 Pere Sadurní Vallès

Suplents

- 1 Josep Valls Clavé
- 2 Josep Solé Raventós
- 3 Salvador Duran Arnabat

Olesa de Bonesvalls

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Marià Tutusaus Augé (Independent)
- 2 Jaume Mitjans Soler (Independent)
- 3 Anna Maria Santacana Tutusaus (Independenta)
- 4 Marcel·lí Masana Carbó (Independent)
- 5 Josep Pla Muñoz (Independent)
- 6 Pere Farigola Urpí (Independent)
- 7 Joaquim Samsó Ortigosa (Independent)
- 8 Francisco Oliva Gil (Independent)
- 9 Jaume Olivella Tubau (Independent)

Pacs del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Soler Ferrer (Independent)
- 2 Pere Joan Sadurní Abanilla (Independent)
- 3 Joan Queraltó Vallés (Independent)
- 4 Joan Marrugat Bolet (Independent)
- 5 Joan Tort Santacana (Independent)
- 6 Joan Arnan Canals (Independent)
- 7 Enric Tuyà Saperas (Independent)

Suplents

- 1 Martí Soler Torres (Independent)

- 2 Josep Marimon Güell (Independent)

Pla del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Francesc Cardús Vivó
- 2 Antoni Canals Nadal
- 3 Jaume Arroyo Raventós (Independent)
- 4 Joan Josep Carbonell Samper (Independent)
- 5 Salvador Bonell Carbó (Independent)
- 6 Mateu Vaqués Marimon (Independent)
- 7 Josep Mestres Colom (Independent)

Suplents

- 1 Albert Piñol Bonet (Independent)
- 2 Claudi Ramon Nadal (Independent)
- 3 Manuel Donaire Pastor (Independent)
- 4 Josep Maria Parellada Ventura (Independent)

Pontons

Independents de Pontons

- 1 Llorenç Vallès Segura
- 2 Frederic Segura Dallarès
- 3 Joan Domènech Bargalló
- 4 Josep Ravell Mateu
- 5 Enric Ferrando Bertran

Puigdàlber

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1 Raimon Capellades Romeu
- 2 Diego Rodríguez Mata (Independent)
- 3 Pere Tutusaus Lluch (Independent)

- 4 Josep Parellada Torrents (Independent)
- 5 Vicenç Vidal Uberti (Independent)
- 6 Josep Mir Calaf (Independent)
- 7 Julio Peñas Estirado (Independent)

Independents de Puigdàlber

- 1 Alfonso Gutiérrez Izquierdo
- 2 Cristòfol Baqués Raventós
- 3 Francisco Briones Ayala
- 4 José Maria Gómez Bonachez
- 5 José Camacho Cruz
- 6 María del Pilar García Sánchez
- 7 Fernando Gutiérrez Izquierdo

Sant Cugat Sesgarrigues

Acció Municipal Democràtica

- 1 Joan Sangenis Cortés (Independent)
- 2 Josep Vidal Orga (Independent)
- 3 Isidre Planas Esteve (Independent)
- 4 Llorenç Llenas Querol (Independent)
- 5 Josep Antoni Ollé Batet (Independent)
- 6 Jaume Martí Bas (Independent)
- 7 Josep Suriol Solé (Independent)

Suplents

- 1 Josep Maria Farré Parisi (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Joan Escala Moyès
- 2 Joaquim Boada Boada (Independent)
- 3 Joan Lozano Milán (Independent)
- 4 Pere Ollé Boada (Independent)

- 5 Joan Lluís Cardenete Fernández
- 6 Isidre Llosa Toll (Independent)
- 7 Maria Rosa Escala Moyès (Independent)

Suplents

- 1 Antonio Manuel Cardenete Fernández (Independent)
- 2 Jaume Clos Arall (Independent)
- 3 Maria Àngels Martí Carpena (independent)
- 4 Rosa Maria Suriol Esteve (Independent)
- 5 Maria Àngels Travé Ràfols (Independent)
- 6 Matilde Sevillano Cuevas (Independent)
- 7 José Manuel Moris Pi (Independent)

Sant Llorenç d'Hortons

Democràcia i Progrés

- 1 Josep Carreras Torrens
- 2 Joan Matas Estrada
- 3 Joan Blanco Gallardo
- 4 Josep Roca Pujol
- 5 Francesc Julià Carreras
- 6 Manuel Darío Rodríguez Rodríguez
- 7 Ricard García López
- 8 Pere Julià Esteve
- 9 Joan Llerda Carceller
- 10 Jordi Fuentes Planas
- 11 Josep Carreras Asbert

Sant Martí Sarroca

Grup Independent Progressista

- 1 Josep Matas Rodríguez
- 2 Jeroni Rosell Batet
- 3 Pere Tort Arnabat

- 4 Martí Sardà Solé
- 5 Josep Maria Marco Escofet
- 6 José María Chacón Romero
- 7 Pere Romagosa Molinari
- 8 Nativitat Sogas Gasol
- 9 Glòria Figueres Folch
- 10 Ramon Salvador Vallès
- 11 Joan Figueres Gibert

Suplents

- 1 Magí Suriol Romagosa
- 2 Josep Surià Colomé
- 3 Martí Asensio Gustems
- 4 Miquel Folch Cruset
- 5 Pere Bages Galimany

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Pere Balada Torrents (Independent)
- 2 Jaume Guasch Bertran
- 3 Albert Pujadó Garcia
- 4 Martí Vallès Farré (Independent)
- 5 Joan Tuyà Mas
- 6 Magí Gausachs Macias
- 7 Martí Gasulla Tort
- 8 Joan Carbó Gili (Independent)
- 9 Maria Josep Tuyà Manzanera
- 10 Fernando González Izquierdo (Independent)
- 11 Pere Ravella Rovira (Independent)

Suplents

- 1 Salvador Sapera Saumell (Independent)
- 2 Salvador Vallès Ferrando (Independent)
- 3 Ramon Carbó Puigrós (Independent)
- 4 Julià Balsells Figueroa (Independent)

Sant Pere de Riudebitlles

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Antoni Gómez Aliaga
- 2 Josep Maria Torrents Rosés
- 3 Joan Pascual Darnius
- 4 Joan Esteve Carreras
- 5 Francesc Nadal Pagès
- 6 Agustí Castillo Crespo
- 7 Pere Gómez Aliaga
- 8 Gregorio Rodríguez Trigueros
- 9 Agustí Castillo Orús
- 10 Ricard Parellada Busquets (Independent)
- 11 Maria Àngels Suriol Aloy

Suplents

- 1 Pere Galofré Vidal
- 2 Maria Josefa Galofré Azpiroz

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Llord Vives
- 2 Maria Isabel Vila Forn (Independent)
- 3 Jaume Bordas Esbart
- 4 Manuel Lino Verde
- 5 Josep Quelart Julià
- 6 Joan Olivé Soler (Independent)
- 7 Pere Creixell Tutusaus (Independent)
- 8 Antònia Amat Sabaté
- 9 Joan Carol Parellada
- 10 Joan Bautista Morgades Llovet
- 11 Jaume Boxeda Valls

Suplents

- 1 Josep Subirats Creixell

Sant Quintí de Mediona

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Carbonell Aloy (Independent)
- 2 Josep Maria Busquets Padrós
- 3 Valentí Sardà Duran (Independent)
- 4 Antoni Gili Torné (Independent)
- 5 Pere Valls Bisbal
- 6 Jaume Tort Miró
- 7 Joan Vidal Font (Independent)
- 8 Montserrat Masana Giribets (Independent)
- 9 Enric Olivella Renom

Suplents

- 1 Josep Boix Argelich (Independent)
- 2 Josep Ferrer Raventós (Independent)

L'Altra Opció

- 1 Camil Fortuny Recasens
- 2 Ramon Creixell Martí
- 3 Antoni Rosés Poch
- 4 Miquel Masana Pérez
- 5 Antonio Gutiérrez Sánchez
- 6 Joan Gallego Busquets
- 7 Maria Teresa Santacana Torrens
- 8 Marcial Taboada Álvarez
- 9 Josep Balsells Romeu

Suplents

- 1 Ramon Torrents Mata
- 2 Francisco Peñafiel Montenegro

Agrupació d'Electors de Sant Quintí de Mediona (Independents)

- 1 Joaquim Prieto Pardos
- 2 Florenci Aymerich Barberà
- 3 Pere Senserich Ferrer
- 4 Jaume Guilera Altisent
- 5 Àngel Sabaté Vallès
- 6 Joan Benedicto Moya
- 7 Roser Varias Sonlleua
- 8 Francisco Chacón Guerrero
- 9 Josep Nadal Torres

Suplents

- 1 Joan Cañiz Blanch
- 2 Enrique Díaz Jiménez

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1 Josep Olivé Mallofré
- 2 Josep Salat Poch (Independent)
- 3 Quintí Guilera Bages
- 4 Francesc Campaña Castillo
- 5 Antoni González Cabezas (Independent)
- 6 Pere Panné Creixell (Independent)
- 7 Josep Ribas Esteve (Independent)
- 8 Joaquim Montserrat Tallada (Independent)
- 9 Josep Ventura Gual (Independent)

Suplents

- 1 Antoni Busquets Lluch
- 2 Josep Hernández Guitérrez (Independent)

Sant Sadurní d'Anoia

Partit dels Comunistes de Catalunya

- 1 Josep Borell Solé
- 2 Juan Gurriz Salmerón

- 3 Jordi Juvé Lisbona
- 4 Isabel Cervantes Real
- 5 Joan Roca Esteve
- 6 Salvador Bertran Soler
- 7 Francisco Robles Trujillo
- 8 Pedro Abreut Álvarez
- 9 Lluís Masana Segarra
- 10 Enrique Cervantes Antoñeriz
- 11 Juan Guirao Navarro
- 12 Luis Ventosa Maman
- 13 Josep Prats Capafons

Suplents

- 1 Fernando Segovia Porras
- 2 Antoni Llop Sales

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Amat Solé
- 2 Pere Vàrias Gibert (Independent)
- 3 Jaume Sabaté Llopart
- 4 Josep Parera Jordán
- 5 Josep Renau Prades
- 6 Josep Maria Morató Franch (Independent)
- 7 Ramon Gil Borràs (Independent)
- 8 Joan Cunyat Vilalta
- 9 Joan Baptista Urquizu Turch
- 10 Antoni Nin Fernández
- 11 Josep Castellví Bolta (Independent)
- 12 Ramon Costa Futcho
- 13 Lluís Vallverdú Freixas

Suplents

- 1 Álvaro Fernández Tomé
- 2 Domingo Ràfols Tubella (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Carles Querol Rovira
- 2 Marcel Gabarró Pallarès
- 3 Ramon Rigol Ordi
- 4 Sadurní Munné Carbó
- 5 Maria Barberan Torrents
- 6 Delfi Rosell Formosa (Independent)
- 7 Albert Puyo Torné
- 8 Xavier Raventós Raventós (Independent)
- 9 Joan Robles Trujillo
- 10 Josep Antoni Nortés Marín
- 11 Joana Julià Duran
- 12 Juan Ramon Gallardo Campos
- 13 Sadurní Rafecas Carbó

Suplents

- 1 Sadurní Montserrat Gassó
- 2 Joan Formosa Estragués (Independent)

Alianza Popular – Partido Demócrata Popular (AP-PDP)

- 1 Joan Font Torelló
- 2 Shueil Haddad Aro
- 3 Ramon Viader Guixà
- 4 Maria Dolors Montserrat Culleré
- 5 Maria Montserrat Sansó Plana
- 6 Emili Sarrera Darriba
- 7 Antoni Sardà Edo
- 8 Fernando Mendoza Martín
- 9 Rafael Anglada Esquiús
- 10 Assumpció Cols Isart
- 11 Francisco Sorio Haro
- 12 Francesc Oliver Garriga
- 13 Francesc Vilalta Pujadas

Suplents

- 1 Salvador Mata Bardina
- 2 Anonio García Guillén
- 3 Josep Mas Singla

Santa Fe del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Immaculada Bosch Montserrat (Independenta)
- 2 Fèlix Casan Forn
- 3 Joan Gil Sánchez
- 4 Joan Lloret Milà (Independent)
- 5 Salvador Romeu Martí (Independent)

Santa Margarida i els Monjos

Independents pel Socialisme

- 1 Jordi Girona Alaiza
- 2 Àngel Vendrell Farré
- 3 Domingo Sadurní Domènech
- 4 Eulàlia Sendrós Rovira
- 5 Rafael Sánchez Redondo
- 6 Josefa Corzo Vázquez
- 7 Domingo Freixedas Ventosa
- 8 Pere Ferré Santacana
- 9 Eugenio Escribano Almazán
- 10 José Ruiz Ramírez
- 11 José Salvador Miras Sánchez

Suplents

- 1 Josep Sendra Gavalrà
- 2 Josep Antoni Ribas Seco
- 3 Antonio Torres Flores
- 4 Joan Santacana Vendrell
- 5 Josep Roig Ràfols

Independents de Santa Margarida i els Monjos

- 1 Montserrat Sánchez Rovira
- 2 Joan Planas Morató
- 3 Pau Santó Tort
- 4 Salvador Tort Solé
- 5 Matías Hernández Aznar
- 6 Federico Ávila Moragas
- 7 Josep Maria Cabré Boqueras
- 8 Ramon Planas Colet
- 9 Jaume Pujol Palau
- 10 Joan Martí Guasch
- 11 Juan Layunta Sellés

Suplent

- 1 Joan Morató Güell

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Jaume Tutusaus Torrents
- 2 Francesc Escribà Gumà
- 3 Josep Maria Carbó Pino (Independent)
- 4 Miquel Raventós Grimau
- 5 Manuel Escofet Gol (Independent)
- 6 Francisco Sánchez Osete (Independent)
- 7 Maria Victòria Tutusaus Hurtado (Independent)
- 8 Joan Milà Fuentes (Independent)
- 9 Santiago Nutó Masdeu (Independent)
- 10 Miguel Elizalde Frez (Independent)
- 11 Albert Balsells Calderé (Independent)

Suplents

- 1 Josep Raventós Cusiné
- 2 Josep Almirall Brugueras

Subirats

Alternativa Municipal per Subirats

- 1 Antoni Casanovas Brugal
- 2 Miquel Cols Arnan
- 3 Montserrat Ibáñez Llorens
- 4 Rafael Hernández Masana
- 5 Josep Casulleras Raventós
- 6 Arseni Alsina Ventura
- 7 Miquel Triano Abelló
- 8 Josep Maria Torres Parellada
- 9 Jordi Piñol Batet
- 10 Josep Vendrell Ferret
- 11 Josep Ollé Puig

Suplents

- 1 Jaume Ràfols Fontanals
- 2 Montserrat Sorribes Giner
- 3 Pere Vendrell Linares
- 4 Joan Ribas Vives
- 5 Josep Raventós Vendrell
- 6 Serafi Llopart Massana

Unitat i Progrés a Subirats

- 1 Pere Vendrell Ros
- 2 Pere Joan Llopart Piñol
- 3 Melcior Vendrell Amat
- 4 Pere Josep Julià Torrents
- 5 Josep Sardà Sala
- 6 Josep Amat Gibert
- 7 Ferran Andreu Compte
- 8 Núria Riera Assensi
- 9 Jaume Soler Vendrell
- 10 Jaume Vendrell Raventós

11 Antoni Vendrell Soler

Suplents

1 Josep Ripollès Benabarre

2 Carles Vendrell Vendrell

3 Jesús Bayed Burgués

Torrelavit

D'Independents per a la Democràcia a Torrelavit

1 Pere Camps Arnán

2 Magí Rius Esteve

3 Josep Maria Cols Petit

4 Joan Pujadas Parellada

5 Manuel Fuentes Manrique

6 José Rojano Trujillo

7 José Gordillo Domínguez

8 Pere Ferré Martí

9 Tomás Edo Margalef

Suplents

1 Pere Jové Miquel

Convergència i Unió (CIU)

1 Pere Ribé Durban

2 Josep Maria Romeu Cardús (Independent)

3 Pere Pujadas Vendrell (Independent)

4 Joan Gana Canals (Independent)

5 Joana María Carbó Gili (Independenta)

6 Josep Ventura Arnan (Independent)

7 Joan Raventós Montserrat (Independent)

8 Enric Romeu Cardús (Independent)

9 Joan Vila Pujadas (Independent)

Suplents

1 Juan Perona Hernández (Independent)

Torrelles de Foix

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Josep Maria Miralles Vallès
- 2 Jaume Codina Abelló (Independent)
- 3 Pascual Cervera Folgado
- 4 Jordi Vallès Puche
- 5 Isabel Ángela Laso González (Independent)
- 6 Ángel Fernández Álvarez (Independent)
- 7 Antonio Mallofré Ramon (Independent)
- 8 Pere Baiges Vidal (Independent)
- 9 Antoni Ferrer Vila (Independent)

Suplents

- 1 Mercè Miralles Rodríguez (Independenta)
- 2 Pere Vives Ventura (Independent)

Candidatura Independent Torrellenca

- 1 Emili Pardo Ventura
- 2 Artur Cortés Nogueras
- 3 Antoni Rosell Rafecas
- 4 Josep Cañis Raventós
- 5 Francesc Xavier Bové Carbó
- 6 Isidre Rafecas Jorba
- 7 Vicente Marín Quiños
- 8 Francesc Carbó Rosell
- 9 Joan Torrents Ràfols

Suplents

- 1 Andrés Galán Luque
- 2 Mariano Marteles Crespo
- 3 Eugenio Núñez Vázquez

Alianza Popular – Partido Demócrata Popular (AP-PDP)

- 1 Josep Maria Carbó Casanova
- 2 Ramon Morató Rada (Independent)
- 3 Lluís Canel Gili (Independent)
- 4 Joan Rafecas Clavería (Independent)
- 5 Enrique Muñoz Lara (Independent)
- 6 Miquel Hernández Estupiñà (Independent)
- 7 Josep Maria Casals Mestre (Independent)
- 8 Salvador Ferrer Gassó (Independent)
- 9 Joan Parellada Ferrer (Independent)

Suplents

- 1 Pere Orri Soldevila (Independent)
- 2 Montserrat Alemany Galimany (Independent)
- 3 Pere Salva Sivill (Independent)

Vilafranca del Penedès

Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)

- 1 Andrés Retamal Ojeda
- 2 Raimon Cervera Gallemí
- 3 Fèlix Plantalech Batlle
- 4 Antoni Sans Miret
- 5 Joan Peñafiel Sánchez
- 6 Josep Olivella Alomà
- 7 Esteban González Galvany
- 8 Rafael Mata Acedo
- 9 Alfonso Sánchez Membribes
- 10 José Manuel Egea Salas
- 11 Justa Jiménez Moreno
- 12 Jordi Sàbat Esteve
- 13 Cesáreo García Lobato
- 14 Juan Pablo Muñoz Retamal
- 15 Joaquín Díaz Cabezas

- 16 Juan Rubio Gil
- 17 Juan Serrano Gay
- 18 Pedro Fernández Cordero
- 19 Antonio García Cano
- 20 Josefa Sánchez Sánchez
- 21 Luciano Montero Sánchez

Suplents

- 1 Isabel García Sánchez
- 2 Manuel Pérez Crespo

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Fèlix Sogas Mascaró
- 2 Joan Aguado Masdeu
- 3 Telm Huguet Martí
- 4 Jordi Biosca Badia
- 5 Joan Antoni Arnabat Besora
- 6 Manuel Segura Manzano
- 7 Jaume Rafecas Ruiz
- 8 Fulgenci Mestres Delriu (Independent)
- 9 Montserrat Mayolas Mallol
- 10 Francesc Xavier Tobajas Bru
- 11 Francesc Llansola Fonoy
- 12 Anna Gual Casals
- 13 Josep Ferret Julià
- 14 Rafael Ramírez Pérez
- 15 Joan Iniesta Zarza
- 16 Jaume Palau Amell (Independent)
- 17 Maria Teresa Gil Albiol
- 18 Santiago Crespo Guijo
- 19 Joan Virgili Vallès
- 20 Jacinto Matas Jiménez
- 21 Casimir Pla Sanabre

Suplents

- 1 Manuel Beltran Pascual
- 2 Josep Oriol Vendrell Sellarés (Independent)
- 3 Joan Terrades Cuscó (Independent)
- 4 Maria Antònia Mota Cofiño
- 5 Julián de la Rubia Doctor
- 6 Albert Bastardas Boada
- 7 Isaïes Santacana Mata (Independent)
- 8 Montserrat Miralles Figueres
- 9 Jesús Suriol Laguna
- 10 Josep Giralt Raventós

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Joan Raventós Pujadó
- 2 Antoni Raventós Marich
- 3 Rossend Castells Roig
- 4 Jordina Gallemí Casanellas (Independent)
- 5 Fèlix Josep Cusiné Via
- 6 Raimon Gusi Amigó
- 7 Ignasi Marcelo Rueda
- 8 Jordi Dot Fàbregas
- 9 Joan Damico Farré (Independent)
- 10 Fèlix Senabre Bertran
- 11 Jaume Massanell Esclassans (Independent)
- 12 Josep Morató Rovirosa
- 13 Joan Padullés Altisent
- 14 Magí Mestre Sanromà
- 15 Josep Just Quer (Independent)
- 16 Joan Antoni Ortiz Mestre
- 17 Assumpta Marimón Giralt (Independent)
- 18 Francesc Miquel Canela
- 19 Ramon Balada Bosomba (Independent)
- 20 Joan Antoni López Llinàs (Independent)
- 21 Maria dels Àngels Barguñó Santos

Suplents

- 1 Josep Maria Jané Sendra (Independent)
- 2 Josep Solé Canyelles
- 3 Josep Rius Cartró
- 4 Josefina Mestre Cusí
- 5 Francesca Ferran Carbó
- 6 Fèlix Casanova Solà
- 7 Josep Maria Virgili Vallès (Independent)
- 8 Josep Maria Rafecas Sabaté

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

- 1 Pere Vidal Marimón
- 2 Pere Domingo Planas Vidal
- 3 Pau Isidre Miret Fabré (Independent)
- 4 Josep Anton Serrat Almirall
- 5 Llorenç Guilera Roig
- 6 Josep Maria Raventós Sánchez (Independent)
- 7 Josep Maria Rovira Torner
- 8 Josep Delriu Mestres (Independent)
- 9 Lluís Rovira Martí
- 10 Josefina Colomer Blanch (Independent)
- 11 Albert Bertran Alari
- 12 Jordi Espuñas Canals
- 13 Francesc Xavier Serrat Almirall
- 14 Jaume Bassegoda Gelabert (Independent)
- 15 Joan Bruguera Sonet
- 16 Elena Duque Zafra
- 17 Josep Rovira Ràfols
- 18 Adolf Delriu Güell
- 19 Enric Murria Pellisa
- 20 Antoni Olivella Mateu
- 21 Ramon Quer Mestre

Suplents

- 1 Amàlia Rosa Garcia Olivella
- 2 Felip Serrat Almirall

Alianza Popular – Partido Demócrata Popular (AP-PDP)

- 1 Alfons Chulvi Revoltós
- 2 Domingo Jaén Moncada
- 3 José del Pozo Piñero
- 4 Joan Sala Miralles
- 5 Antoni Macià López
- 6 Luciano Martín Martín
- 7 Josep Figueras Coll
- 8 Ramon Buisán Montoliu
- 9 Antonia Marrugat Miret
- 10 Francisco Batista Giménez
- 11 Josefina Casas Castany
- 12 Pacual Fos Matoses
- 13 Adolf Tarragó Porter
- 14 Pedro González Garvía
- 15 Damián Muñoz Muñoz
- 16 Joaquín Rodríguez Álvarez
- 17 Juan José Atienza Plaza
- 18 Andrés Búrdalo Pacheco
- 19 Valentín Carrasco Díaz
- 20 Andrés Lara Carnerero
- 21 Mariano Claver Borrega

Suplents

- 1 Gabriel Ruiz Ortega
- 2 Joan Ferrer Güell
- 3 Domingo Jurado Ramírez
- 4 Bonaventura José Valls

Vilobí del Penedès

Convergència i Unió (CIU)

- 1 Valentí Miralpeix Saumell
- 2 Ramon Ferret Brunet
- 3 Josep Marrugat Montané (Independent)
- 4 Jaume Suriol Valls
- 5 Salvador Suriol Olivella
- 6 Lluís Raventós Vilapúa (Independent)
- 7 Josep Maria Via Gol (Independent)

Suplents

- 1 Josep Mitjans Benach (Independent)
- 2 Rossend Saumell Montserrat (Independent)

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)

- 1 Joan Rovira Olivella
- 2 Francesc Planas Claramunt (Independent)
- 3 Jaume Olivella Hill (Independent)
- 4 Josep Serra Alujas (Independent)
- 5 Joan Esteve Ràfols (Independent)
- 6 Joan Ferré Olivella (Independent)
- 7 Agustí Vallès Ventura

Suplents

- 1 Maria Assumpció Ametller Huerta (Independent)
- 2 Joan Cusiné Sogas
- 3 Roc Pons Sardà (Independent)
- 4 Josep Torné Ferré (Independent)

Tipus de planejament urbanístic als municipis de l'Alt Penedès.
--

Avinyonet del Penedès	Normes Subsidiàries
Les Cabanyes	Normes Subsidiàries
Castellet i la Gornal	Normes Subsidiàries
Castellví de la Marca	Pla General
Font-rubí	Normes Subsidiàries
Gelida	Pla General
La Granada	Normes Subsidiàries
Mediona	Pla General
Olèrdola	Pla General
Olesa de Bonesvalls	Pla General
Pacs del Penedès	Normes Subsidiàries
Pla del Penedès	Normes Subsidiàries
Pontons	Pla General
Puigdàlber	Normes Subsidiàries
Sant Cugat Sesgarrigues	Normes Subsidiàries
Sant Llorenç d'Hortons	Pla General
Sant Martí Sarroca	Normes Subsidiàries
Sant Pere de Riudebitlles	Normes Subsidiàries
Sant Quintí de Mediona	Normes Subsidiàries
Sant Sadurní d'Anoia	Pla General
Santa Fe del Penedès	Normes Subsidiàries
Santa Margarida i els Monjos	Pla General
Subirats	Pla General
Torrelavit	Normes Subsidiàries
Torrelles de Foix	Pla General
Vilafranca del Penedès	Pla General
Vilobí del Penedès	Normes Subsidiàries

Pressupostos municipals entre 1979 i 1983 (en pessetes).

	Avinyonet del Penedès	Les Cabanyes	Castellet i la Gornal	Castellví de la Marca	Font-rubí	Gelida
1979		921.000		4.662.299	4.000.000	23.145.003
1980	5.998.300	1.975.000	6.719.447	6.384.750		32.548.739
1981	8.070.255	8.150.000	9.088.236	9.250.000	10.019.030	46.611.876
1982	10.085.700	5.800.000	9.659.139	10.400.000	11.724.500	53.567.984
1983	11.175.900	3.300.000	12.378.242	13.121.522		

	La Granada	Mediona	Olèrdola	Olesa de Bonesvalls	Pacs del Penedès	Pla del Penedès
1979		7.380.000		1.900.000	2.441.000	3.320.000
1980	5.600.000	13.290.000	9.900.000	4.488.000	2.800.000	7.000.000
1981	9.200.000	24.620.205	12.900.000	4.600.000	3.500.000	9.500.000
1982	10.000.000	19.214.014	14.600.000	6.500.000		12.759.000
1983	11.500.000		18.900.000			17.000.000

	Pontons	Puigdàlber	Sant Cugat Sesgarrigues	Sant Llorenç d'Hortons	Sant Martí Sarroca	Sant Pere de Riudebitlles
1979	1.551.000		2.443.754	4.800.000		
1980	1.975.000	1.750.000	3.050.000	7.000.000		18.950.000
1981	2.200.000	2.650.000	5.600.000	10.000.000	18.000.000	20.817.166
1982	3.370.000	5.000.000	8.330.000	12.000.000	24.000.000	25.410.000
1983		4.900.000				25.410.000

	Sant Quintí de Mediona	Sant Sadurní d'Anoia	Santa Fe del Penedès	Santa Margarida i els Monjos	Subirats	Torrelavit
1979		45.000.000			8.635.945	4.230.892
1980	9.200.000	63.745.938	900.000	30.907.297	15.216.695	6.233.978
1981	12.350.000	85.000.000	1.350.000	43.500.000	17.634.438	9.163.427
1982	15.000.000	102.000.000	1.600.000	50.000.000	20.255.858	10.481.718
1983		117.000.000	2.000.000	58.000.000		12.500.000

	Torrelles de Foix	Vilafranca del Penedès	Vilobí del Penedès
1979			4.667.231
1980	5.950.000	226.000.000	5.130.000
1981	7.800.000	329.000.000	6.356.000
1982	9.750.000	424.000.000	7.900.000
1983	11.500.000	514.000.000	

Adhesió dels municipis a entitats municipalistes entre 1979 i 1983		
---	--	--

Municipi	Entitat	Partit de l'Alcaldia
Avinyonet del Penedès	-	Convergència i Unió
Les Cabanyes	Federació de Municipis de Catalunya	Partit dels Socialistes de Catalunya
Castellet i la Gornal	-	Convergència i Unió
Castellví de la Marca	Federació de Municipis de Catalunya	Partit dels Socialistes de Catalunya
Font-rubí	Associació Catalana de Municipis	Independents de Font-rubí
Gelida	-	Entesa de Gelida
La Granada	-	Entesa Municipal Democràtica
Mediona		Partit dels Socialistes de Catalunya
Olèrdola	-	Entesa d'Independents d'Olèrdola
Olesa de Bonesvalls	-	Agrupació d'Electors Independents 2
Pacs del Penedès	-	Independents
Pla del Penedès		Convergència i Unió
Pontons	-	Convergència i Unió
Puigdàlber	Associació Catalana de Municipis	Acció Municipal de Puigdàlber
Sant Cugat Sesgarrigues	Associació Catalana de Municipis	Acció Municipal Democràtica
Sant Llorenç d'Hortons	-	Democràcia i Progrés
Sant Martí Sarroca	-	Independents
Sant Pere de Riudebitlles	-	Agrupació d'Electors de Riudebitlles
Sant Quintí de Mediona	-	Independents
Sant Sadurní d'Anoia	Federació de Municipis de	Partit dels Socialistes de

	Catalunya	Catalunya
Santa Fe del Penedès	Associació Catalana de Municipis	Convergència i Unió
Santa Margarida i els Monjos		Independents pel Socialisme
Subirats	-	Alternativa Municipal per Subirats
Torrelavit	-	Convergència i Unió
Torrelles de Foix	-	Candidatura Independent Torrellenca
Vilafranca del Penedès	Federació de Municipis de Catalunya	Partit dels Socialistes de Catalunya
Vilobí del Penedès	Federació de Municipis de Catalunya	Partit dels Socialistes de Catalunya